„Activity"

Czebe István üvegszobrai

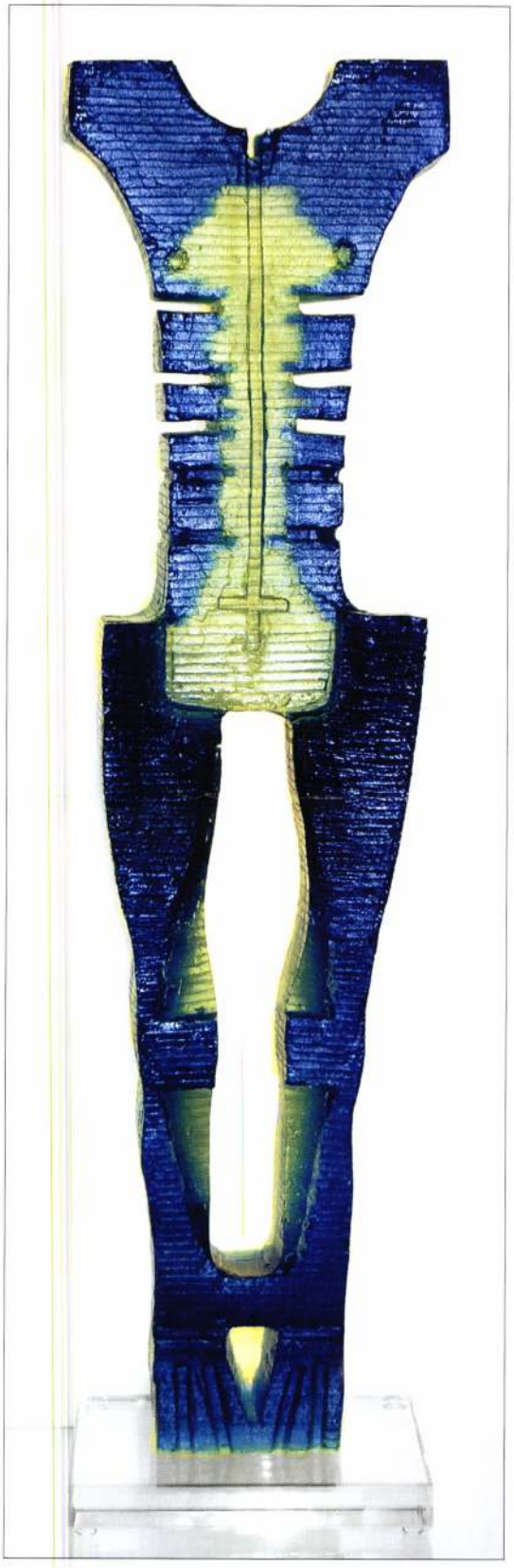

Fotó: Kolozs Ágnes

Czebe István: Idol I. / István Czebe: Idol, I
[2005] *olvasztott, csiszolt, homokfúvott üveg / melt, gound, sand-blast glass* [60x17 cm]

Czebe István kiállítása kapcsán illesse első dicsérő szó az Üvegpiramis Galériát. E galériát, mely az üvegművészet területén úttörő szerepet vállalt – a 20. században elkezdődött – a műfaji határok újbóli eltűnésének a képzőművészetek felségterületére joggal visszatörő úgynevezett iparművészetek műfaji újításainak, művészeti eredményeinek bemutatásában, képviseletében. Merthogy szerintem nem műfajok vannak, hanem csak jó, vagy nem jó művek.

Czebe István első *A vonal teste* című munkájával nem is oly régen a kecskeméti *nemzetközi szilikátművészeti triennále* zsűrijén találkoztam. Hajszálon múlott, hogy nem lett már akkor díjazott, mindenki felfigyelt rá, de talán túl meglepte a zsűrorokat. Más volt, mint amit eddig üvegműveket látva megszoktunk. Azóta sem ment ki a fejemből, provokatív volt, sajátos és érdekes, élményt váltott ki – és tessék, most itt áll belőlük egy sorozat.

A vonal teste? – inkább keret, az üres tér körül. A fantázia egy új, különös, olvasztott formában való megfogalmazása.

Az üveg az anyagok között törékenységével és áttetszőségével, tükröző képességével egy felsőbbrendű létezési forma.

Itt mégis olyan műveket látunk, amelyek esetében az üveg leleplezetten, e mágikus létforma nélkül csak mint eszköz használtatik. Egy olyan alkotó munkáit, aki túllépett az üveg eddig megszokott alkalmazási formáin, és ezeddig – legalábbis számomra – ismeretlen módon használja az üveget mint anyagot.

A színek két végletének, a feketének és a fehérnek, illetve azok opálkristályosan és jégkékesen vibráló árnyalatai még misztikusabb jelentést adnak e titokzatos vonal építette, mégis minden nézetükben háromdimenziós üvegplasztikáknak.

Az elmúlt idő finommá kopott színárnyalatainak titokzatos harmóniáját sugallják.

Az üvegszobrok vonalteste vastagságban alig különbözik, így én inkább azt mondanám, fontos

'Activity'

Glass sculptures by István Czebe

The exhibition mounted in Üvegpiramis Gallery, Budapest, grown into a favourite meeting place of European glass artists during the last few years, showcases latest glass sculptures by István Czebe. Employing the innovative technique of melting joint glass plates together and exploiting the magic of counter lights, the artist creates an unusual figural world. In his new, deeply philosophical small sculpture series he is exploring possibilities of the expression of the two-dimensional line by glass.

→ **Málik Irén: Az első ezredforduló / Irén Málik: The Turn of the First Millennium** [2000] *len, kender, juta, pamut, gobelin / flax, hemp jute, cotton, gobelin* [120x170 cm]

→ **Málik Irén: Örök összetartozás / Irén Málik: Eternal Interdependence** [2005] *len, pamut, műszál, szövés / flax, cotton, synthetic fibre, weaving* [135x115 cm]

eltűnik az élet legnagyobb kérdéseinek megválaszolásakor.

Különös hangulatot ad Málik kő-képeinek, ha valami élővel, elevennel hozza össze a néma felületet. Például egy kismadárral: a *Nézőpont* című képén a kőablakban egy kismadár nézelődik, a *Kíváncsiság* pedig egy másik kismadarat a kőből faragott szőlőlevél felfedezésére indít.

Egy művész életéhez hozzátartoznak a kihívások, amelyek többnyire másról szólnak, mint amivel éppen foglalkozik. Ilyen volt például az Iparművészeti Múzeum pályázati kiírása, felhívás *A kis csomag* című kiállításra 1991-ben. Málik családi iratokból, fotókból emlékcsomagot készített, meghatóan szép mű született.

Egy fontos információ, amely Málik Irén esetében elengedhetetlen: hosszan dolgozott az iparban, Sopronban, majd a szombathelyi Lakástextil Vállalatnál. Soha ipari indíttatását nem tagadta, hanem mindig büszke volt rá, hiszen az ott (is) szerzett tapasztalatokat művészi munkájában hasznosítani tudta és fordítva: nem egy „ipari" szőnyege méltó párja lehetett volna díjnyertes, művészi textiljeinek.

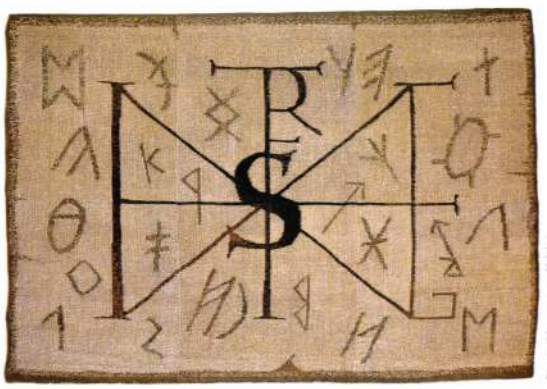

Fotó: Neumann Ildikó

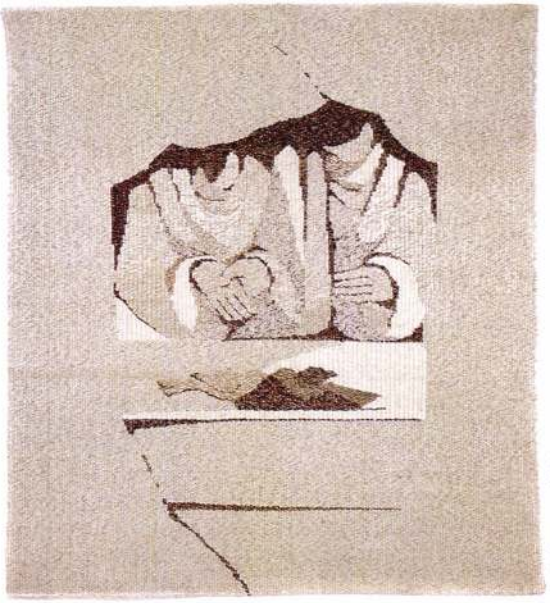

Fotó: Neumann Ildikó

A millennium Málik Irént sajátos irányba fordította: mindig is szívesen foglalkozott egyházi témákkal, most azonban nemesen egyszerű, rajzos képpel ünnepelte meg Pannonhalma alapításának ezredik évfordulóját 1996-ban. Az *Út*, majd az *Ívek* is erről szólt. *Az első ezredforduló* című gobelin pogány és Szent Istvántól való jelképekkel ismét – sokadszor – több díjat is hozott számára.

És eljött művészi munkásságának egyik újabb váltása: ehhez is Itália adta a keretet: születésnapját ünnepelhette meg a háborgó Etnán, a tűz közvetlen közelében. Maradandó élmény lett számára a tűz színe. Ennek eredményeképpen született a *Főnix* (2004), az *Apokalipszis* (2003) és a *Szent György* (2001), mind a tűz hatalmát, az Etna színeit magára véve.

Az „átjáró" volt 2003-ban az *1. Textilművészeti Triennále* témája. Málik rejtelmes, többértelmű átjárója – amely a *Merre?* címet viseli – összkomfortos, a 21. század emberének dilemmáját hordozza.

Most csöndesebb vizeken evez: talán az ég és a föld lesz következő témája, talán az a kis nyílás, amely az Édenkert kapuján még nyitva van. Lejjebb nem adja.

TORDAY ALIZ
művészeti író

Van, akit az olvadó gleccserek struktúrájára emlékeztetnek, mikor azok a folyóvá válás útján „leledzenek". Másoknak az afrikai vonalas sziklarajzok drámaiságát idézik meg. És ez így van rendjén.

Állok, nézem a vonalak testét, és belül látom azok lelkét is, sőt mi több, talán hiszen ez az, amit nemcsak látni lehet, hanem kell is.

Czebe István: Idol IV. / István Czebe: Idol, IV
[2005] *olvasztott, csiszolt, homokfúvott üveg / melt, gound, sand-blast glass* [52x18 cm]

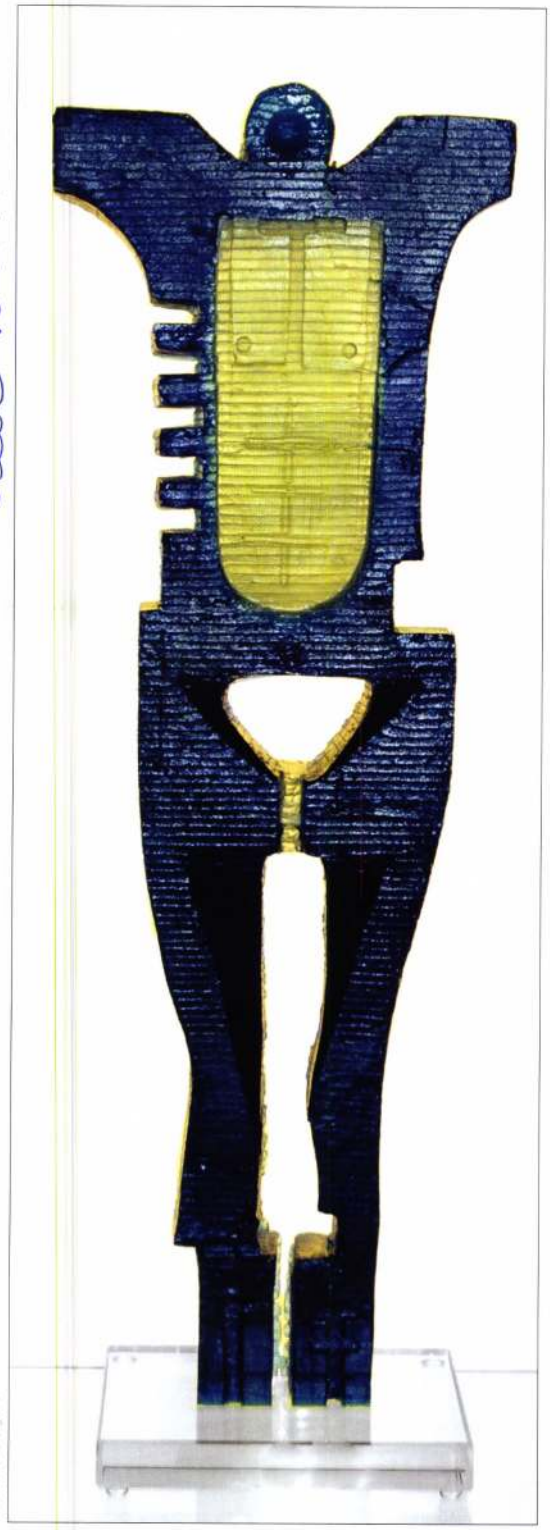

Fotó: Kolozs Ágnes

Fotó: Kolozs Ágnes

Talán ez az, amit láttatni enged, vagy talán akar is – és hat is – e technikailag új úton járó tehetséges üvegművész a most itt látható műveivel.

PROBSTNER JÁNOS
keramikusművész

(Czebe István „Activity" című kiállítása. Üvegpiramis Galéria, Budapest, 2005. szeptember 16–november 1.)

Czebe István: Bika / István Czebe: Bull
[2005] *olvasztott, csiszolt, homokfúvott üveg / melt, gound, sand-blast glass* [81x38 cm]

Elhangzott a kiállítás megnyitóján.

az is, ami a vonalak között jelenik meg. A körülhatárolt semmiből, a légből előtűnő, kirajzolódó formák, forma, formautalások, jelek.

Czebe István: Idol II. / István Czebe: Idol, II
[2005] *olvasztott, csiszolt, homokfúvott üveg / melt, gound, sand-blast glass* [55x18 cm]

Fotó: Kóbor Ágnes

Fotó: Kóbor Ágnes

Czebe István: Idol III. / István Czebe: Idol, III
[2005] *olvasztott, csiszolt, homokfúvott üveg / melt, gound, sand-blast glass* [65x16 cm]

Melyek talán jelképek, üzenetek, jelentésüket vesztett dolgok, képi emlékek tudattalan megfogalmazódásai, életre vetítései.

Grüger/Grüger/B./Benjamin/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint:"Festenberg, Szilézia:Grüger,/Grüger/ B." 121.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmíves ágának történetéhez 9[illegible].old

[illegible]rrabona,9.- Asantus János M[illegible]z.Győr,1967.- A Győri M[illegible]z.évkönyve

CSCHEPP FÜLÖP ÉPÍTŐMESTER

Komárom M. Múz. Közl.
2. (1986)

Az esztergomi primási levéltár vikariatusi anyagából egy eddig ismeretlen selmecbányai építőmester, Cschepp Fülöp neve bontakozik ki az 1798—1800-ig terjedő időszakból. Több templom tervét és felvételi rajzát ismerjük, melyeket az újabb idők, vagyis a klasszicista stílus szellemében kellett átalakítania, vagy roskatag állapotuk miatt lebontva helyükbe újat építenie. Az iratok nem közlik az építtető nevét, bizonyára a primási hivatal rendelkezései alapján készültek a tervek. Világot vetnek viszont az említett iratok a XIX. század eleji szomorú közállapotokra, romokba heverő vagy puszta templomokra, az általános szegénységre, melyből a török megszállás s a XVII. század egymást követő háborúi folyamán a lakosság még nem tudott jobb anyagi létre emelkedni.

A XIX. század első évtizedeiben élénkebb építészeti tevékenység indult meg Hont megyében, melyben az iratok tanúsága szerint a már említett, magát selmecbányai építőmesterként szignáló Cschepp Fülöp játszott irányító szerepet.

Selmecbánya és a többi felvidéki bányaváros fejlődése a bányaipar fellendülésével már a XV. században megindult. Festői tája nagy vonzóerővel bírt és az egyre jobban virágzó bányaipar növelte gazdagságát. Templomaiban a késő középkor sok értékes alkotását őrzi, s az újabb időkben létesített bányászakadémia a XIX. század elején külföldről, sőt más világrészekből is vonzotta a tanulókat. Az akadémia gazdag berendezésével és kiváló tantervével a legmagasabb igényeknek is megfelelt.[1]

Cschepp terveinek legnagyobb része 1808-ban készült. Klasszicista homlokzatuk egymással hasonló típusú. Ebből a gazdag építészeti tevékenységből arra következtethetünk, hogy ő ebben a virágzó bányavárosban építészeti irodát tartott fenn és segédekkel dolgozott, kik terveit kidolgozták, esetleg végrehajtották s ő csupán irányította őket. Emellett bizonyít az a körülmény is, hogy az általa szignált tervekhez csatolt költségjegyzékben rendszerint ugyanazok az évszámok és mindig ugyanazok az iparosok, kőfaragók, lakatosok stb. szerepelnek, tehát állandó kapcsolatot tartott fenn velük.

Életéről, építőmunkássága fejlődéséről sajnos keveset tudunk. Egy adatunk vet rá világot, ez egyúttal arról is tanúskodik, hogy építészeti stílusa gyökeres változáson ment keresztül. A székesfővárosi levéltár egy jegyzékén Oraschek Ignác építőinasai közt szerepel Csep (Schepp) Fülöp von Gran 1764—1767. Tehát esztergomi születésű volt s 1764—67-ig dolgozott Oraschek Ignác

mellett, ki akkor a budai királyi palotát építette.[2] (A jegyzékben két budai származású inasról említik, hogy „hier" [ti. Budára valók] tehát Budán dolgoztak a palotában, mely a mesternek bizonyára még ebben az évben vagy 1768-ban bekövetkezett halála miatt átmenetileg abbamaradt. Halála hozzávetőleges dátumát egy az esztergomi prímási levéltárban levő adat határozza meg, amely egy 1768-i összeírásban özvegy Oraschek Ignácnét említi, mint érsekvárosi lakost.)[3]

Nincs tudomásunk arról, milyen sorsfordulatok következtében jutott el az esztergomi építőinas Selmecbányára. Feltűnő azonban az a stílusváltozás, melyen a fiatal inas, a Dientzenhofer és Prandtauer gazdag barokk művészetét átélő Oraschek építészeti stílusától az általa tervezett Hont megyei templomok szinte puritán egyszerűségű klasszicizmusáig eljutott, s amelyet ő szigorú következetességgel vitt keresztül. A kis inasból az évtizedek folyamán a jelek szerint tekintélyes építési vállalkozó lett, s ez az időszak az egyetemes európai stílusváltozással esik egybe, mely a barokk, a rokokó s a Louis XVI. fordulatain keresztül a klasszicizmusba torkollott.

Cschepp Fülöp nevével mint tervező mesterével először az ipolynyéki parochia megnagyobbítására 1798. augusztus 31-én benyújtott terven találkozunk. Ez a terv nincs ugyan szignálva, de 1153 fl és 37 x-t kitevő költség-előirányzata valószínűvé teszi, hogy ő készítette.[4]

A terv nem nyerhette meg a prímás vagy az érseki hivatal tetszését, mert 1811. szeptember 12-én Rudnay Sándor érseki vikárius új terv készítésével bízza meg Feigler (vlsz. Ferenc) kőművesmestert és Schmidtbauer ácsmestert.[5]

Szignatúrája először a hontpereszlényi templom építkezésénél szerepel. Ez őrségi települési hely volt, amit az Egeres és Kapos nevű dűlőkben kiásott szarmata eredetű urnák is bizonyítanak. A valószínűleg gótikus eredetű templom építési idejéről nincs adatunk, csupán egy érdekes feljegyzés emlékezik meg arról, hogy 1509-ből való harangját a török harcok idején a lakosság a falu mellett elterülő tóba süllyesztette, nehogy az ellenségnek zsákmányául essék.[6]

A Cassa Parochorum 1733-as összeírása szerint: „Tota ruinata, apparamenta quoque lacera habet . . ."[7]

Ugyanott 1754-ben is megemlékeznek róla: . . . „Ecclesia est angusta, suppellectili exigua provisa . . .[8]

Az 1802-ben feltehetően még elhanyagoltabb állapotban roskadozó templom újjáépítéséhez Cschepp 1802. augusztus 10-i keltezéssel készített tervet, mely nincs az iratokhoz csatolva. Költségjegyzéket is mellékelt, melyben az újjáépítéshez szükséges összeget 3137 fl 23 x-ban jelölte meg. A kőfaragó munkákhoz Scheuerl Mátyás szintén selmecbányai kőfaragómester készített költségjegyzéket.[9]

Cscheppnek a vikariatusi levéltárban lévő egyéb tervei az 1808. esztendőben készültek. Ipolyszécsénkén is új templom építését bízták reá.

A templom első építési korszakát a XIII. századig szokták visszavezetni. A Műemlékbizottsághoz a község körjegyzőjétől érkeztett 1901. jan. 9-i jelentés szerint: „. . . Ipolyszécsenke község őrségi temploma építésének idejét

adatok hiányában egész biztosan megállapítani nem lehet ugyan, de az építési modorból következtetve a XIII. századra vezethető vissza. Ez a templom egyike az átmeneti stilben épült legrégibb templomoknak. A lapos mennyezet, a félkörű ív az ablakokon, a diadalív, a tető közepén mereven ülő kis nyolcszögletű toronyka még a román stilre vall, de a szentélynek nem félkörívű, hanem szögletes apszisa már a csúcsíves stilre vág. Ugyanezen idő mellett bizonyítanak a templom külső falazatában épített négyszögű támaszpillérek is.

E kor mellett bizonyít továbbá azon körülmény is, hogy a templom védőszentjei Kozma és Demjén vértanúk, ezek tisztelete pedig leginkább a XII. és XIV. században volt elterjedve, ezen korban emeltek ezek tiszteletére templomot."[10]

A templomot a Cassa Par. conscriptiója hanyatló állapotban tünteti fel. Falai javításra és festésre szorulnak, a sekrestye úgyszólván tönkrement, a falakon és a boltozaton repedések látszanak. Az épület összeomlással fenyeget, a padló hiányos, a szentély tetőzete is nagyon régi és igen rossz karban van. Az egykor valószínűleg a templom körül elterült temetőnek még az alapozása sem látszik.[11]

Ezen ősi templom helyett kellett Cscheppnek új templomot építenie. Mielőtt munkájához fogott, gondos felvételi rajzot készített, a régi, pusztulásra ítélt templomról. A szignált rajz mellé a következő szakvéleményt jegyezte fel: „Grundriss samt Durchschnitt der in Szécsénke ober dem Dorf 1/4 Stunde entfernten alten Kirche, welches Gemäuer zum einstürzen ist: das höherne Dach gänzlich verfault und nicht mehr zu reparieren ist."[12]

Az ipolyszécsénkei körjegyző jelentését és Cschepp Fülöp felvételi rajzát egybevetve a templom egész építéstörténetét végigkísérhetjük. Homlokzatáról sajnos nincs felvételi rajzunk. — A jegyző jelentése szerint az átmeneti stílus korában lapos mennyezete volt, köríves kapuzata és ablakai. A gót stílusban történt átépítést Cschepp rajza és a jelentés egyaránt igazolja. A szentély a nyolcszög négyszögével zárul s a templom szentélyét és hajóját támasztó pillérek veszik körül. A XVII. század folyamán, valószínűleg utolsó évtizedeiben, újabb átépítésre került sor s a szentélybe fiókos boltozatot vágtak be. Ezt is feltünteti a rajz. (XLII. t.) Ebben a formában állt a templom 1808-ban.

A 13 öl 2 láb hosszú és 6 öl szélesre tervezett új templom szűkített szentélye fölé kupolát tervezett a mester, s két szakaszból álló cseh kupolával fedett hajóteret. Gondos hosszmetszeti rajza szerint sima fejezetű pilaszterek tagolják az egyhajós templom belső terét, melyeken köríves árkádok nyugszanak. A jó ízléssel megtervezett homlokzat a klasszicizmus vidéki egyszerűbb példája. A köríves kapu s a felette levő hasonló ablak sima felkeretbe van foglalva s így a középső rész enyhe rizalitot alkot. Kétoldalt egy-egy fatábla díszíti a homlokzat földszintjét. Ezt többszörösen profilált párkány választja el a toronytesttől, melynek alsó szakasza négyzetes falkeretbe van foglalva, középen kis kerek ablak helyezkedik el. Kétoldalt geometriailag stilizált voluták keretezik. Erre az épületszakaszra helyezkedik a harang alakú kecses torony (XLIII. t. 1.). A tervet szignálta:

PHILIPP CSCHEPP bürgerlicher Bau und Maurermeister.

Oeller Ignác selmecbányai ácsmester szignált, finom rajztechnikával kidolgozott tervet készített a templomépület tetőszerkezetéhez. Főleg az alsó toronyszakasz tetőzetének kidolgozása igen gondos munka. (XLIII. t. 2.)

A templom építéséhez a következő költség-előirányzatok készültek:

Vorausmass

der in der grosshonter Komitat in der Ortschaft Szécsénke, oder Nagyfalu neu zu erbauen kommende Kirche neben dem Pfarhor und einem Bauernhaus auf 800 Menschen. (Következik az épületanyagok felsorolása)

Summe der Maurerarbeit samt Materialien ..... 6443 fl

10 1/5 x Schemnitz (dátum nélkül)

Philipp Cschepp bürgerlicher
Bau und Maurermeister.[13]

Scheuerl Mathias ipolysági kőfaragómester költségjegyzéke:

Überschlag

über die Steinmetzer Arbeit, welche zu der Szécsénker Kirche verfertiget werden soll

1. Ein Haupttür hoch 10 Schuh, breit 5 Schuh 6 Zoll um □ 41 Schuh, 1 Schuh per 45 x macht.....	30 fl 45 x
2. 3 kleine Tür hoch 6 Schuh, breit 3 Schuh in □ 63 Schuh 1 Schuh 45 x macht	47 fl 15 x
Summa:	78 fl 60 x

Ipolyság den 14 ten August 1808.

Scheuerl Mathias
Steinmetzer

Oeller Ignác ácsmester Selmecbányán május 28-án keltezett költségjegyzékében a fedélszék, torony, harangláb és a toronyba vezető csigalépcső elkészítéséért . . . 3651 fl 57 4/9 x-t Wiepper János asztalosmester Ipolyságon 1808. augusztus 12-én keltezett költségjegyzékében . . . 466 fl-t, Stefán János üvegesmester Ipolyságon, augusztus 14-én 221 fl 54 x-t irányzott elő az ipolyszécsénkei templomban végzendő üvegesmunkákra.

Waschkowsich Mátyás lakatosmester Ipolyságon az új templomban végzendő lakatosmunkákra 252 fl 30 x-t irányzott elő.[14]

Cschepp ipolyszécsénkei terve nem valósult meg, ezt éppen az említett jegyzői jelentés bizonyítja, mely a régi középkori templomot írja le.

Az ipolyszécsénkei templomterv legközelebbi rokona a nagycsalomjai alaprajz és homlokzatterv, melyet a pusztulásra ítélt középkori templom helyébe óhajtott építetni a prímás. A mester itt is felvételi rajzot készített a régi középkori templomról. Szentélye és sekrestyéje (talán az elpusztult bal oldal-

hajó maradványa) keresztboltozattal van fedve. Köríves szentélyzáródása talán francia gotikus hatás alatt készült. A templom belsejében épségben maradt egy pillér, ebből talán oldalhajókra következtethetünk, melyeket pillérek és rajtuk nyugvó árkádsor választott el a főhajótól. A rajzon feltüntetett szerkezeti szabálytalanságokat a többszöri átépítésnek tulajdoníthatjuk. (XLIV. t. 1.)

Az 1733-as Cassa Par. conscriptiója szerint Ecclesiae sedificium recenter etiam bene reparatum est. Calicem habet cum portatili, reliquis apparamentis destitula est, pro altari nonnisi una thesis exposita habetur.[15] (Ez az összeírás tehát egy 1730 körüli időben eszközölt sikeres javítás után elég jó állapotban mutatja be a templomot. Egy 1754-es összeírás szerint: Est lapiolea vitus per totim tabulata, effigio ornatu porvito.[16]

A régi templom méreteit is megadta a mester. Hossza 11 öl, szélessége 5 öl. A régi szentélyről is készített keresztmetszetet. A szignált felvételi rajzot a mester magyarázattal is ellátta: „Grundriss samt Durchschnitt der in Tsaloma ausser dem Dorf 1/2 Stunde entfernten Kirche oder 1900 Schritt und bei Gelegenheit sich ausgiessenden Eipel (Ipoly) nicht zuzukommen ist und das Gemäuer samt der verfaulten hölzernen Dachung dem Einsturze nahe ist (XLIV. t. 1.)

Ez a feljegyzés tehát arról is tájékoztat, hogy az új templom építését a régi templom roskatag állapotán kívül a kiöntéssel fenyegető Ipoly szomszédsága is szükségessé tette.

Az új templom hosszúságát Cschepp 11 öl 4 lábnyira, szélességét 4 öl két lábnyira tervezte. Belső szerkezete hasonló az ipolyszécsénkeihez, itt is kupola borul a szentélyre és csehkupola a kétszakaszos hajtótér egy-egy szakaszára. Itt is pillérek választják el egymástól a hajtótér két szakaszát. A két homlokzat is feltűnően hasonló. Ez is középtornyos típus az ipolyszécsénkei templomé-hoz hasonló beosztású, enyhén kiugró rizalitos középrésszel, kétoldalt faltáblákkal s a toronyszakasz teljesen egyező építészeti kiképzésével. (XLIV. t. 2.)

A szignált terven a mester a templom hosszát 11 öl és 2 láb, szélességét 5 öl és 2 lábnyi méretben szabta meg. Részletes költségjegyzéket is készített, melyben az építőanyagok árát és a munkadíjat összesen 8369 fl 30 (3)4 x-ra értékelte.

Scheuerl Mátyás kőfaragómester a következő költségjegyzéket nyújtotta be:

Überschlag

Über die Steinmetzarbeit, welche zu Csalomer Kirchen verfertiget werden soll, wie folgt:

1° Haupttür, hoch 9 Schuh, breit 5 Schuh, in quadrat 39 Schuh macht	29 fl 15 x
2° Auf Pfarntey und Sakristeitüre hoch 6 Schuh breit 3 Schuh in □ 63 Schuh, 1 Schuh per 45 x macht	47 fl 15 x
Summa:	76 fl 30 x

Ipolyság den 14 August 1808.

Scheuerl Mathias
Steinmetzmeister

A többi iparos költség-előirányzata:

Waschkowsich Mihály lakatosmester:	267 fl 30 x
Wiepper János asztalosmester	439 fl
Stefán János üvegesmester	174 fl 18 x[17]

Nincs tudomásunk arról, vajon a templom Cschepp 1808-ban benyújtott terve szerint felépült-e, s hogy meddig állott fenn. A valószínűség amellett szól, hogy felépült az új templom, mert Rómer Flóris alábbi soraiban az ötvenes-hatvanas években jó karban lévőnek mondja a templomot, de 1869-ben már a pusztulás állapotában levőnek tünteti fel: „Sajnálattal halljuk szakértő egyéntől — írja — hogy bár még néhány évvel ezelőtt meglehetős karban volt, (most) tető nélkül érdekes romságra van kárhoztatva. Ifjú Kubinyi Ferenc jeremiádja folytán folyamodott az archeológiai bizottság illetékes helyre, de úgy látszik semmi sem történt." Rómer a hercegprímás figyelmét is fel akarta hívni a pusztuló templomra, a prímási palota építésze Lippert Lajos közvetítésével. „. . . Vajjon nem lenne-e a primacialis főépítésznek Lippert barátomnak kedve egyszer oda kirándulni és ezen ősrégi Isten hajlékot Ő hercegsége pártfogásába ajánlani?" . . . A közlemény végén keserű iróniával panaszkodik arról, hogy a környékbeliek széthordják a templom köveit. „. . . Ergo Csalomja non fuerit, sed sit . . ."[18]

(Rómer fellépése azonban eredménytelen volt, sőt a későbbi években a templom teljesen használhatatlanná vált, mint Némethy Lajos írja: „. . . Ecclesia ad Omnium Sanctorum in ruderibus ad interim, supplet illam capellaad Immaculatae Conceptionis Beatae Mariae Virginio . . ."[19]

Cschepp a nagycsalomjai parochia átépítésére is megbízást kapott s el is készítette annak tervét. — A szignált tervre a következőket jegyezte fel: „Grundaufriss samt Durchschnitt des in dem Grosshonter Komitat gelegenen Ortes Tsalome zu verbessern kommenden Pfarrhofs mit einem Zimmer samt Wagenschuppe."

A földszintes, szélességi irányban elnyúló, héttengelyes, két bejárati ajtóval bíró, sima falú, nyeregtetős épületet tehát a mester jobboldalt egy vendégszobával, baloldalt kocsiszínnel szándékozott meghosszabbítani. (XLV. t. 1.)

Oeller Ignác selmecbányai ácsmester csatolta az újonnan építendő tetőzet rajzát a következő felirattal: „Wergsatz samt Dachstuhl des in der Ortschaft Csalome eine neue Dachung auf dem Pfarrhofe erbauet werden solle." Szignálva: Ignatz Oeller bürgerlicher Zimmermeister in Schemnitz. (XLV. t. 2.)

1808-ban készült Cschepp irodájában az ipolyfödémesi templom átépítésének terve. A Szent Mihály arkangyalnak szentelt templomot, Ipolyszécsénke filiáját 1619-ben kezdték építeni,[20] bizonyára reneszánsz, sőt talán még gótikus stílusban. Hazánkban ekkor még nem jutott uralomra a barokk stílis. A Cassa Par. Conscriptiója már mint jól felszerelt templomot tartja nyilván 1733-ban és 1737-ben.[21] Az 1754-ben összeállított conscriptio szerint nagyon rossz állapotban van: „Ecclesia est plane ruinae proxima, ex fundatione Kohariana (úti refertur) proxime nova aedificabitur."[22] A remélt új templom nem épült fel, talán csak kijavították a meglévőt, mert az 1757-es conscriptio mint régi

és kis templomot említi, melynek felszerelése megfelelő, azonban nem szól az épület rossz állapotáról. „Habet ecclesiam muratam, sed exiguam. Ecclesiae structura satis antiqua, murata, provisa necessariis ornatibus.[23]

A fiókos boltozás arra enged következtetni, hogy a templomot a XVIII. század elején átépíthették. Ez a boltozási rendszer még jobban megfigyelhető a hosszmetszet gondos kiviteli rajzán. A hajótér szakaszait sima fejezetű pillérek tagolják. (XLV. t. 1.)

A templom az alaprajzon feltüntetett barokk formában 1808-ban, Cschepp működése idején még fennállott, de alapos javításra szorul. Ez a munka talán még nagyobb feladatot rótt az építőmesterre, mint egy új templom felépítése. Kitűnik ez Cschepp előzetes jelentéséből.

Vorausweiss

Der in der Honter Komitat Födemische stehenden Kirchen, welche gewölbt ist und aber kein Eisen hat, mit 3 Gespannte Reste (?) und 6 Hängschlissen zusammen zu ziehen, weilen die Hauptmauern von den Gewölben abweichen und zum 3 Zoll bei denen Fenstern weckstehen und aus und einwändig zu verputzen und eingesimbt unter dem Dach aufzulösen, samt einen neuen Turm anzubatten, weilen diese Kirche zu klein ist und auf 600 Menschen sein muss.[24]

Tehát vasszerkezettel kellett összefogni a boltozattól 3 hüvelyknyire elálló falakat, a tetőt levenni, továbbá egy új tornyot építeni s ezáltal a templomot a toronytér által meghosszabbítani.

A homlokzat felépítéséhez a mester az ipolyszécsénkei és csalomjai klasszicista típust szándékozott felhasználni. A korai barokk stílusú, fiókosboltozatos templom hangulatos belsejével szemben ez a sablonos klasszicista homlokzattípus ridegen hat. Cschepp ezt a tervét is szignálta, éppúgy mint Oeller Ignác ácsmester a teljesen újonnan építendő tetőszerkezet rajzát. (XLVI. t. 2.)

Az építőmester részletes költségjegyzéket terjesztett be az építkezéshez felhasználandó anyagok mennyiségéről, áráról s a munkadíjról, mely szerint:

Ácsmunka és anyag	2350 fl 14 x
kőmívesmunka és anyag	2016 fl 40 1/4 xx
asztalosmunka	210 fl
lakatosmunka	108 fl
üvegesmunka	89 fl 13 3/4 x
összesen:	4807 fl 10 x (!)

Schemnitz den 22-ten April 1808.

Philipp Cschepp
bürgerlicher Bau- und Maurermeister

Scheurel Mátyás selmecbányai kőfaragómester a következő költség-előirányzatot nyújtotta be:

Über die Steinmetzarbeit, welche zu der Födémeser Kirche verfertiget werden soll No 1.

Ein Haupttür hoch 9 Schuh, breit 5 Schuh, 6 Zoll in □ 32 Schuh per 45 x macht	24 fl
Summa:	24 fl

Oeller Ignác költség-előirányzata:

Vorausmass

Das in der Ortschaft Fegyömes gennant neu zu erbauen kommenden Kirchen Dachstuhlen, Turm, Glockenstuhl, samt Schneckenstiegen laut Plan:

Ácsmunka	499 fl 2 x
Anyag díja	1851 fl 15 x
Summa:	2350 fl 15 x[25]

A templom mai alakját 1787-ben nyerte,[26] tehát Cschepp 1808-ban készült terve nem kerülhetett kivitelre.

Ugyanebben az évben, augusztus havában készült a kelenyei templom átépítési terve, melyhez Cscheppnek az ipolyfödémesi templomhoz hasonlóan toronnyal ellátott új homlokzatot kellett építenie. Ez a templom is Ipolyszécsénke filiája. Középkori épület lehetett, mert a Cassa Par. Bizottság felvételezése szerint 1733-ban és 1737-ben romokban hevert: „In antiquis ruderibus adhuc irreparata conspicitur . . ."[27] A felvételi rajzon nem találunk középkori stílussajátosságokat. A szakirodalom XVII. századi templomnak tünteti fel.[28]

1751-ben a lakosság saját erejéből fogott hozzá az építkezéshez, melyet bizonyára anyagi okokból nem tudott befejezni: „Ecclesia haec ante annos circa tres per loci incolas restaurari coepta, in sanctuario fornita, abhuc et choro et tabulato indiga."[29]

Hogy 1754 és 1793 között dolgoztak-e a templomon, nem tudjuk. Maga Cschepp nyilatkozataiban ugyanis 1793-ra teszi az építés dátumát s ezt két alkalommal is említi. A toronyszakasszal meghosszabbított felvételi rajzon így ír: „Grundaufriss der in Grosshonter Komitat Gelényi (Kelenye) stehende Kirche, welche vor ungefähr 15 Jahren ist neu erbauet worden mit Stukatur, und diese Kirche zu vergrössern, einen neuen Turm anzubauen und das vorige Chor, welche grossen Platz einnimmt herauszuwerfen und das Chor unter dem Turm anzubringen, auf 550 Menschen . . ."

Hasonló adatokat ír a költség-előirányzatban is. Mindkét feljegyzésben stukkódíszről is megemlékezik.

Tehát Cscheppre azt a feladatot bízták, hogy a kelenyei 11 öl és 3 láb hosszú s 4 öl és 2 láb széles templom elé egy tornyot építsen. A kórus ugyanis, mint ő írja, sok helyet elvett a templom hajójából, azért azt az újonnan építendő toronytérbe kellett elhelyezni. Az új torony új homlokzat építését tette szükségessé. Az átépítés által a templomnak 2 ölnyi területtel való meghosszabbítása vált lehetővé s így befogadhatott 550 embert.

Az új homlokzat Cschepp többi tervéből ismert s feltételezett selmecbányai irodájában készült típust mutatja.

Hosszmetszeti rajzot is készített a mester. A helyreállítandó sima falat csak kerek lezárású ablakok törik meg. (XLII. t. 1.)

Ezt a tervét is szignálta a mester s a következő költség-előirányzatot terjesztette fel a vikariatushoz:

A kőmívesek anyag- és munkadíja	368 fl 30 x
ácsmunka	1059 fl 16 1/2 x
kőfaragómunka	24 fl 45 x
lakatosmunka	162 fl 30 x
asztalosmunka	219 fl
üvegesmunka	32 fl 24 x
Summa:	1857 fl 15 1/2 x (!)

Az építkezésnél szereplő mesterek:
Oeller Ignác ácsmester ki, felvételi rajzot készített a toronyszakasszal megnagyobbítandó templomról s a torony tetőszerkezetének ácsmunkájáról. (XLVII. t. 2.)
Scheuerl Mátyás kőfaragómester
Stefan János üvegesmester
Waschkowsich Mihály lakatosmester
Kiepper János asztalosmester[30]

Cschepp terve nem valósult meg, a templom mai alkata teljesen eltér attól.

Ugyancsak 1808-ban kapott megbízást a kőkeszi parochia átépítésére. A vikariatusi levéltér iratai sajnálatos módon nem foglalkoznak magával a templommal, mely pedig hosszú múltra tekint vissza. Némethy írja róla: „. . . Parochia Kesző in Comitatu Hont in statutis Capituli Strigoniensis de anno 1397 occurit . . .”[31] A templom rossz állapotáról 1737-ben a Cassa Parochorum conscriptiója siralmas képet nyújt: „Turris tecto defectuosa, quae nisi reperetur ruinae subjecta esse, neque altare habet . . .” A parochia is: „. . . defectuosa et ruinata, cujus nulla pars commoda.”[32] 1757-ig bizonyára építkeztek a templomon, mert a conscriptio így ír róla: „Eccleciae structura est tota murata, unacum turri per totum tabulata, tecto quidem est bene provisa . . .” A fából épült parochia azonban igen rossz állapotban van: „Domum habet ligneam, quae si reaedificaretur, esset commoda.”[33]

1757 és 1808 között felépítették a parochiát kőből s ezt az épületet kellett Cscheppnek egy vendégszobával megnagyobbítani s elé folyosót építeni. Cschepp szignált tervét a következő felirattal látta el: „Das in Grosshonter Komitat in der Ortschaft Kőkeszi, oder Kemeny Köszely, zu der kommenden

Pfarhof samt einen Gang und Privett neu umzubauen, wie auch einen Rauchfang in beide Zimmer einheizen zu können." Az újonnan épített vendégszobával héttengelyesre kiegészített egyszerű épület a kosáríves nyitott árkádsoros folyosóval stílusossá, lakályossá, ízlésessé válik. A hálószobát és a mellette épülő új vendégszobát az építőmester stukkódíszes mennyezettel óhajtotta ellátni. (XLVIII. t. 1.)

Oeller Ignác is csatolta a parochia újra készítendő tetőzetének szignált tervét, (XLVIII. t. 2.) a következő költség-előirányzattal:

Vorausmass

Des in der Ortschaft (Kőkeszi) über dem Pfarrhofe wo eine ganze neue Dachung erbaut werden solle Summa 2813 fl 12 1/2 x Schemnitz den 31-ten Mai 1808.

Ignatz Oeller
bürgerlicher Zimmermeister

Cschepp maga, az építőmester a következő összefoglaló költség-előirányzatot terjesztette be:

Kostenüberschlag und Berechnung der Materialien:

Summa der Maurerarbeit samt Materialien	826 fl 1/2 x
Zimmerarbeit	38 fl 30 x
Tischlerarbeit	
Schlosserarbeit	77 fl
Glaserarbeit	10 fl 41 1/4 x
Hafnerarbeit	50 fl[34]

Tervei tanúsága szerint Cschepp Fülöp, ha nem is elsőrangú mester, de kora stílusirányzatát képviselő, jó ízlésű, tevékeny építőmester volt. Világi építkezéseiről nem alkothatunk fogalmat, feltehető, hogy Selmecbányán sokat épített. Művészsorsának tragikuma az, hogy tervei nagy része nem valósult meg, főleg a napoleoni háborúk korának áldatlan politikai és gazdasági viszonyai miatt. A magyar építészet története szempontjából érdemének kell tekintenünk, hogy több Hont megyei ősi templom alaprajzát fenntartotta számunkra.

† *Bónisné Vallon Emma*

Jegyzetek

1 Tirtsch Rezső, Szentgyörgyi Ede, Abai Ottó, Selmecbányai kalauz. Selmecbánya. 1898. 25, 26. 1.

2 Aufding Buech und Freysaag Buech Bp. Szfőv. Levéltár. Erre az adatra Dr. Schoen Arnold hívta fel figyelmemet, ezért köszönetet mondok.

3 Prímási levéltár Községek Esztergom érsekváros Anno 1768 die 29 Martii in Archi Episcopdli Civitate Strigoniensi peracta est sequens conscriptio: Rla Ignatii . . . Oratsch (Oraschek) Dr. Prokopp Gyula szíves közlése.
4 Prímási Levéltár Esztergom, Vikariatusi lvtár, 1798. aug. 31. Ezentúl Vik. lvtár.
5 Vik. lvtár 1811. szept. 12.
6 Magyarország vármegyéi és városai. Hont m. 61. 1.
7 O. L. Helytt. Acta Cassae Parochorum. Dioec. Strig. 1733. Num. 2—10. 2. sz. fol. 25. Ezentúl Cassa Par.
8 Cassa Par. 1754. Num. 2—10. 6. sz. ff. 46—47.
9 Vik lvtár 1802. júl. 27.
10 Az ipolyszécsénkei körjegyző 1901. jan. 9-i jelentése, a Műemlékbizottság jegyzőkönyve.
11 Cassa Par. Dioec. Strig. Acclusa 1733. Num. 1—77. köt. 27. fol.
12 Vik. lvtár 1808.
13 Vik. lvtár 1808.
14 Vik. lvtár 1808.
15 Cassa Par. Dioec. Strig. Num. 1. 7. kt. f. 18, 61.
16 U. ott. Num 2., 6 sz. fol. 39. 1754.
17 Vik. lvtár. 1808. aug. 14.
18 Arch. Ért. 1869. 155. 1.
19 Némethy L. id. m. 173. l.
20 Szokolay ipolyfödémesi adminisztrátor úr szíves írásbeli közlése.
21 Cassa Par. 1733. No 10—20. f. 26.
22 Cassa Par. 1754. N. 2. 10. f. 24.
23 Cassa Par. 1757. N. 1. 1 sz. g. fol. 39.
24 Vik. lvtár. 1808.
25 Vik. lvtár. 1808. ápr. 22.
26 Szokolay ipolyfödémesi adminsztrátor úr szíves közlése.
27 Cassa Par. Dioec. Strig. acclusa 1733. No 7. f. 28. és 61.
28 Magyarország vármegyéi és városai. Hont m. 51. 1.
29 Cassa Par. Dioec. Strig. 1754. N. 2. fol. 24.
30 Vik. lvtár 1808. augusztus
31 Némethy L. id. m. 142. 1.
32 Cassa Par. 1737. Num. 2. 2. sz. f. 23.
33 Cassa Par. 1757. Num. 2. N. 6. f. 42.
34 Vik. lvtár 1808.

†*Bónisné Vallon Emma*

Ø Cuba János

báró Inkey Pál uradalmának főkertésze

életrajz

lásd.

2

Szabó Somogyvám

63. l.

MoB kat. 3209

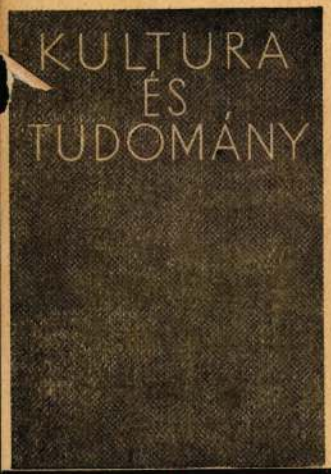

BENEDEK MARCELL
Irodalomesztétika

GYERGYAI ALBERT
A mai francia regény

HALÁSZ GÁBOR
Az értelem keresése

JÓÓ TIBOR
Bevezetés a szellemtörténetbe

NÉMETH LÁSZLÓ
Magyarság és Európa

III. HÓ	31 NAP	MÁRCIUS

Vasárnap
6
Invocabit

Hétfő
7
Aqu. sz. Tamás

Kedd
8
Ist. János

Cuberle, A. jelzéssel

Kieselbach (105)

1997. szept. 19.

Cuc Nikulaj és Juan

Lupsán (Erdélj) volt egy festő-
család, melynek tagjai bejár-
ták a fatemplomos vidé-
keket s a magyk módja
szerint javítottak ki a templo-
mok falképeit. Ez a Kuk
család volt. Nikulaj
Cuc 1827 ben Szártoson és
1843-ban Nagy-Okloson,
Juan Cuc pedig Runkon
jegyezte fel a nevét.

Teglás István: Az erdélyi
fatemplomok dísze.
Művészet 1908. 95. l.

Szatmári Kultúrház VIII. 179

Cuca Szücs Istvánné

rajzoló asszony

láid

Muskátli

1935. 83. l.

ATHENAEUM
MDCCCLXVIII
75869

MDK

Cuca Szücs Istvánné, Bánffy-Hunyad

Karácsonyi I: Falusi rajzoló asszonyok. Muskátli, 1935. 83 l.

Cucai József

Viktor Sándor: A vasműves (Cucai József). - Komárom Megyei Dolgozók Lapja, 1966. ápr. 30

Az 1966. évi magyar Művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Írt. 1969.3.sz. 243-284.l./

259. l.

D ~~Bianchi~~

Cucinello

litogr.

tovább

l. Hölle

8/l

A vallás- és közoktatásüg

122.705-1915. szám.

III.

Az állami gazdá
ményeképen felmerülő kiadá
vételi elmaradások rendsze
április hó 22-én 8275. sz.
tartására súlyt vetvén, fe
havonként való pontos ellá
intézkedni sziveskedjék.

Budapest

M.D.K.

CUDINOF etnatol

1930-ban Nagybánya a Szépmüvészeti Iskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 340.1.

Nu3

Steffan Cugekers, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, October 1692 Jahr után: "Steffan Cugekers Nu3 von Hannaw au3 Cugrstadt ein Tischler gesek". 109.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 9[illegible].old

Arrabona, 9.- Kantus János Múz. Győr, 1967.- A Győri Múz. Évkönyve

Ugekersnuss S./Steffan/, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztalosleg-
nek jegyzéke származási hely szerint: "Hannaw, Augrstadt
Ugekersnuss S." 122.old

Batári Ferenc: Asztalosleg nyek Győrött a XVII.
században - Adatok Győr város asztalosműves gé-
nek történetéhez 9 .old

Arrabona, 9. - Xantus János Múz. Győr, 1967.- A Győri
Múz Evkönyve

Cugekersnu3,Steffan,asztaloslegény

Győrben 1674- 1699 között megfordult asztaloslegények jegyzéke:"Cugekersnu3,Steffan,Hannaw,Cugrstadt,1694". 113.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez ~~xxxxxx~~ 93.old
xxxx

Arrabona,9.-Xantus János Múz.Győr,1967.-A Győri Múz. Évkönyve

1966. VI. 23. Petőfi 9.33 Vörös
Zalai Mozaik.

- Nagykanizsa és Zalaegerszeg között fekszik Tófej. A falu nevezetessége pedig a Téglagyár, amelyben azonban Pásztor nagdolna már ujságolja is, nem téglát égetnek.

- A régi, hajdani valamikor téglagyár nyomait már csak ez a hosszu nagy kémény őrzi. Körülötte teljesen uj, modern üzem alakult ki, a Zala megyei Kerámiagyár Tófeji üzeme.

- Igen. 1964-ben indult meg itt a munka, egy leállitott téglagyárba. Először a kerámia názgyártással, majd 1965-66-ban a vizkerámia gyártással indult, és utána folyamatos kisérletek folytak csempegyártásra, és 3 év óta falburkoló csempét gyárt az üzem, jelenleg 250 ezer négyzetméter kapacitásu a csempeüzemünk is.

- Cug János az üzem müszaki vezetője. Sziven szerint Magát ugy mutatnám be, hogy napközben müszaki vezető, délután otthon, este pedig a népmüvészet mestere.

- Ez az igazság kérem!

- Ugye?

- Igen! Kéren a szerelmem anépmüvészet, de azért a gépeket is nagyon szeretem, a modern technikát is szeretem. A vizkerámia üzem következik itt,

- Hát itt egy kicsit nagyobb a zaj, Jó napot kivánok!

- Több, mint háromszázféle cikket gyártunk, különböző modern kerámikákat.

- Modernet, de azért

- Formailag a népmüvészethez vezet vissza.

- Minden munkájukat maguk szervezik.

- Tehátmindent magunk csinálunk!

- Hány fok van ilyenkor a kemencében?

- Az első égetés 850-860 Celzius fokon, a második égetés 950-960 fokon történik.

- Ugyan ugy van meleg itt is, mint ott a nészégetőn volt.

- Magát lehet,hogy a meleg mpnzza?

- Valahogy a természeten birja.

- Szebb munka ez nem, mint annak idején a mészégetés volt?

- Hát nem vitás! Hát aki mellettem van, ez a másik bácsi, ez is már tiz éve itt van a kemencénél.

- Engedje már meg,hogy benézzek itt a kemencébe!

- Egész nyugodtan!

- Hát valami csodálatos, izgalmas, hosszu vörös alagut. A végén már ugy egészen homályosan lehet látni mindent, bár egy vörös sáv veszi körül.

- Igen, ott a tüzön tul, ott már kezd lehülni az áru és a tulsó végén ott már kész áru ér ki. Ott 950-960 fok van vent, már a tüz közepénél.Van egy müszer, az mutatja,nekünk a hőt, és mi a saját belátásunk szerint csináljuk ezt a hőbeállitást.

- A tüzöntul mozog a levegő,de ott teljesen világosan látni a kerámiatárgyakat.

- Igen.

- Milyen hosszu ez akemence?

- Ez, olyan 27 méter körül van. 4-5 méter a tüztér ott. Aztán láttam, hogy itt sem fizetnek rosszabbul, mint Egerszegen, és elmegy az egész nap, azért eljöttem ide. Meg a feleségem is itt dolgozik már 6. éve. Az önti ezeket a nagy padlóvázákat.

- Asszonyok is dolgoznak itt,

- Igen, itt ragasszák a csempére a mintát, a matricát.

- Hát maga milyen mintákat ragaszt?

- Zöld matrica, betesszük a kemencébe, vissza leég, és akkor az a sárga leég, és akkor megmarad tiszta, zöld, akkor lesz szép. Vigyázunk arra, hogy egyformán legyen, pontosan. Lassan csináljuk, de jól! A gyorsmunka sosem jó.

- Magulnál otthon konyhában, vagy fürdőszobában jutott ebből a szép csempéből?

- Nálam még nincs, nincs, nem volt még eddig pénzem, hogy vegyek belőle.

- Még egyenlőre nincsen.

- Még nem is olyan régi ez a csempe.

- Nahát az ember azt hiné, hogy van,

- Két éve csináljuk körülbelül, nagyon szépek igen,

- Melyiket venné szivesen?

- Melyiket? Ezt az M3-as zöldet, az a legszebb.

- Az a zöldmintás?

- Fehér csempe, ez a zöldmintás. És a szives mintás, az nagyon szép, meg van egy angol rózsás, az a legszebb!

- Hát a végén most már nem tudna választani, hogyha arra kerülne a sor.

- Hát a zöldet vábsztanán azért.

- Jó dolog, hogy itt a téglagyár helyett egy ilyen üzem működik?

- Igen, közel van, nagyon sokkal több az időnk.

- Ahogy láton sokszor a feleség hozza a férjét, a férj hozza a feleségét, családok dolgoznak együtt.

- Igen, sőt gyerekek is, nagyon sokan vannak, akik az egész család itt dolgozik.

- Nagyon jó helyünk van, szeretek itt nagyon dolgozni!

- Igen?

- Nem is jönnék, ha már ide nem kerültem volna! Sokkal jobban szeretek itt lenni, mint otthon. Mert otthon nincsen senki, nem vár senki.

- Itt meg ha valamit jól megcsinál, akkor még meg is dicsérik.

- Hát olyan nagy dicséretet még nem kaptam, de azért ugy érzem, hogy megérdemelném.

- Hát a Kiváló Vállalat, amit elértünk, az semmi?

- Ja, hát az is nagy érdem!

- Hát végül is abba mindannyian beledolgoztak?

- Persze, benne vagyunk igen! Külön dicséretet nem kapunk, akkor elbizzuk magunkat.

A fazekasművészet mai

Kikopik a használatból a cserép.

Gyerekkoromban még szép mázaskö-csögből kanalaztuk az árnyas pincegádorban megaludt tejet, cserépkancsóból töltötték az asztalnál a vizet, cserépbögréből ittuk a reggeli kávét, cseréphordócskából töltötte pipáját öregapám, cserépfazékban hűsült a töltöttkáposzta, szikkadt a szilvalekvár, s cserépbödönben állott a kamra polcán a hófehér disznózsír.

Faluhelyt meg éppen cserépből volt minden valamirevaló edény: a lábas, a fazék, a kanna, a korsó, a tányér, a butykos, a csupor, a szilke, a tésztamérő, de még a kulacs, a gyermekcsörgő meg a madársíp is. Ötven-hatvan éve, a debreceni nagyvásáron jóformán az egész külső vásárteret végigrakták portékáikkal a nádudvari, újvárosi, karcagi, mezőtúri, más alföldi, felvidéki s dunántúli fazekasok, ám ritkán tudtak annyit ponyvára pakolni, szekérre rakni, hogy a sokadalom végére el ne fogyjon. A hódmezővásárhelyi híres vásáron is a cserépedényesek munkái foglalták el a legnagyobb helyet. A szokott konyhai holmik, s a csészék, tálkák, födők, mécsek, gyertyatartók, virágcserepek, csibeitatók, madáretetők, locsolókannák, füstöskorsók mellett ott sorakoztak a lippai és gyulai hús- és kuglófsütők, tejforralók s egyéb tűzálló cserépfazekak és lábasok. Emlékszem: vagy másfél évtizede, a székesfehérvári hetivásáron, még remek formájú s díszítésű darabokat találtam a baranyai, zalai, tolnai, veszprémi fazekasok olcsón kínálgatott használati tárgyai között.

Tavaly Pécsváradon jártam, ahol a Művelődési Házban Országos Fazekas Kiállítást rendeztek. A kiállítást *Gerencsér Sebestyén*, siklósi fazekas, a népművészet korán elhunyt mesterének emlékére nyilvános, s ugyancsak országos fazekaspályázat előzte meg, amelyet a Népi Iparművészeti Tanács, a Háziipari és Népi Iparművészeti Szövetkezetek Országos Szövetsége, a Népművészeti Intézet és a Baranya megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága azért rendezett meg, hogy segítse a siklósi cseréphagyomány föllelevenítését, s általában olyan népművészeti fazekasalkotások létrehozását, amelyek különböző tájegységek hagyományait őrzik, s e hagyományok korszerű továbbfejlesztését tükrözik.

A sok ezer forintos summát, amivel a Pécsváradra beküldött több száz érdemleges pályamű színét-javát a zsüri jutalmazta, nyilván serkentésnek szánták, s a kiállítás rendezőivel, a zsüri vezetőivel folytatott beszélgetésekből kiderült, hogy a népi fazekas-művészetnek valóban komoly segítségre van szüksége. A nagymúltú fazekas-műipar ugyanis sorvad, régi mesterei kihaltak, kihalnak. A háztartási, használati igény kevéssé szorgalmazza az utánpótlást, más ösztönző erőkről kell gondoskodni. Mert, ha a népi fazekasság mind kevesebb gyakorlati szükségletet elégít is ki, még mindig jelentős gazdasági és művészi értéket termelhet. Vétek lenne, ha ezek az értékek veszendőbe mennének.

A háztartásban használatos cserépedények forgalmának hanyatlása egybeesik azzal az idővel, amikor a füstöskonyhát, búbos kemencét, fával-szénnel fűtött tűzhelyet kiszorították vidéken is a gázzal-villannyal működő sütő-főzőalkalmatosságok. Előbb csak a kevésbé törékeny, tartósabb zománc- és alumínium-edények, majd a jénai tűzálló üveggyártmányok keltek versenyre a kisipari úton előállított cserépfazekakkal, lábasokkal, aztán jött a főzésre ugyan nem, de étel-ital tárolására kiválóan alkalmas, igen olcsó és mutatós műanyagok térhódítása, s ez hovatovább megpecsételi a fazekasmesterek hajdan annyira kedvelt és keresett gyártmányainak sorsát.

Nem dicsérjük az elmúlt időket, nem panaszoljuk a mulandóságot: nem csupán a cserép törékeny és esendő. Ám a sok-próbás technikai készség és a magas művészi színvonal, ahová a régi fazekasmesterek eljutottak, s amit utódaik — ha nevelünk utódokat — őrizni és fejleszteni tudnak, még sok hasznot és

FARKAS TAMÁS FELVÉTELEI

Czugli Dezső sárga bokálya és Szabó Kinga duda alapú írókás korsói — a díjazott alkotások javából

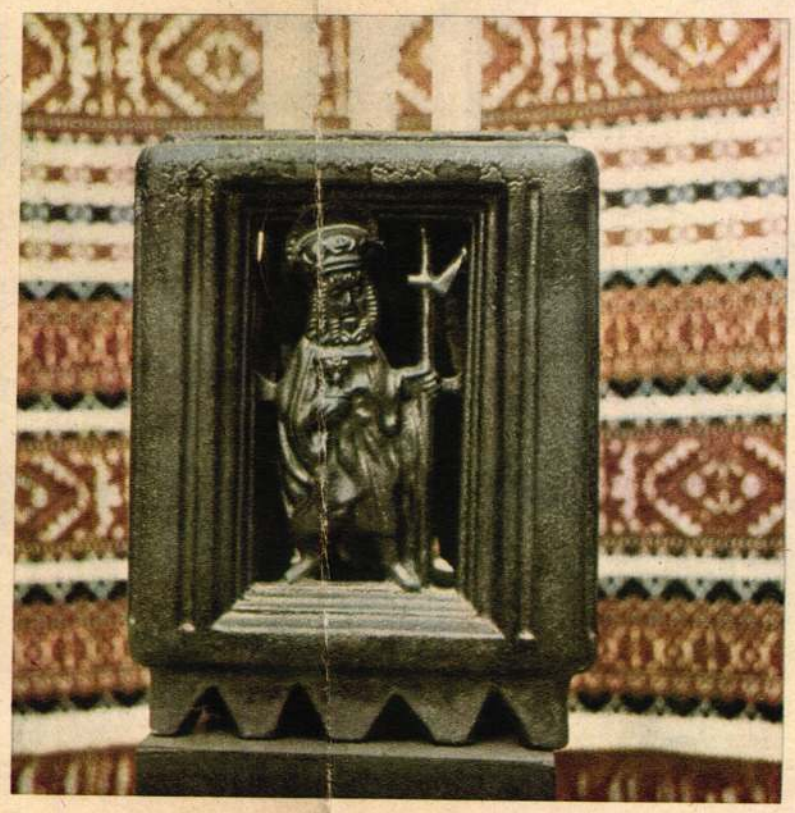

Russói István, a népművészet mestere, középkori Ádám-Éva kályhacsempét és egy László király alakot illesztett csempeszerű világítótestekbe

ZÁS ELSŐ HALOTTJAI

lásnak itt sajnos nem volt értelme, hiszen a fülke belülről égett.

A tragédia kivizsgálása még nem fejeződött be, de valószínűnek látszik, hogy elektromos zárlat (szikra) okozta a rendkívül robbanásveszélyes oxigén lángralobbanását. Két figyelemre méltó momentum is akad. Először: miért nem szűnt meg az oxigén további beáramlása az első robbanás pillanatában? Másodszor: miért nem tudták a fülkét kívülről kinyitni? Ugyanis a rakéta 70 méteres magassága ellenére is megközelíthető volt a csúcsban elhelyezett fülke, mert a kétoldalt álló óriás szerelőtorony minden emeletén tartózkodtak emberek. Lehetséges, hogy csekély konstrukciós hiba folytán a fülke a hirtelen felmelegedés miatt deformálódott s az ajtók nyithatatlanná váltak. Ha így történt, sürgősen változtatni kell rajta. Hiszen lehetséges, hogy egyszer még életben levő űrhajósokat kell kívülről megmenteni!

E szomorú eset alapvető problémája azonban nem itt keresendő. Még az emberi űrrepülés korszaka előtt több űrhajózási konferencián felmerült a kabin oxigénellátásának kérdése: nem lenne-e jobb a veszélyesen gyúlékony, robbanékony tiszta oxigén helyett ártalmatlan cseppfolyós levegőt alkalmazni? A múlt évi madridi űrhajózási kongresszuson éppen egy amerikai küldött fejtette ki ezzel kapcsolatos aggályait. Mivel az Apollo-fülkéken sincsen légzsilip, minden űrséta alkalmával a kinyitott ajtón eltávozik az oxigén, s az űrhajósok visszatérte után a fülkét újból elárasztják. Ezernyi vezeték és műszer könnyen gerjeszthet szikrát s megismétlődhet a mostanihoz hasonló tragédia. (Január 31-én, a texasi San Antonioban, egyik űrhajós iskolán újabb halálos oxigénrobbanás történt: egy kísérleti kabinban két amerikai gyakorló-űrhajós vesztette életét. — A Szerk.) A cseppfolyós levegő előállítása, palackozása drágább, mint az oxigéné s a nagyüzemi gyártás sincs megoldva. Az emberiség legnehezebb, legösszetettebb és ezer veszéllyel teli tudománya, az asztronautika talán megérdemelné az újítást: a veszélytelen cseppfolyós levegő (vagy legalább az ismert szovjet 4:1 arányú nitrogén—oxigén keverék) alkalmazását.

Korunk legfiatalabb tudományának, az űrhajózásnak első áldozatai: a még nagy tettekre hivatott, sokoldalú Grissom, a bátor White és újonc társuk, Chaffee — nincsenek többé. Tragikus tűzhaláluk nemcsak az Egyesült Államok népét érinti fájdalmasan, hanem a Föld minden értelmes lényét, aki 1961 óta Gagarintól a Gemini—12 repüléséig vagy húsz alkalommal szorongva leste a híreket: vajon épségben visszatérnek-e? Visszatértek. A maximális precizitással és gondossággal előkészített űrkísérletek baleset nélkül zajlottak le. Viszszatért Tyitov, aki rosszul lett a világűrben, és bár hazájától távol, de sértetlenül végezte kényszerleszállását Armstrong és Scott, a Gemini—8 két utasa.

A három űrhajós tragikus halála arra figyelmeztet, hogy az űrhajózás nem »a bátrak sportja«, hanem a Föld tudományának és technikai civilizációjának közös harca, gigantikus erőfeszítése az élettel szemben ellenséges világűr, az idegen égitestek meghódítására és a természet leigázására.

GAUSER KÁROLY

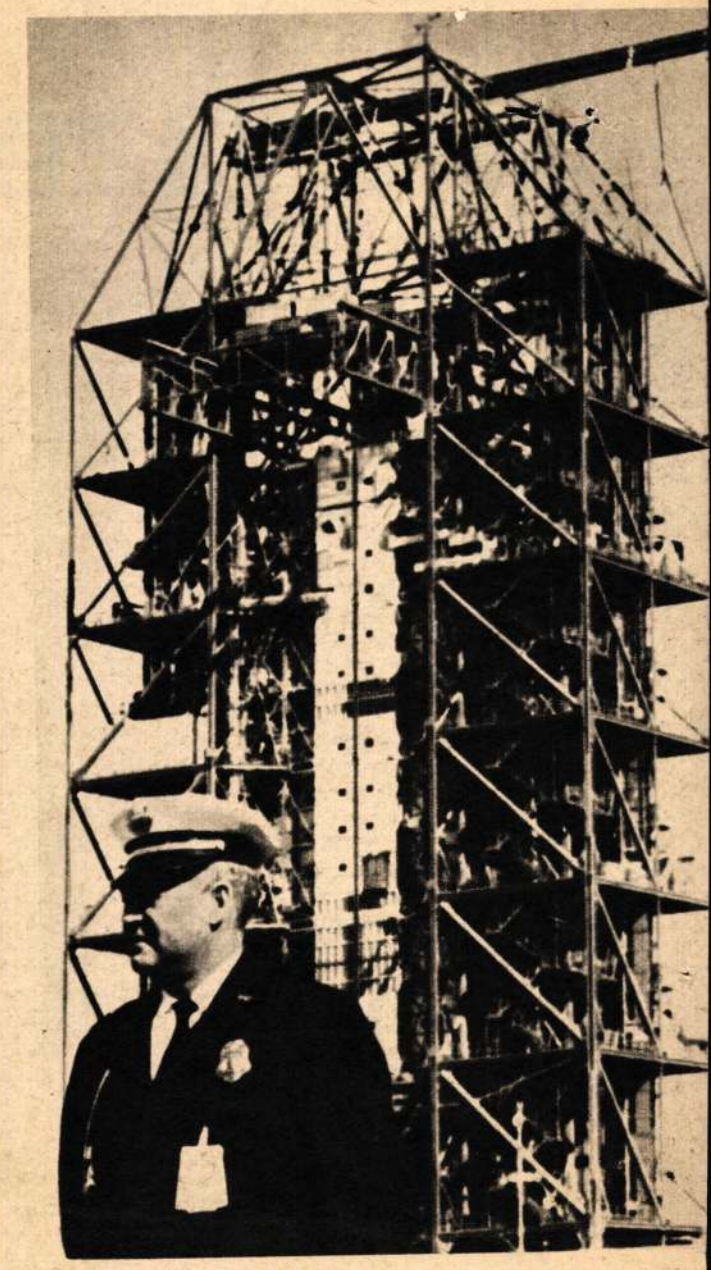

A Saturn—1 hordozórakéta 72 méter magas szerelőtornya, középen a 66 méter magas rakéta látszik. A parancsnoki fülkét, amelyben a baleset történt, képünkön az állványzat eltakarja

A tervezett amerikai holdrakéta parancsnoki kabinja, amelyben a három űrhajós életét vesztette (MTI rádiótelefotó)

Chaffee, White és Grissom a Saturn-Apollo fülkéjében. Ennél a január 17-i kísérletnél a kabinban légüres tér volt, az oxigént csövön át juttatták a szkafander alá

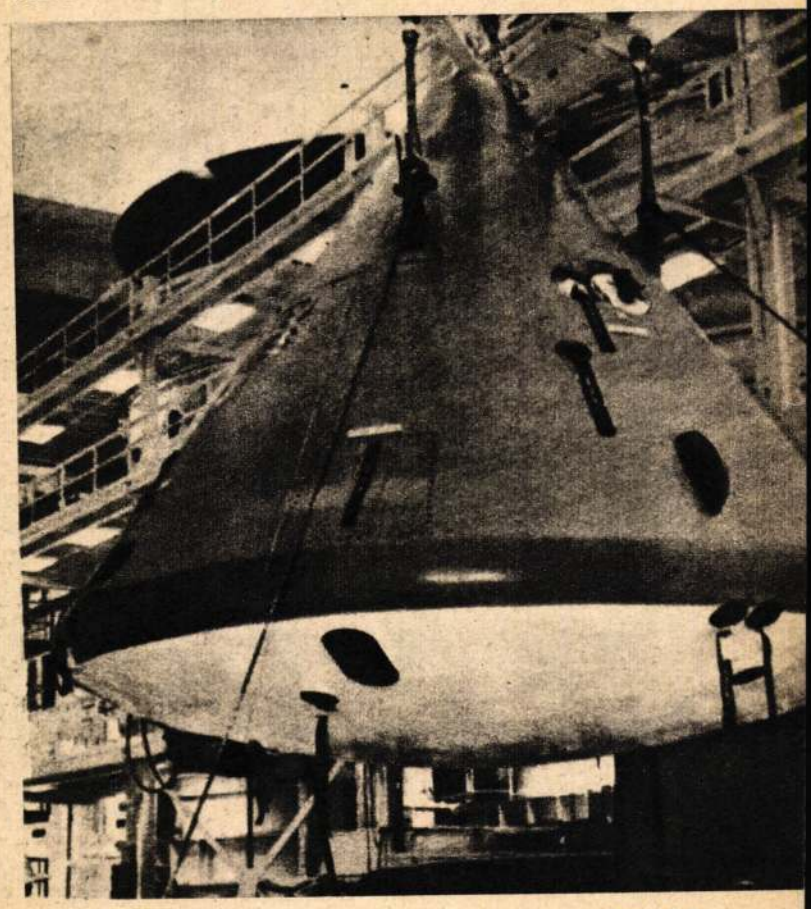

mesterei

örömöt szerezhet. Nemcsak múzeumok polcain gyönyörködtethetik a szemet az ódon és újdonatúj fazekasremekek, a népi cserép-művészet korszerű termékeinek bő hely kínálkozik modern épületeink falain és enteriőrjeiben, s a hazai iparművészet egyszerű és pompázatos alkotásai mellett a népi fazekasművészet hagyományt-őrző, megújított termékei jól illenek a mai lakások, hivatali helyiségek dísztárgyai közé is. Az iparművészeti és népi-műipari kerámiánál egyként el kell választani a giccset a legfrissebb ízlésben vagy legderekabb hagyományokban fogant nemes formájú és ékítésű tárgyaktól, hogy valamennyi ízlést-csiszoló, szívet-lelket derítő dísze legyen házainknak, munkahelyeinknek, otthonainknak.

Figyelemre méltó adat, hogy a Háziipari Szövetség 76 szövetkezete ma évi 120 millió forint értékű népművészeti tárgyat termel — ebből 15 millió cserépholmi —, s az egész mennyiség harmadát külföldre szállítjuk. És a lehetőségek még korántsem merültek ki ezzel. A műipari termelés megfelelő mennyiségi és minőségi emelésével a magyar népi művészetnek, s benne a hazai fazekasmesterek alkotásainak még további piacokat tudnának nyitni. A régi formakincs gazdag, a díszítőelemek elragadóak és változatosak, fantáziával és kellő önmérséklettel a hajdani használati tárgyak jelentős része modern környezetben kitűnően érvényesülő dísztárggyá fejleszthető.

A pécsváradi pályázat és kiállítás ezt a célt szolgálta — és nem eredménytelenül. A felhígított ízléssel készített, kevésbé igényes művek kiszűrése után az óbányai *Teimell István*, a tófeji *Czugh Dezső*, a mezőtúri *Szabó Kinga*, a karcagi *Russói István*, a mohácsi *Horváth János* és mások műveit a szigorú zsüri magas mértékkel bírálta és díjazta. Bízvást mondhatjuk, hogy a kiemelt alkotásokban a régi fazekasművészek tudása és tehetsége támadt fel.

BÉKÉS ISTVÁN

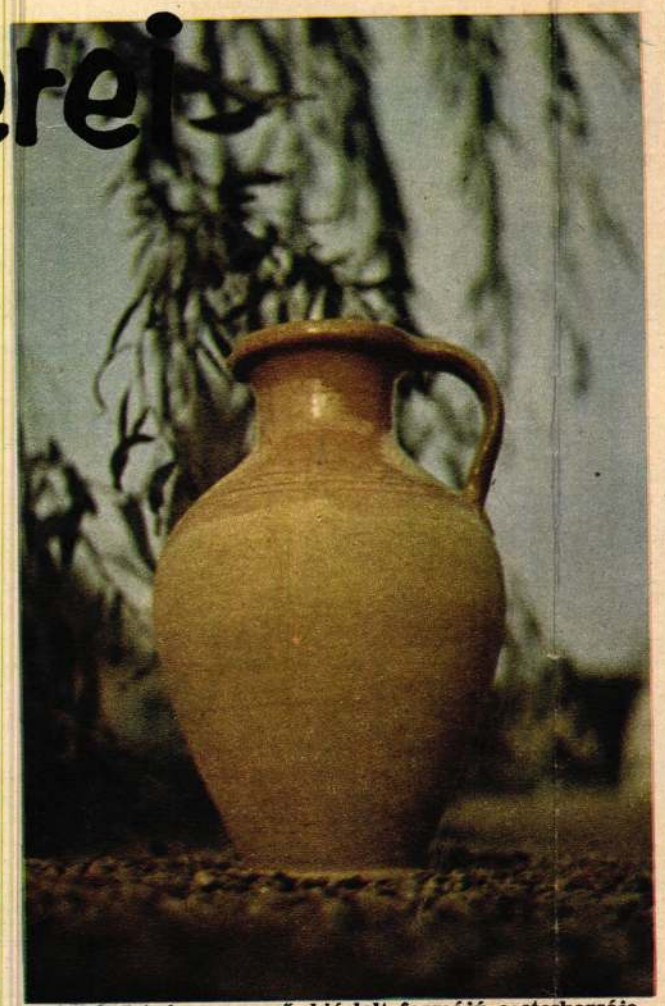

Teimell István egyszerű, kiérlelt formájú eceteskorsója

A szekszárdi Koroknay Ferenc virágcseréppé formált női figurája őrzi is, de már lazítja is a hagyományt

KISEMBER

Van egy tételem, egy elég szomorú egyenletem. Kisember = ürge. Ha nem esik nehezükre, kövessenek a bizonyítás rögös útján. Először is próbáljunk definiálni.

Mi a kisember? A kisember kifejezés valamikor nagyon gyakran hangzott fel, olyan embert jelölt, aki távol tartja magát a közélettől, a politikától, a nagyobb szabású üzleti, gazdasági vagy akár lokális jelentőségű ügyek intézésétől is, mindezt a nagyokra, a fejesekre bízza, és ennek fejében nem kér mást, csak hogy hagyják békében. Napi háromszori étkezés, a munkába menetel és az onnan való hazajövetel szabadsága és lehetősége – körülbelül ennyi volt a kisember létminimuma.

Manapság már egyre ritkábban hallani: „Kérem, én kisember vagyok". Ez a szólás egykoron, különösen nehéz időkben, a szerénység alapegysége is volt, aki ezt állította vagy akár csak el is ismerte magáról, az mintegy beásta magát egy aprócska gödörbe, ahonnan a minimális védettség helyzetéből nézhette a történelem „nagyok" által produkált robbanásait. S ha egy gránát vagy repesz becsapott ehhez a kisemberhez illő kezdetleges védelmi rendszerbe, akkor a kisember a szükségben először rendszerint nem azt felejtette el, hogy ő kicsi, hanem azt, hogy ember. Rossz, szolgaság ízű, mélységesen antidemokratikus fogalom ez, a savanyú káposzta képzetét kelti fel. A savanyú káposzta nem rossz étel, sok vitamint tartalmaz, de vallatóeszköznek is alkalmas, ha valakit huzamosabb ideig csak savanyú káposztán tartanak. Éppen így a méltóságot, az emberi magatartás szabadságban virágzó, eleven és magasabbrendű lehetőségeit pusztítja ki az egyénből a kisemberi létforma, a meghunyászkodás, a sunyítás, a lapítás, a begubódzás.

No már most, mi az ürge? Az ürge egy pici, kártékony rágcsáló. Rendszerint a gátakon, töltéseken fúr magának kis lyukakat, ürgelyukakat, és ott húzza meg magát családjával, egészen addig, amíg ki nem öntik. A kiöntés kétféleképpen történik: természetesen és erőszakosan. Az ürge természetes kilakoltatását a magas vízszint avagy az árvíz végzi el, az erőszakos illetőleg mesterséges kilakoltatást pedig a gátőr, aki a gát állagának megóvása céljából, az árvíz elleni hatékony védekezés érdekében szünteti meg a gátoldalban megbújó kis ürge-bungalow-kat. (Valamikor gyerekek is szoktak volt „ürgét önteni", de ma már nincs rá idejük.)

Az egyenlőség most már napnál világosabb: az ürgét azért kapta szárnyra a zsargon és hovatovább ma már a köznyelv is, mert tökéletes, képileg megfogalmazott kifejezése egy emberi magatartásnak, épp a kisemberi magatartásnak. Ma már szeretünk mindent a lehető legegyszerűbben és legpontosabban kifejezni. A kisember, mint fogalom, tele van pontatlanságokkal: rosszul hangzik, ha egy 180 centinél magasabb egyén jelenti ki magáról, hogy ő az; túl sok benne a megalázkodás, amit a mai ember már nem szívesen enged meg magának. Az ürge viszont tömör, pontos, képi, és ha akarom, még egy kis elidegenítés is van benne, nem beszélve ironikus, humoros tartalmáról.

Ellenpróba. Az egyenlőség ellen felhozható számos érv közül az alapvető a következő: „Én kisember vagyok" – ezt így mondták valamikor és mondják még ma is, de: „én ürge vagyok" – ezt nem mondják és nem valószínű, hogy valaha is fogják mondani. Az ürge általában második vagy harmadik személyre utal.

Ez igaz. Legalább annyira igaz, mint maga az egyenlet. No de most, könyörgöm, emiatt vessük el ezt a frappáns, modern egyenletet? Nem, én kiállok ezért az egyenletért, csak a testemen át . . . és akkor is, százszor is, csak azért is (némi finomítással): modern kisember = ürge.

CSURKA ISTVÁN

HAJSZÁL HÍJÁN

A téli könyvpiac legsikeresebb kiadványai közé tartozik a Nem félünk a farkastól című amerikai színműantológia. A kétkötetes mű Thornton Wilder Hajszál híján című szenvedélyes hangú drámáját is magában foglalja. Ebből a műből tartalmaz egy magvas mondatot rejtvényünk. Az idézet így kezdődik: »Tudom, hogy minden, ami jó és nagyszerű . . .«, majd: vízszintes 1., függőleges 16., vízszintes 54., függőleges 1. sz. alatti sorok.

Beküldendő az idézet február 14-ig.

Vízszintes:

12. Evőeszköz. 13. A kereskedelem ősi formája. 14. Az agy működése alvás közben. 15. Férfinév. 16. Rendkívül értékes érc. 19. Időhatározó. 20. Számtani művelet. 22. Varróeszköz névelővel. 23. Francia arany. 24. Igen — oroszul. 25. Budakörnyéki község. 26. Ugyanaz. 28. Állati szállás. 29. Világhírű olasz filmszínész (Marcello). 33. A tudat elhomályosulása. 35. Híres berlini operett és slágerszerző (Paul, 1866—1946). 37. Moniuszkó lengyel operaköltő dalműve, a lengyel »nemzeti opera«. 38. B. V. S. 40. Állandó tartózkodási helye van. 41. Házi szerszám. 42. O. A. A. 43. Francia város, folyami kikötő Lotharingiában. 44. Oszövetségi személyiség, a szőlőművelés mondai kezdeményezője. 45. Karjala szovjet szövetségi köztársaság finn eredetű lakói. 49. Ferde — ékes pesti kifejezéssel. 50. Német prepozíció. 51. A Csendes Óceán 550 szigetből álló szigetcsoportja. 53. L. 28. sz. 55. Károsodást okoz. 57. Fehérnemű. 58. F. O. B. 60. Hegység Bulgáriában. 61. Világhírű olasz futballcsapat. 62. Hízlalt szarvasmarha. 63. Din-. . ., nagy csaták színhelye Dél-Vietnamban. 65. O. Á. R. 67. . . .-Jü-tang, kínai—amerikai író. 68. Francia fizikus, az elektrodinamika alaptörvényeinek felfedezője (André, 1775—1836). 71. Kiváló orosz késő-romantikus zeneszerző (Anatolij, 1855—1914). 73. Z. I. 74. Walt Disney remekműve az életrekelt fabábúról. 77. Nátrium vegyjele. 79. Antik görög építészeti stílus. 81. Így »éljenez« a német. 84. Légiforgalmi vállalat (+'). 86. Kiváló öttusázó (István). 89. Ghana területén élő milliós, művészi kultúrájáról nevezetes néptörzs. 91. Sivatagok gazdagnövényzetű települései.

Függőleges:

2. Férfinév. 3. Nem áll biztosan a lábán. 4. Íme. 5. Nem igazi. 6. Twist . . ., Dickens regénye. 7. Drégelyvár hős védője a törökök ellen. 1552-ben halt hősi halált (György). 8. Ú. C. 9. Motorkerékpár márka. 10. Becézett női név. 11. A lírai költészet múzsája — fon. 15. Személyes névmás. 17. Tetejére. 20. Kosice régebbi magyar neve. 21. Nálunk is kedvelt külföldi mosószer. 24. Kitűnő magyar népdalszerző (Pista). 27. Régi indokínai királyság, a mai Dél-Vietnam területén. 29. A francia »új hullám« kiváló rendezője (Louis). 30. T. Z. 31. Alumínium vegyjele. 32. Amerikai államférfi, a Roosevelt-kormány belügyminisztere (Harold). 34. Műanyag textília. 36. Földkiemelő gép. 38. Pusztító csata színhelye 1812-ben Napóleon hadserege és az orosz seregek között, Moszkva előterében. Napóleon e csata után vonult be Moszkvába. 39. Napjaink amerikai irodalmának egyik kiemelkedő tehetsége. Magyarul is megjelent több műve. 45. Hindu istenség, Siva felesége. 46. Vagy, vannak — angolul. 47. Olasz női név. 48. Vízparti növény. 51. K. S. 52. Mássalhangzó kimondva. 54. Menükártya. 56. . . . bűnper: a II. világháború francia háborús bűnöseinek felelősségrevonása. 59. Világhírű magyar elektromossági gyár. 64. Három tagból álló együttes. 66. Modernizál. 69. Sértetlen. 70. Nyomdaipari egység. 71. L. H. 72. A. O. 75. Könyveket közrebocsátó vállalat — ford. 76. Olajbarnás arcszín. 78. Visszhang. 80. Időhatározó. 82. Kitűnő vívóról ismert egyetemi sportklub. 83. Vízi lény. 84. Távirati iroda betűjele. 85. Község Fejér megyében. 86. Béke — oroszul. 87. L. 44. sz. 88. A festőművészet örök témája. 90. Neve nincs. 92. Mássalhangzó kiejtve.

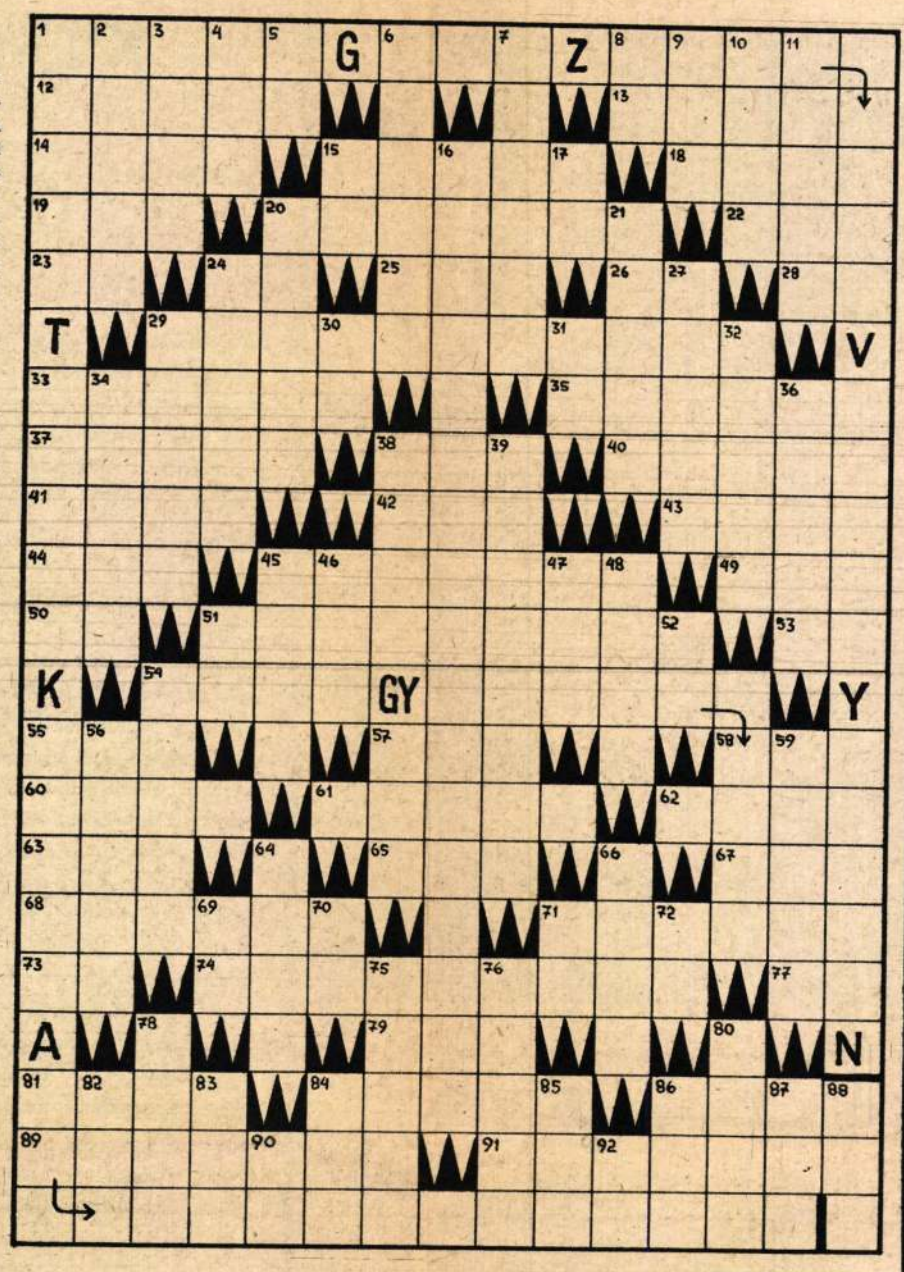

Címzés: Tükör Szerkesztősége, Bp. 8. Pf. 6. »Rejtvény«.

A 4. számban megjelent rejtvény megfejtése:

Nézd a Soractét! nézd, magas orma hogy
ragyog fehéren! roskad a hó alatt
és nyög az erdő, és a fagyban
a folyamok vize mind beállott.

(Horatius: Nézd a Soractét!)

KÖNYVJUTALMAT NYERTEK :

Babják I., Bp. XVII., Újlak u. 78; Sulzer A., Bp. VII., Murányi u. 61; Inczédy G., Bp. VI., Jókai tér 8; Tóth Sz., Bp. XIX., Árpád u. 37; Gallay I., Bp. V., Felszabadulás tér 1; Förster J.-né, Bp. XII., János-kórház; Dr. Gordon Miklós, Bp. V., Szt. István krt. 29; Orolin A.-né, Bp. XII., Tüdőklinika; Csaba F., Lepsény; Bartos Zs., Vác; Kovács L., Szeged; Hernádi J.-né, Esztergom; Sándor G.-né, Győr; dr. Markovics G., Harkányfürdő; Miki K.-né, Zalaegerszeg; Ubitz G., Körmend; dr. Gaál J.-né, Veszprém; Nátkai J., Szombathely; Miklósi A.-né, Dömös; Bécsi J., Keszthely.

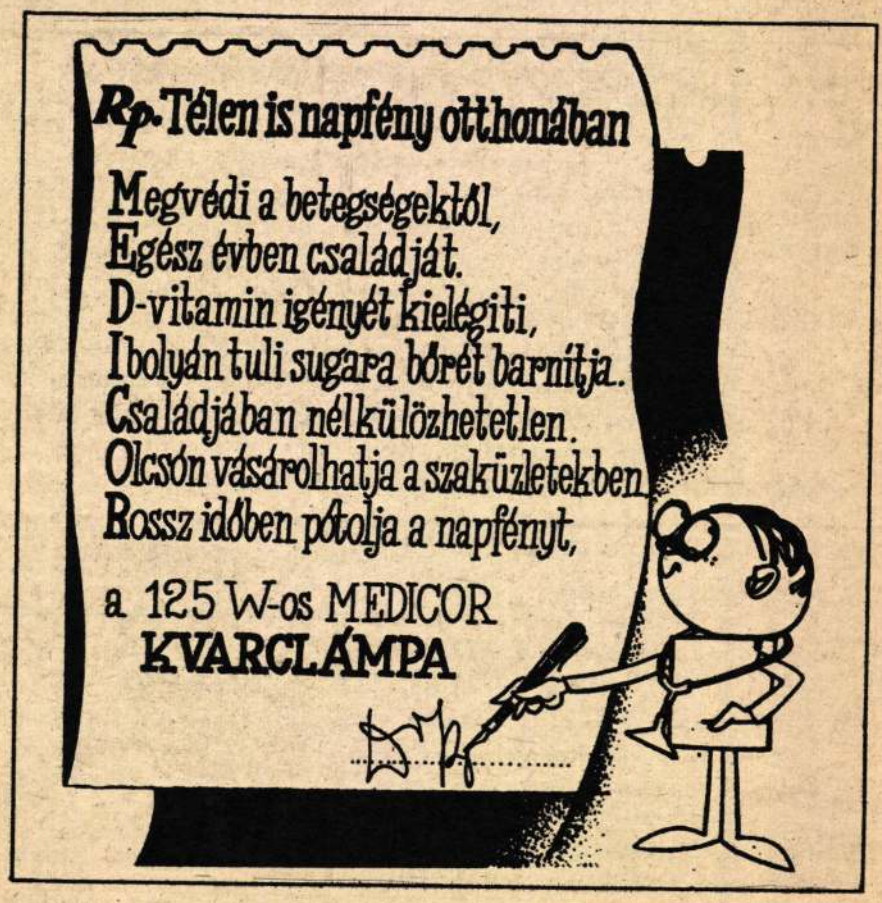

TÜKÖR
Magyar Hirdető
SZTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

A k… lete… ún. … lenfélne… adó… …sse techni-kaila… …onnyen nyerhető végjátékká. Erre példa a következő olimpiai játszmánk.

Spanyol játék

B. Witt (Kanada)	**M. Fallone** (Skócia)
Havanna, 1966.	
1. e2—e4	**e7—e5**
2. Hg1—f3	**Hb8—c6**
3. Ff1—b5	**Hc6—d4**

Az ún. Bird-változat.

4. Hf3:d4	**e5:d4**
5. 0—0	**c7—c6**
6. Fb5—c4	**Hg8—f6**
7. Vd1—e2	**d7—d6**
8. e4—e5	**d6:e5**
9. Ve2:e5†	**Ff8—e7**
10. Bf1—e1	**b7—b5**
11. Fc4—b3	**d4—d3?**

A helyes folytatás 11. —, a5! 12. a4, Ba7! 13. ab: 0—0! mint a XVII. szovjet bajnokság Geller—Holmov játszmában történt, amely Geller nagymester bajnokságába került.

12. Hb1—c3	**Fc8—b7**
13. Be1—e3!	**Ke8—f8**
14. Be3:d3	**Vd8—b6**
15. Bd3—e3	**Fe7—c5?**

Jobb volt 15. —, Be8.

16. d2—d4!	**Fe5—b4**

A gyalog ütésére 17. Ve7†, majd 18. Vf7: matt.

17. Fc1—d2	**Ba8—e8**

Sötét gyanútlan!

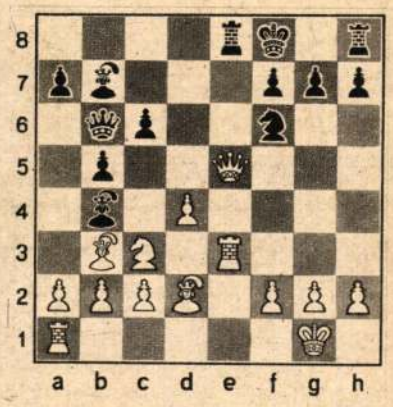

18.	**Be8:e5**

A fővváltozat most 18. —, cd: 19. Fb4:†, Kg8 20. Ve8:† és matt a következő lépésben. Nem ment viszont 18. Ve8:†, He8: 19. Hd5, mert 19. —, cd: 20. Fb4:† után 20. —, Hd6! védelem lehetséges.

18. . . .	**Be8:e5**
19. Fd2:b4†	**Kf8—g8**
20. Hd5:b6	**Be5:e3**
21. f2:e3	**a7:b6**
22. a2—a4!	**. . .**

Az állás leegyszerűsödött. Világos futópárja és gyalogelőnye a vonalnyitás után gyorsan érvényesül.

22. . . .	**g7—g6**

22. —, ba: 23. Ba4: után bajba került volna a b7 futó.

23. a4:b5	**Kg8—g7**
24. Ba1—a7	**Bh8—b8**
25. b5:c6	sötét feladta,

további anyagi veszteség elkerülhetetlen.

MDK

Cugmall Georgette, Zágráb

Közreműködésért m bronzérmet kapott a párisi világkiállitáson.

Cikk: Kitüntetések a párisi világkiállitáson.

Magyar Iparművészet 1900. 356.l.

Suum Cuique

Szerepel az Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállításán - Andrássy-uti szerházában.

P. H. 927. XII. 1.

LEVAN CUKIRIDZE, festő

LEVAN CUKIRIDZE: "Ősi grúz mese", című műve.-Sóstói művésztelep, 1976.-Fekete repr. 118. sz.

Szabolcs-Szatmári-Szemle. XI. 1976. 4.sz

Cukor Lilly.

Csák István tanítványa.

A Képzőművészeti Főiskola növen-
dékeinek kiállításán munkája
szerepel.

Ujság, 1928. Máj. 20.

MDK

C

Cuker Lilly, festö

Csók István tanitványa.

(e.a.):
A Képzömüv. Föisk. növ. kiáll. /VIII/ Mucs.
XXXXXXXXXXX 1928 máj. 2o. 22.1.
Ujság.

Czakor Lilly
Csák István növendéke.

Munkája szerepel a Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállításán, a Műcsarnokban.

Pesti Hírlap, 1928. május 23.

Cukorka László, ötvösművén. MDK

Az Állami Pénzverdében dolgozik.
Fényhép mutatja be munka közben.

—: Szakmájuk művészei

Népszabadság, Bp. 1959. nov. 11. 6.l

(Cukros) Gyürke Lajos

Tatai fazekasmester. A Fazekas utcában lakott.

Körmendi Géza: A tatai fazekasság története. Komárom, 1964. 130.

Čulinović (Chiulinovich vagy Kulinović) György, festő. A sebenicoi kvadernák 1472-ben mint Matejević György képfaragó tanuját említik.

Kukuljević-Sakcinski, Ivan: Slovnik umjetnikah jugoslavenskih. Zagreb, 1858—1860. 55. l.

D Culotti

Fiumei építőmester

építette József fhg

fiumei villáját

1894-96-ig

P. G. József főherceg

új villája Fiumé-

ban. Vas. Ujs

1897. 21, 22. l.

képpel.

Zinc

40

Culotti Rafael (fiumei) M.D.K. építész

tervei nyomán folyik Fiumében Jókset főherceg villájának, a „Villa Giuseppinek" nagyszabásu kiépítése.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1894. XV. évf.

jun. 26. sz. 2. old.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1965 MÁJ 8.

1021

Marian Cunderlik: Illusztráció

JÓ MUN

Igaz-e az, ho
mindenki
nek megfel
végez? Sz
kérdést kétféleképpen értelmezhetjük. Az egyik a képességet mint egy munkakör betöltésére való alkalmasságot jelenti, a másik egy adott munkaterületen dolgozó ember kapacitásának kihasználtságát.

A kérdésre pozitívabb választ — azt hiszem — az első értelmezés szerint adhatunk. Kétségtelen, hogy az utóbbi tíz évben — legalábbis ami a tendenciát illeti — közeledtünk a „megfelelő embert a megfelelő helyre" elv betartásához. A tendencia azonban az egyes ember számára csak akkor volt kielégítő, ha annak hatósugarába ő éppen beleesik.

És ha nem? Akkor vagy „meg nem értett emberré", vagy elfásulttá, szakmájában „favágóvá" válik.

Egyik világhírű elektromos műszergyárunkban hallottam: egy nyugati küldöttség a gyárlátogatás végén úgy nyilatkozott, hogy ebben a gyárban — a szakkáderek számát tekintve — jóval a világszínvonal *felett* állnak, mivel itt a szakmunkások tekintélyes része művezetői képzettséggel rendelkezik, a művezető beosztásban pedig majd száz százalékban mérnökök dolgoznak.

Vagy — hogy a saját foglalkozásomnál maradjak — ma már a vicclapokban és a tévében is kipellengérezett, mindenki előtt világos tény az, hogy az orvosok amúgy is szűkre szabott rendelési idejüknek legalább egy harmadát adminisztrációval töltik.

Azt hiszem, ha a képesség szerinti munkabeosztás száz százalékig soha nem is lesz megvalósítható, jelenleg jobb káderelosztással, észszerűbb munkaszervezéssel

mint egy ugyanazt a munkát kevésbé jól elvégzőnek? Véleményem szerint a jelenleg érvényben levő fizetési kategóriák közel sem kielégítőek és nem ösztönözhetnek a jobb munkára.

És ugyanez érvényes a jó és rossz munkás összehasonlításakor is. Sajnos, a legtöbb ember le is szűri azt a tanulságot: miért törjem magam? Havi 300 forintért? Hiszen minden munkaviszonyban álló dolgozó nálunk biztos lehet abban, hogy bárhogyan végzi is munkáját, az alapbért megkapja, de abban is, hogy bármilyen jól dolgozik is, még annak 130 százalékát sem érheti el.

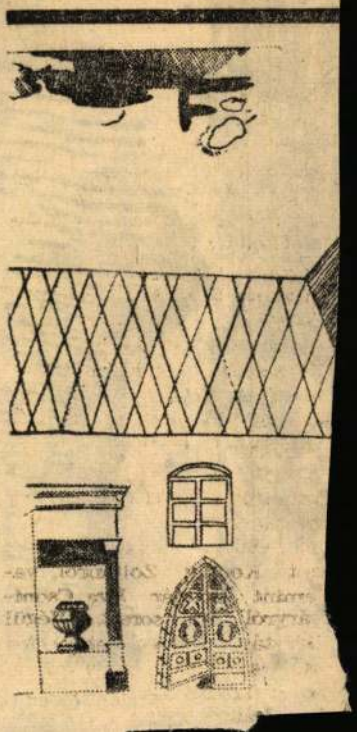

Arch. Ert. 1890

éjszakkeletnek a Magyarhegy szomszédságában emelkedő Dosu Negri-Feketehegy 1126 méterre emelkedő trachytkapuja alá esik.

A *Dosu Negri* külvájatait, aknamélyedéseit már 1883 óta ismerem s «Tanulmányok a rómaiak daciai aranybányászatáról» * című értekezésemben a Pereu Jeruzse nevű hegylejtőn a római építkezésnek félreismerhetetlen marad ványait: az ott észlelhető jellegzetes római téglákat, gonddal idomított és égetett fedélcserepeket is kijelöltem. Az idevaló téglákat a finom iszapolás, jó égetés tünteti ki. A 4—5 cm. vastagságú téglák mellett díszesen párkányzott fedélcserepek is találhatók annak jeléül, hogy nemcsak a munkások számára hevenyészett kunyhók népesíték be az idevaló bányászat környékét, hanem a

JUPITER ÉS JUNO SZOBRA AZ ERDÉLYI ÉRCZHEGYSÉGBŐL.

bányakormányzat magasabb állású tisztviselői is méltónak találták itt, a helyszínén a művezetésben közreműködni.

Már előzetes tanulmányomban méltó joggal ide helyezém a verespataki viasztábláknak ez ideig meg nem határozott bányaközségeinek egyikét. S valóban ez a pont a Fehér Körös mellékéről Stunizsa felől a Fericseltetőn és Magyarhegyen átszolgált bányaösvények útjába esett és Ampelum felől és felé az összes forgalomnak itt kelle elvonulni.

Különös elégtételemre szolgál, hogy a sors kedvezése első feltevésem bizonyítékát ily hamar rendelkezésemre bocsátá. Ugyanis 1889 tavaszán a Dosu Negri

* Értekezések a történettudományok köréből 1889. XIV. kötet 17. szám 43. lapján.

Nagy-Almáshoz tartozó részén egy kapával munkálkodó ember az említett bemutatott szoborcsoportra bukkant. A kifejtés közben odacsődült szomszédság kincskereső buzgalmában tovább folytatva az ásást, csakhamar megkerült a kettős szoborhoz tartozó szoborfejek egyike is. Ugyanilymódon sikerült kiegészíteni a balfelől ülő alak baljában tartott skeptront. A jobbfelől ülő alak leütött fejét és a vállastól elszakított jobb kart azonban hasztalan keresték.

1889. évi juliusban a tekerői bányatelephez utazva, mindjárt a helyszínén megállapítám: hogy a szoborcsoport a Nagy-Almás és Zalatna közt emelkedő *Breáza* nevű hegycsúcs vöröslő és quarczos homokkövéből készült. Ez a hegy a lelőhelytől délkeletre 3 órányira fekszik s a mint Ampelumban (Zalatna) alkalmam vala meggyőződni: onnan fejtették rendesen az ampelumi előkelő lakosság nagyobb építkezéseihez az oszlopokat, párkánydíszítményeket; sőt az oltárkövek, szobrászati művek, síremlékek és egyéb felírásos kövek nagy része szintén onnan került ki. A könnyen munkálható anyag tartóssága azonban nem a legkitünőbb, a mi szoborcsoportozatunk megtartottságán is szembetűnik. Ép oly kevéssé lehet dicsérni az itt szerepelt kőfaragók ügyességét.

Szoborcsoportunk művészete nagyon is másodrendű mesterre vall. Különösen a fej aránytalansága s az arcz komor, keveset mondó kifejezése árulja el a kőfaragó szobrászati avatatlanságát.

De bármi durván készült a két alak, félreismerhetetlen, hogy Jupitert és Junot akarja ábrázolni. A trónusban ülő alakok teljes magassága 65 cm. A talapzat szélessége 40 cm., vastagsági átmérője 24 cm. Jupiter szokás szerint szakálas férfi-alak. Dús hajzatát koszorú fogja körül. Baljában a földre helyezett 60 cm. magas skeptront szorítja, mely három darabban bár, de teljesen megmaradt. Jobbja térdén nyugszik és a villámcsomót tartja. Bal válláról dús redőkben omlik alá a tóga.

Társnőjét a mell domborodása, s a mellkötő jellemzi. A ruha kiállítása hasonló jellegű, lábán sarut visel.

A közös trónus két oldalt négyágú virágdíszt visel. A hátsó oldal azonban kidolgozatlanul maradt, annak jeléül: hogy a szobormű nem szabad fölállításra volt szánva, de arra, hogy háttal fal mellett álljon.

Leletünk fontossága abban áll: hogy oly vidékről származik, honnan ez ideig positiv bizonyítékunk vajmi kevés volt s igazolja, hogy a távol vadonok ölén elhelyezett apró gyarmatok lakosságának lelkületét is ugyanazon magasztos érzelmek befolyásolák, mint a birodalom civilizáltabb vidékeit.

Déva, 1890. május. *Téglás Gábor.*

VI. BELLA LAJOS. A SOPRONMEGYEI MÚZEUM néhány érdekesebb tárgyáról. 1. *Római tőrtok.* Gróf Széchenyi Béla 1887. évi szeptember havában a pölöskei uradalmán átfolyó és a Zalába ömlő Seeviz patakot szabályoztatván, az új meder ásása több régi tárgy lelésére vezetett, melyeket a tudományt pártoló nemes gróf megyei múzeumunknak ajándékozott. E tárgyak közül a mellékelt rajzon bemutatot tőrhüvely méltán megérdemli figyelmünket.

A bronz tok teljes hossza 224 mm., legnagyobb szélessége 48 mm., legkisebb átmérője 22 mm.; föntartása nem kifogástalan, több helyen be van hor-

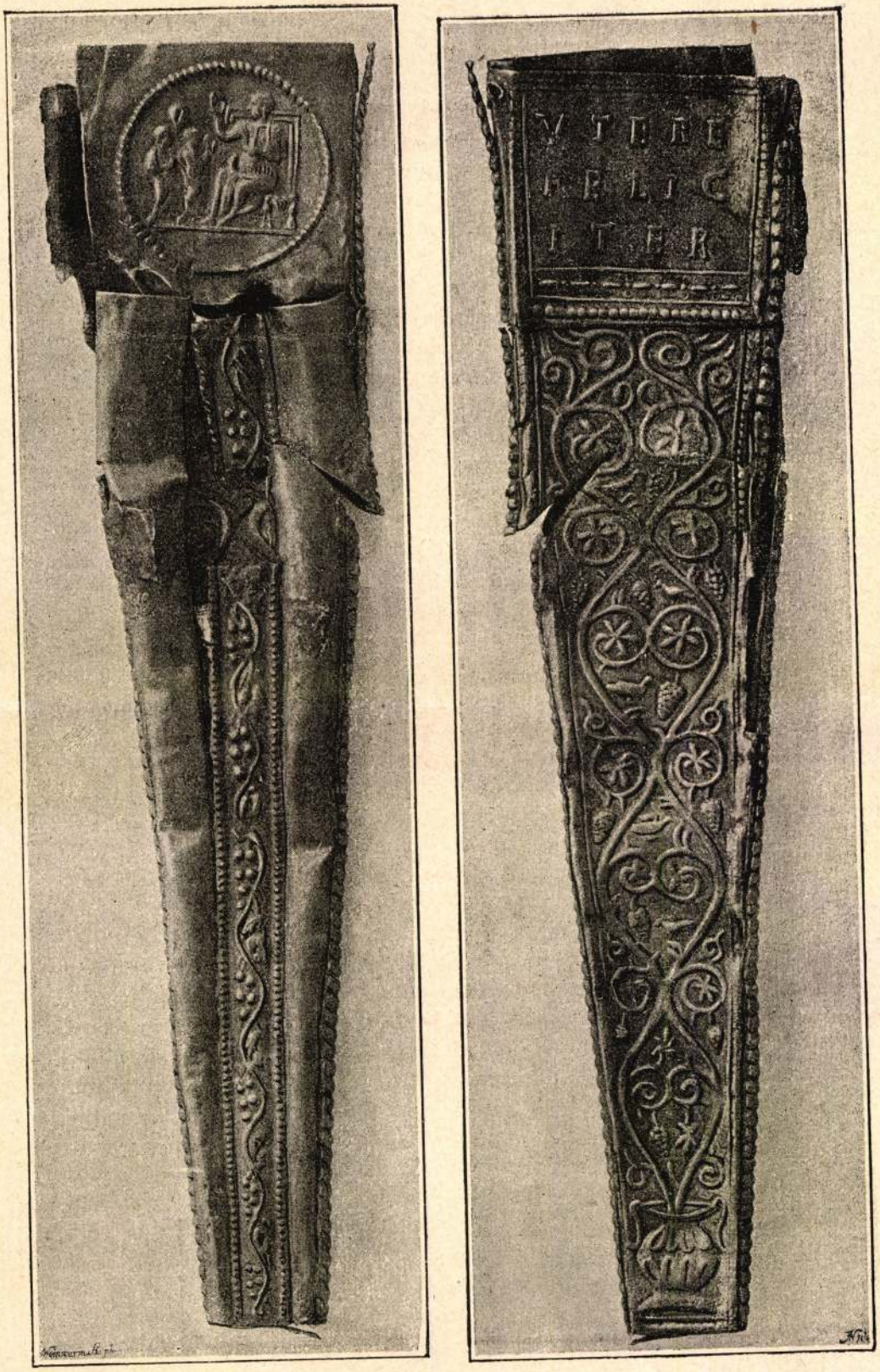

RÓMAI TŐR HÜVELYE A SOPRONYI MUZEUMBAN.

pasztva és meg van rongálva, sőt baloldalt hosszabb metszést tüntet föl, melyet nyilván éles eszközzel vágtak rajta. Széles két lapját présölt domborműves ornamentika ékesíti. Előlapján két venyige hajt kettős fülű vázából, symmetrikus hajtásaik, leveleik és fürtjeik és fürtöket csipdeső madarak élénkítik a lefelé keskenyülő mezőt. E diszítés fölött gyöngysorokkal kerített téren három sorban olvasható e jellemző kitétel: VTERE ⟩ FELIC ⟩ ITER. Hátsó lapján, melyre a szíjfogó karika rozsdamaradványaiból könnyen reá ismerünk, közepett szintén venyige fut végig, melyet két oldalt gyöngysoros pálczika választ el a többi sima résztől. E helyett gyöngysoros karikával kerített képet látunk. E kép baloldalt egyenes támasztékú és karmoslábú széken ülő ember alakját ábrázolja, mely jobb karját könyökben fölfelé hajlítva, keze három első ujját fölfelé tartván, áldást (?) mondani látszik a feléje fordult három ifjúra, kiknek elseje, a legkisebbik, valamit tart a kezében.

A toknak fölül 8 mm. széles, de lefelé keskenyülő két oldalát gyöngysoros lemez rekeszti be. Az egész mű jobbfajta gyári munka hatását teszi.

2. A gyűjteményben a tokhoz közel az 1886-ban Ordód Babotról gyűjteményünkbe került, ötvényből való, római tálat látjuk, melyet a külső fenekén bekarczolt név teszen érdekessé. E tál átmérője 167 mm., magassága 20 mm., nyugszik pedig egy vastagabb, szögletes, körülfutó talpon, melytől beljebb egy gömbölyűre duzzadó, kisebb karikát látunk, beljebb a középpont felé, egy kissé dudorodó lap vagyon olyképen, hogy közte és az utóbb említett karika közt 15 mm.-nyi körgyűrű képződött. E közön olvasható a scriptura vulgaris betűivel bekarczolt «*Aurelianus*» név. E betűk közül a második és harmadik összefont «N» (AN). A dudorodó lap közepén tisztán látható az öntőcsöcs. Maga az ötvény javarészt ón, réz csak kevés van benne, mint azt a csak csekély mértékben előforduló patinanyomokból következtetni lehet.

3. Legérdekesebb tárgya múzeumunknak a «Paúr Iván gyűjtemény»-nek legértékesebb műemléke, a Cundpald-féle kehely, mely először a budapesti ötvöskiállításon volt a tudományos világnak bemutatva.* Midőn ezúttal ismertetem, kiválóképen azon szándékból teszem, hogy a boldogúlt tudós emlékezetét újból fölidézzem.

A kehely alkotó részei, a *kupa* gömbölyű gombja és kiszélesedő talpa egymással közbeeső tagok nélkül közvetlen összeköttetésben állanak s az ismeretes Tassilo-kehely alakját juttatják eszünkbe. Csakhogy mig a Tassilo-kehely figurális és egyéb ornamentikájával a maga korának remeke, a mi kelyhünk diszítés dolgában ugyancsak szegényes. Azonban minden egyszerűsége mellett oly jellemző az a néhány dísz, hogy biztosan jellemzi a kehely készítése korát.

A kehely magassága 12·2 mm., állása kissé ferde, mert a kupa a nodussal valószinűleg csapos összeköttetésben állván, e kötés meglazulásánál fogva némileg lődörög és az egyik oldal felé kissé lóg. A kupa külső magassága 61 mm., belső mélysége 59 mm., legnagyobb átmérője, hozzátudván a fal vastagságát, 89 mm., e nélkül 86 mm., legkisebb átmérője 87, illetőleg 84 mm.

A kupa alul, teljesen megegyezőleg a Tassilo kehely kupájával, egy 4 mm.

* Rövid leírását és apró képét lásd e kiállítás lajstromában II. terem 1. l. 2. szám.

magas körülforgatható gyöngysoros gyűrűn nyugszik, mely viszont a 20 mm. magas és 33 mm. átmérőjű nodusra nehezedik.

A nodus szakasztott oly módon mint a Tassilo-kehelynél közvetlenül, minden tagolás nélkül a 37 mm. magas talpból fejlődik, melynek alsó legnagyobb

SZENT ISTVÁN KORA ELŐTTI KEHELY A SOPRONYI MÚZEUMBAN.

átmérői 73 mm. Belső magassága 39 mm., tehát fölér a nodus üregébe, melyen nehezék gyanánt egy darab ólom vagyon, fölületén 4 apró mélyedéssel. Az ólomdarabka mozgatható, de ki nem vehető, valószinűleg ebbe ékelődik bele az említett csap.

A kupán levő két nagyobb és két kisebb csorba tisztán mutatja, hogy a

kehely vörösrézből való, melyet az ötvös aranylemezzel vont be és az egyszerű diszítés biztos kézzel rovott barázdáit is ugyanígy borította.

A diszítés a kupán s a talpon megegyező. Mind két helyütt a karimától 3 mm.-nyire befelé számítva négy különböző hosszúságú, a talpon 11, a kupán 12 mm. széles szalagot látunk, melyek a szíjas kötés ugyanazt a jellemző alakzatait tüntetik föl, mint a Tassilo-kehely kupáján levő szent képeket övedző keretek. Ott, hol két-két szalag egymáshoz közeledik, tehát négy helyen, a köz fölött, a kupán a köz alatt, symmetrikusan elhelyezve háromszögalakú szíjas kötések húzódnak a nodus felé, a hol háromszoros kanyarodással végződnek.

Hogy a diszítés e neme a Karolingok működára vall, azt már Bock Ferencz állítja a «Mittheilungen der k. k. Central-Commission» 1859. évi folyamában megjelent «Frühkarolingische Kirchengeräthe im Stifte Kremsmünster» czimű értekezése 9. lapján, hol is a 7. számú ábrával bemutatja a fent említettem képkeretek egyik részét. Még határozottabban nyilatkozik e diszítés alkalmaztatása idejére nézve Falke Jakab a «Geschichte des Deutschen Kunstgewerbes» czimű munkája 20. lapján.*

És csakugyan kelyhünk diszítésének szakasztott mását megtaláljuk a dr. H. Janitschek «Geschichte der Deutschen Malerei» czimű munkájában hol, a 13. oldalon egy lapot közöl a sct. galleni egyik evangeliarum VIII. századbeli ir kéziratból. Alighanem ugyan e korra vezethető vissza kelyhünk kora és lehet, hogy ugyanazon a helyen készült, hol Falke a Tassilo-kehely műhelyét gyanítja, t. i. Juvaviában (Salzburg) vagy talán Passauban, a hol akkor híres püspöki székhely volt.

A noduson a művész megörökítette magát, ki alig lehetett más mint német; lévén a Cundbald, Cundobald vagy Cunobald a német középkor kedvelt neve. A körirat egyenszárú mankós kereszttel kezdődik. A név majuscula betűi ugyanakkora 7 cm.-nyi nagyságban indulnak, de alább mindinkább fogynak, úgy hogy a fecit T betűje már csak 4 mm. nagyságú.

Paúr e kelyhet valószinűleg 1881-ben lovag Carstanjen Gusztáv úrtól kapta tisztelete jeléül ajándékba, kinek kezébe a petőházi czukorgyár (Eszterháza mellett) építése alkalmából 1879-ben került. Tehát alighanem sírban lelték és azon hittérítők egyikétől eredhet, a kik hazánk nyugoti szélét még az avarok uralma korában kezdték Németország felől a kereszténység számára megtéríteni.

Sopron, 1890 május 20. *Bella Lajos.*

VII. SÁNDORFY NÁNDOR EGY TRENCSÉNI CZÍMERRŐL. Csergheő Géza: «Czimerek régi hazai ötvösműveken» czimű czikksorozatában (Arch. Ért. 1889. IX. 227. lap.) a többi között, az ötvösműkiállítási lajstrom 72. és 73. szám alatt leirt sodronyzománczos kelyheken előforduló czímer meghatározásával foglal-

* «Die neue Ornamentation (érti a VI. és VII. századot) auf den Metallgegenständen besteht in den *durchschlungenen* Linien, Bändern, Riemen, oder wie man das ausdrücken will, eine Verzierungsweise, welche zum Teil noch *gleichzeitig*, zum Teil in den nachfolgenden Jahrhunderten auf den Miniaturen in den Manuscripten der lombardischen, fränkischen und irischen Schule zu so überaus kunstvoller oder vielmehr künstlicher Ausbildung gelangt ist und erst im romanischen Stil ihr Ende findet» stb.

Cundpald
ötvös 7-8. század
verkehely
A magyar történeti
ötvösmű - kiállítás
lajstroma (Bp. 1884)

I. nehrény
II. lelen (2. oz

tújvári Iván be-
tséggel régi fé-
edeiben székes-
nlemezekkel fe-
kápolnát emelt,
Ugyanígy Má-
át, mely még a

nis mikor 1601-
plomot, mint a
a német őrség
olom felrobban-

mindössze ne-
e ez a pár da-
uk, milyen le-
nnepségek zaj-
sébet liget hon-
yos kődarabjai,

entegyházak is
t. Péter plé-
ázási szertartás
eket. A bástyá-

1031-ben Imre herceg. — 1038-ban Szt. István. — 1114-ben Kálmán. — 1141-ben II. Béla. — 1161-ben II. Géza. — 1162-ben II. László. — 1173-ban V. István. — 1196-ban III. Béla. — 1205-ben III. László. — 1342-ben Róbert Károly. — 1382-ben Nagy Lajos. — 1439-ben Albert. — 1490-ben Hunyadi Mátyás. — 1516-ban II. Ulászló. — 1526-ban II. Lajos. — 1540-ben Szapolyai János.

A felsorolt királyi tetemek közül — az eddigi eredménytelen ásatásokból következtetve, — egyedül III. Béláé és feleségéé került el a végpusztulást. Hogy milyen körülmények között találták meg ezeket a királyi sirokat, arról egykorú följegyzések ekként emlékeznek meg:

»1848. dec. havában, a püspöki udvart és kertet dél felől övező kőfal szomszédságában, a Fazekas utcában csatornázás közben a munkások vörösmárvány koporsókra találtak, melyek egyikében női csontváz feküdt. Fején arany korona. Ujján gyűrű. A másik koporsóban királyi emlékékszerekkel diszített váz porladozott. A fejnek egykori ékessége a királyi korona, most is a koponyán vala, de a homlokról a fogakra ereszkedett le. Az összedőlt mellcsontok fölött, ezüst láncon függő zománcos melldísz vala. Jobb kezében zarándokkereszt, baljában a királyi pálca. Baloldalán hüvely nélküli rövid, egyenes kard feküdt. Lábain nagy sarkantyúk voltak. Jobbkezén ezüst karperec. Ujján ékköves, arab felírású aranygyűrű.«

A királyi sírokban az ásatásokat vezető Érdi János nemzeti muzeumi igazgató s a Tudományos Akadémia megállapítása szerint az 1196-ban eltemetett III. Béla király s első hitvese, az 1184-ben fiatalon elhunyt Chatil-

Cumpaldus

Ötvös

Egyházm. Lap

1885. 1491.

a leiratot küldötte, hogy ekklésiánk kérését a vall. és közokt. ügyi Miniszterhez ez évi Junius 16 án ugyanezek 2538 sz. a. fölterjesztette. Egyben jelenti lelkész aa. hogy az 1881 ik évi XXXIX. t. cz. 7 §-ában kikötött 60 napi határidő agusztus hó 16 án lejárt anélkül, hogy az említett Miniszterből kérésünkre válasz érkezett volna, sőt mai napig sem érkezett; minél fogva egyházunk szabadrendelkezési joga, a templom lebontását illetőleg vissza szállott. Elérkezett tehát az ideje annak, hogy a presbyterium a templom építés ügyében, döntő lépéseket tegyen, illetve az aktiot minden irányban megindítsa. Javasolja emél fogva, hogy a ma

Cunpald - kehely

l.

Csatsopronicto

25. l.

Cundpald fecit

pelréső VIII. századbeli
kehely

Csányi Károly. Az Ipar-
művészeti Múzeum
egyházművészeti kiállí-
tása.
Magyar Művészet
1930. 301. l.

Cunpald

VIII. szbeli ötvös

Petőhári kehely

Sopronban.

ród

Schey Ilona:

A középkori ötvösmű-
vészet és az antik
hagyományok. Bpest
1935. 8. l.

VASÁRNAP

30

Kath. Dávid
Prot. Zoárd

HÉTFŐ

31

Kath. Szilveszter p.
Prot. Szilveszter

Cunpald – Kehel

ind

Vas. Ujs. 1913. 808. l.
(A Soproni Múzeum,
Köppel.)

Grundpald kehely

l.

Arch. Ért. 1911.
32. l.

a a történelmi órákban. Fegyvertársam a le-
, aki félországot hódított meg a nemzeti nép-
társam minden jóérzésű ember, aki rendet,
kalandmentes külpolitikát akar.
, jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat-
n becsületes iparkodással szolgáltam minden
ért, küzdöttem a panamák ellen és segítettem
tehát a főváros közönségétől, hogy segítsen

s bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki-
em jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
pel.**
rsdöntő választások előestéjén

Payr Hugó.

Cundbald-Echely

l. Arch. Ert

1904. 370-l.

sa olyan tényezőket is jelent, a
kell. Az épitkezés mértéke, uj l
dőszobával stb. való ellátása, e
nösen szükséges annak figyelemme
területe uj telekfelosztások stb
a vizcsőhálózattal megfelelően m

Befolyással van továb
lakulása - sőt a politikai élet
natkozásban, hogy beruházásaink,
endő óvintézkedéseink /légvédele
beszerzendő anyagok tekintetében
töttségek között, mint jelenleg

Cundpold – Echeby

SOPRON

Múz: Cundpold-kehely

Ybl Ervin: Képzőművészet. Budapest: Szemle, 19–1930, 148 l.

Cundpold - kehely

SOPRON

Muzeum: Cundpald - kehely

A soproni muzeum. VI 1913, 808 l (képe 809 l)

Cundpald

Kehely

Fordits

SOPRON

Museum: Lundgald-kehely

Hampel József: Archaeologiai tanulmányok az 1889. évi párisi világtárlaton. AE, X—1889, 219 l.

Cundpald

frank ötvös

l.

Gerevich romänkörcsul

9,10,155, l.

Cundpald - Echeh

kepe repr.

Heimler Károly dr.

Soproni Képeskönyv -
Népszerű kiadás.

Bp. 1933. 57. l.

T. 5611.

ett városon innen balra az ól
erekszik, melyek közül egy már

BIUS és H 81.

feles de culmine tecti
iam postea vicit, ai.
jehen dach,
mit ungemach.
ch herab,
den sieg dan hab.

9 : 14.6 cm.

Cundpald

wód
2

Divald 1927

14. l.

Cundpald

Kehely

d.

Divipamtört

33. l.

Cundpald

rød
2

Genth Verecke
V. 121. l.

kezdve, de hellyel-közzel már korábban is, a nemzeti jellegen kívül, amely rányomta bélyegét a tárgyakra, valósággal rájuk nyomott bélyegek is támogatják a kutatást.

*

Ez a könyv a művelődéstörténeti kutatásnak itt említett támaszaival foglalkozik.

Ötvöstárgyakon különféle jelek, jegyek szoktak előfordulni. Némelyikkel a tárgy készítője kívánta nevét s esetleg a készítés idejét és helyét megörökíteni, vagyis művészi aláírást akart adni. Más jelzések egyáltalán nem e céllal kerültek a tárgyra, számunkra azonban ugyanannyit jelentenek. Az előbbiek aránylag ritkák s rendszerint vésettek. Azonban úgy, miként a rokon műipari ágakban, bármely korszakban előfordulhatnak. Így például a soproni múzeum petőházi rézkelyhét annak mestere már a VIII. században megjelölte: „CUNDPALD FECIT" aláírásával.* Máskor azonban homályosabb a vésett jegyek értelme, sokszor nem is a készítőre vonatkoznak, hanem a tulajdonosra s nem is egykorúak a tárggyal.

Sokkal gyakoribbak azok a jegyek, amelyeket eredetileg nem szántak mesterjelzésnek, hanem csak a nemes fémtartalom biztosítékainak. Ezek bélyegzett bizonyítékai a származásnak, amelyeket nehéz volt hamisítani s hitelességüket könnyebb volt ellenőrizni. Az ötvözésre és fémjelzésre vonatkozó szabályok, amelyeknek a kutatás e

nationalen Eigenart, also rein auf Stilkritik verlassen. Vom Ende des XV. Jahrhunderts, aber hie und da auch schon von früher an, kommen auch Merkzeichen dem Forscher zur Hilfe.

*

Dieses Buch befaßt sich mit den hier gemeinten Hilfsmitteln der kulturgeschichtlichen Forschung.

An Goldschmiedearbeiten kommen verschiedene Zeichen vor. Sie können mit der Absicht, Meister oder auch Ort und Zeit des Verfertigens anzugeben, also als richtige Künstlersignaturen angebracht worden sein, oder aber mit einem anderen Zweck ausgeführt, für uns dasselbe bedeuten. Die ersten sind meist graviert und ziemlich selten. Sie können, wie auch auf verwandten Gebieten, in jedem Zeitalter vorkommen. So trägt z. B. ein Kupferkelch des Ödenburger Museums aus dem VIII. Jahrhundert schon die Bezeichnung: „CUNDPALD FECIT".* Andere gravierte Zeichen sind nicht so klarsprechend, beziehen sich oft auf die Besitzer und sind nicht selten nachträglich angebracht.

Viel häufiger sind die Zeichen, die eigentlich nicht als Meistersignaturen gedacht waren, sondern nur der Sicherung des Feingehaltes gedient haben. Sie sind gestempelte Beweise der Herkunft, die schwer nachzunahmen waren und eine Identifizierung mit Kontrollabschlägen zuließen. Darum verlangen auch die Vorschriften über Feingehalt und Bezeichnung der Goldschmiede-

* A magyar tört. ötvösmű-kiállítás lajstroma, Bp., 1884; II. terem, 1. szekrény, 2. szám. — Archaeologiai Értesítő, 1890, 364—366 (Bella L.). — Magyar Művészet, 1928, 570 (Csatkai F.) képpel — mit Abbildung.

Kömagyötvj

Cundpald

Zarándok-flaskó, zománcos üvegből, 1503 körül olasz munka. (A londoni olasz művészeti kiállításon.)
Pilgerflasche, emailliertes Glas, italienische Arbeit um 1503.
Pilgrims bottle. Enemal glass italian work from 1503.

Firenzei majolika 1490-ből
Henry Oppenheimer tulajdona. (A londoni olasz kiállításon.)
Majolika aus Florenz, 1490. – Majolica from Florence 1490.

Salviati firenzei mester (1510–1563) vázaterve. Eredeti rajza a Szépművészeti Múzeumban. — Vasenplan. Zeichnung des florentiner Meisters Salviati. – Scetch for a vase by Salviati a Florence master.

Vértess Ágost: Rothermere váza. — Rothermere-vase.

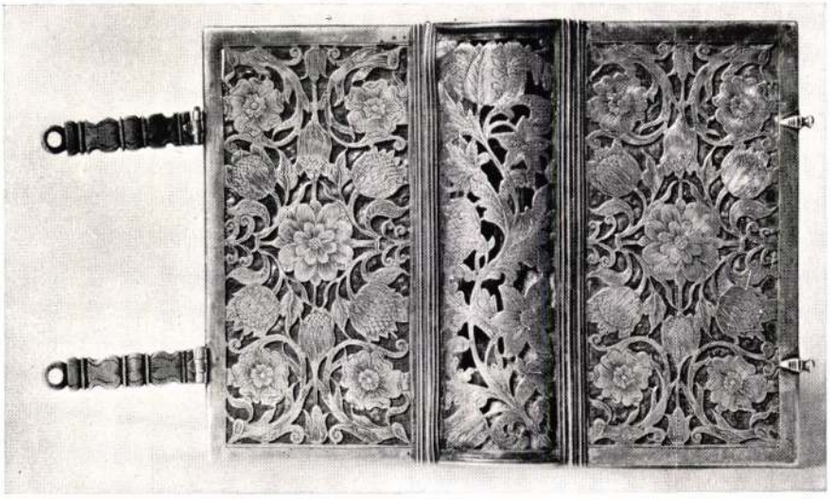

RÉGI EGYHÁZMŰVÉSZET ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁSA
AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUMBAN. — LANDESAUSSTELLUNG ALTER KIRCHLICHER KUNST IM KUNSTGEWERBE-MUSEUM. — EXHIBITION OF ANCIENT CHURCH-ART IN THE MUSEUM OF ARTS AND CRAFTS BUDAPEST.

Imakönyv, áttört és vésett mívű dísszel. XVII. sz. (Rohan Berta hercegnő tulajdonából.) Ókeresztény kehely. Aranyozott vörösréz. Tölcséres lábán és félgömb idomú kupáján vésett szíjfonatos díszítés. Felirata: »Cundpald fecit.« M. 12·2 cm. A sopronmegyei Petőházán lelték 1879-ben. VIII. sz. (Soproni Múzeum.) Sodronyzománcos gótikus kehely. M. 22 cm. Magyar. XV. sz. Onodról származik. (Gróf Andrássy Géza tulajdona.) Aquamanile. Öntött bronz. M. 28 cm. XII. sz. Büngösdpusztán találták. (M. Nemzeti Múzeum.) — Gebetbuch aus dem XVII. Jahrh. Altchristlicher Kelch. Kupfer, vergoldet. Aufschrift: »Cundpald fecit.« Aus dem VIII. Jahrh. Drahtemaillierter gothischer Kelch. Ungarische Arbeit aus dem XV. Jahrh. Aquamanile. Bronzguss. XII. Jahrh. — Prayer-book. Early christian chalice. Gilded copper. Inscription: »Cundpald fecit.« Gothical chalice with. wire Enamel. Hungarian work from XVth century. Aquamanile. Wrought brass. XIIth century.

Magyar Iparművészet
1930.

Gunrath, Christoff, asztaloslegény

Győrben 1674- 1699 között megfordult asztalosleg-
nyek jegyzéke: "Gunrath, Christoff, Libau, Curland, 1676".
115.old. 15.jegyz

Batári Ferenc: Asztalosleg nyek Győrött a XVII.szá-
zadban - Adatok Győr város asztalosmüvességének
történetéhez xxxxxxx 93.old
xxxx

Arrabona, 9.-Xantus János Múz. Győr, 1967.-A Győri
Múz. Évkönyve

Cunrath Ch./Christoff/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint:"Libau,Curland:Cunrath Ch." 122.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9. -Xantus János Múz.Győr,1967. - A Győri Múz.Evkönyve

M. D. U.

CVNY Domonkosné

Lásd Frank Krisztina

Csánéji 1954.

M. D. K

CUNY Domonkos

megh. 1759

1753-tól a kolicsi gyár egyik vezetője

1759-ig dolgozik

Csányi 1954. 23-24.

R. D. K.

CUNY Domokos

(1735–1759) a bolcsi gyór festője

Csányi 1954. 25. l.

M. D. K.

CUNY Domonkos

Kuny Domonkosnak a budai pa-
janszgyár alapítójának ádatapja

Csányi 1954. 28. e.

M.D.K.

CUNY DOMONKOS

fayence-mester. Műhelye 1790-ben Tatáról Budára, a Kisztina-városba költözik.

AICH HUBERTNÉ, A magyar hobán fazekasművesség. H.n. é.n. 40.o.

M. D. K

CUNY Domokos keromitnes

Lásd: Kuny

Müvészettörténeti Á B C Bp. 1961. 552.e.

Cuny Domokos, id,
francia származásu

M.D.K.

a Lotharingiai Károly által Holicson 1743-ban alapitott fajansz -manufaktura müvezetője

Ifj. Kuny Domokos apja
meghalt 1759

Nagy István: A manufaktura -ipar kialakulás Pesten
Tanulmányok Budapest multjából XIV. Bp. 1961.309-312

Hutalás megírva

Cuny Domonkos

laid.

Kuny D.

Christoff Cunrath, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, 1675-től: "Christoff Cunrath Tischler geseel von der liebauw Zu seg3 stetten", 102. old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században. Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez. 93. old

Arrabona, 9. Xantus János. Múz. Győr. 1967. A Győri Múz. Évkönyve

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Cúpan

[illegible]

a nagybaráti templom [illegible]
képe 1793-ból.

Csatkai Endre: [illegible] aller István
győri szárnazásu barokk
festő. Győri Szemle
[illegible]35. 194[illegible] l.

M.D.K.

CUPAIV festő

1793 Nagybaráti rk. t. oltárkép

Garas XVIII. 77 183. 212. l.

Ø Curawetz (Schurawetz)

Paul.

-egető XVIII. n

l.

Schirek Holitsch

129. l.

Curcovitius, Jacobus

az eperjesi asztalos cék cékmestere és másik három asztalosmester értesítik a lőcsei asztalos céhet, hogy a Kassai Vásárom nem engedtek nekik árusítani. (1665 VIII.30)

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp.1975

408.old

MDK

Curilovic Ottó, káplán, Németboly

Capri szigete, of.

Erdei irtás, "

Paksi birkaakol,"

Pécsi Képzőm. és Mübar.Társ. Pécs, 1934. máj.

1. o.

MDK

Curilovic Ottó, káplán, Németboly

Nyári táj, paszt.

Téli táj, "

Paksi fuvaros, of.

Pécsi Képzőm. és Műbar.Társ. Pécs, 1934. máj.

1. o.

Aurilovich Ottokár
festő

M.D.K

A TIT Bartók Béla Klubban
nyílt meg képkiállítása.

— · —

Napló, 1960. febr. 20. -2. lap

Gouriloric Ottokár M.D.K.

Pécsett, a „Pécsi utcák, pécsi házak" c. kiállításon rese-peltes festményei

-ny-: „Pécsi utcák, pécsi házak"
Napló, 1960. máj. 28 – 2. lap

MDK

Curilovic Ottó, káplán, Németboly

Békási cigányputri, of.

Mőzsi menyecske, "

Buzatábla, of.

Pécsi Képzőm. és Mübar.Társ. Pécs, 1934. máj.

1. o.

Curilovics Ottokár

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1958 MÁJ 25.

PLÓ

Képkiállítás nyílt Pécsváradon

Tegnap este 7 órakor a baranyai művelődési hetek keretében a járási tanács népművelési csoportja rendezésében megnyílt a pécsváradi járási könyvtár nagytermében Curilovics Ottokár helyi festőművész képkiállítása. A megnyitót Várnai Ferenc népművelési felügyelő mondotta. Jelen voltak a járási pártbizottság és tanács képviselői, megjelent dr. Entz Béla, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, Merklich László festőművész és mintegy 60 dolgozó. A képek főleg tájképek és akvarellek. Ez az első képkiállítás Pécsváradon helyi festőművésztől. A kiállítás mindennap délután 5—8 óráig, vasárnap egész nap tekinthető meg.

endők
sösben

nőségben, nagyságban a s
rűn berakódott gyümölcsf
termése nem fogja megad
a megfelelő minőséget. A
nak nagy része apró, szint
len és ennélfogva értéktel
lesz. A termésritkítás két o
ból szükséges: elsősorb
egyéni érdeke minden gy
mölcstermelőnek, hogy m
gasabb áron tudja termés
értékesíteni. Másodszor ne
zetgazdasági érdek, me
csak az olyan gyümölcs
tudjuk exportálni, ami

export-követelményeknek
(szín, nagyság) megfelel.

Ø Curriger, Ildephonsus

festō

l.

Kazinczy lev

XXII. k. 572. l

MDK

Curioni katonai mérnök

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.szám. 298.l.

Curteó Gertrude

Szerepelt az I. nemzeti táblaton.

EK 1933. IV. 20.

K. Curtis Gertrud

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Műcsarnokban - képével szerepel.
Tájképben jeleskedik.

Magyarság
1930.XII.21.

K. Curtis Gertrude

„Délt-iroli táj" ci képe nekepel a hűcsarnok tél. Tárlatán

(emlitve)

Lyság 1926 II. 28

Atutalai
megirva

CURTIS, *Gertrud*, l. *Knopp Imréné*.

169

...an áll harapófogót tart
...ul. Jobb kezében ~~egy~~ zápfoggal ~~szorí~~-
leeresztett baljában pedig könyv piros fedelű
palástja kék. A ~~regy~~ kőkoczkákkal
látszik.

27: 19 cm.

Cusa Miklós

Mátyásnak máj 1464-ben elhunyt jeles kortársa Cusa Miklós bibornok, Ptolemaeushoz mellékelte Lengyel-Magyar-Cseh-Német, s Oroszország, valamint Litvánia új térképét, melyet máj fokhálozattal is ellátott, s ha Magyarországnak a 15. párhuzamos köreben, hol a nap hossza 16 óra, a hetedik egaljban kelleténél délnyugozibb fekvést adott is, a Dunát pedig tultágosan elrajzolta,

forátos

Római üvegtöredék VI. 264

mely térképe, mely Ptolemaeus 1507 évi Kiadásában jelent meg, hazai legrégibb rendszeres ábrázolása.

Maiki Földr

293 l.

Čusanus Miklós

biboros

1450 körül rajzolt és

1491-ben rézre metszet

térképe. Magyarország

a XV. század közepén.

Repr.:

Magyarmüvelődtört

II. 128. l.

Cusa Miklós

Beer Vilmos, 16.1.

Berlinghieri, 13.1./1478.31 térképpel diszitett müve jelent meg./

Berecz, 18.1.

Beszédes József, 18.1.

Beudant francia mérnök, 18.1./1818. M.orsz.-ról 3 térképet r./

Bianco, 13.1. /1436/

Blavius, 15.1.

Blödtner ezredes, 11.1. /Savoyai Jenő térképésze, 3 térk.Morsz-ról

Budai Ezsaiás, 17.1. /1804.a térképrajzolást és metszést az iskolába is bevitte./

Cesano, 13.1. /1421/

Cluverius, 15.1. /1620/

Cusa Miklós, 13.1. /mh.1464/

Kogutowicz Lajos: A magyar térképészet multjs,jelene és jövője. Bp. 1929.

a név után lévő
nem lapszám

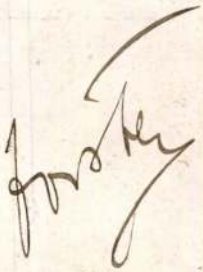

anyag mellett, — melyben a nagy méretarány miatt a térképezők csupán a városok és községek egyszerű megjelölésére szorítkoztak, — jólesőn hat a nagy magyar térképész, *Mikoviny Sámuel* 1740-ben kiadott jászsági térképén Jászberény részletesnek látszó ábrázolása. Azonban ez, miután Jászberényre a hajdúsági és kúnsági kertesvárosok tipusának sematikusan elnagyolt technikáját alkalmazza, helyismeret és településtörténeti tanulmányozás szempontjából használhatatlan.

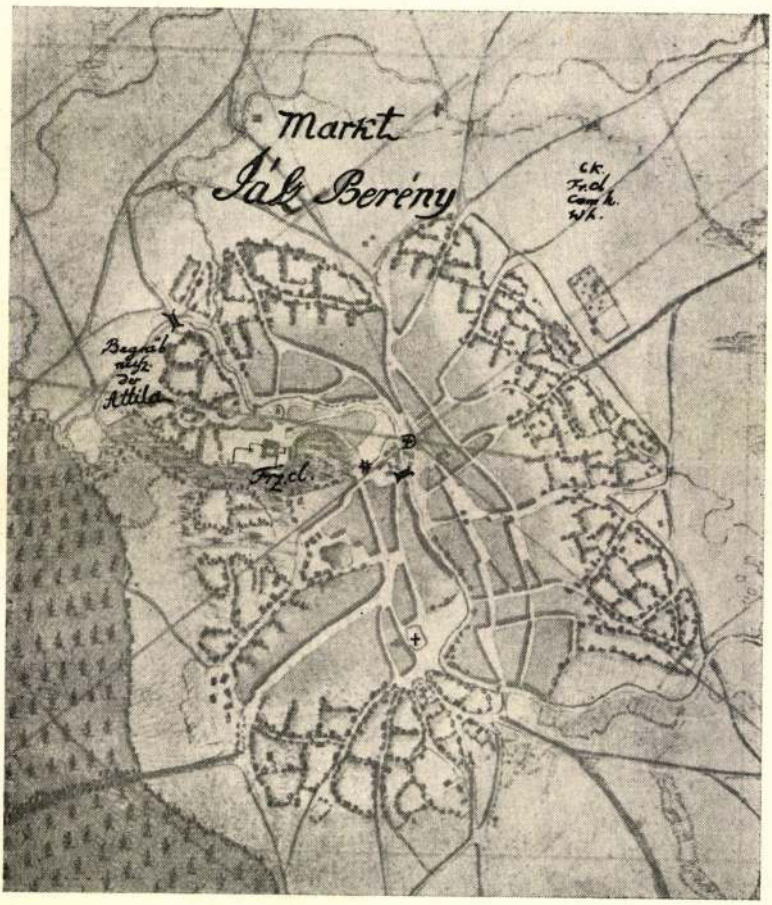

Jászberény térképe 1783-ból, a II. József-korabeli katonai felvételen. Az eddig ismert első várostérkép.

Felbecsülhetetlen értékű a II. József-korabeli első nagy katonai térképezés nagyszámú szelvénytömege, melyek különösen mint *első részletes helyrajzi térképek* használhatók. Ez az első térképes dokumentumunk, melynek alapján elindulhatunk azon

az úton, mely a város mai területének beépülése tanulmányozásánál irányvonalat ad és értékes összehasonlításul szolgál arranézve, hogy a XVII. század végén, a török-uralom megszüntével Jászberény város benépesülése — rendezetlen városmaggal, nagy „pástokkal" és kertesbelsőségekkel indult meg. A XVII. század végén, a romokból épülő ferencrendi templom és kolostor, valamint a gótikus támpillérekkel álló egyszerű főtemplom-épület mellett a Jászság székvárosa — egy térképfelirat szerint: *Jazygum sedes primaria* — nem tud több kőből emelt épületet felmutatni s a nád- és zsupfödeles egy-két ablakkal az utcára néző apró tornácos házak tömege falusias külsőt ad a privilégiális jogait féltékenyen őrző nemes városnak. Az a Jászmúzeumban található XIX. század eleji díszes céhlevél-keret, mely a várost igen egyszerű magánházakkal ékeskedő településnek tünteti fel, lehangoló képet nyújt a száz-kétszáz évvel előbbi Jászberény arculatáról.

Ami a Borbély Andor által elsőnek publikált II. József-korabeli értékes várostérképet illeti, ez érdekes összehasonlításra ad alkalmat. Az alábbiakban néhány rövid sorban összefoglaltam azokat a feltünő különbözőségeket, melyek az itt közölt 1783-i és mai városi térkép és állapot között fennállanak.[5]

Ezek a következők:

1. Híd áll az Éren a mai Túzok-utca magasságában, valamint a Csincsán a mai Sómérő-utca irányában.

2. A város északi és keleti határa a Jámbor-, Szobor-, Szivárvány-, Kádár-, Bagoly-, Sólyom-, Honvéd- és Kökény-utcai határvonalon túl beépítetlen nagy kertesbelsőségekbe olvad.

3. *A beépített terület nyugaton kifejezetten a Felsőcsincsapart vonalán halad, azon túl nem lép, tehát a Jedám-, Balta-, Herkules-utcák és az ezektől délre, valamint nyugatra eső városrész kertes és pástjellegének nagyjából való elvesztése és beépítése XVIII. századvégi és XIX. századi folyamatra vall.*

4. A Szőlő-utca és a mai 1500 méteres Rákóczi-útnak csak a belső 300 méteres szakasza beépített, utána nagy fűvestérségek és kertesbelsőségek húzódnak.

5. A mai Pesti-utca teljesen beépítetlen és csak mint a Belsőszőlőkbe vezető egyik dűlőút szerepel.

6. A mai Szelei-út és a városi közkórház által határolt szérüskertek beépítetlenek, a mai Kórház-, Sikló- és Kert-utca közötti tömbön temető állott.

---

5. *Köröskényi* (Kurcz) *Jenő*: Jászberény belsőségének térképe, 1909, 1:11520.

7. A református templom mögötti részen, a Gém-, Viola-, Csángó- és Pipacs-utcák és zsákutcái *ma is pontosan őrzik a régi rendezetlen települési vonalat. Ellenben a Thököly-út már a XVIII. században is egyenes.*

8. Az a telektömb, melyen ma a gimnázium és a Lehelszálló fekszik, a XVIII. században *apró házaival egészen közel húzódott a mai járásbíróság főtéri telekvonalához és a mai Apponyi-teret két különálló térségre bontotta,* mely a nemsokára felépített régi kerületi székház[6] emeletes épülete előtt huzódó rövid

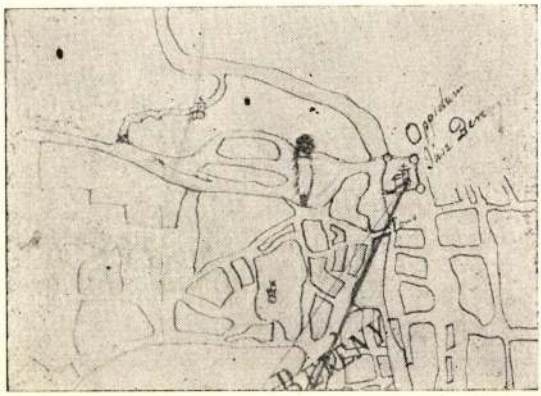

Bedekovich Lőrincnek a XVIII. század végén készült térképvázlata Borbély Andor tanulmányában. Feltűnő a főtemplom bástyaszerű kiképzéssel megrajzolt kerítése, a ferencrendi kolostor védelmére ásott vízhálózat és a belső-vizimalom melletti kihangsúlyozott töltés, melyen ma a Hatvani-ut vezet át. *(Szolnoki vármegyei levéltár térképgyűjteményében.)*

utcával kapott összeköttetést. A várostérképnek ez a részlete meglepően számol be az ősi kerületi-székház (a mai járásbíróság kertjében álló épület?) homlokzati vonalának és barokk kerítésmaradványának a mai térvonaltól számított jelentős behúzódása okáról.

9. A mai Pethes Imre-út és a Bathó-kert helyén ingovány- és nádas-részt ábrázol a térképező, mely *teljesen körülöleli a ferencrendi kolostor déli és keleti oldalát.*

10. Az idők folyamán teljesen eltünt egy apró sziget a mai Szent Ferenc-utcai híd körül. A mai hídnak nyoma sincs a térképen.

11. A mai Darázs-, Huszár- és Csónak-utca által határolt terület teljesen beépítetlen, üres.

12. A Borsóhalmi-út elején, az út betorkolását elszűkítő Gyurkó-ház jellegzetes beszögelésével *XVII. századi, vagy ennél régebbi hagyatéknak látszik.*

6. *Blénessy János*: Jászberény természeti viszonyai és élete, 1937., 107 old.

Borbély Andor dr.: Régi tér- 21
nép a helyismeret szolgálatában.
A jászberényi m. kir. áll. József nádor
gimn. Értesítője. 1936-37.

13. A belsőszőlők a mai állomásépülettől nyugatra egészen a Zagyva külsőmalmi partjáig húzódó *összefüggő beültetett szőlőterületet képeztek, mely a mai állami méntelep területét is magába foglalta.*

Az összehasonlításból általában az első pillantásra megállapítható, hogy a várost a XVII. és XVIII. században átlagosan 600—1000 méteres zöld-övezet fogta körül, mely ritkán beépített kertesbelsőségekből, művelés alatt álló földekből és legelőkből állott, — a Zagyvának a külsőzúgótól a belsőzúgóig terjedő szakasza pedig 200—300 méter szélességű, ingoványos, nádas és kiöntéses területet alkotott. A folyóvíz áradás idején, déli irányban, összefüggő területen lenyomult a mai Rákóczi-útra, sőt egyes alacsony vízfolyásos részeken a mai Pesti-utcai telkekig hatolt. Minderről térképünk igen szemléltetően számol be.

Amint ez a rövid felsorolás mutatja, a régi ábrázolások érdekes és sok települési s városrendezési folyamatot rejtenek magukban. Ajánlatos volna Jászberényre és a Jászságra vonatkozó metszetes és kéziratos térképek publikálása még akkor is, ha nincs mindegyiken kifejezetten Jászberény megjelölve, mert ez utóbbi esetben is sok vízrajzi kérdésre kapnánk feleletet. E szempontokból nekünk óriási értékű volna Bakócz primás titkárának: Lázár diáknak, azután a legrégebbi térképek közé számított *Cuspinianus*, *Honterus*, *Lazius*, *Zyndt* és *Zsámboki* műveinek ismertetése a többi feltalálható kézíratos és kiadott térképek jászsági vonatkozású részének kiadásával együtt. Örök érdeme volna Borbély Andornak, a hozzáértő kutatónak és rátermett tudósnak, ha ezt a nemcsak lokális érdekességű és felbecsülhetetlen értékű anyagot közreadná.

Komáromy József: Adatok Jászberény múltjából. Jászberény 1939.

Custos Dávid, német rézmetsző. C. Domonkos (l. o.) fia. A XVII. század elején Augsburgban működött. Magyar vonatkozású metszetei jobbára a következő műben jelentek meg: Oesterreichischer Lorberkrantz d. i. wahrhafftige und ausführliche histor. Beschreibung — was unter Mathias und Ferdinand II. zugetragen, durch Nicolaum Bellum. — Frankfurt a M. durch Erasmum Kempffern; in Verlag Johann Theob. Schönwetter, Buchhandlung. 1626. Fol.

Az ő műve: Felső- és Alsó-Magyarország térképe a szomszédos országokkal. Felirata: Abriss dess Königreichs Ober vnd Nider Vngern sampt den angrentzenden Landen Zuer Nachricht der Kriegslaeüfften. Rézmetszet, ívrét. Jelzése: David Custodis sculpsit Sumptibus Sigismundis Latomi Ludwig Franck Excudit.

Nagler, G. K.: Neues allg. Künstler-Lexicon. München, 1836. III. 229. l. — *Tört. Képcsarnok* grafikai gyűjteménye, Budapest.

Custos David

l. Harsányi.
67. l
50 r.
51. r

Muzeikot Ert
1910. 223, 224 l.

Custos Dávid

német vézmetsző

L. Landrey - Lenkiváníji

338. l.

Szántó Gyula:

[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

Custos Domonkos, rézmetsző; szül. 1560-ban Antwerpenben, megh. 1612-ben Augsburgban. 1584-ben Augsburgban telepedett le, s ott vette fel a Custos nevet (ere-

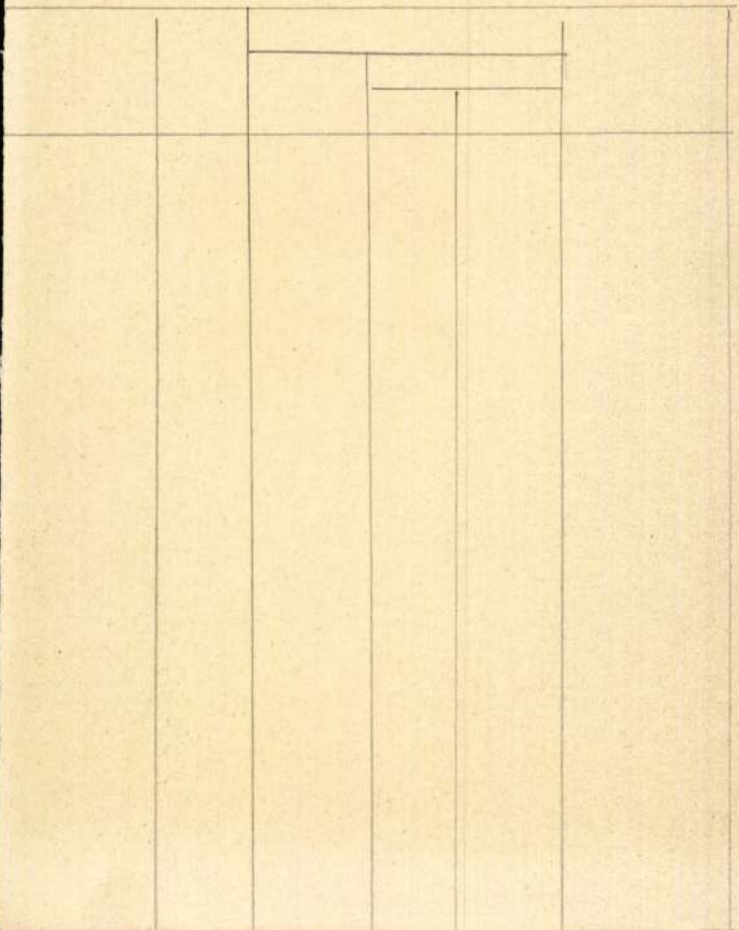

Custos. Domokos

verin

1.

Magyar Könyvszemle

1917. 115. l.

a

forintról, mely összeget

Custos Domokos

~~Aachen Janos~~ festő

(~~Joan ab Ach~~)

~~Custos Domokos~~

rézni

Basta György arché-
pe, rézni
repr.

Mika Sándor

Weiss Mihály.

Egy vász államfér-
fiúra XVII. századból.

M. Tört. Elet.

Bp. 1893. 59. l.

Méltóságos Elnök Ur!

Dr. Paulovits István egy. tan
kaptam, hogy a szombathelyi muzeum róm
csán, a muzeum egy bérbe adott pincéjé
lom eredeti faragványainak egy részére
csétlen restaurálás alkalmával nagymen
nemcsak a nyugati kapuból, hanem a temp
északi oldalakból. A restaurálásra talá
ki tanácsos ur véleménye: "A templom mel
igazolja a templom eredeti szépségében

~~Custos Domokos~~

~~Aachéni János~~

~~(Joan ab Ach)~~

~~festő~~

~~Custos Domonkos~~

rézm.

Bástya György

arcképe, rézm.

repr.

Széchy I.

202. 1.

✓

előkerült architektonikus részlet
de bizonyos részletekből, az alap
bordatör dékből feltételezhetjük,
második f lében folytak le.

Hátra van, hogy az oklevel
korabeli templom, illetve alapitá
ményeit összevessük. Tudomásunk
során egyetlen olyan épitészeti r
hatnánk egy XI. századi, vagy aká
nyával. Eddigi tapasztalataink sz
egy román stilusu templomot, az át
~~xxtxmplxm~~ az első templom teljes m
másodlagos felhasználásban, (épen a
előjöttek korábbi faragott kövek i
nyok, melyek hivatva lennének igazo
ezen a helyen való létezését telje

Custos Dominicus

antverpeni rezmetszö
Kesztette az alatbi
min ömes rezmetszeteit

Albizio, Antonio:

Principum Christianorum Stemmata etc.
Augustae Vindelicor.
Ao CICICXII (1612)
Nagy folio. 44 csalad-
faval, melyek közöttü 17 ik
a magyar királyoké, alatta
Buda látképével.

Majláth B.: A. tört. kiállítás

Kalauza. 10. l. 11. l.
Bp. 1886.

Ujabb, gavitott nemet nyelvü kiadása
megjelent Strassburgban 1627 ben.

KIR. MINISZTÉRIUM SZÁMVEVŐSÉGÉTŐL.

la urnak,

orsz.bizottsága elnökének,

Budapest.

ember hó 3-án, 617 sz.a.kelt becses

al van szerencsém Hochholtzer

Custos, Domonkos

(Dominicus)

72 metszete az alabbi umben, körbük Pálffy Miklós, Sinan és Soliman budai pasa archépeivel.

Atrium Heroicvm.

Caesarvm, Regvm, Aliarvmque svmmatvm. ac Procerum. Qui intra proximum seculum vixere, aut hodie supersunt. Imaginibus LXXII. Illustre. Chalcographo et editore Dominic. Custode Cive Aug. Vindel. Anno Seculari MDC. cum proem et epigram M. H. A. V.

Folio, 4, 27 l. 72 metszet.

B a r n a b á s ur,

művésznek

Budapest.

-kápolna a befejezéshez közeledvén,
odat, hogy a kápolnában felállitan-
ltségvetést, illetőleg ajánlatot be-

Custos Dominus

l Rad 1943
57. l.

Nagel Otto, ifj. IX. 181.

Custos Domokos

1560–1612

magyar várkapék

Janota I. 9. l

Petit 41.

épitett xxxxx uraságí karzatok a csa-
nemzetségi monostoroknak szinte köte-
, Lébény, Zsámbék, Türje stb./.
k xxxxxxxxxxxxxxxx különböző cé-
a főhajótól többé-kevésbbé elkülönitett
ent Mihály vagy az összes arkangyalok
l, lehettek apácakarzatok, vagy pedig.
Ez utóbbi két esetben is nem egyszer
eső keleti oldalukra, ami mintegy
ól és önálló kápolna jelleget adott

xxxxgi karzatainak uraságí karzat vol-
tságuk bizonyitja: 1. a nemzetségi
, viszont a királyi alapitásu Pannonhal
hiányoztak; 2. mindig tárva vannak
ajók felé is; 3. csak a földszintről,
bejáróját szolgáló főkapu közelében
ithetők meg. A kolostorépület emele-
öttetést eddig még ott sem sikerült
a templomhoz való csatlakozását ponto-

(Aachen János

Rédern Menyhért. 10695.

Mellig, jobbra, csipkézett kerek gallérral, vértben, tojásdad medaillonban. Felirata a kereten:

ILLVSTRIS ET MAG. D. DN. MELCHIOR A REDERN, EQVES AVRAT. ET LIB. BARO IN FRIDLAND, REICHENBERG, ET SEIDENBERG etc. S.C.M. etc: CONSIL. ET CONSILII BELLICI PRAESES.

alól balra: Eidem Illust. HEROI.
Dominicus Custos eiusdem.
Auge Vindel. humil.
Ddt.
e mellett L. K. F.
jobbra: S. C. M. PICTOR
IO: AB ACH PINXIT.
a kép alatt: Arx stetit incolumis Duce quo VARADINA REDERVM
Si nostro adspiceret tempore Pythagoras;
Elysio Hunniades Ianus migravit ab eruo
En ducis in curpus diceret, Elysij:
Tauruno Hunniades tectâ, Hungara fata moratus
Est, tua sub longe, dextra Redere, mouet.

Rm., mér. a rl. 20.2: 15.6 cm.

Custos Domokos

vezm

detileg Baltensnek hívták). 1607-ben Prágában Rudolf császár és magyar király szolgálatában állott. Számos magyar vonatkozású metszetet készített, melyek jelentékeny része 1601-ben a következő műben jelent meg: Atrium heroicum. Der allerdurchlauchtigsten grossmächtigen Kayser, Königen, Erzherzogen, Fürsten, Grafen, Herren, Kriegshelden, wahrhaftige Bildnisse, Thaten, Handlungen aus allen Landen der Welt. Durch Joh. Engelb. Noyse von Campenhausen. Erzh. Ferdinandi Hofsecretarien. Gedruckt Ynsprugg durch Daniel Baur. Legn. folio; 130 l. 118 rézmetszettel. E művet később fiai: *Rafael, Dávid* és *Jakab* rézmetszők folytatták.

C. magyar vonatkozású metszetei közül kiemeljük a következőket:

1. Mária Krisztina főherczegnő, Báthori Zsigmond erdélyi fejedelem nejének arczképe. Felirata: Maria Christierna Caroli Archidvcis Avstriae Filia ▲ Sigismvndi Transylvaniae Principis Vxor ▲ Aet ▲ Svae XXII. ▲ a° XCVI†. Rézmetszet, 8.-r. Jelzése: D. Custos excud Auge Vindel.

2. Báthori Zsigmond erdélyi fejedelem arczképe. Felirata: Sigismvndvs D. G. Transylvaniae. Molda. Walach. Transalpinae. Et Sac. Rom. Imp. Princeps. Sicvlorvm Comes: Partivm Regni Hvngariae Dominvs. Aet. Svae XXVI. A° Vero XCVI. Rézmetszet. Jelzése: Joan ab Ach delineauit. D. Custodis excud Aug vindel. Méretei: 19 : 14·4 cm.

3. Budavára a XV. században. Felirata: Contrafactvr des künigelichen Sloss Ofen in Hvngeren. Rézmetszet. Jelzése: D. C. Méretei: 18·3 : 28 cm.

4. Esztergom ostroma 1595-ben. Felirata: Strigonivm A'Caesarianis Obsessvm. / Anno Chr. M. D. XCV. / Viro Clariss. et strenuo D. / Matthiae Thalmano. / Equiti Aur. Augustae Vind. / Praetori Vrb. DD. Dominicus Cust. Rézmetszet. Méretei: 41·3 : 35·3 cm.

5. Pálffy Miklós báró országbíró kakadi diadala. Felirata: Gockeren és Illvstriss. Nicalavs Palfivs. Baro De Orded. Dñs Biberspvrgi. S. Caesae Mti A Consiliis Et Copiar. Praefect: / Qva Gockarae / Palfi Per- / rvpit Moe- / nia Vir- / tvs / Illa Lvce / Arces Jã Nvtavere / Stri- / goi. Jelzése: Dnicus C. excu. Rézmetszet. Méretei: 20·5 : 13·7 cm.

6. Teuffenbach Kristóf báró kassai főkapitány arczképe. Rézmetszet. Jelzése: Dominicus Custos ex. Méretei: 18 : 13 cm.

7. Kanizsa ostroma 1601-ben. Felirata: Canisia a Christianis exercitib. oppvgnata. Rézmetszet. Méretei: 43 : 33 cm.

8. Ruda János arczképe. Felirata: Joannes Ruda Cassoviensis Pannonivs. Sac. Caes Regiaeqve Mtis. Faecialis Sive Heroldvs Hvngaricvs. Rézmetszet. Jelzése: D. Custos sc.

9. Henisch György bártfai születésű augsburgi orvos és tanár arczképe.

10. Győr felszabadítása Schwarzenberg gróf által 1598 márcz. 29-én. Alul a balsarokban »Eigentliche Contrafactur« kezdetű felirat. Középütt Győr vár képe, e felett Rudolf király oval alakú medaillonba foglalt arczképe, ettől jobbra az osztrák, balra a magyar czímer. A magyar czímer alatt renaissance keretbe foglalt táblán jelmagyarázat, középen alul ugyancsak díszes keretbe foglalt táblán a kiadó ajánlása Schwarzenberghez. Rézmetszet DC jelzéssel. Méretei: 41 : 50 cm.

Katalog 108 des Buch- und Kunst-Antiquariates Gilhofer et Ranschburg. Wien, 44. l. — *Lanfranconi Enea* által Budapest fővárosnak ajándékozott budapesti történelmi képek jegyzéke. Budapest, 1887. 6. l. — *Mihalik József:* Vezető a Sárosvármegyei Múzeum gyűjteményeiben Bártfán. Kassa, 1906. 80. l. — *Művészet.* 1905. 346. l. — *Nagler, G. K.:* Neues allg. Künstler-Lexicon. München, 1836. III. 228. l. — *Peregriny János dr.:* A Magyar Történeti Képcsarnok lajstroma. Budapest, 1894. 26, 42. l. — *Szendrei János dr.:* A magyar viselet tört. fejl. Budapest, 1905. 3, 74. l. — *Tóth Sándor:* Sáros vármegye monografiája. Budapest, 1912. 721. l. — *Tört. Képcsarnok* grafikai kiállításának leíró lajstroma. Budapest, 1907. 12, 27, 31, 33, 34. l.

Custos, Dominicus

verin

Budai XVI. Szaradi (királyi vár)

látképe. Fenti metszete

Repr.

Kretschmayer Henrik dr

Gritti Lajos, 1480–

1534. Magy. Tört. Elektr.

Bp 1901. 65. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

XXIII. 1. ***V. László király.*** (1440—1457.)

Térden felül ábrázolt alak. Félig balra fordul. (44 | Ladislaus Alberti Posthumus ex Elisabeth Sigismundi Regi . . . | mox post Baptismum in Regem Hungariæ coronatus, Dei . . . | gem Bohemiæ Anno Domini 1440. electus, et 1457. coro . . . | Imperium tota Respublica Christiana magnam in spe . . . | pectabat. Dum sponsa filia Regis Franciæ expectat, mor . . . | Anno. 23 die Novembris, in Ecclesia Pragensi cum lame . . . | omnium fidelium sepultus.)

Hasonmása a bécsi cs. udv. könyvtár J. Hasenburgk «Icones» című, a XVI. század II. feléből származó kézirata 44. lapjának. M. 31·1—20·7 cm. Ltsz. 11014.

— 2. ***II. Ulászló király.*** (1490—1516.)

Álló alak. Balra fordul. (Ladislaus Posthumus 32 Rex Hungariæ.)

Rézmetszet. M. 22·5—14·5 cm. XVII. sz. Gr. Nádasdy Ferenc »Mausoleum» című munkájából. 329. l. Ltsz. 6008.

— 3. ***II. Ulászló király.*** (1490—1516.)

Mellen alul ábrázolt alak. Félig balra fordul. (Ladislaus Hungar, Et Bohem, Rex, | N°. 10. Parte II. | pag 225. | Induit in cunis vix natus Lassa coronam | Regis, denatus in venilibus exuit annis !)

Rézmetszet. M. 13—9·8 cm. XVII. sz. Jelzése lent a jobb sarokban: «IC : Klupffel sc :» Ltsz. 3861.

— 4. ***II. Ulászló király.*** (1490—1516.)

Mellen alul ábrázolt alak, ovális keretben. Félig balra fordul. Alul balra Magyarország és Csehország egyesített címere. (Ladislaus Hertzog in Oesterreich, König | in Hungarn und Böheim. | p. 129. | Latet Altius.)

Rézmetszet. M. 18·8—13·6 cm. XVII. sz. Jelzése alul: «C. N. S. Scul.» Ltsz. 2862.

XXIV. 1. ***I. Mátyás király.*** (1458—1490.)

Mellig ábrázolt alak, ovális keretben. Balra fordul, bal arcélben. (Matthias Hunniad geseyt | Corvinus Koninck van Hongarien.)

Rézmetszet. M. 13·5—8·5 cm. XVIII. sz. Ltsz. 1644.

— 2. ***I. Mátyás király.*** (1458—1490.)

Mellen alul ábrázolt, balra forduló alak, bal arcélben. (Matthias Hunniades Rex Hung. | N°. 11. Parte III. | pag. 13. | De-

primitur, non opprimitur, in noxia virtus. | Rex moritur : regis captivus regna potitur.)

Rézmetszet. M. 13·2—9·6 cm. XVII. sz. Jelzése lent a jobb sarokban: «JC. Klupffel. sc : Nur :» Ltsz. 1643.

XXIV. 3. ***I. Mátyás király.*** (1458—1490.)

Derékig ábrázolt, balra forduló alak, bal arcélben. (Matthias Hunniades | König in Ungarn.)

Rézmetszet. M. 18·5—14 cm. XVII. sz. Ltsz. 9192.

— 4. ***I. Mátyás király.*** (1458—1490.)

Derékig ábrázolt, balra forduló alak, bal arcélben. Jobbjában kivont kard, melynek hüvelyét bal kezében tartja.

Rézmetszet. M. 18—15 cm. XVII. sz. Kettős példány.

XXV. 1. ***I. Mátyás király.*** (1458—1490.)

Álló alak, balra fordul. A háttérben : Jobbra vár, alatta tábor, balra ütközet. Alul jobbra Magyarország, Csehország és a Hunyadi család egyesített címere. (Matthias I Corvinus, XXXIV. Rex Hvngar.)

Rézmetszet. M. 22·2—14·5 cm. XVII. sz. Gr. Nádasdy Ferenc «Mausoleum» című munkájából. 316. l. Kettős példány.

— 2. ***I. Mátyás király.*** (1458—1490.)

Mellszobor, fülkében. Előtte Minerva, Saturnus és a török hatalom felett győzedelmeskedő Mars alakjai. (C B. Hvngariam. | Pacis. | Et. Belli. Artibus. | Ili. Vstratam. | Matthiæ. Corvino. | Regi. Hung. B. M. P. | Pallada Qvod Marti Corvinvs Ivnxit Amicam, | Fit Belli Et Pacis Lavdibvs Ipse Devs.)

Rézmetszet. M. 36·5—22 cm. XVIII. sz. Jelzésük lent a jobb sarokban : «Andreas et Joseph Schmuzer . . .» Ltsz. 1649.

— 3. ***I. Mátyás király.*** (1458—1490.)

Mellkép, nyolcszögletű keretben. Félig balra fordul. (Hunyadi Mátyás | Magyar Ország Királya | Ts : Jankovits Miklós Úr Kép Gyűjteményéből.)

Könyomat. M. 36·3—22·6 cm. XIX. sz. Jelzése alul balra: «Kóre rajzolta, és nyomtatta Richter Antal Fülöp Pesten 1819.» Kettős példány.

XXVI. 1. ***Buda vára a XV. században.***

A vár a vérmező felőli oldalról. A háttérben a Duna, tulsó partján hegyekkel. Fent, a jobb sarokban a négy részre osztott magyar címer. (Contrafactvr des künigelichen Sloss Ofen in Hvngeren.)

Rézmetszet. M. 18·3—28 cm. XVI. sz. Metszette Dominicus Custos. Jelzése lent a jobb sarokban: «DC.» Kettős példány.

Tört. Kepcs. Graf. kiáll 1907

x Custos Domokos metszö

1560 – 1612

Herzog

1560 – 1612.

× × Custos Domokos metsző

Esztergom látképe 1595

Nagykanizsa 1601

M. Könyvszemle 1917. 115 lap

Th. VIII. 219

Kernicz l. Khörnitz

Custos, Domonkos

Teuffenbach Kristóf báró, kassai főkapitány, archeje.

Rezin

l.

Hassanyi

8. l.

gócpontja a műemlékekben leggazda-
tehető alatt épülethelyreállitások,
ltása bizonyitja a magyar műemlék-
zon megkezdtük a kifagyott szentély-
letveszélyes szentélypárkány lebon-
ót kiszabaditottunk és a korszerű
restauráltunk. Jelentékeny költség-
ház külsejét és belsejét a háboru-
szaki oldala mellettáálló Orbán

Custos

Esztergom. 5515.

A háttérben van a szent Tamás hegyéről ostromlott Esztergom s vele szemben látjuk az égő Párkányt. Az előtérben az ostromló csapatok és tábori sátraik helyezvék el, balra pedig a hajóhidon, mely fölött és alatt hadi naszádok közlekednek, egy lovas vágtat át. Felirata fölül, ahol balra az irányt üt is nyerjük, faragott keretben, melyen püspöki jelvények lógnak:

STRIGONIVM A CAESARIANIS OBSESSVM
ANNO CHR. M.D.XCV.

jelzése alól középütt czimeres keretben:
Viro Clariss. et strenuo D.
MATTHIAE THALMANO
Equiti Aur. Augustae Vind.
Praetori Vrb. DD. Dominic. Cust.

Rm., mér. a vk. 41.7: 35.1 cm.

140-95

Kanizsa. T. 1252. II.

Az iránytüvel jelzett látkép középterében fekszik az ostromlott vár, a melynek bástyáin félholdas lobogók lengenek és a melyet a PALVD. Gmöss vesz körül. Az előtérben jobbra előkelő katonák tanácskoznak. Felirata a lebegő mondatszalagon:

CANISIA À CHRISTIANIS EXERCITIB. OPPVGNATA
Ao. M.D. CI.

alól balra a hadi ékitménynyel és czimerrel diszitett keretben:

PER ILLVST, & GENEROS.
BARONI Dn. GEORGIO IACOBI
p.m. filio Fuggero... observ ergo
Dominicus Custos chalcog Ddt.
M. D CI.

és a leiró szöveget követő magyarázat után:
Gedruckt zu Augspurg, bey Johann Schultes
Im Verlegung Dominici Custodis.
Rm., mérete vk. 32.3 : 42.7 cm.

Custos Domonkos

Teuffenbach Kristóf:

Mellig, kissé balrafordult, tojásdad medaillonban. Rövid hajat, hosszú lelógó bajuszt, ~~[illegible]~~ és állán szakált hord. Baljában, a melynek csak kezefeje látszik, parancsnoki pálczát tart. Ingének gallérja lehajtott, ~~[illegible]~~ vértje felett ~~[illegible]~~ bal vállán átvetett lánczsorok láthatók. Telirata az ovális kereten:

ILLVTR: AC GENEROS. D.D. CHISTOPH. LIB. BAR. A TEVFFENPACH. MARHOVIÆ. SAC. ROM. IMP. MAI^ti. A CONSIL. BELLI & MILITIÆ SVPERIOR. HVNGARIÆ PRĘFECTVS GENERAL^is. &c."

fölül: „VIRTVTE DVCE"..... „COMITE FORTVNA."

s alól jobbra: „Dom̃ic⁹ Cust. &c."

Rézkarcz, méretei a vonalkeretnek 16.7 : 12.8 c/m.

Lipsa 8602.

71/95.

Ruda ~~György~~ János:

Mellig, hétnyolczad balra, bojásdad medaillonban. Rövid haját, bajuszt és szakált hord. Ingének kerek gallérja réteges s selyem köntöse felett szalagon érmet látnuk, melyen Magyarország czimere van. A medaillon mellett a négy sarokban különféle czimerek vannak. Felirata a kereten:

„Ioannes Ruda Cassoviensis Pannonius. Sac. Caes. Regiaeque Artis. Faecialis Sive Heroldus Hungaricus etc."

a kép alatt hat sorban:

„Cuius imago est Rudae Heraldi Caesaris, et quem,
Cassoniae natum, Pannonia ora tulit.
Aspera nec ruta nec rudis est dum vita manebat.
Talis erat qualem vir bonus esse cupit.
Mente pius: corde ingenuus: Contemptor inertis.
Vitae: tu vinum, et mortuum amato, vale."

s legalól, a kereten kívül, jobbra: „D. C. f." Custos

Rézmethet, méretei a vonalkeretnek 19.4: 14.2 s a rézlapnak 19.8: 14.5 cm.

Ltfra 3751.

Buda-Pest:

Buda látképe:

Elapon a váras szemléljük, hol a „Kunigs sal", a „S. Steffans Thurn", a „Wasser thurn", a „Gefengknus Thurn", és „Des Kunig Haus" van megjelölve. A „Lustgang-", illetőleg „Die erst maur"-on innen „Die under mauer" és „Die dritt maur" következik s ez utóbbihoz a „Lustgart"-en csatlakozik, hol „Schöne somer heuser" tűnnek szemünkbe. Balra a „Lust Thurn" közelében a „Warm Bad" és jobbra a „Bastey" van. A háttér hegyes vidék s a „Die Thonaw"-on vitorlás hajó halad. Fölül jobbra a czimer koronás. Felirata a kép felett:

„Contrafactvr Des Kvniglichen Schloss Ofen In Hvngeren"

s alól a jobb sarokban: „D.C."

Custos?

Rézkarc, méretei a vonalkeretnek 16.9: 27.3 Cm.

Ltha. 137.

Rákóczy Zsigmond

Mellig, kissé jobbra, tojásdad medaillonban. Kucsmájának prémkarimája hasított, haja rövid, bajusza kicsiny s szakála nincs. Vértjé felett lánczon az arany gyapjas rendet látjuk s mentéjét bal vállára vetetten viseli. Felirata keretén:

„Sigismvndvs D. G. Transylvaniae. Molda. Walach. Transalpinae Et Sac. Rom. Imp. Princeps. Sicvlorvm Comes: Partivm Regni Hvngariae Dominvs. Aet. Svae XXVI. A° Vero XCVI."

alól balra: „Ioan Ab Ach delineanit"
s jobbra: „D. Custodis excud. Aug^e vindel."

Rézmethet, méretei a vonalkeretnek 18.9:14.4 s a rézlapnak 19.1:14.5 cm.
Metszette: ~~Iab Ach~~. D. Custos.

Ltsza 758.

Pálffy Miklós:

Derékon alól kissé balra, tojásdad medaillonban. Jobb kezében gombos buzogányát tartja, melyet csipőjére támasztott és balját a párkányra tett sisakon pihenteti. Hátrafésült haját, bajuszt és rövid szakált hord. Ingének gallérja lehajtott, vértje alól köntösének ujai kilátszanak, s mentéje prémes. A kép alatt a két böség szarvi körött az égő „Gockeren"-t szemlélhetjük. Felirata a kereten:

„Illustriss. Nicolaus Palfius Baro De Orded Dñs Biberspurgi S. Caes.ae M.ti A Consiliis Et Copiar. Praefect.us"

fölül balra: „Qua Gockarae Palfi Perrupit Moenia Virtus"

sjobbra: „Illa Luce Arces IĀ Nutave.re Strigui"

végre alól balra a dobon: „Dm̄cus C. excū."

Rézmetszet, méretei a keretnek 20.6:13.5 cm.

Custos

Ltha 3584.

Custos, Dominicus

verin

l.

Mihalik Miklósbőrt

42. l.

Mihalik S.:

A Miklósbőrtön.

Kassa. 1942. 42 l.

Cussos, Domonkos

rezin

Fontana

rapolo

I. Ferdinand császár és magyar király archépe diszes rezerzámszerekben.

Rezin. fenstek nincs

1608.

Folio

Repr.

Majláth Béla

Maylád István. 1502–1550. Magy. Tort. Eletrajzok.

Bp. 1889. 56 l. ulan

ben, 1934.), — „A magyar településföldrajzi tájak elhatárolásának kérdéséhez“ (Földrajzi Közlemények, 1935. évi 1. sz.), — „Régi tűzhelyek és konyha-műveletek a békési Sárrét déli részén“ (Népünk és Nyelvünk, 1935. évi 1—6. sz.), — „Tudományos irodalmunk újabb termékei“ (Napkelet, 1934. évi 6. sz.), — „Néprajzi képek az Ormánságból“ (Búvár, 1935. évi 5. sz.), végül ormánsági kutatásainak szláv vonatkozásairól egy horvát nyelvű cikk a Vijesnik etnografskog muzeja u Zagrebu 1935. évi I. kötetében.

Dr. Kottász József (1889, Budapest, róm. kat.), gimnáziumi rendes tanár 400 pengő ösztöndíjjal a tihanyi Magyar Biológiai Kutatóintézetben (prof. Entz) folytatta és befejezte a Balaton planktonjának vizsgálatával kapcsolatos és a tihanyi Biológiai Kutatóintézet munkaprogrammját kiegészítő, több éve folyó költséges helyszíni kutatásait. A jelenlegi tanévben már túlnyomórészt a rendszeres feldolgozás és irodalmi egybeállítás munkáját végezte. Összefoglaló dolgozata, amelyet száznál több ábra, fénykép, grafikon és pontos statisztikai táblák egészítenek ki, május havában teljesen elkészült. Ebben

Custos, Dominicus

Ambcoata 69 l.

Dominicus Custos metszi e lapot 1594-ben. A flamand származású Custos (1550—1612)[199] Antwerpenben, majd Augsburgban élt, gazdag polgár volt, sok könyvet adott ki. Saját metszésű lapjai köré gazdag dekoratív keretet alkalmaz. Pontos, hűvös technikájú, távol az izgatott német modortól : a jobb későbbi augsburgi metszőkre, a svájci származású Merianokra nagy hatással volt.[193]

Custos Domonkos

Henisch György bartfai
származásu orvos arcképe.
1600. Fenti rézm.

Repr

Magyar művelődéstört
III. k. 400 l.

1546. FÖDELES SERLEG, köszörült d
kelyhén beköszörült barokk indadisz
Cseh, XVIII. sz. e. f. — Gedeckel
Fäden, fazettierter Kelch, mit Ranke

s tájkép alakokkal. Holics, XVIII. sz. m. f. —
haft. Holics, zw. H. XVIII. Jh.

z előbbihez. Holics, XVIII. sz. m. f. — Drei-
lics, zw. H. XVIII. Jh.

mu testén szines rokokó keretben tájkép épüle-
Apothekergefässe, Fayence, mit Landschafts-

ıl. Jegye H. Holics, XVIII. sz. m. f. — Ovale
w. H. XVIII. Jh.

ett, rokokóizlésü diszitéssel. XIX. sz. — Dose,
Jh.

ano, XIX. sz. el. — Niobe-Gruppe, Steingut.

n festett alakos diszitéssel, aranyozott fatalpon.
ıgut mit buntem figuralen Dekor. Japan, XIX. Jh.

testén domboru kétfejü sas és felirat. Magyar,
ierter Ton. Ungarisch, 1755.

gkoszorukban „Zum Andenken"-felirattal. XIX.
ınf. XIX. Jh.

élkül), keménycserép, virágövekkel. XIX. sz. el.
ut, Anf. XIX. Jh.

. XIX. sz. — Satzuma-Figur. Steingut. XIX. Jh.

NY, szatzuma-keménycserép. Japán, XIX. sz.
Satzuma Steingut. Japan, XIX. Jh.

Stutzuhr und zwei

Custos Dominikus

A budai vár a XVI. században, rézm. 1590 körül.
Sebastian Münster Cosmographiájában (1552) megjelent panorámát után készült, mely viszont Erhard Schönneck Buda 1541-i ostromát ábrázoló panorámájából ered.

Repr.: Magyar művelődéstört. III. 258, 642. l.

Beniczky inditványához és mindjárt el is indultak a kijáratok felé.

Hédervári Lehel és Posgay Miklós képviselő a rendőrökhöz léptek és szidalmazni kezdték őket, mire Sajó kapitány intett a rendőröknek, mindkettőjöket lefogatta és minden tiltakozásuk ellenére ott tartotta őket.

A Sas-körben azután megtartották a nevezetes megyei gyülést, amelyen kimondották, hogy a megyei adókból és az esetleg önként beérkező adományokból továbbra is fedezni fogják az eddig elbocsátott, vagy ezután kiüldözendő megyei tisztviselők fizetését, ugyszintén elhatározták azt is, hogy jövőben is szembeszállnak a darabont-kormánnyal.

A rendőrségen Marinovich Jenő fogalmazó hallgatta ki Hédervárit és Posgayt, akik mentelmi jogukra való hivatkozással egyszerüen megtagadták a vallomástételt.

Az uj főispánok ellen közben természetesen tovább folyt a tüntetés. Borsodmegye megtagadta Breznay András testőrtiszt, darabontfőispán beiktatását, és hogy ne tudja elfoglalni a hiva-

(Baltens)
Custos Domonkos
rézni
+ Augsburg 1612.
Báthory István arché-
pe rézni. Amman
Jobst műve (1576)
után tükörkép.
és ennek ismét
Repr és leírva
tükörképe
vagy Ammannak
jobbfelénezi képe után nyabb
változat fentitol
Komornicki

438 l.
439. l.
468, 469, 509. 510.
Amman Jobst
1576-ki metsze-
tére megy
vissza.

2 rézmetszet

BUDAPEST
VILMOS CSÁSZÁR ÚT
12.
ÉS KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Custos Domonkos

rézmetsző

k. Lendrey-kentiványa

338. l.

diszes keretű tojásdad medaillonban. Feje
szakálla és bajusza le ~~van~~ beretválva. Papi
abátot visel prém galleríral és ezegéssel. Feli-

SAIÁS."

etnek 18.3 : 14 Gm.

s életrajzai. Pest, Heckenast Gusztáv 1858. v. Fü-

XIX.

294/95 N° ~~XX~~. 28.

H. D. K.

CUSTOS D. festő

Esztergom ostroma 1595-ben. (17. rét.)
(csatakép)

Dercsényi Dezső – Lolnay László: Esztergom Bp. 1956
30., 50. l.

MDK

Custos D.

Esztergom ostroma 1595-ben. Egykorú rézmetszet. Kiadta Custos D.

Tört.Képcs.graf.kiáll. 1907. 33.l.

M.-D.-K

CUSTOS, Domenico

Budai látkép 1600 körül Munsterus Szepénez pri másolata

Gerő László. A budai vár helyreállítása Bp. 1957. 109. l.

Custos Dominicos grafikus

Művészet, IV., 1905. 346.

Adatok művészetünk történetéhez

CUSTOS, Domenicus rézmetsző M.N.K.

/1550.u.-1612/

Győr visszafoglalása. repr.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Magyarország történetének képeskönyve 896-1849. Dp. 1962. 110.l.

CUSTOS, Dominicus rézmetsző M.D.K.
/ 1550 után-1612./

Pálffy Miklós, a győri hős arcképe. 1600. repr.

Custos: Atrium heroicum.... I. Augustae Vindelicorum. 1600. . mü K/r lapjának illusztrációja

Cennerné Wilhelmb Gizella: Magyarország történetének képeskönyve 896-1849. bp. 1962. 109.l.

Custos /Dominicus/

MDK

"Báthory Zsigmond"

Arckép-rézmetszet

Custos - Ismeretlen német rézmetsző - Ehrenreich.

62.

Rózsa György: Ehrenreich Ádám ferrásai.
Művv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61-67.

M.D.K.

Dominicus Custos, rézmetsző

1597-ben készült Prágában lévő rajza megörökitette Báthory Zsigmondot, Joachim ab Ach festménye után. s szakálltalan, E kép az Atrium Heroicumban jelent meg. 154.o.

Gennerné, Wilhelmb Gizella: Egidius Sadeler magyar arcképei. 153.o.

Folia Archaeologica. VI. 1954. Bp. Tankönyvkiadó Váll. Bp. 1954

M.D.K.

Dominicus Custos, rézmetsző

Antwerpeni Művész. Unokaöcsse, Sadeler Egidius, I. Rudolf udvari rézmetszője, nála és másik nagybátyjánál, Sadeler Jánosnál tanúlta e mesterséget. 153.o.

Jennerné, Wilhelmb Gizella: Egidius Sadeler magyar arcképei. 153.o.

Folia Archaeologica. VI. 1954. Bp. Tankönyvkiadó Váll. Bp. 1954

M.D.K.

Dominicus Custos, rézmetsző

a budai Várat nyugatról ábrázoló metszetét körli a szerző az 1550 utáni éverből.

Czagány István: Budavára közép-kori térsadalma

BUDAPEST, 1968. Bp. VI, évf. 1. sz. 36 old.

Dominicus Custos, rézmetsző

M.D.K.

Erdély visszavételekor annak térképét lerajzolta.
108.ábra. 235.o. Rézmetszet, 53.9+50.cm.

Gizella Genner Wilhelmb: Der augsburger Kupferstecher Dominicus Custos und Ungarn. 227.o.

Folia Archaeologica. XVIII. 1966/67. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

M.D.K.

Dominicus Custos, rézmetsző

Rézmetszetsorozatot készitett kora vezető embereiről az 1600as évek elején. Közöttük Pálffy Miklósról, Báthory Zsigmondról, Báthory Istvánról, Zrinyi Miklósról, és Zápolya Zsigmondról. 238.o.

Gisella Cenner Wilhelmb: Der augsburger Kupferstecher Dominicus Custos und Ungarn. 227.old.

Folia Archaeologica. XVIII. 1966/67. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

Dominicus Custos, rézmetsző M.D.K.

Erdély felszabaditásában résztvett és megrajzolta térképét. Rézmetszet. 53.9+50.cm. 234.o.

Gizella Genner Wilhelmb: Der augsburger Kupferstecher Dominicus Custos und Ungarn. 227.o.

Folia Archaeologica. XVIII. 1966/67. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

Dominicus Custos, rézmetsző M.D.K.

1595-ből rázmetszete Báthory Zsigmondról. Itt 107-ábra fekete repr. 231.o.

Gizella Genner Wilhelmb: Der augsburger Kupferstecher Dominicus Custos und Ungarn. 227.o.

Folia Archaeologica. XVIII. 1966/67. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

Dominicus Custos, rézmetsző M.D.K.

Győr visszavételekor, 1598-ban rajzot készitett. Schwarzenberghek ajánlva. Rézmetszet, 41+50.5.cm. 236.o.

Gizella Genner Wilhelmb: Der augsburger Kupferstecher Dominicus Custos und Ungarn. 227.o.

Folia Archaeologica. XVIII. 1966/67. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

M.D.K.

Dominicus Custos, rézmetsző

Első hazai müve Esztergom bevétele. Rézkarc, 40.1+47.2.c
cm. Széchenyi Könyvtár. 230.o.

Gizella Jenner Wilhelmb: Der augsburger Kupferstecher Dominicus Custos und Ungarn. 227.o.

Folia Archaeologica. XVIII. 1966/67. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

Dominicus Custos, rézmetsző

M.D.K.

Térképet rajzolt a Dunántúlról. Besztercebánya-Pozsony, Cselelsziget-Nagykálló. "Chronologia vnd abriss der Vös tungen in Vngern so die Christen dem Türcken vom dem 1593. bis auff 1598. Jar abgedrungen"... Augsburg. Rézmetszet, 25.2+35.8.cm. 237.o.

Gizella Genner Wilhelmb: Der augsburger Kupferstecher Dominicus Custos und Ungarn. 227.old.

Folia Archaeologica. XVIII. 1966/67. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

K.D.K.

Dominicus Custos, rézmetsző

1596-ban Báthory Zsigmond nak Maria Christiernával való esküvője alkalmával képet készitett. Rézmetszet 18.3+14.cm. 234.o.

Gizella Genner Wilhelmb: Der augsburger Kupferstecher Dominicus Custos und Ungarn. 227.o.

Folia Archaeologica. XVIII. 1966/67. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

Dominicus Custos, rézmetsző M.D.K.

Rajzot készitett Lippa visszavételéről 1896-ban és Hatvan elfoglalásáról .Előbbit Georg Fuggernak, a másikat Philipp Junior Fuggernak dadikálva, 236.o.

Gizella Genner Wilhelmb. Der Augsburger Kupferstecher Dominicus Custosmund Ungarn. 227.o.

Folia Archaeologica. ~~XIIIX~~ XVIII. 1966/67. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

Dominicus Custos, rézmetsző M.D.K.

1600-ban rajzolta Báthory Zsigmond képét. Rézmetszet 19+14.4.cm. 109.kép.239.old. Ovális rajz, felirattal. 240.o.

Gizella Genner Wilhelmb. Der Augsburger Kupferstecher Dominicus Custosmund Ungern. 227.o.

Folia Archaeologica. XVIII. 1966/67. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

Dominicus Custos, rézmetsző

M.D.K.

1601-ben Báthory István és Zrinyi Miklós rajzai. Előbbinéé Jost Amman, utóbbinál Matthias Zündt rajzát vette alapul. Az 28.5+19.cm. 241.o.

Vizelia Genner Wilhelmb. Der Augsburger Kupferstecher Dominicus Custosund Ungarn. 227.o.

Folia Archaeologica. XXIII. XVIII. 1966/67. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

Dominicus Custos, rézmetsző M.D.K.

1600-ban Kanizsa ostrománál jelen van. A várat és a tábort lerajzolta. Rézmetszet, 32.5+43.2.cm. 111. kép. 245.o.

Gizella Jenner Wilhelmb. Der Augsburger Kupferstecher Dominicus Custos und Ungarn. 227.o.

Folia Archaeologica. XVIII. 1966/67. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

M.D.K.

Dominicus Custos, rézmetsző

1595-ben újabb rajz Esztergomról. 232.o.

Gizella Genner Wilhelmb: Der augsburger Kupferstecher Dominicus Custos und Ungarn. 227.c.

Folia Archaeologica. XVIII. 1966/67. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Ép.

M.D.K.

Dominicus Custos, rézmetsző

Térképet készitett Moldváról és Havasalföldről is. Hasonló, mint az Erdélyről készült rajz. Kézkarc, 54.1+49.2.cm. Széchenyi Könyvtár. 236.o.

Gizella Genner Wilhelmb: Der augsburger Kupferstecher Dominicus Custos ünd Ungarn. 227.o.

Folia Archaeologica. XVIII. 1966/67. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

Dominicus Custos, rézmetsző

M.D.K.

1595-ben Báthory Zsigmondról rajza. Félalakban, jobb profilban, páncélban. Rézmetszet. 19.4+13.4.cm. 233.o.

Gisella Genuer Wilhelmb: Der augsburger Kupferstecher Dominicus Custos and Ungarn. 227.o.

Folia Archaeologica. XVIII. 1966/67. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

Dominicus Custos, rézmetsző M.D.K.

Báthori István képét Martin Leber festménye után készitette. Rézmetszet, 43+29.4.cm. 244 o.

Gizella Genner Wilhelmb_ Der augsburger Kupferstecher Dominicus Custos und Ungarn. 227.o.

Folia Archaeologica. XIII. 1966/67. Bpest. Múzeumi Ismeretetrjesztő Központ. Bp.

M.D.K.

Dominicus Custos, rézmetsző

Zrínyi Miklós rajzán sok más illusztrátor hatását érezhetjük. Rézmetszet, 42.5+29.cm. 110. kép. ~44.o.

Gizella Cenner Wilhelmb_ Der augsburger Kupferstecher Dominicus Custos und Ungarn. 227.o.

Folia Archaeologica. XIII. 1966/67. Bpest. Múzeumi Ismeretetrjesztő Központ. Bp.

M.D.K.

Dominicus Custos, rézmetsző

1608-ban készült képén a budai várat Hoefnagel rajza szerint helyezi el/1572/. 246.o.

Gizella Genner Wilhelmb_ Der augsburger Kupferstecher Dominicus Custos und Ungarn. 227.o.

Folia Archaeologica. XIII. 1966/67. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

M.D.K.

Dominicus Custos, rézmetsző

1604-ben Esztergomról készitett rajzot, de csak a szakirodalom ismeri, az Augsburger Sammlungban sincs meg. 246.o.

Gizella Genner Wilhlmb: Der augsburger Kupferstecher Dominicus Custos und Ungarn. 247.o.

Folia Archaeologica. XVIII. 1966/67. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

Dominicus Custos, rézmetsző M.D.K.

Datálatlan rajza Johannes Rudáról. Rézmetszet. 19.8+ 14.5.cm. 112.kép. 247.o. Fekete repr.

Gizella Genner Wilhelmb: Der Augsburger Kupferstecher Dominicus Custos und Ungarn. 227.o.

Folia Archaeologica.XVIII.1966/67.Bpest.Múzeumi Ismeretterjesztő Központ.Bp.

Dominicus Custos, rézmetsző M.D.K.

Datálatlan rajza Johannes Rudáról Ovális kép. Rézmetszet 19.8+14.5.cm. 246.o.

Gizella Cenner Wilhelmb: Der Augsburger Kupferstecher Dominicus Custos und Ungarn. 227.o.

Folia Archaeologica. XVIII. 1966/67. Bpest. Múzeumi Ismeetterjesztő Központ. Bp.

M.D.K.

Dominicus Custos, rézmetsző

1600-ban Kanizsa ostrománál a várat és a tábort lerajzolta. Rézmetszet, 32.5+43.2.cm. 111.kép. 245.o. Fekete repr.

Gizella Cenner Wilhlmb: Der augsburger Kupferstecher Dominicus Custos und Ungarn. 247.o.

Folia Archaeologica. XVIII. 1966/67. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

M.D.K.

Dominicus Custos, Rézmetsző

Győr visszafoglalása, 1598. márc. 28-29. Custosnak 1598-ban kés zült metszetét és karcát vette alapul W.P. Zimmermann az ő "Ikonographia -jában. I. Katalógus 45. 200.o. Orsz. Széchényi Könyvtár. Apponyi Metszetgyüj 606.sz. Custos metezete. 1595.ből.

Gennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Folia Archaeologica. IX. 1957. Bp. Bibliotheca kiadó. Bp. 1957

M.D.K.

Dominicus Custos, rézmetsző

Győr 1598-as visszafoglalásáról készült metszetét vette alapul egyszerübb formában W.P.Zimmermann az ő "Ikonographia"-jának I.Katalógus 25.sz.képe rajzoláakor. /1604/. 199.o.Orsz Széchényi Könyvtár.Apponyi met zetgyüjt.606.sz.Custos metszete 1595-ből.

Gennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai.187.o.

Folia Archaeologica.IX.1957.Bp.Bibliotheca Kiadó.Bp. 1957

M.D.K.

Dominicus Custos, rézmetsző

Esztergom török ostroma 1603-ban. A vár Custos 1595-ös s Siebmacher rézkarca után Orteliusban egyszerüsitve volt alapja W.P.Zimmermann "Ikonographia"-jában a hasonló rajznak, II.Katalógus.12. 201.o.Orsz.Széchényi Könyvtár.Apponyi metszetgyüjt. 611.sz.

Gennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai.187.o.

Folia Archaeologica.IX.1957.Bp.Bibliotheca Kiadó.Bp. 1957

M.D.K.

Dominicus Custos, rézmetsző

Esztergom ostroma 1595-ben. Az ő rézkarca és Siebmacher rajzát Orteliusnál vette alapul W.P.Zimmermann az ő "Ikonographiai-jának jában. I. Katalógus. 29. 199.o. Orsz. Széchényi Könyvtár Apponyi metszetgyüjt. 611. z.

Gennerné Wilhelmb Gizella: Wilhelm Peter Zimmermann magyar vonatkozású rézkarc-sorozatai. 187.o.

Folia Archaeologica. IX. 1957. Bp. Bibliotheca kiadó. Bp. 1957

Bécsi Custos /Dominicus/

MDK

"Id. Zrinyi Miklós"

arckép - rézmetszet

Custos - Hofbauer - Ehrenreich

62.e

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai.
Műv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61-67.o.

Custos, Dominicus M.D.K.

(1550 körül - 1612)

mindkét ismertetett műve Budát ábrázolja, az egyik a magyar királyok családfájának hátterében, a másik - melynek hitelességét szerző kétségbevonja - a budai vár látképe német felirátokkal.

Rózsa György: Budapest régi látképei /1493-1800/

Bp. 1963. 47, 86, old. XIX. t

Custos Dominicus

MDK

"Pálffy Miklós"

arckép - rézmetszet

Custos, Dominicus - Hofbauer - Ehrenreich

62.o

Rózsa György: Ehrenreich Ádám forrásai.
Müv. Ért. 1959. VIII. évf. 1. sz. 61-67.o.

DOMINICUS CUSTOS, grafikus

1596-ban Erdély és Moldva valamint Oláhország térképét vési rézbe.-Moldvát és Oláhországot ábrázoló térképe az ugyancsak Augsburgban dolgozó Alexander van der Mair nagyméretü lapját vette mintául. -Mair müve rézkarc 51,4+99,2 cm. -61.old. 38.jegyz

CENNERNÉ WILHELMB GIZELLA: 16.-19.sz.-i viseletsorozatok Közép-Európa nemzetiségi életének és társadalmi helyzetének képes forrásai 23.old

FOLIA HISTORICA. l. A M.N.M. évkönyve, Bp. 1972

DOMINICUS CUSTOS, grafikus

1596-ban megjelent német-francia feliratos szignálatlan metszeten Bukaresztbentatár kapitány és közkatona.Báthory foglyai.A zürichi J.Caspar Lavater metszetgyüjtemény C Custostól szignált karikaturasorozatban a tatár kapitány képének felirata megegyezik előképével,a bukareszti metszettel. 62.old. 23. Vép

CENNERNÉ WILHELMB GIZELLA: Báthory Zsigmond moldvai hadjáratának egykorú.grafikai emlékei 57.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

DOMINICUS CUSTOS, grafikus

23.kép.-"Báthory Zsigmond tatár foglya".-
Német ~~metszmetx~~ mester metszete Dominicus után
Országos Széchenyi Könyvtár. Fekete repr.

CENNERNÉ WILHELMB GIZELLA: Báthory Zsigmond moldvai hadjáratának egykorú grafikus emlékei 57.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

DOMINICUS CUSTOS, grafikus

Báthory Zsihmond tatár kapitány foglyának ,harmadik,bá
töredékes előfordulása az O.Széchenyi Könyvtár egy konvo
lútumában ismeretes.A főként Custos-metszetportrékat ta
tartalmazó kötet tatár kapitány/23.kép./ábrázolásán feli
irat látható,a közkatona viszont közelebbi megnevezés
nélkül szerepel. 62.old. 46-47.jegyzKözkatona:Rézmetszet
15.9+12,1 cm.-

GENGERNÉ WILHELMB GIZELLA: Báthory Zsigmond moldvai hadjáratának egykorú grafikai emlékei 57.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

DOMINICUS CUSTOS, grafikus

Elkészitette Moldva és Oláhország térképét Báthory és R
Rudolf arcképével.Az allegorikus diszités az akkori Eur
rópa hő óhaját tolmácsolta,a török cimert tartó "Ne uiti
"Nequitia" elüzését.Ez és Edély térképének ajánlása Octa
vianus Secundus Fuggernek szól,kettős minőségben:mint a
müvész mecénásának,és mint a háború jelentős anyagi támo
gatójának. 37.jegyz. 61.old.

CENNERNÉ WILHELMB GIZELLA: Báthory Zsugmond moldvai
Hadjáratának egykorú grafikai emlékei 57.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

DOMINICUS CUSTOS, grafikus

Báthori Zsigmond tatár kapitány foglyának harmadik, bá
bár töredékes előfordulása az O.Széchenyi Könyvtár egy
konvulútumában ismeretes.A főként Custos-metszet-portré-
kat tartalmazó kötet tatár kapitány/23.kép./ábrázolásán
e felirat olvasható:AIN TARTER,SO DER FÜRST VO SIBENBIRG
GER MIT MER ANDERE GEFANGEN HAT.-Rézmetszet,15,7+11,9
cm.-62 .old. 46.jegyz

CENNERNÉ WILHELMB GIZELLA: Báthory Zsigmond moldvai
Hadjáratának egykorú grafikai emlékei 57.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

DOMINICUS CUSTOS, grafikus

Bartolomeus Keppeler augsburgi grafikus félalakos profil
prtréja Bárhoryról müvészileg szerényebb. Az arctipus, a b
beállitás, a fegyverzet a másik augsburgi mester Domini
cus Custos közvetitésével került az erdélyi pénzekről
a grafikába. Háttérben Ghiurghiu vára, a fejedelem melletti
a Tergovistye ostrománál szerepelt fekete sas látható.
/22.kép. 32-33-jegyz. 60.old

CENNERNÉ WILHELMB GIZELLA: Báthory Zsigmond moldvai hadjáratának egykorú grafikai emlékei 57.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

DOMINICUS CUSTOS, grafikus

Báthory Zsigmond foglyának, a tatárxkapixánynak közkatonának vonásait pedig egy felirat nélküli lapon láthatjuk viszont az Caspar Lavater zürichi metszetgyüjteményében Custos sorozatának Prágában orzött második állaptot mutató-példanyai között ez utóbbi már mint "Frau Grvniaco la" szerepel, tehát időközben, talán hosszú hajviselete miatt nőnek gondolták. 62.old

CSEMEGI WILHELMB GIZELLA: Báthory Zsigmond moldvai Hadjáratának egykori grafikai emlékei 57.old

FOLIA HISTORICA, 2. A M.N.M. évkönyve, Bp. 1975

DOMINICUS CUSTOS, grafikus

Johannes Honterus müve az alapja Custos egy lapjának,a f
fejedelmi pár arfképe és a győzelem allegóriája diszit.Cu
Custos nem elégedett meg az ábrázolással,rövid történeti
földrajzi és néprajzi szöveggel látta el művét.Elkészitet
Moldva és Oláhország térképét is az előbbi lap párdarabj
jaként. 61.old. 36-37.jegyz.Báthory és rudolf arcképével.

GEHEIMNIS WILHELMS GIZELLA: Báthory Zsigmond moldvai hadjáratának egykorú grafikai emlékei 57.old

FOLIA HISTORICA. 2. A M.N.M.Évkönyve, Bp. 1973

Custos Jakab, német rézmetsző, l. *Custos Domonkos* életrajzában.

Custos R a f a e l, német rézmetsző, l. *Custos Domonkos* életrajzában.

MDK.

Anton Cutak

Kiállitási hiradás

Szocialista Müvészetért 1966 dec.

Cutsek Gyula, festő Brassóban. A budapesti Műcsarnok 1911—12. évi jubiláris téli kiállításán Bolgárszegi malom cz. olajfestményével vett részt.

Kiáll. tárgymutató.

Cutsek Gy

Cutsek Gyula
festő, Brassó

CUTSEK GYULA.
200 Bolgárszegi malom. Olajf. Eladó.

OLGYAI VIKTOR.
201 Magány. Pastell. Eladó.

L. HILBERTH IRÉN.
202 Zongora előtt. Olajf. Eladó.

TÚRY GYULA.
203 Novi. Olajf. Eladó.

GY. NAGY ZSIGA.
204 Rózsák. Olajf. Eladó.

ROSKOVICS IGNÁCZ.
205 Szt. Margit. Olajf. Eladó.

KOROKNYAI OTTÓNÉ KOTSY HORVÁTH JOLÁN
206 Piros ringló. Olajf. Eladó.

STARK TERÉZ
207 Interieur. Olajf. Magánt.

K. SPÁNYI BÉLA.
208 Út a domboldalon. Olajf. Eladó.

WELLMANN RÓBERT.
209 Kelenföldi csendélet. Olajf. Magánt.

FÖLDES IMRE.
210 Szorgalom. Olajf. Eladó.

Műcsarnok 1911/12. téli kiáll.

VII. TEREM.

ZEMPLÉNYI TIVADAR.
211 Cirkvenicai tengerpart. Olajf.

BOSZNAY ISTVÁN.
212 Kiszuca völgye. Olajf. Eladó.

CSÓK ISTVÁN.
213 Arckép. Olajf. Strobl Vilmosné úrnő tulajdona.

NEOGRÁDY ANTAL.

214 A kistarpataki völgyből. Olajf. Eladó.

FESZTYNÉ J. RÓZA.

215 Női arckép. Olajf. Magánt.

NAGY VILMOS.

*216. Mézeshetek. Olajf. Eladó.

FERENCZY VALÉR.

217 Gyümölcsös. Olajf. Eladó.

RUDNAY GYULA.

218 Népdal. Olajf. Eladó.

DOBAI SZÉKELY ANDOR.

*219 Gróf Csáky István fogadtatása Szepesvárott 1638-ban. Olajf. Eladó.

TELKESSY VALÉR.

220 Pihenés a hűvös völgyben. Olajf. Eladó.

CSORDÁK LAJOS.

221 Falu vége. Olajf. Eladó.

COULIN ARTHUR.

222 Nápolyi alak. Olajf. Eladó.

GERGELY IMRE.

223 Siciliai táj az Aetnával. Olajf. Eladó.

EDVI ILLÉS ALADÁR.

224 A pusztán. Olajf. Eladó.

KONEK IDA.

225 Mulandoság. Olajf. Eladó.

RUBLETZKY GÉZA

226 Anya csókja. Szobormű. Eladó.

227 Scheidl Miki. Szobormű. Magánt.

GÁRDOS ALADÁR.

228 Fürdőzők. Szobormű. Eladó.

KÖRMENDI FRIM JENŐ.

229 Női képmás. Szobormű. Magánt.

Cutsek Gyula MDK

Bolgárszegi malom, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Cuzent Pál

Paraszt-posta. 8605.

A felcsöngőzött és felsallangozott kilencz lovat élő vezető magyar csikós az utólsó két paripán áll és felemelt jobb kezében az ostort tartja. Öltözete: ~~kerek~~ kalap széles karimával, tollal és pántlikával, rojtos nyakkendő, pitykés mellény, rövid ing, tüszö, rojtos bő gatya és sarkantyús csizma. Felirata a kép alatt

balra: A MAGYAR PARASZTPOSTA
előadva Cuzent Páltól.

jobbra: DIE UNGARISCHE BAUERNPOST
ausgeführt durch P. Cuzent.

a jobb sarokban: v. Zellenberg
1845

alól középütt: Herausgegeben v. M. Trentsensky.

Szines kny., méretei az alányomásnak 48.5:71.2 vm cm.

Szn. 182-904
781-904-5

MDV.

Menno van Coehoorn, holland hadmérnök

17. szban Győrben a falak előtt összefüggő sáncokat emelt. 305 old

Gazdag László: Győr város térképei. 295.o.

Arrabona, 7.1965. A Győri Múzeum Évkönyve. Győr. 1965
Győr-Sopronmegyei Nyomda. Győr

CVEJANOV, Ivan fertő (1899-1931)

Nagybánya és a Vajdaságiak. Újvidék, 1996

Ceuger József

Életterve 1816 - ból

Dercsényi Dezső: Valóban Maulpertsch József
„Eger török műemlékei" kérdésében
Műemlékvédelem 1964 1sz. 64. l.

Magyar Országos Levéltár Történeti Fényképtára és Irattári Archívuma
Magyar Országos Levéltár Térképtára és Kartográfiai Archívuma
Magyar Országos Levéltár Filmtára és Hangarchívuma
Magyar Országos Levéltár Könyvtára és Könyvtári Archívuma
Magyar Országos Levéltár Történeti Irattára és Archívuma
Magyar Országos Levéltár Magyar Országos Levéltár Magyar Országos Levéltár

Milyen pályázatokon vett részt: . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásai voltak (vannak): . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Jelentősebb müvei:. . . . . .

. . . . . .

Cvetinović Lajos

testő

Sz-Sz. 338 l.

megírva

Custos, Dominicus, vérmetsző. II. 138, 139

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

19FEB FEB 24.

Czvikli Mária

1021

Mintegy 100 ezer résztvevője volt Indiában a két évvel ezelőtt megrendezett gyermekrajz-versenynek, amelyre magyar gyermekek is beneveztek. A világ minden tájáról beérkezett rajzok közül 35 gyermek munkáját díjazták, és ezek közül 9 magyar volt. Az egyik díjat és oklevelet Czvikli Mária, a Rákóczi Ferenc Általános Iskola VIII/B osztályos tanulója kapta. (Foto: Kabáczy)

MAGNÓSOK KLUBJA

Az Építők Művelődési Otthonában kapott helyet a tizenévesek számára alakult ifjúsági magnósok klubja, ahol a hazai és külföldi gitárzenekarok és táncdalénekesek újdonságaikat

Fotopályázat

A Forradalmi Ifjúsági Napok és a IX. Világifjúsági Találkozó tiszteletére a KISZ Központi Bizottsága a Magyar Fotóművészek Szövetsége, és a Népművelési Intézet fotopályázatot hirdet. A pályázat célja, hogy a fiatal magyar fotosok művészetük sajátos eszközeivel bemutassák hazánkat, és ifjúságunk életét. A legjobb művek 1968 nyarán Szófiában, a IX. Világifjúsági Találkozó nemzetközi fotokiállításán vesznek részt.

A pályázaton 14 és 26 év közötti fiatalok vehetnek részt a következő témakörökkel:

1. A szocialista Magyarországot bemutató fényképek,
2. A magyar ifjúság életét ábrázoló alkotások,
3. „Szolidaritás béke-barátság" — a VIT jelszavát kifejező fotoplakátok, montázsok stb.

Az adott korhatáron belül pályázhat minden fiatal — hivatásos is —, aki művészi értékű fekete-fehér, vagy színes képekkel, továbbá fotosorozatokkal az említett három témát bemutatja. Nem lehet olyan képeket küldeni, amelyek már szerepeltek országos, vagy nemzetközi kiállításon. Egy szerző mindhárom témakörben küldhet be fényképeket, négy-négy darabot, és egy-egy sorozatot. A képeket a Budapesti Fotoklub címére kell beküldeni (Bp. 5 pf. 348.). Beküldési határidő 1968. március 15. A borítékon fel kell tüntetni a VIT-fotopályázat megjelölését.

A legjobb kollekció szerzőjét a VIT időtartama alatt az Express Ifjúsági- és Diákutazási Iroda által szervezett bulgáriai úttal jutalmazzák. A zsűri hat kategóriában 3—3 díjat ad ki, első díj egyöntetűen 1000, második 800, harmadik pedig 600 forint. A hat kategória a következő: 1. zsánerkép, 2. portré, 3. riport, 4. sport, 5. táj- és városkép, 6. sorozat.

A KISZ Központi Bizottsága ezen felül külön díjjal jutalmazza azokat a fotoköröket, és fotoklubokat, amelyek fiatal fotosai vagy ifjúsági csoportjai a legeredményesebben szerepelnek a kiállításon. Az MTI 1 darab 2000 forintos első és egy darab 1000 forintos második díjat tűz ki a két legjobb riportképre, vagy sorozatra.

CVI, ónöntőmester

A Hajdú-Bihar megyében bejárt terület ónedényeinek táblazata:

KOMÁDI.-1.-Kannapár.-Mag.: 22.5 cm.-Talpátm.:12 cm.-Évszám: 1716.-Felirat van.-Jegy: Bécs,CVI, 1713. 357.old

WEINER MIHÁLYNÉ: Ónedények Hajdú-Bihar megyében 335.old

A Debreceni Déri Múz.Évkönyve, 1973. Debrecen, 1975

Cvitić János, képfaragó. A XV. század végén Spalatoban élt. Neve előfordul a spalatoi székesegyház 1491. évi számadásaiban, de hogy mit dolgozott, a feljegyzésekből nem tünik ki.

U. o.

J. Cvitić Ivanov

Ahitalai
Magyar

Cymbal Johann
Ignaz, Ontrák fest
lásd
Cimbal.

Cynicus, Joannes Marcus, l. *Cinico.*

Cynicus J. M.

Cynicus,

Joannes Marcus

Kodexmaiolo

l.

M. Könyvszemle

1925. 174. l.

Joannes Marcus Cynicus

MTK

másolo

A corvina egy latin kodexének szignált másolója. /Diomedis Caraffae de institutione vivendi. Párma, királyi könyvtár. G.G. III. 170. 1654/

72-73.o. 123. szám.

Fraknói Vilmos - Fógel József - Gulyás Pál - Hoffmann Edith: Bibliotheca Corvina. Mátyás Király budai könyvtára. Bp. 1927. 172 lap. 30 kép.

MDK

Cynicus, Jonnes Marcus

Mátyás udvarában tartózkodó olasz miniátor. A Corvinákat diszitette.

Mirowi Myskovszky Ernő: A magyar képzőművészet története. Bp. 1906.

65.1.

Joannes M. Cynicus,
Giovanni Marco Cynico

M.D.K.

miniátor, Firenzében tanult, de 1467-től kezdve a nápolyi udvarnál dolgozik. Ő illuminálta azt a filozófiai kézikönyvet, melyet Diomède Caraffa Beatrix királynő számára írt, s melyet ő el is hozott magával Magyarországra.

109

Hevesy, André: Les miniaturistes de Mathias Corvin. Klny. Revue de l'Art Chrétien, Paris, 1911. 109.old.

IRODALOM.

DR. JAN PTAŚNIK: CRACOVIA ARTIFICUM. 1300—1500. Krakow, 1917. 8-rét, 482. l., index. (Źródla do hystorii sztuki i cywilizacii w Polsce. Tom. IV.)

A krakói tudom. akadémia műtörténelmi bizottságának kiadványai sorában IV. kötetül ezuttal a lengyel művészet és művelődés forrásai gyanánt a fenti latin című s túlnyomólag latin szövegű munka jelent meg. Rövid 28 oldalnyi bevezetés után 1403 tételben jegyzőkönyvi részleteket, illetőleg regestákat közöl. Különböző levéltárakból való ujdonságok ezek, de akadnak oklevélgyüjteményekből való ismert részletek is, a tágabb értelemben vett műtörténelem számára, az összes iparágakra kiterjedőleg. Érthető, hogy a Veit Stosz tanulmányai révén jól ismert szerző e változatos anyag feldolgozásába, de még csoportosításába sem bocsátkozik, magyarázó jegyzetet is alig ad, mert a gazdag adathalmaz így is elég beszédes: feltárja a régi Krakó belső polgári életét, az iparosok nemzetiségi viszonyait, érintkezésüket a szomszéd államokkal. Adja mindezt szárazon, elfogulatlanul, a reflexiókat az olvasóra bízva.

A középkori Krakóban nemzeti életről, nemzeti, sajátos lengyel művészetről az adatok nyomán nem szólhatunk, de nem volt ilyen más lengyel városokban sem. A királyi telepítések folyton megujhodó német elemmel árasztották el a vidéki czentrumokat, a városok magvát, hol a telepesek idegen szokásjogból vett kiváltságai tudatosan gátolták, hogy a jövevények összeolvadjanak a vendéglátókkal s a nemzeti elem átvegye illő szerepét a városi életben is. Ismeretes, hogy Krakó alapító levele nem engedi a lengyeleket a városba települni. — — «*promiserunt nobis iidem advocati, quod nullum ascriptitium nostrum, vel etiam colonum literum, qui in rure hactenus habitavit, faciant suum concivem*». Ennyire óvta hűséges alattvalóit a királyi kegy az egészségtelen városi levegőtől. Ez a rendelet maradt legépebben a telepesek emlékében és mikor a többi királyi postulatumról már megfeledkeztek, erre a jóhiszemű védelemre, már mint fegyverre még mindig támaszkodtak. Nemcsak a vendéglátó lengyel volt száműzve a városokból, de az új jövevény német elem is, így pl. a szepesi bevándorlók a XIV. század derekáig nem szerezhettek Krakóban polgárjogot, mert faj- és nyelvrokonaik őket is idegeneknek tekintették.

Hosszas küzdelmek után elérték az új bevándorlók azt, hogy a lengyel elemmel együttesen külön czéheket szervezhettek, de egyenjogosítás nélküli megtűrt idegenekül tekintették őket. Milyen volt a krakói nem német társa-

Arch. Ért
1918-19.

dalom helyzete, mutatja az 1412. évi összeírás, mikor a főtér házai, iparjogai mind német kézen vannak, ugyanakkor a főutcza: Grodzka ulica 53 (templomok nélkül 49) háztelke közül 26 a németeké, 10 nemesi fundus mellett csak 13 ház van lengyel polgárság kezében, de ezek között aztán iparos nincsen. A lengyel iparosok a várfalak alján épült viskókban húzódtak meg. Az idegen elem megkülönböztetése odáig ment, hogy hivatalos írásokban még vezetéknevet sem adnak nekik, csak: Polonus, Pole, Hungarus, Ungar, Bohemus, Gallicus stb. adnomennel illetik, mikor a német polgárság már családi nevén nevezi magát és egyébként már az idegeneknek is meg volt a vezetéknevük.

Hogy messze ne bocsátkozzunk a társadalmi osztályok leírásába, említsük az aranyművesek névsorát. 1455—1477 közt összeírt százhúsz mester között csak 29 lengyelt találunk, mellette 6 szepességi akad, míg Bécs, Berlin, Nürnberg, Bern és Posenből jött idegenek csak 1—1 taggal szerepelnek. Utóbb az aranyműves mesterek sorában találkozunk *Veit Stoss* bátyjával is, lengyelesen írva *Maciej Stoss-al* (1482). Vitus mester bátyját, az immár 1 éve polgári esküt tett ötvöst, a lengyel műtörténelemben híres sandomierzi pacificale készítőjét nevezi ki megbizottjának. (V. ö. Operis pag. 255. Bevezetés p. 11.)

Ez a tárgyalás számunkra igen fontos azért, mert végleg eldönti a Stoss-család származásának sokat vitatott kérdését. Az idősb testvér Stoss Mátyás magát két esetben *harowi (von Harow)*, később többízben *harhovi* születésünek mondja. Kétségtelen tehát, hogy az első változat hibás, az utóbbi a helyes név. Harhov, Harh, régi alakban Garg, Gargou: villa slavica in Scepusio (1280) már Fejér oklevéltárában szerepel (v. V. III. p. 34.) mint a mai Szepes-Görgő, neve.*

Hogy részünkről a mester nevét épen Szepes megyéhez kapcsoljuk, erre feljogosítanak apró életrajzi adatai, hol személye csupa szepesi jövevényekhez fűződik. Pl. 1483. Stanislaus figulus de Kazimiria (Ptasnik, Veit Stoss p. 157. N. 8.) kölcsönügylete. A krakói oltár megrendelését is Szepesolaszi (de Wallendorf) Jakab mesternek, az akkori altaristának köszönhette. Igaz, hogy 1494. az elszámolásnál némi kellemetlenségeik voltak, de ezt elintézte Jakubovani János szepes- vagy sárosmegyei ügyvéd. (Sokolowski Sprawazdania VII. 87. 91.)

Azok az elfogult történészek, a kiknek fáj elismerni a Stoss-család magyarországi származását, a vitás helynevet úgy forgatják, hogy a bytomi Charzow-községgel azonosíthassák, bár ez a kisérlet nem sikerül. Pagaczewski a vitás Harhó nevet a hunyadmegyei Haró németül Harem, régebben Harou községgel azonosítja, de ez a feltevés nem valószínű. Mindenekelőtt nem tudjuk igazolni a község lengyel kapcsolatát és mikép hangzott neve lengyelül a XV. század derekán? Ha a mester családja innen került volna Krakóba, az írnok az ismeretlen Harow nevet körülírta volna. A közeli Szepes megye lengyel hatás alatt levő községe ellenben közismert név lehetett, minden

* Van más hasonló hely Abaúj-Torna megyében is: Görgő, de tótul ezt Gergovnak mondták.

appositio nélkül tudták hol van. Különben is Erdély, főleg Hunyad megye összeköttetését Krakóval Pagaczewski, de Ptasznik adatai sem igazolják. Akár Charzow, akár Haró név csak ötletszerüleg merült fel valami helységnévtár böngészése közben. A német írók S. erdélyi származását azzal támogatják, hogy hetedik fia János segesvári polgárként halt meg (1531), a kilenczedik fiú, Vitus, (1523) Brassón, a tizenharmadik, Márton, Segesvárott és Medgyesen működött. Mindez csak rövid ideig tartó megbízás, a munka tartamára szerzett polgárjog volt, mert pl. János Beregszászon is tartózkodott, a másik János itt is halt meg, Márton Görlitzben és Nürnbergben is szerzett polgárjogot. A Szepességben nem volt mit keresniök, mert mint templomdíszítő művészek ott már nem boldogultak a reformáczió miatt.

De bármiképen dőljön is el a kérdés, mindenkorra tarthatatlanná lesz az a föltevés, hogy Veit Stoss nürnbergi származású lenne, mert a rokonsága mást bizonyít. 1496-ban a mester kezesül nevezi *Laszla* magyar asztalos mestert rokonát (pag. 287), szerepel még Vitus mester huga is: *Margit* asszony festőnő, később a boroszlói *Lukasz Molner* özvegye. Mellesleg említjük, mert könyvünk nem szól róla, bár Kopera már régebben kimutatta, hogy a mester 1460 táján, 26 éves korában Krakóban nősült és Nürnbergbe való költözése előtt fiát, Szaniszlót, inasul szegődtette (1474) Wojtkó (Adalbert) ötvös műhelyébe. Az ifjú Stentzel Stwosz néven szerepel és mint felnőtt ember visszatér Magyarországba. (1527.) Ez időben az ötvösművészettel felhagyott, inkább faragással foglalkozott, egyideig czéhmester is volt. Másfelől tudjuk, hogy Vitus mester másik fia, András, decretorum doctor, a nürnbergi karmeliták priorja 1520 előtt hazánkban élt, innen Losnitzer szerint (p. 13.) épen Budapestről (!) hívták meg őt rendtársai. Mint a rend magyar provinciálisa halt meg 1538-ban.

Meg kell jegyeznünk, hogy a Stoss név Krakóban különben gyakori volt. 1473. *Gregor S. sutor* 1478. *Andreas S. de Strikawa faber* 1502. *Wojciech S. de Zaliesie pistor* 1514. *Piote S. de Nirsa cerdo* nevével találkozunk, tehát a Stoss név magában keveset bizonyít. Nem kapcsolódik a hazai Stoss helységnévhez, vagy a gyakori dűlőnévhez, sűrű előfordulása azt igazolja, hogy az Eustachius szlávos beczéző alakjából fejlődött: Stacho, Stas, Stosz, mert csak így lehet megérteni, hogy a Stoss név a XV. század végén oly gyakran szerepel a német-lengyel területen. (V. ö. M. Losnitzer Veit Stosz. Leipzig 1912.) Maga a mester: «Magister Vitus Stoss» legtöbbször pictor, Malerként szerepel, csak egyszer említik *sculptor imaginum* és egyszer *schnyzer* gyanánt. Egyébként sokoldalú mester: építész, kőfaragó, még rézöntő művészetre is vállalkozott. Erre több példa akad a krakói mesterek sorában. Pl. Alpodryk fia, Kunrad (1347), Jakab mester (1393), Mikolaj Speckfleisch, a magdeburgi Wawrzinecz, Matej Papiesz, Jostt Tauctren, Jan ze Sprowy stb. mesterek, festők, fafaragók, rézöntők egy személyben, épúgy, mint a *murator* és *lapicida* egy mesterség volt.

Nevezetes, hogy a krakói festők, faragók, üvegesek, aranyművesek, esztergályosok és asztalosok eredetileg egy czéhbe tartoztak, utóbb a festők és az asztalosok kiváltak és külön czéhekké alakultak, de átlag minden mester valami rokonipart is folytatott.

A fentnevezett Jan mester, festő (1468) készíti a gnezeni érsek bronzszobrát, utóbb ágyúkat önt, majd lőporgyártással foglalkozik. A templomépítő kőművesek, kőfaragás mellett festéssel is foglalkoznak. Ilyen volt Fasoldus mester a XIV. század elején és Marczin Proska. A festők czéhe XIV—XV. században igen népes és legjobban lett nemzetivé, értve azt, hogy legkevesebb idegen bevándorló szerepelt benne, pl. a XV. század folyamán négy morva, hat silezita és egy stájer mester települt meg, a mikor mellettük ötven krakói illetőségű mester dolgozott és tűrhetően megélt. Magyarországi jövevényt ezek sorában nem lelünk.

A legelső üveges (1443) Andris *Czolkasz* olv. Csolkás és fia, Andris, úgylátszik magyar volt.

Bizonyos művészi hagyományok, a mesterségnek apáról fiúra való szállása csaknem állandó jelleg. Így pl. mikor Krisztus teste kápolnája romlik, meghívják (1385) a *Cypser* testvéreket, Lőrinczet és Jánost, dolgoznak, javítanak sokat, de csak 11 év mulva szerezhetnek polgárjogot (pag. 24. No. 104). Az egyik testvér nőtlen hal meg, a másik családot alapít, fia Miklós 1403. tűnik fel mint építőmester (pag. 35. No. 145.) Miklós fia Miklós (1429) házat és kertet vett (pag. 78. No. 268., 269). Szerepelt a közügyek terén, mert a város (1429) őt küldi követül Rómába. (Pag. 77. No. 266.) Ennek fia, Miklós, még viseli a régi *Cypser* nevet, *de Casimiria* (Késmárk) megkülönböztetéssel, mikor mint építőmester és szobrász vállalja Boldogasszony templomának megujítását.

A többi *Cypser* rokonsága kétes. 1439. övgyártó C. Miklós (pag. 207. No. 338) ugyancsak C. Miklós aranyműves bártfai Tamás polgár rokona települ le (1475. pag. 207. No. 206). 1440. C. Miklós szűcsmester; 1490. C. Szaniszló ötvös (pag. 406. No. 1365) czéhmesterek.

Feltűnően kicsiny a kassai, bártfai mesterek szerepe, csak elvétve tűnnek fel. Pl. *Johannes pictor de Cassovia* (pag. 301. No. 1006), aki is valami perben: *Sebastianus de Ungaria* és *Hans Rummel aus Siebenbürgen* társaságában tanúskodik *Hans Blatfuss* kassai mester ellen, mikor ez a vártemplom sekrestyéjének építését vállalta, Vitus snytzer tehát V. Stossnak, sógorának, Laszla mester asztalosnak, és Niklas Haffter ugyancsak magyar származású ácsnak társaságában (p. 301. No. 1006). A munkadíjakat Blatfusz csak hosszas per útján fizette ki társainak

Budai aranyműves és polgár *Rinaldus Italicus* személyében Ulászló király bizalmasa 1440-ben szerepel, mikor Zsigmond király idejében az udvartartás javára elzálogosított ezüst ereklyetartó kiváltásában eljár (pag. 114, 115).

Két Pécsett tanult tűgyártó *Janusch et Jakob* acufices (1494) belép a czéhbe, a pécsi mesterek bizonyságlevele alapján (pag. 333. No. 1157).

1457. *Lázár* kardcsiszár végrendeletében két forintot hagyományoz a szent Ferenczről nevezett magyar kápolnának. A kápolna multjáról más adat nincsen (No. 637),* de az önálló kápolna nagyobbszámú magyar hívőre enged következtetni, 1495. Péter, festő, egymásután kölcsönt vett *Albertus Ungarus* majd *Michael Ungarus* aranyművesektől (pag. 363. No. 1185., 1186).

Átlagosan ez a vaskos kötetnek egész magyar vonatkozású anyaga, mert a Turzók és Fuggerek apróbb üzleti dolgai műtörténeti szempontból keveset érnek. Felemlíthetők: 1316—1398 közt szereplő Nicolaus Ungarus machinator magister senior, mint magyar származású, különben ismeretlen mester, de már a XV. század vége felé tizenhatszor felmerülő *Unger*, *Ungir* név a fehér tímárok, vargák, késesek, nyergesek, mészárosok jegyzékében, már nem vehető feltétlenül magyarnak. Azért bármi gazdag és változatos az itt összehordott anyag, mégis hiányos, egyoldalú képet ad Krakó művészi összeköttetéseiről hazánkkal. Így pl. Erdély kétszer szerepel, a zálogos szepesi városok egyszer sem fordulnak elő. Bártfa neve kétszer, Eperjes egyáltalán nem szerepel, az alsó bányavárosok általában ismeretlenek, csak Beszterczebánya fordul elő egyszer Thurzó rézbányái kapcsán, a szepesi bányavárosok neveivel egyáltalán nem találkozunk. Hihető-e, hogy a krakói polgárok Lőcsével csak apró perek révén érintkeztek volna és egy önöntő, egy asztaloson kívül más lőcsei, iglói stb. mester nem került volna körükbe?

Ismeretes pl. Kassa—Krakó 1324. megújított kereskedelmi szerződése, Nagy Lajos 1361—64—68. intézkedései a nyugateurópai Flandria, Anglia, és a Hansa-városokkal létesített útvonal biztosítására, melynek Krakó volt a czentruma. Forrásaink a Bethman, Boner. kassai stb. családok szereplése kapcsán Kassa Stadtbuch-ja stb. nyomán sok becses adattal szaporíthatták volna Ptaśnik regestáit. A lengyel-magyar műipari vonatkozás képe így Ptaśnik munkájában bár érdekes, de semmikép sem teljes. *Ernyey József.*

HANS FOLNESICS, DIE ILLUMINIERTEN HANDSCHRIFTEN IN DALMATIEN. Beschreibendes Verzeichnis der illuminierten Handschriften in Österreich. Band VI. Herausgegeben von F. Wickhoff — M. Dvořák. Leipzig, Verlag v. Karl W. Hiersemann. 1917.

A modern művészettörténeti kutatásnak egyik legfontosabb kérdése a miniatürfestészet. Különösen fontos olyan korokra és olyan népek művészetére nézve, melyeknél egyéb festészeti emlékek gyérebben akadnak és így kiváltképen rá vagyunk szorulva ezen emlékek ismeretére. De ezek a kincsek el vannak rejtve, többé-kevésbé hozzáférhető könyvtárakban és így a mű-

* *Hagek* cseh krónikás szerint 1378-ban már megvolt. Ott temették el a legyilkolt 160 magyar ijjászt és ettől kapta volna a nevét.

történészekre az a nagy és nehéz feladat vár, minden könyvtárat átkutatni és azoknak illuminált kodexeit gondos és gazdagon illusztrált kiadványokban rendszeresen publikálni. Minden nemzetnek tudnia kell, hogy mi rejtőzik a könyvtáraiban, hogy az így napfényre került miniatura-anyag segítségével alkossa meg teljesebb képét az elmult korok festészetének.

Wickhoff ezen a téren is úttörő volt, 1905-ben ő indította meg azt a nagyfontosságú sorozatot, mely a K. k. Institut für Österreichische Geschichtsforschung kiadványában jelenik meg és a «Beschreibendes Verzeichnis der illuminierten Handschriften in Österreich» címet viseli. A vállalat eddigi kötetei a miniatura-festészet elsőrangú ismerőseitől, H. J. Hermanntól, Tietzetől Buberltől voltak, ennek következtében ezek minden azóta készült ilyenfajta munkának mintaképéül szolgáltak. Méltán. Ezeknél az anyag tudományos feldolgozása ép oly módszeresen, oly sok tudással és körültekintéssel történt, mint a milyen megfontoltsággal a kiadvány könnyen kezelhetőségének kérdése is latba esett. Sajnos, mindezeket nem mondhatjuk el a sorozat VI. kötetéről. A munka nagyjából azt a benyomást kelti, mintha véletlenségből a kész könyv helyett az előkészítő czédulákat nyomatták volna le. Úgy érezzük, hogy ezt a könyvet még meg kell írni.

Folnesics sorba veszi a dalmát könyvtárak kódexeit; a könyvtárak kicsinysége miatt természetesen nem lehetett iskolák szerint felosztani az anyagot, hanem az egyes könyvtárakon belül a kronológiai sorrend mutatkozott a leghelyesebbnek, «was freilich den Zwang einer genaueren Datierung mit sich brachte,» vallja a könyv szerzője büszkén. De ha olvasgatjuk a könyvet, azt találjuk, hogy ez a «pontos datálás» csak oly esetekre áll, mikor a könyvbe az elkészítés évszáma be volt jegyezve, egyébként ilyenfajta nagyon is bizonytalan meghatározásokkal találkozunk: XV. század vagy XVI. század stb., olyan kéziratoknál, melyeknél a közelebbi meghatározás is igen könnyű lett volna. Ilyen nagyjából datálás jogos korábbi évszázadok kéziratainál, de már nincs helyén a XIV., XV. és XVI. századokban, miután ezekben az időkben majdnem minden évtizednek megvan a maga stilusa. Ugyanígy jár el Folnesics, mikor a miniatürök keletkezési helyét nagyjából, iskolák szerint kellene megállapítani: 79 kézirat közül 37-ről nem tudunk meg ebből a szempontból jóformán semmit. És ez nem azért történik, mintha oly alsórendű munka volna mind, hogy nem volna lehetséges a közelebbi meghatározás, sem azért, mintha természetszerűleg dalmát volna. Némelyiknél meg van említve, hogy a könyv olasz nyelvű, némelyiknél, — az írásról szólva, — ennyit mond: «gotische Minuskel italienischen Charakters»; de ez csak nem művészettörténeti meghatározás! A 19. számú imádságos könyvnél mindössze ezt a tudományos megjelölést olvassuk: XVI. Jahrhundert. Sem a közelebbi kor, sem az iskola nincs megnevezve. Még az írás is, — pedig ebben a rovatban máskor szokott valami kis óvatos utalás lenni, ha nem is az iskolára, de legalább az országra,

Cypser Lőrinc és János

épitészek 1385

Krakó

l.

Arch. Ért

1918 – 1919. 140. l.

igem Silbergriff und Parierstange. Die Scheide zieren beskendekor. Die Scheide signiert : *Artilleria Fabrica* liesses mit Krone, inzwischen R. Buchstabe. Geschenk nuel Teleki. Spanisch, XIX. Jh. Länge : 85·5 cm.

IÈRE ÉS KÉT KIS TALPASTÁL, ezüst. Francia, m. Bécs, XIX. sz. Tölgyfa ládában, a Ferenc József ei Teilen; eine Jardinière, zwei kleine Aufsätze, Silber. tofel Metall. Wien, XIX. Jh. In Kassette.

n az Atya, fiu Isten és térdelő nő. Német, XVIII. sz. l, Gottvater, Sohn und kniende Frauenfigur. Deutsch, Illusztr. XL. tábl.

ládában, ezüst. Bécs, XIX. sz. v. — Essbesteck Wien, E. XIX. Jh. 19.000 gr.

zdes peremmel. XIX. sz. — Ovaler kleiner Korb, Jh.

soros peremmel. India. — Zwei halbkugelige Schalen,

alakokkal. India, XIX. sz. — Zylindrische Dose, IX. Jh.

trébelt elefánt. India, XIX. sz. — Herzförmige , XIX. Jh.

Cypser Miklós I.

építőmester

1403. Krakó

l.

Arch. Ert.

1918-1919.

140. l.

Elentmondás

miatt kihagyta

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

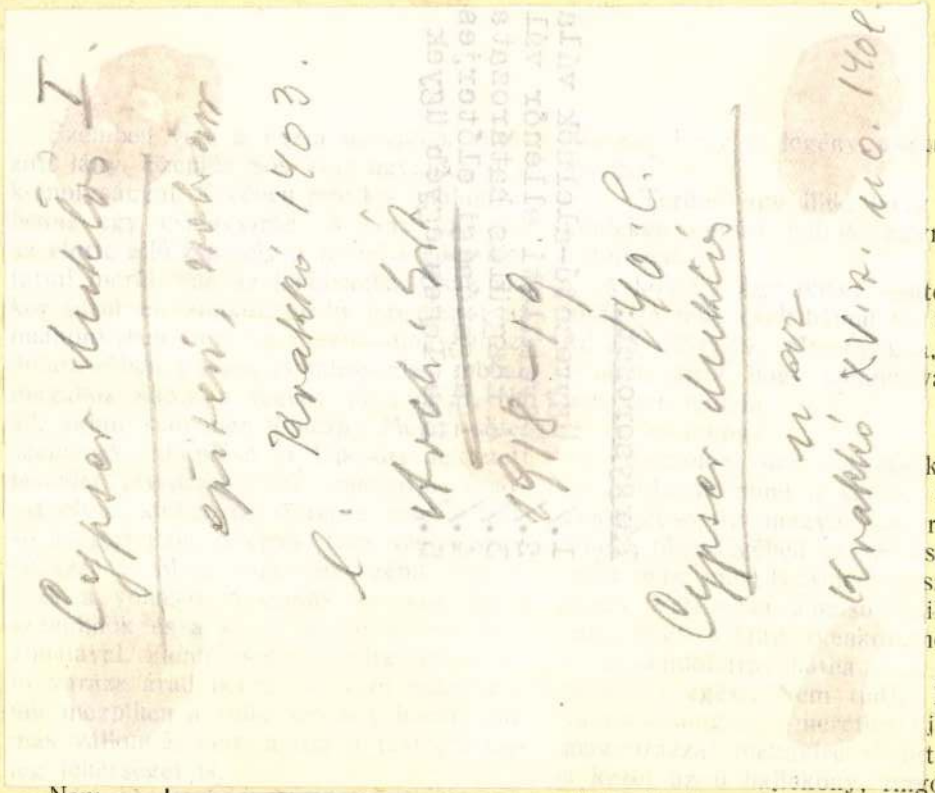

...ugyan meg-

akik nagy-
...mással hus-

...te simogat a
Szép vonalu
..., de mintha
...váratlan örö-

...k. Izgatottak
Lüktet ben-
rezgő üteme,
...ságában sem
...szta szembe-
...ik s nem is
...negretten ar-
játékos ug-
hogy annak
...j érzés most
...t pihentetnie
...gó derekán s

Tavaszi szellő

Haragja nem volt egy buzaszemnyi se, ereje annál nagyobb.

A hátasra telitett gabonás zsákokat termés betakaritáskor, ha sor került a legényes hetvenkedésre. Bódi Peti csak ugy ölelgette a vállára, mintha rákapaszkodó játékos gyereklányok volnának. Télszakán az erdőirtásban is gyönyörködés volt az erején ámulni. Ha neki feszült egy-egy leteritett megmozdithatatlan akáctörzsnek, a gyökérinak pattogva szakadoztak. Olyan jóalaku, közepes, magyar növésü volt arca is inkább szines és lányos. Ereje a járásából tetszett ki. Ugy lépkedett, mintha mindig valami cimbalom csintalan muzsikáját érezte volna a talpa alatt.

Nagypénteken a hosszu csonkamise után a templomkertben rajzott jámborkodóbb idővesztéssel a legényfiatalság. Ketten-hárman a keritésnél összébb bujva a sirőrzés rendjének ügyében fontoskodtak. Egy papirosra jegyezgették, hogy melyikük mikor kerüljön sorra.

Bódi Péter[illegible] szólitotta körülnéztek a kocsmában, csak a mulatság végén táncoltak vele jobbadán tréfából, amikor már nem annyira a muzsika, mint inkább az italból szerzett jókedv forralta a hangulatot. A csufság bélyege az egész családot elvaditotta a falutól és még félszegebbé csendesitette. Foltozni való csak tél idején akadt, évközben más munkába kellett volna kapadozni. De Szeplős Sós András ösztövérségével a részaratók sorában is csak a legvégén leste, hogy hagynak-e neki is valamit. A végét és az alját kapta, ha szerencsés volt, de sokszor ebből is kimaradt.

*

Félre ferdülő tollas sapkában álltak szemben egymással a jácint és ibolyaillatu, homályos sirfülke boltive alatt Bódi Peti és Bece Máté. Az egyik beljebb ütött iv alatt Peti, szemben vele a szélesebb

Cypser Miklós II

de Casimiria (Késmárk)

Krakó. XV. sz.

l.

Arch. Ert

1918-1919.

140-l.

Bevilaqua szerint Krakó zsidófertályát már a
középkorban „Kazsimiers"-nek hívták
Nem azt jelenti, hogy fenti
a krakói gettóból való?
Lásd Budapest — Zsidófertályok
alatt nálam.

Cypser Auktion

aranz. unter

1439. Krakkó

l.

Arch. Ert.

1918–19.

140.1

MAGYAR
TURISTA
EGYESÜLET

Telefon.T.118-79.

473/1926.

Müemlékek országos

Elnök

Tisztelettel értesitjü

Turista Egyesület a 231/1926 sz.á

vételével a Magyar Emlékvédő Egye

megirva

Czypser Miklós

ötvös Kraków

1475.

l. Arch. Ert.

1918–1919.

140. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Cypser Szaniszló

ötvös ~~[illegible]~~ 1490

Krakó

l.

Arch. Ért

1918–1919

140 k.

CYRÁNSKI MÁRIA

IFJ. KOFFÁN KÁROLY

Cyránski

CYRÁNSKI MÁRIA

Budapesten született 1940-ben. Tanulmányait Budapesten a Művészeti Gimnázium befejezése után a Képzőművészeti Főiskolán folytatta, ahol 1964-ben szobrász szakon végzett. 1974-ben Derkovits ösztöndíjat kapott. Köztéri szobrai állnak Dunaújvárosban, Székesfehérvárott, Tatabányán, Ercsiben. A Kecskeméti Nemzetközi Tűzzománc Alkotótelep munkájában 1978 óta rendszeresen részt vesz. Művei hazai és külföldi tárlatokon szerepelnek.
Ezen a kiállításon tűzzománc képeket, reliefeket és kisplasztikákat mutat be.

IFJ. KOFFÁN KÁROLY

Budapesten született 1940-ben. Tanulmányait Budapesten a Művészeti Gimnázium befejezése után a Képzőművészeti Főiskolán folytatta, ahol 1963-ban végzett. Tűzzománccal 1968 óta foglalkozik. Állandó résztvevője a Kecskeméti Nemzetközi Tűzzománc Alkotótelepnek. Munkái hazai és külföldi tárlatokon szerepelnek.

Ezen a kiállításon tűzzománc képeit mutatja be.

Fk.: Köteles István

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

CYRÁNSKI MÁRIA

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

IFJ. KOFFÁN KÁROLY

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1987. OKTÓBER 26-ÁN, HÉTFŐN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA

ECK IMRE

KOSSUTH-DÍJAS, ÉRDEMES MŰVÉSZ

KÖZREMŰKÖDŐ TÁNCOSOK

SZŰCS ÁGNES SOLYMOSI PÁL

A PÉCSI BALETT TAGJAI

A TÁRLAT 1987. NOVEMBER 6-IG TEKINTHETŐ MEG

FERENCY TEREM
PÉCS, KOSSUTH UTCA 29-31.

VK
987

if. KOFFÁN KÁROLY:
„Bacchanalia"
Tűzzománc

CYRÁNSKI MÁRIA:
„Zénus fürdő után" I–II–III.
Tűzzománc

CYRÁNSKI MÁRIA szobrai

Tolnai Népújság 1997. május 2., péntek

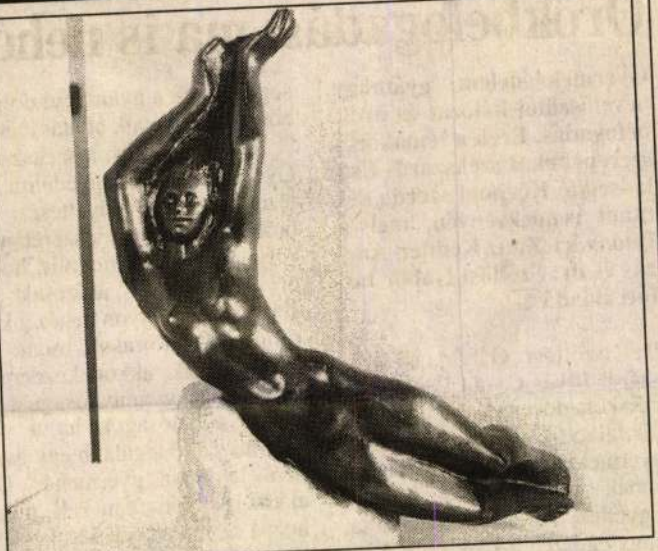

A szépség birodalma. A már számos kiállítóteremben, köztereken megismert és méltán csodált Cyránski-portrékkal, kisplasztikákkal, domborművekkel találkozhat a látogató a Simontornyai Vármúzeum e hét szerdáján nyílt kiállításán. A Dunföldváron élő és alkotó szobrászművész, Cyránski Mária a női lélek tisztaságának, szépségének talán leghívebb megformálója. A vármúzeum emeleti galériájában elsősorban a a nőt ábrázoló szobrai, plasztikái dominálnak: a Boticellit idéző Vénusz, az Asszonyok-sorozat, az antik római ***Virágszedő lány*** impresszionista hangulatát megteremtő ***Flóra.*** A tárlat június 30-ig látható. FOTÓ: GK

Örökbefogadás: ma is nehéz

Gyermekvédelem, gyámügy, nevelőszülői hálózat és örökbefogadás. Ezek a témakörök szerepeltek a szekszárdi Családsegítő Központ szerda délutáni rendezvényén, melyen Budavári Zita, Kemler András és dr. Szőllősi Gábor tartott előadást.

Dr. Szőllősi Gábor, a szekszárdi Illyés Gyula Pedagógiai Főiskola docense – az előkészítők, alkotók egyikeként – az új gyermekvédelmi törvényről, annak fontosságáról beszélt. Egyebek mellett elmondta, hogy egészen a közelmúltig jórészt utasítások és rendeletek szabályozták ezt a területet, s a most hozott törvények – melyeknél szétválik a hatósági, illetve a segítői szféra – már a korábbinál jóval nagyobb segítséget adnak a gyámügyi dolgozóknak feladataik ellátásában.

Kemler András, a szekszárdi Gyermek- és Ifjúságvédelmi Intézet igazgatóhelyettese az örökbefogadás rendszerét vázolta. Szavaiból kiderült, hogy örökbefogadni – akárcsak régen – ma is nagyon nehéz a körülményes előírások miatt. A GYIVI csak akkor kezdeményezheti a a gyámhatóságnál az örökbe-adhatóságot, ha a vér szerinti szülő legalább egy évig nem látogatja gyermekét. De ekkor is bizonyítani kell, méghozzá az intézetnek azt, hogy a látogatás elmaradása a szülő hibája.

Budavári Zita az általa létrehozott Bölcső Alapítvány munkájáról, gyermekmentő tevékenységéről adott részletes tájékoztatást.

szá–

Megyei elsősegélynyújtó verseny Szekszárdon

A Gyermekek Háza adott ott-

munkában

TOLNAI NÉPÚJSÁG

OKTÓBER 24. CSÜTÖRTÖK

Köszöntjük **SALAMON** nevű olvasóinkat.

Névnapok története: **Salamon:** Bibliai név, jelentése: békés. Védőszent: Szent Salamon, I. Endre magyar király fia, aki élete végét (XI. század vége) remeteként töltötte. A katolikus liturgikus naptárban Claret Szent Antal püspök (+1870), aki Mária tiszteletére szerzetesrendet alapított, később pedig a kubai Santiagóban missziós püspök lett. Az ortodox és a görögkatolikus naptárban Szent Aretász és Szynklitiké vértanúk.

Hajdan. Október 24-én *115 éve,* 1881-ben Szluha Benedek országgyűlési képviselőt hat tagú zsiványcsapat akarta kirabolni megyei birtokán. *110 éve,* 1886-ban Várkonyi Endre a Tolnamegyei Közlönyben írt vezércikket *Garay Alajos emlékének,* s ebben megjegyezte: „Akárminként szépítsük korunkat, be kell vallanunk, hogy az emelkedés kelléke (sajnos!) már a tudományos téren is a csúszás-mászás meg a protekció, hízelgés, talpnyalás. Ő ehhez nem értett". Bernrieder József Budapesten Bujdos és Kígyó nevű lovaival első díjat nyert az ügető versenyen. *85 éve,* 1911-ben meghalt Marhauser Imre, bonyhádi nyugalmazott gimnáziumi tanár.

A napi igék: Katolikus: Ef. 3,14–21. Zsolt. 32. Lk. 12,49–53. **Református:** Zsid. 3,1–6. Én. 5. **Evangélikus:** Én. 8,6–7. 2Kor. 4,13–18. **Ortodox:** Kol. 1,24–29. Lk. 9,7–11.

A Nap kél 6.16 órakor, nyugszik 16.40 órakor. A Hold kél 15.42 órakor, nyugszik 3.26 órakor.

Vízállások a Dunán október 23-án, reggel 7 órakor: Dunaföldvár 142 cm, Paks 244 cm, Dombori 244 cm, Árvízkapu 586 cm. A Sió Palánknál 157 cm. (A Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság Szekszárdi Szakaszmérnökségétől kapott adatok.)

Felelős szerkesztő: Árki Attila. Tel.: 416-211, fax: 415-508.
Városi szerkesztőségeink, újságíróink: Bonyhád: Hangyál János, városi könyvtár, 450–574. Dombóvár: Nagy László, 464–635. Dunaföldvár: Pataki Dezső, művelődési ház, 75/342–618. Paks: Rákosi Gusztáv, 75/319–884. Tamási: Tóth Ferenc, Kop–Ka Áfész, 471–233/19. Tolna: Steinbach Zsolt, 440–660.

A holdnak háza van

A Babits Mihály Művelődési Ház és a Bartina Néptánc Egyesület A holdnak háza van címmel bemutatja október 24-én, csütörtökön 17 órakor Kiss Anna dalos, táncos költői játékát. Az igen sok gyerekszereplőt megmozgató, az 1992/93-as Szentendrei Nyári Színház kiemelkedő gyermekdarabjának bemutatója Szekszárdon, a Babits Mihály Művelődési Házban lesz.

Cyránski Mária szobrai Pakson

A nő tekint ránk Cyránski Mária legtöbb alkotásáról, úgy ahogy azt csak egy nő értheti, érezheti — mondotta dr. Rosner Gyula a paksi Városi Múzeum igazgatója a Dunaföldváron élő szobrászművész időszaki tárlatának megnyitó ünnepségén kedden délután. A kiállítás december 15-ig tekinthető meg Paksson.

FOTÓ:GOTTVALD KÁROLY

Két Lotti

A 43. heti játékban a 3+3-asokra jutó, összesen nettó 77 745 277 Ft tovább halmozódik a 6-os nyerőosztályban. A 3 találatosok nettó nyereménye: 22 569,– Ft. A 2 találatosoké: 340,–Ft. A nyerőszámok: **3, 21, 65 és 32, 36, 66**

Olvastam Írta: Árki Attila

Autóeladási rekordok

Az első három negyedév alatt Lengyelországban több, mint 289 ezer új személygépkocsit értékesítettek, ami az elmúlt év hasonló időszakához képest 38 százalékos növekedésnek felel meg. A növekedést tekintve Lengyelország az első helyet foglalja el Európában, az eladott darabszámot tekintve pedig a nyolcadik helyre jött fel. Nyugat-Európában az idén valamivel több, mint tízmillió új személygépkocsi talált gazdára. A legtöbb, 2,7 milliót autót Németországban adták el. A második és harmadik helyen – 1,6 millióval holtversenyben – a britek és franciák állnak.

Könnyen lehet, hogy nálunk is autóeladási rekord születik az idén. No persze (szinte már természetesen) negatív rekord: az utóbbi évek közül a legrosszabbat zárják 1996-ban a kereskedők. Vajon hogy csinálják a lengyelek? Biztosan nem úgy, mint a magyar kormány, amely annyira megsarcolja az autózást, annyira megemeli az autóvétel és fenntartás költségeit, hogy nem sok embernek marad kedve (pénze), hogy új autót vásároljon.

Humor

Érdeklődő feleség

— Ki volt ez a feltűnő szőkeség, akinek olyan nagyot köszöntél?

— A hölggyel szakmai kapcsolatban vagyok.

— Szakmai a kapcsolatban? Na és vajon kinek a szakmájáról van szó, a tiédről vagy az övéről?

A kis talpraesett

A kisiskolás kerékpárjával óriási sebességgel rohan a tanítónő felé.

— Állj meg azonnal! – kiált rá a tanító néni. – Se lámpa, se csengő nincs a bicikliden!

— Tessék elugrani! – kiált vissza a bajnokjelölt. – Ugyanis fékem sincs!

Az új kistestvér

Az apa óvatosan akarja előkészíteni csemetéjét az eseményre.

— Képzeld el, erre járt a gólya, és akkorát csípett anya hasán, hogy be kellett szállítani a kórházba.

— Micsoda pech! És pont most, amikor már annyira várta a szülést!

Fasírozottgond

Vendég: És ki tette be a fasírozott masszába a darált húst?

Pincér: Természetesen a szakács.

Vendég: Lehetetlen szakácsuk van. Hogy engedhette meg, hogy valaki kilopja belőle, mielőtt összekeverte volna?

Nehéz kérdés

A feleség levelet ír a börtönbe:

— A gyerekek már abba a korba kerültek, hogy nagyon nehéz kérdéseket tesznek fel. Most például azt szeretnék megtudni, hogy hová dugtad az elsikkasztott pénzt.

Reklámdilemma

— Te is idegesítőnek találod, amikor a reklám újra és újra ismétlődik?

— Én inkább sajnálkozni szoktam. Ha egy gyengeelméjű háziasszonyt egyetlen délután ötször kell felvilágosítani arról, hogy melyik a legjobb mosószer, akkor szegényt rövidesen beviszik az elmeosztályra.

KIADÓ
400 m²-es jó állapotú raktárépület
Szekszárdon
a Tartsay Vilmos u. 10.-ben (TÁÉV-telep)
Bérleti díj megegyezés szerint.
Érdeklődni a 74/319-315-ös telefonon lehet.

perfekt®
BECSENGETTEK
A pénzügyi és számviteli oktatás nagy öregje, a PERFEKT Pénzügyi Szakoktató és Kiadó Részvénytársaság az 1996/97-es tanévben is oktat és vizsgáztat. Köszönjük azon 4812 hallgató bizalmát, aki újként a PERFEKT-et választotta.
A KÉSŐNJÖVŐKNEK: 74/315-214.
PERFEKT... JÓ TUDNI!

A NAGY SIKERRE VALÓ TEKINTETTEL
október hónapban is
50%-os ÁRENGEDMÉNY A SULÁKNÁL!
Filc padlószőnyeg 180 Ft/m²-tól.
Velur padlószőnyeg 690 Ft/m²-tól.
Szobai 2x3 m-es szőnyeg 9.990 Ft-tól.
Csak nálunk: vásárlás esetén kárpótlási jegyét beszámítjuk!
NE FELEDJE, a SULÁKKAL MÁR 10 éve JÓL JÁR!
Szekszárd, Garay tér 16.
Tel.: 74/316-262. Sulák
(572)

Több órás napsütés

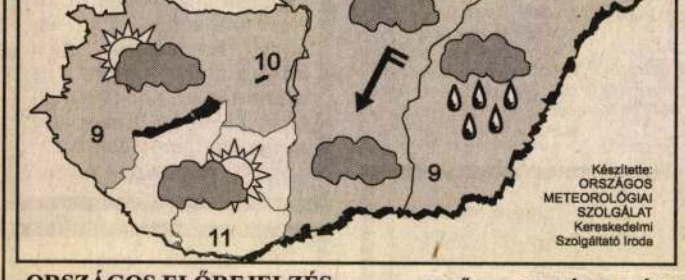

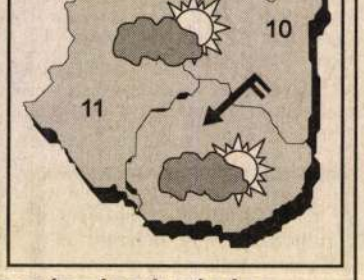

ORSZÁGOS ELŐREJELZÉS

Észak felől egyre hidegebb, a keleti országrész fölé még többnyire nedves, a nyugati területek fölé azonban már szárazabb légtömegek érkeznek. Ezért keleten még ma is sok lesz a felhő, és néhol kisebb eső, zápor is előfordulhat. Nyugaton már kissé barátságosabb időben lesz részünk, a változó felhőzet mellett akár több órára is kisüthet a nap. Az északi, északkeleti szelet időnként még élénk, néhol erős lökések kísérhetik. Napközben is hűvös lesz az idő, délután is csupán 6, 11 fok várható.

ELŐREJELZÉS A DÉL-DUNÁNTÚL TÉRSÉGÉRE

Térségünkben továbbra is meglehetősen hűvös, de jellegét tekintve viszonylag kellemes időre van kilátás. A változó felhőzet mellett ma már akár több órára is kisüthet a nap. Kissé mérséklődik az északi, északkeleti szél. Délutánra azonban így is csupán 10, 11 fokig emelkedik a hőmérséklet.

Vízhőmérsékletek (°C)

Balaton:	12	Velencei-tó:	10
Tisza-tó:	12	Fertő-tó:	11
Tisza:	8-13	Duna:	10-12

Várható legmagasabb hőmérséklet (°C)

Kaposvár:	10	Paks:	10
Siófok:	11	Pécs:	11
Szekszárd:	10	Mohács:	11

Várható legnagyobb széllökések (km/ó)

Balaton:	35-45	Velencei-tó:	35-45
Tisza-tó:	40-45	Fertő-tó:	35-40
Kaposvár:	35-40	Paks:	35-40
Siófok:	35-45	Pécs:	35-40
Szekszárd:	40-45	Mohács:	35-45

KÖZLEKEDÉSMETEOROLÓGIA A HUNGÁRIA BIZTOSÍTÓ RT. TÁMOGATÁSÁVAL

A keleti területeken ma is borongós, helyenként esőkkel, záporokkal tarkított időben kell majd autózni. Az északi hegyvidéken pedig egy-egy gyenge hózápor is előfordulhat, de ez a hó az utakon még várhatóan nem marad meg.

Országos előrejelzés (5 napos):	06-90-304-631	Agrometeorológia:	06-90-304-614	A szolgáltatás
Előrejelzés a Dél-Dunántúl térségére:	06-90-304-623	Orvosmeteorológia:	06-90-304-612	díja: 88 Ft/perc

NYERŐKÓD!
Minden előfizetőnk rendelkezik egy előfizetői kódszámmal, mely szerepel a kiadó számítógépes nyilvántartásában és az előfizető számláján. Hetente kisorsolunk egy-egy előfizetői kódot, amelyből naponta - hétfőtől péntekig - egy-egy számot közreadunk. Amennyiben a kódszám pénteken megegyezik előfizetői kódjával,
Dunaszentgyörgyiek közül Öné a 100 üveg szikvíz!
Az Ön nyerőszáma: 0293
TARICSKÓ ISTVÁN Dunaszentgyörgy Kereszt u. 16. Tel.: 75/336-372.
Öné az értékes ajándékkönyv!
Az Ön nyerőszáma: 4232
NAGY JÓZSEF autószerelő mester Szekszárd, Bartina 11. Tel.: 74/317-704.

TOLNAI NÉPÚJSÁG az Axel Springer–Magyarország Kft. lapja. Felelős vezető az ügyvezető igazgató. Főszerkesztő: KAMARÁS GYÖRGYNÉ. Főszerkesztő–helyettes: GYURICZA MIHÁLY. Kiadja az AS-M Kft. Tolna Megyei Irodája. Irodavezető: DR. MURZSA ANDRÁS. Szerkesztőség és kiadó: Szekszárd, Liszt Ferenc tér 3. Telefon: 416-211. Telefax: 415-508. Készült a szerkesztőség számítógépes rendszerén. Nyomás: Déli Nyomda Kft. 7630 Pécs, Engel J. u. 8. Telefon: 326-480. Fax: 332-099. Ügyvezető igazgató: FUTÓ IMRE. Az előfizetői példányokat terjeszti az AS-M Kft. Tolna Megyei Irodája és ügynökségei. Árusítását a PANNONHÍR Hírlapkereskedelmi Rt. (Pécs, Nagy Lajos király u. 1.) végzi. Előfizethető a kiadónál (7100 Szekszárd, Liszt F. tér 3.) és a kiadói hírlapkézbesítőknél, postautalványon és átutalással a 469-98949 045-00753 pénzforgalmi jelzőszámon. Előfizetési díj: egy hónapra 525,– Ft, negyedévre 1515,– Ft. Indexszám: ISSN 0865-9028.

Adásvétel

2 kW-os olajradiátort vennék. Tel.: este 316-783.

Búza vetőmag (Jubilejnja, GK öthalom) 5500 Ft/q II. tok. csávázfa áfás áron kapható a készlet erejéig. Gazdabolt Solt, Vecsei u. 25. 06-78/486-845.

Eladó mt. vágótehén és egy 8 hónapos hidegvérű, nagytestű csődörcsikó Dombori, Gátőrháznál.

Eladó áron alul 2 személyes alumínium horgászcsónak. 06-20/412-333.

FIGYELEM!
Lábonálló NNY erdő október 27-én, 9-12 óráig ÁRVERÉS ÚTJÁN eladó. Fadd, Öreg u. 15. 74/447-623, 06-60/369-508.

Fejeskáposzta állandóan kapható. Fajsz, Marx K. u. 40. Tel.: 78/368-384.

Foxterrier kiskutyák törzskönyvezve, tetoválva eladók. Érdeklődni: Müller, Szekszárd, Ezerjó u. 62. Telefon: 74/314-821, este.

HAJÓPADLÓ, LAMBÉRIA
akció! Érdeklődni: 74/471-269, 9-17 óráig. HELP Bt. Tamási.

Kárpótlási jegyet magas áron veszek! 74/319-382, 06-20/382-207.

Ingyen szereléssel redőny, reluxa, szalagfüggöny, napellenző, hevederzár. 74/311-390

Krizantémgyökerek óriás virágúak fehér, sárga, bordó krém cirmos színekben, ingyenes útmutatóval, 29 Ft tövenként+postaköltség. 20 alatt nem szállítok. Szabó 4009 Debrecen 9. Pf.: 1.

Kárpótlási jegyet veszek. Érte megyek! Tel.: 82/312-320.

Kárpótlási jegyet veszek. Kp. fizetés! Érte megyek! 74/440-629, 06-30/568-092.

Malacok olcsón eladók. 74/433-452.

Mindenfajta szén és tűzifa közületeknek is megrendelhető! Tel.: 72/237-042.

Németjuhász kiskutyák eladók. 7-9-ig, 18-21 óráig 74/453-425.

Olajégő (70 kW) teljes felszereléssel eladó. 74/442-348.

Pb. gázos Siesta gázkályhák és infra hősugárzók 2 év garanciával! WEEKEND Szaküzlet Szekszárd, Kossuth L. u. 8. Tel.: 74/315-214. Nyitva: hétfőtől péntekig, 9-17 óráig.

Redőnyt, reluxát napellenzőt legolcsóbban 74/441-561.

Régiségeket vásárolok. Miklósné, tel.: 74/435-073.

TEC pénztárgépet vennék, APEH-et intézem! Tel.: 06-30/427-813.

Új Heat Junior pénztárgép féláron eladó. 74/492-775.

Bérlet

A „Teri" bolt kiadó. Decs, Petőfi u. 25. Szalontainé, 74/496-653.

Szántóföldet bérelnék Szekszárd - Bátaszék térségében. Tel.: 8-16 óráig 319-203.

Bonyhádon 74 m²-es lakás kiadó. 06-72/463-342.

Kiadó Bonyhád központjában Széchenyi tér 9. 25 m²-es és Perczel M. u. 7. 50 m²-es üzlethelyiség. Tel.: 06-30/272-734.

Autó-motor

10 évesig törött, totálkáros autót vennék. 30/517-938.

2 mx3 m-es utánfutó magasítóval, ponyvával eladó. Irányár: 145 ezer Ft. Tel.: 498-136.

8 éves ZUK eladó. 404-170.

Citroën BX TRD 86-os, felújított motorral eladó. Tel.: 74/443-894, 440-538, este.

Citroën BX 1.4, 85-ös eladó. 74/416-353, 06-20/269-554.

Daciát, ARO-t veszünk. Biztonságos kiviteli ügyintézés. Minden típus bizományos értékesítése. Profi Bt. Autókereskedés. Új helyen az Ekhó Csárda mellett. Tel.: 06-20/363-203.

Daciát, Arót, Ladát, Latviját, Samarát, IZS-t veszek, sérülten is. Tel.: 06-60/392-665.

IFA L-60-as terepes, fixes autót vennék. 74/409-259.

Megvásárolnám Öntől karambolos autóját! 06-30/573-177.

Platós ZUK eladó. Tel.: 74/498-251.

Renault Szekszárdi Márkakereskedés ajániata: Renault Expresz tgk, 92-es, 1.6 D, Opel Astra Combi 93-as, 1.6i. Tel.: 74/419-772.

Skoda Favorit 90 évj. fehér, friss műszakival eladó. Kakasd, Rákóczi u. 252.

Sérült, totálkáros autót veszek. 06-30/490-210.

1 napostól 12 évesig TÖRÖTT, totálkáros autót vennék. Tel: 06(30)440-110.

VW Golf 1.5 D, 82-es évj., 5 ajtós, 5 sebességes váltóval, jó állapotban eladó. Irányár 260.000 Ft 74/436-280.

VW Golf II., 1.3-as, benzines eladó. 74/447-261.

UAZT, Latviát, Arót, Daciat veszek. Tel.: 30/554-797, 78/464-201.

Munka

PRETTL HUNGARIA gyártósori szerelőket keres. Átlag feletti kereseti lehetőség! Jelentkezés: pályázat útján! Cím: Szekszárd, Korsófölde u. 2.

A Zakor Művek Magyarország legnagyobb lakásfelszerelési termékek gyártója megyei területi képviselőt keres üzemanyagtérítés + jutalékos rendszerben. Feltételek: saját gépkocsi és telefon. Érdeklődni 06-27/385-045, 06-27/385-056.

Álláskeresők!
Szekszárdi nagykereskedelmi raktárunk azonnali felvétellel munkatársakat keres 40 éves korig. Változatos munkakörök. A betanulást biztosítjuk minden munkakörbe a raktározástól az igazgatásig. Kezdő kereset 43.200 Ft nettó. Azonnali személyes beszélgetésre jelentkezés 74/412-311/107 mellék.

Jó megjelenésű felszolgáló hölgyet alkalmaznánk. 74/437-385, 06-30/470-279.

Országos értékesítési rendszerünk fejlesztéséhez tárgyalóképes, teljesítményorientált, közületi értékesítésben jártas üzletkötőket keresünk jogi kiadványunk előfizetőinek gyűjtésére. Magas jutalék! Telefon munkanapokon 8–16 óráig: 06-1/342-0949, 06-1/352-1671, 129 mellék, hétvégén: 56/470-253.

Tolnai munkahelyre tartós munkanélküli felveszek. Tolna, Gázcseretelep (Biológiánál). 74/419-847.

Ingatlan

3 szobás, 64 m²-es, felújított lakás Szekszárdon a DOMUS mögött eladó. Érdeklődni naponta 16 órától 74/315-071, munkanapokon 8-15 óráig 74/412-883.

Bátaszéken 978 m²-es telek, komfort nélküli felújításra szoruló ház+gazdasági épületek eladók. Irányár: 1.7 MFt. Bátaszék, Deák F. u. 27.,egész nap.

Eladó Pakson a Pollack M. utcában 64 m²-es, 3. emeleti, erkélyes, tehermentes, azonnal beköltözhető lakás. Irányár: 1.580.000 Ft. Érdeklődni 20/440-211 telefonon.

Faddon családi ház eladó. Érdeklődni tel.: 74/447-883.

Lakást vásárolnánk Szekszárdon 1.400.000 Ft-ig. Tel.: este 319-823.

Simontornya, Arany J. u. 13. sz. társasházban 63 m²-es, távfűtéses, telefonos 2. emeleti lakás eladó kerttel, garázzsal együtt. Tel.: 74/487-263.

Szekszárd, Jobb-Parásztán garázs kiadó, vagy eladó. 74/416-353, 06-20/269-554.

Szekszárdon közterületre nyíló lyukpincét vennék. Tel.: 74/491-558.

Szekszárdon Bezerédj u.-i 2 szobás lakás eladó. Tel.: 74/448-339, 17 óra után.

Szekszárdon a Klapka Gy. utcában 2 családnak is alkalmas, összkomfortos, gázfűtéses, telefonos családi ház eladó. 74/411-482.

Tengelic központjában családi ház eladó. Érdeklődni munkanapokon a 74/315-645 telefonon.

Bonyhád központjában üzlethelyiséget vennék. „Üzlet" jeligére a Völgységi Takarékszövetkezetbe.

Tolna központjában nagy ház eladó: üzlet 80 m² (bővíthető), lakás 180 m², szuterin 90 m². Tel.: 74/440-288.

Öcsényben, tetőtérbeépítéses, új családi ház eladó. 74/496-232.

Társkeresés

Csinos lányt keres 25/170 fiú. „Szekszárd 1024" jeligére a Sajtóházba.

Vegyes

VÁLLALKOZÓK! Régen meglévő, családi tulajdonú számla nélkül vásárolt gépeiket, eszközeiket költségként elszámolhatják. Tel.: 06-42/426-015, Sztanex Bt.

Kaputelefon építés, felújítás! 06-60/363-955.

Értesítem kedves vendégeimet, hogy nov. 1-jétől próbaidőre az üzletem hétfőtől-szombatig reggeltől estig egyfolytában nyitva tart! Nyugdíjasoknak karácsony előtti kedvezmény! Banainé Ella. 74/488-117.

Dunaföldvári Városi Polgármesteri Hivatal Dunaföldvár, Kossuth L. u. 2.

műszaki előadót keres.

Bérezés:
köztisztviselői bértábla szerint.

Feltételek:
- min. építőipari főiskolai végzettség
- erkölcsi bizonyítvány
- önéletrajz.

Pályázat során előnyt jelent:
- közigazgatási szakmai gyakorlat
- köztisztviselői alapvizsga megléte.

Jelentkezési határidő:
1996. október 30-ig a jegyzőnél.

(1831)

Köszönetet mondunk a szekszárdi kórház gégészeti osztálya orvosainak és ápoló személyzetének

BORBÉLY FERENC

odaadó ápolásáért.

A gyászoló rokonság

(1710)

ÉDENHOFFER NORBERT

drága jó férjem,

felejthetetlen apánk,

szeretett nagyapánk

és dédnagyapám

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy 1996. október 19-én, 66 éves korában váratlanul elhunyt. Temetése 1996. október 26-án, 10.30 órakor lesz a paksi Fehérvári úti temetőben. Emléke szívünkben örökké élni fog.

A gyászoló család

(1845)

Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy drága jó édesanya, nagymama és dédimama

ÖZV. KASLER LAJOSNÉ

sz. Illés Regina

(teveli lakos)

életének 78. évében elhunyt. Temetése 1996. október 24-én, 15 órakor lesz a teveli temetőben.

A gyászoló család

(1824)

Fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy

SZABLÁR BÉLÁNÉ

életének 94. évében hosszú szenvedés után elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása református szertartás szerint 1996. október 29-én, 11 órakor lesz az újvárosi temetőben.

A gyászoló család

(1842)

Fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy

KISS ISTVÁNNÉ

(tolnai lakos)

életének 69. évében elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása 1996. október 26-án, 15 órakor lesz a tolnai temetőben.

A gyászoló család

(1840)

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

PÁNCZÉL ZOLTÁN

református lelkész

életének 75. évében elhunyt. Búcsúztatása 1996. október 25-én, 15 órakor lesz a dunaszentgyörgyi templomban.

A gyászoló család

(1789)

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik

SCHÜTZ GYÖRGYNÉ

temetésén részt vettek, fájdalmunkban velünk éreztek.

A gyászoló család

(1753)

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik

BORBÉLY FERENC

temetésén részt vettek, fájdalmunkban velünk éreztek.

A gyászoló rokonság

(1669)

Fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy

KIRÁLY SÁNDOR

(szekszárdi lakos)

életének 62. évében elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása 1996. október 26-án, 13 órakor lesz az újvárosi temetőben.

A gyászoló család

(1841)

Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy

FIKÓ KÁROLY

(szekszárdi lakos)

életének 42. évében rövid betegség után elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása 1996. október 25-én, 15 órakor lesz az alsóvárosi temetőben.

A gyászoló család

(1747)

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik

BAKÓ GYULA

temetésén részt vettek, mély fájdalmunkban velünk éreztek.

A gyászoló család

(1682)

JUNIOR BÚTOR STÚDIÓ

Nyitva: Hétfőtől csütörtökig: 9-17 óráig, pénteken: 9-16 óráig

ÁRAINK AZ ÉRVEINK:

- Nagyobbítható asztal + 6 db szék	48.000.-Ft-tól
- Rugós franciaágy	38.900.-Ft-tól
- Cipőtartó	4.400.-Ft-tól
- Dohányzóasztal	5.000.-Ft-tól

- Konyhabútor a legolcsóbban nálunk

Szekszárd, Keselyűsi u. 4-8.
(a sportcsarnokkal szemben) Tel.: 74-411-222 /185

A Dél-Dunántúli Áramszolgáltató Rt. Üzletigazgatósága Szekszárd értesíti a lakosságot, hogy

Szekszárd, Széchenyi u-i Üzletháznál lefektetett 1 kV-os földkábelt 1996. október 25-én FESZÜLTSÉG ALÁ HELYEZI.

A létesítmény érintése és rongálása életveszélyes és tilos!

Az ebből eredő károkért a DÉDÁSZ Rt. felelősséget nem vállal!

(1651)

KIADÓ

400 m²-es jó állapotú raktárépület Szekszárdon

a Tartsay Vilmos u. 10.-ben (TÁÉV-telep)

Bérleti díj megegyezés szerint.

Érdeklődni a 74/319-315-ös telefonon lehet.

Tájékoztatjuk a megye valamennyi járműmentéssel foglalkozó vállalkozóját, hogy 1996. október 28-án, 10 órakor SZAKMAI KONZULTÁCIÓVAL egybekötött GYAKORLATI BEMUTATÓT tartunk.

Helye: Szekszárd, Sportcsarnok

FUVOSZ

(1755)

9.900 Ft

a Pannon GSM előfizetés, sőt az év végéig hétvégeken és munkaszüneti napokon

10 Ft (Ketto ingyen!)

a beszélgetések díja percenként

Kedvezményes előfizetés vásárlása esetén a legkorszerűbb mobil készülékek óriási engedménnyel, sőt 24 havi részletre

0%

előleggel kapható!

Nokia 1610 havi bruttó 3.640 Ft
Ericsson 388 magyar havi bruttó 5.740 Ft
és adunk hozzá bruttó

4.900 Ft értékű ajándékutalványt is!

HAVI BRUTTÓ 3.640 Ft

Global900 GSM TELEFONSZALON

Szekszárd Széchenyi Üzletház telefon : 74-315 035

brillant

PANNON GSM Az élvonal. hivatalos viszonteladó

november 9-ig meghosszabbított akció

A PATE Takarmánytermesztési Kutató Intézete Iregszemcse

eladásra kínál ALFÖLD 90 II. fokú vetőmag búzát

az alábbi áron:

	Ft/100 kg
egységár	4.058
+ licencdíj	406
+ áfa	536
Összesen	5.000

Kérésre csávázás: 550 Ft/100 kg + 12% áfa

Fizetés: készpénzben az Intézet pénztárában.

Érdeklődni hétközben: 8-15 óráig a 74/481-127-es telefonszámon lehet.

(1668)

MUNKALEHETŐSÉG!

GYÖRKÖNY területére

kézbesítő munkatársat keresünk

A TOLNAI NÉPÚJSÁG KÉZBESÍTÉSÉRE.

MIT VÁRUNK?
- A Népújság kézbesítését reggel 7 óráig az előfizetők részére
- Az előfizetési díjak havi beszedését
- Az előfizetői kör bővítését, együttműködve a Kiadóval és ügynökséggel.

MIT NYÚJTUNK?
- Biztos, teljesítményarányos bérezést.

ÉRDEKLŐDNI:
17 óra után
Hanol Józsefné
Paks, Pál u. 61.
Tel: 75/313-981.

CSÜTÖRTÖK

TELEVÍZIÓ

MTV1
5.40 Gazdatévé. 6.00 Napkelte. 9.00 Tízórai. 9.10 Sportakadémia. 9.35 Tízórai. 10.50 Hírek. 11.05 Marienhof. 12.00 Déli harangszó. 14.30 Éretlenek. 15.00 Hírek. 15.05 Műsorismertetés. 15.10 Repeta. 15.20 Retorika. 15.40 Klipszövegfordító verseny. 15.45 Irodalom. 16.00 Hírek. 16.05 Visszapillantó. 16.10 Irodalom. 16.30 Derült égből. 17.00 Most. 17.30 Kormányváró. 17.55 A reformáció városai. 18.15 Üzlet. 18.30 Hogy is van ez? 18.55 Gyermekbiblia. 19.10 Klip-mix. 19.20 Naprakész. 19.30 Híradó. 20.01 Telesport. 20.15 MC. 20.25 Szomszédok. 21.05 Friderikuszshow. 22.50 Ütköző. 23.40 Visszapillantás. 0.05 Híradó. 0.15 BBC-híradó.

MTV2
15.25 Műsorajánlat. 15.30 Háztűzhelynéző. 16.00 Fűben-fában. 16.20 Sorstársak. 16.30 Repeta. 17.00 Zöld övezet. 17.30 TOP 40. 18.00 Körzeti híradók. 18.15 Körzeti magazinok. 19.05 MacGyver. 20.15 Amit a BBC látott. 21.00 Híradó. 21.10 Környezetünk hírei. 21.15 Kriminális. 21.45 Múzsa. 22.00 Objektív. 22.35 Reflex. 22.40 Lapzárta. 22.40 Magyarok a világ filmgyártásában. 0.10 MC.

Duna TV
8.00 Képes Krónika. 12.00 Déli harangszó. 12.20 Héthatár. 13.00 Esti kérdés. 13.15 Különleges vasútvonalak. 14.05 Karády Katalin filmjeiből: Szíriusz. 15.45 Zene tolmáccsal. 16.45 Póráz. 17.05 Helene és a fiúk. 17.30 Bob és Bobek. 17.55 Műsorismertetés. 18.00 Híradó. 18.15 Agatha Christie Poirot-történetei. 20.05 Váltó. 20.45 Esti kérdés. 21.00 Híradó. 21.15 Sportpercek. 21.30 Mozgó kép. 22.00 Jónás, aki 2000-ben lesz 25 éves. 23.25 Reményik Sándor: Halotti beszéd a hulló leveleknek.

HBO
16.30 Taz-mánia. 17.00 Alf. 17.30 Kingfish. 19.10 Falcon Crest. 20.00 Halálos játszma. 21.35 Otthonom, Idaho. 23.20 Vérvörös rúzsnyomok. 1.05 Jelige: Vörös cipellők.

POP TV
6.30–8.00 Vekker. 20.00 Műsorismertetés. 20.05 Esti egyveleg. 20.20 Van ilyen!? – gazdasági magazin. 20.45 Sport. 21.15 POP TV Mozi: Edouard és lányai VI/4. rész. 22.15 Ténykép.

Szekszárdi VTV
7.00 ATV (a szerdai adás ism.). 10.00 Századunk nagy napjai – 1956. október 23. 11.00 Képújság. 18.00 ATV. Benne: 18.05 Mese gyerekeknek. 18.15 Árnyékkormány – Kecskés János műsora. 18.50 Autók-motorok – Látó János műsora. 19.00 Híradó. 19.30 Válaszol a képviselő: dr. Vadas Ferenc. 20.00 VTV Híradó. 20.30 Beszélgetés a pályakezdő munkanélküliek képzéséről és lehetőségeiről. 21.00 Soros Filmklub: Vélemények '56-ról. 21.30 ATV Mozi: Fenyegető telefon (Szín, szink, amerikai bűnügyi film). 23.00 Híradó.

TelePaks VTV
17.00 Képújság. 17.55 Paksi képeslap. 18.00 Gombóc – csak gyerekeknek. 18.15 TelePaks hír és közéleti műsor. 18.25 Paksaméta. 18.40 Sport. 18.50 Mutató. 19.30 Képújság. 20.00 Paksi képeslap. 20.05 TelePaks (ism.). 20.10 Terítéken (ism.). 20.15 Paksaméta (ism.). 20.30 Sport (ism.). 20.40 Mutató – gazdasági magazin. 21.15 Műsorajánló. 21.10 Képújság.

RÁDIÓ

Alisca Rádió
Az adás a 105,1 MHz–es frekvencián fogható. 6.00–8.00 Ébresztő. Benne: 6.15 Gazdapercek. Helyi és országos hírek, halló, rádió! bűnügyi krónika, sport, időjárás, lapszemle, névnapló, ügyeleti hírek. 8.00–13.00 Napközben. Benne: Hírek, Horoszkóp, Médiaajánlat, Programajánlat, A nap híre, és Műsorzáró előzetes. Játékban hívható telefonszám: 410–191. Ingatlanbörze. Kiss Dezső összeállítása.

Rádió Antritt
13.00 Köszöntő. 14.00 Hírek. 14.15 Tarka–barka. 16.00 Hírek. 16.30 Sulihírek. 17.00 Soul–funky félóra – Pálos Miklós műsora. 18.00 Kívánságműsor. 18.30 Esti krónika. 19.00 Esti mese. 19.15 Telefonos játék. 20.00-01.00 Éjszakai randevú. 01.00 Műsorzárás.

Bajai Rádió
7.00 Jó reggelt kívánok! 9.30-16.00 Mindent bele! Közben: 11.05–14.00 Magazin. 16.00 Hírek. 16.03 Amerika hangjai. 17.00 Hírek. 17.03 Pop–rock. 18.00 Hírek. 18.03 Pop–rock. 19.00 Hírek. 19.03 Kívánságműsor. 19.55 Hírek.

Dráva Rádió
6.00 Vekker. 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 16.00, 17.50 Hírek. 9.15 Programajánló. 10.00, 12.00, 14.00 Magyar és horvát hírek. 12.03 Rock-klasszikusok. 13.30, 16.30 BBC hírek. 14.15 Programajánló. 15.15 Tőzsdehírek. 17.00 Pop-rock. 17.15 Sportmozaik. 17.30 Rádió és TV-műsorok. 18.00 Műsorzárás.

Fortuna Rádió Paks
8.00–12.00 Zenei szerk: Csordás János. 9.00–9.15 Kertészkérdések. 9.30 Natúrapercek. 12.00–16.00 Zenei szerk: Herfort Róbert. 13.00–16.00 Zagyveleg. 16.00–19.00 Zenei szerk: Fekete Gábor. 16.15–16.45 Mozimagazin. 17.00–17.30 Record Express kiadó ajánlata. 18.00–18.30 BMG lemezajánló. 19.00–20.00 CSENSZ.

Joker Rádió Dombóvár
6.00 Műsorkezdés. 6.40 Ügyeleti hírek. 6.50 Névnap. 7.00 Hírek. 7.05 Útinform. 7.10 Sportelőzetes. 7.40 Joker Büfé. 7.50 Lapszemle. 8.00 Hírek. 8.15 Sporthírek. 8.30 Évfordulók. 9.00 Gazdasági hírek. 9.30 Soros hirdetések. 10.00 Hírek. 11.00 Telefonos játék. 11.45 Joker Büfé. 12.00 Hírek. 14.00 Hírek. 14.45 Telefonos játék. 15.00–18.00 IG. 17.40 Ügyeleti hírek. 18.50 Sporthírek. 19.00 Nosztalgia műsor. 20.00 Műsorzárás.

Pécsi Rádió
5.55-től 9.00-ig a 873 Khz Kh-on, valamint 71,03 és 71,81 MHz URH-n Hajnaltól reggelig. 6.00 Kossuth krónika. 6.15 Dél-dunántúli krónika. 6.30 A nagyvilág hírei. 6.40 Közlekedési információk. 6.45 A régió hírei. 7.00 Kossuth krónika. 7.15 Dél-dunántúli krónika. 7.30 A nagyvilág hírei. 7.38 Közlekedési információk. 7.45 A nap anyaga. 8.00 Krónika. 8.20 Riportok. 12.00–19.30 csak a 873 KHz-es Kh adón. 12.00 Szerb nyelvű nemzetiségi műsor. 13.30 Horvát nyelvű nemzetiségi műsor. 15.00 A Pécsi Rádió zenés közszolgálati magazinműsora. 19.30 „In der Muttersprache". 20.00 „Na maternjem jeziku". 20.30 „Na maternjem jeziku".

MOZIMŰSOR

Szekszárd, Panoráma, nagyterem: A függetlenség. (15.30, 17.30, 20 óra). **Kisterem:** Las Vegas végállomás. (17 és 19 óra).

CYRANSKI

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 NOV 2 1

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP

Cyránski Mária
szobrászművész

1021

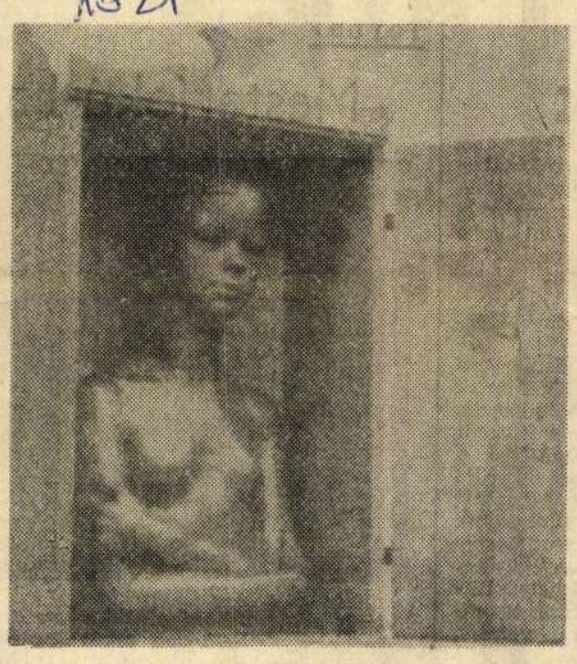

Ablakban

Péntek délután 6 órakor, nagyszámú érdeklődő jelenlétében megnyílt Cyránski Mária szobrászművész önálló tárlata az Uitz Béla Kiállítási Teremben. A megnyitó beszédet Bereczky Loránd művészettörténész mondta, hangsúlyozva e tárlat sokrétűségét (szobrok, kisplasztikák, grafikák), elemezve a műalkotások kifejező erejét, s kiemelve e kiállítás életmű-jellegét.

Cyránski

Vitatkozók a tárlaton

Az egyéni munkásságot összegező kiállítás minden alkotó számára mérföldkőnek számít. Bizonyságtétel ez termékenységről, tehetségről, adott közösségi és kultúrkörnyezetben való emberi-művészi helytállásról. A művészi pályán megtett út felmérése a jövőbeli alkotómunka letéteménye.

Így van ezzel Cyránski Mária szobrászművész is, aki 1964 óta készült szobrait mutatja most be az Uitz teremben, visszatekintő kiállításán.

Ekkor végzett a főiskolán Somogyi József, Szabó Iván és Pátzai Pál növendékeként. A jó szakmai felkészültség elismeréseként 1973—76-ig Derkovits-díjat kapott.

1965-től — tehát munkássága kezdetétől — Dunaújvárosban él és alkot. Letelepedésekor rögtön köztéri megbízást kapott, amit azután még jó néhány követett. Köztéri alkotásaival tehát a város több pontján találkozhatunk (Hajnal — Uitz terem, Sellő — uszoda, Münnich emlékmű — Münnich Ferenc Gimnázium, Rózsa Ferenc emlékműve — műszaki főiskola kollégiuma, Bartók Béla — Idegenforgalmi Hivatal). Így feltehetően e mostani kiállítás — az önértékelésen túl — a város műértő közönségét és művészeti életét irányító vezetőit is az ismert művész minősítő megítélésére készteti.

A kiállított művek — a monumentális emlékműszobrászatot kivéve — minden szobrászati műfajt felölelnek (nagyméretű aktszobrok, kisplasztikák, portrék, büsztök, domborművek, érmek).

Ezzel együtt is viszonylag szűk téma- és behatárolt formavilág jellemző rájuk. Azt a humanizálási törekvést tükrözik, amit a művész kezdettől fogva vállalt és a maga módján, következetesen igyekezett végbevinni (a legtöbb szobor alapmotívuma az emberi figura). Ugyanakkor e szemléleti egységen, formai azonosságon belül megfigyelhető Cyránski különböző időkben készült szobrain egyfajta érlelődés, elmélyülés, formavilágot átlényegítő törekvés.

A kezdeti tanulmány-ízű alkotásokat fokozatosan felváltják a mélyebb emberséget tükröző, a megélések sokaságát lírai és szemlélődő egyéniségén átszűrten kifejező művek.

Bár a forma- és anyagkezelés nem válik szemmel láthatóan erőteljesebbé (alkati okok miatt), mégis az évek során egyre összegzőbb jellegűvé, a szobrászi tömeg- és felületkezelés törvényeihez mind jobban igazodóvá lesz.

A formai átlényegítési törekvés egyik tünete, hogy az inspiráló motívumot karakterét a felismerhetőség fokán megőrizve jelzésszerű „Töredék"-eket készít. De e formai és felületi megoldások érzéki-pszichikai hatásán keresztül újfajta gondolatiság létrejöttére is lehetőséget teremt.

Niké, Töredék című szobrainak elkészítéséhez például az emberi test és a drapéria viszonyának szobrászi lehetőségeit kutatva jutott el (Alvó kisgyerek I—IV.). Ez utóbbiakon a drapéria még az emberi testet burkoló anyagi minőségként jelenik meg. Az elkülönülő felületek itt egymást kölcsönösen hangsúlyozzák. Míg az előbb említett szobrokon a „drapéria" formát sejtető, módosító rendeltetéssel bír, s egyúttal a gondolatot az ábrázolt síkjáról a forma mozgásának pszichikai hatása révén elvontabb mondanivaló felé tereli (például: a mozgás eszméje, változás-módosulás, szépség stb.).

Bár nem igazán eredeti és még nem teljesen kiérlelt törekvésről van itt szó, mégis figyelmet érdemel.

A formai átírás egy-két olyan esetével is találkozhatunk a kiállításon, amikor a forma elvont kifejező eszközzé válik. „Kompozíció" című szobrán például ugyancsak a drapéria válik ilyen eszközzé. De amíg az említett jelzésszerűen figurális szobrokon az irányított mozgású (simuló-gyűrődő) anyag kellő felületi (és gondolati) feszültséget képes létrehozni, addig a „Kompozíció"-n ez — éppen az ellentétes minőségek megfelelő mennyiségének hiányában — kevésbé sikerül.

Bartók Béla

Táncoló

Táncos

„Térplasztikája", amelynek formarendje ugyancsak az emberi test lépték- és mozgásviszonylataira vezethető vissza, e formai útkeresésnek sikeresebb darabja. Az emberi test szelvényeiből létrehozott térritmus egyszerre fejezi ki a humánus forma lényegét és azt a belső és külső dinamizmust, amelyet megél és amelyben él az ember.

A portrékról — legyenek azok körplasztikák, vagy domborművek — ugyancsak az említett humánum árad. Különösebb igazolást aligha kíván, hogy ezek nem egyszerűen egy-egy személy fejkarakterét ábrázolják. A portréfigurák fejtartása, arcizmaik mimikája, s különösen tekintetük, emberi-érzelmi-gondolati karakterük lényegét fejezi ki. Kinek könnyedségét, fiatalsága, nőisége szépségét (Eszter), kinek férfias keménységét, komolyságát (Férfiportré), kinek elmúló nőisége felett érzett csendes bánatát (Izabella), kinek pedig a világ gondját magában hordó belső drámáját (József Attila), vagy egy ország sorsa feletti döntés pillanatában az arcra kiülő megfontoltságot (Károlyi Mihály).

A portrészobrok, büsztök érdekes darabja a „Falitéka". A szekrényszárnyak váltakozó, variált nyitogatásával mindig új és új téri viszonylat s egyúttal bennünk egyre többfajta érzelmi-gondolati állapot jön létre.

Egy másik ugyancsak idetartozó különös szobor a „Kibontakozás". Önmagát a térben kiteljesítő és kívülről kibontott, egymásra rakott kettős portréról van itt szó. Önmagunkat, vagy magunkban másokat bontunk, bontakoztatunk így ki.

A plakett-szobrászatról vannak más, több lehetőséget felmutató élményeink, képeink is. Mégis a Cyránski-érmek önmagukban jól megoldottaknak mondhatók.

A tűzzománcok közül a „Triptichon" a legszebb. Ez áll legközelebb Cyránski Mária szobrász-egyéniségéhez, formavilágához is, és egyúttal a legtöbbet mutat fel a technika lehetőségeiből.

Mindenképpen szólni kell a kiállítás rendezéséről is. Ritkán alkalmazott gyakorlat, hogy konkrét környezetbe készült szobrokat is bemutatnak egy viszonylag szűk belső térben. Ha az összegező szándék mégis erre kényszeríti a művészt és a rendezőt, a tervet állítják ki és mellékelik az eredeti helyszínen készült fotókat. Így próbálják kárpótolni a nézőt az elmaradt környezeti élményért. Cyránskiék az eredeti méretű művek kiállítása mellett döntöttek. A szobrok karakterét legjobban megőrző fő-nézetből komponáltak „hátteret" azoknak (Sellő, Merengő, Vénusz). Ez nem biztos, hogy a legegyértelműbb befogadás-élményeket indukálja a nézőkben.

A kiállítás tehát áll. Hordozza a mérlegelés lehetőségeit. Az alkotó számára az önmagát megőrizve megújításhoz, a néző számára pedig a Cyránski Máriával szembeni további igény meghatározásához. A kezdeményezés az alkotóé, akinek a befogadó igényein és önmaga törvényein túl figyelembe kell venni a hazai és egyetemes szobrászat eredményeit is.

Gáspár Aladár

Labdarúgás:

Bátortalan támadójáték

Békéscsaba—D Kohász 2:0 (2:0)

Békéscsaba, 7000 néző. Vezette: Nagy B. (Nagy M., Hartmann)

Békéscsaba: *Bugyik — Királyvári, Kerekes, Vágási, Láza — Maján, Pogács, Csepregi — Ravasz, Pásztor, Budavári. Edző: Ondrik István.*

D. Kohász: *Németh — Pajzs, Judik, Tóth Staller, — Szepessi, Fajkusz, Sulia — Bartók, Szűcs, Kuti.*

Edző: Novák Dezső.

Csere: Csepregi helyett Fehérvári a 46. percben, Pogács helyett Zsömbrögi a 68. percben, Bartók helyett Engelbrecht a 80. percben.

Gólszerző: Budavári a 17. percben, Pásztor a 37. percben.

Szögletarány: 5:2 (2:0) a Békéscsaba javára.

Békéscsabai támadásokkal kezdődött a találkozó. Maján, majd Pásztor nagy lövését hárította biztosan Németh. A 4. percben nagy gólszerzési lehetőség maradt ki a hazai kapu előtt. Szűcs ugrott ki a békéscsabai védők között, de a kaputól 6 méterre lövés helyett érthetetlenül középre gurított, és a békéscsabai védők tisztázni tudtak.

A 17. percben érett góllá a hazai fölény. Budavári beadását Judik csak szögletre tudta háritani, a beívelt labdát Tóth röviden fejelte ki, pontosan Budavári elé, akinek még állitani is maradt ideje, majd 8 méterről a jobb felső sarokba lőtt. 1:0.

A 27. percben Kuti nagyerejű, 20 méteres szabadrúgását ütötte szögletre Bugyik. A 37. percben érdekes körülmények között született a békéscsabaiak második gólja. Németh miután megfogott egy előreívelt labdát, a 16-oson belül állva Judik elé gurított. A közelben álló játékvezető sípolt, és érthetetlenül a 16-osról szabadrúgást ítélt a hazaiak javára! *A szabadrúgást Pásztor laposan a bal alsó sarokba lőtte. Kapusunk elkésett a közbeavatkozással. 2:0.*

Szünet után a két gól előny birtokában a hazaiak a játék lassitására törekedtek. Ebben az időszakban mezőnyfölényben játszottunk. Az 55. percben a sokat mozgó Kuti tört kapura, a keresztező Kerekes azonban kíméletlenül felvágta. A játékvezető kiállítás helyett csak szabadrúgással és figyelmeztetéssel büntette a hazaiakat. A 60. percben Bartók beadását 14 méterről Szepessy lőtte mellé, majd a 69. percben Fajkusz hagyott ki nagy helyzetet. Szepessy pontos labdájával kilépett a hazai védők között, de 12 méterről mellé lőtt.

Hiába játszottunk fölényben, gólt nem sikerült elérnünk, mert csatárainkból hiányzott a megfelelő határozottság. A 74. percben Fajkusz remek labdáját Szűcs mellel vette le a 16-oson belül, de közeli lövését az előrevetődő Bugyik hárítani tudta. Meddő Kohászfölénnyel ért véget a találkozó.

Mint az a mérkőzés előtt várható volt, a hazaiak hamar döntésre akarták vinni a két bajnoki pont sorsát. Nagy erővel rohamoztak, és tervüket az első játékrészben teljesítették is, ehhez azonban védelmünk két hibája is szükséges volt, mindkét góljukat pontrúgás előzte meg, és annak hárításához csak megfelelő figyelem szükséges. A második félidőben már jobban játszott csapatunk, irányította a játékot, de bátortalan támadójátékunk miatt gólt nem sikerült elérni.

Újabb vereséggel együttesünk nehéz helyzetbe került, a felzárkózáshoz feltétlenül szükséges a Haladás elleni szombati találkozó megnyerése. Csapatunkból *Pajzs, Staller* és *Kuti* játéka dicsérhető.

Szerdán egy órakor a Központi Sporttelepen lép pályára csapatunk. A Nemzeti Bajnokságok Kupájának újabb fordulója következik. A Kohász ellenfele a Szegedi Dózsa NB II-es együttese. A hét közepén sorra kerülő kupatalálkozó jó lehetőség arra is, hogy játékosaink megfelelően felkészülhessenek a nagyon nehéz helyzetben lévő Szombathelyi Haladás vendégjátékára. Szombaton a három vereség után alkalom nyílhat NB I-es csapatunk számára egy esetleges győzelemmel kilábalni a hullámvölgyből.

—ly.

Az NB I. állása

1.	FTC	12	7	4	1	28-14 18
2.	Bp. Honvéd	12	7	3	2	27- 9 17
3.	Ú. Dózsa	12	6	5	1	29-16 17
4.	DVTK	12	7	2	3	21-18 16
5.	STC	12	5	4	3	21-14 14
6.	Tatabánya	12	5	4	3	22-16 14
7.	Rába ETO	12	5	4	3	16-11 14
8.	Videoton	12	4	5	3	13-13 13
9.	PMSC	12	5	3	4	10-14 13
10.	Békéscsaba	12	4	3	5	10-12 11
11.	Vasas	12	4	3	5	19-22 11
12.	**Dunaújv.**	**12**	**4**	**3**	**5**	**16-20 11**
13.	Csepel	12	2	6	4	17-14 10
14.	MAV Előre	12	4	1	7	8-24 9
15.	MTK-VM	12	3	2	7	14-17 8
16.	ZTE	12	2	4	6	7-15 8
17.	Bp. V. Izzó	12	2	2	8	13-23 6
18.	Haladás	12	2	2	8	7-26, 6

MNK-sorsolás

Az MLSZ versenybizottsága elkészítette az 1978/79. évi, a legjobb 32-be jutást eldöntő sorsolását. Az oda-visszavágós rendszerben sorrakerülő első fordulót november 29-én, a visszavágót december 13-án játsszák a csapatok. A továbbjutást a két mérkőzés összesített pontszáma, pontegyenlőség esetén a gólkülönbség dönti el. Ha ez is egyenlő, akkor az idegenben szerzett gól dönt (duplán számit). További egyenlőség esetén a második mérkőzés után 2x15 perc hosszabbítás, majd ha szükséges, 11-es rúgások következnek.

A D. Kohász és a D. Építők sorsolása: I. forduló: november 29. (szerda): D. Építők—Szfv. MÁV Előre, Paksi SE—D. Kohász. II. forduló: december 13. (szerda): D. Kohász—Paksi SE, Szfv. MÁV Előre—D. Építők.

Tartalékcsoport

Békéscsaba—D. Kohász 3:0 (2:0)

Békéscsaba, 1000 néző. V: Budori.

D. Kohász: Majzlinger — Keller, Boldóczki, Dunai (Zsapka), Szadeczky — Pásztor, Weisz, Kakas — Bazsó, Segesvári (Horváth A.), Kelemen.

A jobban játszó hazai csapat biztosan nyert.

G: Bánáti, Fodor, Kerekes Gy. (11-esből).

NB I. TARTALÉKCSOPORT

1.	MTK-VM	12	9	—	3	25- 8 18
2.	Vasas	12	8	2	2	23-16 18
3.	Ú. Dózsa	12	8	1	3	30-11 17
4.	Békéscsaba	12	6	4	2	21-18 16
5.	Bp. Honvéd	12	6	3	3	24-19 15
6.	Tatabánya	12	7	—	5	26-11 14
7.	DVTK	12	5	3	4	19-20 13
8.	Rába ETO	12	4	4	4	24-22 12
9.	**Dunaújv.**	**12**	**5**	**2**	**5**	**16-18 12**
10.	Videoton	12	5	2	5	14-20 12
11.	Haladás	12	5	1	6	15-26 11
12.	Csepel	12	4	2	6	23-25 10
13.	FTC	12	4	2	6	20-25 10
14.	MAV Előre	12	4	2	6	18-26 10
15.	PMSC	12	3	3	6	15-13 9
16.	ZTE	12	3	2	7	12-22 8
17.	Bp. V. Izzó	12	2	2	8	9-19 6
18.	Salgótarján	12	—	5	7	8-21 5

Vereség hazai pályán

22. sz. Volán—D. Építők 2:1 (0:0)

Kertvárosi sporttelep. 300 néző. V.: Kulcsár.

D. Építők: *Török — Kalmár (Kecskeméti), Furják, Mártha, Németh — Lapu (Bozsik), Miklós II., Simon — Hrych, Ármai, Dombóvári.*

Változatos támadásokkal kezdtek a csapatok az NB II-es találkozón. A 2. percben egy hazai szöglet végén Ármai közeli lövése lepattant a védőkről, másodszor Mártha lőtt keresztbe, és a labda a jobb kapufa tövénél hagyta el a játékteret. Öt perc múlva a bal oldalon vezettek gyors támadást a Volán-csatárok, de Török védte a léc alá tartó labdát. A 17. percben Dombóvári kapott jó labdát, a bal oldalon lefutotta a védőket, lőtt, de a labda a felső kapufára vágódott. Majd a vendégek több veszélyes szögletrúgása adott munkát a védőknek.

Szünet után több veszélyes támadást vezetett az Építők, de a kitűnően védő Kertész kapus védte a lövéseket. A folytatás elmaradt, mert a sokat futó Volán-játékosok egyre jobban átvették a játék irányítását, és az 57. percben a vezetést is megszerezték! *Egy bal oldali Volán-szabadrúgás után Zombori a jobb oldalról középre játszott, Oravecz mintegy 15 méterről kapásból lőtt, és a labda nagy erővel a bal felső sarokba vágódott. 1:0.*

A gólra szórványos támadásokkal válaszolt az Építők, de a védők és Kertész kapus megakadályozta őket a gólszerzésben. Majd ahogy ez lenni szokott, újabb gólt értek el a vendégek. *A 71. percben Oravecz átadásával a bal oldalon Molnár elvitte a labdát, majd az ötös sarkán ügyesen átemelt a megtorpanó Török felett, és a labda a léc alá perdült 2:0.*

Újabb Volán-támadás: s a labda a kapufán csattant. A másik oldalon a 11-es pont táján veszélyes játékért járó közvetett szabadrúgást Mártha a védőkbe lőtte. A 83. percben szépített az Építők. *A bal oldalról Németh középre ivelt, a 16-oson Dombóvári fordulásból a kapu bal oldalába lőtte a labdát: 2:1.*

A hátralévő időben a hazai csapat megpróbált kiegyenlíteni, de az idő már rövidnek bizonyult, így a fővárosi csapat elvitte mind a két bajnoki pontot!

A bajnokság állása

1.	Volán SC	15	11	3	1	25 -7 25
2.	SZEOL	16	8	5	3	23-18 21
3.	Kecskemét	15	9	2	4	17-12 20
4.	Budafok	15	6	7	2	27-16 19
5.	KKFSE	15	7	5	3	28-19 19
6.	Szegedi D.	15	6	5	4	18-14 17
7.	Építők SC	15	5	6	4	23-15 16
8.	Gmz-M.	15	4	8	3	16-11 16
9.	Bem SE	16	4	8	4	18-15 16
10.	BVSC	15	5	6	4	17-20 16
11.	Vác	15	5	5	5	18-19 15
12.	B.-gyarm.	15	4	5	6	17-21 13
13.	Pénzügyőr	15	5	3	7	20-25 13
14.	Bp. Spart.	15	4	4	7	18-24 12
15.	BKV Előre	15	4	3	8	15-16 11
16.	**D.-újv. Ép.**	**15**	**4**	**3**	**8**	**21-27 11**
17.	22. Volán	15	2	7	6	13-23 11
18.	Dunakeszi	16	2	7	7	10-21 11
19.	Ikarus	15	2	2	11	6-27 6

Markó Lajos

Asztalitenisz:

Megyei és városi verseny

November 11-én Székesfehérváron rendezte meg a megyei asztalitenisz-szövetség az 1978. évi megyei újonc tízekbajnokságot. Jól szerepeltek versenyzőink különösen Bódis Annamária eredménye dicséretes, aki a fiúk mezőnyében versenyzett, és veretlenül az első helyen végzett.

Dunaújvárosiak eredményei:

Fiúk: 1. Bódis A. 8. Török Z. 10. Lánczi R.

Leányok: 1. Kalmár A. 2. Horgos J. 3. Németh M. 9. Szabó M. 10. Darkó É.

A városi asztalitenisz-szövetség vasárnap rendezte meg a városi III. osztályú bajnokságot.

A győztesek: férfi egyéni: Nagy Sándor. női egyéni: Boros Mária. férfi páros: Nagy S.—Kövesházi I., női páros: Boros M.—Bódis A., vegyespáros: Kovács I.—Boros M.

Sportműsor

KEDD:

Asztalitenisz: Vendéglátó I—II.—Kohász I—II. városi CSB mérkőzés 18.00 órakor a Petőfi iskolában.

SZERDA:

Labdarúgás: D. Kohász—Szegedi Dózsa Nemzeti Bajnokságok Kupája 13.00 órakor a Központi Sporttelepen.

Asztalitenisz: MOM I—II.—BVM I—II. városi CSB-mérkőzés 16.00 órakor a BVM-kultúrtermében.

Kispályás foci: Vörös Meteor—Papír 14.45 óra (PIV-pálya)

CSÜTÖRTÖK:

Labdarúgás: D. Építők—BKV Előre Nemzeti Bajnokság Kupája 13.00 órakor a Központi Sporttelepen.

Torna:

Mesterfokú bajn

Először adott otthont vidéki város a me nokságnak. Érthető volt tehát Szegeden közönség nagy érdkelődése. Az induló h között szerepelt két dunaújvárosi tornász délyi Péter. Óvári mesterfokú bajnoks versenyben, mig Erdélyinek a hatodik h kénti döntőkben mindketten háromszor ra. Óvári gerendán első, felemeskorlát harmadik helyen végzett. Erdélyi máso gyűrűn, s a harmadik helyet szerezt

sport

Jégko

A hét el a D jégkoron rényben Kupa" r tornán végzett, lönbség

Sakk:

A második for

A városi csapabajnokság második fordulóját játszották le az elmúlt héten. Az eredmények: Haladás SK—BVM 4 és fél:1 és fél, Vendéglátó—340-es DSK 4:2, Bánki DSK—Pajtás szakkör 6:0.

A ba ladás S látó 4, BVM 2 Pajtás A ha sítása: szakkö Bánki

FELHÍVJUK KEDVES VÁSÁ

egészség kere

novemb

40%-os árcsö

egyes szájá és a SZ

(amíg a készlet tart)

az állami és szövetkezeti nagyc önkiszolgáló boltokban és szakü

FEJÉR—VESZPRÉM

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1978 ÁPR 15

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

Czyránszky Mária szobrászművészet

1021

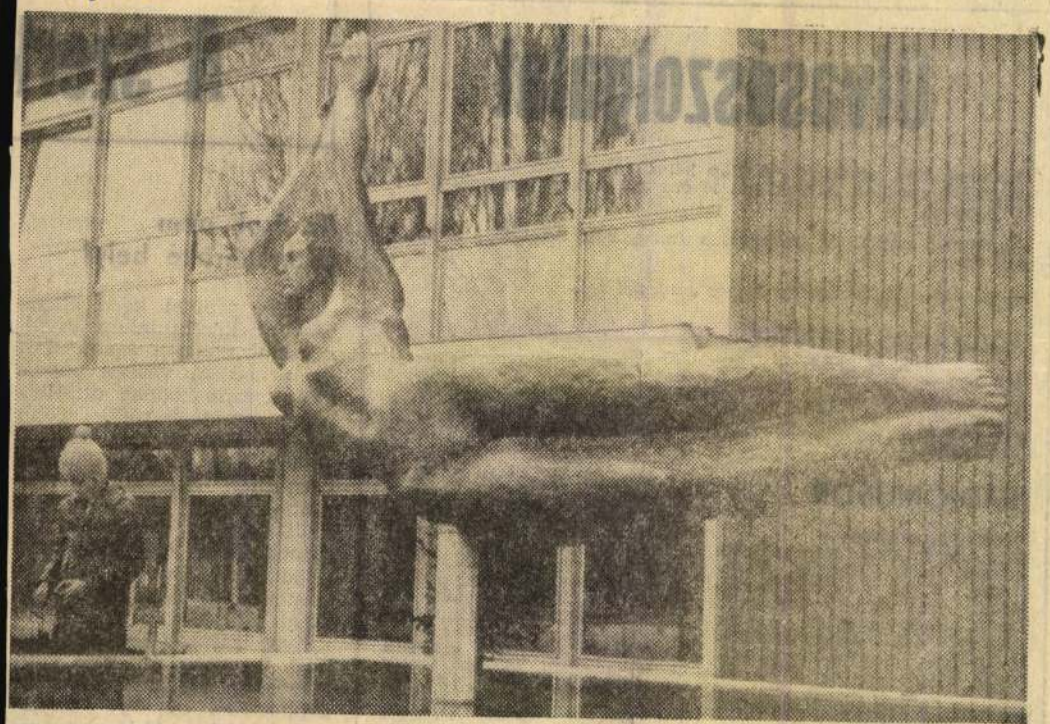

Czyránszky Mária szobrászművész alkotását a Dunai Vasműben öntötték bronzba, annak a szocialista szerződésnek keretében, amelyet a vasmű a dunaújvárosi művészekkel kötött. „LIGHEA" az uszoda előtt lett felállítva, a medencébe pedig — történelmi városok hagyományához hasonlóan gyűlik az aprópénz, a látogatók közül sokan szeretnének ide visszatérni

Fotó: Fási László

Olvasószolgálat

Szombat. 1978. április 15. A Nap kél 4 óra 57 perckor, nyugszik 18 óra 33 perckor. A Hold kél 10 óra 32 perckor, nyugszik 0 óra 47 perckor.

Anasztázia napja. Az Anastasius (magyarul: Anasztáz) férfinév női párja.

— 135 éve született Henry James amerikai író.

IDŐJÁRÁSJELENTÉS

Várható időjárás ma estig: délnyugat felől ismét erősen megnövekvő, főleg az ország déli felében újabb esőkkel, záporokkal. Napközben megélénkülő, időnként megerősödő déli, délnyugati szél. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet: általában 10—15 fok között.

RÁDIÓMŰSOR

KOSSUTH RÁDIÓ

8.55: Tipegő. 9.30: Mindenki iskolája. 11.00: Korunk hősei. 12.20: Zenei anyanyelvünk. 12.30: Magyarán szólva... 12.45: Melódiakoktél. 14.00: Csermák Antal verbunkosaiból. 14.30: A munkaszervezésben rejlő lehetőségekről 15.05: Új zenei újság. 15.40: A Piramis együttes felvételeiből. 16.00: 168 óra. 17.30: Bach-művek. 18.00: Közvetítés a Magyarország—Csehszlovákia válogatott labdarúgó-mérkőzés II. félidejéről. 19.00: Székely Mihály emlékezetes szerepei. 19.30: A vörös kányafa Vaszilij Suksin elbeszélése. 20.34: Az Állami Népi Együttes felvételeiből. 22.20: Vörösmarty Mihály verseiből.

16, francia filmsorozat. 15.20: A második év a gyermek életében, Színes, NSZK filmsorozat. 15.50: A másik 12 óra. 16.20: Hírek. 16.25: Lírai riport Fodor Andrással. (Színes!) 16.50: Magyarország—Csehszlovákia válogatott labdarúgó-mérkőzés. (Színes!) 18.50: Egymillió fontos hangjegy. (Színes!) 19.05: Stop! Közlekedj okosan! (Színes!) 19.10: Cicavízió. (Színes!) 19.20: Tévétorna. (Színes!) 19.30: Tv-híradó. 20.00: Tetthely. Magyarul beszélő, NSZK, bűnügyi filmsorozat. 21.30: Zenés film. 21.55: Tv-híradó 3. 22.05: Monológ. Magyarul beszélő, szovjet film.

BUDAPEST TV II

20.00: Merszi, avagy Sipos kalandjai. A Kaposvári Csiki Gergely Színház előadása, felvételről. (16 éven felülieknek!) 22.40:

A szerk

Az árok nem szemétlerakó hely!

Egyre jobban kezd elszaporodni községeinken kívül, a közút melletti szemetelés. Az árkokban vaskos papírzsákok tanúskodnak ottfelejtett „csomagokról". Több helyen nem is egy, hanem öt-hat zsák jelzi a „feledékenységet." A csomagok, tartalmuk miatt persze nem a talált tárgyak osztályára kerülnek, mert valójában nem feledékenységből, hanem szándékosan kerültek az útmenti árkokba.

Nem egyszer tapasztaltam hogy az útpadkán álló gépkocsiból, sokszor személygépkocsiból egy-egy papírzsák gurul kifelé, be az árokba, majd a gépkocsi nagy gázzal indulva elrobog, nehogy az utána közlekedő felfedje a rendszámot.

Egyesek s egyre többen, a portájukon összegyűjtött

A TÁNC

(Cyránski Mária szobra)

Az élelmiszerek ára átlagosan 20 százalékkal emelkedik. Gazdasági, társadalmi, politikai súlyát tekintve egyaránt ez a legjelentősebb lépés a mostani árintézkedések között. A kenyér árát például 3,60-ról 5,40-re emelik. A mindennapi kenyér ára 28 év óta nem változott. Azóta a nehezen megszerzett létfenntartási cikk átvitt értelmű fogalommá vált. (Ezer kilogramm kenyér eddig annyiba került, mint egy tonna búza.) Mert a „mindennapit" időközben megdrágította a korszerű technika alkalmazása és a kenyérgyári dolgozók növekvő jövedelme. De az ár- és értékviszonyokkal együtt megváltoztak az életkörülmények is. Jelzi ezt, hogy valamikor az alacsony személyi jövedelemhez igazodtak — a termelési költségektől függetlenül — az élelmiszerárak és a lakbér. A kialakuló szocialista árpolitika célul tűzte, hogy mindenki jóllakhasson és valahol lakhasson. A ruházati cikkek árát viszont jelentős forgalmi adóval terhelték.

gyasztó ezután is a költségeknek a gosan mintegy 40 százalékát visel díjemeléssel mérséklődik a közp illetve a távfűtéses lakások fűtési l ségeinek meglevő nagy különbsége.

A háztartási tüzelőanyagok ár jobban, átlagosan 51 százalékkal e kedik a villamosenergia fogyasztói Ahhoz, hogy a villamosenergia-te lés és -fejlesztés költségei megtér nek 90 százalékos áremelésre lett v szükség. A háztartások villamosen fogyasztása tavaly átlagosan 14,5 sz lékkal növekedett. A takarékosság hát indokolt, fő módszere a korsze elektromos és elektronikus készül (pl. tranzisztoros, integrált áraml tv) gyártása és alkalmazása. De elektrifikált háztartásokban ezen még számtalan lehetőség nyílik a lamosenergia-takarékosságra, a végeredményben erőművi beruház kat tehet feleslegessé.

A motorizáció térhódítását sem a juk, nem is lehetne megállítani. A vekedés ütemét azonban lehet és

---

ÉS HOL A

A vasú üzemi útjain nagy a jövés-menés. Még egy óra és vége a délelőtti műszaknak. Kicsit elmélázva nézem az orsóitól és a tokmánytól megfosztott esztergapadok egyikét. Az okos gép így levetköztetve alig több egy betonból kiálló vastömegnél. Ennek szomszédságában találkoztam volt riportalanyaim egyikével, Tóth Imrével, akin a vak is észre venné, hogy nincs valami vidám hangulatban.

Beszélgetünk, s közben eljutunk a még dolgozgató lakatosok egyikéhez.

— Mihály bácsi — szól Tóth Imre az ötven év körüli férfihez —, tudja maga, hogy mennyi idő van?

— Tudom hát!... Mindjárt vége a műszaknak. De miért kérded? Neked is van órád.

— Ejnye, öreg, vegye már észre magát! Máskor két óra alatt össze szokta rakni az efféle kapcsolóházakat. Most meg ráment egy egész napja. Tudtommal nem beteg.

Eddig a párbeszéd, amit néma szemlélőként hallgattam végig. Tóth Imre közben kéz alá tolt egy villáskulcsot az egyedül dolgozó Mihály bácsinak, aztán szótlanul otthagyta az öreget, és együtt elindultunk a leszerelt esztergagép felé.

— Imre! — hangzott néhány lépés után az öreg álljt parancsoló hangja. — Egy szavam azért nekem is lenne hozzád.

— Tessék! Hallgatom.

— Mondd meg nekem, ha a csoportból akár a Zsíros, akár az Oláh Gyuszi csinálja a kapcsolószekrényt, nekik mennyi idő kell az összerakáshoz?

— Másfél n
tom őket.

— Na, látod
megcsinálom n
Aztán azt s
ugyanannyit k
én. Ha jól után
előbbi letolás
meg is dicsérh
mondta fanya
öreg, és vissza
kájához.

Tóth Imre n
után így komm
lottakat:

— Igaza van

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

1978 NOV 2 6

Cyránski Mária
1021 szobrászművész

Vasárnap, 1978. november 26.

CYRÁNSKI MOSOLYA

Egyszer külön tanulmányt érdemelnének a kiállítási meghívók. Olykor méltatlan művészeket kétnyelvű katalógusok méltatnak, máskor — Cyránski Mária szobrászművész bemutatkozására invitált legutóbb így a meghívó — szürke, zsúfolt, unalmas, halovány leporellóra futja csupán.

A terjedelmi kötöttségekkel küszködő „katalógus"-szerkesztő hiába igyekszik a legszükségesebb információkat bezsúfolni 610 négyzetcentiméterre (három leporelló oldalra) csak boszszúságot szerez a tájékozódni kívánónak. „Cyránski 1973—76-ig Derkovits-díjas" — állítja például egy spórolós mondat. Leszámítva az évszám elírását, nagyon hiányzik az a megtakarított öt betű a díj előtt. Az ösztöndíj — amelyet szintén ki kell érdemelni — nem azonos ugyanis a díjjal, amit nem szoktak visszavonni. (Jó magam például öt évig állami ösztöndíjas voltam, de az Állami Díjra azt hiszem jó darabig még várnom kell.) S hiába tartalmazza a meghívó a rövidítések jegyzékét, nem kíméli meg a jelmagyarázat a fejtöréstől azt az érdeklődő szemlélőt, aki ezt olvassa: g. pat. kh: br. Mire behelyettesíti, hogy patinázott gipszben látja az egyébként bronzban kivitelezhető szobrot, addigra olyan fejgörcse támad, hogy jobb, ha máskorra halasztja az egyébként br. g. e. sz. (bronzban, gipszben egyaránt szép) kútfigura megtekintését.

Mondjuk azt, amelyik a dunaújvárosi Uitz terem előtt bronzba öntve „Hajnal" címmel invitál befelé, vagy azt amelyik egyelőre bent a teremben patinázott gipszben kínálja magát majdani bronzbaöntésre. Csak az anyag lenne más? Mintha a konty, a kar, s az egyik kebel is kissé átalakult volna, miközben Cyránski Mária „felültette" a jobb kezére támaszkodó „Hajnalt" és „Merengőnek" keresztelte. Vagy a közönséget „ültette föl?" Végső fokon joga van egy művésznek az anyag végtelen megnyilvánulási formái közül éppen az öntödéből visszakerült „Hajnal" szétfűrészelt darabjaiban felfedezni egy másik, egy ülőszobor alakját. Játékos kísérletnek is nevezhetnénk egy ilyen újbóli összerakást, s ha ebben nem, hát a „Térplasztikában" mindenképpen fel kellene fedezni egy kíváncsi gyermek jókedvét. Csakhát: nem gyerek az, aki játszik. Az uszoda előtt pompázó Lighea öntésénél alkalmazott — a sellő keresztmetszetét formáló — fadarabokban meglátni a „Térplasztika" ritmusát, nem elég a játékos kedv: értő, érző művészi szem, s a megformáláshoz kiérlelt biztos kéz is kell.

Cyránski Mária azzal a kreativitással nyúl mindenhez, amely csak egy megfertőzetlen, fantáziájában soha meg nem bénított gyermeknek lehet tulajdonsága, és olyan érett alkotásokat bocsát ki a kezei közül, amilyet csak az igazán tehetséges művészek képesek, amelyekre a mindent látott, mindent átélt, mindent tapasztalt „öreg rókák" is rácsodálkoznak: ebben a világban még nem jártam. (Talán ezért nem maradéktalan az örömünk, amikor Cyránski saját világából merít élményt, amikor nem új világba vezet.)

Ezen a nyáron például — életében először — a kecskeméti nemzetközi zománcos alkotótáborban tűzzománccal kísérletezett. Korábbi vas- és alumíniumlemezre égetett műanyagzománcaival („Gondolkodó", „Anya gyermekével") ugyan már bebizonyította, hogy ebben az „egysíkú" műfajban sem tehetségtelen, most azonban ismerkedve a tűzzel egyből rabszolgájává tette, „Triptichonja" nem érdemtelenül került fel a Forrás címlapjára. Plasztikus, finom rajzolatú torzót ábrázol három nézetből a szobrász ezen grafikusi „melléktermékében."

Cyránski Mária: József Attila (70 cm)

A kiállított életmű alapján úgy tűnik, hogy Cyránski egyébként sem veti meg azokat a műfajokat, amelyek kissé megcsorbítják a harmadik dimenziót. Az emléktábla és az érme — e kettőt beérkezett művészek alkalmi megrendeléseihez is szokás sorolni — Cyránskinál éppen úgy az önkifejezés formája, mint a portrék, büsztök, szobrok és kisplasztikák. József Attila emléktábláját például nem rendelték meg (később talált helyet magának), a szobrász magának alkotta, magának választotta a bronzba merevített idézetet is: „Hát dicsértessél s hirdettessél (Minden korokon át szeressél) S nehogy bárkiben alább essél / Mindig mindenütt megméressél."

A reliefek — a körplasztikákkal egyetemben — az emberről szólnak. De nem olyan egyszerűen, ahogyan ezt Cyránskiról szólva „tudatos humanizálási program" kapcsán divat emlegetni.

Cyránski embereinek tekintete, és sajátos mosolya van. (Ezt a Giocondánál már mindenki felfedezte, a „Bartók" reliefen, a „József Attila" portrén, vagy a „Férfiportré" címet viselő fejen még nem. A tekintet nem szúrós, nem messzire néző csupán határozott, egyenes. A mosoly pedig kissé fáradt, enyhén ajakbiggyesztő, némiképp keserű, szánakozó, együttérző. Ez nem a homo sapiens általában. Nem a reneszánsz embertípusa. Ez a Cyránski Mária által megformált ember üreges kiképzésű „élő" szemgolyókkal, gondosan igazított ajakkal, beszédes mimikával „cyránskis" mosollyal. Ezek az emberek gondolkodnak. A XX. század értelmével, s bronz (vagy patinázott műanyag) fejüket lehúzza a század minden értelmetlensége. Weiner Tibor, a város első főépítésze, talán a Cyránski által emléktábláján megragadott szkepticizmussal fejtette ki egy tanácsülésen, hogy amelyik város nem törődik a múltjával, az nem törődik a jövőjével sem. Károlyi Mihály ezzel a megfontoltsággal dönthetett egy ország sorsáról. József Attila arcán ott van az „Eszmélet", ő már hallotta sírni a vasat, hallotta az esőt nevetni, látta, hogy a múlt meghasadt.

Hová tűnt a játszadozó gyermek alakja? Szunnyad, mint a többféleképpen megmintázott „Alvó kisgyermek" reliefeken? Vagy csak szép csöndben megnőtt, miképp a művész leánya „Eszter", a kiállítás több alkotásának modellje, esetleg ihletője?

Játékos felnőtté érett. Aki bontja az anyagot, építi a formát, s közben mély, szép, humánus gondolatokat érlel világunkról.

VÉRTES J. ANDOR

Cyránski Mária: Alvó kisgyermek (58x90 cm)

Cyránski Mária: Eszter (50 cm)

Cyránski Mária: Merengő (160 cm)

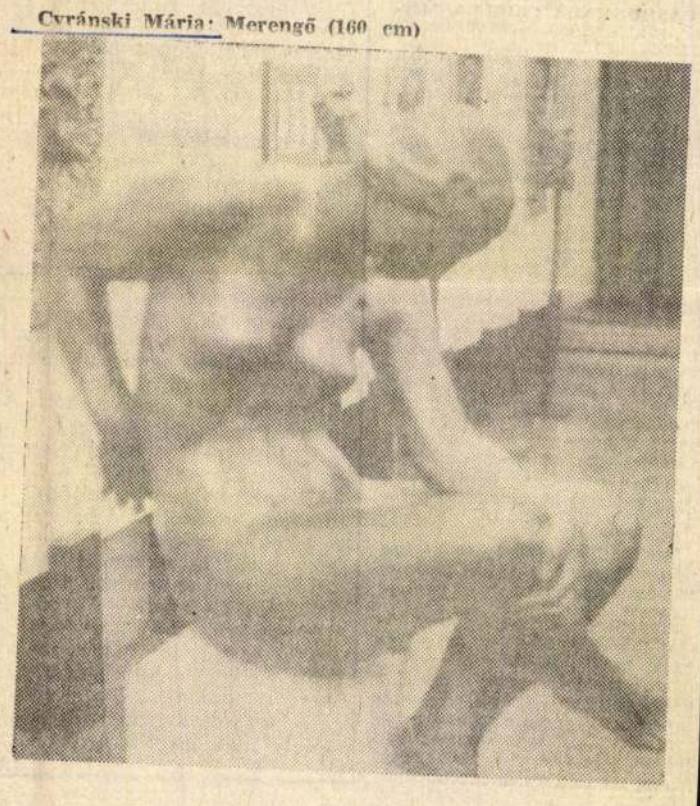

milyen bájos is a 3 éves Mártika, amikor a „szépebb" ruhájáról beszél, tanítsuk csak meg, hogy az a „szebb" ruha és, ha Pista azt mondja, hogy „Ha nagy leszek, majd sok pénzet keresek.", akkor mondassuk el vele helyesen is, így: „Sok pénzt."

A trágár szavakat, mondásokat is a környezetében tanulja a gyermek. Tetszik neki, az ő szókincsétől eltérő, új hangzású kifejezés és már mondja is. A vasárnap délután borozgató család valamelyik tagja megfeledkezik a szoba sarkában játszadozó 3 éves Ferkóról. Kacskaringósan elkáromkodja magát. Ferkó felfigyel, s mint kis szajkó, máris mondja utána, kedvesen, selypesen. Jót nevet a társaság, a kicsinek több se kell! Sikere volt, egyre sűrűbben mondogatja otthon, az óvodában, a buszon, a villamoson, amikor szégyeljük érte magunkat, de már késő és bizony nehéz leszoktatni róla.

Aki gyermeket nevel, annak nagyon kell ügyelnie a beszédére. Mindig arra kell gondolnia, hogy előtte van egy magnetofon, — a tanulni vágyó gyermek —, aki visszajátssza a szövegét és aki még nem tud válogatni abban, hogy mi a szép kifejezés és mi a trágár szó.

Legyen időnk arra, hogy beszélgessünk a gyermekkel, javítgassuk türelemmel a hibákat, adjunk példát azzal, hogy tisztán, érthetően és trágár kifejezések nélkül beszélünk. Ösztönözhetjük a szép magyar beszédre azzal, ha megdicsérjük, amikor választékosan fejezi ki magát.

G. K.

Receptek

ARGENTIN MARHASÜLT (Charquican) 1,5 marhahus. 1 dl olivaolaj. 50 dkg darabolt hagyma. 10 db hámozott paradicsom, só. bors. majoránna. 10 gr darált köménymag. 30 dkg sütőtök. 50 gr cukor 60 dkg zöldbab. 50 dkg zöldborsó. 5 cső fagyasztott kukorica. 1 csomó vágott petrezselyem.

Vágja a húst vékony szeletekre, szórja be borssal és öntözze meg olajjal. Süsse meg a szeleteket mindkét oldalán. Hagyja kihűlni, majd vágja vékony csíkokra. Párolja a hagymát olajban, adja hozzá a darabokra vágott paradicsomot. Főzze addig, amíg a massza pépszerű lesz. Azután adja hozzá a húscsíkokat és a tökdarabokat. Főzze tovább körülbelül negyedórát. Szórja be borssal, majorannával és köménnyel. Végül tegye rá az égetett cukrot. Párolja a zöldséget külön: vágja a kukoricát darabokra és főzze meg sós vízben. Öntse le ezt a vizet és keverje a kukoricát a párolt zöldséghez és a húshoz. Ha szükséges tegyen még hozzá fűszereket. Szórja be a petrezselyemmel.

Fogyasszon hozzá savanyú paprikát.

CARBONNADA CRIOLLA (Marhahús zöldséggel, sütőtökkel és gyümölccsel) 1 kg marharagú. 1 dl olaj. 200 gr vöröshagyma, nagyra vágva. 200 gr zöldpaprika. 3 gerezd fokhagyma. 1 babérlevél. só. bors. majoránna. 1 kg darabokra vágott burgonya. 500 gr szeletelt tök. 500 gr hámozott paradicsom. 3 cső kukorica. 10 db feles őszibarack (konzerv). 1 kg tök (húsa). 1 liter erőleves.

Tegye fel a húst olajban, tegye hozzá a hagymát, a csíkokra vágott paprikát, keverje meg és hagyja párolódni egy rövid ideig. Tegye hozzá az összetört fokhagymát, babérlevelet, sót, borsot, majorannát. Állandó kevergetés közben 5 percig párolja. Adja hozzá a darabokra vágott burgonyát és a szemezett kukoricát. Öntse rá a húslevest (erőlevest). Fedő alatt főzze fél óráig. Adja hozzá a hámozott és feldarabolt paradicsomot, a paprikadarabkákat és a felszeletelt tököt. Folytassa a főzést körülbelül 20 percig.

Ízesítse fűszerekkel és körítse szirupjában felmelegített felszeletelt őszibarackkal.

Eredetien hat, ha az ételt kivájt tökben tálalja. Előbb vágja fel a tököt gerezdekre majd óvatosan válja ki. A kivájt tök húsát használja a fenti étel elkészítéséhez. Szórja meg a tök húsát egy kis cukorral, tegye a héjába és süsse körülbelül 45 percig 200 fokon kemencében.

A kismama is megvarrhatja

Sok az olyan kismama, aki gyermekgondozási szabadságát tölti otthon, s aki örömmel és szívesen varja maga kisgyermeke holmiját. Az itt bemutatott kisruhák 2—4 éves gyermekeknek alkalmasak.

1. Pirospöttyös anyagból készült a hátul elkerekített, két masnival megkötött, fodrosszélű kötényruha. Alatta ebből az anyagból varrt, gumisszárú fodros bugyi.

2. Rózsaszínű kockás zefir a vállon gombolós kötényruha anyaga, amelyet a szélén sötétkék paszpol díszít. A fehér vászonzsebre sötétkék fonallal hímeztek állatfigurát. (Hűvös időben alatta blúzt, pulóvert viselhet a kicsi.)

3. Akár a papa régi ingéből is kiszabható az — eredetileg fehér-piros csíkos — elöl végiggombolt fiúzubbony. A magas állógallér, a gombolóspánt és a széles zsebek piros vászonból kombináltak. Alatta vállpántos játszónadrág a blúz anyagából.

4. Sárga alapon kékvirágos a kislány bővülő szabású, hátul végiggombolt tunikája. A kör alakú zsebet, az állógallért és kézelőt kékszínű keskeny paszpol díszíti.

5. Égszínkék pikélflanellből készült, rátett zsebekkel, elöl mély hollal, a hátul patentgombokkal csukódó kisfiú felsőrész. A kis nadrág anyaga sötétkék jersey, ebből szabták a felsőrész paszpoldíszítését. A zsebeken rátétes mesefigurák.

BK.

Mit mondhatunk el a tanárnak?

Az egyik budapesti középiskolás kollégiumban levelet írtak az elsős diákok szüleinek. Ebben azt kérték a nevelők, hogy tájékoztassák őket az otthoniak gyermeküknek eddigi életének fontosabb eseményeiről. Milyen nagyobb megpróbáltatások érték? Milyen az egészségi állapota? Nincs-e valami betegsége? Milyen a természete? Akaratos, zárkózott, sértődékeny, magányos vagy jókedélyű, könnyen barátkozó, társas lény? Mi iránt érdeklődik? Mi a kedvenc időtöltése?

Ha ismeretlenül becsöppen a kollégiumba 25—30 diák egy nevelő szárnyai alá, napok telnek el csak az arcok, nevek megjegyzésével. S közben nemcsak ismerkedni kell, hanem az első pillanattól jó irányba befolyásolni a gyereket, hatni rá.

Öntő tagozaton tanult egy szívbeteg gyerek. Szülei sem az iskolában, sem a kollégiumban nem szóltak a betegségéről. A második év végén derült ki, ekkor kellett átiránvítani az egészségileg neki jobban megfelelő gépész szakra. Az átállást nem bírta, osztálvismétlésre bukott. Pedig, ha mindjárt ott kezdi a tanulást...

A szülőknek nem kell attól félniük, hogy a pedagógus visszaél a rábízott „titkokkal". Az a tanár, aki a gyerek ellen felhasználja, neki felemlegeti, vagy gúnyolódik vele azért, amit megtudott róla, nem áll hivatása magaslatán. Persze, inkább az az általános, hogy a gyerek rossz tulajdonságainak ismeretében eredményesebben igyekszik megóvni a ballépésektől. Egyik tanulónk korábban többször lopott. Ezt szülei nem közölték a nevelővel, ezért ebből a szempontból nem figyelt rá. Nemsokára el kellett távolítani a diákot a kollégiumból lopás miatt. Bizonyára nem egy diákotthonból elküldik ezeket a tájékoztató leveleket. De ha nem is érkezik ilyen, a nevelők szívesen fogadják a szülői segítséget a gyerek megismeréséhez, a középiskolás, a szakmunkástanuló és a tanyai kisdiák esetében egyaránt. Az iskolában dolgozó pedagógusok sem nélkülözhetik a szülők segítségét e tekintetben. Jó ha tudják, mi lehet az oka, amiért Kati vagy Péter mostanában szétszórt figvelmű, szomorú tekintetű. (Válnak a szülők, apuka gyakorta ittasan jön haza, sok a veszekedés a szülők között. Ez mind visszahat a gyerek viselkedésére.)

(ÁTÁNYI)

Különös lámpabúrák

A hangulatos szobabelső kialakításánál jelentős szerep jut a világító testeknek.

Az első említett búra alapanyaga kissé szokatlan: parafadugó. Miután a parafadugó mérete nem nagy, vásárolnunk kell belőle pár száz darabot, vagy kicsit elhalasztva a kivitelezést össze kell gyűjteni nagyobb mennyiséget. A lámpabúra csak akkor lesz szép, szabályos gömb alakú, ha a dugók egyforma nagyságúak.

A parafadugókon kívül szerezzünk be technokol-rapidot esetleg palma-rekord ragasztót, valamint a dugók átmérőjénél legalább 3—4 mm-nel kisebb keresztmetszetű fúrófejet.

Érdekes fényáteresztő és hangulatos árnyékot vető lesz a lámpa, ha a dugókat tengelyvonaluk mentén átfúrjuk.

Ezután nekiláthatunk a búra elkészítésének. Először kirakjuk a búra kezdő körét oly módon, hogy a dugókat szorosan egymás mellé illesztjük, ebből megláthatjuk, mekkora lesz majd a búra. Következő lépésben az egymással illeszkedő felületeket bekenjük ragasztóval, ehhez a művelethez használjunk pálcikát vagy ecsetet. Várjuk meg, amíg egy-egy összeillesztett szakasz megköt. A körkörösen egymás fölé helyezett parafák lassan kiadnak egy félgömböt, már ez az alakzat is esztétikus, a lámpakörtét is eltakarja, de ha kedvünk van, folytathatjuk a műveletet, immár a kezdőkörtől lefelé. A háromnegyed gömbnyi búrába alulról helyezzük el az elektromos szerelvényt (zsinór, foglalat, izzó) a zsinór, mellyel a függesztést megoldjuk, legyen kör keresztmetszetű elektromos vezeték.

A másik, kissé bohókás világítótest a spárgabúra. Első olvasásra tán merész állításnak tűnik, hogy akár a színes műrafia, akár a szőnyegfonal esetleg vékony spárga is alkalmas lehet lámpabúra készítésére. Természetesen itt is nagy szerep jut a ragasztónak.

A léggömböt felfújjuk és lehelet finoman átkenjük babaolajjal, majd az előkészített ragasztón áthúzott spárgát körkörösen addig tekerjük a léggömbre, míg azon egy-két négyzetcentiméternél nagyobb üres felület nem marad. A spárga fölötekerésére két mód kínálkozik: az első esetben fölfüggesztjük a léggömböt és a spárgát rátekerjük, a második esetben két kezünk közé fogva a luftballont igyekezzünk minél gyorsabban forgatni (úgy, hogy a spárga a gömb minden pontját egyenletesen fedje). A ragasztó száradására hagyjunk legalább másfél napot. Ezután a léggömböt leeresztjük és kihúzzuk az immár kemény, szilárd búrából. Vágással tetszés szerinti nyílást készíthetünk rajta az elektromos szerelvényeknek.

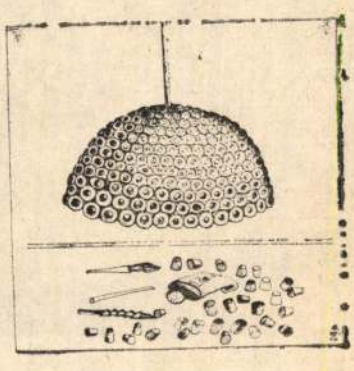

HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 JUL 13

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP

Cyránszki Mária
szobrászművész

1021

Egyre rangosabb képzőművészeti eseménynek számítanak a velencei Kápolna-galéria nyári, képzőművészeti tárlatai. Ravasz Erzsébet grafikusművész kiállítása után most ismét dunaújvárosi képzőművészek mutatkoznak be a Velencei nyár '79 kulturális programjának keretében. Bognár Ferenc, a dunaújvárosi tanács művelődésügyi osztályának vezetője tegnap nyitotta meg *Cyránsky Mária* és *ifjú Koffán Károly* közös tárlatát, amelyen a dunaújvárosi művészházaspár az utóbbi évek „termését" mutatja be.

Képeinken: Cyránski Mária Kibontakozás című szobra és ifjú Koffán Károly dekoratív tűzzománc falborítása.

gközelebbi feladat

y nap múlva a fő-
veszünk részt or-
senyen. December-
sdobos és úttörő
ntői következnek.
jövőre is országos
kon, augusztus-
k lesz az úttörők
zen kívül három,
zésű versenyt tar-
tavaszi szünetben
tközi versenyünk
t is tervezzük!

*

sikerek titkát ku-
erjú ezzel véget is
m annak ellenére,
köznapok valóban
zációs, rendkívüli
sorozatából áll-
ezésül mégis rá-

át mi a titka az
nyosabb, eredmé-
erepléseknek?

i Sándorné veze-
rövid gondolkodás
álaszolt:

lgozó szakosztály-
lkes, szorgalmas
szülők összefogá-
kapcsolat a peda-
. a Vasvárival, te-
aiskolával, na és
mellékes az sem,
egy csodálatos
s.

ó mondatokat már
gyezni. Megérke-
yanis Perjámosi
aki természetesen
hogy anyuval és
ütt úszkálhasson a
n, egyelőre még
...)

Jankó Árpád

tila (DKSE) 37.65. Lányc

Mé

(Folytatás az 1. oldalról)

Az EB-re eddig hivatalo
san 11 ország küldte el ne
vezését, de lehetséges, hog
további 3—4 nemzet sportoló
is részt vesznek a versenyen.

Jövő vasárnap, délelőtt tíz
kor ünnepélyes keretek kö
zött „gördül fel a függöny"
látványos légiparádéval kez
ődik el az I. Női Vitorlázó
repülő Európa-bajnokság. A
megnyitó nagyszabású légi
bemutatójának közönsége
megcsodálhatja a levegő bá
tor akrobatáit: az ejtőernyő
söket és a pilótákat (heli
kopterekben, motoros, sugár
hajtású és vitorlázórepülő
gépekben), megtapsolhatja a
bravúros egyéni, illetve köte
lék-repüléseket, gyönyörköd
het a hőlégballon- és a rá
dióirányításos repülőmodell
bemutatókban, és megtekint
heti a régi hangárban a re
püléstörténeti kiállítást. A
„földi" műsort néptánc
együttesek és fúvószenekarok adják, a délutáni órák
ban divatbemutató szerepel a programban.

Különjáratokat is indít a Volán Dunaújvárosból Kis
apostagra, így a július 22-
megnyitó nonstop látványos
ságaira legalább 25 ezer né
zőt vár a rendezőség.

*

Tegnap délelőtt a magya
sajtó képviselőinek bemutat

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Cyránsky Mária,
DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP
szobrászművész

1978 JAN 13

Lovy

Kész a Sellő

A Dunai Vasmű öntödéjében kiöntötték Cyránsky Mária szobrászművész Sellő című alkotását. A nagyméretű bronz szobor öntési munkálatai különösen nehéz feladat elé állították az öntöde dolgozóit, hiszen itt ilyen nagyméretű szobor még sohasem készült. A Sellőt négy darabban öntötték ki, az öntészeti munkát Kiss Mihály és Medovácz Pál végezte. Az egyes darabokat összehegesztette Kristóf Ferenc lakatos. A varratok lemaratásán, illetve lecsiszolásán maga a művész dolgozik, aki szerint az öntödeiekhez szebben a Képzőművészeti Vállalatnál sem tudták volna elvégezni ezt a munkát. A Sellőt a fedettuszoda előtt állítják fel.

(Bárándy István felvétele)

...ó Béla. — Ezek a döntések viszont sokfélék voltak az elmúlt években. A szövetkezetek többsége arra törekedett, hogy a lehető legolcsóbban oldja meg a központiantenna-telepítést, ám ez általában nem sikerült. Ráadásul ahány szövetkezet — annyi

Előbb-utóbb
konténerprog
történt — sz
akkor még
önként, két-
nevében és
meg ezt.

K

at—a pulpituson

1950-ben Budapesten megválasztották népi ülnöknek a fiatalkorúak bíróságához. 1952-ben itt is folytatta a bíráskodást, s azóta megszakítás nélkül ülnökösködik.

— Nem tudnám már megmondani, hány bírósági ügyem volt a huszonhét év alatt. Sok, nagyon sok... fiatalkorúak ügyeitől paprikahamisításig, fegyverrejtegetésig. Újítási per, telekper, válóper, — néha naponta tíz is. Mindre készülök. Tudja, nem díszként vagyunk ott mi ülnökök, hanem, hogy a paragrafusok közé az életet is bevigyük. Az ítélet csak így lehet igazságos.

— Mindig helyes ítéletet hozott?

— Sokszor látunk másképp egy-egy ügyet, sokszor volt egy, vagy másfél óra a félórás „visszavonulás". Ilyenkor nagy vitáink voltak és egyáltalán nem bólogattunk a hivatásos bíró javaslatára. Aztán szavaztunk. Ha ketten egyetértettünk, akkor az ítéletben a mi véleményünk fogalmazódott meg.

— Szükség van a népi ülnökökre?

— Igen, mert általuk nemcsak a törvény lesz összhangban az élettel, hanem az ítélet is. A bűnösség mértékét ugyanis nagyon nehéz csak az írott törvények alapján megítélni. Egy-egy ítélethozatalnál mindent alaposan mérlegelni kell. Azzal, hogy a népi ülnökök más-más környezetből kerülnek a bírói emelvényre, az ottani emberek, a munkatársaik, a szomszédaik, a barátaik véleményét is képviselik, akaratlanul is a nevükben mondanak véleményt.

— Néha túl hasszú idő telik el egy-egy ítélet megalkotásáig.

— Alaposan mérlegelni kell a súlyosbító és az enyhítő körülményeket. Tudom, hogy a tanúk számára sokszor szőrszálhasogatásnak tűnik a munkánk és hogy sok egyszerűbb ügyben valamennyi érdekelt akaratával előbb születhetne ítélet, de a törvényességet az ügymenetben is be kell tartani. Ez mindnyájunk érdeke, nekünk pedig a kötelességünk is.

*

Ács Zoltán egy-egy évben egy hónapot tölt a bíróságon. Munkatársai választják meg ülnöknek. Őket képviseli, a bizalmukból, a nevükben is ítélkezik. Élete, munkája sokak előtt kétfelé osztottnak tűnik, de aki ismeri, tudja, hogy a pályaválasztási tanácsadásokat tartó Ács Zoltán és a népi ülnök Ács Zoltán egy életet él. Mindkét munkája ugyanazt a közösséget szolgálja.

MNL

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-743, 340-726

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP

1977 NOV 4

Cyránski Mária

11. oldal

1021

Cyránski Mária: Alvó gyermek

Dunaújvárosiak!"

Dunaújváros közgondolkodását már évek, sőt: évtizedek óta bizonyos dinamizmus, erőteljes előrehaladnivágyás jellemzi. A gazdasági, a politikai élet, a társadalmi megmozdulások, a művészeti kezdeményezések terén éppúgy közismert ez, mint ahogyan a sportéletben.

Érdekes összehasonlításra — mondhatni: sport-szociológiai vagy sporttörténeti ténymegállapításra — nyílhat alkalom napjainkban, éppen a fedett uszodánk közgondolkozást módosító hatása következtében.

Amióta télen-nyáron mód van az úszásra (úszásra „civil" módon, akár öregesen, minden harmadik medencehossz után pihenve egyet, akár még ifjú erővel, tíz évvel ezelőtt lehervadt, mert lehetőség híján ki nem fejthetett versenyúszói ambíciókra emlékezve, vagy éppen néhány hónapos, de modern stílusú úszástudománnyal felvértezve) nos: amióta úszhatunk, szinte reggeltől estig telt ház van az uszodában. S azok, akik az úsznitudás hiánya miatt nem élvezhetik kellőképpen az uszodát, bizonyos fanyar lemondással vegyes irígységgel nézik a medencét, a benne úszkáló idős emberekkel, s a legifjabbakkal. És itt az összehasonlítás: az uszoda medencéjét nem fürdési, hanem úszási

Ciránszki Mária szobrászművész.

1021

1973. XI. 10. 1200./11/ V.

Dáli krónika

- Münnich Ferenc emlékhetet rendeznek Dunaújvárosban. Az egykori miniszterelnök nevét viselő gimnázium, és szakközé iskola, előtt, felavatták Münnich Ferenc mellszobrát, Ciránszki Mária, szobrászmüvész alkotását. Az iskola diákjai, tanulmányi versenyekkel, emlékfallal, és az iskolai rádió, ünnepi müsorával emlékeznek névadójukra, a nagy internacionalistára.

1021

Cziránszki Mária, szobrász

MDK

Dr. Münnich Ferencnek, fejér megye szülöttének mellszobrát mintázza meg.

–: Munkásmozgalmi harcosok szobrai

12

Népszabadság, Bp. 1969. júl. 5. [Vidéki]

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Czirónszki Mária

ESTI HÍRLAP
Budapest

1969 JUL 4

Három portré

A Képzőművészeti Alap közvetítésével három munkásmozgalmi harcos mellszobrát rendelte meg a Fejér megyei Tanács. Dr. Münnich Ferencnek, Fejér megye szülöttének mellszobrát *Czirónszki Mária*, Horváth Jánosnak, a székesfehérvári direktórium elnökének mellszobrát, *Egressiné Tóth Ila*, Velinszky Lászlónak, a Fejér megyei művelődésügy 1919-es vezetőjének mellszobrát pedig *Miró Eszter* készíti el.

(MTI)

Emke sarkánál a Diana Lujza téri állomáshoz. És azt, hogy *csaknem teljesen kész az aluljáróból átvezető márványpadlózat, a pénztárfülke,* amelyben egyelőre még a gépszerelők ülnek, egy kis cigarettaszünetet tartva, hogy később ismét munkába állhassanak a mozgólépcsők szerelésén

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Cziránszki Mária

1969 JUL

DÉLMAGYARORSZÁG

Szeged

1021

— **Mellszobrok.** Három munkásmozgalmi harcos mellszobrát rendelte meg a Fejér megyei tanács. Dr. Münnich Ferencnek, Fejér megye szülöttének mellszobrát Cziránszki Mária, Horváth Jánosnak, a székesfehérvári direktórium elnökének mellszobrát Egressiné Tóth Ila, Velinszky Lászlónak, a Fejér megyei művelődésügy 1919-es vezetőjének mellszobrát pedig Miró Eszter készíti el. A mellszobrokat a megyei tanács épületében helyezik majd el.

re, a XX. nyári olimpia szín-
helyére tekint és a sikeres
szereplés érdekében a nem-
zetek máris nagy erőfeszíté-
seket tesznek. Így van ez
nálunk is, annál is inkább,
mert hazánkban az olimpiára
való felkészülés az egész tár-

MDK

Czirányszki Mária, nobrán

Fejér megye rénére elhéníti

Münnich Ferenc mellszobrát

— : Három portré 4

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. jul. 4.

1021

1982.IX.23.Kossuth 18,30/Z
Esti Magazin

Profán oltárok tüz-zománcból. Cyránsky Mária tárlata a budapesti Paál László teremben látható. Bánki Ilona interjúja.

- Olyan,mint egy oltár.
- Mint egy oltár, de ha be van csukva,tulajdonképpen egy egyszerüsitett...ember/?/-forma.És kinyitva már a gótikus ajtóformatöbbszörösen megismételve,és utána megjelenik az ember maga.Stiláris voltában.Miért éppen ezt csinálja. Gyönyörü oltárokat,amelyek ember-formájúak?
- Házi oltár. Ez egy ilyen ünnepélyességgel,egy szoba-saroknak, ugyanakkor egy tisztaságot is áraszt a zománcnak a csillogása,önmagában, de egy nagyon szép tisztaságot fejez ki.
- A befoglaló formák,amibe én ezt a zománcot beteszem,azt is egy fontos jelentőségü formának tartom,
- Ez az a bizonyos oltár forma,
- A lényeges pontjait,ugy ahogy egy plasztika felületet,valahol a lényeges pontokon kiemelkedik,és csillog, ugyanúgy itt a szines zománccal megcsillantom a lényeget.
- Ez a zománc fakereten csillan meg. Valamennyi oltáron női alak látható. Gyönyörü szép finom formák, hosszúhajú, csodálatos nők, meztelenül,vagy pedig egy könnyü fátyollal letakarva.
- Terhesek. Én is nő vagyok, és itt tulajdonképpen kifejeztem a női életsorsot.
- Lépjünk tovább. Itt egy gyönyörü szép zománcot látok szintén fakeretben.Olyan,mintha kopjafa volna.
- Hát ez tulajdonképpen nem kopjafa,hanem egy református sirkőforma,ennek az a cime,hogy sors a sors körül van a sors forgó,és a két ... életfa,ami hétágú,az lehajló ágú életfa, és a háromágú kis,belőlük kinövő új, friss zöld az új életet jelképezi.
- Az Ön zománcain kézzelfoghatóan érezhető,hogy Ön szobrász.Ha végigsimitjuk a kezünkkel,akkor érezzük
- Érezzük , tulajdonképpen égetem,és ugy rakom föl a rétegeket,és fejlesztem a plasztikát.
- Hogyan egyeztethető össze a kicsi,finom, könnyed, zománc a hatalmas köztéri szobrokkal,amelyeket Ön eddig készitett?
- Más.Más. Ezt,ezt olyan játékos hévvel tudom csinálni.Élvezettel. Másik az sokkal inkább munka. Nehéz fizikai munka.

Cyránsky Mária szobrászművész

Cyranski Mária

ESTI HIRLAP

1965 NOV

1021

„IFJÚSÁG“

Dunaújvárosban a műteremlakásokban két szobrász és egy festőművész dolgozik. Ifjú Koffán Károly és felesége, Cyranski Mária költözött legutóbb az egyik műteremlakásba. Képünkön: Cyranski Mária szobortervet készít a tatabányai technikum kertjébe, Ifjúság címmel.

ü

november

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 48. évfordulója alkalmából díszünnepséget tartottak az Erkel Színházban. *Dobi István*, a Népköztársaság Elnöki Tanácsa elnökének megnyitója után *Németh Károly*, a Központi Bizottság tagja, a Budapesti Pártbizottság első titkára mondott ünnepi beszédet.

Országszerte megünnepelték november 7-ét.

Vasárnap, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 48. évfordulóján az MSZMP Központi Bizottsága, a forradalmi munkás-paraszt kormány és a Hazafias Népfront Országos Tanácsa koszorúzási ünnepséget rendezett a Szabadság téri szovjet hősi emlékműnél.

G. A. Gyenyiszov, a Szovjetunió budapesti nagykövete felkereste otthonában *dr. Münnich Ferencet*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagját és *átnyújtotta neki a Lenin-rendet*, a legmagasabb szovjet kitüntetést. Tegnap a Magyar Rádióban és Televízióban beszédet mondott *G. A Gyenyiszov* nagykövet.

A Nagy Októberi Szocia-

halott

Nigériában

Nigerian Tribune, az — UPGA — az Egyesült Nagy Haladó Szövetség — mellett síkraszálló lap épületét. Az épület közelében állomásozó gépkocsikat szintén megrongálták és felgyújtották.

MAHIR MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Cyránszky Mária, szobrászművész

DÉLMAGYARORSZÁG

1984 AUG 1 1

/1021

CYRÁNSKI MÁRIA DOMBORMŰVE

Találkozások

Az ácsmester

Épül a Szegedi Nemzeti Színház, — lassan épül. De erről most ne is beszéljünk. Más kérdés, nem tartozik ide. Hol faragnak az ácsok? — Mese az egész, — mondta egy falusi ezermester. Aligha volt igaza. Bár egy társaságban arról beszélgettünk, hogy az ácsmesterség önálló szakmai vonal-e, vagy pedig „oldalágazata" az építőipar, illetve a faipar valamelyik munkafolyamatának. Tamás barátom azt mondta, hogy a bognár és az ács szakma valamikor egy volt, később vált ketté. Neki sem volt igaza. Az ácsmesterek — lehet, hogy sok volt közöttük az ezermester — mindig is büszkék voltak tudományukra.

A színházi építkezésnél bámészkodtam, s csoda tudja miért, de megragadta a figyelmemet az ácsok munkája. Rafinált idomokat fűrészelgettek ki a deszkákból. *Veszelovszki Sándor* ácsmester, aki egy kiváló brigád vezetője, szívesen beszélgetett velem.

Kockás anyagból varrták a sapkáját. Kinézetre is kemény fickó. A derekán ott az ácsok elmaradhatatlan „jelvénye": bőrből készült öv, azon egy szögtáska, mellette a collstock, a szekerce és a lapos vonalú ceruza. Olyanok ezek, mint a katonatisztek fölszerelései. Kérdem Sándortól, hogy lett belőle ácsmester. Válasza visszapergetett egy igen változatos történelmi időszakot. Elmondta, hogy a Maros

a gyaluk teljes „klaviatúrája" szekerce, vésők, tisztítóvasak, vasból készült derékszög, az á ceruza, a feszítők, s természe sen a modern és korszerű f szerelések, gépek és berende sek kellenek a mindennapi á munkákhoz.

— *A mai kezdők, a leer Veszelovszki Sándorok, a tiz hat éves fiúk milyenek? Les belőlük olyan ácsmester, m Önből, vagy a hajdani kiv elődökből?*

— Az én brigádom átla életkora huszonhat év. Te mind fiatal. Persze ezek a g rekek mások, mint mi voltu ezelőtt harminc évvel.

— *Miért mások?*

...RLAP

1071 FEB 2

1021

Emléktábla

Cyrański Mária

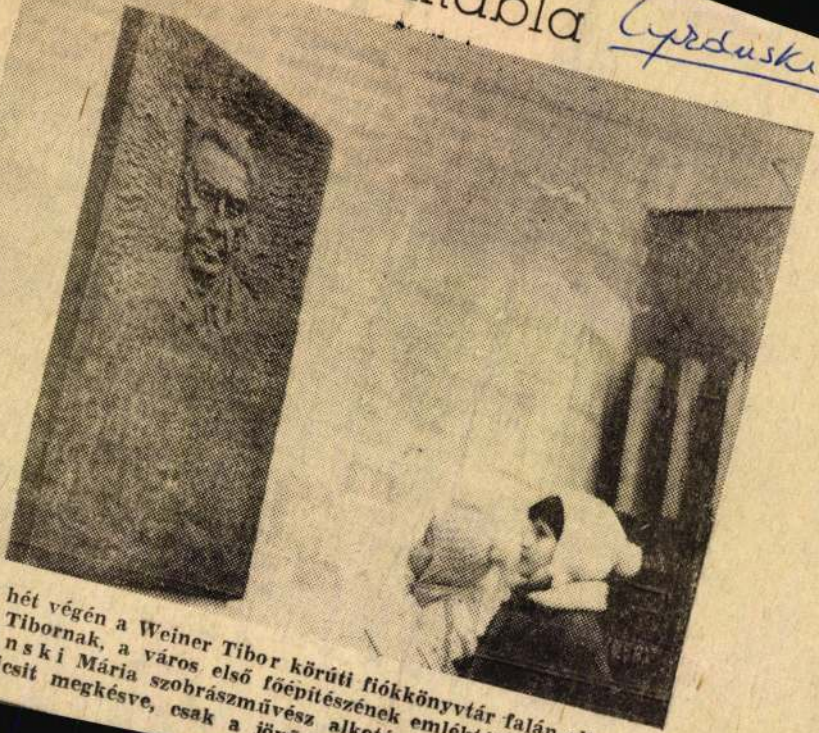

A múlt hét végén a Weiner Tibor körúti fiókkönyvtár falán elhelyez-
ték Weiner Tibornak, a város első főépítészének emléktábláját. A bronz
relief Cyránski Mária szobrászművész alkotása. A hivatalos avatás-
ra, sajnos kicsit megkésve, csak a jövő hét elején kerül sor.

Az ez évi úttörőolimpiai

na döntőit vasárnap délel
vári iskola jobboldali torna
rendezik. A rendezők és a
az elmúlt évekhez hasonl
számú jelentkezést vár.

a bennmaradáshoz szükséges pontokat. Március 14: Pénzügyőr—D. Ruha; március 21: D. Ruha—Szegedi Kender; március 28: Pécsi Ércbá-

*

A városi asztalitenisz csapatbajnokság elmúlt heti eredményei: „A" csoport: 26. Építők—Vendéglátók I. 6:4, DV. Műszerüzem—Ruhagyár ifi 8:2, Vörös Meteor III—Vendéglátók I. 7:3, DV Műszerüzem—Vörös Meteor serdülő—Ruhagyár serdülő II. 7:3, Épületelemgyár—Kohász ifi II. 9:1, Ruhagyár serdülő I.—Vörös Meteor serdülő 7:3, Ruhagyár serdülő I.—Ruhagyár serdülő II. 8:2.

nyász—D. Ruha; április 11: D. Ruha —Bp. Spartacus; április 18: Kaposvag; május 9: Bp. Postás—D. KÖZÉRT; június 6: D. Ruhagyár—

*

A középiskolás városi és járási asztalitenisz bajnokság vasárnap délelőtt nyolc órakor kezdődik a Sági iskola baloldali tornatermében. A város középiskolásai mellett asz-

bó Z. is „angyalbőrbe" öltözik.

Tényleges katonai szolgálatra vonul be ma a D. Kohász több fiatal labdarúgója. Kalmár és Földvári után Bartók, Szentesi, Jáksó és Szá-

*

Körzeti női tőr- és párbajtőr ver-

rendez szombaton és vasárnap

/1021

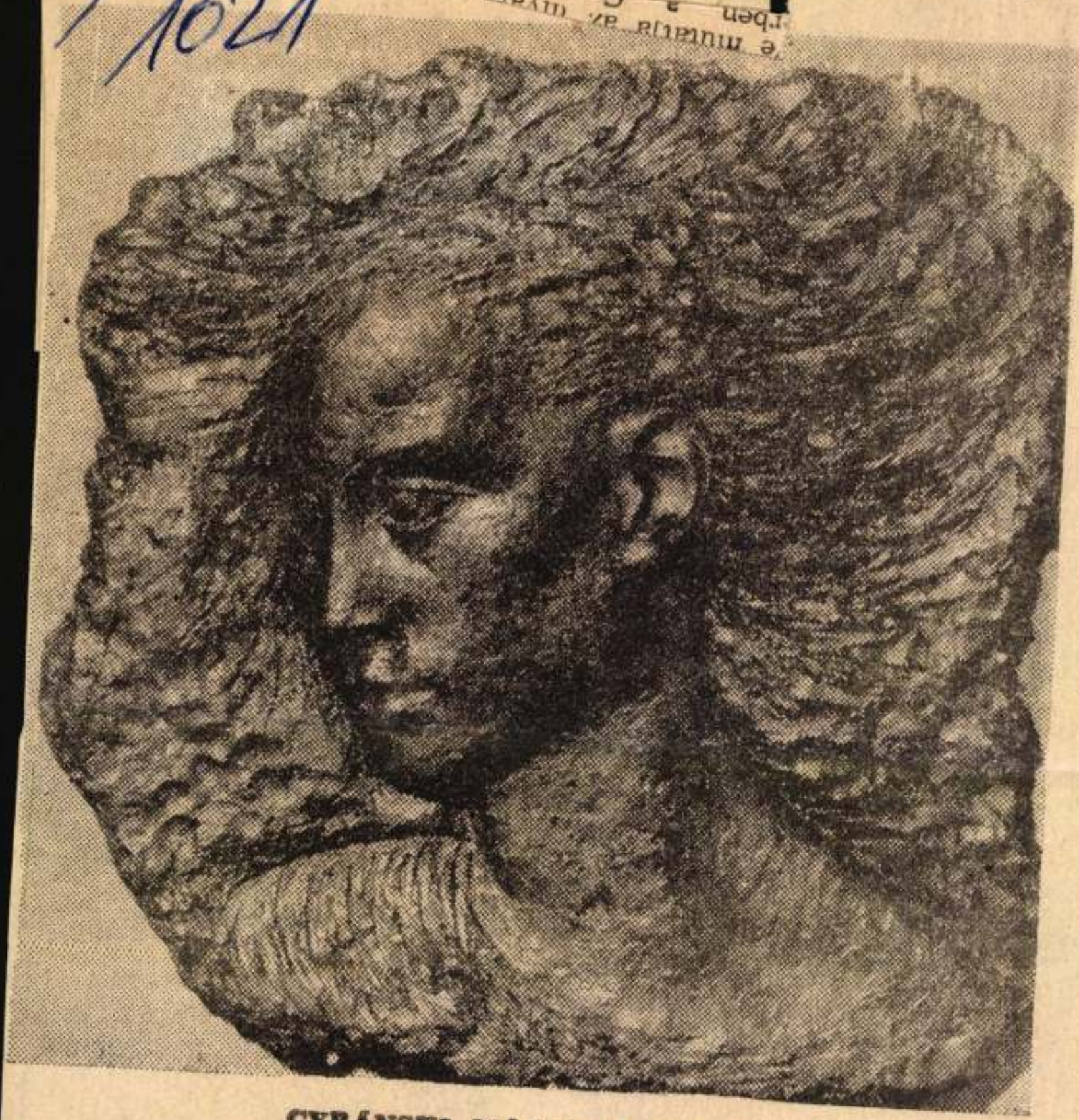

CYRÁNSKI MÁRIA: GÉNIUSZ

(Gelencsér Ferenc felvétele)

a benzinkút felől néz
épületegyüttest. Előté
szárny látható, amely
meket foglalja magában
ten nagy előcsarnokot
valamint a 120 szem
nácskozót. Az emelet c
la mögött a várócsarno
a 300 személyes nagy
nyer elhelyezést. Az ép
zata szürke mészkőbor
L-épületekhez vezető ú
da visz.

A kockaépület mögö
B-szárnya húzódik. Az
let kétemeletes, köz
nyaktaggal kapcsolód

Cyránski Mária
Dunaújvárosi
DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP
DEC 21
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-176

REGÉN

Minden nap ott voltak a strandon.

Majdnem egyszerre érkeztek, előbb a nő teritette le a takarót, a szokott helyre, a fenyők alá, nem sokkal később a férfi göngyölte ki néhány méterrel arrább a gyéknyt.

Eleinte nem szóltak egymáshoz, és később sem beszéltek sokat, pedig a két kislurkó nap mint nap együtt játszott, vagy együtt lubickolt a közeli gyermekmedencében.

A férfi kislányát Marikának, a nőét Erikának hívták.

— A te apukád is elvált? — kérdezte Marika, mindjárt tak, a kislányok naponta többször is beszéltek egymással az anyukáról és az apukáról.

A férfi egy napon megszólította a nőt. Azt mondta, hogy állandó délelőttös, azért tud kijárni a strandra. A nő meg elárulta, hogy reggel, munkaidő előtt szokott vásárolni, miután a kislányt elvitte az óvodába. Ekkor már mindketten sokkal többet tudtak egymásról, de ezt óvakodtak elárulni.

Lassan elmúlt a nyár.

Néha beszélgettek valamicskét, főként általánosságban a gyermeknevelésről, vagy másról, mindenesetre nagyon igyekeztek, hogy véletlenül se

Cyránsky Mária
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ szobrász
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉRMEGYEI HÍRLAP

1968 DEC 31

1021

Műteremsarok

Ciránsky Mária szobrász

Neve teljeséggel megőrizte eredeti lengyel helyesírását. Nemrégen fedezték fel ezt a lengyelek is, s most már tárgyalnak vele — egyelőre még nem hivatalosan — lengyelországi kiállítás megrendezéséről.

Még a beceneve is családnevéből alakult: Cyra. De ő az a nő, aki — legalábbis véleményem szerint — elsősorban művész és azután nő. Leánynevét a házasságban is megőrizte. Így aztán leánynéven feküdt be a kórházba, szülni is. „Milyen szép kislánya van annak a leányanyának!" Akkor méghozzá mindössze negyvenöt kilót nyomott, joggal nézték lánynak.

Életútja nem volt rózsás; szenvedett néhány férfinakvalót. Egy ideig már lemondtak róla az orvosok. Betegsége után egy keserves Bartók-portréval adózott az elhunyt mester emlékének. Ritkán látni ilyen Bartók-portrét. A köztudatban élő szelíd, ősz fej ellenében megalkotta a Zene, az Elégia-tétel Bartókját.

Példakép közül elsőként Michelangelót említi, mint azt a mestert, aki jelenleg legnagyobb hatással van rá. A műteremben a sixtusi kápolna freskójának alakjai. Nem szobrok tehát, festett, színes képek. De talán ez nem is lényeges. A lényeges a Michelangeló-i töltés, átfűtöttség. Ugyanilyen ihletőforrás — hobby és szenvedély — számára a zene. A preklasszikusok, Bach: János passiója, a Brandenburgi versenyek.

A régi főiskolai példakép pedig a rajongott Maillol. Az ő ihlető hatását idézi Cyránski egy ülő női aktja — amely hamarosan Dunaújvárosban kerül felállításra.

A székesfehérvári kiállításon méltán keltett feltűnést szobraival. Torzója, Ligheája összefogott, klaszszikus tömörséggel megfogalmazott alkotás.

„Ügyetlen vagyok" — mondja. „Csak olyan szobrot tudok elkészíteni, amelyet átéltem, megszenvedtem. Nem dolgozom könnyen. Egy-egy szobor rengeteg időbe kerül".

Kísérletezik is. De ez sem látványos, odadobott. Zománcképei a kis lakás konyhájának sütőjében készülnek. A rajz, a vázlat után lemezre porral szórja a színt, — sőt a vonalakat is. De a hamvas, visszafogott, tört színű zománcképek — mint a mellékelt Dunaújvárosi madonna — megérik a fáradságot: a zománc egészen különös, soha nem látott képet ad.

*

Olyan sokféle művészeti ág vonzotta, hogy tulajdonképpen véletlen, hogy éppen grafikus lett. Hegedűn, brácsán játszik, s diákkorában már tagja volt a Budai Barokk Kamarazenekarnak. A Képzőművészeti Főiskolán az elvont, elméleti tárgyak érdekelték. A filozófia, az ábrázoló geometria, a pedagógia. Negyedikes főiskolás korától már az ábrázoló geometria tanársegédje volt. Jelenleg a dunaújvárosi felsőfokú technikumban tanít.

Régóta, még főiskolás korától kötődik Vásárhely

Koffán Károly Béla grafikus

művészetéhez. Állandóan szerepel is kiállításaikon.

A nagyvenyimi iskola sgrafittóját társadalmi munkában készítette el. Harminchat órát töltött a létrán — amíg a hatalmas 11 m² alkotás elkészült — a szabad ég alatt. Közben az eső is esett. Ha ezért pénz járt volna...

Rajzok, portrék mellett — „aki embert tud rajzolni, annak kezében van a bölcsek köve" — a Tanácsköztársaság pályázatára készül.

„Most, hogy a témával foglalkozom, egészen új oldalát találtam meg. Tudtam, hogy voltak remek plakátok. Tudtam, hogy felléptek nagyszerű politikusok. De nem tudtam, hogy ennyire egymásra találtak. Most értettem csak meg, ennek a művészetnek a lényegét. Társult a forradalmi forma a forradalmi tartalommal. És ezt az elvont formát megértették! Nincs igazuk azoknak, akik azt mondják, hogy a társadalmi haladást naturális, fotonaturális ábrázolással szolgáljuk jobban. Soha nem volt olyan összhang a művészet és a társadalom között, mint a Tanácsköztársaság idején".

*

A műteremlakás műtermi részében Koffán grafikák, Cyránski szobrok. Hogy tudják segíteni egymás munkáját?

„Csak óvatosan. Korrigálunk egymásnak. A szemléleti egyetértés már megszokott. De meg kell éreznünk, hogy mikor van korrekcióra, biztatásra szüksége a másiknak és mikor jobb, ha önmagában oldja meg a művészi problémát..."

Torday Aliz

Cyránski Mária zománcké

Dunaújvárosi madonna — Koffán Károly Béla rajza.

ti ki magából, lakásomban állandóan a halálra és z elmulásra figyelmeztesen...

A fiatal festő ezután az dvari könyvtárnak ajánotta fel a Beethoven-maszot. A könyvtárigazgató eglepetten nézett fel a zemüvege mögül az ajánlatevőre.

— Ne tréfáljon barátom — tasította vissza ő is a haotti maszk megvételét. — Ebbe a könyvtárba az életre észülő és az életet szerető iatalok járnak, akik nem karnak a könyvek között a halálra gondolni.

A festő hazavitte a gipszntvényt és felakasztotta a alra műtermének legsötéebb zugában. Ott függött a halotti maszk egyideig.

Danhauser, akiből később z osztrákok egyik legnagyobb életkép-festője lett, edélyes ember volt és műermében gyakran fordultak eg nők, akiket mindig leangolt a sötét zugban is szrevett halotti maszk köelsége. Egy napon aztán zt mondta néki a modellje, gy feltűnően szép fiatal écsi leány:

— Pepi, ha holnap is itt átom még a falon ezt a ipszvacakot akkor többé em jövök el hozzád. Nem karom, hogy szerelmünkek a halál legyen a tanúja.

A festő levette a halotti naszkot a falról és elhatározta, hogy most már minden áron túlad rajta. Valamit hallott beszélni arról, ogy Beethovent, — akiről letnek utolsó éveiben a bécsi hangversenytermekben eljesen megfeledkeztek, mert a bécsiek szívét Rossini zenéje ragadta el — az angolok még a halála előtti hónapokban is többször felkeresték meghívásaikkal. Danhauser elhatározta tehát, hogy a halotti maszkot az angoloknak adja el. Levelezni kezdett Londonnal. De már az első válaszban megírták neki, hogy ők a zeneszerzőre nem a halotti maszk útján, hanem a hangversenyteremben szeretnek emlékezni.

Egy napon felkereste Danhausert műtermében egy bonni antikvárius. Megtudta a halotti maszk történetét és potom pénzért megvette a maszkot. Hazavitte Bonnba, Beethoven szülővárosába. Ott függött a halotti maszk jóideig könyvkereskedésében. Nemsokára ünnepségeket rendeztek a bonni egyetem alapításának századik évfordulója alkalmából. Az antikvárius elvitte a maszkot, hogy az egyetemnek ajándékozza. A gipszöntvényt azután az egyetemi könyvtár egyik kevésbé látogatott termében helyezték el. Ott porosodott hosszú évekig, közben olyan vastag porréteg lepte be, hogy az arcvonások is felismerhetetlenek lettek. Évek múlva a könyvtárban dolgozó egyik fiatal könyvtáros elhatározta, hogy nagytakarítást végez a teremben. Kezébe vette a halotti maszkot, „Szegény Schiller" — mondta és megpróbálta a vastag porréteget letörölni a gipszről. A maszk tisztítása közben egyszerre észrevette: mintha inkább mégis Beethovenhez hasonlítana. S amikor megállapította, hogy csakugyan Beethoven maszkja, a könyvtárigazgató engedélyével a Beethoven szülőházba vitte, amelyet éppen akkortájt rendeztek be Beethoven-múzeumnak. Amint kezében a halotti maszkkal az egyetemről a Beethoven-házba ment, az utcán játszadozó gyermekek is észrevették. — Nézd, a halál — mondták egymásnak a gyerekek, a halotti maszk láttán és torkukon megakadt a vidám szó.

*

Hallgatva a IX. Szimfóniát, újra bejárjuk a Beethoven-ene világát, amelyben boldogságra gyújtja a szíveket az emermilliókat átfogó szeretetből pattanó öröm. Ilyenkor Beethoven halotti maszkjára kell gondolnom. És arra is: milyen égtelen a hatalmad, diadalmas művészet, aki a lélek fuvalnából születtél, hogy nem ismered az enyészetet. Milyen ujjongó, zengő örökéletű, vagy mai, elporladt testű, szeény süket muzsikus, mert amíg itt éltél közöttünk, küzdöttél, szenvedtél és örültél, magad voltál „a világ lényege emberi képben".

Környei Elek

Kukucskálás a Parnasszusra

Shaw zenekritikája

Bernard Shaw-ról, a nagy íróról kevesen hinnék, hogy egykor zenekritikákkal kereste a kenyerét. Pedig fiatal korában, amikor egy napilap zenekritikusa volt, arról vált először híressé, hogy ő írta a világ legrövidebb recenzióját.

A lap szerkesztője Shaw-t a londoni orvosok énekkarának hangversenyére küldte el. A fiatal kritikus pedig így kommentálta a zenei eseményt a lap hasábjain:

„Tegnap a londoni orvosok énekeltek. Emlékeztetni szeretném őket arra, hogy amikor letették esküjüket az orvosi titoktartásról — hallgatást fogadtak".

Duse nem ad revansot

Egy vidéki család rendszeresen Eleonora Dusét hívta meg a születő gyermekek keresztanyjának. A híres színésznő minden alkalommal kötelességének érezte, hogy drága ajándékkal kedveskedjék a kis újszülött családjának. Amikor azonban az élelmes családfő már harmadízben kérte fel erre a tisztségre, s éppen az ünnepi asztalnál ültek, Duse megjegyezte:

„Hát ez mégiscsak szégyen! Már harmadszor vagyok itt keresztmama, és egyetlen egyszer sem tudtam még revansot adni."

Chevalier éjféli látogatója

Chevalierhez, a híres francia színészhez egy éjjel kétségbeesetten nyitott be házvezetőnője.

„Művész úr! Ébredjen azonnal! Szörnyűség!"

„Mi az? Mi történt?" — nyitotta ki Chevalier csodálkozva a szemét.

„Egy betörő van a házban!"

„Hol?"

„A könyvtárban".

„Ne mondja! És mit olvas?"

A korán kelő író

Az írók általában nem valami lelkes hívei a korán kelésnek. Éppen ezért furcsálták Herb Garden amerikai író ismerősei is, hogy már kora hajnalban írógépe mellett ül és dolgozik.

Egyszer társaságban valaki megpróbálta sarokba szorítani.

„Tennessee Williams és Arthur Miller későn kelnek, mégis mennyi nagyszerű dolgot írtak már. Nem érne ön is rá később kelni?"

„Nos, én éppen azért kelek ilyen korán" — válaszolta Garden. „Amikor hajnalban ülök az írógépem mellett, nincsen egyetlen méltó versenytársam sem. Ez pedig nagyon megnyugtató érzés".

Műértő közönség

G. B. Linklatert sok londoni kollégája ugratta, hogy színházi kritikáiban csupán a színészeket bírálja élesen, a közönséget azonban soha nem meri megkritizálni. Linklater e vádakra következő színházi kritikájával válaszolt.

A kritika mindössze ennyi volt:

„Akkor zúgott fel a legnagyobb taps a nézőtéren, amikor a darab szerzője az előadás végén a függöny elé lépett, meghajolt — és leszakadt a nadrágtartója..."

Anatole France és a riporter

France-szal egyszer Blanka Voigt német újságírónő készített riportot. A beszélgetés hosszúra sikerült, és France nemcsak vacsorára marasztalta magánál a csinos riportert, hanem éjszakai szállást is felajánlott. Lefekvés előtt, mikor elköszöntek egymástól, az írő megkérdezte az újságírónőt, hogy mikorra kéri a reggelit.

A vendég szerényen felelte:

„Nem akarok zavarni. Akkor reggelizem, amikor ön, és csak azt, amit ön."

Mire Anatole France kiadta házvezetőnőjének az utasítást:

„Krisztina holnap reggel hétkor reggelire nem egy, hanem két kanál ricinust kérek. Egyet magamnak, egyet a vendégem számára".

Nehéz-e nagyapának lenni?

Gaucho Marx, a híres színész viszonylag fiatalon lett nagyapa. Barátai megfigyelték, hogy a családi esemény óta gyakran gondterhelt arccal néz maga elé.

„Miért lógatod az orrod?" — kérdezték. — „Csak nem bosszant, hogy nagypapa lett belőled?"

„Á, dehogyis!" — legyintett a színész. — „Csak az a bosszantó, hogy egy nagymama a feleségem."

(Ford.: S. E.)

...SI KÖRKÉPEK

Alcsutdoboz

ég sivárnak hat a kerítése is, de ez szetvédelmi terület, ről, az útról nyoma latt, az akkor még kor Habsburg Jógatott. Ma már — i dolgozó, a kasondja — csak az családot, mesélik a ásig való kemény nyelmét biztosítotfoltokban van már az a közigazgatási ágban volt, hanem pel. Vértesdobozon a, Göböljárás puszörgy puszta, a dotállomása, Máriakálló egyházközség, Alcsutdoboz, Tordas, Gánt, Csákvár, Bodmér, Pusztavám, Zichyújfalu, Baracska, Kajászó, Csabdi, Martonvásár, Ercsi, Előszállás, Adony, Rácalmás, Dunaújváros, Sárkeresztúr, Iváncsa, Perkáta, Sárosd, Bicske, Szár, Óbarok, Etyek, Felcsút, Nagyhörcsök, Kisláng, Baracska, Pusztaszabolcs, Sárszentmihály, Seregélyes, Sárkeresztes, Vajta, Gyúró, Ráckeve, Tököl, Szigetújfalu, Soroksár, Budafok, Budaörs, Törökbálint, Érd, Diósd, Budakeszi, Páty, Nagykovácsi, Solymár, Pilisvörösvár, Perbál, Piliscsaba, Csobánka, Pilisszentlászló, Pilisszentkereszt, Dobogókő, Pilisszentkereszt, Pilisszántó, Pilisszentiván, Tinnye, Üröm, Budajenő, Csomád

Cyvánsky Mária

nobrászműrén

A lektorátus közleménye:

Dunaújvárosban a Mező! ált. istolában áll: Mező Imre mellszobra. (bronz)

Művészet
89/6

Cyranski Mária, szobrász

Kiállítási kalendárium, vidéken:

Dunaujvárosban rendezik meg a művész kiállítását.

Szocialista Művészetért, 1979. ápr. 4.

Gyránszky Mária

nohánműrény

Kiállítása Dunaújvárosban.

Fejé-Megyei Hírlap
1980 jan 17.

Cyránski Mária nobrász

Szerepi György: Menetközben
A kecskeméti zománcművészeti alkotóleprol

Művészet, 1982. március

Cyránski Mária szobrász

Pap Gábor: Vége jó – minden jó?
Jegyzetek a VIII. Nemzetközi
Zománcművészeti Alapról

Művészet, 1983. április

Cyránski Mária szobrász

Sümegi György: A kiskinéti Zománemüvészeti Alkotóhelyről

Művészet, 1983. február

Gyarmati Mária, festőművész

Kiállítási Kalendárium.
Vidéken:

a művésznő művének kiállítása
látható Dunaújvárosban.

Szocialista Művészet, 1979. ápr. 4.

Czirauszky Mária

A nohrán nah a Zebegényi Szabadiskolában új vezetőt kapott Czirauszky Mária szemelyében

Végvári Lajos: Zebegén krónikája, 1967-1977.
Müvészet, 1977. jul ius - 10.oldal.

MDK

Cyránsky Mária

Kiállitási hir

Dunaujváros 1967 nov.lo.

MDK

Cyranski Mária

Kiállitási hir

Dunaujváros 1967 dec.5.

MK

Cyransky Mária

Kiállitási kritika

Dunaujváros 1968 ápr.6.

MDK

Cyranski Mária

Kiállitási kritika

M vészet 1968 7. p.43.

Ügyiratszám:

Ügyintézőnk:

Budapest, 196

ORSZÁGOS TERMÉ
BUDAPEST, V.,
TELEF

4081 66. FNYV. 9. t. (N)

MDK

Cyransky Mária

Kiállitási hir

Dunaujváros 1968 jan.3 3o.

Cyránszky Mária szobrász

Dunaujvárosban él. Ferje ifj. Koffán Károly festő. Összel rendezik IV. Körös tárlatukat

N.N.: Képzőművészet a gyárvárosban

Magyar Hírság 1969 XI. 14

Cyrański Mária

Reliefjei nerejelnek a „Tavasz 69" c. antológiában (Eml: Bartók; Weiner)

Papp Sándor: Zöld, kék, sárga. Tavasz 69

Dunaújváros 1969 V. 6.

MDK.

Cyranski Mária

Kiállitási kritika

Dunaujváros 1966 nov.11.

MDK

Cyranski Mária

Kiállitási kritika

Dunaujváros 1968 aug.2.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Cyránski Mária

DUNAUJVÁROS

1966 MÁR 1.8.

1021

Aluminium plakettet készítenek a Vasmű kiszesei a DIN-re

A Dunaújvárosi Ifjúsági Napok előkészületei mind nagyobb méreteket ölt. A Vasmű kiszesei elvállalták, hogy munkaidőn kívül alumínium emlékplaketteket készítenek. A plakettet Cyránski Mária, városunkban élő szobrászművész mintázta meg. A plakett famintája már elkészült, alátétjének készítését pedig a 26-os Építőipari Vállalat asztalos részlegének fiataljai vállalták.

Az eloxált alumínium plakettel a DIN kulturális seregszemléjén résztvevő együtteseket és egyéni versenyzőket jutalmazzák.

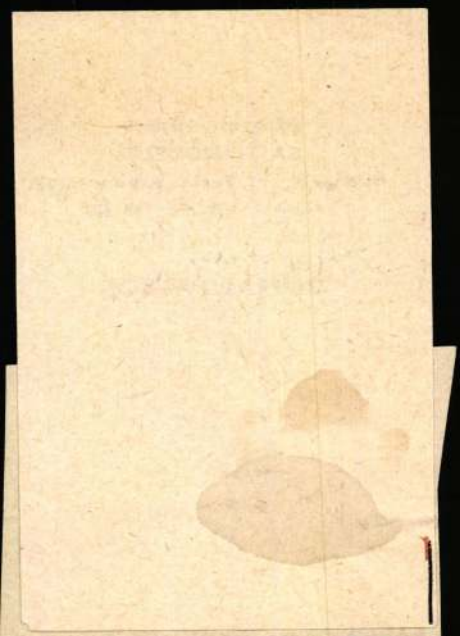

LAP

ROSI TANÁCS LAPJA

1966. MÁRCIUS 18., PÉNTEK

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉR MEGYEI
HÍRLAP
1967 MÁRT 5.

Cyránski Mária

— **Megjelenés lesz a fehérvári ifjúsági klub március 31-i programjának műsora, amelyről csak a helyszínen adnak tájékoztatást, s amelyet mi sem árulunk el. Annyit viszont az érdeklődők megtudhatnak, hogy ezen az esten megismerkedhetnek egy fiatal művészházaspárral is, Cyránski Mária szobrásszal és Koffán Károly festővel. Műveikből rögtönzött kiállítást is rendeznek.**

térítés ellenében

HOGYAN KÉSZÜL A

Szőnyegkészítés

és

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP
1984 MAR 2 9

1021

Cyránski Mária szobrászművész domborművet mintáz dunaújvárosi műtermében. A művész jobbja mellett látszik annak a köztéri alkotásnak kisléptékű vázlata, amelynek bronzba öntött végleges változata Várpalota új lakónegyedébe készül

Fotó: Gregority Antal

Tolnai utcai 2 szoba hallos, 54 m²-es, összkomfortos tanácsi bérlakásomat kisebb tanácsi bérlakásra. Minden megoldás érdekel. Érdeklődni a szfvári 2. sz. Ügyvédi Munkaközösség 4. sz. szobájában. Telefon: 12-507. Szfvár, Zalka M. u. 2. 3630

x Eladó 1,5 szobás **öröklakás** + garázs. Videotonhoz közel. Zsolt u. 63. I. 1. 17 után. 3616

x 2 szoba, erkélyes **szövetkezeti** lakás kp + OTP átvállalással augusztusi beköltözéssel eladó. Szfvár, Széchenyi u. 39. X. 32. Érdeklődni: 17 óra után. 2670

— 53 m²-es felújított **szövetkezeti** lakás fizetéskönnyítéssel eladó. Érdeklődni: Szfvár, Széchenyi út 37. 6/25. 320 808

— 2 szobás **szövetkezeti** lakás részletfizetésre eladó. Érdeklődni: mindennap 10—20 óráig, Benke F. u. 14. IX. 58. Horváth. 320 802

— 2 szoba, hallos **szövetkezeti** lakás eladó. Érdeklődni: hétköznap 18—20 óráig, Sebes I. u. 9/C. VIII. 34. 320 799

— Két szoba, hallos **szövetkezeti** lakás nyári beköltözéssel eladó. Érdeklődni: hétköznap 15—17 óráig, Szfvár, Se-

lődni: Török Józse Szfvár, Vörös Hadsere út 92. fszt. 2. 36

— Nagyon jó kertt **Mohán** házhely elad Szfvár, József u. 11. 6 320 8

VEGYES

x Értesítem kedv vásárlóimat, hogy üzletemben régen keresett hiánycikkek is kaphatók: Koleston hajfesték, Londacolor hajfesték minden színben, Solingen szemöldökcsipesz, Solingen hajvágó olló, kozmetikai tégelyek, Rexona desodorok és egyéb illatszerek. Pomozi Jenőné Szfvár, Kun Béla u. 5. Illatszer-Játék-fodrászati cikk üzlet. 3708

x A buszpályaudvaron felejtettem táskámat, benne szerszámok és fiatalkori fényképeim. Kérem a becsületes megtalálót, jutalom ellenében juttassa vissza. Szfvár, József A. u. 65. fszt. 2. Szabó Ferenc. 3703

x 130 m² alapterületű helyiség raktárnak vagy műhely céljára **kiadó.** Fűthető, ipari árammal ellátott helyiség (Dekoráció készítésére is alkalmas) Érdeklődni: mindennap 10 órától,

x 3 hónapos, német vizsla kölyökkutyák eladók. Örkényi József, Sárszentágota, Alkotmány u. 1. 3528

— Eladó 5 db választási **borjú.** Milis Mihály, Börgöndpuszta, Fő u. 12. 320 810

APRÓ-HIRDETÉS

JÁRMŰ

x PO frsz. 1200-as **Lada** eladó. Érdeklődni: Aba, Szabadság tér 4. 3004

x Jó állapotban lévő 1200-as **Zsiguli** Combi és 300 kg teherbírású utánfutó eladó. Érdeklődni: Nagy István Kápolnásnyék, Balassa u. 21. sz. alatt lehet. 3150

— Eladnám vagy elcserélném társasházban lévő kisméretű II. emeleti, erkélyes, gázfűtéses nem panel **lakásom.** Kérek nagyobb méretű, esetleg kétszobás hasonló összkomfortot. Érdeklődni: délután 15 órától, Szfvár, Fáy A. ltp. 11/b. II/2. 320 661

— **Elcserélném** 1 + 2 félszobás OTP belvárosi öröklakásomat, különálló háromszobás tanácsi kertes házra. „Napfény 320 660" jeligére a hirdetőbe. 320 660

— **Elcserélném** szfvári kétszobás szövetkezeti lakásom 1 + 3 félszobás lakásra. Hármas csere esetén egyszobás is érdekel. „József A. u. 320 655" jeligére a hirdetőbe. 320 655

— 2 és félszoba, hallos, belvárosi lakótelepi **tanácsi** lakásomat két kisebbre cserélném „Április 320 637" jeligére a hirdetőbe. 320 637

CYRÁNSKI Mária festő

Cyránszki Mária szobrász, ifj. Koffán Károly festő
Szeged, Gulácsy Terem, 1984. aug 2-11. – Bp. Kéthosarnok,
1984 [4] p. ill

CYRÁNSKI Mária szobran

Füst száll szomorú táj felett?

Idegenforgalom kontra krematórium

– Miért nem a temetőbe teszik a krematóriumot? – kérdezi *Dósa Tibor* –, nem értem. A logikáját nem tudom felfogni.

1993. január 28-án Dósa Tibor közös képviselő „Dunaföldvár város lakossága" nevében a Mozsola dűlőben létesítendő krematórium ellen szóló tiltakozást juttatott el a polgármesterhez. A dokumentum kétszázharmincnégy aláírást tartalmaz.

A majd egy éve húzódó „krematórium-ügynek" a Népújságban már kisebb irodalma van, kétszer is írtunk már a temetkezési szolgáltatókkal foglalkozó Orpheus Bt. terveiről *(Füstbe ment terv* 1992. július 31., és *Kinek kell itt krematórium?* 1992. október 10.). Tavaly nyáron úgy alakult, hogy a bt. bankpartnere, mivel a város túl sokáig habozta hozzájárulását a beruházáshoz, visszalépett. Ezután *Bogár A. Zoltán*, a bt. vezetője úgy döntött, nem kockáztatja veszni az ötletet, s ha nem lakóhelyén, hát máshol megvalósítja meg azt, így esett a választás Simontornyára, ahol az önkormányzat segítőkészségének mutatkozott. Valami azonban itt is közbejöhetett, mert az Orpheus mégis a földvári hivatallal egyezett meg a Mozsola dűlői terület megvásárlásáról. A pénzt a megállapodás értelmében március 31-ig kell letennie a vállalkozónak.

– *Tulajdonképpen kik tiltakoznak ?*

– Egy spontán kezdeményezésről van szó, a kendergyári lakótelep lakói kértek meg, hogy képviseljem az érdekeiket az ügyben – válaszol Dósa Tibor. Elég nagy a felháborodás, már ezer fölött van az aláírók száma, nemcsak a lakótelepről, hanem az egész városból.

– *Mi az oka az elégedetlenségüknek?*

– Az uralkodó nyugati széliránnyal a szagszennyeződés és a korom beterítené az egész várost. A lakók tudják, hogy mit jelent a solti „bűzgyár" (állati hulladékokat feldolgozó üzem), de annak a szaga csak ritkán, a déli széllel jött Dunaföldvár felé.

A dűlő szomszédságában lévő halastó idegenforgalmi gócpont – csónakázótó, kempinggel – lesz a közeljövőben, érvel tovább a közös képviselő.

– A lakók nem értik, hogy mi ebben a jó a polgármesteri hivatalnak, hisz idegenforgalom és kereskedelem lesz a tó körül. Már a látvány maga sem illik oda, a halottas autók ott jönnek-mennek . . .

A tiltakozás a február 25-i testületi ülés első napirendi pontjaként szerepelt *Kiss János* polgármester előterjesztésében, amelynek szövege megállapítja, hogy a lakossági indítványnak nevezett összegyűjtött aláírások nem felelnek meg a helyi népszavazás kezdeményezése és a népi kezdeményezés kritériumainak sem, még pedig formai okokból.

Nem tartalmazza ugyanis a tiltakozók olvasható neveit és személyi adatait. Az előterjesztés ugyanakkor biztosítja a tiltakozókat arról is, hogy ha esetleg egy formailag kifogástalan ívet nyújtanak be a hivatalhoz, „az önkormányzat tulajdonban álló ingatlanok elidegenítésével kapcsolatban hozott képviselőtestületi döntés ügyében" akkor sem rendelhető el népszavazás. Ettől függetlenül persze a képviselők többsége egyetértett azzal a felvetéssel, hogy – szabály ide, szabály oda –, kétszázharminc földvári polgár véleményét az önkormányzatnak *illik* figyelembe vennie. A döntésről már írtunk lapunkban, a testület áprilisi ülésére halasztotta az érdemi tárgyalást.

A napirendi pont megvitatása egyébként – jobb kifejezés híján – kissé furcsa volt, két okból is. A kívülálló a probléma elővezetése hallatán az érdekelt felek – a tiltakozók és az Orpheus Bt. képviselőjének – jelenlétét, viharos hozzászólásokat várt volna, közülük azonban senki sem volt jelen . . . Ha annyira közérdekű az ügy, akkor miért nem adtak személyes jelenlétükkel nyomatékot tiltakozásuknak a lakók? Két magyarázat merülhet fel: az aláírásgyűjtés nem egészen komoly, vagy pedig a hivatal gyorsan és csendesen túl akart lenni az egészen.

Nos, Dósa Tibor hallott róla, hogy terítékre kerül a dolog, a fejleményekről azonban még néhány nap elteltével sem volt tudomása. „Ha hívtak volna, elmegyek" – mondja. A közös képviselő egyébként jelezte: ha a megszabott harmincnapos határidőn belül nem kapnak választ a beadványra, akkor a területileg illetékes köztársasági megbízott hivatalához fordulnak jogorvoslatért.

A polgármesteri hivatal illetékese szerint a testületi ülés nyilvános, bárki bejöhet, a napirendi pontokat pedig az ülés előtt minden alkalommal közhírré teszik.

Bogár A. Zoltán kissé meghökkenten veszi utólag tudomásul a tényállást, nem érti, hogy ő, mint beruházó miért nem kapott meghívást az ülésre.

A másik furcsa mozzanat szintén a bt.-t érinti. A képviselők ugyanis annak tudatában halasztották el az ügy tárgyalását, hogy az építkezésből úgy sem lesz semmi, hiszen a vállalkozó szoros kapcsolatban áll bizonyos végrehajtókkal, így mihelyt megvenné a területet, lefoglalnák azt. Az, hogy ki, mikor és miért, nem hangzott el. A konkrétumok nélküli információ a polgármestertől származott, aki bírósági eljárásról nem szólt ugyan, egy levegőben lógó végrehajtási eljárás viszont ezt feltételezi. A bejelentés rögtön meg is tette a hatását, hiszen egy képviselő azt javasolta: kérjenek garanciát a vállalkozótól, mielőtt megvásárolná a területet.

– *Mit szól ehhez Bogár A. Zoltán?*

– Egyértelműen cáfolom, hogy bármilyen eljárás folyna a bt. ellen. Másfél héten belül jelentkezem a pénzzel az önkormányzatnál, és rövid időn belül elkezdődik az építkezés.

– *Mi a véleménye a tiltakozó akcióról?*

– Visszakérdezek: milyen tiltakozás az, hogy egy kontyos nő azt híreszteli, hogy a krematóriumban kutyalábat fognak égetni? A létesítmény környezetvédelmi szempontból nem kifogásolható, szénmonoxid kibocsátás minimális. Az a terület egyébként, ahol kempinget terveznek létrehozni, természetvédelmi terület lesz, úgyhogy aki ezt még a kommunista rezsimben megvásárolta, ezzel most ráfaragott.

Az ügy tehát egyáltalán nem lefutott. Úgy tűnik, a krematórium megmarad homokszemnek a városháza fogaskerekei között, s most egy olyan megoldásra lenne szükség, amellyel a kecske jól lakik, de nem káposztával . . .

– Én nagyon kulturált temetkezési formának tartom a hamvasztást, örülnék, ha ebben a térségben is adva lennének a feltételei – mondja *Vida Sándor* képviselő.

– Amikor tavaly a testület elé került az a határozat, amelyben a terület eladásáról döntöttünk, ezért is szavaztam mellette, s most is az az álláspontom, hogy nem szabad elvetni a krematórium építését, s adott esetben egy másik területet kell felajánlani a beruházónak.

Ehhez persze az Orpheus Bt.-nek is lesz néhány szava, a következő, áprilisi fordulóig tartó időszak várhatóan nem lesz eseménytelen.

Tóth Ferenc

Szobrok, amelyek felelnek

Azt mondják, ha valaki azt csinálhatja, amit szeret, szerencsés ember, ha ebből meg is tud élni, akár boldog is lehet. Nos, ***Cyránski Mária*** *közel állhat ehhez: azon kevés képzőművészek közé tartozik, akik anyagi okokból nem kényszerülnek megalkuvásra.*

– *Művészként elégedett embernek tartja magát?*

– Ha ez magvalósul, akkor talán –, mutat rá a művésznő a most készülő világháborús emlékművének makettjére. – Az emlékmű lényegében egy tiltakozás az erőszak ellen, amelyet jelképesen fejez ki a háttérben a megcsonkított fa, előtte a megfeszített, szenvedő ember –, nem Krisztus, hisz nincsen töviskorona a fején. A gondolatot ma nagyon aktuálisnak tartom, hisz egy világégés küszöbén vagyunk.

– *Alkotásai arra utalnak, hogy távol áll Öntől az élet árnyoldalainak ábrázolása.*

– A gondolatok, amelyeket megfogalmazok, inkább nőiesek: női sorsok, anyaság. A férfiak gyakran sajnálják, hogy elmennek e témák mellett. De a plasztika nem is az a műfaj, amelyben iróniával ki lehetne fejezni bármit is.

– *Kik azok a művészek, akik nélkül Önnek nem létezne egyetemes művészettörténet?*

Az emlékmű makettje

– Rembrandt, Rodin, a magyarok közül Ferenczy Béni. Ők azok a művészek, rokon lelkek, akiknek alkotásai „felelnek". Egy szobor akkor jó, ha a lélek sugárzik róla, számomra ez a nívó. Én egyéként öntörvényű alkotónak tartom magam, a főiskolán a mestereim sem tudtak igazán nevelni, abban az értelemben, hogy valakinek az iskolájához tartoztam volna.

tf

Vénusz: bronzszobor és gipszminta

A művelődési ház programjai

Március 14-én, vasárnap este nyolc órakor indul a blues a házban, ekkor lesz ugyanis a tervek szerint két hetenként sorra kerülő *Blues-kocsmák* első bulija, a tolnai *Electric Soul* emélhetően hatásos zenei közreműködésével.

❄

Az általános iskola adja az idei március 15-i műsort, amely a művelődési házban kezdődik hétfőn este hat órakor. Innen indul a fáklyás felvonulás is, melynek során az iskolások koszorút helyeznek el a Petőfi-emléktáblánál, majd az első világháborús emlékműnél.

❄

Bacsó Péter *Te rongyos élet* című filmjét vetíti a video-filmklub március 17-én, szerdán este hat órai kezdettel.

Gumiipari Szövetkezet

Negyedévre biztos a piac

Tegnap zajlott le a százhetven főt foglalkoztató „Földvár" Gumiipari Szövetkezet közös közgyűlése, amely napirendjén a múlt esztendei mérleg, illetve a szövetkezet önkormányzati szabályzatának megvitatása szerepelt. Az 1948-ban alakult szövetkezet helyzetéről a tavaly újra választott elnököt, *Holmár Józsefet* kérdeztük, aki huszonkét éve tölti be ezt a pozíciót.

❄

– *Milyen évet zárt a szövetkezet?*

– Hozzávetőleg kétszáz millió forintos árbevételünk volt, és tizenöt milliós nyereségünk. Az egy személyre jutó, évi bruttó százötvenezer forintos jövedelemhez képest jelentősnek mondható osztalékot fizethetünk különböző formákban, annak mintegy huszonöt százalékát.

– *Hogyan zajlott le a szövetkezet átalakulása?*

– 1992-ben az elsők közt alakultunk új típusú szövetkezetté. Nálunk a szövetkezeti hozzágalomnak régi hagyományai vannak, egyetlen kilépő sem volt. Szeptemberben volt a tisztújító közgyűlés, jelentős fiatalítás történt az igazgatóságban, és a felügyelő bizottságban. A nevesítésnél nem volt vita, a tagok szívesen vették azt a változást, amely által a szövetkezeti vagyon valóságosan is magántulajdonon alapul.

– *Milyen hatással volt a szövetkezetre az elmúlt években a megváltozó gazdasági környezet?*

– Nem árulok el titkot, ha azt mondom, hogy az új piacpolitika semmi újat nem hozott a szövetkezetnek, nekünk a rendszerváltás előtt meg kellett tanulnunk a piac törvényeit, külföldi kapcsolatokat keresni. Most elsősorban hazai piacra dolgozunk, külföldön elsősorban olasz és horvát partnereink vannak. 1991-ben szűnt meg egy jelentős együttműködés csehszlovák partnereinkkel, amely nyolc éven át ötszáz főnek biztosított munkát Tolna és főként Bács-Kiskun megyében. Itt Földváron az elmúlt öt évben csendesen zsugorodott mind a létszám, mind a mennyiségi termelés. Két éve még kétszáznegyvenen dolgoztak nálunk, ma százhetvenen. A létszámunk úgy csökkent, hogy radikális elbocsátások nem voltak. A hatvanas években volt lehetőség arra, hogy itt, helyben gumiipari szakmunkásokat képezzünk ki, ma már erre nem gondolhatunk, örülünk, hogy ennyi munkahelyet tudunk biztosítani.

– *Mennyire biztos termékeik piaca?*

– Talán egy negyedévre látjuk előre a rendeléseinket. Ezt az évet jól kezdtük, májusig van munkánk, nyártól azonban még semmi nincsen kilátásban. Régebben a kereskedelem tartott készleteket áruinkból, ez a rendszer megszűnt. Hitel nélkül nem tudunk megélni, az alapanyagért készpénzt kell adnunk, abból pedig soká lesz késztermék.

– *Milyen változtatásokat tartalmaz a régi szervezeti szabályzathoz képest az új önkormányzati szabályzat?*

– Talán a legfontosabb a szolidaritási alap létrehozása, amely a kiadott üzletrészek tíz százalékából áll majd össze. Az alapból a szociálisan hátrányos helyzetbe került dolgozókat, tagokat, és kívülállókat tudjuk majd egyszeri segélyben részesíteni. Erről minden esetben az igazgatóság dönt majd.

fr

Átkukkantó

A Solti Tavaszi Napok programja

Három napos rendezvénysorozattal várja a közönséget Solt március 13-tól 15-ig.

Tizenharmadikán, szombaton reggel kilenc órakor a művelődési otthonban a Ciróka Bábszínház előadása szórakoztatja a gyerekeket, ugyanott délután három órakor *Dunamente élő népművészete* címmel nyílik kiállítás, amely alkalomból a dunaföldvári HÍD együttes ad műsort. Délután öt órától *dunamenti művészeti csoportok* mutatkoznak be. Az előadáson fellép a szalkszentmártoni, a dunapataji népdalkör, a hartai néptáncegyüttes, a solti II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola gyermekcsoportja, Dunaföldvárról pedig *Miskolczi Mária* népdalénekes, valamint a *Népművészeti Egyesület táncegyüttese*. A est vendége lesz *Dévai Nagy Kamilla* is.

Március 14-én, vasárnap délelőtt kilenc órakor a helyi könyvtár a *helytörténeti falukutatás* témáját érintő előadásnak ad helyet, ezzel egyidőben a művelődési otthonban zajlik majd a *„Petőfi" szavalóverseny*. Délután öt órakor, illetve fél nyolckor *kabaréest* lesz a kissolti Rákóczi Tsz irodaházában, valamint a Nyugdíjas Klubban többek közt *Balázs Péter, Angyal János és Bojtor Imre* közreműködésével. A *Kortársak* együttes lép fel este fél nyolckor, a művelődési otthonban.

Tizenötödike, az ünnep napja istentisztelettel kezdődik mindkét felekezet templomában, amelyet tizenegy órakor ünnepi megemlékezés és koszorúzás követ a Vécsey parkban.

Délután fél háromkor a református templomban kerül sor arra az ünnepi hangversenyre, amelynek vendégművészei közt *Kovács Kolos és Kalmár Magda* is fellép.

Bezárt a bazár

A képen látható játékautomatát a Városháza titkárságán kaptuk lencsevégre. Tévedés ne essék: bár az önkormányzat egészében véve vállalkozó szellemű, nem váltott profilt, és nem jelent meg a szórakoztatóipari piacon. A tárgyat tiltott szerencsejáték miatt a Shell-benzinkútnál foglalta le a rendőrség, egy hónappal ezelőtti akciója során.

Rendőrségi hírek

Utazó bűnözők

Jelentős, mintegy százezer forintnyi anyagi kárt okozott ismeretlen tettes Csesznek Imre, dunaföldvári lakos felsőöreghegyi gyümölcsösében. Az elkövető a kisebb gyümölcsfákat egyszerűen kivágta, a nagyobbakban maradandó kárt tett.

Nem ez az első ilyen eset, Madocsáról és Bölcskéről is érkezett már hasonló ügyben feljelentés, feltehetően boszszúállásról van szó.

❄

Nincs szerencséje a vállalkozónak, mert szintén nem ismeretes az elkövetője annak az éjszakai betörésnek, amely március 5-e és 7-e között történt a Süveges Árpád tulajdonában lévő Seregélyes úti, pihenőparknak kialakított területen.

A látogató erőszakkal behatolt a park egyik épületébe, majd egy fűnyírógéppel, egy 11,5 kilogrammos gázpalackkal, valamint kisebb tárgyakkal gazdagabban távozott.

❄

Állampolgári bejelentésre sikerült viszont fülöncsípni azt a két tettest, akik március 5-én, este nyolc órakor Süveges Árpádnak ezúttal a Szőlőkert utcai hétvégi házába törtek be.

Sz. J.-né és G. I. gyáli lakosok Mohácsra tartván időztek két napot a városban, mint a tényállás is mutatja: ezúttal jobb lett volna lopás helyett mihamarabb tovább állniuk.

Továbbra is tüzes kérdések

A Tolnai Népújság korábbi számában már válaszoltam néhány, a gázzal és a tűzoltással kapcsolatos kérdésre. Az olvasók most az alábbi kérdést tették fel:

Mit kell tenni, ha tűz keletkezik abban a helyiségben, ahol gázpalack vagy vezetékes gáz van?

A két alapszabályt itt is be kell tartani: oltani és jelezni. Ha ez nem lehetséges, a következő a teendő: vezetékes gáznál a mérőóra melletti gömbcsapot kell elzárni. A palackos gáznál egy kissé bonyolultabb a kérdés. A megértéséhez néhány dolgot el kell mondanom. A palack háromnegyedéig cseppfolyós, onnét pedig légnemű állapotban van a gáz. Ez kerül el a nyomáscsökkentőn keresztül a tűzhelyhez. Előfordulhat, hogy hideg időben beszereljük az újonnan hozott palackot és nem tudjuk a gyújtást elvégezni, mert nincs elegendő légnemű gáz a palackban. Várni kell, amíg felveszi a szoba hőmérsékletét és használhatóvá válik. Veszélyes lehet, ha nagy hő éri a palackot: a szükségesnél nagyobb mennyiségű gáz válik légneművé, a belső túlnyomás szétdobja a palackot vagy kilövi a szelepet. Ezt nevezzük fizikai robbanásnak. A kiömlő gáz azonnal robbanóképes elegyet alkot és a robbanás romba dönti a házat, kitöri az ajtót, az ablakot. Ha lehet, azonnal távolítsuk el a palackot. Egy nagy késsel vágjuk el a tömlőt, ügyelve arra, hogy a szelep ne legyen nyitva és vigyük a szabadba. Olyan helyzetbe is kerülhetünk, amikor már erre nincs lehetőség. Akkor az épülettől távolabb, védett helyre meneküljünk. Ne legyünk az égő helyiség ablaka vagy ajtaja irányában, mert a robbanás itt vezetődik le. Az érkező tűzoltókat tájékoztatni kell a palack helyéről!

Csőglei István
tűzvédelmi szaktanácsadó

Jövő héttől video-teszt

Szerény felmérések szerint is napjainkban több mint egymillió videomagnó van használatban, és e készülékek döntő többsége az egyszerűbb kategóriákból kerül ki. Az érdeklődés továbbra is a normál VHS rendszerben dolgozó készülékek felé irányul, s lényegesen szerényebb a részesedése a Hi-Fi hangrögzítésű, vagy S-VHS rendszerben felvevő készülékeknek.

Több oka is van ennek, mert amíg nincs sztereó tv-adás, és a viedotékák által kölcsönzött kazetták is hagyományos rögzítési rendszerben vannak, addig nincs, ami motiválja a vásárlókat ez irányba, ám még döntőbb, hogy sokak számára a 40-50 ezer forintos árak szinte elérhetetlennek tűnnek. Persze, hozzá kell még tenni, hogy legtöbben a tévé műsorairól készítenek felvételeket, vagy barátoktól és videotékákból kölcsönzött kazettákat játszanak le, s a további szolgáltatások köre kisebb szerepet játszik. A kamkorderek terjedésével várhatóan változhatnak az igények és nagyobb szerepet kaphatnak mindazok a szolgáltatások, melyek az elektronika fejlődésével mindinkább általános sajátosságai lesznek a videomagnóknak.

A dr. Varga Tibortól, a megyei fogyasztóvédelmi felügyelőség vezetőjétől kapott vizsgálati anyag teszteli mind az igényesebb, mind az egyszerűbb videomagnó típusokat. A tesztben szereplő húsz készülék közül hét kétfejes, három háromfejes, míg tíz készülék a négyfejes konstrukciók közül került ki, és áraik szerint is elég széles skálán mozognak. A négyfejes készülékek általában a drágább kategóriát jelentik, mégsem adnak garanciát a jobb képminőségre. A fejek száma ugyanis a szolgáltatási tudományokkal hozható összefüggésbe, s bár igaz az is, hogy az igényesebb készülékekbe jobb képfelbontást biztosító fejekkel szerelt fejdobokat használnak a gyártók.

Áttekintve a szolgáltatások körét, láthatóan jónéhány alaptudomány nemcsak a drágább készülékek sajátja, hanem egyre inkább az olcsóbb készülékek részévé is vált. Több olcsóbb és drágább típus rendelkezik indexkeresési rendszerrel, amikor minden felévtel kezdetkor a szalagra egy láthatatlan, „megcímzett" sorszámmal ellátott jel kerül, és később ezek alapján lehet indítani a kívánt meghatározott indexhelyű kezdeten a felvételt. Állóképre, képkimerevítésre minden készülék alkalmas, a létrejövő kép minősége azonban erősen változó. A tesztnél nagy jelentőséget tulajdonítottak a gyorsindításnak is. A teszt-táblázat, melyet jövő héttől kezdve, öt részben közlünk lapunk hasábjain, a következő szempontokat tartalmazzák: képjellemzők, frekvencia-átvitel, jel-zaj viszony, sorbontás, hangjellemzők, képminőség, állókép minősége, kezelési útmutató, kezelés a készüléken, távvezérlés, lejátszás zaja, kapcsolás zaja, képmegjelenés ideje, védelem hálózatkimaradás esetén, és egyéb szolgáltatások.

vem

Még egyszer a „Cinege madár"-ról

Március 7-én (Hőgyészen) befejeződött az 1992/93. évi népdaléneklési és népi hangszeres verseny.

Lapunkban, a Tolnai Népújságban rendszeresen hírt adtunk az egyes eseményekről, növekvő színvonaláról és az egyre bővülő részvételi körről. Jó érzéssel nyugtázzuk az ez évi eseményeket, eredményeket. Köszönetet mondunk mindazoknak, akik segítő közreműködésükkel, anyagi vagy egyéb támogatásukkal elősegítették e rendezvénysorozatot, így a Tolna Megyei Pedagógiai Intézetnek, az Axel-Springer Tolna Megyei Irodájának, a hőgyészi önkormányzatnak, a Hőgyész Vegyesipari Szövetkezetnek, a Hőgyész SASAD virágboltnak, a Hőgyészi Német Nemzetiségi Egyesületnek, Decsi Kiss Jánosnak, valamint azoknak a művelődési házaknak, amelyek otthont adtak az egyes elődöntőknek, mindezzel több mint 2000 hagyományőrzőnek és több száz nézőnek szerezve örömet. Mindezt a rendezők nevében köszönjük, remélve, hogy a következő esztendőben ismét hagyományőrzők százai bemutatkozásának örülhetünk!

Munkáltatóknak és kifizetőknek az SZJA-ról

Az 1992. évi személyi jövedelemadóval kapcsolatos munkáltatói és kifizetői adatszolgáltatási feladatok:

Kifizetőnek minősül a jogi személy, a jogi személyiség nélküli gazdasági társaság, az egyéni vállalkozó, a közös név alatt működő polgári jogi társaság, a szakcsoport, a társasház és a társas üdülő.

Munkáltató az a kifizető, akivel a magánszemély:

– munkaviszonyt létesít,

– bedolgozói jogviszonyban áll,

– főfoglalkozásban munkaviszonynak minősülő szövetkezeti tagsági viszonyban áll,

– gazdasági társaságban, polgári jogi társaságban vagy szakcsoportban főfoglalkozású tagsági viszonyban áll.

Az adatszolgáltatási kötelezettség kiterjed valamennyi kifizetőre illetve munkáltatóra.

Az adatszolgáltatást a K 29/92, K 30/92, K 41/92 és K 42/92 számú nyomtatványon, számítógéppel készített leporellón vagy 250-nél nagyobb tételszám esetén mágneses adathordozón lehet beadni. Leporellón vagy mágneses adathordozón történő adatszolgáltatás esetén annak tartalmát és az adatok sorrendjét a fenti nyomtatványokkal azonosan kell meghatározni.

A leporellón nyomtatott karakterek sűrűsége legfeljebb 12 karakter/inch lehet.

A nyomtatványokon vagy leporellón elkészített adatszolgáltatás benyújtásának határideje **1993. március 31.**

A mágneses adathordozón elkészített adatszolgáltatás beadásának határidje **1993. április 20.**

Az adatszolgáltatáshoz az A/92. Adatkísérő lapot is mellékelni kell, amely egyben az adatszolgáltatás igazolására is szolgál. Az adatszolgáltatást egy példányban, az adatkísérő lapot három példányban kell benyújtani. A nyomtatványok a nyomtatványellátó üzletekben szerezhetők be. Ha az adatszolgáltató 1993. január 1. és március 31. között megszűnik, adatszolgáltatását a bevallással (megszűnésének bejelentésével) egyidejűleg, de legkésőbb 1993. március 31-éig kell benyújtania.

A kifizetőnek adózónként adatot kell szolgáltatni:

– A jövedelem-összevonás alá eső kifizetett összegekről, az adóelőleg számításánál figyelembe vett adóalapról és a levont adóelőlegekről.

– A munkaviszony (munkavégzési kötelezettséggel járó szövetkezeti tagsági viszony) keretében a magánszemély részére ellenérték nélkül juttatott vagyonrészről, vagyoni értékről, vagyonjegyről, illetve a dolgozói részvényről.

– A részvénytársaság alkalmazottja részére térítés ellenében juttatott dolgozói részvényekről.

A munkáltatónak (azok esetében, akiknek az adóját elszámolta) adatot kell szolgáltatnia a magánszemély részére kifizetett jövedelem-összevonás alá eső, illetőleg egyes forrásadós adóköteles és egyes adómentes jövedelmekről, az adóalap-csökkentő és adókedvezményekről jogcímenként, valamint a megállapított adóról.

Nem kell adatot szolgáltatni a magánszemélynek történt kifizetésekről, ha az:

– hitelként, kölcsönként kifizetett vagy visszafizetett összeg,

– az egy szerződésből származó 3000 forintot meg nem haladó kifizetés, valamint a földjáradék címén kifizetett összeg esetén, kivéve, ha a magánszemély nyilatkozott, hogy e jövedelmeit összevonja,

– a mezőgazdasági kistermelés címén 1992. április 15-ét követően kifizetett összeg,

– vállalkozó részére e minőségben (vállalkozói díjként) 1992. árpilis 15-ét követően kifizetett összeg,

– az ingó és ingatlan értékesítésének ellenértéke,

– a vagyoni értékű jog átruházásának ellenértéke,

– a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerint teljes összegében adómentes (a tartósan külföldön foglalkoztatottak részére kifizetett adómentes összegek kivételével).

A magánszemélyenként gyűjtött és összegezett éves adatokat a következőképpen kell benyújtani:

– A K29/92. számú nyomtatvány kitöltésével kell közölni azon magánszemélyek jövedelem elszámolásának kiemelt adatait, akiknek 1993. január 15-éig tett nyilatkozatuk alapján az összjövedelmét és személyi jövedelemadóját a munkáltató állapította meg.

– A K30/92. számú nyomtatvány szolgál a K29/92. sz. nyomtatványon nem szereplő magánszemélyeknek történt mindazon kifizetés feltüntetésére, amelyre az adatszolgáltatási kötelezettség kiterjed.

– A K41/92. számú nyomtatványon kell adatot szolgáltatni mindazon magánszemélyekről, akik szövetkezeti tagként ingyenesen kaptak üzletrészt, vagyonrészt, vagyoni értéket, stb. és azokról is, akik a munkáltatójuktól ingyenesen vagy kedvezményesen juttattak vagyonjegyhez, dolgozói részvényhez.

– A K42/92. számú nyomtatványon kell adatot szolgáltatni azokról a magánszemélyekről, akiknek a munkaviszonyuk év közben szűnt meg.

Az adatszolgáltatást személyesen vagy postán lehet benyújtani az adatszolgáltató területileg illetékes adóhatósághoz. A nyomtatványok átvételének igazolása az adatkísérő lapon történik.

A fenti nyomtatványokon a név és a személyi azonosító szám szerepel, feldolgozni, összesíteni csak ezen adatok megléte esetén lehetséges, ha a személyi azonosító szám nincs az adatszolgáltató birtokában, úgy a helyi lakosok vonatkozásában a Polgármesteri Hivatalhoz, megyei illetékességű lakosok vonatkozásában a TÁKISZ-hoz, más megyei lakosok vonatkozásában az Országos Személyi Adat- és Lakcímnyilvántartó Hivatalhoz (1450. budapest IX. Márton u. 15.) lehet fordulni.

Az adatszolgáltató feladata, hogy az adatszolgáltatás hiányosságaiból, pontatlanságából eredő hibákat az adóhatóság által megjelölt helyen és határidőre kijavítsa.

Az adatszolgáltatási kötelezettség nem vagy nem megfelelő minőségű teljesítéséért, az ellenőrzés során feltárt hibák határidőre történő kijavításának elmulasztásáért az adóhatóság mulasztási bírságot állapíthat meg.

Felhívjuk a vállalkozások figyelmét, hogy az 1993. évi költségvetési támogatásokat (agrárpiaci támogatás, fogyasztói árkiegészítés stb.) és a fogyasztási adó visszatérítést az APEH 86. r.sz. 33 tipusú bizonylaton igényelheti.

A nyomtatvány kereskedelmi forgalomban beszerezhető.

APEH Megyei Igazgatóság

Az olvasó írja

Benzinpanasz

Részlet egy szerkesztőségünkbe érkezett levélből:

Az egyik szekszárdi benzinkútnál az amúgy sem olcsó benzin tankolása alkalmából február 26-án, 14 óra 45 perckor már másodszor tapasztaltam azt, hogy a kifizetett 1.000 forint helyett 999 forint 50 fillérért tettek üzemanyagot a tartályba.

Nem az ötven fillérért, de ha netán 1.000 forint 50 fillér lett volna a fizetendő összeg, egészen biztos, hogy megkérik azt az 50 fillért."

Dr. Varga Tibor, a megyei fogyasztóvédelmi felügyelőség vezetője várja a levél íróját (név és cím a szerkesztőségben) a felügyelőség irodájában, mely Szekszárdon, a Mártírok tere 11-13. szám alatt található, hogy az üggyel kapcsolatban a felügyelőség hatáskörébe tartozó lépések megtételéhez való információt és tennivalókat megbeszélhessék.

Világbanki kölcsönnel: tankönyvreform

Könyv-kupont kapnak a diákok

Egyre jobban előtérbe kerülnek a piaci módszerek a tankönyvkiadásban is. Amíg korábban egyetlen cég uralta a piacot, mára sikerült felszámolni a monopóliumot és megnyitni azt a piacot is a vállalkozások előtt.

A Művelődési és Közoktatásügyi Minisztériumban most dolgoznak egy tankönyvfejlesztési világbanki programon. Ennek lényegéről kérdeztük dr. Gallyas Csabát, a minisztérium könyv-, lap- és irodalmi főosztályának vezetőjét.

— Tankönyveink jelentős része és tartalma elavult. Itt nemcsak politikai elavulásról van szó, hanem arról is, hogy a tankönyvek felfogása és példarendszere egy régi al- és felépítményt tükröz. Ezért nagyon sokat újra kell írni és ez nem kevés pénzbe kerül. Egy tankönyv kifejlesztése és kipróbálása mintegy 2 millió forint.

Ezért van szükségünk külföldi kölcsönre. A hitel segítségével felére – mintegy öt évre – csökkenthetjük – az egyébként sok évig tartó munkálatokat.

— Megszűnt a Tankönyvkiadó Vállalat monopolhelyzete, milyen változás várható ettől?

— A világbanki hitel segítségével a másik nagy feladatunkat is meg akarjuk oldani: a tankönyvpiacot a kiadói és a vásárlói oldalról is szeretnénk megváltoztatni. Stabil, vállalkozói alapon álló, megbízható tankönyvpiacot szeretnénk teremteni.

— Ezek szerint előfordulhat, hogy egy 3. osztályos történelemkönyvet több könyvkiadó is megjelentet majd?

— Erre törekszünk. Egyetlen feltétele van a tankönyvkiadásnak: a most készülő nemzeti alaptanterv kritériumainak feleljen meg. De azon belül korlátlan lehetőségei vannak a szerzőknek is, a kiadóknak is. Az iskola, illetve a tanár dönti el, melyik alternatív tankönyvet használja a tanításhoz. A jó könyv mindig jó üzlet volt és lesz ezután is! Hogy mégse legyen olyan nagy a vállalkozók kockázata, a magunk részéről keressük annak a lehetőségét is, hogy az arra megfelelő kiadókat, vállalkozókat miként lehetne kölcsönnel, hitellel támogatni.

— Ha a tankönyvek eddig megszokott dotációi megszűnnek, és kialakul e téren is a piaci viszony, igen magasak lesznek a tankönyvek árai. Ezen miként tudnak segíteni?

— Úgy, hogy a dotációt közvetlenül a diákoknak adjuk. Azelőtt különféle csatornákon a kiadók kapták ezeket a forintokat. Szeretnénk most pénzforgalom nélkül megoldani ezt a kérdést: valószínűleg kuponokat vezetünk be, amit vagy a diákok, vagy az iskola, esetleg az önkormányzatok kapnak meg.

— Milyen mértékű lesz a dotáció?

— Még most dolgozunk a részleteken, de az első évben mintegy 50 százalékos támogatásra gondolunk. Százmillió dollár feletti összegről van szó.

— Mikor várható döntés?

— Májusra szeretnék a kormány elé terjeszteni az egész programot. Ősszel kerül a magyar álláspont Washingtonba, a Világbank Igazgatótanácsa elé, és remélhetően jövő év január-februárjában fel is vehetjük a pénzt. Már az idei tankönyvek egy része ebből a hitelből készül.

(koós)
Ferenczy Europress

PÁLYÁZAT

Pályázatot hirdetünk a drog ellenes küzdelem jegyében.

"ÉLJ EGÉSZSÉGESEN DROG NÉLKÜL!"

címmel,

a következő korcsoportokban:
- általános iskolás
- középiskolás
- felnőtt

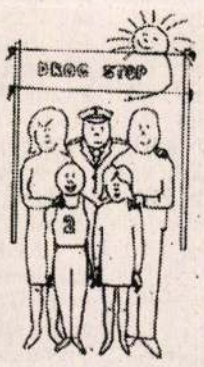

PÁLYÁZNI LEHET:
- plakáttal
- szalagfelirattal
- matricával
- hajpánttal
- textíliával
- felirat pólóra

A beküldött pályázatokat a meghirdetett korcsoportokban díjazzuk, a szponzorok által felajánlott ajándékokkal.

Pályázhatnak egyének és közösségek.

SZPONZOROK:

Tm. Gyógyszertári Központ
Decsi Kis János népi iparművész
Burger Rauch
BENZ - OIL Kft.
Bartina Nyomda
Sárszeg ÁPÉSZ SKÁLA Áruháza
Dália ABC
Tm. Gyermek és Ifjúsági Alapítvány
KOVIMA Kft.

A beküldött pályamunkák elbírálását szakszerű végzi és az eredményhirdetésre és a pályamunkák kiállítására 1993. április 17-én a sportcsarnokban kerül sor a DROG STOP egészségnapok rendezvény keretében.

BEKÜLDÉSI HATÁRIDŐ:
1993. április 5.
CÍM:
Drogmegelőzési csoport
ÁNTSZ Tolna Megyei Intézete
7100 Szekszárd,
Dr. Szentgáli Gy. u. 2.

Kérjük a pályázatokat jeligével megküldeni!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-908, 337-748, 349-726

Czyránszki Mária

MAGYAR IFJÚSÁG

1970 NOV 27

Őszi tárlat

A dunaújvárosi képzőművészek V. őszi tárlatán tizenkét művész mutatta be legújabb munkáit. Képünkön: Czyránszki Mária „Vietnami fiú" című portréja.

Cyránski Mária

emlitve + kép : tüzzománc

Losonci Miklós:Tavaszi tárlat.Dunaujváros,Uitz Béla Terem

UJ TÜKÖR 1982. XIX.évf. 20. sz. 4.o.

SZERZŐDÉS

nkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesitéséhez

egyrészről a MTA Müvészettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri
szről

helye:

e:

:

tt az alábbi feltételekkel:

dő feladat részletesen:

Cyránski Mária

Zanánclép

Forrás 1983/3

Czyranski hárta

Szerepel az alábbi tárlaton

N.N.: Székesfehérváron megnyílt a tejérmegyei kép. mův. tárlata

Dunaújváros 1968 XI. 9.

Cyranski Mária, nobrán

Dunaújvárosi nobrán művén.

József Attila-nobrát felavátták
hékesfehérvárott a J. A. gimná-
ziumban.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp 1973. máj. 6.

Cyransky Mária, szobrász

József Attila-reliefjét Dunaújváros-ban a költőről elnevezett ált. iskolában helyezték el.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1973. jun. 16.

Cziránszky Mária szobrászmüvész, és ifjú Koffán Károly festőmüvész kiállítását augusztus 2-tól láthatjuk a szegedi Gulácsi Lajos teremben.

Studió 84

1984. VII. ~~14~~ 31. ~~TV Amúsor, 21.25 (Ismé)~~.

Cyranski. Mária, fsh

l: Kátai Mihály

Sümegi György: Zománcművészeti alkotótelep, 1981. 96.

Forrás, Kecskemét, 1981. nov.

XIII/11

Cyránski Mária, festő

Kompozíció: Rep.

Cyránski Mária: 15.

Forrás, Kecskemét, 1981. nov. XIII/11

Cyránszky Mária, szobrászművész

a kétévenként rendszeresen megrendezett tárlat az idén időben egybecsik a városalapítás 30 éves jubileumával.– A művész egy plasztikát állított ki. Ez a sztélé tán a kelleténél jobban magán viseli a folklorista tűzzománcosok inspirációját.– Három táncoló nőalakot ábrázoló variációi nagyszerű mozdulatritmusú, színben is vonzó, az égetés különböző stádiumaiban szemléletesen érzékeltető zománctáblák.

(említve).

Á. Szabó János: Dunaújvárosi Tavaszi Tárlat.
Fejér Megyei Hírlap, 1980. ápr. 29.

MK.

Cziránszky Mária

Hiradás dunaujvárosi letelepedéséről

Dunaujváros 1965 juni.4.

MDK

Cziránszky M.
szobrász

szerepelt a kiállitáson.

"Pihenő"

Dömötör JÁNOS : A Képzőművészeti Főiskola növendékeinek kiállitása Vásárhelyen.

Csongrád megyei Hirlap, 1963 aug. 6.

Cyránsky Mária, szobrász

A IV. Nemzetközi Zománcművészeti alkotótelepre-Kecskemét, júl 4-tól aug. 6-ig – meghívót kapott 11 magyar és 5 szovjet művész. A telepen három dunaújvárosi művész: Ravasz Erzsébet, Cyránsky Mária és ifj. Koffán Károly dolgozik. – A művész tárlatvészet egy néhány éves dusan drapériázott női bronztorzó vezeti be, ennek zománcfestmény áttétele egy triptichon, gyöngyházfényű akttorzó három nézetben. (említve).

Á. Szabó János: Zománc és művészet Kecskeméten.

Fejér Megyei Hírlap, 1978. aug. 13.

Cyránski Mária

románcművén

Tűzrománcol Kecskeméten

Dunaújvárosi Hírlap
1979 aug. 24

Czirjánki Mária, [ ]

Mű:

Czirjánki Mária: Triptichon

Címoldal

Borító 1

Forrás, Kecskemét, 1978-OKI

X/10.

Czirákszky Mária, rajzban

L: Ravasz Erzsébet

—: Velencei nyár '79 8

Esti Hírlap, Bp. 1979. jún. 15.

19

Cyránski Mária

CYRÁNSKI MÁRIA, fiatal dunaújvárosi szobrászművész kiállítását nyitották meg tegnap Dunaújvárosban, az Uitz-teremben.

Magyar Hirlap 1978/272/1o

Ciránsky Erzsébet, zománcművész

A kecskeméti zománcművészeti alkotótelep 1975-ben alakult meg, kezdte meg munkáját. A Megyei Művelődési Központban aug. 17-én megnyílt a zománcművészeti tárlat, melyen szerepel a művész egyszerű, visszafogottságában szép fazománckompozíciója. (említve).

Kerényi József: Zománcművészeti törekvések.
Petőfi Népe, 1980. aug. 31.

CYRÁNSZKY MÁRIA, szobrász

A Székesfehérvári István Király Múzeum Helytörténeti gyüjteménye 1968-69-ben több művel gyarapodott. Többek között Cyránszky Mária dombormüvével Karolyi Mihályról. 18 169.old

FITZ JENŐ: Jelentés a Fehér Megyei Múzeumok 1968-69. évi tevékenységéről. Helytörténeti gyüjtemény 169.old

ALBA REGIA, Az István Király Múz. Közleményei, XI. 1970 1971. Székesfehérvár

Cyransky Mária, szobrán

L. Koppán Károly

-. Kr 8.

Nép. szabad. ág. Bp. 1979 febr. 20.

Budapesten születtem 1940-ben.
Tanulmányaimat a budapesti Művészeti Gimnázium után a Képzőművészeti Főiskolán folytattam, ahol 1964-ben szobrász szakon végeztem. 1974-ben Derkovits ösztöndíjat kaptam.
Köztéri szobraim állnak Dunaújvárosban, Székesfehérvárott és Tatabányán.
A kecskeméti Nemzetközi Tűzzománc Alkotótelepen megismertem és megszerettem a tűzzománc anyagát. Munkáimmal külföldi és hazai tárlatokon szerepeltem. Ezen a kiállításon tűzzománcaimat, reliefjeimet és kisplasztikáimat mutatom be.

Cyránski Mária

1940. augusztusában születtem Budapesten.
Apám Móricz Zsigmond folyóiratában – („Kelet Népe") – metszetsorozatban adta hírül a világnak jövetelemet. Ez a körülmény később fatálisnak bizonyult: egyrészt mert kezdettől belülről láthattam a művészpályát, – melyet mások többnyire kívülről közelítenek és később élnek meg – másrész azért, mert magam is hasonló ösvényre tértem, – vállalva a holtig tartó „ifjú" előnevet.
A Képzőművészeti Főiskolát 1963-ban végeztem. Tűzzománccal 1968 óta foglalkozom. Állandó résztvevője voltam a Nemzetközi Tűzzománc Alkotótelepnek, két ízben mint technikai vezető is. Munkáim hazai tárlatokon kívül többek között Krakkóban, Moszkvában, Szabadkán szerepeltek.

ifj. Koffán Károly

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

CYRÁNSKI MÁRIA
SZOBRÁSZMŰVÉSZ

Ifj. KOFFÁN KÁROLY
FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1984. AUGUSZTUS 2-ÁN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:

TANDI LAJOS
ÚJSÁGÍRÓ

MEGTEKINTHETŐ:
1984. AUGUSZTUS 2–11.

GULÁCSY LAJOS TEREM
SZEGED, KÁRÁSZ UTCA 17.

F. k.: Köteles István – 84-1368 GENERALART Dorogi Ny.

IFJ. KOFFÁN KÁROLY

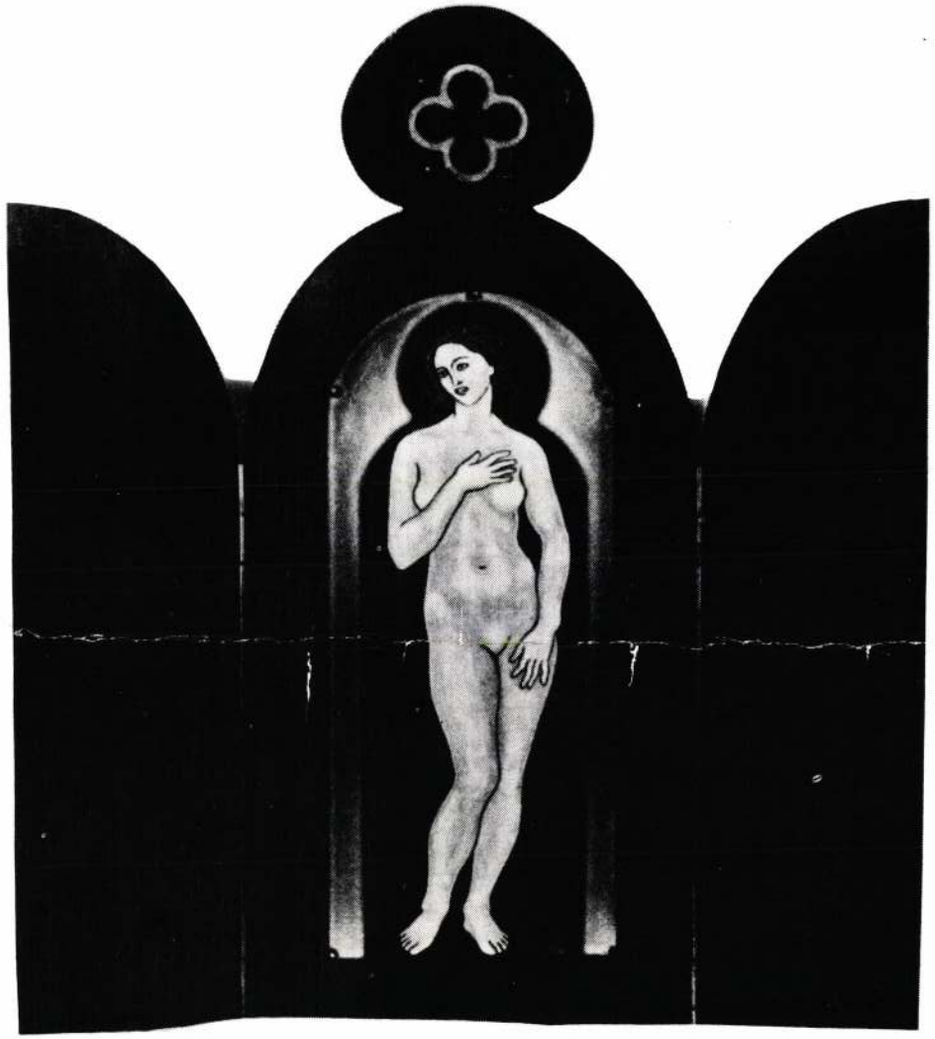

CYRÁNSKI MÁRIA

Cyránski Mária, szobrán

– □ ifjú koffán károly 2.

Esti Hírlap, Bp. 1979 júl. 10

Cyranski Mária, Szobrán

[Cziránszky]

L: Ravan Erzsébet

7.

–: Megnyílt a velencei nyár

Ninszabadság, Bn. 1979 jún. 16.

Cyranski Mária

Eck Imre grafikai kiállitása Pécsett az István tér 6. sz. alatt megtekinthető julius 31.-ig.
Selmeczi György az egri Megyei Müvelődési Központban julius 31.-ig,
Gorka Livia a szegedi Gulácsy Lajos Teremben augusztus 1.-ig,
Ifj Koffán Károly és Cyranski Mária a Velencei Galériában augusztus 2.-ig,

Dohnál Tibor, Erdős Julia, Fodor Eta, Pusztai Agoston és Sarkadi Péter az egri Gárdonyi Szinházban augusztus 12.-ig mutatja be müveit a fent nevezett kiállitó termekben, -közli a kulturális eseményeket ismertető rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. juli. 21. XXIII. évf. 29. sz. 8. lap.

Cyranski Mária szobrászművész,
a Kossuth Művelődési Házban nyílt
meg kiállítása ifj. Koffán Károly
festőművésszel együtt.

Kiállítás

Erzekmagyarország, 1973. nov. 28.

Cyranski Mária szobrász

„József Attila" mellszobrát

május 5-én szombaton Gyéresfehérváróth a József Attila gimnázium előcsarnokában avattak fel.

Magyar Nemzet 1973 május 6

10. old.

Cyrański Mária

A Miskolci Galéria rendezésében nyílottak meg tegnap, a Kossuth Művelődési Házban két dunaújvárosi művész kiállítását, melyen Cyrański Mária harmoniát keresö, hágy ivelésü szobraival, tömör, csak a belső lényeg kifejezésére koncentráló dombormüveivel vett részt.

(cs.a.) Szobrok és tüzzománc.

Észak-Magyarország 1973/261 12 old.

Cyránski Maria
szobrászművész és ifjú Koffán Károly festőművész alkotásaiból nyílik kiállítás, a miskolci Kossuth Művelődési Házban november 6-án.

Ó szak-Magyarország 1973/255 7old.

Cyránszki Mária szobrászművész.

A Kossuth Művelődési Házban nyelt meg kiállítása.

Kiállítás.

Északmagyarország, 1973. nov. 16.

Cyránski Mária szobrászművész

Kiállítása megnyílt a Kossuth Művelődési Házban.

Kiállítás

Északmagyarország, 1973. nov. 23.

Gyránski Mária

A Tanácsköztársaság 50. évfordulójának tiszteletére emlékkiállítás nyílt márc. 15.-én, 1918-1919 címmel, melyen művei szerepelnek.

Dunaújváros, 1969. márc. 18.

Cyranski Mária

Fiatalok Stúdiója ámmel mjelik meg Dunaújvárosban ápr. 27.- én az ország 30 éven aluli képzőművészeinek kiállítása. – A zsüri elfogadta a kiállításra műveit.

Dunaújvárosi Hírlap, 1973. ápr. 25.

Cyranski Mária

József Attila-reliefet avattak péntéken a fennállásának ötéves évfordulóját ünneplő dunaujvárosi József Attila Általános Iskolában. A bronztabla Cyranski Mária szobrászművész alkotása.

Magyar Ifirlap 1973/164 8 old.

Cyriánszki Mária szobrász

Szombathelyen, a Derkovits városrészen rendezték meg a Derkovits-ösztöndíjasok munkáinak kiállítását. – A művész egyetlen szép szoborral: „Eszter"-rel szerepel. (mulítve)

Budai Rózsa: A Derkovits-ösztöndíjasok kiállítása. Vas Népe, 1977. ápr. 10.

Cyránszki Mária szobrász

Esztergomban, a Balassa Múzeumban mért
meg a Fejér megyei Képzőművészek kiállítása,
melyen szerepelnek a művész művei:
„József Attila-portréja" c. (említve)

(gombkötő): Képek, szobrok a szomszédból.

Dalgozók Lapja, 1977. júl. B.

Czyránski Mária, szobrászművész

a művész „Sellő" c. alkotása jól harmonizál az üszoda kék-szürke falsíkjával és az alatta megcsillanó víztükörrel. (említve)

Gáspár Aladár: A terek szobrai, szobraink tere. Dunaújvárosi Hírlap, 1978. szept. 8.

Czyransky Mária

A VIZEK ISTENNŐJE, Lighea szobrát állították fel Dunaújvárosban, a fedett uszoda előtt. A kis méretű, fekvő bronz hőalak Czyransky Mária szobrászművész alkotása.

Magyar Hirlap 1978-8o-8

Cyránski Mária

Lighea bronz 18x26 cm

Torzó — " — 50 cm

6. Balatoni Nyári Tárlat

Cyránski Mária

Lighea, br. 23×40 cm
Torzó, br. 50 cm

6. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1977.

Cyranski Mária, szobrász

Kisplastika nyílik meg a Miskolci Galériában. (Nov. 6.)

—:□ Cyranski .... 2.

ESTI HIRLAP, 1973.nov.3.

Cyránszki Mária, szobrász

Kiállítása nyílik meg
Miskolcon. (Nov. 6.)

– :o Tárlat

12.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. nov. 6.

Cyránski Mária, szobrász

A IV. nemzetközi zománcművészeti alkotótelep kecskeméti kiállításán részt vett a művész műveivel; szinte a mozgás érzetét tudja kelteni egyik szobrának zománclapvetületeivel. /említve/

Halász Ferenc: Észrevételek a zománcművészeti tárlatról.
Petőfi Népe, 1978. aug. 13.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 OKT 31

Északmagyarország

Cyránski Mária
szobrászművész

— Cyránski Mária szobrászművész és ifj. Koffán Károly festőművész alkotásaiból nyílik kiállítás a miskolci Kossuth Művelődési Házban november 6-án. A kiállítást este 6 órakor nyitja meg Pifkó József, a dunaújvárosi tanács elnökhelyettese.

1021

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

IJKT 22

DUNAUJVÁROS

Ciránszky Mária

Középkor mu[illegible] címmel előadás a Hazafias Népfront Klubban

1021

Ciránszky Mária, városunkban élő fiatal szobrászművész, a Középkor művészete címmel vetítettképes előadást tart, október 25-én, hétfőn 18 órakor a Hazafias Népfront Klubban.

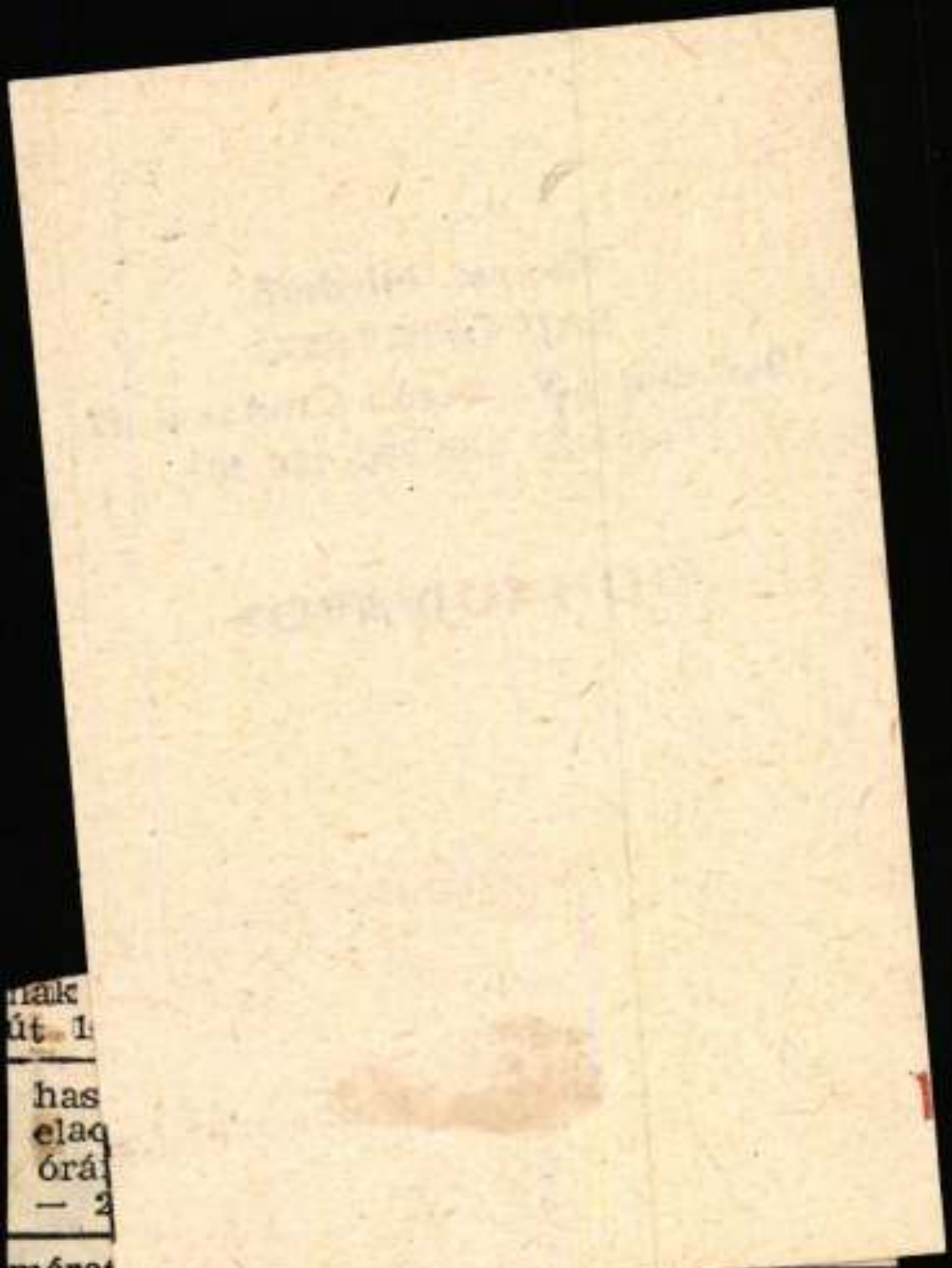

nak
út 1

has
elad
órá
— 2

méret
l és ... Sunda-
dó. Nowa-Huta tér
— 2906

lajkályhát veszek.
50-es Komár Moped
eladó. Kertváros.
. 8. — 2907

állapotban levő 48

= **Fáklya** komb
rény. rekamié. két
dunyha eladó. Lis
kert 12.: III. 2. — 2

= **Kisméretű** ko
rény egy szoba-asz
párnázott szék ela
György u. 60/b. IV.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Czirányi Mária

DUNAUJVÁROS

1965 OKT 29.

1021

□ **A középkor művészete címmel** Czirányszky Mária, városunkban élő szobrászművész tartott hétfőn nagy érdeklődéssel kísért előadást a Népfront-klubban. Az előadást vetített képekkel illusztrálta az előadó.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
DUNAÚJVÁROS

1024

Kertvárosi 8+1

Megkezdték a kertvárosi általános iskola építését. Az épületből az Erdősor út mellett meg nem sok látszik, hiszen csak az alapozásnál tartanak. Az alábbiakban ismertetjük, milyen lesz ez az új oktatási létesítmény.

Az iskola az Újállomás felé vezető út, a Baracsi út és az Erdősor út által határolt háromszögben helyezkedik el. A főbejárat az Erdősor út felől nyílik. Mint a mellékelt tervrajzon látszik, két szárnyból áll: az oktatási szárnyban kap helyet a nyolc, egyenként 9x6 méteres tanterem, a természettudományi előadó, melyben egyszerre két osztály is hallgathat órát, a tanári és igazgatói szoba és a négy szertár. Az oktatási szárny háromszintes épület, a főbejáraton a második szintre juthatunk be ahonnan az előcsarnok és a lépcsőház nyílik. Mindhárom szinten tágas zsibongó kap helyet.

A másik szárnyba kerül a 9x18 méteres tornaterem, a napközi és egyben az étterem, a melegítő konyha, három tanműhely és a gondnoki lakás. Ez a rész alápincézett, tehát tulajdonképpen szintén háromszintes. A pincében helyezik el a kokszfűtésű kazánokat, mivel az iskola egyedi központi fűtést kap. Az épületben úttörőszoba is helyet kap.

Az iskola beruházási összköltsége berendezéssel 7,5 millió forint. Kívülről is igen tetszetősen mutat, a homlokzat időálló anyaggal mezőtúri vörös téglaburkolattal készül, az ablakok közti pillérek, a lépcsők és az épület lábazata pedig szürke műkő borítást kap. A tornatermi részt cementvakolat borítja. A tervek szerint az iskola két képzőművészeti alkotást is kap: az udvaron *Cyránski Mária* szobrát, táncoló mozgó gyerekeket ábrázoló térplasztikáját helyezik el, míg a tornaterem Baracsi út felé eső falára *ifj. Koffán Károly* nagyméretű műanyagzománc képe kerül. Az alkotásokat a Képzőművészeti Alap helyezi el az iskolában.

A minden szükséges tartozékkal felszerelt, korszerű, szép 8+1 tantermes iskola terve a Dunaújvárosi Tervezőirodában készült. Építész tervező: *Baranyai Ferenc*, statikus: *Pálinkás János*, a bonyolult gépészeti terveket *Farkas Sándorné*, *Mohai Lajos*, *Nyári János*, *Vincze Elemér* és *Linka Antal* készítette. Az úttervezés *Buzás Györgyné*, a kertépítészeti tervezés *Vörös Tiborné* munkája.

Az új kertvárosi iskola a jövő év szeptemberére készül el, a 26-os Építőipari Vállalat kivitelezésében.

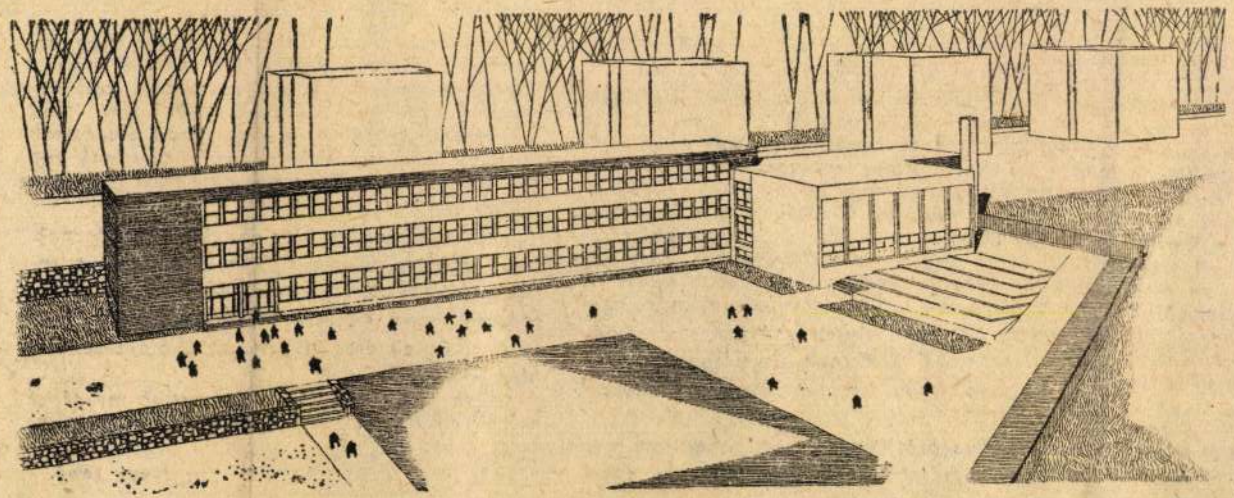

nül vagyon zsebre a boltban visszajáró pénzt, mint ahogyan olvasatlanul adom át a munkadarabokat. Majd megszámolja, akinek az a dolga. És engem bosszant is, hogy az újságokban annyi szám van. Ezer tonnák, meg százezer forintok. Jobb, ha ilyet nem is kérdeznek tőlem. Ha a munkám érdekli, arról kérdezzen, ne a számokról. Azt jobban tudja az adminisztrátor...

Hogy lelkesedésből csinálom-e a dolgom? Lehet, nem tudom. De én azt hiszem, munka közben az ember esze egészen közönséges dolgokon jár. Villanyszámlán, a gyermeken, a nőkön, meg effélén. Reggel megittam egy feles a Bisztróban, és az a kis csitri azt mondja nekem: „Tessék, bácsi, itt a féldecije". Ma például nem ment ki a fejemből, mért szólított ez a lány bácsinak. Ennyire megöregedtem volna? Tettem a dolgom, és erre gondoltam közben. Nem mondhatnám, hogy nagyon lelkesedtem

Megbecsült dolgozó is nagyon egyszerű okok miatt lesz az ember. Én úgy vagyok, hogy rossz munkát nem adok ki a kezemből. Pedig nem minden sikerül egyformán. Hogy őszinte legyek, nem azért, hogy baj lenne belőle, mikor beépítik valahová. Azért a kis örömért inkább, azért a fél percért, mikor az ember végianéz egy elkészült darabot, és minden a helyén van, szép, kifogástalan munka. Néha egy kicsit sajnálom is, hogy megválok tőle. Becsomagolják, elteszik a többihez és elviszik valahová. Valahol aztán lehet, hogy egyik szakinak megakad raita a szeme, de én már nem látom a tekintetét. Ez baj.

Elismerés? Egyszer meodicsértek a termelésin, hogy ennyi meo ennyi százalékot csináltam. Amikor kiváló dolgozó lettem. Hát ez

vitte meg. Féltek, hogy elrontják. Nem próbálná meg?" Ráment három műszakom. Legalább egy százasom ugrott, annyit piszmogtam vele. A jól fizető munka meg maradt. De megcsináltam. Megért ez nekem egy százast. Hisz vizsgáznom kellett magam előtt. Meg a többiek előtt. Ilyenkor nem érez az ember fáradtságot, reumát. Egy kicsit megnő a saját szemében. Szinte megfiatalodik az ember. Hogy mondjam csak: visszajön az önbizalma.

Egy dolgot nem szeretek: ha hülyének néznek. Tudja, mindig vannak emberek, akik a potyát lesik azok körül, akik dolgoznak. Engem is akartak már sokszor kihasználni. Át is ejtettek egyszer-egyszer. Úgy van az, az ember segít a másikon, ha bajban van, ha a másiknak nem jön ki a lépés. De van, aki viszszaél ezzel. Sokan azt tartják rólam, hogy öntudatos vagyok. Pedig sokszor csak annyi az egész, hogy van egy kis igazságérzetem, és nem szeretem az olyan embert, akinek semmi önbecsülése sincs. Senkinek sincs joga, azt hiszem, túrni, hogy féreggé váljon, ha egyszer ember...

A közösségről kérdez. Nem gondoltam még rá, hogy szeretem, vagy nem szeretem a kö-

Már elő is szedtem a papírt, hogy megírjam nekik, milyen rossz nélkülük. Aztán elgondoltam, jót röhögnének talán egy ilyen mézesmázas levélben. Küldtem inkább egy képeslapot. Láttam, beragasztották a naplóba. Az írással kifelé... A fene érti ezeket.

Meglátja, majd egyszer mindenki rájön, hogy az emberek érdekesebbek a számoknál.

ÉRTÉKMÉRŐ

Az embereket nem lehet összeadni meg kivonni. És rosszul teszi, aki a számok mögött keresi az embert. Az ember mögött kell keresni a számokat. Másként azokat sem lehet megérteni. A számokat. Ha százan dolgozunk is itt az üzemben, nekem sértő, hogy csak egy százalék lehetek. Vagy egy ezrelék a gyáregységnél.

Én azzal lettem híve ennek a rendszernek, hogy egyszer kiszámítottam értékemet a világban. 3.10^{-9} jött ki eredményként. És ráébredtem, hogy ennyire kicsiny nem lehet az ember. És az érzései sem, az örömei sem, a hite sem.

Oda álltam, ahol a legmagasabb mércével mérhetem magam. Azt hiszem, ennyi az egész, amit tehettem..."

Nagy Jenő

igazolja, hogy a gázóra nem attól nem ment, mert rossz, hanem attól nem ment, mert jó.

Mély lélegzetet vett és feltette önmagának a kérdést: a gázóra rossz vagy jó voltát miért kell a lakóbizottsággal igazoltatni? Miért nem döntheti el ezt az a vállalat akire tartozik? Nincs talán ekkora jogköre? A válasz nem késett: Mi nem érünk rá azzal foglalkozni, hogy eldöntsük egy óráról, hogy jó vagy rossz. Nekünk igazolás kell, hogy dokumentáljuk a levonás jogosságát vagy jogtalanságát..."

Megadóan távozott és éjszaka nagyon furcsát álmodott. Egy étterem mellett ment el, és egy fehérkabátos pincér megállította: lakóbizottsági igazolást kért tőle arról, hogy nem evett az étteremben ebédet...

— sas —

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNAÚJVÁROS

Cyranski Mária

Szobor a kiállítási terem előtt. Cyranski Mária szobrászművész „Hajnal" című alkotását még tavaly fogadta el a Képző és Iparművészeti Lektorátus. A lektorátus most Baranyai Ferenc építészt bízta meg a kiállítási terem előtt felállítandó szobor talapzatának és a vízmedencének megtervezésével. A terveknek július végéig kell elkészülniük.

ldája. 21.35: Tv-híradó, 2. kiadás. 22.15:

Ciránsky Mária, szobrász

MDh

Szabó István szobrász művész II. éves növendéke. Növendéktársaival együtt üzemi vándorki-állításra készül.

— : Kiállításra készülnek

2. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1960. dec. 29.

Ciránszky Mária, szobrászművész:
1989. III. negyedévben elkészült képző- és iparművészeti alkotások.
Összeállította: Hollósi Éva.

Várpalota, Skála áruház előtti tér,
Ciránszky Mária: „Tavasz", c. plasztika,
bronz, m: 150 cm.
/említve/.

Muvészet, 1989., 11-12., 104-old.

Cyránsky Mária

O Cyránsky Mária szobrászművész és ifj. Koffán Károly festőművész kiállítása Pécsett, a Ferenczy Teremben tekinthető meg.

Nép Szabadság, 1987. X. 27

Gyránszky Mária, szobrász-tűzzománcművész

Katona Áron Sándor festőművész Dunaújvárosban, a Munkásművelődési Központ atelájában állította ki tűzzománc képeit.

Dunaújvárosban is olyan nagyszerű művelői vannak ennek az eljárásnak, mint Gyránszky Mária, ifj. Koffán Károly, Ravasz Erzsébet, P. Csasztka Ilona, Pálfalvy János.

A. Szabó János: Dunaújvárosi képeszemle.
Fejér Megyei Hírlap, 1983. máj. 3.

Czirónski Mária

Szerepelt a Dunaújvárosi Képzőművészek I. Kiállításán.

Dunaújváros 1966. jún. 7.

Czyránské Mária
Nohrász

M.D.K.

Részt vett a tárlatos. Ő készítette az
ez évi Dunaujvárosi Ifjúsági Napok
az ugyanezt DIN ismert.

Kovács Gyula: Dunaujvárosi képzőművészek . . . .
Művészet, 1968. július – 43 lap.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

FEJÉRMEGYEI HÍRLAP
Czyránszky Mária.
1983 ÁPR 20

Képünkön: a elektromos próbapadon Kőszegi Csaba az osztófej működését vizsgálja.

1021

A negyedik DIN

Az idén már negyedízben rendezik meg a Dunaújvárosi Ifjúsági Napokat. Negyedszer, holott már az első előtt azt hallhattam a városi KISZ-bizottság akkori titkárától, — csak egyszer sikerüljön túlkerülni rajta... Nehéz volt a legelsőt megszervezni, de a siker nyomán a következő évben újra hozzáfogtak, és most már folyamatosan, magától értetődően sor kerül rá, ilyenkor tavasszal, május elseje előtt. Már-már el lehet mondani, a DIN révén méltó hagyománnyal gazdagodott Dunaújváros, a fiatalok városa.

Nagy gond, nagy munka volt útjára indítani ezt a hagyományt. Meg kellett találni a keretet, majd a keret tartalmát arra, hogy a régebbi rendezvényektől másabbat adjon, hogy ne olyan legyen, amilyent akárhol megrendezhetnének, hanem legyen annyira dunaújvárosi, mint a kohók, a város üzemei — a város ifjúsága.

Az ifjúsági napok rangosságát emeli, hogy fővédnökei között a város vezető személyiségei foglalnak helyet — Sárosi József, az MSZMP városi bizottságának első titkára, dr. Maróti János, a városi tanács elnöke, Borovszky Ambrus, a Dunai Vasmű vezérigazgatója és mások. Egyre jobban magukénak érzik az eseményt a városban lakó fiatal művészek. Az ifjúsági napok emlékplakettjét Czyránszky Mária, művészi plakátját ifj. Koffán Károly alkotta. A város fiatal költőinek, íróinak műveit a Tavasz 68. kötet mutatja be, ennek borítólapja Pálfalvi János műve.

Mit akar a KISZ az ifjúsági napokkal? A rendezvénysorozat idei fő jelszavai, egyúttal fő politikai tartalma — „Hűség a néphez, hűség a párthoz!", „Szolidaritás, béke, barátság!". Ezek a jelszók adják az ifjúsági napoknak azt a széles medrét, amelyben összefolynak majd a kulturális, politikai események.

Az idei DIN ünnepélyes megnyitására április huszonharmadikán kerül sor, a megnyitó nagygyűlésen egyúttal a gyarmati ifjúság napjára is emlékeznek. A hivatalos kezdést néhány órával megelőzi három kiállítás ajtónyitása. Az első — ez is már hagyományos, rangos művészeti esemény — nemzetközi gyermekrajz- és ifjúsági képzőművészeti kiállítás. Minden évben bővebb, színesebb lesz. Dunaújváros testvérvárosainak iskolásai, ifjú képzőművészei szívesen küldenek ide anyagot. Ezzel egyidőben a Dunai Vasmű klubjában a fiatalok életének fénykép-dokumentumait, a Papíripari Vállalatnál az általuk gyártott termékeket mutatják be.

Az ifjúsági napok további eseményei egy bő hétre húzódnak szét. Közöttük több újdonságra számíthatnak a város — és persze a környék fiataljai. A kulturális, szórakoztató rendezvények sorából kiemelkedőnek ígérkezik az április 25-én a Vasmű klubjában, budapesti művészek részvételével rendezett est. 27-én, szombaton délután tánczenei fesztiválra, este pedig a nyertesek gálaestjére kerül sor. 29-én az úttörő-énekkarok adnak találkát egymásnak.

A politikai tartalomnak megfelelően jó néhány, a KISZ-munkát, a fiatalok közötti politikai, kulturális tevékenységet érintő tanácskozásra is teremtettek lehetőséget. Április 26-án megyénk ifjúsági brigádjainak, a KISZ ipari munkabizottságainak vezetői tárgyalják meg munkájukat. 27-én a megye KISZ-bizottságai folytatnak tapasztalatcsere jellegű tanácskozást, a dunaújvárosi KISZ-bizottsággal. 28-án Dunaújváros és a járás területén működő klubok vezetői folytatnak módszertani tapasztalatcserét. 29-én a papíriparban dolgozó ifjúsági vezetők országos tanácskozásának lesz a színhelye Dunaújváros. Május 2-án a város ifjúságának kulturális fóruma ülésezik.

Harcos, politikai demonstrációval készülnek május elseje megünneplésére. Az ünnep előestéjén a város fiataljai három útvonalon vonulnak végig a városon, majd a Ságvári szobornál találkoznak, ahol ifjúsági nagygyűlést tartanak. Innen egységesen, zászlók és lobogó fáklyák alatt menetelnek végig a városon, a Bartók Béla Művelődési Házhoz.

A korábbi esztendők tapasztalatai alapján évről évre mind több fiatalt mozgatnak meg a DIN eseményei. A múlt évben harmincezer részvevőt vettek számba. Ez a szám azt jelenti, hogy a város fiataljait nemcsak egy-egy esemény vonzza, hanem sorozatosan, többször is részt vesznek. Az idei évben ugyanerre számít a KISZ-bizottság. A programot is úgy állították össze, hogy a város fiataljainak lehetőleg minden rétegéhez eljussanak, üzemi fiatalokhoz, diákokhoz, úttörőkhöz, mindnyájan találjanak a sokszínű eseménysorban olyant, amelyik nekik szól.

Vincze István

gény, am
európai
hány olda
Nemrég
merkedtü
— Bizo
ta. — Ni
nyaim, s
valaha is
iratokat é
nem. Én
semmisítettem. Nem is beszélek szívesen minderről, túl sok volt és régen történt.

*

Beatrix Celková munkája az antifasiszta ellenállási harcban 1940 végén, vagy 1941 elején kezdődött Prágában, amikor tizenhatéves gimnazista volt. Tulajdonképpen nagynénje, a bratislavai Hrubisková asszony látogatásaival kezdődött, akit „Fehér asszony" álnév alatt ismertek, s aki egyike volt a szlovákiai antifasiszta ellenállási harc láncszemének.

Beatrix-et egy napon egy kiskutyát pórázon vezető elegáns nő állította meg a prágai Zizkov negyedben. Hana Kohnová néven mutatkozott be, s a fiatal diáklánynak, aki szerette a kutyákat, értékes pincsit ajánlott fel. Másnapra pedig meghívta lakásába.

— Hana asszony remekül volt informálva — emlékezik vissza Celková asszony. — Reálisan látta a náci veszedelmet. Segített megértenem, hogy mi a nácizmus és mit jelentene győzelme valamennyiünk számára. Megkérdeztem, hogy nem tudnék-e valahogy segíteni.

— Most a harc ideje van, abba kell hagynod a tanulást, ha a nácik győznek, a tanulás mit sem segít rajtad. A Lucerna filmnél fogsz dolgozni.

A Lucerna film kapui megnyíltak Beatrix előtt. Az igazgató, Vilém Broz és lánya bevezették Trixit a társaságba. Közben az egész Babelsberg a Barrandovra költözött, ahol az UFA, a Bavarai-film, később pedig a Wienfilm filmjeit forgatták.

Egy bemutatón a fiatal, bájos lánynak egy bizonyos dr. Holmot és Klack urat mutattak be, akik éppen olyan hatalmasok mint titokzatosak voltak.

— Dr. Holmról csak a háború után tudtam meg, hogy a prágai náci hírszerző szolgálat főnöke, az NSDAP magasrangú funkcionáriusa és Himmler barátja. Igazi neve azt hiszem, Paul Thümel volt. De az európai szövetséges haderők fő ügynökeként is dolgozott. A nácik a béke küszöbén kivégezték Theresienstadtban.

— De sokkal fontosabb szerepet játszott Pospisilová kisasszony munkájában az a Heinz Klack nevű férfi, aki minden valószínűség szerint a náci katonai védelmi hírszerző szolgálat tagja volt. Pospisilová annyira Klack bizalmába férkőzött, hogy az megkérte a kezét, s egyben jól fizetett szolgálatot ajánlott fel neki a német kémszervezetben, semleges országokba való utazást és egy londoni utat, ahol a csehszlovák emigrációval kellett volna felvennie a kapcsolatot. Naiv mosollyal és tréfával ütötte el az ajánlatot, alkalmatlanságára és természetére hivatkozva...

De Klack előtt nyitva állt minden társaság, dolgozószoba és iroda ajtaja. Gyakran utazott Európa megszállott országaiba, részletes és konkrét értesülései voltak az európai politikai és katonai helyzetről, tudott a készülő razziákról, kitelepítésekről, kivégzésekről, a Gestapo terveiről. Bozenka Pospisilová figyelmeztetései és értékes információi megfizethetetlenek voltak az ellenállási harc részére.

A Heydrich elleni merénylet után, amikor a nácik dühöngése és megtorlása tető-

shafenben sz
zett I. G. Far
konszernre. A
hatalmas váll
cik által me
mind a ném
termeltek. Az
tanácsa gyak
Itt aránylag n
baveszély, inn
megtömött bő
Az Apolló klu
rikat rendezte
szern elnöke i
tal, bájos és v
— És így „s
ből tudtam m
szern bombázá
hogy egyik, va
van-e, vagy m
a vállalatot a
hagyják-e, vag
jes üzemmel t
ket a híreket
nak. Másnap
És pár napon
séges légierő.
A nevek, ös
kes akciók e
amelyek legt
Ez a szerény,
ezekről termé
kül beszél, k
mintha magát
sze magától é
Szinte ellen
retem a szen
mondta nekün
galmat szeret
tetések és ha
ahol elsősorba
gairól van sz

Beatrix Celk
gozik
(F

Cyranski hánia

Hajnal c. nobrát (emb.)

Dunaujvárosban helyezik el

N.N.: Uj kép. mův. alkotások elhelyezését tervezik Dunaujvárosban

Dunaujváros 1969 I. 21

Cyranski Mária, szobrász MDG

A tatabányai technikum kertjében helyezik el készülő „Ifjúság" c. szobrát.

– : „Ifjúság" 2

EŠTI HIRLAP, 1965. nov. 8.

Lobogó 1966. nov. 2.

1021

Kénsárga füstöt pipálva kémények meredtek az égre. Építők barátkoznak a koraőszi éggel hét-nyolc emeletnyi magasban, kis pallókon artista ügyességgel egyensúlyozva.

Ez az új város nem ismeri az ősz melankóliáját. Pezsgő élet fogadja a látogatót, ég felé nyújtózó, még vakolatlan házak, nyüzsgő utcai forgalom, neonfény, tisztaság. S valami láthatatlan, de mindenütt észrevehető ünnepélyesség: avatásának tizenötödik évfordulóját ünnepli

az emberarcú város

1

Ősz volt, amikor ostromot indítottak az építők a kukoricaföldek ellen, hogy új várost varázsoljanak a semmiből. Emberi veríték kötötte össze malternél erősebben a téglákat, s a barakkokból napról napra indult új rohamra az építő-sereg. A 3900 lakosú kis község, Dunapentele mellett új élet, új város született.

Itt minden épülethez valami emlék, történet tapad. A város egyik őslakójával (a Dunaújvárosi Papírgyár dolgozójával) rójuk az utcákat. A Béke Étterem előtt megáll.

— *1951. augusztus 20-án nyílt meg* — mutat rá. — *S tudja mire használták?*

Furcsa kérdés. Étteremnek.

— *Annak is. Meg tanácsteremnek.*

Az Aranycsillag Hotel.

— *Itt éjszakázott már Malinovszkij marsall és Solohov, Maurice Thorez és Tito elnök.*

A könyvtár előtt járunk.

— *Százezer kötetünk van, de nem porosodnak a polcokon. Vannak olyan olvasók, akikkel „közelharcot" kell vívni, mert három szépirodalmi könyvnél nem vihetnek ki többet egyszerre. Mintha mindenki most akarná bepótolni, hogy a „hőskorban" nem volt idő az olvasásra . . .*

. . . Még alvásra se nagyon . . . — teszi hozzá később halkan.

2

A Szelki szigeten járok. Távolban daruk emelgetik roppant karjaikat. Az eligazítás pontos volt, könnyen rátalálok a Vörös Október Ruhagyár dunaújvárosi telepére.

Hétszázharminc nő hajol a sebesen kattogó varrógépek, a forró lehelletű vasalógépek fölé. Dunaújváros egyik őslakóját keresem, *Magyar Dezsőnét*. Az életéről beszél. Mint egy modern mese, úgy kezdődik. *„Hol volt hol nem volt, élt valahol Somogy megyében egy fiatal lány."* Az egyik nap toborzók érkeztek a falujába. Dunapentelére kerestek munkaerőt.

— *Jelentkeztem. Negyven-ötven falumbélivel útnak is indultunk.*

— Mit ígértek a toborzók?

— *Azok csak munkát. Hatalmas építkezésre megyünk, mondták, fel kell építenünk egy új, szocialista várost.*

— Tehát tudta, hogy nehéz napok jönnek. Hogy ahová indul . . .

Félbeszakít.

— *Nem árultak azok zsákbamacskát. Mondták, hogy nem szálloda vár, hanem munkásszállás és ha moziba akarunk menni, előbb fel kell építeni a mozit. Hogy nehéz lesz, „fogd meg" munka. Tudtuk.*

Az országos hírű *Zója* női építő brigádba került.

— *Kilenc-kilenc és fél órát dolgoztunk naponta. Mindenütt keményre száradt agyag. Eső után térdig érő sár. Lecibálta a csizmát.*

Itt ismerkedett meg a férjével.

3

— *Az építkezésen együtt dolgoztunk. Másfél hónap múlva a felesége lettem. Itt nem volt idő hosszú udvarlásra. És együtt sokkal könnyebb volt az élet. A fiam is itt született. Már tizennégy éves. Felnőtt. Észrevétlenül, akár a mi városunk.*

Amíg beszél a körmére esik pillantásom. Egyik-másik repedezett kicsit, emlékeztető a régi munkára. Észreveszi, hogy nézem.

— *A téglahordástól van* — kapja a vasalt nadrágok alá. — *De ne ezt nézze. Hanem a Mozdonyjavítót, a Vasművet.*

— A Vasművet . . . ?!

— *Mi is építettük. A Zója brigád . . .*

Igen, a Vasmű. Aki Dunaújvárosban jár, nem kerülheti el.

Harminc kilométernyi betonút kanyarog benne, utcatáblák igazítanak útba — város a városban. A Víztároló út és a Nagyvasztó út találkozásánál dolgozik a Kohó *Béke* brigádja. Országos hírű brigád. Többszörösen is. Olyan tetteket mondhat magáénak, mint a kohó tölcsérkamrájának torokzárcseréje 117 óra helyett — 52 óra alatt. A világon még sehol nem voltak képesek a 15—20 tonnás darabokat hatvan méter magasban ilyen rövid idő alatt kicserélni. Diósgyőrből eljöttek megnézni, hogyan csinálja a brigád, de mire ideértek — kész volt a munka.

Az egyik „alapító tag", *Tóth György*, kovács.

— *1951-ben kerültem a Vasműbe* — mondja, kiáltja a légkalapács dobhártyarepesztő „kísérőzenéje" mellett. — *Előbb olvasztár, majd kovács lettem. 1959-ben alakítottuk meg a Béke brigádot. Ez volt az első brigád a Vasműben. Akkor még sokan jövendölték: nem lesz hosszú életű. Hát . . . tévedtek.*

Nevet.

Gömbacélt tesz a tűzbe, s az acél a 800 fokos hőben vörössé válik. Aztán a légkalapács 300 kilós talpai alá kerül.

— *A mi brigádunk tette ez év márciusában az első kongresszusi felajánlást az országban.*

— Olvasták a SZOT felhívását?

— *Hogyan olvastuk volna?! Akkor még meg sem jelent.*

A brigádnaplóban kivágott újságcikket mutatnak. A Dunaújvárosi Hírlapban március 16-i keltezéssel jelent meg *„A kohászati gyáregység Béke brigádjának felhívása a Fejér megye üzemi brigádjaihoz az MSZMP IX. kongresszusának tiszteletére"*. S a cím alatt 14 pontban: a munka termelékenységének növelése, a szállítási határidők betartása, a jobb minőség.

Ismerős mondatok ma már. Akkor ez a brigád mondta ki elsőnek, elindítva ezzel a tengerré duzzadt folyamot.

— Kinek jutott eszébe, hogy felajánlást tegyenek? — próbálok még közelebb jutni a „forráshoz".

— *Kinek? Mondtam: a brigádnak. Mindannyiunknak.*

Újabb vasat helyez a tűzbe. Szikrák szóródnak szerteszét.

4

Tovább kanyarognak a Vasmű betonútjai.

Délelőtt egy alapszervezeti párttitkárt keresek, aki a termelésben dolgozik.

— *Egyet?* — fogadtak a városi pártbizottságon. — *Tizet. Százat* — és már sorolták a neveket. — *Például Sárai Szabó László. Keresse meg őt. Mintakészítő, az épületjavító üzemfenntartásán dolgozik, a Vasműben. Ahol sok fát talál, ott lesz ő is.*

Talán a jellegzetes illat igazított útba a Vasmű labirintusában. Fenyőfa, enyv és festék „illategyvelege".

Gyorsan barátkozó, kedélyes férfi. Mint mindenki, a bemutatkozás után ő is arról beszél, mikor került ide. Ezt itt lehetetlen kihagyni, olyan, mint a kérdőíveken az: „anyja neve."

— *1957-ben érkeztem Dunaújvárosba. Egyedül jöttem, családi „előőrsként". A feleségem odahaza maradt Kecskeméten. Csak később utazott utánam.*

— *Párttitkárnak nemrégen választottak meg. Jól esett a bizalom, örültem. Akkor még nem tudtam, hogy ez nem is olyan könnyű feladat. Régen csak a magam problémái miatt fájt a fejem, ha fájt. De azon könnyen segítettem, elmentem a szakszervezethez, a párthoz. Most hozzám jön mindenki. Rámbíznak a gondjaikat. Védőétel, munkaruha-problémák, egyéb bajok. De ha elintézek valamit (mondhatok sporthasonlatot?), olyan érzés, mint amikor a tízezres futó célba ér. Én is nekivágok sokszor a magam „tízezer méterének", s ha elintéztem valamit, másnap szívesen kezdem elölről újra a „távot".*

— Lakásproblémákkal is jönnek?

— *Azzal ritkán. Itt talán* ***nincs olyan lakásgond,*** *mint más városokban. És állandóan újabb házak épülnek . . .*

5

— *. . . épülnek a házak, s az ásók nyomán a történelem gazdag búvópatakja fakad: kelta cserép, római vasfegyver kerül napvilágra.*

Ezt már a *Koffán—Czyránszky* művész-házaspárnál halljuk, s mintha az előbbi beszélgetés folytatása lenne. *Ifj. Koffán Károly* festő és *Czyránszky Mária* szobrász új jövevények Dunaújvárosban. Tavaly kaptak tágas, világos műteremlakást a Vasmű utcában. Szobájuk valóságos kis házimúzeum. Régi mesterek reprodukciói mellett fiatal festő-barátok képei a falon. A műteremben félig kész szobrok, rajzok. S egy férfi szobor képmása.

— *A város főépítészének, Weiner Tibornak portréja* — mondja *Czyránszky Mária.* — *Zseniális ember volt, gyönyörű várost álmodott ide. Megérdemli, hogy szobrot kapjon Dunaújvárosban.*

Álló lányalak szobra a sarokban.

— *„Ifjúság". Most dolgozom rajta. A városé lesz talán.*

— Azt mondják, az itteniek nem szeretik a képzőművészetet.

— *Rágalom!* — kiált fel *Koffán Károly.* — *Tavaszszal kiállítást rendeztünk, heten, dunaújvárosi képzőművészek. Azt hittük egy-egy látogató téved csak be. Állandóan telt ház volt. Föllelkesített bennünket ez a hatalmas érdeklődés.*

Fiatal férfi, három éve végezte a Főiskolát. Millió tervet melenget magában, minden érdekli. A zene, a festészet, a kibernetika.

— *De elsősorban az ember!* — mondja. — *A múltkor is ott jártam a Vasműben, néhány vázlatot készítettem. Szeretnék a munkáról olyan képet festeni, amely új, emberibb arcát mutatja meg, és így igazabban fejezné ki mai jellegét.*

6

Dunaújvárosi gyerekek. Beszélgettem velük is. Számukra az, hogy édesapjuk, bátyjuk kezemunkája ez a város — ma már történelem. Mint a 48-as forradalom, vagy a Tanácsköztársaság. Ők már az "új város szülöttei, modern iskolákba járnak, délután fociznak a labdarúgó pályán, a tereken. Vagy zenélnek. A zenének itt hatalmas tábora van. Délután egy mérnökkel szerettem volna beszélni. Éppen indult az autójával valahová. „Budapestre" — mondta. — „Vállalati ügy?" — „Dehogy. A Rubinstein-koncertre megyek. Sikerült jegyet szereznem."

A zeneszeretet hozta létre a város híres úttörő zenekarát is. Harminchárom tagja van — mind lány. *Bartha Évi* a „korelnök", hat éve játszik a zenekarban — öt hangszeren. *Szitás Erzsi* „csak" három hangszert ismer: harsonát, trombitát és barytont.

Tanáruk, a zenekar alapítója és lelke: *Dobrik Zoltán.*

— *1955-ben alakítottuk meg az úttörő zenekart. Azóta vagy 1300 gyerek tanult a kezem alatt. Két hónap alatt megismertetem őket egy-egy hangszer „titkával". Ötszáznál többször szerepeltünk szerte az országban, és külföldön is jártunk. Másfél órás műsorunk van, 24 induló, úttörődalok, opera-egyveleg. Akik egykor a zenekar tagjai voltak, ma már családanyák. Ellátogatnak hozzánk. És tudja minek örülök legjobban, mire vagyok a legbüszkébb?*

Szónoki kérdés, nem várja meg a választ.

— *Hogy a zene szeretetét magukkal vitték az életbe is.*

Búcsúzunk.

És búcsúzunk Dunaújvárostól is. A várostól, amely most tizenöt éves. Elrepült az idő. Építőinek hajában már fehér szálak bújkálnak. A cserjék, amelyeket másfél évtizede ültettek, dús fákká lombosodtak.

Susogásuk mintha a múltat, a hőskort idézné . . . és a jövőről regélne, csendes hangú, bizakodó zsongással.

KÁRPÁTI GYÖRGY

Sárai Szabó László magszekrénymintát vesz

Ezernégyszáz gyerek születik egy évben Dunaújvárosban. Íme a legifjabb: Gelmann István. Kora: 6 óra 36 perc. Súlya 3 és fél kiló

NAGY Z. IMRE felvételei

A mű és alkotója (Czyránszky Mária)

Sok országot bejárt már Géza „bácsi" és népi zenekara. Most letelepedtek Dunaújvárosban, s esténként az Aranycsillag Hotel közönségét szórakoztatják

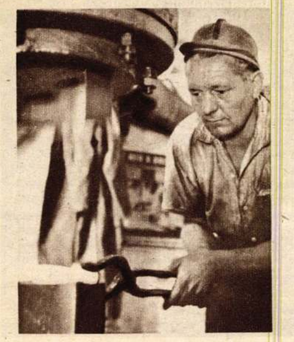

Az izzó vas a légkalapács súlyos ütései alatt engedelmesen formálódik Tóth György kezében

Erkel operájának dallamai csendülnek fel a fafúvókon. Próbál az úttörő zenekar

A ruhagyár. 730 nő hajol a varrógépek, vasalógépek fölé

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNAÚJVÁROS

Cyránski Mária

1021

☐ **„Csak tiszta forrásból" — Székesfehérváron.** Vasárnap Székesfehérvárott is bemutatták a dunaújvárosi művészek komplex művészeti műsorát. Kalász Márton versei, a zeneiskola művésztanárainak kis koncertje, valamint a városunkban élő képzőművészek — Cyránski Mária, Koffán Károly, Pálfalvi János, P. Csasztka Ilona és Tóth Ila — kamara-kiállítása a jelenlevő kisszámú közönségnél sikert aratott.

gitár
áncsics

ízott se
ános u.

M egysz
omat 1-
zövetkezeti
Vasmű út

összkom-
somat há-
élném. Vá-
y" jeligére
— 3947.

2., Újtelep. — 3939.

= **ELADÓ** 125 köbcentiméteres Danuvia, 3500 forintért és egy Carmen televízió. Bocskai u. 2. fszt. 8. — 3936.

= **SZÉP** hálószobabútor eladó. Dózsa György út 10. IV. 3. — 3957.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNAÚJVÁROS

021

Cyranski Mária

Boldogság

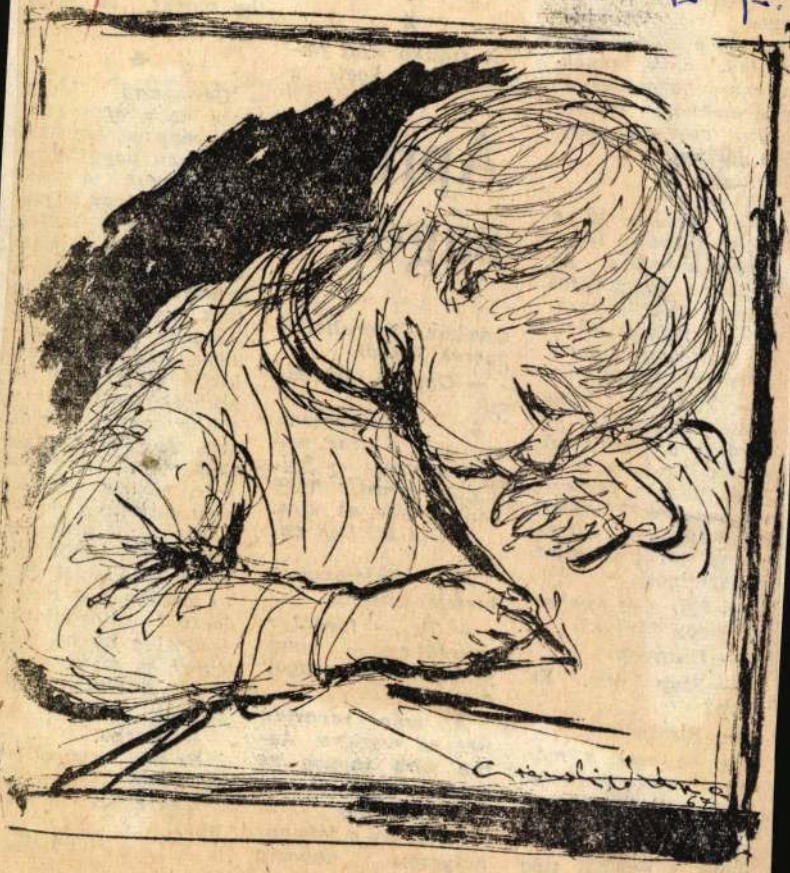

Cyranski Mária rajza

1987 NOV 10
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNAÚJVÁROS

Cyranski Mária

Ma este a Népfront-klubban:

1021

MŰVÉSZETI EST

Csak tiszta forrásból címmel érdekes művészeti estre kerül sor ma este 19 óra 30 perckor a Hazafias Népfront klubjában. A Hazafias Népfront Művészeti Fórumán városunkban élő művészek jelentkeznek.

Az estet — hanglemezről —, *Bartók Béla: Cantata Profana* című műve vezeti be. Utána *Horváth Béla* fuvolaművész játszik csángó népdalokat. A két zeneszámot a művészeti est keretében rendezett kamarakiállítás bemutatása követi. A kiállítók Dunaújvárosban élő képzőművészek: *Cyránski Mária* és *E. Tóth Ila* szobrász-, valamint *Koffán Károly, Pálfalviné Csasztka Ilona* és *Pálfalvi János* grafikusművészek.

A Bartók Béla Művelődési Ház irodalmi színpadának közreműködésével kerül sor *Kalász Márton: Változatok a reményre* című új verseskötetének ismertetésére, majd ismét muzsika következik. *Beethoven: Variációk* (gordonkán előadja *Udvardi Katalin*, zongorán kísér *Salca Zsófia*) és *Dávid: Fuvola-zongoraszonáta* (előadják: *Horváth Béla* és *Molnár Zsoltné*). A műsort *Kollányi Ágoston: Virága a napnak* című kisfilmje zárja.

Kedden reggel a meleghenger
C-műszak szocialista brigádjai
percre összegyűltek. Megbeszél
a napi programot és elhatároz
hogy az 50. évforduló tisztelet
megpróbálnak hengerlési csúcstel
sítményt elérni.

Sikerült. A mélykemence *Tyi*
kétszeres szocialista brigádja, az
előnyújtó *„Az acélt megedzik"* há-
romszoros szocialista brigádja, a
készsor *Ifjúság* brigádja és a me-
legvágósor *Április 4* négyszeres szo-
cialista brigádja november 7-én egy
műszak alatt 1029 tonna lemezt ál-
lított elő. Ekkora teljesítményre a
[illegible] fia nem volt

sítmény ugyanis a kemencén, vagy-
is a meleganyag mennyiségen múlik
elsősorban. Mindhárom műszak for-
rasztárai nagy gondot fordítanak a
kemencék karbantartására, a tüzelés
hatásfokának javítására. Az idén a
szocialista üzem címet is megpályáz-
ták. Vállalták, hogy 1,2 millió fo-
rint értékű karbantartó munkával
[illegible]gítik a kemence-kőműveseket. A
[illegible]állalást már október 1-én több mint
[illegible]ymillió forinttal túlszárnyalták.

— Jó állapotban vannak a kemen-
[illegible]k, gyorsabb és tökéletesebb az ön-
[illegible]cshevítés, szervezett a munka —

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNAÚJVÁROS

Cyránski Mária
1903 APR 3

Ma délután nyílik a dunaújvárosi képzőművészek Tavaszi Tárlata

1021

Harmadszor rendezi meg a városi tanács a Dunaújvárosban élő képzőművészek hagyományos Tavaszi Tárlatát. Az idén gazdag anyag, tíz művész 113 alkotása kerül a közönség elé. *Cyránski Mária, ifj. Koffán Károly, Pálfalviné Csasztka Ilona, Pálfalvi János, Tóth Ila, Horváth Dénes, Szegedi Zoltán, Miró Eszter, Ravasz Erzsébet* és *Mészáros Edit* szobrait, festményeit, grafikáit és érmeit mutatják be.

A helyi képzőművészek kiállítását ma délután 15 órakor *Áron Nagy Lajos* festőművész nyitja meg a kiállítási teremben. A Tavaszi Tárlat április 21-ig naponta 10—18 óra között tekinthető meg.

TFSE	4	1	3	5:10	3
Bp. Spartacus	4	—	4	2:12	4
Utasellátó	3	—	3	1: 9	3

Nők: II. csoport: D. Kohász — VSC 3:2 (9, —3, —8, 16, 7), Vasas zó—Vasas Turbó 3:2 (12, —9, 11, 9, 13), Almásfüzitői Timföld— TSK 3:0 (9, 7, 7).

A bajnokság állása:

V. Izzó	**3**	**3**	**—**	**9:3**	**6**
Almásfüzitő	3	2	1	7:3	5
V. Turbó	3	2	1	8:4	5
Szegedi Ken.	3	2	1	6:4	5
Dunaújv. Kohász	3	2	1	7:7	5
Kaposvár	3	1	2	5:8	4
Miskolci VSC	3	—	3	4:9	3
Bp. VTSK	3	—	3	1:9	3

Férfiak: I. csoport: Bp. Honvéd — TSE 3:2, Újpesti Dózsa—Debreceni AC 3:0, Bp. Honvéd—Debreceni

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNAUJVÁROS

Cyranski Mária

1961 SZEP 29.

Weiner Tibor

1621

Weiner Tibor portréja

Kedden zsürizték Cyránski Mária szobrászművésznő új alkotását

Még legközelebbi ismerőseinek sem mutatta meg Cyránski Mária a készülő domborművet.

— Zsürizés előtt, senkinek — mondta.

Kabalából? Lehet. Sokan nem tudják, milyen feladatra vállalkozott a fiatal szobrász, és akik tudták, azok közül sokan nem bíztak benne. Cyránszki Mária sohasem látta Weiner Tibort.

És most szemben a portréval. Lenyügözően szuggesztív. A szemek megfognak és nem eresztenek. Ha azt mondanám, hogy hasonlít a fényképre, amelyről készült, nem mondanék igazat. Nem a fényképre hasonlít. Weiner Tiborra? Tegnap, amikor az építész özvegye meglátta a művet, sírvafakadt. Mégsem hasonlít. Ha csak ezt mondanám, leértékelném. A ráncok a száj fölött, a határozott szemöldök, a nyílt homlok, és a szem, a szem, a szem, igen, ez Weiner Tibor. A maga egyszerű ségével, közvetlenségével, kigombolt ingnyakkal. A zsüri azt mondta, hogy így csak az tudhatta megoldani, aki személyesen is ismerte. És mégsem hasonlít. Ha egyáltalán lehetséges szóban megfogalmazni, amennyivel több ez a portré a hasonlóságánál, úgy érzem, Cyránski Mária Weiner Tibor emberségét mintázta meg, nem az építészt, az embert formálta emlékművé, a szigorú vonások egyszerűsége érdekes módon tiszteletet parancsoló.

— Meglepően jónak találom — mondta a domborműről Cifka Péter művészettörténész, és véleményével Ormos Tibor is egyetértett. Mindketten a Képző és Iparművészeti Állami Lektorátust képviselték. — Nem hittem volna, hogy ilyen jól meg tudja csinálni...

Weiner Tibor bronz portréját a Ságvári II. városrész központjában épülő ABC áruház és könyvtár épülete, a könyvtári bejárat mellett helyezik majd el.

A zsürizésen megjelent még Sófalvi István, a városi tanács elnökhelyettese, a megrendelő részéről, valamint Baranyai Ferenc az épület tervezője és Balla József, a tervezőiroda főmérnöke is.

Cyránski Mária szobrászművésznőtől új alkotásán kívül megvásároltak az 1966-os tavaszi tárlaton nagy közönségsikert arató „Hajnal" című szobrát. A szobrot a Kiállítási Terem előtt létesítendő medencében, a vízből alig kiemelkedő talapzaton helyezik el. A fémből készült nőszobor belső dinamikus feszültségét sejtelmes mosoly oldatja harmóniává, és a felülről fényt kapó mű-tó csillámló felülete az öntudatra ébredés első bizonytalan mozdulatát tükrözi majd.

— aczél —

Bűnügyi krónika

A biciklitolvaj

Robál Mihály 44 esztendős dunaújvárosi lakos ellen indított eljárást a rendőrség, kerékpárlopások miatt. Robál 1965-től 1967-ig — a nyomozati anyagok szerint — öt kerékpárt tulajdonított el, majd jó pénzért túladott rajtuk. Hogy „ügyfelei" előtt legalizálja a kerékpárok eredetét, hamis igazolványokat szerkesztett, azokra megszerezte az egyik dunaújvárosi vállalat cégbélyegzőjét, mintha a vállalat adta volna el a kerékpárokat, s ő csupán „viszonteladó" lenne az ügyben. Ötlet sorozatát azzal tetézte, hogy a kiskereskedelmi vállalat által eladott porszívók és más háztartási gépek jótállási jegyeit „átalakította", mintha kerékpárt vásárolt volna azon, s így adta el a járműveket a mit sem sejtő új tulajdonosoknak.

Robál Mihály természetesen saját maga is lopott kerékpárral közlekedett. Ötöt rendbeli kerékpárlopás, négy rendbeli magánokirathamisítás és egy rendbeli társadalmi tulajdon sérelmére elkövetett lopás bűntettével áll rövidesen bíróság elé a vádlott. A „TT" — lopást a Vasmű sérelmére követte el, amikor 730 forint értékű színesfémet emelt el a gyárból.

Az áruló ing-gomb

A vasmű egyik üzemében egy húszéves lány 5 hónapon keresztül meglopta munkatársait. Az öltöző általában nyitva volt, az alkalom szülte, hogy a lány törölközőket, blúzokat, fehérneműket, ruhát, golyóstollat, cipőt és egyéb holmikat elemeljen. A nyomozás adatai szerint 16 személy sérelmére mintegy 20 alkalommal követett el lopást a leány. Sokáig homály fedte a tolvajt, csupán feltételezések — inkább gyanusítgatások — alapján próbáltak végére járni a dolognak, míg nem váratlan fordulat következett az ügyben. Az egyik „áldozat" meglátta a lányon saját blúzát, mely vagy két héttel előtte tűnt el szekrényéből. Tucat holmi, nem volt biztos a dolgában, de feltűnt, hogy az egyik gomb hiányzik a blúzról, s pontosan az, amelyik az ő blúzáról is hiányzott. Megkereste otthon a hiányzó gombot, és jelentette az ügyet a rendőrségnek.

— Hol vette a blúzt? — hangzott a nyomozó kérdése.

— Az üzletházban!

— A gomb... hol van róla..?

— Valahol elveszítettem — mondta még magabiztosan.

— Mi megtaláltuk .. Itt van..!

A lány megingott és bevallott mindent. Az öltözőszekrényében megtalálták a lopott holmik jelentős részét.

— Miért tette?

Nem tudott rá válaszolni, zavartan nézett társaira. Próbálta magyarázni, hogy nem ellopni akarta a holmikat, érvei erőtlenül folytak át a teljes megadásba. A lány húsz esztendős, eleddig bűntetlen előéletű volt.

— S —

Nyelvtanfolyamok indulnak a Móricz Zsigmond Általános Iskolában

TIT nyelvtanfolyamok indulnak a Móricz Zsigmond Általános Iskolában. Megfelelő számú jelentkező esetén angol, francia, német, orosz, esperantó nyelvek tanulására kezdő és haladó tanfolyamokat indítunk. Tanévkezdés október 2-án este 19 órakor. Részletes felvilágosítás és jelentkezés a Móricz Zsigmond Általános Iskola portáján.

TIT városi szervezete (x)

LAP

□ **A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójának tiszteletére a MÜM 316. sz. Iparitanuló Intézet kiállítást rendez. A tablókon a Szovjetunió 50 évének története, a budapesti „Szovjet Tudomány és Technika 50 éve" kiállítás**

Időjárásjelentés

Várható időjárás ma estig: Időnként megnövekvő felhőzet, főleg a délutáni órákban szórványos záporokkal, zivatarokkal. Gyenge, napközben kissé megélénkülő, változó irányú szél. Reggeli párásság, egy-két helyen köd. A nappali felmelegedés kissé mérséklődik, de az évszakhoz képest meleg marad az idő. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet 22—27 fok között lesz.

CYRÁNSZKY Mária

1. Portré gipsz m: 33
2. Tánaszkodó terrakotta m: 30
3. Ébredés gipsz m: 85 (fényképe a 10. oldalon)

100 X 135

4

Fejér megyei képzőművészek kiállitása. 1966.
Kat. bev.: Csukly Alajos

C V R

Cyránszky Mária

Portré, gipn, m: 33 cm.
Támaszodó, terr. m: 30 cm.
Ébredés, gipn, m: 85 cm. (10 old)
100 x 135 cm.

Fejérmegyei képzőművének kiállítása, székesfehérvár. 1966. Kat. összeáll. Kralovánszky Alán. Bev. Csully Alajos 4 l.

1066 SZEP 9.

1021

Cyranski Mária rajza

Rádió és TV műsor

Szeptember 9, péntek

Kossuth-rádió: 8.20: Mit főzzünk? 8.25: Tánczene. 9.05: A vásárlók nevében kérem! 9.10: Mesemuzsika. 10.10: A Cinege utcai óvodások énekelnek. 10.31: Édes anyanyelvünk. 10.36: Cigánydalok, csárdások. 11.00: Sancho Pansa az uborkafán. Rádiójáték. 12.15: Thomas Beecham operafelvételeiből. 13.00: Ami a jövő hét zenei műsoraiból kimarad. 14.05: Leonid Kogan hegedül. 14.30: A Gyermekrádió műsora. 15.00: Üzenetek. 15.35: Irodalmi műsor Korea Nemzeti Ünnepén. 16.10: Operarészletek. 16.25: Keresztes hadjárat a szabadságért 16.51: Paganini: Boszorkánytánc. 17.00: Ötórai tea. 18.20: Új Zenei Újság. 18.50: Könnyűzene. 19.30: Új felvételeinkből. 20.20: Pódium 66! Bulgária. 23.25: Operettrészletek.

Petőfi-rádió: 14.00: Operettkettősök. 14.25: Válaszolunk hallgatóinknak. 14.40: Bolgár Kultúra Hete. 15.40: A Gyermekrádió zenés műsora. 16.10: Szórakoztató zene nyugdíjasoknak. 17.05: Láttuk, hallottuk. 17.25: Hangverseny a stúdióban. 18.05: Népi muzsika. 18.45: Turisták ötperce. 18.50: Indulók. 19.10: Mozart: Tárgyas ének. 19.20: A munka lélektana. 19.35: Ami a jövő hét zenei műsoraiból kimarad. 20.35: Thomas Beecham vezényel.

Televízió. 8.05: Iskola-tv. 9.30: Hat ország hat filmje. Jó vadászatot. Magyarul beszélő jugoszláv film. 11.00: Telesport. 11.15: A béke egy napja. Viharban. Bolgár kisfilm. 13.35: Iskola-tv. 15.00: Röplabda VB. 18.30: Pedagógusok fóruma.

Szeptember 10, szombat

Kossuth-rádió: 8.20: Lányok, asszonyok. 8.40: Népi muzsika. 9.10: Orvosok a mikrofon előtt. 9.15: Operarészletek. 10.12: Pódium 66! Bulgária. (Ismétlés) 11.42: Negyedóra háromnegyed ütemben. 12.15: Operettrészletek. 13.00: Lapozgatás új könyvekben. 13.15: A New-Yorki Filharmonikusok Beethoven-hangversenye. 14.20: Népi muzsika. 14.45: Mi történt a héten a nagyvilágban? 15.00: Csak fiataloknak. 15.40: Operarészletek. 16.15: Hétvége . . . 18.10: A 85 éves Dutka Ákos köszöntése. 19.00: Thomas

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNAÚJVÁROS

DUNAÚJVÁROS

Vasgálic a mezőgazdaságnak. A hideghengerműben, a lemeztekercsek pácolásakor melléktermékként naponta tíz-tizenöt vagon vasszulfát, közismert nevén: vasgálic keletkezik. Ennek a mennyiségnek nagy részét a mezőgazdaságnak adják át, ahol növényvédőszerként alkalmazzák. A dunaújvárosi vasgálic fennmaradó részét a festék- és gyógyszeripar dolgozza fel.

A lakásügyi állandóbizottság fogadóórája. Ma 16 óra 30 perctől 19 óráig fogadóórát tart a Városi Tanács I. 30. szobában a lakásügyi állandóbizottság.

CYRÁNSKI Mária

Tandi Lajos

Cyránski Mária és ifj. Koffán Károly művei

Szeged, Gulácsy Lajos Terem, 1984 aug 2-11.

Cyránski Mária (1940) author
Koffán Károly jun. (1940)

Új Tükör 1984 aug. 26. XXI. évf. 35. sz. 3-4.

Mégis, még kell próbálni érzékeltetni valamit abból, ami a gyűjtőn innen – vagy éppen túl van: a folyóirat-főszerkesztőről, az állami hivatalnokról és talán valamelyest a magánemberről is. Ez utóbbi nem veszély nélkül való; örömünkre még ma is itt vannak köztünk néhányan, akik személyesen is ismerhették őt, s könnyen tetten érhetik a dolgozat írójának téves ítéletét. Ám ha így lesz, mi majd tiszteletre méltó elfogultsággal fogjuk vádolni őket. Nekünk Majovszky Pál élete és munkássága művésszettörténet és művelődéstörténet.

Majovszky jómódú felvidéki családból származott, örökölt, de maga nem kívánt gazdálkodni, így aztán megváltásként jelentős pénzösszeghez jutott, amit befektetett. Igen fiatalon, 1894-ben már az államigazgatásban dolgozott; a Vallás- és Közoktatási Minisztérium művészeti osztályának előadója lett. Munkáját megbecsülték, gróf Apponyi Albert első miniszterségé idején befolyásos emberré vált, tanácsosi titulust nyert. A hivatalnoknak sok munkája lehetett, sorra létesültek a nagy kulturális intézmények, a régieket korszerűsíteni kellett, a millenniumi rendezvények pedig éppenséggel a kulturális területen voltak a leglátványosabbak és legmunkaigényesebbek. Mindazonáltal Majovszky hivatalnoki munkájának a java 1913 és 1917 között vált érzékelhetővé. Ekkor már a neki jobban megfelelő, nyitottabb Jankovich Béla volt a miniszter, előbb a Lukács-, majd

Cyránszki Mária szobrász

Női torzó c. műve (eml.)

szerepel az alábbi tárlatos

Torday Aliz: Fejérmegyei képzőművészek
Liánitáva

Fejérmegyei Hírlap 1968 XI. 10

Cyrański Mária szobrász

Illusztrációja szerepel a
Tavasz 70" c. antológiában

(konczek): Két helyi kiadvány

Jas Népe 1970 XII. 24

Cyranski Mária szobász

szerepel az „Észak-dunántúli
művészek" tárlatán a Műcsarnokban.

Magyar Nemzet 1970 március 17
hold

Cyránski Mária

Résztvesz a kiállítása

M.S. A Dunaújvárosi Képzőművészek V. Kiállításán

Dunaújvárosi Hírlap, ?

Cyránski Mária

Kohászod

c. művét megrették a helyi művészet őszi táslatán

N.N: Vásárlások az őszi táslaton

Dunaújvárosi Hírlap 1970 XII.1

Cyránszky Mária, nobrász

-Dunaújvárosban él. Férje Koffán Károly jr. Ősszel lesz negyedik közös tárlatuk.

Maros Oénes: Képzőművészet a gyárvárosban
Magyar Ifjúság, 1969. XI. 14. 7. l.

Cyránski Mária

Említve

Sárvári Mária: É-dunántúli minőséget
szeregszemléje a Műcsarnokban

Magyar Nemzet, Jg. 1970. márc. 17.

Cyránski Mária

Lighea , repr.

Exhibition of Artists of Norther Transdanubia, Cracow, 1971.

Cyránski Mária, zobrász

Szerepel az Ernst Múzeumban.
Megemlítve: József Attila portréja.

Harangozó Márta: Stúdió '71

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. dec. 8

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Cyránszky Mária szobrász-művész

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP
Székesfehérvár

1972 AUG 5 -

Új költő-szobor Fehérváron

1021

Újabb költőt ábrázoló szoborkompozíció gazdagítja rövidesen a megyeszékhely szobrainak sorát. A képzőművészeti és iparművészeti lektorátus zsűrije elfogadta Cyránszky Mária dunaújvárosi szobrászművész József Attilát ábrázoló szoborportréját.

A József Attila szobrot a székesfehérvári József Attila Gimnázium aulájában helyezik majd el.

1

UTOK

rény, ágy, mat-
egyéb dolgok
ladók. Székes-
Palotai utca
2925

nált heverők,
egyéb tárgyak
Érdeklődni: 17
Horvát I. u.
/I. 4. 2889

ét hálóbútor,
el, szezlon, szét-
asztal, székek,

— Egy db hét
HÉN hatnapos
júval eladó. F
csurgó. Kossu
Keresztes.

— 3 db 5 hóna
vard SÜLDŐ
Szfvár. Kassai

VEGYE

x Idős házas

Cyranski Mária szobrászművész

a Dmanjvárosi Ifjúsági Napok VIII. DIN
emlékplakettjét alkotta meg.

Dmanjvárosi Hírlap, 1972. márc. 31.

Cyránski Mária

az Ernst Múzeumban nyílt Stúdió '71 c. tárlaton József Attilaról készült domborművét állította ki.

(említve)

Harangó Márta: Stúdió '71

Esti Hírlap, 1971. dec.

Cyránski Mária

Geniusz	bronz	42 × 40 cm
Hajnal	gipsz	50 × 100 "
József A. emlékfeje	"	103 × 61 "
Liphea	bronz	18 × 33 " (repr.)
Táncoló leány	bronz	m: 39 cm
Torzó	"	m: 35 "
Weiner Tibor emlékfeje	gipsz	130 × 76 "

V. Országos Képzőművészeti Kiállítása
Bp. Műcsarnok 1970. Kiáll. Vez. Ber.: Kovalovszky Márta

Cyranski Mária

MK SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1970 JUL 21

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP

Dunaújváros

* Cyranski Mária és Koffán Károly képzőművészek alkotásaiból kiállítás nyílt a Műszaki Főiskolán. Szombaton délben a főiskola második emeleti aulájában Molnár László igazgató nyitotta meg a kiállítást.

1021

Cyránski Mária

Dunaújvárosban él
Szerepel a Fejérmegyei Tárlaton

N. N.: Képzőművészeink a
szekesfehérvári Tárlaton

Dunaújvárosi Hírlap 1969 XI. 11

Cyránsky Mária

Ülő nő c. románkéje (emlj.)

Szerepel a fejérmegyei

művészek) Őszi tárlatán

Torday Aliz: Fehérvár két

Liánitása

Fejérmegyei Hírlap 1969 XI. 23

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1989 OKT 31
DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP
Dunaújváros

„Csak tiszta forrásból..."

Egy vitaest margójára

Könnyű dolgom lenne, ha a „Csak tiszta forrásból..." című esztétikai vitaesttel kapcsolatos észrevételeimet arra építeném, hogy ezen az estén nem maradt üres szék a Hazafias Népfront klubjában, hogy ötvennél több művészetkedvelő (és művelő) hallgatta végig a vitát, vagy éppen vitatkozott, annak ellenére, hogy a rendezvénnyel egyidőben Angyal legújabb kalandját sugározta a Magyar Televízió. Könnyű dolgom lenne, mert csupán örülnöm kellene. Hiszen ez az est bizonyítéka volt annak, hogy városunkban igenis van talaja és van közönsége az ilyen és ehhez hasonló izgalmas kísérleteknek.

Kísérlet? Igen.

Kemény Dezső, a vitavezető arra vállalkozott, hogy egy zenéről, építészetről, képművészetről, irodalomról szóló *kötetlen* beszélgetést *megszervezzen*, mégpedig olymódon, hogy a különböző művészeti ágak logikusan kapcsolódjanak egymáshoz, hogy a művészet, mint a világ elsajátításának különös formája tükröződjön a sok esetben tévvágányra futó érvek és ellenérvek halmazában. És bármily okosan, kulturáltan vezette is a vitát, egyrészt mert olyan kérdéseket volt kénytelen feltenni, amelyekre ő maga tudta a választ (s ennek a ténynek a válaszadó is tudatában volt, s ez érthetően nyomasztotta), másrészt mert a laikus szerepét kellett vállalnia, hogy a különböző témakörökben vita indulhasson, és mert mindezek miatt szükségképpen ki-kifutott az időből; nem maradt lehetőség arra, hogy egy-egy kérdés, vagy érv világnézeti megfontolás tárgya legyen. A vita megmaradt annak, aminek indult: kötetlen beszélgetésnek, ami tehát mindenképpen hasznos, s ha ezen az estén egyes fejekben születhettek téves gondolatok is, ebben nemcsak a vitának, de az illető fejnek is része kellett, hogy legyen.

A kötetlenség, ami ennek a vitának figyelemreméltó kezdeményezése volt, csak a második órában tört utat magának, csak a második órában tette valóban izgalmassá az estet. Addig valahogy úgy érezte az ember, mintha egy kitágított elefántcsonttoronyban üldögélne, meglehetősen távol a világ zajától, többedmagával, egyedül. A második órában már egyre több spontán hozzászólás gazdagította a vitát, s a fokozódó vitakészség mindinkább életszagúvá varázsolta mindazt, amiről addig is szó volt.

Igen, ez a második óra bebizonyította az új formában újra kezdett „Csak tiszta forrásból..." sorozat életrevalóságát, azt, hogy ezt a bátor kezdeményezést folytatni lehet, meg kell is.

Az izgalmas kísérlet nem csupán arra hívta fel a figyelmet, hogy a kísérletre vállalkozók a kelleténél többet markoltak, hogy tehát az irodalommal, képzőművészettel, építőművészettel és zeneművészettel egyszerre foglalkozó vitaest szükségképpen temérdek kérdést szült, melyek éppen a zsúfoltság miatt nyitottak maradtak; de éppen ezek a nyitott kérdések igazolták a folytatás szükségességét is.

Az est, tehát, mint kísérlet, sikeres volt. *Mérész Magdolna* és *Koffán Tamás* átélt Bach interpretációi a barokk zene reneszánszát voltak hivatottak felidézni, így nemcsak hangulatot, hanem anyagot is adtak a vitának. *Cyránski Mária* szobrászművésznőnek a klubban kiállított igazán szép alkotásai közül legjobban a „Géniusz" és a már ismert „Torzó" tetszett. *Koffán Károly* grafikusművész érdekes, mozaikszerű tűzzománcai iskolapéldái voltak az intellektuális formajátéknak. Kemény Dezső „Dobozok" című, gonddal és szenvedéllyel megírt novellájának felolvasása után tapintható kapcsolat teremtődött a művészet és mindennapjaink izgató problémái között.

Aczél Gábor

A Kohász étteremben
november 6-án este
orosz vacsora bemutató
Fellépnek:
Duborovszky Tatjana
Kovács Márta
Dobán Ferenc
Buháti Lajos
és a **Fortuna együttes**
Eredeti orosz és ukrán ételkülönlegességek!

kívánunk.

Sakkozóink az osztályozóra készülnek

Vasárnap az utolsó fordulóban dőlt el a megyei bajnokság sorsa. A két riválisa, a D. Kohász és a Székesfehérvári MÁV Előre között az osztályozóra jutást jelentő pontokért. A D. Kohász csapatának elég lett volna a döntetlen is, de sakkozóink jó formáját bizonyítja, hogy 8,5:3,5 arányú győzelmet arattak és így pontveszteség nélkül nyerték meg a bajnokságot. A D. Kohász győzelmeit Könye, Kardos, Baloghy, Gérecz, Dér és Bauer szerezték. Döntetlenül mérkőzött Marton, Hingyi, Zsigmond, Brayer és Lazányi, míg Jovanovits játszmát veszített.

Ezzel a mérkőzéssel a D. Kohász nyerte a bajnokságot 20 ponttal, a 16 pontos Szfv. MÁV Előre előtt. A csapat az NB II-be jutásért osztályozót játszik három megye bajnokával.

...maggini, Oláh, Csepecz, ...
...mogyi, Ruppert, Nagy F., Simon, ...
...örgő, Nagy E., Végh, Kovács és ...
...hály. A játékosok közül egyedül ...örgő utazása kétséges, mert a szerdai székesfehérvári edzőmérkőzésen megsérült. Összefejelt egy védővel és rosszul esett, a játékost agyrá... sal vitték a székesfehérvári ... ba.

A D. Kohász együttese egy ...zést játszik Ausztriában. No... 2-án, vasárnap a Salzburg I. ... csapatával mérkőzik Salzburgban. A csapat hétfőn este érkezik haza Ausztriából.

Mint ismeretes, a D. Kohász következő bajnoki mérkőzését előrehozták. Salgótarjánban november 7-én, pénteken játszik az együttes a Salgótarjáni BTC ellen.

A szerdai edzőmérkőzés eredménye:

D. KOHÁSZ—VIDEOTON VEGYES 3:1 (2:0)

Székesfehérvár, 300 néző, vezette: Horváth.

D. Kohász: Mohács — Formaggini, Oláh, Csepecz (Szentesi), — Somogyi, Ruppert (Nagy F.), — Simon (Szimacsek), Bartók, Nagy E. (Mihály), Csörgő (Kovács), Végh.

Az Admir...

A városi kispályás labdarúgó-bajnokságban befejeződtek a küzdelmek és eldőlt ... kerte a ... Dunaújvárosi Hírlap vándorserlegét az Olimpia együttese — a főiskolások csapata — érdemelte ki az ugyancsak hibapontmentes Fésűsfonó, Hungária, Kossuth, és Óváros csapatai előtt. A „gólkirályi" címet Verő, az ÁFOR csapatának játékosa sze... meg a bajnokság során el... ért...

Helyezések a tornász vidéki bajnokságon

Vasárnap Debrecenben rendezték meg az elsőosztályú tornászok idei egyéni vidéki bajnokságát. Városunkat két ifjúsági és egy felnőtt versenyző képviselte.

Az ifjúsági versenyzők közül *Voga János* két szer után kénytelen volt visszalépni, mert saroksérülése kiújult. *Pete Péter* a rosszul sikerült korlátgyakorlatai ellenére is összetettben hatodik, ugrásban és nyújtón második helyet ért el.

Ezek az eredmények figyelembevéve a rendkívül magas színvonalat és az erős mezőnyt, dicséretet érdemelnek. A versenyen több ifjúsági — és ORT válogatott is indult.

Sporthírek

Nagy Éva junior-válogatott. A Magyar Vívó Szövetség Nagy Évát, a D. Kohász fiatal tőrvívóját eddigi eredményei alapján meghívta a junior válogatott keret edzéseire.

Gyengén kezdtek a súlyemelők. Kecskeméten, az NB II-nek megfelelő Alkotmány Kupa csapatverseny első fordulóján vasárnap a D. Kohász súlyemelői négy csapat közül a negyedik helyen végeztek.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1969 OKT. 28

DUNAÚJVÁROSI HÍRLAP
Dunaújváros

Cyránski Mária

1021

Csak tiszta forrásból...

Az őszi évad első Tiszta forrás-estje október 29-én 19 órakor kezdődik a Hazafias Népfront klubhelyiségében. A teljesen kötetlen esztétikai vita anyaga: *Cyránski Mária* plasztikái, *Koffán Károly* festményei és tűzzománcai, *Mérész Magdolna* (zongora) és *Koffán Tamás* (cselló) Bach-interpretációi, valamint *Kemény Dezső* novellája. Felkért hozzászólók: *Baranyai Ferenc* tervezőépítész, *Mérész Ignácz* zeneszerző és *Salamon Konrád* történész.

Meggyőző föl

D. Kohász — Diósgyőr 3:

NB I. bajnoki mérkőzés, központi adását Vass kapta, de a kaputól 10

MDK.

Cyranski Mária

Kiállitási kritika

Dunaujváros 1967 máj.23.

Gyránszki Mária

A Dunaújvárosi Képzőművészeti Kör I. kiállításán szerepel.

Dunaújváros 1966. jún. 21.

Cyránszki Mária

A dunaújvárosi Kiállítási Teremben rendezett Dunaújvárosi Képzőművészek Kiállításán szerepel.

Dunaújváros 1966. jún. 17.

Gyránszki Margit

A Dunaújvárosi Képzőművészek I. Kiállításán szerepel (1966. jún. 17. – júl. 28.).

Dunaújváros 1966. máj. 31.

MDK

Cyrin János
nyomdász

boriték terve, ábra

– a szakkörtanfolyamából

Grafikai Szemle 1904 évf 4 z. 5 fl.

Kassa

Cyrus Jakab ötvös, 1633

Arch.Közl.1899. XXI. 260 .

Cyrus Jakab, ötvöslegény. 1628—33-ig Kassán Halasi Györgynél (l. o.) tanulta az ötvösséget. Az utóbbi évben felszabadult s azután egy ideig még Kassán dolgozott.

Mihalik József: Kassa v. ötv. tört. Budapest, 1900. 260, 31[illegible]. l.

Cyrus l.
Kervác

Czabaffi Ágoston

H.L.: Országos Tervhivatal Székháza, Bp.V.Arany János utca. - Épitész: Hóka László, statikus: nagy József, belsőépitészek: Czabaffi Ágoston, Domokos Géza. Ismertetés,képekkel /foto: Tóth József/

Magyar Ép9tőművészet, 1971. 4.sz.

36-38.l.

Czabaffy Ágoston,

Dárday Nikolett: II. világháborús emlékműpályázata.

Mihály Árpád és Czabaffy Ágoston népi kapumotívumokat idéző plasztikái munkáival szerepeltek. [említve].

Művészet, 1989., okt., 63-old.

Czabaffy Gyuláné belső építész

neve említve

Művészettörténeti Értesítő 1972

300. old.

Czabai Istvánné himző M.D.K.

"Népművészet mestere" kitüntetés

Népművészek ki üntetése augusztus 20-a lakalmából

Magyar Nemzet 1964. augusztus 19. 4.1.

Czabai István, himző népművész MDH

A Népművészet Mestere.

– : Népművészeket és népnevelőket tüntettek ki. 1.

ESTI HIRLAP, bp. 1964. aug. 18.

Czabai Istvánné, hímző MDk.
népművész

A népművészet mestere címet kapta.

— : Népművészek kitüntetése Augusztus 20 alkalmából 8

NÉPSZABADSÁG, Gy. 1964. aug. 19.

mdk

Czabai Istvánné hmvző

Kalocsai pannikos terítője pályamű

M. Varga Marianna. A Kis Jankó Bori Emlékpályázat díjkiosztásáról

Népművelés 1963. 10. sz 36. l

Czabai Istvánné MDK

Öregcsertői

iróasszony

Kass Ivor cikke nyomán:Kalocsán nyilnak a virágok.
Kalocsai bimzés Amszterdamban, Párizsban.
PETŐFI NÉPE, Kecskemét. 1957. máj. 16.

MIK

Czabarka György

Kiállitási hir

Müvészet 1968 ápr.p.44.

M.D.Y

Czabacha György
Szamúvesi

A mesezenisé get trükk film
hangulatkal festi alá.

Bauer Jenő: A Televízió diszlet, jelmez, grafika
Műviszet, 1968. cipszkis - 44 kep

Czách Ignác

ořás 1792-1798

Část

Horokomborás

vasi Acule

1935. 152. l.

geprüft.

f. 32

4r

Kubinyi,

Franz von

Ungarn und Siebenbürgen

in Bildern.

Verleger und Redakteure: — und Emerich von Vahot

(Aus dem Ungarischen übersetzt)

Ø Czach József

kőfaragómester

1860. aug. 19. remeremelt a pesti kommunes és kőfaragó cehben

Pkc. 216. l.

Ferdinánd, osztrák főherczeg (arczk.) II. 138.

JOSEPH CZACHL, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVIEGIERT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 106.- Herr Joseph Czachl
Felvétel ideje: 1787. 17. Sept.
Hová vették fel: Szümeg,/Sümeg/. 156.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcsehek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARCADONA. A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

JOSEPH CZAHL

CZADER József egri asztalos. Egerben 1771-1780 között működik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

MDK

Czafit Sándor

Kiállitási kritika

Zalai hirlap 1968 juni.9.

Olzagány Béla

1913/14

Ferkéjszámfőiskék

74. l.

[illegible] rendszer három nagy kis-ázsiai templomon jelenik meg először: a samosi Heraionon, az ephesosi Artemisionon s Apolló Philesios Didymaionján, Miletos mellett; valamennyi a VII. sz. végéről.

A VI. századból, a Peisistratidák korából való a selinusi Apolló- (G) templom s Akrages legrégibb temploma, a Herakles-templom. Különösen intenzív volt e kor építési tevékenysége Athénben, ahol az Akropolis régi Athena-temploma *(Hekatompodon)* s több kisebb templom épült. A vidéken is erősen építkeztek, így Rhamnusban (Nemesis-templom) s Eleusisban, a misztikus kultusz híres városában. Olympia e korban még kevéssé fejlődik, viszont Delphi, elsősorban az Apolló-templom, már jórészt kiépült.

A perzsa háborúk mozgalmas és viharzó korában, az V. század első felében, alakult ki a klasszikus dór templomtípus. Az alaprajz háromhajós cellát mutat, pronaosszal és opisthodomosszal. Az oszlopdörzs karcsúbb, a fej echinusának profilja merevebb. Tipikus példái az erőtől duzzadó, nemes művészetnek görög földön az aeginai Aphaia-templom s a legfőb szentély, Zeus olympiai temploma, ormainak nagyszerű szobordíszeivel, Szicíliában Akragas több temploma, elsősorban a kolosszális Zeus-templom, mely arról nevezetes, hogy a szabadon álló oszlopok helyett talapzatos féloszlopok veszik körül s közeikben atlaszok állanak, a segestai templom, amelyet nem fejeztek be (az oszlopok törzse nincs rovátkolva), a selinusi Heraion (E-templom), kiválóan szép metopéival és mindenekfölött a paestumi klaszszikusan harmónikus Poseidon-templom, az egyetlen, amelyben a belső emeleti oszlopsor megmaradt.

A perzsa háborúk korára a görög

CZAGÁNY ISTVÁN
építész

a Vár Uriutca 31. gótikus palotájának rekonstruktora
1957-ben

képekkel

Budapest régiségei XIX. évf. 1959 . 373.sk.ll.

M. D. K.

CZAGÁNY István építész

Várnegyed műemlék-épületeinek restaurálása

Horler Miklós: Budapesti műemlékvédelem

Magyar Építőművészet 1959. 5/6. sz. 194 l.

MDK

Czagány István, [építész:]

A Vár egyik kutatója

és újjáépítője.

György István: A Budai Vár 8.

[4.]

Népszabadság, Bp. 1971. ápr. 8.

Czapáry Zbrán

cikke: Egy budavári ház története képekben

Budapest, 1969.4.sz. 39.l.

Czapáry Iván

cikke: A pesti Vigadó sorsa.

Budapest, 1969. 8.sz.

32-34.1

Czagány István

cikke

Czagány István: A Sándor-palota.
Budapest, 1971. 2.sz. 48. l.

Csapáry Károly

cikke: A gótikus Buda rejtett kincsei

Budapest, 1970. I. sz. 48-l.

Czagány Iván

cikke: Egy budavári ház története képekben (I. Úri u. 48-50)

Budapest, 1970. 7. sz. 48. l.

Czagány István

cikkei:

Czagány István: Búcsú Vámos Ferenctől.
Művtört.Írt. 1970.3.sz. 223-224. l.

Czagány István

Czagány István: Müemlékhelyreállitásunk elveinek alakulása a budai, várnegyedi épitkezésekben. - Magyar Müemlékvédelem 1961-1962. - Akadémiai Kiadó, 37-66.

Czagány István: A budavári palota és a Szent György téri épületek. Bp. 1966. - Müszaki Kiadó. - Ism. Zolnay László, Müvészet, 1966. 7.évf. 7.sz. 44-45.

Az 1966. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1969. 3.sz. 243-283. l./ 251. l.

Czagány István

könyve: A Budavári Palota és a Szent György téri épületek. - Bp, 1966. MüszakiKönyvkiadó.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiájából kimaradt művek jegyzéke /Művtört.Ért. 1970.1.sz.107.l./

Czapáry István

cikke: Műemlékhelyreállítási kérdések a Budavári palota újjáépítésénél. — Művtört. Ért. 1967. 16. évf. 3. sz. 177-221. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

77. l.

Csapány István

Cikke: Patikamúzeum a budavári volt „Arany sas" gyógyszertárban. – Műemlékvédelem, 1967. II. évf. 3. sz. 173-179. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művészt.ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

85. l.

Czagány István

A helyreállítást megelőző építé-
szettörténeti kutatások vezetője

Lóczy Erzsébet: A budavári Hess András tér
Képzőm. Alap Bp. 1961 28. old

Czagány István

cikke

Czagány István: Egy budavári húz története.

Budapest, 1971. lo. sz. 48.l.

Czagány István

Czagány István ismerteti Vámos Ferenc: Lajta Béla c. könyvét.

Művtört.Ért.1971.1.sz. 6o-66. l.

Bragány Kiván

A budavári volt kőegyleti palota műemléki helyreállítása

c. cikkét emliti

Faller László: A müemlékvédelem hazai irodalma 1969-ben. - Müemlékvédelem, 1971.2.sz.113-116. l.

113.l.

Cragány István

cikke: A Budapesti Körös küldetése.

Budapest, 1971. 12.sz.

29.l

Czagány István

cikke: Komplex kutatási módszer az ép.történeti és helytörténeti kutatásban. – Ép. és Közl. tud. Közl. 1968. 1-2. n. 63-148. l.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. – Művtört. Ért. 1971. 2. sz. 149-152. l.

152. l.

Czagány István

cikke

Czagány Iatván: A budavári volt nőegyleti pa lota helyreállitása. - Épités- Építészettudomány,1969. 3-4.sz.341-369.l.

Czagány István

A Bp.I.Uri u.38.sz. ház müemléki részének helyreállitási tervezésében Czagány István, Dragonits Tamás, Bognár Ferenc és Szücs József vett részt.

Czagány István: A budavári volt nőegyleti pá ota helyreállitása. - Épités-Építészettudomány,1969. 3-4.sz.341-369.l.

348.l.

Czagány István

énitész

Uri u. 31. n. házat rekonstrálja
Janáky I-al és Dragonits T-al.

NN: Ötszázéves műemlés helyreállítása a Várban

Nyíszava 1956 május 17, 84 évf. 115 n. 1 l.

M.D.K.

Gragánÿ István: A budapesti I. ker. XI. Ince pápa tér 4 sz. épületen végzett műemléki kutatások és helyreállítás eredményei.

Művészet 1954. 2 sz. 27-31.

M.D.K.

Az udvari épületszárny bontásából előkerült
későgotikus ködobok ideiglenes anastylosisa.
repro.

Czagány István: A budapesti I. ker XI. Luce pápa tér 4 sz.
épületen végzett műemléki hutatások és helyreállítások
eredménye
Művért, 1954. 2 sz. 299 l.

M.D.K.

Az udvari épületszárny bontásából előkerült gótikus ködolok anastylosisa.

repro.

Czagány István: A budapesti I. ker XI. Ince pápa tér 4 sz. épületén végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredménye.

Művért, 1954. 2 oz. 298 l.

M.D.K.

Az utcai homlokzat I. emeleti részének belső nézete. Északi irányból számított 6. és 7. ablak.

repro.

Czagány István: A budapesti I. ker XI. Ince pápa tér 4 sz. épületen végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredmény

Művért, 1954. 2 sz. 297 l.

M.D.K.

Az épület utcai homlokzata ujjáépítés
utáni, 1953-ban.
repro.

Csagány István: A budapesti I. ker. XI. Inca pápa tér 4 sz. épü
letén végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredményei

Művészet, 1954. 2 sz. 29-31 l.

M.D.K.

A földszinti konzdosterem déli falában feltárt nyugati irányból számított harmadik konzol. repro.

Czagány István: A budapesti I. kerx XI. Ince pápa tér 4 sz. épületén végzett műemléki hutatások és helyreállítások eredményei.
Művészt, 1954. 2 sz. 296 l.

M.D.K.

A földszinti konzolosterem déli falában feltárt nyugati irányból számított első konzol.

repro.

Gagány István: A budapesti I. ker XI. Ince-pápa tér 4 sz. ép ületén végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredménye.

Művért, 1954. 2 sz 296 l.

M.D.K.

A földszinti konzolos terem északi falában feltárt nyugati irányból számított első négy konzol (egy letörve) repro.

Csagány István: A budapesti I. kerv XI. Ince pápa tér 4 sz. épületén végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredménye

Művészt, 1954, 2 sz. 296 l.

M.D.K.

A horvzolos terem ülőfülkéinek helyre állítási terve.
(Kőfaragó munkarajz)

Gagány István: A budapesti I. ker XI. Ince pápa tér 4 sz. épületén végzett műemléki kutatások és helyre állítások eredményei.

Művért, 1954, 2 sz. 295. l.

M.D.K.

A földszinti konzolos terem ülőfülkesora helyre-
állitás után.

repro:

Gagány István: A budapesti I. ker XI. Ince pápa tér 4 sz. épü-
letén végzett műemléki hertatások és helyreállitások eredménye.
Művészt, 1954. 2 sz. 294 l.

M.D.K.

A földszinti konzolos terem ülőfülkesora feltárás után.

repro.

Czagány István: A budapesti I. ker XI. Ince pápa tér 4 oz. épületen végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredményei

Művészt, 1954. 2 oz. 294 l.

M.D.K.

Az épületen tanai homlokzatok 1950-ben repro.

Czagány István: A budapesti I. ker XI. Ince pápa tér 4 sz. épületen végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredménye.

Művért, 1954. 2 sz. 281 l.

M.D.K.

A déli kapcsolj ülőfülkéinek helyreállítási terve.
(Kőfaragó munkarajz)
repro.

Czagány István: A budapesti I. ker XI. Ince pápa-tér 4 sz. ép ületen végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredménye.

Művért, 1954. 2 sz 282. l.

M.D.K.

A déli kapualj déli falának első ülőfülkéje feltárás után.

repro.

Czagány István: A budapesti I. ker XI. Szent pápa-tér 4 sz. épületén végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredménye.

Művért, 1954. 2 sz. 283 l

M.D.K.

A déli kapnalj déli falának első ülőfülkéje helyreállítás közben.

repro.

Czagány István: A budapesti I. ker XI. Ince pápa tér 4 sz. épületén végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredménye.

Műrést, 1954. 2 sz. 283 l.

M.D.K.

A déli kaptalj déli falának első ülőfülkéje
helyreállítás után.
repro.

Gerevich István: A budapesti I. ker. XI. Ince pápa tér 4 sz. épületén végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredményei

Művészet, 1954. 2 sz. 38-41 l.

M.D.K.

A déli kapualjz északi, első ülőfülkéje

feltárás után.

repro.

Czagány István: A budapesti I. ker. Tizenc pápa tér 4 sz. épületen végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredményei

Művészt, 1954. 2 sz. 289 l.

M.D.K.

A déli kapualj északi harmadik és negyedik
ülőfülkéje feltárásután.
repro.

Czagány István: A budapesti I. ker XI. Ince pápa tér 4 sz.
épületen végzett műemléki kutatások és helyreállítások
eredményei

Művért, 1954. 2 sz. 285 l.

M.D.K.

A lépcsőház keleti falában a földszinten feltárt ablak.

repro.

Czagány Lehoán: A budapesti I. kerv XI. Ince pápa tér 4 sz. épületen végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredményei

Művészt, 1954. 2 sz. 286 l.

M.d.K.

Czagány István

A Bartók Archivum rekonstruciója

Czagány István: Müemlékhely reállitásunk....
Müemlékvédelem, 1961-1962, Bp. 1966. 64.l.

Czagány István

M.d.K.

Az Országház utca 9. sz. épület / Budavár / műemléki kutatása és tervdokumentációja

Czagány István: Műemlékhely reállitásunk....
Műemlékvédelem, 1961-1962, Bp. 1966. 64.l.

Czagány István

kőfaragó munkaterv a Tárnok u. 14 . sz. házhoz

Műemlékvédelem 1961-1962. 4p. 1966. 64.1.

Czagány István

A Tárnok u. 14. sz. ház helyreállitásának tervei

a falfestmények rekonstrukciója

Magyar Müemlékvédelem 1961-1962. Bp. 1966 64.l.

Czagány István M.D.K.

Az Uri utca 17. sz. ház helyreállitási tervei és

müemlékrekonstrukciós munkák

Magyar müemlékvédelem, 1961-1962. Bp. 1966. 65. l.

dr. Czagány István, építész MDK

Ismertető rétát vezet a Várban.

– : A két végi kulturális programból 11.

NÉPSZABADSÁG, 1965. okt. 2.

M.D.K.

Az épület északi kapuja ujjáépítés után.
1953-ban.

repro

Czagány István: A budapesti I. ker XI. Ince pápa tér 4 sz. épületen végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredményei

Művért, 1954. 2 sz. 286 l.

M.D.K.

A déli határfalban az emeleten feltárt középkori ajtónyílás jobboldali függőleges keretköve és a záradékkő maradványa.

repro

Czagány István: A budapesti I. ker XI. Ince pápa tér 4 sz. épületén végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredménya

Művért, 1954. 2 sz. 286 l.

M.D.K.

Az utcai homlokzat I. emeleti része, az északi irányból számított 13, 14 és 15 ablak a feltárt középkori ablakkeret-kő-töredékkel.

repro.

Czagány István: A budapesti I. ker XI. Szuce pápa tér 4 sz. épületén végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredményei

Művért, 1954, 2 sz. 286.

M.D.K.

A középkori műemléki részletek kutatási rajzos repro

Csagány István: A budapesti I. ker. Ti. Szűcs pápa tér 4 sz. épületen végzett műemléki kutatások és helyreállításuk eredményei

Műrévt, 1954. 2 sz. 28-31 l.

M.D.K.

Az emeleti gótikus kőrács maradványai a feltarás után.

repro

Czagány István: A budapesti I. ker XI. Ince pápa tér 4 sz. épületén végzett műemléki kutatások és helyreállitások eredményei

Művért, 1954. 2 sz. 287 l.

M.D.K.

Az emleti gótikus körács helyreállítás
után 1953-ban
repro.

Czagány István: A budapesti I. ker XI. Ince pápa tér 4 sz. épületén végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredményei.

Művért, 1954. 2 sz. 287 l.

M.D.K.

Az I. emeleti gótikus kőrács helyreállítási terve
(Kőfaragó munkarajz)
repro.

Czagány István: A budapesti I. ker XI. Inca pápa tér 4 sz. épületén végzett ~~[illegible]~~ műemléki hutatások és helyreállítások eredményei.

Művért, 1954. 2 sz. 289 l.

M.D.K.

Az északi kapualj ülőfülkéi nek helyreállítási terve (Kőfarago munkarajz)

repro

Czagány István: A budapesti I. ker XI. Luce-pápa tér 4 sz. épületén végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredményei.

Művést, 1954. 2 sz. 288 l.

M.D.K.

Az északi kapualjdíli falában a harmadik és negyedik ülőfülke feltárás közben.

repro.

Gerevich István: A budapesti I. ker. XI. Ince pápa tér 4 sz. épület területén végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredményei

Művészet, 1954, 2 sz. 29 o.

M.D.K.

Az északi kapualj déli falában a második, harmadik és negyedik ülőfülke helyreállítás után.

repro.

Czagány István: A budapesti I. ker XI. Szent pápa tér 4 sz. épületen végzett ~~helyreállítás~~ műcsiléki kutatások és helyreállítások eredményei.

Művészt, 1954. 2 sz. 290 l

M.D.K.

Az északi kapualj kutatási rajza, metszetek.
repro.

Csagány István: A budapesti I. ker XI. Ince pápa tér 4 sz. épületen végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredményei

Művért, 1954. 2 sz. 290 l.

M.D.K.

Az északi kapualj kutatási rajza -
sepsz.

Czagány István: A budapesti I. ker XI. Ince pápa tér 4 sz. épületén végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredményei.

Művészt, 1954. 2 sz. 291 l

M.D.K.

Az északi kapualj északi falában feltárt késő gotikus
ajtókeret szemöldökkő – maradvány
repro.

Czagány István: A budapesti I. ker XI. Inci pápa tér 4 sz.
épületen végzett műemléki kutatások és helyreállítások
eredményei

Művért, 1954. 2 sz. 292 l.

M.D.K.

Az északi kapualj kés ő-gótikus rekonstruált rajtókerete a helyre állítás után.

repro.

Czagány István: A budapesti I. ker XI. Ince pápa tér 4 sz. épületén végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredményei

Művért, 1954. 2 sz. 292. l.

M.D.K.

Az északi kapunyíjtól délre, járdaszint alatt feltárt középkori ajtókeretkő - maradvány.

repro.

Csagány István: A budapesti I. ker. XI. Szent Gellért tér 4sz. épületben végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredményei
Művészet, 1954. 2 sz. 29 l.

M.D.K.

A feltárt középkori és barokk-kori járdaburkolat maradványa.

repro.

Csaganý István: A budapesti I. kor XI. Ince pápa tér 4 sz. épületen végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredményei

Művért, 1954. 2 sz. 293 l.

M.D.K.

A déli kapualjtól északra fekvő másadik helyiség alatti pince középkori ajtókeretköve.

Czagány István: A budapesti I. ker XI. Ince pápa tér 4 sz. épületén végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredményei

Művért, 1954. 2 sz. 293 l

M.D.K.

Az északi kapualjtól északra, járdaszint alatt feltárt középkori ajtóheret maradványa.

Czagány István: A budapesti I. kerXI. Ince-pápa tér 4 sz. épü letén végzett műemléki hutatások és helyreállitások eredménye

Művért, 1954. 2 sz. 293 l.

M.D.K.

Ecseg, régi főoltár
repro:

Csagány Istvánné: A budapesti I. ker. XI. Ince pápa tér 4. sz. épülete végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredménye.

Művészet, 1954. 2 sz. 267. l.

M.D.K.

Jobbágyi, régi főoltár. Vitrva 1-4: Vita Christi,
Lárva 1-4: Passio

repro.

Gragányi István cím: A budapesti I. ker. XI. Imre pápa tér 4. sz. épületén végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredménye.

Művészet, 1954. 2. sz. 26-28 l.

M.D.K.

Szarvaskőde, régi főoltár 1–4: Passio Christi reprs.

Czagány István: A budapesti I. ker. II. Ince pápa tér 4 sz. épületén végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredményei.

Művészet, 1954. 2 sz. 26 ff.

M.D.K.

Az épületre vonatkozó történeti helyszínrajzok
részletei az 1687 – 1944 közötti időből.

sepro.

Czagány István: A budapesti I. kor XI. Imre pápa-tér 4 sz. épületén
végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredménye.
Művért, 1954. 2 sz. 280 l

M.D.K.

Az épület kutatási alaprajzai földszint és I. emelet repro.

Czagány István: A budapesti I. ker XI. Ince pápa tér 4 sz. épületén végzett műemléki kutatások és helyreállítások eredménye. Művést, 1954. 2 sz. 280 l

M.D.K.

Az épület utcai homlokzata az 1920-as évek elején.

repro.

Czagány István: A budapesti I-ker XI. Szent Gellért tér 4 sz. épületen végzett műemléki kutatások és helyreállításának eredménye.

Műért, 1954. 2 sz. 28 l.

Czagány István

Dragonits T. és Czagány I. dolgozta ki a Bp.I.Fortuna
Fortuna u.14.sz. ház müemléki helyreállitési terveit
1955-57-ben.

Czagány István: A budavári volt Belényi-ház...
Művtört. Írt.1972.3.sz.224-230.l.

224.l.

Czagány István írása

CZAGÁNY István: Az Országház utca 9.sz. műemléképület kutatásainak eredményei. = Bud.Rég. 29 (1992) 117-134. ill.G

második felében *Lotz Károly* a budapesti Bakács téri plébániatemplom seccóján.[16] Annyira elterjedt a téma, hogy a reminiszcenciái a szépirodalomban is föllelhetők voltak a XX. században is. Ilyen képek inspirálhatták Sziklay János regéjének strófáját is:

„... Csapásra emeli a súlyos bárdot
S a pattogó kőben tág nyílás tár ott.
Csattan még egy ütés, a harmadik rája...
Nagy lökéssel csobban, fut egy forrás árja...
Ijedten rogy le, ki előtte állott.

Felejtik a csodát pillanat alatt
Kergeti ösztöne a szomjas hadat.
Habzsolják a vizet térden-állva, fekve,
Drága gyöngynél drágább csillogó hűs csepje.
Áldott lett a hely, hol a Gyöngyös fakadt."[17]

A csikcsobotfalvi zászlókép ennek az ikonográfiai vonulatnak egyik közbülső tagja és azon ritka ábrázolások közé tartozik, amelynek előképe is pontosan ismert.

Az „é e" betűkkel szignált, feltehetőleg helybéli székely piktor ifjabb *Ferdinand Axmann* festő rajzát használta föl olajfestményéhez, amelyet idősebb *Joseph Axmann* metszett acélba Bécsben az Ipolyi Arnold alapította Szent László Társulat számára. A gondos, finom

Czagány István

cikke

Czagány István: A pesti vigadó épülettömbje.
Építud. 1970. /II.köt./ 1-2.sz. 173-268.l.

Csagány István

cikke: Egy budavári kár történelmi képekben.

Budapest, 1974. 6.sz. 48. l.

CZAGÁNY ISTVÁN

részt vett az épület helyén
álló középkori lakóház
történetének kutatásában

B. Kaiser Anna: Uj lakóház a budai vár-
negyedben Tárnok u. 13.

Müemlékvédelem, 1975. 3. sz. 157-160. l.

Tragédy István

cikkei: Egy budavári kár története képekben

Budapest, 1972. 4. sz. 48.1.

1021

1980.III.7. Televizió 21.40/Z
Vigadó

- Mind-ezt az idősebb korosztály egy képviselője inditotta útjára, mert számtalan kedves, szép élménye fűződik az épülethez. Az idősebb korosztály képviselője Bálint Marcel. Ő kollega volt, a Zenei Figyelő szerkesztője volt annakidején. Ő mondta azt,hogy érdemes lenne egy Vigadó filmet készitteni. Mi fiatalabbak azt mondtuk, hogy annyi más érdekes épület van. Biztos,hogy érdemes lenne?
- En azt hiszem igen,mert sokan vannak fiatalok, akik látták azt a, amit annakidején mondtak az épületről, hogy a kőbe öntő csárdás cimü épületet, és nem tudják, hogy mi célt szolgált annakidején, és mi lesz a rendeltetése most.
- Ha Marci bácsi csinálná ezt a filmet, akár TV-szemmel,akár csak úgy civilként, akkor mi-féle film lenne ez?
- Egy dokumentum film,mely visszaemlékezik évtizedekre, sőt évszázadra, a Vigadó keletkezésére, amikor a Vigadót nem engedélyezték az akkori város urai, mert azt mondották, és az ő szavukat mondom,hogy mi szükség van egy ilyen mihaszna vigandára?
- Adódott tehát az ötlet. Egészen pontosan egy ötlet, és ez nem saját. Igaz,az épület ott magasodik az utcán, mitöbb, a közhely követelményeknek is sokszor megfelel, tehát az utcán hevert. Szóval ott tartunk, hogy ez nem saját ötlet,fejlesszük tovább külső segitséggel. Következik a dokumentum filmek ősi kibúvója, az utca embere. Ez a"nem mi mondtuk, ők mondták." Tehát az utca embere, akit jó, vagy rossz sorsa éppen a riporter, a kamera elé terel, aztán van,sokszor több érdekes dolog jut eszébe, mint TV-seknek hosszú stábüléseken. Tehát akkor következik az utca, ez esetben a tér embere. A Vigadó téré. Mit tud az épületről?
- Azon kivül, hogy Vigadónak hivják, és itt ülök vele szemben, nem túl sokat,és még, azt hiszem nagyon régen épitik, és ebből semmi nem történik, most már, tán 15 éve is csinálják ezt körülbelül, s lassan készül, készül, erről lehet hiradásokat olvasni,meg hallani róla, de hogy végül is mi lesz itten,azt nem tudom. Tudomásom szerint vig társadalmi események szinhelye volt, és ezt a célt szolgálhatná a jövőben is, vagy jelenünkben is, de sajnos nem szolgálja, mivel nem akar sehogy sem elkészülni,és nagyon szeretnénk, azt hiszem nem csak én, hanem többen is, akik erre járunk, hogy valamikor megnyiljon a közönség számára, hogy vigadhassunk benne.
- Mert én arra is emlékszem, amikor még kérem szépen ez az épület még teljes épségében a bálok, és hangversenyek céljára szolgált. Hát elsősorban erre emlékszem. Arra is emlékszem 959.-ben,mikor az átépités megkezdődött, akkor az újságokban olvastunk egy nagyon szellemes cikket,hogy kár átépiteni. Sokkal jobb volna kinyitni a Vörösmarty teret a Duna felé,ugy, mint a Concorde Párizsban, ugy-e, és ennek következtében nyitva lenne akkor legalábbis közvetlenül, mert az ember betekint-

hetne a belvárosba, illetve kitekinthetne a Duna irányába,mert ez végeredményben csak elfogja a levegőt, a napot is, és a közlekedésnek is állandó akadálya, azonkivül nem elsőrendü épitészeti mü, és különben sem korszerü már. Hát kérem szépen ez nem történt meg,hanem arra gondoltak ezzel kapcsolatosan,hogy azóta most már majdnem 2o esztendeje hol épitették, hol nem épitették, hol tatarozták defaktó semmire az épületet használni a mai napig nem lehet.
- Önnek tetszik?
- Nem.
- Ön itt a Vigadó téren őrzi a kocsikat. Szemben Önnel egy félig kész épület. Mi jut erről az eszébe?
- Hát kérem szépen, valamikor régen a felső tizezernek volt a mulatóhelye. És itten konflis kocsik álltak végig, akkor délután, este és hát majdnem egész éjszaka.
- Ön volt már valaha odabent az épületben?
- Hát abban az időben csak a portásig lehetett menni nekünk.
- Portás az már hosszú évtizedek óta nincs. Van viszont igazgató, de erről majd később beszélünk.Előbb nézzük, hogy mire jutottunk. Hát egyszer van maga az alaptörténet, a mihaszna ~~á~~ történet. A Mihaszna vigalda története.Erről is szól ez egyébként,hogy miért Vigalda. Aztán van itt néhány vélemény. Olyan, hogy nem menteni kellene, hanem lebontani. Erről is beszélhetnénk. A felépitésről még többet. Hiszen nem először épül,és nem is másodszor. Csábitó lenne a zenei történelem. Hát nem véletlen,hogy Bálint Marcel is oly szeretettel beszélt az épületről, és azt sem, hogy Gábor Istvánnak kitünő zenei sorozata volt a Rádióban. Volt olyan, aki a múlt társadalmi eseményeket emlitette. Történetük, mármint a vig társadalmi eseményeké kötetet, stilszerüen filmes dobozokat töltene meg.Annyi minden téma kinálkozik. Csak merre induljunk? Egy túra ajánlat következik. Ahogy ezt mondani szokták, tartsanak velünk. Menjünk be az épületbe. És ott majd eldől, hogy elsőként melyik szárnyra is bukkanunk. Tura a vigadóban, 1978.január. Odakint hideg tél van.És mi nem csak a portásig jutunk.Tudjuk, portás nincs.
A TV-sek kis csapata tehát rátér a szinhelyre, ahol a hirek szerint túl a kétkezi munkán kooperációs értekezlet zajlik éppen. Ily módon tehát az első témánk a jelenkori épitkezés.
Ah utca, illetve a tér embere már elmondta a magáét.Egy dokumentum film, ráadásul,ha enyhén csipős témát boncol, további és kötelező tartozéka, tul a TV-seken, az illetékes.Jelen esetben az illetékesek. őket látjuk most. Filmjeinkben rendszerint iróasztal mögött ülő, könyörtelen emberek mindig kifogásokat mondanak. Peidig hát,ha együtt találjuk őket, akkor bizony más a kép. Megvan nekik a maguk gondja és baja. Ehhez jön még a riporter.
- En megmondom őszintén, nem tudom, kinek a helyén ülök.
- Senkinek
- Itt most az van,hogy mi ide becsöppentünk. Hát én nagyjából ~~XXXX~~ tudom miről van szó.De ez nyilván évről-évre változik.

Most ami nekem kérdés, és amit én kérdezek, az egy teljesen egyszerü kérdés, hogy hát én úgy tudtam, hogy 78.végére ezt befejezik a Vigadót. Na most igy, ebből a megbeszélésből ez nem igy néz ki. Hát 79.januári,meg márciusi határidők vannak.
- Sőt még több is.
- Önöknek mi a véleménye arról, hogy mikor fejezik be, és lehet-e éppen igérni egyátalán?
- Ugy van a Vigadóval mindenki, hogy azt látja, hogy még mindig nincs kész.Palánkokat lát. Ezeket a belső dolgokat,hogy itt mi zajlik le, ezeket a közönség nem ismeri,hogy mi zajlik le és milyen problémáink vannak. Hát tudott dolog az, hogy új épületeknél is igen nagy problémák vannak,egyrészt a kapacitással, egyrészt különböző anyagokkal,a terveken ezek miatt rengeteg módositások vannak, hát össze nem hasonlitható egy Vigadó része egy ma készülő új épülettel, amit már új technológiákkal csinálunk.
- Én teljesen kivülálló
- Azt mondhatom,hogy ilyen ősi módszerekkel dolgozunk itt.
- De miért?
- Hát, ilyen kézmüves módszer, hát elég csak a gipsz-szobrászokról beszélni. Akiknek a munkája ezekben az épületekben döntő.
- Ennek a bizonyos müemléki vigadónak a kivitelí munkájára mi 74.junius 1o-én,14-én adtunk ki megrendelést, és annak az évnek a novemberében szerződtük 1o. Ugyanebben az évben meg is kezdődött. Itt határidő módsitásról nem volt szó,hogy módositjuk a határidőt, a müemléki munkát is el lehetett volna készíteni erre a határidőre, de itt olyan problémák vannak, a Kőfaragó Vállalatnak a teljes gipsz-szakmunkás létszáma 5o-6o fő között van.
- Akkor mikor lesz itt az első hangverseny?
- /nevetgélés/.
- Nagyjából, körülbelül.
- Hát itt nem lehet nagyjából, ez egy reális alapelv a Vigadó, ennek lesz egy határideje.
- De most,
- Vagy elkészül, vagy nem készül el.
- Egy dátumot.
- 79. 79. év végére az épület elkészül.
- 198o.tavaszára lesz meg a Vigadó.
- Ha készpénznek veszem azt,hogy befejezik december végére,akkor is a diszitő festőknek kell egy év, amig kifestik, és utána mindenképpen kell a csinositásra,berendezésekre, még kell egy fél év.
- Mire ez elkészül,
- 8o-ban lehet nyitni a Vigadót.
- Én csak arra gondolok, hogy a Hiltonnak befejeződött két év alatt az épitkezése, és
- Mi meg csak azt tudjuk mondani,hogy kormány által kiemelt munka,
- Maximált ára van, ez még a Vörösmarty Tsz épités idején került kiemelésre,többet nem tudunk fizetni érte, mint amit a kalkuláció egy ilyenért esetleg megállapitana.

- Itt álljunk meg egy pillanatra. Manapság, ha beesseppenünk egy értekezletre, főképpen, ha ez az értekezlet épitkezésről szól, akkor az egyetlen,amit mélyebben értünk, a dátum.Pontosabban a dátumok. A riporter is, nem tudom figyeltók-e,éppen erre startolt rá. Tehát a dátumokra. Annyi igaz, hogy legszivesebben kikerülte volna. Hiszen a téma már annyira közhelyszerü. Szivesen keresett volna mást. De hát nem lehetett. Hiszen együtt voltak az illetékesek. És ők tették fel egymásnak ugyanezt a kérdést. Aztán előbukkant még valami. Ez a bizonyos maximált ár. Két olyan téma, ami érdekes lehet. Azt hiszem, emlitettem már a korábbiakban, hogy az épületnek igazgatója van. Jóllehet, épület még nincs. Igen. 1965.óta igazgatója. Varga József. Hát most ő következik.
- En szerintem alapvető kérdés az,hogy a kulturális jellegü beruházások, általában a kivitelezők részére nem egy előnyös feladatot jelentenek. Ez a beruházás is, annakidején,amikor a gazdasági bizottság eldöntötte ennek az engedélyezését,kiemelt állami nagyberuházásnak minősült, az akkori volumen ezt még indokolttá is tette, azóta is ilyen cimen folyik, és maximált áron kell a kivitelezőnél dolgoznia.
- Hány határidőt tud az eddigiek során, ami volt. Amit szent igaznak igértek?
- En azt hiszem, hogy pontosan három. Az első volt 1971. a második 1973.december teljes befejezésre, a harmadik 1977. junius vége, gyakorlatilag tavalyra mi, mint Vigadó Üzemigazgatóság intézmény, fel is készültünk a Vigadó üzembehelyezésére, hát korán értesültünk arról, hogy ez a felkészülés korai volt, és sok munkánk fölösleges munka volt,mert időközben olyan levélváltások születtek, Kulturális Minisztérium, Epitésügyi Minisztérium, Terv-Hivatal vezetői között, hogy engedélyezték most már 1979-re a befejezést.
- Nem hiszem, hogy helyes volna itt és most bármilyen határidőt rögziteni, ennek a munkának nem ez a lényege, és ezt kellene az ország egész lakosságával megérttetni minden szinten.
- Hanem mi a lényege?
- Hogy egy olyan esztétikai értéket adjunk Közép-Európának, mint amilyen a Vigadó volt.
- Hát ha nem, nem. Ha nem határidő, hát legyen esztétikai érték az ujabb témánk. Bár, ez a 79-es határidő...na, mindegy, hogy én ebbe nem megyek bele. Egyelőre legalábbis. Még annyit azért előrebocsátanék, hogy senki se higyje,hogy új témánk, az esztétikai érték létrejötte kevésbé zaklatott lesz,mint az eddigiek. Ne hogy azt higyje bárki is, hogy a korabeli régi, nagy beruházások könnyebben valósultak meg. Akkor tehát témát váltunk. A téma pedig igy szól, Hogyan született az épület? Még annyit az eredetéről, hogy a Vigadó helyén eredetileg Pest egyik védőmüve, rondellája állott. Ez a hajóhidfőt védelmezte. Olyan nagy volt,hogy kaszárnyának is használták. De hát Pest fejlődött, szükség volt egy szinházzal egybeépi-

tett bálteremre. Minderről talán a legilletékesebb, Czagány István, müemléki szakfőmérnök, a Vigadó jelenének, múltjának jó ismerője, aki egyébként az egész témát szóba hozta. Velo folytatjuk tehát az általa felvetett témát. Mikor is épült az első Vigadó.
- Aránylag elég korán, a 48-as szabadságharc előtt, ha pontosan emlékszem, 1829-és 33- között.
- Akkor ez négy esztendő volt.
- Ez négy esztendő volt, persze, az alapozások már 1808-ban elkészültek, és 1808.és 1829. közt egy óriási intervallum volt.
- Akkor mért volt?
- Tervezői személyi változás, és egyéb gazdasági program,ha szabad ezt mondani, programmódositási szempontok. Rájöttek,hogy inkább a német szinház lesz fontosabb, és ekkor a Vörösmarty térnek azon az oldalán kezdtek el épitkezni, ahol most a kulturcentrum áll.
- Ki volt tehát az első tervező?
- Hát időrendben az első tervező az Franz Anton Hillebrandt volt, még a XVIII.század végén. Tőle azonban csak egy homlokzati terv maradt fenn, az 1780-as évek végén vetette papirra azt a copf-stilusú homlokzattervet, ami ott látható, és Amann /f/ János alapozása viszont csak 1808-ban történt meg.
- Ő a második számú tervező.
- Igen. Ő a második Ahmann János, harmadiknak nevezhetnénk Pollack Mihályt, a Nemzeti Muzeum épitőjét, ő az, aki 1829.és 33. közt a Redoutot, a mai Vigadó első ősét valóban megépitette.
- Ez akkor milyen stilusban épült?
- Ez egy neoklasszikus stilusú, érett, szép alkotás volt, sok tekintetben hasonlitott ahhoz a Lloyd-palotához, amely a régi Ferenc József téren, a mai Roosevelt téren állott, azon az üres telken, ahol nincsen semmi.
- Annakidején milyen célt szolgált a Vigadó? Tehát milyen céllal épült, és mi lett belőle?
- Bálterem, városi vigalda. Mulatóhely.
- Ugy mondom,hogy Vigarda?
- Igen. Ez egy későbbi kifejezés ugyan, de jól kifejezi azt a vigalmi célt, amiért a Redout épült.
- A Redout mit jelent?
- Ez a Vigadónak egy franciás kifejezése.
- A hely döntő. Ennek az épületnek a városépitészeti értékét és jelentőségét tekintve, ez az akkoriban már észak-felé táguló Pesten egy központi hely volt,a hajóhid volt a közelében, mikor fölépült a gyönörü szép, és tönkrement Pollack Mihály épitette Redout, akkor egy egész más városképi helyzet volt, klasszicista, a Dunától távolabbi egységes hárs-sor közepén egy ilyen főkuszként állt.

Úgy hogy azt javaslom, az esztétikai érték témáját is zárjuk le, és térjünk át egy más témakörre.

Ez pedig a zene. Zenei élmények óriásiak voltak itt a Vigadó épületében. Talán az elsők közül emlithetjük Liszt Ferencet, aki megint megjelent a Vigadóban, és már 1865-ben itt tartotta a Szent Erzsébet oratórium bemutatóját. Sorolhatnám a neveket, vendégmüvészeket, zenei élményeket, de nálam sokkal avatottabb szakértője van ennek. Molnár Antal zenetudós, zenetörténész. - A Vigadó volt tulajdonképpen a pesti zenei életnek a központja, hosszú évtizedeken át, körülbelül 1868-tól egészen 1910-ig, vagy mondjuk 1909-ig, amikor a Zeneművészeti Főiskola megnyilt. És amikor a Zeneakadémia terme átvette a Vigadó szerepét bizonyos fokig. De addig a koncerteknek a túlnyomó része ott folyt, mégpedig az úgynevezett nagy hangversenyek. Tehát ha Pestre jött egy kiváló szólista, mint Sauer például, vagy hasonló, Rahmaninov azok mindig a Vigadó nagytermében hangversenyeztek. Az első olyan vigadói hangverseny, amelynek igen nagy a zenetörténeti súlya, köztudomás szerint az volt, amely lezajlott 1875-ben, Wagner Richard személyes vezénylésével, amikor a nagy zenedráma szerző Budapesten megjelent, és a pesti Filharmóniai zene-

karnak dirigálta a Nibelung Gyürüje néhány hatásos zenekari részletét. Ez volt az a hires hangverseny,amelyről gyakran megemlékeztek, ahol Liszt Ferenc, Wagnernak a legönzetlenebb barátja, leült a zongorához, s eljátszotta Beethovennek az Sz-dur zongoraversenyét. S ehhez fogható zenetörténetileg jelentős és értékes esemény talán csak az volt, amelyen már személyesen jelen voltam, 1923.novemberében, amikor Budapest főváros egyik jubileuma alkalmával ünnepi hangversenyt rendeztek, Dohnányi Ernő vezetésével, és akkor előadták Dohnányinak az Ünnepi nyitányát, Bartók tánc-szvitjét, és befejezésként hatalmas, mondhatatlanul nagy,és páratlan sikerrel, Kodály Zoltánnak a Pszalmus Hungarikusát. Azért is mondom,hogy nagyon különleges hatású volt ez a Vigadó-beli hangverseny,mert soha sem hitte volna, hogy Kodály erre képes. Az addigi müvei nem mutatták ezt amagasrendüséget. De itt aztán láttam,hogy egy hatalmas géniusszal van dolgunk, nemcsak az tette különlegessé, hogy egy ilyen jelentős magyar zenetörténeti müvet adtak legelőször, és hogy a közönség akkor jött rá, hogy kicsoda ez a Kodály, akkor ébredtek rá Kodálynak a rendkivüli nagyságára, hanem azért is, mert ott olyan jelenség kisérte, amely ha ugyan anekdotikus is, de rendkivül jellemző. Mondjam el? Itt az történt,hogy a közönség tombolása közben Kodály, aki a felesége mellett ült, negyedik,vagy ötödik sorban, meg sem mozdult. Én a közelében ültem,és láttam, hogy a felesége folyton biztatja, és ő nem reagál. O ült,és hiába tombolt a publikum, hiába volt a taps rendkivüli, meg sem mozdult. Már szinte kinos volt a feszültség, végre Kodály rászánta magát, fölállt, kiment, a jobb kezével megfogta a pódiumnak meglehetősen magas keritését, és föllendült balra,ugy, mint egy artista. Ez gyönyörü produkció volt, erre aztán a taps még jobban megerősödött, fölállt, és odaállt Dohnányi mellé,de meg sem mozditotta a fejét. Még csak nem is biccentett. Nézetem szerint azért,mert ő tüntetni akart a-mellett, hogy ez nem az ő közönsége. Ez volt az a bizonyos nagypolgári publikum, amely ellen küzdött Kodály a magyar népi irány védelmében, ami persze nagyon erős politikai mellékzöngéje volt.

- Professzor úr, Önnek, mint előadó művésznek mi az első komolyzenei élménye a Vigadóban?

- Az nagyon nevezetes hangverseny volt, amikor 1910.decemberében Debussy föllépett, saját szerzői estjén, és játszotta a zongoraműveiből azt a szép sorozatot, és a Lambert Kertelí /fon/ temesvári Molnár vonósnégyes előadta Debussynak a G-moll kvartettjét.

- Ebből a Molnár a professzor úr.

- Hát ez velem azonos, már nem a mostani velem,hanem az akkori, aki akkor 20 esztendős voltam, és állitólag jól brácsáztam.

- Volt tehát majd fél évszázadig Pest zenei életének egy központja.Hogy mi minden zajlott itt. Filharmóniai társaság bemutatója, külföldi zenekarok, nemes vendégművésze, Ősbemutatók. Például Bartók Kossuth cimü szimfónikus költeményének 1904-ben itt volt a bemutatója. Ha kicsit későbbről is, de hallottuk

Kodály történetét. Szóval egy felhőtlen, zenés kalandozás. Sajnos, nem igy van. Ugyanis Kodály, igaz, valamivel később igy nyilatkozott.AKI csak a Vigadóban hallott zenét, az nem is tudhatta, mi az. És ez már igy volt a nyitáskor is. 1865-ben. A pesti polgár beült a Vigadó nagytermébe, és
- Nagyon szerteszóródott a hang, a minősége sem volt jó, ami valószinüleg azzal függ össze, hogy a Vigadó falainak az agyaga túl nyersen verték vissza a hanghullámokat. És nagy baj volt az is, hogy a Vigadónak a terjedelme, hossza főleg, túlságosan nagy volt ahhoz,hogy a hanghullámok normálisan érvényesüljenek, ennek volt a következménye,hogy az egyik akkord,amikor elhangzott, a visszapattanás pillanatában még mindig jelen volt,úgy, hogy a következő akkorddal egybeolvadt. És ez olyan disszonanciákat adott,amelyek az ottani hangzást, azt lehet mondani, hogy kellemetlenné tették.
- Hát ilyennek épült. De hogy hogyan lehetett majd fél évszázadon keresztül a zenei központ egy rossz akusztikáju terem, talány. Zenei élet és rossz akusztika. Hogyan hozható ez összsze?
- Ez ugy hozható össze, hogy tudni kell, ismerni kell, a budapesti közönségnek, a nagyközönségnek a lelkületét. Az teljesen külsőséges volt abban az időben, a Vigadói koncerteknek a tulajdonképpeni jelentősége abban állt, hogy szép ruhában megjelenni,találkozni, mutogatni egymásnak az új toaletteket, szóval ez a pénzarisztokráciának volt az egyik megjelenési formája, és reprezentáció volt. Egyátalán az akkori Magyarországban nagy szerepe volt a külsőséges képviseletnek. A reprezentációnak, olyan értelemben, hogy mi is megmutatjuk,hogy nálunk is vannak nagy hangversenyek, mi is tudunk szép képzőművészeti kiállitásokat produkálni,és igy tovább, de a bensőség, az érték, a valódi mélység, az teljesen hiányzott abból. Anyagiasság jellemezte, magas helyárak és igy tovább, tehát az, hogy itt megjelentek a világ legkiválóbb szólistái, mint Rachmaninov, vagy Sauer, és a többiek,és itt koncerteztek, az a közönségnek csak egy elenyésző kis része számára jelentett igazi müvészi elmélyedést. A Vigadót Feszl Frigyes határozottan és mellék-cél nélkül bálteremnek készitette. Maga ez a szó,hogy Redoute, francia eredetü, és azt jelenti,hogy táncterem. A Vigadó,mint táncterem, nagyon bevált, nemcsak méreteinél fogva, de szép berendezésénél és szép kiállitásánál fogva, ugy-e,ha ott az ember azon a gyönyörü följáraton végigment, és aztán megérkezett,hát valóságos ünnepélyes hangulat vett erőt rajta, és akkor ugy-ebár ott a szépen föltöltözött kis leánykák és a bálanya, és minden, azok nagyon jól érezték magukat, valóban, bálteremnek nagyon bevált. De hangversenyteremnek..... csöppet sem.
Azt javaslom,hogy egyelőre csak ennyit mondjunk a zenei életről. Legalábbis a régiről. Tehát itt zárjuk le a zenei témát.Eddig egyébként a legtöbb témában sirva-vigadók voltunk. Akkor most vigadjunk úgy igazában,valódit vigadjunk.Ahogy ezt Feszl elképzelte.

Hiszen bálteremnek épitette a termet. Ha bálterem, hát legyen bál. A Vigadó mindenkit, aki túljutott a portáson, szeretettel fogadott.

- Azért szép lassan kikerekedik, hogy mi mindent is rendeztek ebben az épületben. És ajava még csak ezután jön, hiszen a két világháború között filmesek már sok mindent rögzitettek. És rengetegen vannak, akik emlékeznek. A vitézek, a jogászok, a hirlapirók, egyszóval a bálozók. És azok is, akik a báli zenét szolgáltatták. Például Zsoldos Imre.
- Kérlek szépen, mikor életemben először a Vigadóban voltam, 16 és fél éves voltam. Tulajdonképpen bált játszottunk, Déri Tibor zenekarával, kétnapos bál volt, fodrász bál, két napon délelőtt a fodrászok versenyeztek, este pedig állt a bál. Na, mikor játszottunk, mikrofon nem volt még. Nagy tömeg volt,és nagyon mulatságos volt, hát mikor abbahagytuk a zenét, akkor a terem másik végén a közönség tovább táncolt, mert nem hallotta, hogy mi abbahagytuk. És mikor elkezdtünk játszani, akkor is leste a párokat, hogy azok fox-trottot táncolnak,vagy angol-keringőt, mert aszerint állitották be magukat. Ugy hogy a terem végén mikrofon nélkül nem hallották a zenét.
- Mi volt ekkor a fő zenei stilus?
- Kérlek szépen, a swing-stilus volt, világszerte, de egy ilyen bál alkalmával természetesen angol-keringő,bécsi keringő, tangó, szlaufox, ez volt a divat.
- Felgyülemlett ugyanis itt egy pár adósság. Elsősorban az,hogy a Vigadó belsejéből nagyon keveset láttunk, és be kell jelentenem, hogy többet nem is nagyon fogunk. Birálóit ugyanis annyira lekötötte a külseje, és elhelyezés körüli vita,hogy alig értek rá bent körülnézni. Feszl tervei, Pollack terveiről nem is beszélve, elpusztultak. Ami pedig a faliképeket, a hires freskókat illeti, Lotz KárolyThán Mór alkotásai, ezekről alig maradt fönn reprodukció. A második világháború után egyébként teljesen tönkrementek. Az a furcsa helyzet állott elő, hogy odabent igazán csak a filmesek néztek körül. Aztán a történet érzelmességétől függ, hogy mekkorát lódult a kamera, mennyire kalandozott el a belső diszitéseken. Két játékfilm részlet következik most. Az elsőnek a cime, Tavaszi szonáta. A másodikat sajnos, nem tudtuk kideriteni.
/Filmrészlet/.

Ha már annyi komoly téma után igy belemerültünk a lazitásba, akkor még egy nekifutás következik. Szabadidő, és sport. Igen. Sport. Sport a Vigadóban. A fodrászdáról, amit Zsoldos Imre emlitett, valóban nem maradt fönn felvétel, fodrász versenyről viszont igen. És még más versenyekről is.
/Szalagforditás/.

.....-Kész, rajta! Csöndet kérek, kérem a közönséget a legnagyobb csendben lenni.
- A Fodrász Ipartestület fésülő versenyt rendezett a pesti Vigadóban. A versenyzőknek, akik között meghivott külföldiek is voltak,

meghatározott idő alatt kellett remekműveiket elkészitoni. /klf. sportverseny./

- Hát észrevétlenül djutottunk a következő tónánkhoz,a politikához. A politikához, mely végül is kikerülhetetlen. A Vigadó igen sokszor volt politikai események szinhelye, és megvannak a haladó hagyományai is. Kossuthról ma ámár beszéltünk.A hires Megajánlásról. Aztán később Károlyi békebeszéde 1918-ban. Vagy a Kommunisták Magyarországi Pártjának naggyülése 1919.,I.8-án. Ezeknek a hagyományoknak a legszebb folytatója a független szinpad volt. 1937-ben alakult, munkaközösségként, sokirányú tevékenységet fejtett ki, ezek egyik területe volt a Vigadó. A hires Vigadó-beli matinék. A matinék egyik résztvevője volt Gábor Miklós. Mikor kezdte a részvételt a matinékon?
- 41-ben. Akkor még egész fiatal szinész voltam, akkor végeztem a Szini Akadémiát, és azt mondhatom,hogy a szinész életem egyik legszebb,és mindenesetre első nagy sikere éppen a Vigadóhoz füződik. Ugy, hogy csak most, mikor találkoztunk, és a Vigadóról kezdtünk beszélni, jutott eszembe, hogy hiszen én itt még báloztam is akadémista koromban ezekben a termekben, de azt már elfelejtettem.
- Viszont ezek az estek, pontosabban matinék megmaradtak, plakát is van róluk, hogy válogatta, Hont Ferenc a szinészeket, a fellépő müvészeket?
- Hát én a magam részéről azt mondhatnám,hogy valószinüleg ki lettem szemelve erre. Magam sem sem vettem észre,úgy baráti alapon, az ott résztvevő szinészek, és elsősorban a Hont Ferencnek a révén kerültem be. Természetesen ez, kettős volt mondjuk a kapcsolat. Az egyik a politikai kapcsolat volt, bár hát én nem mondhatom magamról, hogy olyan különösebben öntudatos politikus voltam, csak egyet tudtam, hogy ezt nem. Fiatalember lévén, és lelkes ember lévén, hát ha tehettem valamit, akkor tettem. De a másik oldala az kétségtelenül a müvészi oldala volt. Ezek nagyon magas szinvonalú estek voltak. Elég ritkán lehetett akkor, nem is tudtunk róla,hogy hasonló szinvonalú estek akkor lettek volna Budapesten. Hát ha a müsort végignézi az ember,az egész magyar irodalom, és olyasmik is, amiket másutt nem lehetett hallani.
- Na most ez az előadó matiné sorozat fölfedte tehát egyrészt a magyar irodalmat, vagy pontosabban kibányászott jó néhány korábban nem mutatott értéket, bizonyos politikai célzattal ezekszerint a közönség elé tárta. E politikai célzatok egyikétmásikát be is tiltották a későbbiekben. Volt-e ilyen sajátos élmény, vagy olyan, ami határán volt, vagy olyan, ahol ez a politikai ize ezeknek az előadásoknak nagyon élesen kidomborodott.
- Hát a Vigadó terem az egy óriási terem volt, és mindig dugig tele. Az ember azt hinné,hogy ott valami rideg, és az előadó számára nagyon nehéz légkör uralkodott. Azonban erről szó sem volt. Az igazság az, hogy valami olyasmi füzött össze bennünket,

mint hogyha egy kis szobában mondtuk volna a verseket, a legcsendesebbeket is. Na most, persze nagyon ki volt hegyezve a közönségnek a füle, és nagyon figyelt. De hát igy is azért előfordult,hogy mialatt előfordult,hogy mialatt elöl folyt az előadás, hátul volt egy homályos üvegfal, ahol sétált a többi előadó, aki várt a jelenésére, vagy éppen utána volt, és bizony előfordult,hogy ugy sétáltunk föl- alá, hogy nem tudtuk, hogy vajon az előadás végén haza indulunk-e, vagy pedig megjelenik egy rendőrtiszt egy kis kisérettel és azt mondja, hogy inkább menjünk el vele beszélgetni. Hát azért is,mert voltak ilyen kis trükkjeink. Többek között például hát, a szinész életem egy emlékezetes eseménye,hogy én mondtam a József Attila Thomas Mann üdvözlését. Na most ezt be sem mertük nyujtani a cenzurának az eredeti cimén, mert tudtuk,hogy akkor egyből betiltják.Hanem a vers első sorát,hogy "Mint a gyermek, aki aludni vágyik", ezt tettük be cimnek. Most én kiálltam a nagyterembe, és azt mondtam, hogy Mint a gyermek, aki aludni vágyik, és akkor utána mondtam, hogy ezt a verset József Attila egy nagy német iró budapesti felolvasásának az üdvözlésére irta. Akkor az egész terem, ugy, ahogy volt, "Thomas Mann üdvözlése, Thomas Mann, Thomas Mann üdvözlése, Thomas Mann". Most a rendőrtiszt ott ült az első sorban oldalt, és nézelődött körül,nézte, ott voltak előtte a kigépelt versek, hát én ugyan azt mondtam, szóról szóra, ami le volt irva, de utána aztán egy freuletikus ünneplés, amit akkor én azt hiszem, nagyobb mértékben tulajdonitottam a saját személyemnek, mint amennyi ebből valóban rám jutott, hanem azt hiszem, hogy több volt abból,ki jutott ebből Thomas Mannak, és József Attilának, de hát mondjuk, ilyen kis trükkök miatt néha egy kicsit szorongtunk, mint ahogy joggal, hiszen később ezeket az eseteket és matinékat aztán le is állitották, és ebben a formájában aztán meg is szüntek.
- Köszönöm szépen. Persze a politikai gyülések másik irányzata is bérbevette az épületet. Ez vette csak igazán. Sokkal jobban fellobogózta. Az épület maga mindenről nem tehet. Őt bérbeadták, megtöltötték tömeggel, benne megtartották a gyüléseket, lefilmezték, és mindennek folyományaként szétlőtték.

- /politikai beszéd részletek/.

- A Vigadó épülete a Főváros tulajdona volt. Első emeletén lakások is voltak. Az akkori lakók közül kettő beszél most. Nem az eddig megsokkott témákról, tehát nem az épület születéséről és életéről, hanem halálárol.
- Hát 44-45-ben főleg német gyujtóhasábokat, ilyen foszforos gyujtóhasábokat kapott,egyéb bombákkal együtt, de azokat nem is tudjuk, de ezek a foszforos gyujtóhasábok tették azután teljesen tönkre. Attól kezdett el égni.
- Meddig égett, és mi minden pusztult el itt a bombáktól.
- Hát ez a nagyterem rész és a lépcsőház folyósó az még sokáig, mert még előző rendelkezések alapján impregnálták, és

ilyen rejtélyes padlás-szerkezetek igy benyultak a folyósokról, és ott lassan izzott, parázslott minden gerenda, és akkor próbáltunk valamit menteni, és hólevet melegitettünk sparhelten, mert viz persze nem volt, és azzal próbáltuk locsolni.
- Az épület persze égett, égett, és Önök ~~tovább~~ továbbra is bent laktak?
- Igen, mert lassan izzott a padló. Az egész padló olyan egész lassan égett,ott füstölt, ugy,hogy nem volt annyira,hogy ne lehessen ott lakni.
- Hány napig tartott ez a furcsa tüz?
- Hát ez körülbelül,ha ugy jól visszaemlékszem rá, nagyon régen volt, és nem is volt, de legalább egy lo napig, két hétig éghetett. Talán még tovább is.
- Lezárult tehát egy újabb tétel, egy újabb téma. Nincs erről többet beszélni. Az épület 7o %-ban elpusztult, csak a homlokzat maradt éppen. Ugy, ahogy. Az országban ekkor sok más megoldásra váró feladat volt,a Vigadó felépitése nem lehetett elsődleges. Bár igaz,ami 1945.és 57 között vele történt,
- amit lehetett, elmozditottak innen. Azt tudom, hogy 45.után valami vállalkozónak adták ki, hogy kicsit helyreállitani,legalábbis,hogy ne pusztuljon tovább, ennek az lett a következménye, hogy még a tükröket is elszállitották./Csupán,/ Aztán csak pusztult,pusztult, azt nem tudom, emlékszel-e,hogy mikor jöttek, ott a romokat leöntötték cementtel,hogy ne romosodjék tovább.De hát addigra már nem sok maradt.

- Most ott tartunk,hogy bármennyire is igyekeztünk a témától, mármint az épitkezéstől távol kerülni, kezdődik minden elölről. Freskóstól, csemegetálastól, lépcsőházastól és vitástól. Ez önmagában még nem lenne baj. Csak ez egy kicsit fátum-szerü. Ugy látszik, nemcsak a könyveknek, de az épületeknek is megvan a maguk sorsa. A Vigadó meg éppenséggel a nevével ellentétes. Történelmi sorsfordulók alkalmával menetrendszerüen rombadöntik. Aztán épitését, ujraépitését, vagy ujjáépitését óriási huza-vona kiséri. Pusztulása után másfél évtizeddel, tehát 1959-ben a Magyar Nemzetben Pál Ferenc, a kitünő publicista egy cikket jelentetett meg. Miszerint az épület idézem "olyan volt,mintha egy mór templomot alakitottak volna át indóházzá." Ugy hogy ő javasolta is a törmelék eltakaritását, és a Vörösmarty tér megnyitását a Duna felé. Sok vitacikk érkezett. Mayer /fon./ Máté akadémikus igy foglalta össze a sajátját: "A Vigadó, örüljünk neki, fel fog épülni." Mindez történik tehát 1959-ben. Amikor is szóba kerül, komolyan szóba kerül a helyreállitás.
- A helyreállitása is olyan problematikus volt. Epitészetileg is, de főleg a programját illetően, addig, amig nincs egy épületnek a használati célja biztositva, amig az ügy nem tisztázott, addig az egész tervezése, addig nem lehet hozzányulni. Ez vitatott história volt, terv,tervet követett. Legyen egy nagy hangversenyterem, legyen több kis hangversenyterem, épitsenek egy teljesen új épületet, szóval mondom,terv tervet váltott.

Ez időt,mindig időt, éveket jelentett ilyen vélemény, kontra vélemény kialakult, az aztán a korábbi szándékokat megsemmisitette, a végén az a szándék volt a legátütőbb, amelyik a Vörösmarty tér felöli irodaházat akarta perfektuálni. Közben azonban müemlékileg mondjuk hát annyi történt, mint a budai palotaegyüttesnél is,hogy a külső konturok kerültek először rendbe. 1967 és 66.közt. tekintélyes anyagi áldozatok árán, maradéktalanul megépült a főhomlokzat, a nagyon szép,és loo %-ig tükrözi azt a Feszl-féle állapotot, ami a Vigadó értéke.
- Hogy a városnak fontos egy épület, köztudott.Az talán nem annyira köztudott, hogy az épületnek legalább annyira fontos a város. Pontosabban a városkép. Köztudott,hogy a Duna-part korábban egy épitészeti egység volt. Mégpedig nem is akármilyen.
- Most is készitettünk egy olyan tervet,közreműködésemmel,hogy kicsit lazábban, és magasabban, de négy szálloda épüljön, kettő jobbra, kettő balra,főleg azért, hogy a belvárossal való vizuális kapcsolat meglegyen. Sajnos, ettől eltérően a szállodaiparnak az üzemi szempontjai szerint megépült a Duna Interkontinentál, de egy hatalmas egy tömbként,egy kiemelkedő alatt ilyen nagyon hangsúlyos épületet. Ugy hogy ezzel az épülettel a Vigadó tulajdonképpen félreszorult.
- Ön mikor lépett be a Vigadó,illetve, a Vigadó mikor lépett be az Ön életébe?
- Hát 69-ben.
- Akkor Ön mit tervezett, vagy azóta mit tervezett?
- Akkor a müemléki enteriőrök helyreállitását, ami vonatkozott a diszteremre, diszlépcsőházra, mennyezetekre, és butorra,tehát az elveszett csillárokat, falikarokat, de a nagy tükrös konzolasztalokat is, melyek a diszteremben álltak, kiviteli tervszinten elkészitettem, és ezek szerencsére meg is valósultak.
- Mindez persze annak nyomán, hogy elkészült a végleges forgatókönyv, ha úgy tetszik, partitura. A tételek napjainkig a következők voltak. 1.Tétel. Határidő 1971. Költségterv 165 millió forint. Költségmódositás 197o-ben. 195 millió forint, 71-ben 28o millió forint. Második tétel. Uj határidőt állapitanak meg, az 1973. Irodaház birtokbavétele, 1971-és 73 között. A Vigadó két fülecskéje is elkészül, a teste nem. Szünet. másfél évig. 3.tétel. Határidő módositása kezdődik, uj határidő 1977.december 31-e. Költségmódositás, 372 millió forint. 4.Tétel.Zajlik, hallható most is. A tételek szerzője Tiri György épitész. Aki azóta máshol vállalt állást. De hát akkor 1966-ban ő kapta a leckét. Mi volt az eredeti feladat?
- Az eredeti feladat a pesti Vigadó helyreállitása, uj program lapaján.
- Mi volt az uj program?
- Az uj program, hangversenyterem, a lehető legnagyobb,persze adottságok kötötték a létszámot, kamara terem, 22o kamaraterem, Sörözö, a régi Hangi sörözö helyén, Ez volt a hagyomány.Azonkivül kiállitási termek a földszinten.

- Itt egy új mennyezet került ide, ez egy ál-mennyezet,de befelé süllyed. Ez eredetileg nem volt.
- Eredetileg ez a terem körülbelül ettől a ponttól számitva 4-5 méterrel magasabb volt. Ez fazettás mennyezet volt, és a tervezéssel párhuzamosan kiderült az, hogy a mennyezetet, illetve a légköbmétert csökkenteni kell. Mert akkor lesz jobb az akusztika. Igy sem loo %-os. Csak jobb.
- Esztétikailag ez a plafon illeni fog az egész stilushoz?
- Hát mondjuk ezen valóban lehet, lehet vitatkozni, mindenkinek más az álláspontja, itt
- Itt jönnek a vitatható kérdések, és a nehéz problémák, sorozatai, amelyek már nem mint müvészettörténeti kérdés fejezetébe tartozik.
- Hova sorolná,ha tovább kéne menni? A riporttal.
- Ez hétköznapi tervezés, a mai élet igényeit ki kell elégiteni, Néha
- Néha fáj a szive ilyenkor?
- Hát kérem szépen én 26 éve itt dolgozom a Budavári Palota tőszomszédságában, bizony itt olyan életélményben volt részem, amit nem lehet szivfájdalom nélkül ad akta tennik.
- Az utóbbi évben, évtizedekben pontosabban egy valami azért elsikkadt. Egy bizonyos kérdés. Most meg mindenki értetlenül áll előtte. Szóval, mekkora is lesz ennek a teremnek a befogadó képessége?
- Az emeleti galérián elhelyezett erkélyekkel,ill.páholyokkal együtt 66o fő.
- Hát ez kicsi. Hát ez köztudott,hogy kicsi,nert a zenei élet állandóan, ezen rágódnak is, kapjuk a szemrehányásokat,hogy mért csak ennyi.
- Hát akkor zárjuk le,legalábbis részünkről a 4 Tételbe történő bele-belehallgatást. Az épitésznek, külsőnek, belsőnek megvannak a maga szivfájdalmai. Kinek nincsenek egyébként. A lényeg a befejezés. Az,hogy mü a fináléhoz közeleg. Egyszer talán emlékeznek, ellátogattunk együtt az épitkezésre. Most, alig egy esztendő elmúltával újra megindult a TV-s csapat. Az érkezés körülményeit most nem mutatjuk, ugyanolyan,mint annakidején volt, a lényeg az,hogy most már belül vagyunk. Idő, 1978.november.
- Az elmúlt lo hónapban igen nagy ütemben végezték a Kőfaragó Vállalat dolgozói az akkor még hátralévő igen nagymennyiségü szobrászmunkát, ami jelenleg a nagyteremben látható,tulajdonképpen az egész nagyterem 9o%-a mai napon már elkészült, körülbelül 3 hetes munkával be fogják fejezni a nagyterem szobrász munkáit. Diszitőfestésnek kell még egy év, én úgy látom összességében a helyzetet,hogy el tudjuk készitteni jövő év végére, úgy,hogy aztán a beüzemelésre kell egy kis idő, a berendezésre, és 8o.tavaszán úgy érzem,hogy megnyitható a Vigadó.
- Emlékeznek még, amikor 1978-ban januárjában együtt jártunk odabent az épületben? Hát azóta elmúlt néhány hónap.

1979.áprilisát irjuk.De visszaemlékezve erre a korábbi látogatásra, még azért elmondhatom,nem igen tudtam, hogyan is kezdjünk hozzá a Vigadóról szóló filmhez. Annyi minden érdekes téma kinálkozott. Oly szerteágazó volt a kérdés. Való igaz ugyanis, hogy manapság egyre kevesebb az olyan téma, amelyik csak önmagáról szólna. Ha most megkérdeznék, hogy miről is szól a Vigadóról szóló film, hát egy mondatban nemigen tudnék válaszolni. Mi egy épület, a pesti épület egy pesti épület történetéről, történelméről akartunk filmet forgatni. Aztán szóbakerült minden más. Az,hogy hangversenyteremnek lenni nem is olyan könnyü feladat, hogy az akusztika,vagy éppen a férőhely évtizedes, évszázados probléma, gond.A pesti Duna-part képéről is sok szó esett.Hogyan illeszkedjék bele ebbe most már az épület. Egy valami mindig előhuzakodott,önmagától, szinte spontán, A jelenkori épitkezés. A határidő, program, prógram módositás, a finanszirozás kérdése. És kiderült még valami. Az, hogy mi is legyen az épület rendeltetése, ezt sehol sem döntötték el idejében. Ezt,és ehhez hasonló kérdéseket tudakoltak egymástól és szakértőktől korábbi, korabeli újságirók. Evtizedekkel, sőt, mi több, évszázadokkal ezelőtt. Annyit bevallhatok, én, nem egyszer, sőt az esetek nagy részében az ő kérdéseiket ismételtem meg. Olyan kérdéseket, melyek egymástól 1o-2o,vagy éppen 1oo évnyi távolságban születtek. Azt hiszem azonban, hogy megbocsátható. Mert hiszem azzal fejezem be,amivel ők is befejezték cikkeiket. Szeretnének ott lenni, minélhamarabb, lehetőleg minél korábban, a megnyitón.

- Kedves nézőink! A most bemutatott film 1979-ben készült. Amikor a Vigadó megnyitásának időpontja bizonytalan volt. A hivatalos megnyitó március 12-én lesz. Előtte 11-én ünnepi hangversennyel köszöntik a Vigadó épitőit. Kedves Nézőink, adásunk befejezésében a TV-Hiradó 3.kiadását látják.

Czagány István, építész

A Vigadó a második világháborúban súlyosan megrongálódott. Újáépítésének végleges tervét 1965-ben fogadták el. A rekonstrukció tervezését Czagány István építész és Fehérvári Sándorné belsőépítész vezette. Ahol csak lehetett tisztelettben tartották Feszl Frigyes elképzeléseit. 14 évi építkezés után márciusban újra vendégeket fogad a híres hangversenyterem.

TV-Híradó

1980. II. 8. Televízió 19.30.

- Február 2o-án lesz éppen 115 éve annak, hogy hivatalosan is, egy ünnepélyes hangversennyel megnyilt a pesti Vigadó, amelynek épületét Feszl Frigyes tervezte. Ez a gyönyörü épület azonban, amely a magyar romantikus épitészet egyik legszebb alkotása, 1944-ben 96 %-ban elpusztult a háború alatt. Helyre kellett állitani, és most 35 év után néhány hét múlva Önök is birtokukba vehetik. Ez a helyreállitás óriási munkát kivánt az épitészektől. A müemléki helyreállitás vezetője Czagány István épitész volt. Eredetileg mi állt ennek az épületnek a helyén?
- Kezdetben a német szinházat tervezte ide Franz Anton Hillebrandt, bécsi császári főépitész, majd Hild József, ez azonban nem valósult meg.
- Most a Pollack-féle Vigadó 16 évig állt, és 16 év mulva született meg Feszl Frigyes Vigadója. És több, mint lo évet kellett Önöknek dolgozniuk itt, hogy helyreállithassák a Vigadót eredeti szépségébe. Kezdjük elölről, ahogy belépünk a mostani Vigadóba. Kérem, vezessen végig ezen az épületen. Mi volt a helyreállitási munka legfontosabb szempontja.
- Talán azt mondhatnám, hogy csökkentettebb területen, tehát a régi lo müemléki helyiség helyett most csak 6 helyiségben visszaadni, és visszahozni, legalább intenzitásában és formahüségében azt az élményt, ami az eredeti Vigadót jellemezte. Azt mondhatjuk tehát, hogyha nem is az eredeti alap kiterjedésében, hanem kisebb területen, de képzőmüvészeti intenzitásában ugyan-

1980. II. 12. Televízió 21.50 /7/.
Művészeti Magazin

Czagány István, építész

azt a Vigadót jelenitjük ma itt meg, mint amelyik Feszl Frigyes káprázatos fantáziájában megszületett.
- Itt a földszinten milyen helyiségek voltak?
- Az első helyiség, amelyik most bejárat és előcsarnok, eredetileg virágház volt, állandó kertészeti kiállitás céljára tervezte Feszl Frigyes, nem voltak ajtói, hanem nyitott volt részben a Vigadó tér felé, részben pedig az épület közepén húzódott kocsi áthajtó felé.
- Most beszéljünk erről a nagyon szép disz lépcsőházról, amelyben állunk.
- A disz lépcsőház talán a leg intaktabb része a pesti Vigadónak, hiszen változás mindössze csak annyi történt rajta, hogy az oldalán lévő négy, illetve hat ablakot statikai okokból be kellett falazni, és igy egy tömörebb összképe van a két szélső lépcső orsófalnak, de lényegében minden más forma a teljes architektora, és az összes sárgaréz applikok teljesen hiven mutatják az eredeti állapotát.
- A magyar romantikának egy különleges teljesitménye ez az épület, és ez itt a disz lépcsőházban ez különlegesen hangsályt is kap. Hogyan sikerült ezt helyreállitani? Hogyan találtak mestereket, akik ugyanazt megtudták csinálni, ami itt eredetileg volt?
- Az első és legnehezebb feladat volt az idevágó egykorú levéltári fotó, és más dokumentációs anyag összeszedése. A beruházó megbizásából egy nagyméretü tudományos dokumentációt készitettem, amelyben az összes fellelhető fotóanyagot, valamint Feszl eredeti terveiről a fotóreprodukciókat összeszedtem, ez lett az egész helyreállitásnak az alapja. Később, itt az ötszakaszos keresztboltozatos folyósóban, meg a disz lépcsőház mennyezetén feltárták fragmentumokban az eredeti festett diszeket, azokat egészitettük ki, részben az Országos Szakipari Vállalat segitségével, amely ezeket a levett eredeti részeket konzerválta, kiegészitette, és a valóságnak megfelelően hüen visszafestette.
- És a kőfaragások, és a szobrok?
- Ott hasonló volt a helyzet, a kőfaragó munkához minden helyszini kellék biztositva volt, például a lépcsőkorlátok itt a disz lépcsőházban, már nehezebb feladat volt a szobrok kérdése, tudniillik csak egyetlen egy eredeti szobrunk maradt meg, a többi szobrok, ugynevezett import szobrok, de a szónak a legjobb értelmében, tudniillik, hiteles müemléki formaátültetéssel, másolással lettek áthozva, olyan egykorú romantikus épületekből, amelyek stilusukban, méretükben, formaképzésükben, és müvészet ideológiájukban pontosan ideillő szobrokat tartalmaztak, és tartalmaznak ma is.
- Hol találták pontosan ezt a két épületet?
- Ilyen például az egyik az Arany János utca 18 számú Gerster Károly-féle gotizálóan romantikus ház, amelynek a disz lépcsőházában a honfoglaló hétvezér szobra maradt meg, ezek közül négyet gipszöntvény formájában lemásoltunk, és elhelyeztünk a

diszteremben, azoknak az elpusztult szobroknak a helyére, amelyek eredetileg itt álltak, de amelyeket visszaállitani már nem lehetett. Egy másik hasonló lehetőségünk nyilt a Tolbuchin körut 13 számú házban, ahol az udvaron állt két ebből a korból fennmaradt eredeti szobor, azt onnan áthoztuk ide, eredeti talapzatával együtt, és elhelyeztük a diszterem előtti müemléki folyósón.

- Most a diszterem előtt vagyunk, akkor lépjünk is be a diszterembe. Ez a diszterem hangverseny terem lesz, és a Vigadó arról is hires, hogy többek között Liszt Ferenc itt adott koncertet, és más nagy történelmi események is füződnek ehhez az épülethez. Például a 48-as országgyülés. Most az egész épületnek ezt a történelmi hangulatát hogyan sikerült, hogyan tudták visszaadni?

- Végeredményében az 1848-as forradalmi országgyülés még nem ebben az architektonikus miliőben zajlott le. Akkor még Pollack Mihály architekturája állott. De az enthunoitás, a politikai, és müvészetpolitikai ideológiai összefüggés tökéletesen fennáll, mert hiszen Feszl Frigyes a Bach korszak elnyomatása alatt a magyar nemzeti épitőmüvészeti stilust akarta itt tudatosan megteremteni, és bizonyos értelemben meg is teremtette.

- Tehát van-e olyasmi, ami annyira elpusztult, hogy csak a saját tudományos kutatásaira támaszkodhattak?

- Itt elsősorban abból kell kiindulni, hogy a megszabott program annak az eredeti hármas térkapcsolatnak a visszaállitását nem biztositotta, amelyik már a Redout idejétől kezdve itt a fő látványosság volt, és amint emlitettem, a kisterem, nagyterem és a csemege tár, amelyet később Feszl kredencnek nevezett, ennek az összefüggése. Hasonlóan beszélni kell arról is, hogy a diszterem eredeti mennyezetét sem lehetett visszaállitani, mert hiszen egy új akusztikus állmennyezetet kellett készitení, hisz a legelső és legfontosabb cél, a régi rossz akusztika megjavitása volt. A disz lépcsőházba Lotz Károly felső freskó ciklusából csupán négy darab maradt meg, ezt a négyet ma is eredeti szinpompájában lehet látni, mivel a restaurátorok, Illés János,és Szentesi Róza, meg a velük együtt dolgozó restaurátor csoport ezeket szinben restaurálta. Am a többi, az összes többi képek, azok nem voltak visszaállithatók, tehát csupán Henzlmann Imre és Ybl Ervin leirásai alapján lehetett őket a literális alapon rekonstruálni, de ezek természetesen nem pontosan ugyanolyan értékü képek, mint Lotz eredeti képei voltak, tehát ezeket már csak grizeiben mutathattuk be. Ez egy nagyon fontos tény, mert kerültük a hamisitást, a csalást, ezáltal az utókor mindig láthatja majd,hogy melyik az a négy eredeti festmény,ami az eredetiből megmaradt, az összes többi grizel pedig természetesen új, azaz elméleti rekonstrukció. Ez vetül ki azon a kazettás mennyezeten is,amelyik közvetlenül a diszterem előtt van, tudniillik ezek a motivumok, amelyek itt a mennyezeten látható, eredetiek, de csak ott maradtak meg szinesen a két lépcsőpark fölött, ahol valójában

fennmaradtak, ahol formaátültetés történt, ott már szintén grizelben készültek.

- .A Vigadó belső tere arab és mór stilusjegyeket, a magyar népmüvészet motivumait is összegyüjti. A magyar népmüvészet olyan példája, amit egy külföldi méltatója kikristályosodott csárdásnak nevezett.Mégis vannak itt freskók, illetve kezdjük azzal, hogy milyen freskók voltak itt eredetileg? Illés János restaurátor.
- Eredetileg Lotz Károly és Than Mór bizattak meg azzal,hogy ide festményeket fessenek. Árgilus királyfi és Tündér Ilona történetét fogalmazták meg képekben. Fölül egy friz formájában Lotz Károly festette meg több jelenetben a találkozást,és végül a házasságkötést,házasságkötés történetét, a népet pedig a lépcsőházzal szemben Thán Mór festette meg, ez tán Tündér Ilona és Árgilus királyfi találkozását ábrázolja. A képen egy olyan mozdulatát látjuk Árgilusnak, mint akit váratlanul megállitottak, még a tenyerei is egy ilyen tiltó mozdulatot,vagy ijedtséget elárulo mozdulatot ábrázol,és megfogták a ló kantárát, Tündér Ilona ott ül középen a tündérei között,mintegy várja a királyfit,hogy leszálljon a lóról, és ez a találkozás egy kissé talán barokkos, mondjuk talán higgadtan barokkos,de legalábbis barokkosan mozgó figurákkal van ábrázolva, egy széles, vizszintesen elterülő képben.
- De ez a kép, ez a freskó most már a helyreállitott freskó.
- A helyreállitott freskó, a háború folyamán az épület többször sérült meg, a tetőszerkezet hiánya következtében nagyméretü bomlások indultak meg a freskó vakolatában, mivel ez nem nagyon vastag vakolatra készült,hanem csak egy centiméteres vakolat, ezek a hőmérsékletváltozások következtében elváltak, a viz mögéjük folyt, megfagyott, tehát lehámlott elég sok belőle.
- Milyen mértékben rongálódott meg?
- Legnagyobb részük elpusztult, csak a főfalon maradt meg Than Mór nagy képének, és a Lotz friznek egy négy képből álló szakasza.
- Itt a Vigadóban voltak más festmények is, freskók is, azok elpusztultak, Azok mit ábrázoltak?
- Az Attila lakomája, ezt Than Mór festette, és volt egy másik festmény, Mátyás és Holubár párviadala. Ezek a képek az élelem-tárban,vagy csemege-tárban voltak, meg voltak még kisebb kerek figurák,amelyek ábrázoltak szintén allegórikus figurákat, ezek elpusztultak.
- Az allegórikus figurákból néhány megmaradt itt a főlépcsőházban.
- Az allegórikus figurák,amelyek a lépcsőház folyósóin,és a felvezető lépcsőkön,vagy azoknak a sarokpontjain voltak, azok

közül sok megmaradt, és ezeket ugyanúgy helyre tudtuk állítani,mint a nagy képet, és a Lotz részt, a meglévő hiányok nem voltak olyan méretüek, úgy hogy ezek sokkal egyszerübb feladatot jelentettek,ahmi pedig a Lotz friz és ezek az allegórikus figurák elpusztultak, ott Hard József végzett egy rekonstrukciót, helyesebben grizájban, szürkékkel és arany háttérben megfestette azokat g Morelli-féle metszetek,amelyek a Lotz kép témáját az eredeti festmények alapján házilag mondjuk, tárgyilag hüségesen ábrázolták, stilusában kissé mások voltak. Hard Jóska ezt aztán a Lotz frizek stilusához alkalmazva megfestette.

Czagány Kálmán építész

CZAGÁNY Kálmán: További megújulásra vár : Túrkeve, római katolikus templom. = Egyházi Építészet, 2, 1992, 2- 14. ill.

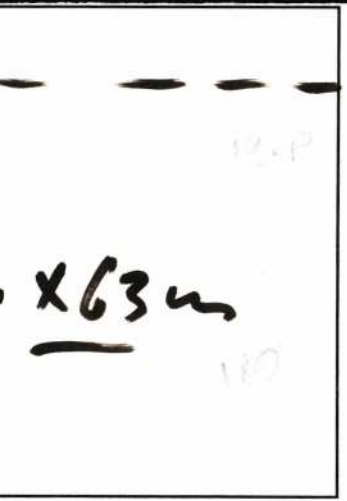

Traps,
, varrás

Ráakadtak Hollós Mátyás visegrádi palotájának romjaira

Visegrádról jelentik: A koronauradalom közelében végzett ásatások során *Gerevich* Tibor dr., a müemlékek országos bizottsága elnökének megállapitása szerint Hollós Mátyás király egykori palotájának romjaira akadtak. Máris számos értékes lelet került napvilágra. Az ásatást tavasszal folytatják.

Megrongálták Briand szobrát

Evreuxből jelentik: Briand Arisztidnek Pacy-sur-Eureben nemzeti adakozásból létesitett szobrát ismeretlen tettesek megrongálták.

— **Majsajakabon feltámadt egy tetszhalott.** Ilyen is csak a kiskunok földjén eshetik meg. A *Félegyházi Hirlap*-ból legalább is ezt és igy olvassuk: *Répás* István majsajakabi jómódu gazdálkodó az utóbbi időben sürün betegeskedett. Vesebajban szenvedett, hirtelen rosszul lett, ágynak esett és rövidesen — 73 éves korában — meghalt. Mikor családja észrevette bekövetkezett halálát, intézkedett, hogy *huzzák meg a lélekharangot*, — s végtelen fájdalommal siratták meg. A polgárság körében is mély részvétet keltett a köztiszteletben álló öreg gazda halála. A lélekharang akkordjainak elülése után azonban Répás István betegágyában *felült, mosolyogva, a legvidámabb hangulatban* szólt a bentlévők nagy ámulatára. Hamarosan kiderült, hogy Répás nem halt meg, csak *tetszhalott* volt s igy most az egyedüli ember Majsajakabon, akinek még *életében elhuzták a lélekharangot*, mert a harangozást már nem lehetett „visszacsinálni".

— **Aranylakodalom.** *Sopronból* jelentik: *Marusák* Pál ny. állami felsőbbleányiskolai főigazgató és felesége, *Stiny* Irma, karácsony szentestéjén tartotta aranylakodalmát Sopronban. A felemelően szép ünnepség a gyermekek és unokák társaságában, meghitt családi körben folyt le. A nagyszámu rokonság, a barátok és ismerősök szerencsekivánataikkal halmozták el a jubiláns házaspárt.

— **Bedőlt a kut, meghalt a kutásó.** *Miskolcról* jelenti a *Magyarság* tudósitója: Sulyos szerencsétlenség történt a Miskolc melletti *Görömböly* községben. *Komáromi* Mihály gazda udvarán kutat ásnak, *Badovszky* János miskolci kutmester dolgozott a kut mélyén. A kut eddig még meg nem állapitott okból hirtelen bedőlt és a több tonnányi földtömeg a Badoszkyra zuhant. A munkások nyomban megkezdték a kutmester kiszabaditását, mire azonban sikerült kiásniok, már nem volt benne élet. A vizsgálatot meginditották.

— **Berzsenyi centenáriuma.** *Kaposvárról* jelentik: A kaposvári Berzsenyi Dániel Irodalmi és Müvészeti Társaság Berzsenyi halálának századik évfordulóján, február 23-án Kaposvárott országos Berzsenyi-emlékünnepet rendez. Az emlékünneppel kapcsolatban a Berzsenyi-társaság és a Magyar Tudományos Akadémia közösen kiadja Berzsenyi müveit jubiláris diszkiadásban.

Gyászruhák
teljes gyászfelszerelések speciális üzlete
HORVÁTH és HALÁSZ
IV., Váci-utca 22. Telefon: 87-1-09

HALÁLOZÁS

Ugróczi István, a pécsi városi villamostelepnek 40 éven át volt derék alkalmazottja 81 éves korában meghalt.

Medgyessy László törvényszéki ny. irodaigazgató életének 75-ik, házasságának 50-ik évében és 42 évi állami szolgálat után meghalt. Már a világháboru alatt menekülni kényszerült Máramarosszigetről és midőn később az oláh megszállás következtével sem tett hüségesküt, kiutasitották. Ekkor előbb szülővárosában települt meg, Debrecenben, majd Nyiregyházán vonult nyugalomba. Medgyessy György gyógyszerész és Medgyessy Pál dr. városi tisztviselő édesatyjukat gyászolják az elhunytban.

Czagány Pál épitész december 20-án 62 éves korában váratlanul elhunyt. December 24-én délután fél 3 órakor temették el az uj köztemető halottasházából.

Waldner Lajos, a Magyar Földhitelintézet igazgatóhelyettese december 23-án, hosszu szenvedés után, életének 45-ik, boldog házasságának 22-ik évében elhunyt. Földi maradványait december 26-án délután fél 3 órakor fogják a farkasréti temető halottasházából a római katolikus anyaszentegyház szertartása szerint örök nyugalomra helyezni.

KARÁCSONYI MESE

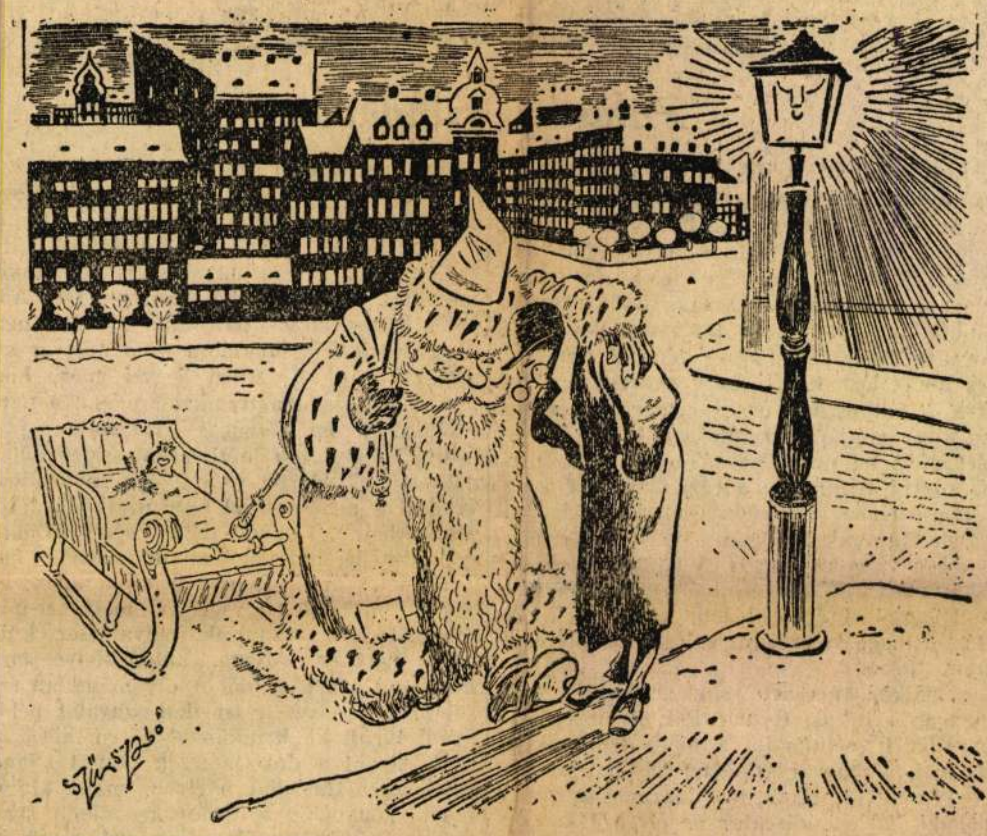

KARÁCSONY APÓ: KEDVES BARÁTOM, EGÉSZ KÉSZ LETTEM, NEM TUDNA VALAMIT KÖLCSÖNADNI, BIZTOSAN VISSZAFIZETEM — JÖVŐ KARÁCSONYKOR

— **Reiss Jenő, a Tolnai müintézet vezérigazgatója meghalt.** *Reiss* Jenő dr., a *Tolnai Nyomdai Müintézet Rt.* vezérigazgatója, hétfőn éjszaka szivszélhüdés következtében hirtelen meghalt. A Haditerménynek volt a vezérigazgatója, tartalékos őrnagyként szerelt le, signum laudissal tüntették ki és a gazdasági élet terén kifejtett müködéséért kereskedelmi tanácsosnak nevezték ki. A kereskedelmi és iparkamara tagja volt, azonkivül az Országos Iparos és Kereskedő Szövetség társelnöke. Temetéséről még nem történt intézkedés.

HALAT rántva, sütve, főzve csak az **Andrássy-sörözőben** készíti **SINGHOFFER, Halászlé P 1.20,** Andrássy-ut 25. szám

— **A báli idényre mit ajánl a Fenyves Áruház?** A Kálvin-téri Fenyves Áruház a báli idényre elegáns fehér frakk- és szmokingmellényeket ajánl már 16.50 pengős árban, továbbá frakk-ingeket 6.80 pengőért, a divatos fazonu kemény gallér darabja csak —.75 fillér és a hozzá megfelelő csokornyakkendő csak 1.50 pengőbe kerül.

— **Háromszáz dollár miatt megöltek és kiraboltak egy idős házaspárt.** *Pancsováról* jelentik: Tárcsó községben ismeretlen tettesek vasárnapra virradó éjszaka vadászfegyverrel agyonlőtték *Haller* Ferenc 70 éves gazdálkodót és feleségét. Az öreg házaspár magánosan éldegélt évek óta és teljesen Amerikában élő fia dollárküldeményeire támaszkodott. Legutóbb háromszáz dollár érkezett cimükre, aminek rövidesen hire terjedt a faluban. A tettesek a pénzt is magukkal vitték. A rendőrség föltevése szerint a rablógyilkosságot csak a viszonyokkal ismerős egyének követhették el.

— **Molnár Gergely orgoványi református lelkész ünneplése.** *Orgoványról* jelentik: Orgovány község helyi népmüvelési bizottsága nagyszabásu ünnepélyt rendezett vasárnap abból az alkalomból, hogy *Molnár* Gergely református lelkész negyven éve müködik a községben és hosszu müködése alatt szervezője, valamint meginditója volt minden népmüvelési munkának. A délelőtti ünnepségek után délután az állami iskolában Liszt-hangversenyt rendeztek, amelynek keretében *Gombkötő* Antal tanügyi tanácsos, a népmüvelési bizottság kecskeméti ügyvezető elnöke, átnyujtotta Molnár Gergelynek Pest vármegye alispánjának kitüntető iratát. Este a tanitóság az ünnepelt tiszteletére mükedvelő előadást rendezett.

— **A parlament megtekintése.** A *székesfővárosi népmüvelési bizottság* e hó 26-án, karácsony második ünnepén, délelőtt fél 11 órakor tanulmányi kirándulás keretében megtekinti a magyar országgyülés házát. Ennek során a népmüvelési bizottság előadói ismertetik az épités történetét. Gyülekezés 26-án délelőtt fél 11 órakor az Andrássy-szobornál. Részvételi dij bárkinek (belépőjeggyel és szakvezetéssel) 20 fillér.

— **Az aradi ereklyemuzeumot meg akarják szüntetni.** *Aradról* jelentik: Az aradi ereklyemuzeumot megszüntetés veszedelme fenyegeti. A muzeumban, melyet évtizedekkel ezelőtt az aradi kulturpalotában helyeztek el, a szabadságharc aradi vonatkozásu emlékeit gyüjtötték össze. Itt vannak az aradi vértanuk relikviái és a szabadságharc nagyértékü sajtóirodalmi gyüjteményei, azonfelül a szabadságharcot követő önkényuralom idejéből származó pótolhatatlan értékü gyüjtemények. A nagyjelentőségü muzeumot számos hirneves kutató kereste és használta fel. Most szélsőséges román nacionalisták meg akarják szüntetni a muzeumot. *Nichi* Lázár, a román igazgató, előre sejtve a szélsőségesek sikerét, legalább azt kéri a bukaresti kormánytól, hogy tegyen lépést diplomáciai uton a magyar kormánynál és igyekezzék az ereklye-gyüjteményért és a lebontott magyar vonatkozásu emlékszobrok helyett cserébe Budapesten lévő erdélyi vonatkozásu müemlékeket szerezni.

Ha fáj a feje és szédül, ha teltséget, bélgalmat, gyomorégést, vértódulást, szorongást vagy szivdobogást érez, igyék minél előbb valódi **„Ferenc József"** keserüvizet mert ez a gyomor és a belek müködését előmozditja, az epekiválasztást fokozza, az anyagcserét megélénkiti és a vérkeringést felfrissiti. Gyomor- és bélbajok szakorvosai igazolják, hogy a **Ferenc József** viz remek természetalkotta hashajtó, mely méltán megérdemli a legmelegebb ajánlást.

— **A ceglédi Cecilia-egyesület tisztujitása.** A Ceglédi Szent Cecilia Ének- és Zenekar Egyesület most tartotta rendes közgyülését, amelyen a távozó elnököt, *Hungadi* Ferenc dr.-t, örökös diszelnöknek választották meg. Elnök *Jánoshidai Molnár* Zsigmond tanácsos-plébános, karnagy pedig *Pavetits* Manó polgáriiskolai igazgató lett.

---

x **Pehhes ember ne menjen a jégre** és a többi legfrissebb nagy-sláger gramofonlemezei most készültek el. *Vajda* Károly, a nagyszerü jazz- és tangóénekes a világjáró, világhires *Lantos*-zenekar remek kiséretével énekelte lemezre a legujabb táncslágereket: Peches ember ne menjen a jégre... Én el nem mondhatom... Magának nem hazudok... Hisz Maga boldog lehet még. — Kedvesem... Mondja Terike. — Nyáron a párom egy vadevezős... Kicsi lány. — Tudom, hogy van neki... Pardon szép asszonyom. — Mit tudok én a boldogságról... Sötét a Volga. — Még ma este rám találhatsz (Periférián)... Nyáron a párom egy vadevezős. — Majd megsiratja... Mondja Terike. — Ugy fáj a szerelem. Peches ember ne menjen a jégre. A felsorolt párositásban készültek az uj *Vajda* Károly felvételek és végül *Lantos* Jenő tánczenekarának pompás előadásban: Kicsi lány... Sötét a Volga. — Valamennyi elsőrendü táncfelvétel, nagy, 25 cm-es, duplaoldalas lemezen és áruk darabonként mégis csak *2 pengő 98 fillér.* Az uj lemezek *kizárólag* a Sternberg-hangszergyárban, Budapest, VII., Rákóczi-ut 60. sz. alatt kaphatók.

A szezón legnagyobb szenzációja
GRETA GARBO
KARENIN ANNA
CAPITOL 25-én szerdától **STUDIÓ**

TÁRSASÁG

Piarista-tea. A piarista öregcserkészcsapat, hiven a régi hagyományokhoz, az idén is január 5-én rendezi teáját a Hungária-szálló termeiben. A piarista-teák célja egyrészt, hogy találkozót adjon Budapest legszebb leányainak, másrészt pedig, hogy a még nem bálozó leányoknak is biztositson egy feledhetetlenül szép farsangi estét. Előrelátható, hogy a farsangnak ez a megnyitó nagy eseménye még az eddigieknél is fényesebb keretek között fog lezajlani. Meghivóigényiés és mindennemü felvilágositás minden este 7 és 8 óra között a Szent Imre Körben (IV., Szerb-utca 9., telefon: 85-5-29).

Sycambria otthonalapja javára a Budai Katolikus Kör táncestélye — melynek ismerkedési estje a nagyszerüen sikerült Sycambria Mikulás-est volt — január 5-én a Pannonia-szállóban lesz. A táncestély az idén is a bálozó fiatalság érdeklődésének központjában áll. Meghivóigénylés: Sycambria otthona, II., Fő-utca 83., telefon: 54-3-36.

Zrinyi-bál Idén is a régi hagyományokhoz hiven, a *Zrinyi-bállal* kezdődik a farsang. A Turul Szövetség kötelékébe tartozó budapesti tehnológusok „Zrinyi" Bajtársi Egyesülete farsang első szombatján, január 11-én a budai Vigadó összes termeiben tartja a Zrinyi-bált. Báliroda: VIII., Népszinház-utca 8. szám, II. em, 46. ajtó. Hivatalos órák: délután 4—6 óráig.

Olcsóbb lett a 3 sonka védj. magy. sonkapác, mellyel sonkák, husnemüek prágai módon pácolhatók. 50 fill. és P 1.50. Nyulpác 24 fill. Füszerüzletekben, drogériákban, **gyógyszertárakban.** Szétküldés: „CZAICH" illatszertár, Budapest, József-utca 81. Mátyás-tér sarok

Szepesi bál. Január 11-én, szombaton az Országos Kaszinó összes termeiben tartják meg a jubiláris Szepesi-bált. A 60 éves társadalmi tevékenységre visszatekintő *Szepesi Egyesület Budapesten* rendezésében. Az érdeklődés máris olyan nagy, hogy biztosra vehető a bálnak évtizedes multjához méltó közvetlen hangulata és igazi nagy sikere. A jubiláris bál az idén is a széjjelszórt szepesiek és a Szepesség barátainak kedves és fényes találkozó helye lesz. A rendezés nagy munkáját *Margittay* Loránd dr. bálelnök, *Fáy Kiss* István dr. ügyvezető-elnök, valamint *Hahn* Frigyes dr., *Jankura* János, vámosgyörki *Kerékgyártó* László, *Somlódy* Ferenc társelnökök irányitják. Báliroda: II., Széll Kálmán-tér 8.

Üzlethelyiségek
modern márványportállal kiadók. **József-körut 34.**

A jogászbál karácsonyi ajándéka. A jogászbál rendezősége meglepetést nyujtott a főváros elite társaság tagjainak: a bál izléses, finom meghivóit ugy küldte szét, hogy az illetékesek karácsony estéjén megkapták. Sok helyen ez a meghivó volt a legkedvesebb karácsonyi meglepetés és a rendezők kedves figyelmessége sok embert nyert meg a jogászbál számára. A bál még egy meglepetéssel kedveskedik a közönségnek: a táncot nem csárdással, hanem verbungossal kezdik el, amelyet tiz régi jurátus-kosztümbe öltözött pár mutat be. A bál nivóját biztositja, hogy a fővédnökséget *Anna* főhercegasszony és *József Ferenc* dr. főherceg vállalta el. Az egyetem 300 éves jubileuma alkalmából a jogi fakultás összes tanára biztosra igérte megjelenését. A kormány számos tagja, valamint Budapest székesfőváros vezetősége és a jogásztársadalom reprezentánsai szintén megigérték, hogy résztvesznek a jogászbálon. A január 11-én a Pannonia-szállóban tartandó bál rendezőbizottságának élén *Troykó* György és *Artner* Oszkar széleskörü társadalmi propagandát fejt ki a bál sikere érdekében, amely az előjelek szerint méltón illeszkedik be a legsikerültebb jogászbálok közé. A rendezőbizottság irodája már a Pannonia-szállóban (Telefon: 45-4-89.) müködik.

SZINKRON a mindig pontos villamos óra **Óragyár** Tömő ucca

Magyar—lengyel-bál. A Magyar Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Lengyelbarát Egyesülete az évezredes magyar—lengyel baráti és társadalmi kapcsolatok szorosabbá füzésére január 15-én a Pannonia-szálló összes termeiben diszes és fényes keretek között rendezi meg hagyományos Magyar—lengyel-bálját. Nagyszámu rendezőgárda élén *Kajtár* Jenő, *Telkes* Tibor, *Hollay* József, *Biró Barna* Béla és *Scheftsik* Jenő állanak. Báliroda: délutánonként 5 és 8 óra között V., Géza-utca 4. szám alatt, telefon: 27-4-90.

Erdélyi tea. Különösen fényesnek igérkezik az 1936-os Erdélyi-teaestély, melyet január 16-án a Pannoniában rendez meg a Székely Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Egyesülete (SzEFHE). Ötletesség, szellem, reggelig tartó mulatás és tánc fogja jellemezni az Erdélyi-teát, mely már a budapesti farsang hagyományos mulatsága lett. A siker érdekében *Fehér* István bálelnök, *Milus* Ferenc, *Mauks* Endre és *Gyimesy* Károly dr. alelnökök fáradhatatlan munkával dolgoznak a nagyszámu rendezőgárda élén. Már eddig is a társadalmi élet számos képviselője jelentette be részvételét. Báliroda: SzEFHE, Rákóczi-ut 15. II. 10. Telefon: 34-2-88. Hivatalos órák 6—9-ig.

Riporter-bál. Január 31-én a Newyork-kávéházban rendezik a riporter-bált. Mint minden évben, ugy most is a főváros legnagyobb társadalmi eseménye lesz s számtalan uj attrakció gazdagitja a báli éjszakát. A riporter-bál keretében Budapesten még soha nem látott divatrevüt mutatnak be. Báliroda az *Otthon Körben.*

Saját gyártmányu és külföldi
ELLENŐRZŐ ÓRÁK
tisztviselők, munkások, élteli órák, gépek, járművek, akkordszámolás és teljesítmény ellenőrzésére:
Óragyár, Tömő ucca.

Festékes-bál. A Magyar Festékkereskedők Országos Egyesülete 1936 február 1-én, szombaton fél 10 órakor a Pesti Lloyd Társulat disztermében és összes helyiségeiben (Budapest, IV., Mária Valéria-utca 12. sz.) a *Festékes Otthon és segélyalapja javára* a szakmához tartozó összes gyárosok és szakmai képviselőinek bevonásával nagyszabásu festékes-bált rendez. Meghivóigénylések és érdeklődések: *Kaposi* László bálbizottsági elnökhöz, VI., Nagymező-utca 21. Telefon: 18-1-64 intézendők.

A KORSZERŰ LAKÁS BERENDEZŐJE
MAI OTTHON
T. 41-0-36 LAKÁSBERENDEZŐ VÁLLALAT, ÜLLŐI UT 16 b

Széchenyi-bál. Lázas munka folyik a Széchenyi-bálirodában. A 25-ik Széchenyi-bál előkészületeinek hatalmas munkája komoly feladatot ró a rendezőségre. A báliroda képe teljes készültségben levő főhadiszállásra emlékeztet. Állandóan berregnek a telefonok, kopognak az irógépek. Általában már az előkészületek is magukon hordják annak a jelét, hogy az 1936 február 1-i Széchenyi-bál a Hungáriában fényben és pompában tul fogja szárnyalni még az eddigi Széchenyi-bálokat is.

Svájci **Stopper és percjelző** órák Óragyár, Tömő-u. 26. Kossuth Lajos-u. 5.

A Pesti Szent Imre Kollégiumi Kör február 4-én rendezi meg hagyományos bálját a Pannonia-szálló összes termeiben. A bál előkészitésén nagyszámu rendezőség dolgozik, hogy a bál a Szentimrés-bálok hagyományos fényét nyujtsa. Bálíroda: IX., Ráday-utca 43—45. Tel.: 87 3-63.

Az eredeti rigai
„Quadrat" férfi-sárcipők
beérkeztek! *KULPIN* Kristóf-tér 7 Telefon 82-1-21

Protestáns-bál és tea. Január 18-án a Hungária-szálló összes helyiségeiben rendezik meg az idei Protestáns-bált. Az agilis rendezőgárda, melynek élén ifj. *Radvánszky* Antal báró bálelnök és *Bereczky* Pál Zsigmond dr. ügyvezető elnök állnak, legbiztosabb záloga a bál sikerének. A bált még egy teaestély előzi meg január 9-én, csütörtökön, amelyet ugyancsak a Hungáriában tartanak meg. Bálbizottság: IX., Rákos-utca 3. Telefon: 84-1-98.

FINOM FOGZÁSÚ
tömegcikkek: **Óragyár, Tömő ucca.**

Vasutas-bál. A Magyar Keresztényszocialis Vasutasok Országos Gazdasági Egyesülete (VOGE) február 15-én, szombaton esti 9 órai kezdettel segélyalapja javára a Vigadó összes termeiben nagy Vasutas-bált rendez. A husztagu cigányzenekart a hirneves cigányprimás, *Kóczé* László és fia Antal vezetik. A tizennyolctagu művészi jazz-zenekart a külföldön is elismert kiváló karnagy *Kóczé* Antal Gyula vezényli. A belépőjegyek árai: személyjegy előreváltva 2.40 pengő, a báli pénztárnál 2.80 pengő, családjegy 2 hölgy és 1 ur részére előreváltva 6 pengő, a báli pénztárnál 7 pengő. Tekintettel a rendkivüli nagy érdeklődésre, tanácsos a jegyeket minél előbb előre megváltani. A báli meghivó és belépőjegy kapható az egyesület központi pénztáránál, Budapest, VIII., Kenyérmező-utca 6. Telefon: 45-2-51. naponként 9—19 óráig.

Mikor, hová utazzunk?
A Magyarság társasutazásainak naptára

Mikor	Hová	Részv. díj
jan. 18 —27	Si-tura Trahütten-be ..	108·—
jan. 4 6	Lillafüred	44·—
febr. 6 —14	Garmisch-Partenkirchen (si olimpiád)	165·—
febr. 8 —9	Különvonat Bécsbe (el átással)	28·—
febr. 9 25	Farsang a Rivierán	212·—

Részletes prospektus és jelentkezés a Magyarság Utazási Osztályánál (IV., Eskü-ut 6. Tel. 888-66)

SZINHÁZ

Pátosz a szinpadon

Legujabb szinikritikánkban fel-felbukkan egy-egy megjegyzés, egy-egy gáncs vagy dicséret, amely mintha arra látszanék mutatni, hogy a magyar Thália ligetének fáit ujra nyögetni kezdik ama régi szelek, amelyek a magyar szinjátszás és kritika letünt korszakaiban is nemegyszer támasztottak vihart. Az u. n. nagy stilusnak és az u. n. természetes ábrázolásnak elvi és gyakorlati ellentétére, a páthosznak és az egyszerüen emberi játéknak vitájára gondolok. A történelem az élet mestere: nem lesz talán hát fölösleges, ha megpróbáljuk ezt a régi vitatémát a színészettörténet rivaldafényével megvilágitani. Talán tanulunk belőle egyetmást a mai állapotokra vonatkozólag is. S talán az sem fog bennünket elfárasztani, ha régi irások elfakult lapjairól egy-egy mondatot, megállapitást a maga szószerinti valóságában támasztunk életre.

... Mikor ama *vén színész*, akiről a nagy magyar kritikus, Gyulai Pál olyan érdekes novellát irt, elmondja a maga fiatal aktorságának a magyar színészet hősi korszakába visszanyuló emlékeit, — bizonyos nevezetü Bodáki Pál szinidirektor ur elveiről is megemlékezik. Ez a derék ur igy tanitotta az akkor még fiatal színészt:

— Idealizálni kell. Tudja-e, mi az idealizálás? Megvetni a rút életet, a vad természetet, és szállani a képzelet szárnyán az ábrándok honába, s ott egy uj világot, egy szebb természetet alkotni. Mert a közönség nem azért jár szinházba, hogy olyat lásson, amit otthon is láthat, hanem azért, hogy olyat lásson, amit sehol sem láthat. Ez az idealizálás. Károly dühöngjön, mint ember nem dühöng, Amália szeressen, mint nő nem szerethet. Ez a nagy titok. Ért-e engem, fölfogott-e? Kiáltson egész erejéből: ez a páthosz; a szók közepét és végét itt-ott kapja fel, s nyujtsa el érzékenyen: ez a sentimentalismus; szegezze földre szemét s dobbantson lábával, hogy szakadjon be a szinpad, vagy emelje égre szemét s kinyujtott reszkető kézzel tántorogjon vissza: ez a tragikai momentum.

Tovább szaladva képzeletünkben a magyar Thespis vándorkordéjának utasain, szemünk egy másik fiatalemberen is megakad. Rajongó szemü, sovány, könyvmoly külsejü. Látni, hogy csak nemrégiben hagyta el a debreceni kollégium falait. Arany-Bolond Istóknak hivják. Először csak afféle szinpadi munkás, kellékes. Egyszer azonban szerepet is kap. Valami várostromló, rettentő kegyetlen herceg elé kell deputációt vezetnie, s a fenevadtól a város számára kiméletet kikönyörögnie.

S lábához esdve mond: „Kegyelmes herceg!
S'attóbbi; — mondja szivből, melegen;
Előtte nincs más, mint a szörnyü percek:
Az égő város, rabló idegen;
Könny felbuzog, kebel gyorsitva perceg
Halomra ölt anyákon, gyermeken! ...
Ugy hogy kendőt emel sok gyenge szülő,
És tapsba tör ki fenn a kakasülő:
Másnap korán hivatja a régisseur:

„Jól van, barátom; tudta szerepét,
De mondja fel csak, kezdje ujra, többször —
No lássa, hogy az akcentusba vét:
Ke-gyel-mes herceg! igy; halkan először,
Ott hangsulyozza gyel, a közepét.
Ke-gyel-mes, érti hát már...? nem
ke-gyelmes —
Maga nem kap rollét, ha nem figyelmes."

Bodáki direktor urnak és Istók régisseurjének szavaiból a régi magyar szinjátszásnak egyszerre két hibája — egymással kapcsolatos két hibája — ütközik ki. A mesterkélt, lélektelen pátosz és az idegenszerü kiejtés. A pátoszt is, a hangsulyt is a magyar színészet a maga első tanitómesterétől, a német színészettől tanulta, mely párhuzamosan működött vele a magyar városokban, sőt amelylyel néha egyazon szinpadon is játszott, esténként egymást váltogatva. A vándorkorszak elmultával a komoly magyar mübirálat mindakét hibát gyilkos tüz alá veszi. Vörösmarty Mihály a Nemzeti Szinház első éveiről irt *játékszini krónikájá*-ban egyremásra támadja „a régi iskola éneklős játékmodorát, mely egymást váltó hamis hangjaival a halló fülét kinpadra feszíti", megrójja „a nótára beszélőket", a „botránkoztató nemtes hangoztatást", a „szavalásnak éneklő modorát."

A finom fülü Vörösmartynak és a korabeli többi „müitészeknek" meg is volt a maguk hatása a magyar színészet fejlődésére. Csak az volt a kár, hogy ezek a magukban véve egészséges elvek rövid egypár esztendő alatt — persze nem Vörösmarty hibájából — összekuszálódtak és a színészeti *gyakorlat* tullendült a célon. A negyvenes-ötvenes évek művész-generációja emancipálni akarván magát a német színészet hatása alól, nemcsak a *németes* pátoszt kezdte üldözni, hanem magát *a* pátoszt is. Igy aztán a fürdető vízzel együtt a gyermeket is kiöntötte.

Az elferdült fejlődés ellen a pátosz jogának védelmében azután ugyanaz a Gyulai Pál emelte fel szavát, aki a kongó, üres deklamációt Bodáki urral szemben annyira megrótta. Hires kritikájában, amelyet Adelajda Ristoriról irt, párhuzamot von a nagy olasz tragika játékmodora és a magyar színészet között. Keserüen jegyzi meg, hogy „színészetünkből a tragikai szellem, a patos egészen kihalni készül." Kifogásolja azt az irányt, amely „a szinfalszaggatással együtt a pathost is üldözte, és művészi nyugodtság örve alatt a hidegséget tette uralkodóvá tragédiánkban." Támadásában Egressy Gábort sem kiméli, aki „amennyit használt igen dicsérendő fáradozásaival tragédiánknak, éppen annyit ártott ferdeségeivel, melyeket mint genialitásokat utánoztak pályatársai, különösen hetykén pattogó, különcködve megszaggatott s a tragédiához oly méltatlan szavalatával, melyet a tragikai szavalat példányául tüzött ki kritikánk." Ilyen körülmények között a drámaszerzők „miért irjanak emelkedett tragédiai nyelven, miért kinlódjanak hónapokig a ritmuson, midőn színészeink prózába szedik a jambust, aztán igy sem tanulják meg?" Lám, Ristori milyen müvésze a tragikai stilusnak! Mozdulatban, taglejtésben, arcjátékban, beszédben egyaránt. „Birja a tragikai szavalat legnagyobb titkát: igen érezhetően, mégis ugy emeli ki ritmust, hogy az értelmesség semmit sem szenved; megköti bizonyos emelkedettség, mégis oly szabadon rezegteti az érzelmek árnyalatát, mintha csak akkor gondolta volna ki a verssorokat."

Gyulai megjegyzései nagy vihart támasztottak a magyar Parnassuson. Nem kisebb emberek vállalkoztak a szellemi lándzsatörésre, mint Egressy Gábor és Jókai Mór. Egressy müvészi hiuságában érezte magát megbántva, Jókai meg rosszul értelmezett lovagiassággal felesége, Laborfalvy Róza védelmében szállt sikra. Harcos Gyulai Pál ur azonban nem hagyta magát s szivig és csontig vitte tovább a harcot.

Annyi eredményt mindenesetre elért a vita, hogy a pátosznak — az igazinak, a bensőségesnek, a maga helyén müvészileg alkalmazottnak — nem kellett többé szégyenkeznie a természetesség jelszavaival szemben s nemzeti szinpadunkon a szárnyas beszéd ismét jogaihoz juthatott.

Másfélévtized mulva ujra fölmerül a vitás kérdés. Akad szinházi kritikus, az *Ellenőr* c. napilapnak birálója, Keszler József, aki keményitéletet mond a magyar színészekről, azzal vádolva őket, hogy nem tudnak verset mondani, és tanácsul francia utasitásokat olvas a fejükre. A megtámadott magyar színészet védelmében egy 1880-iki *Romeo és Julia* előadással kapcsolatban a sulyos szavu Beöthy Zsolt száll sikra, s olyan tanulságos elveket állapit meg, hogy az immár nagyon is sürü idézgetés ellenére sem állhatjuk meg, hogy majdnem egész terjedelmükben fel ne elevenitsük őket.

— A vers, az eszményi beszéd, mindenesetre ideálisabb hangot is követel szinpadon, mint a mindennapi élet nyelve, prózája. A nyugoti népek színészét erre az eszményi hangra kétségkivül segiti az is, hogy a szóejtésben, hangsulyban, hanglejtésben mindig követheti és kiemelheti a vers ritmusát. A német és angol szavaló teheti ezt azért, mert szavaiban a suly mindig azokra a szótagokra esik, melyek a vers időmértékénél fogva is kiemelkedtek; a francia pedig, mivel évszázados hagyomány megengedi neki, sőt követeli tőle a vers nagyobb tagjainak, egyik nyugponttól a másikig tartó részeinek, a hang fölemelése és alászállása, vagyis az ugynevezett éneklő előadás által való elkülönitését. Nálunk ilyen régi, kötelező s a közönség által is elfogadott hagyomány nincsen s a színész egyedül nyelvünk természetében kereshet utasitást arra, hogy mikép kelljen leghelyesebben hangoztatnia a verseket. A ritmust a nyugati értelemben egyszerüen lehetetlen kiemelnie. A magyar hangsuly, mely minden szónak az első tagján nyugszik, s melyet mindenki, aki csak magyarul tud, versben és prózában egyaránt kénytelen érezteti, s az időmértékes ritmus nyomatékai igen sokszor különböző szótagokra esnek: már most mindkettőnek kiemelése nemcsak a fülre hat bántóan, hanem elmossa, megzavarja az értelmet is. Ezért a magyar színész kénytelen beérni az alaphang emelésével, az előadás nemes tartózkodásának s a beszéd szabad szárnyalásának egyesitésével, s a metszetekben rejlő szépségarányosságnak némi éreztetésével. És ezt a Nemzeti Szinház legtöbb drámai színésze tudja is. Ha nem keresünk alkalmazhatatlan idegen elméleteket, hanem megelégszünk azzal a móddal, amint magyar színésznek magyar verset szavalnia lehet és kell, bátran elismerhetjük, hogy a Nemzeti Szinháznál igen jeles szavalók vannak. Nem a versszavalásban való járatlanság az, amin a klasszikai drámák a nemzeti szinpadon hajótörést szenvednek. Inkább az, hogy a mai színésznemzedékben nincs a drámai erőnek, fenségnek egyetlen igazi képviselője sem, hogy a tragikai stiltől, a nagy vonásokkal való egységes ábrázolástól elszoktatta őket a modern szini előadás tetszetős, realisztikus részletrajza. —

A nyolcvanas években Rákosi Jenőt is foglalkoztatják ezek a problémák. Nagyon érdekes, amikor a színészeket kioktatja, hogy „van egy neme a deklamálásnak, amelyben a vers zenéje is hangzik, meg az értelem és indulat tagolása is." Ennek az évtizednek magyar szinjátszására egyébként nagyon jellemző, hogy a magyar kritika — még a Péterfi Jenőé is — valahányszor emelkedett stilü darabok előadását birálja, a színészek beszédjére vonatkozólag szinte kivétel nélkül mindig a *szavalás* megjelölést használja. Ezt kritizálja, ezt tartja jónak, avagy rossznak.

A problémának harcos hevületté való melegedése a század elején következik be ismét. Az uj irány, különösen a Thália-társaság mozgalma *természetes* beszédet követel a színésztől, és gunyosan emlegeti a Nemzeti Szinház müvészeit, akik nem is szavalnak, hanem *énekelnek*.

A pátosz kérdése és bizonyos stilü darabokban való szükséges volta azonban ismét felbukkan a háboru utáni esztendőkben. S az az érdekes, hogy ebben az időben nemcsak a Nemzeti Szinház egyes előadásai mutatják a nagy stilus felé való törekvést, hanem a magánszinházak is. Egy-két Szomory-darab előadásán meglepett bennünket a szónak „zenei hangszerelése", meg az ujjáéledni kezdő *szavalás*. Csak az volt a kár, hogy e darabok színészei idegen — főkép francia — kaptára kezdték verni a magyar beszédet.

S manapság ujra itt állunk a probléma megoldatlanságának kellős közepén. Egy csomó határozatlan, és fogalmilag nem eléggé tisztázott jelszó közepette. Ujra olvasunk szuró megjegyzéseket s patetikus modor ellen, ujra hallunk biztató dicséreteket a pátoszt elszürkitő színészek *emberi* ábrázolási módjáról.

Próbáljunk meg ezeknek a jelszavaknak egy kissé szemük közé nézni. Vajjon mit jelent hát az: emberivé tenni egy szerepet? Mit akar mondani az egyszerü, igaz, emberies ábrázolási mód dicsérete?

Vajjon annyit-e, hogy a müvészetek nagy stilusa, ez a nem részletekre tördelődző, hanem összefoglaló, sürítő, az élet százféle apróződó és száz irányba szétpattanó szilánkjait összefoglaló, nagy vonalirányokba stilizáló müalkotási mód nem emberi? Annyit-e, hogy az emberi szenvedélyeket emberfeletti magasságokba emelő müvészi képzelet — embertelen? Annyit-e, hogy a valóság csipcsup igaza helyett ugyanennek a valóságnak általánosabban jellegzetes vonásait kiemelő müvészi stilus hazug? Ha ennyit akar jelenteni, akkor bizony Shakespeare, Racine, Calderon és Sophokles sem emberiek. Akkor Goethe és Schiller is hazugok, s egy Michelangelo is okvetlenül bombasztikusan patetikus. Akkor csak a legszélsőbb naturalizmus lehetne igaz, sőt ez is csak megközelitőleg, mert hiszen az alkotó szemléletnek a valóságtól való bizonyos distanciája nélkül nincsen müvészet.

S végül is hogyan képzeljük el ezeknek az emelkedettebb stilü daraboknak szinpadi megjelenitését? Vajjon ezeket is a naturalizmus formanyelvére kell-e a színésznek lefordítania? Vajjon ahol a költő koturnust kötött, ott neki okvetlenül papucsot kell huznia? Vajjon a szárnyaló, a ritmusos nyelvet prózává kell-e tördelnie? Vajjon hétköznapivá kell-e szürkitenie teszem Romeonak ezeket a szavait?

Oh, szólj még, fényes angyal! Mert az éj
Sötétiben, mely sátoroz fölöttem,
Ugy tünsz föl, mint az ég szárnyas követje
Szegény halandók égre fordított
Szemének, akik hátra esnek, őt
Bámulni, mig a lassan átvonuló
Felhőn lebeg s a lég árján evez.

S milyen érdekes és milyen különös, hogy ugyanaz az irány, amely a színésztől stilizálatlan mozgást, beszédet, szóval egyszerüen *emberies* játékot kiván, a szinpad egyéb té-

ÚJSZÍNHÁZ
Karácsonyi és Szilveszteri előadások:

Szerdán, december 25-én d. u.: **Volt egyszer egy asszony...** (mérsékelt helyárakkal)
este: **A királyné**

Csütörtökön, december 26-án d. u.: **A királyné** (mérsékelt helyárakkal)
este: **A királyné**

December 31-én ½8 órakor **A királyné**
½11 órakor: **A királyné** (rendes helyárakkal)

Czagány Sándor

Ugyancsak *Csepelen* a Kwassay vámsorompó előtt *Czagány* Sándor 29 éves iparművész

motorkerékpárjával belerohant egy szénásszekérbe.

Az összeütközés következtében a motorkerékpár hatalmas ívben az út melletti szántóföldekre repült, ahol teljesen összetört. Az iparművész az esés következtében *a lovak alá került, agyrázkódást és súlyos belső sérüléseket szenvedett.* A mentők a Szent István kórházba szállították.

Az Est 1938. jún. 22

Nankel

Czák József

a győri rajziskolában ötvösmesternek képezte ki magát 1792-ben.

Kabolcsi Hedvig: Magyarországi bútormüvészet a 18. 19 század fordulóján, Budapest, 1972

651

Csahlingi templom

Vas vm.

l.

Szabóairpép

345. l.

Czahlingi vonänkori

templom

Vasvm.

FILM-, K

Hens Kristóf Kepe

l -

Gerecze falkepek

537. h.

T. EUROPA RT.

Budapest.

Kérem további intézkedésig kiadványaikból az alábbi példányszámokat küldeni:

Magyar Nemzet	16		
Független Magyarorsz.	35		
Film, Szinház, Irodal.	5		
Képes Sport	5		
Magyar Rejtvény Ujság	5		

KONCZ MIHÁLY
LAPKIADÓ ÉS BIZOMÁNYI ÁRUD
MAGYARKANIZSA

Koncz Mihály

aláírás.

M. Kanizsa, 1942 febr. hó 8

gással oldják meg a mai ex-libris feladatát.

41. *Langenscheidt Carl G. F., Mannsee.*
Rajzolta GEORG BARLÖSIUS, 1900.
TÖRÖK KORNÉL
Budapest.

42. *Drobner Gustav.*
Rajzolta P. VOIGT.
FÖRK ERNŐ
Budapest.

43. *Forrer Rob. Strassburg.*
TÖRÖK KORNÉL
Budapest.

44. *Salus Hugo, költő.*
Rajzolta HUGÓ STEINER (Prága).
VARJÚ ELEMÉR
Budapest.

45. *Wolbrandt Cecilie.*
Rajzolta CARL WOLBRANDT (Hamburg).
VARJÚ ELEMÉR
Budapest.

46-47. *Lipcsei «Buchgewerbeverein» könyvtára.*
Rajzolta PAUL BÜRCK. Két nagyság.
IPARMŰVÉSZETI MUZEUM
Budapest.

«Quid quid agis prudenter agas et respice finem.»

VARJÚ ELEMÉR
Budapest.

549. *Drobner Gustav, Leipzig.*
«Ein gutes Buch der beste Freund.»
TÖRÖK KORNÉL
Budapest.

550. *Schmidt Gustav, Bécs.*
Rajzolta FRANZ CIŽEK.
TÖRÖK KORNÉL
Budapest.

551. *Vangerom Wilhelm von.*
Rajzolta CLOSS (Stuttgart). Kőrajz.
VARJÚ ELEMÉR
Budapest.

552. *Dillmann.*
Rajzolta LOR. M. RHEUDE 1901.
FÖRK ERNŐ
Budapest.

553-64. *Gerhaeuser,*
Schott, Marx, Wolf, Pulze, Fuld, Neisser
Souchan, Schönfeld ex-librisei.
Rajzolta FRITZ ERLER.
IPARMŰVÉSZETI MUZEUM
Budapest.

mdk

Czaikowszki Lőrincz orgonaépítő

1731 ben kijavítja a Szent Erzsébet templom orgonáját a város megbízásából.

Milatik József. A Kassai Szent Erzsébet Templom 88. l
Bp. 1912.

M.D.K.

Crajhán János (selmecbányai) építén

teroe első díjat nyert a Korponai városház pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1900. XXI évf.

márc. 14. sz. 6. old.

CZAJLIK ZOLTÁN fotó

M. Hírlap 2007. szept. 11.

Múltunk légi felvételeken

Az ELTE Régészettudományi Intézetében megkezdett légi régészeti kutatások során készült fotókból, Czajlik Zoltán munkáiból nyílt meg kiállítás a minap a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal Örökség Galériájában. Klasszikus középkori kővárak, vas- és bronzkori földvárak, több ezer éves települések, temetkezések nyomai rajzolódnak ki a gyakran légi parádékat idéző gépmozgások közepette készült felvételekről.

KIÁLLÍTÁS

FERCH MAGDA

A régész úgy olvassa a fotókat, ahogy a térképész a térképet

FOTÓ: HORVÁTH PÉTER GYULA

Gyönyörű tájak: Boldogkővár, Bükkszentlászló, Bölcske–Bolondvár, Csesznek, Ercsi, Sóskút, Vál, Mátraszentimre, Hernádbüd, Mátraszentimre, Regöly, Szalacska – a nagy rejtélyek földje –, Zalaszántó, Szentistvánbaksa, Szárföld, hogy csak néhány példát említsünk.

Kő- és földvárak, sáncok, árokkal keretezett temetkezések, hajdani lakott helyek nyomai. Két fotón a túrkevei és az emődi tell települést, azaz egymás fölé rétegződött lakott helyet láthatunk. A fotókat Czajlik Zoltán, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Régészettudományi Intézetének munkatársa készítette annak a kutatási programnak a keretében, amely az Országos Tudományos Kutatási Alap (OTKA), a Nemzeti Kulturális Alapprogram (NKA) és az Interelektronik Kft. támogatásával indult. Az első pályázat a 2003–2007-es időszakra szólt, de már megvan az új lehetőség is, ugyancsak az OTKA-nak és az NKA-nak köszönhetően, így lehetővé válik, hogy a légi felvételeken látható, régészeti objektumokra utaló jeleket ásatásokkal is ellenőrizzék.

Szabó Miklós régészprofesszor hívta Magyarországra francia kollégáját, René Goguey-t, a légi régészeti kutatás szakértőjét, hogy vezesse be tanítványát ebbe a hasznos tudományba.

A dijoni kutató saját gépével érkezett, és nyolc éven keresztül segítette abban, hogy magasból fényképező magyar kollégája ne csak nézzen, hanem lásson is. Czajlik Zoltán Talabos Gáborral, a magyar junior műrepülő válogatott edzőjével dolgozik együtt.

„Ki gépen száll fölébe, annak térkép e táj" – jutnak eszünkbe Radnóti Miklós sorai a remek felvételeket nézve. A fotók persze esztétikai élményt adnak, de a régész úgy olvassa őket, ahogy térképész a térképet.

A magasból jól látszanak a terepen mutatkozó jelek. A talajon foltok rajzolódnak ki, sáncok, árkok vonulatai, olykor még a hajdani házak beosztása, alaprajza is látszik. Vannak bizonyos növények, amelyek mélyen gyökereznek, és ott, ahol lefelé törekedve beleütköznek valamibe, nem nőnek olyan magasra, mint ott, ahol szabad az útjuk. A magasból ez is jól kivehető.

A légi fotókat a Raczky Pál által 1993-ban létrehozott Térinformatikai Kutatólaboratóriumban dolgozzák fel. Topográfiai térképbe illesztik, és szintvonalas felméréssel egészítik ki. A különböző időszakokban készült felvételeket egybevetik, így különösen nagy kiterjedésű lelőhelyekről kaphatnak egyre teljesebb képet.

Ma már a nagyberuházások megkezdését megelőző régészeti feltárások is elképzelhetetlenek légi fotózás nélkül. Ami persze drága mulatság, de a haszna felmérhetetlen. ■

Múltunk a magasból
Örökség Galéria
Budapest I., Táncsics Mihály u. 1.
Október 31-ig

Kiscell rejtett kincsei

Ékszereket és legyezőket készíthetnek, valamint festhetnek a gyerekek, a parkban pedig szüleik indulnak majd felfedezőútra muzeológus segítségével szeptember 15-én és 16-án a Kiscelli Múzeumban. Az ismeretterjesztő és zenei programok mellett a látogatók a múzeum néhány kevésbé ismert részét is meglátogathatják, olyan helyeket, amelyek ritkán nyitják meg kapuikat a nagyközönség előtt.

Megtekinthető lesz a hatalmas kiterjedésű park, amelyben még ma is fellelhetők a kolostorral egy időben készített barokk kálvária szobrai, egy kis kápolna és egy barokk fogadó. A parkban Rostás Péter muzeológus tart vezetést. *(mti)*

HIRDETÉS

Lapunkat rendszeresen szemlézi Magyarország legnagyobb médiafigyelője az

A hangversenyeket abban az Esterházy-kastélyban tartják, ahol Haydn is vezényelt

Zene anyanyelvi szinten

FESZTIVÁL

Nyilvánvalóan mindenki tisztában van a Nemzetközi Haydn-fesztiválon Esinstadtban, azaz Kismartonban, hogy tétel közben nem illik tapsolni. Mégis átszakad a gát, és Az évszakok elementáris előadása közben, a publikum jelentős része tapsolni kezd. És nem az történik, ami ilyenkor szokott, hogy a többiek, a nem tapsolók és a

vánítást. Abban a fantasztikus, festői Esterházy-kastélyban vagyunk, ahol Haydn maga is vezényelt, abban a városban, ahol hosszú ideig élt, és ahol a főúri család ideális feltételeket biztosított neki az alkotáshoz, és ahol magától értetődően jelen volt a zeneértő publikum is. Ez most is így van, hiszen Ausztria a komolyzene egyik legfontosabb fellegvára, és hiába fegyelmezet-

Nálunk a mester műveit gyakran a szalonzenéhez hasonlóan túlzottan is kellemesen játsszák, Fischer és az Osztrák–Magyar Haydn Zenekar és a Bécsi Kórus, a szólisták, Juliane Banse, Markus Schäfer, Florian Boesch viszont meglehetősen széles érzelmi skálán mozognak.

Érzékeltetik a lúdbőröztető vihart; de azt is, ahogyan kisüt a nap, ahogy újra indul az élet, virulnak az

megjöv

Czajlinger Sámuel

kannagjarto

1741. Kassa
polgárjog

l.

Arch. Ért.
1916. 235. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

M.D.K.

Czák /Zack/ Fülöp, egri rézöntőmester

A Pyrker féle egri fürdő bővitésen dolgozott 1829-30-ban. 173.o.

Sugár István: Az egri melegvizű fürdők története. II.rész.1791-1965. 165.o.

Az Egri Múz.Évkönyve.IV.Eger.1966

M.D.K.

Czak Tülöp, egri rézöntő

1828-ban Eger IV. negyedében bérlőként lakik.

Heves megye müemlékei I. irta Boit Pál,
Mgyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 318. old.

CZAK Fülöp egri rézöntő, aki Eger város IV. negyedének IV. fertályában bérlőként lakik 1828-ban.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Ö Czakl József

puskaműves

0.

Közlezrkiáll

1340. f-

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Czakly Mihály, téglamester u DK

Sopronban 1800 körüb tégla és mész-égető manufaktúrája volt. 273 old 16. jegyz.

Nyitray Elek: A szénnel való téglaégetés megindulása Sopronban. 268.o.

Soproni Szemle, Helytörténeti Folyóirat. X. 1956.
Kiadja Sopron Város Tanácsa.

Czinnen ötvös

XIX. n-ban működött Sugaden

Pataki D-né: Adatok a negedi ötvösség történetéhez

Művészettörténeti Értesítő, 1957, II évf. 1 n. 28 l.

Czakó épitész MDK

Vidos Zoltán:Megjegyzések a Magyar Épitőművészet "Lakástervezésünk néhány kérdése"c.cikkéhez. Magyar Épitőművészet 1955.IV.évf.1-2.sz. 41.l.

Czakó Adolf

épitész

a Bpesti IV. Ev. reál-
ban tanult

Jub. kiáll. Eat.

1932. okt.

LXXVI. kötet. 7—8. szám. Budapest, 1942. február 22.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye

OFFIZIELLES ORGAN DES UNGARISCHEN INGENIEUR- UND ARCHITEKTEN-VEREINES

BUDAPEST, IV., REÁLTANODA-UTCA 13—15

ALAPÍTÁSI ÉV: 1866 TELEFON: 185-330 GRÜNDUNGSJAHR: 1866

TARTALOM: **Dr. h. c. Czakó Adolf.** 25. old. — **Több távbeszélő központtal biró előfizetői közösség forgalmi viszonyai.** *Kónya Sándor.* 27. old. — **A Soproni Osztály harminc éve.** *Modrovich Ferenc.* 30. old.

EGYLETI KÖZLEMÉNYEK. Személyi hírek. 32. old.

Dr. h. c. Czakó Adolf

1860—1942.

A magyar műszaki világot ismét súlyos csapás érte: *dr. h. c. Czakó Adolf* ny. műegy. ny. r. tanár, Egyletünk arany-okleveles és tiszteletbeli tagja örökre eltávozott körünkből.

Czakó Adolf Pesten, 1860 febr. 24-én született. A reáliskola elvégzése után 1878-ban a zürichi műegyetem mérnöki fakultására iratkozott be, ahol főkép a világhírű Culmann Károly előadásai ragadták meg figyelmét. Zürichből visszatérve, műegyetemi tanulmányait a Kir. József Műegyetemen folytatta, s itt 1884-ben mérnöki oklevelet szerzett. Kiváló képességei még műegyetemi hallgató korában felkeltették a hídépítéstan professzorának: Kherndl Antalnak figyelmét, aki az 1882—1885-ig terjedő időszakban tanszékén tanársegédként alkalmazza. Innét mint segédmérnök, az Államvasútakhoz kerül, majd pedig 1886-ban, mint I. o. kir. mérnök, a közmunka- és közlekedési (a későbbi kereskedelemügyi) minisztérium hídszerkesztő osztályába, ahol 1889-ben miniszteri mérnökké, majd 1894-ben miniszteri főmérnökké nevezték ki. 1893-ban a kir. József Műegyetemen a konstruktőri teendők ellátásával bizták meg. Itt 1895-ben legfelsőbb elhatározással nyilvános rendkívüli tanárrá, 1900-ban pedig nyilv. rendes tanárrá neveztetett ki. Mint műegyetemi tanár, 1895-től 1898-ig az újonnan szervezett mérnöki szerkezettani tanszéknek volt professzora, majd tanszékének átszervezése után 1898-tól 1931-ig az alkalmazott szilárdságtani tanszék élén fejtett ki tanári tevékenységet. Közben az 1912/13. és 1913/14. tanévben a Műegyetem gépészmérnöki szakosztályának, 1916/17-ben a mérnöki és építészi szakosztályának volt dékánja, az 1918/19. és 1919/20. években pedig — a legnehezebb viszonyok közepette — a Műegyetem rektor magnifikusának tisztét viselte Tanári működésének 37-ik évében, 1931 november 1-én nyugalomba vonult.

Mint tanár, a mérnökhallgatóknak 4 féléven a hídépítéstan köréből, a gépészmérnökhallgatóknak 20 éven át a grafosztatika és vasszerkezetek tárgyköréből tartott előadásokat, az építészhallgatóknak pedig 33 éven át adott elő különböző szerkezetszilárdságtani tárgyakat.

Tanári működésének legfontosabb ténykedése az építészhallgatók szilárdságtani oktatásának megreformálása volt. Ennek első lépése abban állott, hogy az 1898/99. tanévtől kezdődően az építészhallgatók számára, kik addig a mérnökök részére tartott több szemeszteres *mechanika és grafosztatika* című előadások bevezető szemeszterei hallgatták, *alkalmazott szilárdságtan* címen olyan új előadásokat rendszeresített, melyek a statikát és szilárdságtant az épületszerkezeti alkalmazásokkal együtt tárgyalták. Ezek az előadások kezdetben csak két félévre terjedtek ki s így nem voltak elégségesek arra, hogy az építészhallgatóknak a mindennapostól eltérő bonyolultabb sztatikai és szilárdságtani kérdésekben is tájékozást adjanak. *Pedig — mondotta — a statika-szilárdságtani oktatásnak nem kevésbbé fontos célkitűzése az is kell, hogy legyen, hogy a tervező építész, mint az egész műnek alkotója, ha a részletes számításokat nem is maga végzi, a kellő értelemmel és ítélőképességgel vehessen részt a szóbajöhető sztatikai megoldások mérlegelésében és ne legyen kénytelen csupán passzív szemlélője lenni a mások által koncipiált szerkezeti megoldásnak.* E felfogástól vezetve, az építészhallgatók szerkezet-szilárdságtani

oktatását fokról-fokra kibővítette, kiterjesztvén az előadásai körét a mechanika, építőanyagtan, valamint a vas- és vasbetonszerkezetek oktatására is.

A tanítás hatásfokának emelésére tanszéke mellé kísérleti intézetet szervezett, melyben az elméleti ismeretek megalapozásához szükséges alapvető kísérleteket előadásaival párhuzamosan mutatta be a hallgatóinak. A laboratóriumi oktatásnak ez az általa meghonosított újfajta módszere módot nyújtott hallgatóinak, hogy a szerkezeti anyagok különböző tulajdonságairól, valamint a teherhordó szerkezetek terhelés alatti viselkedéséről helyes képet alkothassanak maguknak, s helyesen értékelhessék azoknak az elváltozásoknak a jelentőségét, amelyek a szerkezeteken a törést megelőzően a terhelés különböző fázisaiban jelentkeznek.

A laboratóriumi előtanulmányokra támaszkodó, az élő — fejlődő gyakorlattal legszervesebb kapcsolatban álló, általa bevezetett oktatásmód, mely ennek ellenére sohasem tévesztette szem elől a szigorú tudományosság követelményeit sem, igen szerencsésnek és a szakoktatás más területein is utánzásra méltó példának bizonyult.

Tanári működésével párhuzamosan élénk működést fejtett ki a különböző technikai tanácsokban és szakegyesületekben is, komoly szerepet vállalván minden közérdekű ügy előkészítésében, kidolgozásában és megvalósításában.

Különösen jelentős azon munkássága, amit az Országos Középítési Tanácsban fejtett ki, melynek 1906 óta tagja, majd az 1922—28. években alelnöke, az 1928—32. ciklusban pedig elnöke volt. Éveken át (1911—18) tagja volt az Országos Vízügyi Nagytanácsnak, később (1931 óta) az Országos Természettudományi Tanácsnak. Hosszú időn át (1924 óta) alelnöke volt a Haditechnikai Tanácsnak is. Egyletünkben 1910—13 közt az út-, vasút- és hídépítési szakosztályoknak elnöke, majd több cikluson át az Egylet választmányának tagja volt. A Budapesti Mérnöki Kamarában 1925—33 közt választmányi tagként, 1933 óta pedig állandó választott bírósági tagként működött. A Magyar Anyagvizsgálók Egyesületében az 1927—30. években az elnöki tisztet viselte. Ezenkívül hosszú időn át elnöke volt a Balatoni Intézőbizottság mérnöki osztályának, a Magyar Szabványosító Intézet építésügyi szakosztályának, továbbá számtalan mérnöki szakbizottságnak, így Egyesületünk hegesztő bizottságának is.

A közélet különböző őrhelyein önzetlen lelkesedéssel és fáradhatatlan buzgalommal végzett munkássága számos kitüntetésben részesült.

Így a Haditechnikai Tanács alelnöki székében kifejtett működésének elismeréséül 1932-ben legfelsőbb kormányzói elismerést nyert, a műszaki felsőoktatás körül és az Országos Középítési Tanács elnöki székében szerzett érdemei elismeréséül 1933-ban a II. oszt. Magyar Érdemkereszttel tüntették ki.

Munkásságát a m. kir. József Nádor Műegyetem a legnagyobb kitüntetéssel jutalmazta: a műegyetemi oktatás terén szerzett érdemeinek és sikerekben gazdag közéleti, valamint tudományos munkásságának elismeréséül 1938-ban felemelő ünnepség keretében a műszaki tudományok tiszteletbeli doktorává avatta.

Aldásos közéleti tevékenysége a mérnöktársadalom részéről is osztatlan tiszteletet és nagyrabecsülést váltott ki. Puritán önzetlenséggel végzett fáradhatatlan munkásságának elismeréseként 70-ik születésnapja alkalmából a mérnöki testületek egész sora: Egyetünk, a Magyar Anyagvizsgálók Egyesülete, a Magyar Mérnökök és Építészek Nemzeti Szövetsége, valamint a Magyar Építőmesterek Szövetsége tiszteleti tagjává választotta.

Műszaki alkotásai közül jelentősebbek a zágrábi közúti Száva-híd, melynek munkálatait is ő vezette, valamint a ferencfalvi völgyzárógát (Nagy-Magyarország legnagyobb, 1,000.000 m³-nél több vizet tároló völgyzárógátja), melynek előkészítő munkálatait, tervezését, ellenőrzését és építését irányította, mindvégig tevékenyen működvén közre a részletfeladatok megoldásában is.

Igen jelentős az a kísérleti, kutató munkássága is, amit a különböző hazai építésügyi szabályzatok előkészítése során tanszékének laboratóriumában kifejtett. Ezek közül különösen nevezetesek a különböző kő- és téglapilléreken végzett vizsgálatai, melyekkel számos eladdig teljesen tisztázatlan kérdésre derített fényt. E kutatásainak eredményei külföldön is élénk feltűnést keltettek, s nevét a külföldi szakkörökben is ismertté tették.

Irodalmi munkássága — amint azt az alábbi összeállítás is tanusítja — igen sokoldalú volt. Művei közül különösen jelentős a *Téglafalazatok szilárdságáról* írt önálló tanulmánya, valamint a *Táblázatok vasszerkezetek méretezéséhez és súlyszámításához* című műve, mely több mint 3 évtizeddel első kiadása után, ma is nélkülözhetetlen segédeszköz.

Munkásságát minden téren a magyarság európai hivatásába vetett rendíthetetlen hit és lelkes hazafiúi érzés irányította.

Teljes odaadással támogatott minden törekvést, mely a magyarság, vagy a magyar mérnökség hírnevét és becsületét öregbítette. Rajongva szerette szakmáját és a tudományt, melynek hivatott apostola, de egyben fáradhatatlan munkása is volt. Mint tanárt és embert, tanítványainak és barátainak szeretete és tisztelete övezte.

Ez a szeretet és nagyrabecsülés mindenkor élni fog tanítványai, barátai és kartársai lelkében, kegyelettel megőrizvén a tudós professzornak, az igazszívű barátnak és az önzetlen kartársnak: Czakó Adolfnak nemes emlékét.

Dr. h. c. Czakó Adolf irodalmi munkássága.

Culmann Károly. *M. M. É. E. Közl. 16* (1882), 149—153.

Az Arlberg vasút hídja. *M. M. É. E. Közl. 20* (1886), 85—91.

Vashidak kicserélése boltozott hidakkal. *M. M. É. E. Közl. 21* (1887), 533.

Bosznia és Hercegovina építésügye az okkupáció kezdetétől 1887-ig. *M. M. É. E. Közl. 22* (1888), 20—29., 81—89.

Culmann irodalmi hagyatéka. *M. M. É. E. Közl. 22* (1888), 45.

A csúszólap egy tulajdonságáról a támasztott földtest egy speciális határolása esetén. *M. M. É. E. Közl. 22* (1888), 513—516. (Hollán pályadíjat nyert.)

A budapesti Lánchíd horgony-kamrája. *Természettudományi Közlöny. 26* (1894), 122—130.

Der Wettbewerb für die Donaubrücken in Budapest. *Centralblatt für die Bauverwaltung.* (1894), 295, 301, 305, 322, 325, 342, 357, 361, 377, 392, 436, 445.

Kétnyílású dunai híd terve 1838-ból és a londoni Tower-híd. *M. M. É. E. Közl. 29* (1895), 59—60.

Vashidak mozgósaruinak méretszámítása. *M. M. É. E. Közl. 29* (1895), 97—98.

A I és U tartók méretszámítása ferde irányú megterhelésre. *M. M. É. E. Közl. 30* (1896), 27—28.

A budapesti hidak. *A Budapest műszaki útmutatója* című gyüjteményben (1896).

Az anyagvizsgálók nemzetközi kongresszusa Párisban. *Polytechnikai Szemle. 4* (1900), 223—24, 232—33.

Függőhidak és az Eskü-téri híd. *Természettudományi Közlöny. 35* (1903), 593—618.

A Tartók Grafosztatikája. *M. M. É. E. Közl. 38* (1904), 313—319.

Vasbetétes betonszerkezetek. *M. M. É. E. Közl. Heti Értesítője. 25* (1906), 199.

Vasszerkezetek. I. füzet. Vasúti vashíd szerkezetek. *Tervgyüjtemény műegyetemi hallgatók számára* (1907). (Munkatárs *Kherndl Antal* műegy. tanár.)

A mérnök gyakorlati kiképzése a közszolgálatra pályája kezdetén. A M. M. É. E. nagyváradi osztályának avató ülésén, 1908. február 9-én tartott előadás. *M. M. É. E. Közl. Heti Értesítője. 27* (1908), 65—69.

Táblázatok vasszerkezetek méretezéséhez és súlyszámításához. I. kiadás, 1909. — IV. kiadás, 1931.

A m. kir. Ipari Kísérleti és Anyagvizsgáló Intézet. *M. M. É. E. Közl. 66* (1912), 797—803.

Vasszerkezetek. II. füzet. Közúti vashídszerkezetek. *Tervgyüjtemény műegyetemi hallgatók számára* (1912). (Munkatárs: *Kherndl Antal* műegy. tanár.)

Téglafalazatok szilárdsága. *Budapesti Építőmesterek stb. Ipartestületének Évkönyve. 9* (1913), 55—76. (Ezt a munkáját a német *Tonindustrie Zeitung* 1914. évi évfolyama részletesen ismertette.)

A magyar cementnormáliák átalakítása. *Anyagvizsgálók Közlönye. 1* (1914), 33—50.

Vélemény az építőszabályzati követelményeknek az anyagokra és szerkezetekre vonatkozó, a lakásépítés előmozdítására alkalmas módosításairól. (A m. kir. átmenetgazdasági miniszter megbízásából.) 1918. (Munkatárs: *Pecz Samu* műegyetemi tanár.)

A Műegyetem megnyitása. Rektori székfoglaló beszéd. (1918) 346.

Fejezetek az Alkalmazott szilárdságtanból. Hajlított tartó, s Inertianyomatékok tana. *(Jegyzet katonai szolgálatot teljesített építészmérnökhallgatók számára.)* (1918)

Az iparfejlesztést szolgáló kutató kísérletezés ügye Magyarországon. (Részlet a rektori székfoglaló beszédből.) *Anyagvizsgálók Közlönye. 5* (1918), 125—128.

Fejezetek az Alkalmazott szilárdságtanból. Összetett szilárdsági esetek. *(Jegyzet katonai szolgálatot teljesített építészhallgatók számára.)* (1919)

A mi utunk. *Technikus, a magyar technikusok lapja. 1* (1919), 1—2.

Rektori beszámoló beszéd a Kir. József Műegyetem 1920. okt. 10-én tartott ünnepi közgyűlésén. (1920), 169.

Előadói javaslat építésügyekre vonatkozó többrendbeli szabályzat tárgyában és a műszaki közigazgatás kapcsolatos szervezeti kérdéseiről. (1921). Beterjesztve az Országos Középítési Tanácshoz. (37 oldal)

Az anyagvizsgálók 1927. évi nemzetközi kongresszusa Amsterdamban. *Anyagvizsgálók Közlönye. 6* (1928), 10—13.

Dr. Csonka Pál.

Schilling Zoltánnak a magyar mérnöki szervezetek nevében dr. Czakó Adolf temetésén 1942 január 30-án mondott búcsúztatója.

Első sorban működésének utolsó színtere: a Mérnöki Tanács nevében búcsúzom nagy halottunktól: dr. Czakó Adolftól. De búcsúzom a Budapesti Mérnöki Kamara — melynek létrehozásában olyan nagy lendülettel vett részt — és búcsúzom a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet, valamint a Magyar Mérnökök és Építészek Nemzeti Szövetsége nevében is. Hogy mi volt ő a mérnök társadalomnak, mutatja, hogy érdemei elismeréseül a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet a legnagyobbat adta neki, amit csak adhatott, amikor tiszteleti tagjává választotta. És hogy mi volt ő a magyar nemzeti eszme szempontjából, azt az mutatja, hogy a legnagyobb kitüntetéssel, ugyancsak a tiszteleti tagsággal emelte őt ki a rendes tagok sorából a Magyar Mérnökök és Építészek Nemzeti Szövetsége.

Mikor mind e testületek nevében utolsó Istenhozzádot kell mondanom, mélységes szomorúság és fájdalom fog el, mert ez a feladat most már az utolsó, amit távozó tanító mesterünk előtt teljesítenem kell.

Milyen mások és milyen örömteljesek azok a feladatok, amelyek csak a vizsgázó ifjakra utolsóak, mert sikeres megoldásuk feltárja előttük a reményteljes jövendő boldogulásának útjait.

És milyen más ez a feladat, amely az élet ajtajának bezárulásával, mint utolsó feladat száll rám, hogy az ő emlékét magunk elé idézzem, hogy ezután örökre búcsút vegyünk tőle.

S ha e feladatomat teljesíteni akarom, úgy érzem, az ő lelkiségét kell vizsgálnom, keresnem kell az ő életét irányító nagy lelki erőket. Eközben meg kell állapítanom, hogy alig van férfi, akinél ezek az erők tisztábban felismerhetők volnának és akinél az összekötő vonalak és a metsző pontok élesebben és világosabban tűnnének elő.

Kifelé ható erőinek támaszpontja a melegen érző szív volt. Ebből nőtt ki az a kimeríthetetlen szeretet, amivel a hazájuk jövőjét jelentő, dolgozni és tanulni akaró ifjúságot elhalmozta és további pályáján is figyelemmel kísérte és támogatta.

És ha a befelé ható erőket vizsgáljuk, csak bámulnunk kell azon, miként tudta azokat és a különféle benyomásokat erős logikai rendszerbe foglaltan elraktározni emlékezetének tárházában, fáradhatatlanul keresve mindig és felderítve az ok és okozat közötti összefüggések szakadás nélküli láncolatát. Ez pedig magyarázza azt a példanélküli világosságot, amivel hallgatóit játszi könnyedséggel vezette végig nagy tudományanyagán.

Ezek a külső és belső erők bő táplálást és színezést kaptak az ő végtelen puritán egyéniségének közvetlenségéből és nemzetének mindenek felett való szeretetéből.

És ha most feladatom befejezéseképpen, úgy amint azt ő tanította, az ő lelki erőit irány és nagyság szerint felrakom, hogy megszerkesszem a rezultánst, az eredőt, akkor az ő nagyságának jelképe gyanánt a szeretet és el nem múló hála kövéből faragott, karcsú, magas obeliszk mered elénk . . .

Szeretettel övezett, drága tanítómesterünk, erős támogatónk, hűséges barátunk és fáradhatatlan munkatársunk! Ha az élet törvénye szerint az emlékedet híven ápoló utolsó katonád is itthagyja ezt a siralomvölgyet, a távozó lelked útján az ég felé törő obeliszkod tudásod világosságában, tudományod fényében az annalesek lapjain át mégis mindörökké ragyogni fog.

Tested nyugodtan pihenhet, önmagad állítottál magadnak soha el nem muló emléket. Pihenj hát békében!

Isten Veled!

Több távbeszélő központtal biró előfizetői közösség forgalmi viszonyai.

KÓNYA SÁNDOR

Verkehrsverhältnisse der aus mehreren Fernsprech-Ämter bestehenden Teilnehmergemeinschaft.

Neu errichtete Fernsprech-Ämter werden nur mit so grosser Aufnahmefähigkeit angelegt, die gerade im Zeitpunkt der Inbetriebsetzung benötigt wird. Die zeitweise erforderlichen Erweiterungen bestehender Ämter müssen durch entsprechende Berechnungen ermittelt werden, die sich teils auf den aufgenommenen Verkehrsergebnissen, teils auf der vorausgesehenen Zunahme der Teilnehmeranschlüssen beruhen.

Der Verkehr zwischen einzelnen Ämter wächst durch Zunahme der Teilnehmer. Die Berechnung der vergrösserten Verkehrszahlen erfolgt durch Formeln, zu deren Ableitung zwei neue Begriffe eingeführt werden, und zwar die Begriffe des *proportionierten Verkehrs* und der *Abweichungsverhältnisszahl*. Der *proportionierte Verkehr* ist ein teoretischer Wert, berechnet auf der Grundlage, dass von sämtlichen Teilnehmerstellen in der ganzen Teilnehmergemeinschaft lauter gleichwertige und gleichmässig verteilte Rufe erfolgen. Die *Abweichungsverhältnisszahl* stellt das Mass der Abweichung zwischen dem wirklichen und dem proportionierten Verkehrswert dar.

Bei der Berechnung des vergrösserten Verkehrs kommt auch die spezifische Rufzahl im Betracht, dessen Wert sowohl vor, als auch nach der Teilnehmerzunahme in Erwägung gezogen wird. Das Verhältnis der beiden Werte der spezifischen Rufzahl ergibt die sogenannte *spezifische Rufänderungszahl*.

Der Artikel bringt die Ableitung der angeführten Begriffe und dient mit konkreten Rechenbeispiele zur Anwendung der abgeleiteten Formeln.

A városok gazdasági vérkeringésének, illetve — ami ezzel majdnem egyet jelent — telefon forgalmának levezetésére a fejlődés kezdetén egy távbeszélő központ elégséges. Amikor ez a központ megtelt és a jelentkező előfizetőket már nem tudja befogadni, akkor sor kerül második távbeszélő központ létesítésére. Ez az előfizetők egy részét átveszi és így mindkét központba újabb előfizetők kapcsolhatók be. Ha a város gazdasági élete továbbra is egészséges irányban fejlődik, felmerül a szüksége a további központok létesítésének (Budapesten ma 7 főközpont és 15 mellékközpont bonyolítja le a helyi távbeszélő forgalmat), melyek előfizetői együttvéve a szóbanlévő előfizetői közösséget alkotják.

Az újonnan üzembehelyezett központok akkora kapacitással létesülnek, amekkora kapacitásra a létesítés idején szükség van. A központokat azután időről-időre a szükséghez mérten bővítik, mert a központok idő előtti túlméretezése a felesleges tekintélyes beruházási költségeken kívül többlet fenntartási kiadásokat okozna és a feleslegesen beépült gépek idő előtt elhasználódnának.

A bővítés mértékét méretezési számítások segítségével kell megállapítani, melyek egyrészt a felvett forgalmi eredményekre, másrészt az előfizetők számának előrelátható változásaira támaszkodnak.

Ha valamely városnak egy távbeszélő központja van, úgy a város helyi távbeszélő forgalma csupa azonos típusú beszélgetésekből áll, mert minden kezdeményezett hívás ugyanahhoz a központhoz tartozó előfizetőnél fejeződik be. Ezek a központban bentmaradó, vagy röviden bentmaradó hívások. Ha a városnak két távbeszélő központja van, úgy a hívásoknak csak egy része marad a honos központban, másik részük az ellentétes központba tartozó előfizetőnél végződik. Ez utóbbiak a kimenő hívások.

Jelöljük az egyik központot α, a másikat β betűvel, vezessük be továbbá a bentmaradó forgalmak jelölésére a b, a kimenő forgalom jelölésére pedig a k betűt.

Két központ esetén a részforgalmak az alábbiak szerint osztályozhatók:

Bentmaradó forgalmak:

b_α = az α központ bentmaradó forgalma,
b_β = a β központ bentmaradó forgalma.

Kimenő forgalmak:

$k_{\alpha\beta}$ = az α központból β központ felé irányuló kimenő forgalom.

$k_{\beta\alpha}$ = a β központból α központ felé irányuló kimenő forgalom.

Jelöljük B-vel a két központ összes előfizetői által kezdeményezett hívások számát, akkor fennáll az alábbi összefüggés:

$$B = b_\alpha + b_\beta + k_{\alpha\beta} + k_{\beta\alpha} .$$

Ha a helyi távbeszélő forgalmat 3 központ (az előbbiekhez még egy γ jelű) bonyolítja le, úgy a forgalom megoszlása a következő lesz.

Bentmaradó forgalmak:

$b_\alpha, b_\beta, b_\gamma$.

Kimenő forgalmak:

$k_{\alpha\beta}$ és $k_{\beta\alpha}$, $k_{\alpha\gamma}$ és $k_{\gamma\alpha}$, $k_{\beta\gamma}$ és $k_{\gamma\beta}$.

Általában pedig s számú központ esetén a teljes (B) forgalom s számú bentmaradó forgalomra és $s(s—1)$ számú kimenő forgalomra oszlik meg; az összes részforgalmak száma tehát: $s + s(s—1)$.

A kimenő részforgalmak közül kettő-kettő azonos végpontokkal bír és csak a forgalom irányában van köztük eltérés. (pl. $k_{\gamma\alpha}$ és $k_{\alpha\gamma}$). Ezek a forgalmak az ú. n. reaktív forgalmak, összegük pedig a két központ által jellemzett viszonylat forgalma.

Jelöljük valamely x és y központ által jellemzett viszonylat forgalmát V_y^x jellel, akkor az előzők értelmében

$$V_y^x = k_{xy} + k_{yx} .$$

Vezessük be a következő jelöléseket:

M = az előfizetői közösség előfizetőinek száma,
m_α, m_β, m_γ, m_δ, stb. = rendre az α, β, γ, δ, stb. központok előfizetőinek száma.

Feltehető, hogy az egész előfizetői közösségben a kezdeményezett hívásokat illetően csupa egyenlő értékű előfizető van bekapcsolva, akik hívásaikat egyenletesen, az összes központok felé, e központok előfizetőinek számarányában bonyolítják le. Ebben az esetben az egyes részforgalmak értékei arányosak a központ, ill. központok előfizetőinek számával, melyek a szóbanlévő részforgalom lebonyolításában résztvesznek.

Pl. két (α, β) központ esetén

a b_α	részforgalom	lebonyolításában	m_α	számú	előfiz.	vehet	részt
a b_β	»	»	m_β	»	»	»	»
a V_β^α	»	»	$(m_\alpha + m_\beta)$	»	»	»	»
B			$2\,M$				

Összegezve eme arányba állítható mennyiségek oszlopait a részforgalmak összegeként a teljes előfizetői közösség összforgalmát (B), az egyes részforgalmak lebonyolításában szóba jöhető előfizetői számok összegeként pedig a közösség összes előfizetői számának kétszeresét $(2\,M)$ nyerjük eredményként. Ez utóbbi általában s számú központ esetén (sM) nagyságú lesz.

A két összeget egymáshoz viszonyítva $\left(\frac{B}{sM}\right)$ megkapjuk azt az arányszámot, mely az arányosított részforgalmak és a részforgalmakban résztvevő központ (ill. központok) előfizetői száma között fennáll.

Így az α-val jelölt központ arányosított bentmaradó forgalma és az α központ előfizetői száma közti összefüggésre nézve felírhatjuk:

$$\frac{b_\alpha}{m_\alpha} = \frac{B}{s \cdot M}$$

Ugyanez az arány érvényes az α és β központok közti viszonylat arányosított forgalma és a két központ előfizetői száma között:

$$\frac{V_\beta^\alpha}{m_\alpha + m_\beta} = \frac{B}{s \cdot M}$$

Jelöljük ezeket az arányosított részforgalmakat ugyanazokkal a betűkkel, mint a megfigyelés szerinti részforgalmakat, azzal a különbséggel, hogy az arányosított részforgalmak betűje elé ar indexet teszünk.

Az előadottak után általában valamely s számú központtal bíró előfizetői közösségben az x központ arányosított bentmaradó forgalma az alábbi formulával fejezhető ki:

$$_{ar}b_x = m_x \frac{B}{s \cdot M}$$

A B-t (a teljes előfizetői közösség összforgalma) M-hez (a közösség összes előfizetőinek száma) viszonyítva a teljes közösség egy előfizetőjére eső hívásszámot vagy röviden a fajlagos hívásszámot nyerjük. Ennek a számnak a központok méretezésében nagy szerepe van, mert mértékül szolgál a különböző előfizetői közösségek forgalmának összehasonlításához és jellemzője a központok és közösségek forgalmi viszonyainak.

A fajlagos hívásszám jele: H.

Fenti formula ezek után a következő alakot nyeri:

$$_{ar}b_x = \frac{1}{s} \cdot m_x \cdot H$$

Ugyanezen meggondolás alapján írható fel valamely s számú központtal bíró előfizetői közösség esetén az x és y központok közti viszonylat arányosított forgalmának képlete:

$$_{ar}V_y^x = \frac{1}{s} \cdot (m_x + m_y) \cdot H$$

Két központ közti viszonylat forgalma két reaktív forgalomból (k_{xy} és k_{yx}) tevődik össze, melyek arányosított értékei egyenlők egymással:

$$_{ar}k_{xy} = {}_{ar}k_{yx} = \frac{_{ar}V_y^x}{2} = \frac{1}{2} \cdot \frac{1}{s}(m_x + m_y) \cdot H$$

IV.

Nyilvános rendes, nyilvános rendkívüli, címzetes (tiszteletbeli) és helyettes tanárok bejelentett irodalmi és egyéb szakszerű működése az 1941/42. tanévben.

I. Mérnöki és Építészmérnöki Kar.

A) Mérnöki Osztály.

Oltay Károly ny. r. tanár: 1. *Ellenőrző méretek számítása logaritmusléccel.* Geodéziai Közlöny, 1941. évf. 3 oldal, 1 ábrával. 2. *A fontosabb redukáló tahiméterek elve, szerkezete és használata.* A Mérnöki Továbbképző Intézet kiadványai, IV. kötet, 17. füzet. 36. oldal, 38 ábrával. 3. *Logaritmus könyv 4 számjeggyel.* Második, bővített kiadás. Németh József könyvkiadóvállalat. 4. *Prizmás koordináta mérők (Zeiss-féle Lodis és Kipplodis).* Geodéziai Közlöny, 1942. évf. 2. szám. 8 oldal, 10 ábra. 5. *A tagosítás új rendszere.* A Magyar Mérnök és Építész Egylet Közlönye, 1942. évf. 15—16. szám, 4 quart oldal, 1 ábrával. 6. Kiadta és szerkesztette a *Geodéziai Közlöny* című folyóiratot, amely évente *négy* számban és legalább *tíz* ív terjedelemben foglalkozik a geodézia körébe tartozó tudományos és gyakorlati kérdésekkel.

Dr. Mihailich Győző ny. r. tanár: 1. Beszámoló a mérnöki továbbképző intézet 1942. évi tanfolyamairól (Budapesti Mérnöki Kamara Közleményei, 1942. . 5. szám.) — 2. Mérnöki kamarai közgyűlés megnyitó beszéde, 1942. — 3. A polgári Tiszahíd vasszerkezetének és vasbeton pályaszerkezetének általános terve.

Dr. Stachó Tibor ny. r. tanár: 1. *Felsőbb Mennyiségtan.* II. kiadás (1942). 2. Huszonnégy ismertetés, bírálat a Jahrbuch über die Fortschritte der Mathematik, a Zentralblatt für Mathematik és az Acta Scientiarum Mathematicarum folyó köteteiben. 3. *Közvetlen vektor és tenzorszámítás* címmel a Mérnöki Továbbképző Intézetben és *Vektor és tenzorszámítás a geometria, algebra s analizisben* címmel a Mennyiségtan-tanári Továbbképző Tanfolyamon tartott egy-egy előadássorozat.

Dr. Jáky József ny. r. tanár: 1. *Irodalmi működése: a) „Az Anyagvizsgálók Közlönyé"*-nek szerkesztője. *b) A rugalmasságtan összeférőségi egyenleteiről.* (Technika, 1941. évi 9. sz.) *c) Rugalmasság és képlékenység.* (Technika, 1942. évi 4. sz.) 2. A Mérnöki Továbbképző Intézetben *„A földnyomáselmélet mai állása"* c. előadás. 3. A talajmechanikai laboratórium felszereléseinek és kísérleti módszereinek továbbfejlesztése.

Németh Endre ny. r. tanár: 1. Irodalmi működése: *a) Vízi szállítás kis csatornákon.* (Hajózási Hirlap, 1941. december havi számában.) *A korszerű mezőgazdaság vízi feladatai.* (Sajtó alatt.) *b)* Szerkesztette az *Öntözésügyi Közlemények* című műszaki és gazdasági folyóiratot, mely évente legalább 20 ív terjedelemben foglalkozik a vízgazdálkodás műszaki, gazdasági, tudományos és gyakorlati kérdéseivel. 2. *Előadások:* A Magyar Közlekedéstudományi Társaság Közlekedéstechnikai Osztályának alakuló ülésén: *A Duna-Tisza-csatorna;* a Magyarhoni Földtani Társulat Hidrológiai Szakosztályában: *Magyarország vízgazdasági helyzete.* Ezenkívül *Girolamo Ippolito* nápolyi műegyetemi tanárnak a Műegyetemen, a Magyar Mérnök és Építész Egyletben, a Darányi Ignác Agrártudományi Társaságban és az Olasz Kultúrintézetben az *Ivóvízellátás Olaszországban,* a *Szennyvíztisztítás Olaszországban, Olaszország vízerőművei, az Olaszországi Bonifica Integrale munkálatok* és *Olasz tudósok a hidraulika szolgálatában* címen tartott előadásait magyar nyelven részletesen ismertette.

Dr. Nemesdy József ny. r. tanár: „A vasúti felépítmény időszerű anyagvizsgálati kérdései." (Előadás a Magyar Anyagvzsgálók Egyesületének 37. közgyűlésén.) „Körívek kiképzése nagyvasutaknál." (A mérnök továbbképző intézet 1942. évi tanfolyamán tartott előadás.)

Dr. Szily József ny. rk. tanár: 1. *Irodalmi működése:* Vízépítési modellkísérletezés. (A Mérnöki Továbbképző Intézet kiadványa, 1942. 3 ív.) 2. *Előadások:* A Természettudományi Társulatban: „Magyarország vízienergiáiról"; a Magyar Mérnök- és Építészegylet Közgazdasági Szakosztályában: „A korszerű magyar vízgazdálkodás"; a Mérnöki Továbbképző Intézet előadássorozatának keretében 6 óra: „Fejezetek a hidrodinamikából".

B) Építészmérnöki Osztály.

Csányi Károly ny. r. tanár: Előadásokat tartott a Kis-Akadémián és a Mérnöki továbbképző tanfolyamon.

Dr. Csonka Pál ny. r. tanár: 1. *Keretszerkezetek méretszámítása a Cross-féle eljárás segítségével.* (Előadás az 1942. évi Mérnöki Továbbképző Tanfolyamon.) 2. *Gyászbeszéd dr. h. c. Czakó Adolf ravatalánál.* (Technika, 1942.) 3. *Dr. h. c. Czakó Adolf élete és munkássága.* (Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye. 1942.)

Dr. Friedrich Loránd ny. r. tanár: magántanári próbaelőadása: „Az olasz renaissance téralakítás eredményei" címen.

Dr. Korompay György ny. rk. tanár: Újvidék általános városrendezési kérdései (Építészet, 1941. 2. szám), *könyvismertetés,* Rihmer Pál: Városok a multban és jövőben (Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, 1942. 23., 24. sz.).

Dr. Warga László egyetemi ny. r. tanári címmel felruházott nyug. műegyetemi ny. r. tanár befejezte az 1917. évi tűzvésszel sujtott, majd tervei alapján újjáépült Gyöngyös városának egész területére készített és a város képviselőtestülete által elfogadott általános és részletes városrendezési terveit.

Medgyaszay István c. rk. tanár: A „Magyar Református Templomok" kétkötetes műnek részben szerkesztését, részben megírását befejezte. Tervezés: Budapest székesfőváros központi tűzoltóságának épülete.

II. Gépész- és Vegyészmérnöki Kar.

A) Gépészmérnöki Osztály.

Dr. Schimanek Emil ny. r. tanár tollából megjelent közlemény, amelynek tárgya: egy gázgyár és villamosmű együttműködését célzó tervezet leírása, továbbá erre vonatkozólag a budapesti szfőv. gázgyár által a polgármesterhez intézett jelentése és a jelentésre adott válasza. A könyv a Franklin kiadásában jelent meg „Egy erőmű-tervezet története az elgondolástól a papírkosárig".

Dr. Pogány Béla ny. r. tanár: Szakszerű és tudományos működés az Országos Világítástechnikai Bizottságban és az Eötvös Loránd Matematikai Társulatban (mint elnök), az Országos Természettudományi Tanácsban, az Országos Ösztöndíjtanácsban, a Felsőoktatásügyi Egyesületben, a Magyar Szabványügyi Intézetben, a Hadiműszaki Tanácsban (mint tag), az Országos Gazdasági Szaktanárvizsgáló Bizottságban (mint az Igazgató Tanács tagja és a Bizottság cenzora). A Magyar Királyi Kúria Szabadalmi Tanácsának elnöke. Szakvéleményeket adott hatóságok és magánosok részére. A M. Kir. Iparügyi Miniszter megbízásából a hazai bányakincsek fokozottabb feltárását célzó geofizikai kutató eszközöket tervez. A Salgótarjáni Kőszénbánya R.-T. megbízásából annak dorogi telepén hidrológiai vizsgálatokat végez. A Magyar Tudományos Akadémia elektroakusztikai vizsgálataiért a Berzeviczy-jutalommal tüntette ki. — Irodalmi működés: A fizika egyes fontosabb problémái. (Mai Világ Képe, IV. kötet, 367. l.) — Vízkutatásra felhasználható geofizikai módszerekről. (Magyar Hydrologiai Közlöny, *21*, 45. 1942. — Leitfähigkeitsmessungen im Dorog-er Kohlenrevier. (Mitt. d. Berg- u. Hütt. M. Fakultät, Sopron, 1941.)

Dr. Misángyi Vilmos ny. r. tanár: *a)* A „Magyar Szabványügyi Intézet" kebelében alakult több szakbizottság elnökségével járó szakszerű működés. *b)* A „Felső Oktatásügyi Egyesület" főtitkári minőségében kifejtett működés. *c)* Cenzori működés a gazdasági szaktanárképző intézetben. *d)* Az Országos Közoktatási Tanács ipari szakosztályának elnöki minőségében az ipari középiskolák tantervének tárgyalásai szakosztályi üléseken. *e)* A m. kir. Kúriánál kifejtett szabadalmi ülnöki működés. *f)* Szakvélemények adása hatóságok és magánosok részére. *g)* A Hadi Műszaki Tanácsban több szakbizottság elnöke, illetőleg tagja gyanánt kifejtett működés. *h)* „Tömeggyártás az öntődékben." Előadás a Magyar Öntődei Szakemberek Egyesületének közgyűlésén. 1942. III. 26. Nyomtatásban megjelent a Technika 1942. májusi számában. „Az ipar fejlődése." A „Mai világ képe" című négykötetes mű IV. kötetében.

Pöschl Imre (selmeczi) ny. r. tanár: Működött mint a magyar Elektrotechnikai Egyesület társelnöke és több szabványbizottságának elnöke, ill. tagja, az Országos Világítástechnikai Bizottság alelnöke, a Széchenyi

Tudományos Társaság szenátusának tagja, a m. kir. Kúria szabadalmi ülnöke, a Hadi Műszaki Tanács több albizottságának tagja, az Igazságügyi Műszaki Tanács Tagja, a „Palatinus" Magyar Tudományos Kutató Társaság főtitkára, a Magyar Racionalizálási Bizottság 58. sz. albizottságának tagja, az Országos Természettudományi Tanács tagja, a Szerzői Jogi Szakértő Bizottság tagja, a Felső Oktatásügyi Egyesület tagja. A m. kir. Törvényszék részére szakvéleményeket adott.

vitéz Verebélyi László ny. r. tanár: Szakszerű működés: Az Energia Világkonferencia Magyar Nemzeti Bizottságának irányítása, mint annak elnöke. A Magyar Elektrotechnikai Egyesületben szabványok és szabályzatok előkészítése, mint az illetékes bizottság elnöke. Szakértői működés a Fővárosi Elektromos Művek mátravidéki erőművének építkezésével kapcsolatban.

Dr. Pattantyus Á. Géza ny. r. tanár: 1. *Korszerű vízerőgépek.* — 2. *Fejezetek a korszerű áramlástanból.* (A Mérnöki Továbbképző Intézet 1942. évi mérnöki és gépészmérnöki tanfolyamán tartott 3 órás és 8 órás előadás-sorozat.) — 3. *Vízszolgáltatás mélykutakból. A légnyomásos vízemelő üzemtana.* (Matematikai és Természettudományi Közlemények, a Magyar Tudományos Akadémia kiadásában. 1942.) — 4. *Korszerű belvíz-átemelőművek.* (Öntözésügyi Közlemények. 1942.) — 5. *A vízerőgép lapátterhelése.* (Technika. 1942.) — 6. Főszerkesztője a: *Technika, a Magyar Mérnök Lapja* című szakfolyóiratnak. — 7. Mint főszerkesztő, sajtó alá rendezi a *Gépészeti Zsebkönyv* háromkötetes új kiadását. — 8. Csoportszerkesztője a Mérnöki Továbbképző Intézet gépészeti kiadványainak. — 9. Szakértői véleményeket dolgozott ki közintézmények részére.

Dr. Abody (Anderlik) Előd ny. r. tanár: a Mérnöki Továbbképző Intézetben előadást tartott „A nagysebességű repülés légerőtani problémái" címmel, amely bővített formában írásban is meg fog jelenni. A Természettudományi Társulatban „A nagysebességű repülés időszerű kérdései"-ről tartott előadást.

Dr. Bay Zoltán ny. r. tanár: *Irodalmi működés:* Az atomátalakítás elvei és eszközei. (Term.-tud. Közlöny, 1941. okt. 10.) Az atom, a jövő energiaforrása. (Term.-tud. Közlöny, 1941. nov. 11.) Az atommag erői. (Magyar Szemle, XLII. 4.) — *Előadások:* A rádióhullámoktól a világürsugarakig. (Mérnöki Továbbképző Intézet.) Magfelépítés és mesterséges rádióaktivitás. (Magyar Orvosok Röntgenegyesülete.) Az atomfizika alapvető elve és kísérletei. (Tanártovábbképző Inntézet.)

Dr. Liska József ny. r. tanár: „Transzformátorüzemek sajátságai". (A Mérnöki Továbbképző Intézet 1942. évi tanfolyamán tartott 6 órás előadás.)

Dr. Egerváry Jenő ny. r. tanár: Előadássorozatot tartott a mérnöki továbbképző intézetben „Differenciál-egyenletek" címen, a középiskolai tanárképző intézet mennyiségtani továbbképző tanfolyamán „Stereometria" címen.

2.

DR. ZEMPLÉN GÉZA NY. R. TANÁR BÚCSÚBESZÉDE SZARVASY IMRE RAVATALÁNÁL.

A kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Rektor Magnificusa, Tanácsa és Vegyészmérnöki osztálya nevében jöttem Tőled elbúcsúzni: Szarvasy Imre!

Először a *tudóshoz* beszélek. Fiatalon, az akkor fiatal elektrokémiai tudományban ragyogó felkészültséggel kezdted meg pályafutásodat. Új volt az épület, amelyben intézetedet berendezted, anyagi eszközök bőven álltak rendelkezésedre, hogy ezt az intézetet legkorszerűbb készülékekkel és eszközökkel ellássad. És mintha a sors is irányítani akarná tudományos törekvéseidet, néhány év mulva tört elő hazánk területén az első földgázforrás. Az akkori pénzügyminiszter megbízása folytán megindítottad azt a hatalmas kutatómunkát, mely a földgáz legcélszerűbb kémiai kihasználását tűzte ki célul. Ebben a munkában kitűnően képzett fiatal vegyészmérnökök egész gárdája segédkezett Neked, köztük legkiválóbbak voltak dr. Varga József jelenlegi kereskedelmi és iparügyi miniszter és dr. Plank Jenő, most már kollégáid és dr. vitéz Lányi Béla, most már címzetes műegyetemi rk. tanár. Ezen kutatómunkák eredményei közül csak a legkiemelkedőbbeket említem meg: a methán chlórozását és a methylchloridnak methylalkohollá való átalakítását, továbbá a methánnak thermikus bontását aktív szén nyerése céljából.

Most pedig beszélek a *tanárhoz*. Mintaszerű, nyugodt, meggyőző, könnyen érthető előadásaidat hallgatóságunk nagy élvezettel követhette. Mint adminisztrátor, dékán, zökkenők nélkül vezetted a Vegyészmérnöki Osztály ügyeit a régi világháború nehéz körülményei között. A legszebbet azonban rektorságod alatt érted el, azzal, hogy keresztülvitted a műegyetemi orvosi rendelő létesítését és a hallgatóknak az orvosi rendelőben való kötelező megvizsgálását. Hogy mit jelent különösen a

S most a Te tested is odaköltözik Czakó Adolf! A távozás e fájdalmas pillanatában engedd meg, hogy tanártársaid, tisztelőid és barátaid utolsó búcsút mondjunk Neked. De engedd meg, hogy a hálás tanítvány bensőséges alázatával külön is megköszönjem azt a nemes példát és irányítást, amit nekem, mint mesterem, egyetemi éveimben és pályám egész folyamán nyujtottál.

Ravatalodat szomorú szívvel álljuk körül, s mielőtt végleg eltávoznál körünkből, mégegyszer magunk elé idézzük fennkölt szellemedet... Előttünk vagy a tudomány e szent csarnokában, hol fáradságot nem ismerve napról-napra róttad gyöngybetűidet, itt vagy e felszentelt hajlékban, hol izzó tudományszeretetteddel annyi tüzet gyujtottál lángra a fiatal, zsenge lelkekben. — E tüzek, a hála és emlékezés lángjai örökké lobogni fognak, s majdan újabb és újabb tüzeket fognak lángra lobbantani, nemzedékről-nemzedékre plántálva fennkölt szellemed emlékét és nemes példád hagyományait.

Lobogjanak fennen e lángok, s most midőn utolsó utadra indulsz, ballagjanak Veled hosszú, úttalan utadon!

Szeretett tanártársunk, atyai jóbarátunk, tanítómesterem

Isten Veled!

irányító szerepet, vagy előkészítő munkát ne vállalt volna. Számtalan előterjesztés, szabályzat és törvénytervezet vallja Őt megnevezett vagy meg nem nevezett szerzőjének.

Különösen jelentős a különböző műszaki tanácsokban és egyesületekben több évtizeden át kifejtett sokoldalú munkássága. Ennek elismeréséül a kormányzat és a legfelsőbb hely számos kitüntetésben részesítette, a mérnöki testületek egész sora pedig tiszteleti tagjául választotta.

Mint tudós főleg kutató kísérleteivel tűnt ki. A hazai építőanyagok és az újabb szerkezetek szilárdsági tulajdonságainak megismerésére végzett kísérletei a gyáriparnak biztos irányítást, az építőiparnak pedig felbecsülhetetlen értékű támogatást jelentettek. Különösen alapvetőek a hazai cementekkel, betonokkal és téglagyártmányokkal végzett kísérletei, melyek nevét külföldön is ismertté tették.

Mint ember egészen kiváló tulajdonságokkal rendelkezett. Puritán gondolkozása, egyszerűsége közismert volt. A külsőségeket gyűlölte, mindenben csak a tartalmat, az eszmét, a lényeget kereste. Minden poszton szigorú bíró volt, önmagával szemben mérhetetlenül szigorú.

Csak az abszolút tökéletes munkát szerette: maga is csak ilyet alkotott. Szorgalma, munkabírása páratlan volt, vasakarata a lehetetlent is legyőzte.

Minden tudományos, gazdasági és társadalmi kérdés érdekelte, minden szépért, minden eszményiért lelkesedett.

Tudományos munkásságán kívül családjában találta meg örömét és életcélját. Bár szeretettei elvesztésével súlyos csapásokat kellett elviselnie, mindaddig, míg hűséges élettársa mellette őrködött, erős lélekkel viselte sorsát. Nejének elvesztése azonban porig súlytotta: az öregséggel dacoló vasakarat megtört, a betegség kikezdte az addig szívósan ellenálló szervezetet.

Tiszteletbeli doktorrá avatása alkalmával még itt volt közöttünk, még hittük és reméltük, hogy szívós életereje ismét felülkerekedik a betegségén. De ő tudta, hogy az az élet, mely előtte áll, számára már csak előkészület a távozásra... S a doktori avatásról útja a Kerepesi-úti-temetőbe vezetett, hogy szeretett élettársa sírjára helyezze azt a rózsacsokrot, melyet doktorrá avatása alkalmából tisztelői nyujtottak át neki...

*

Tanári munkássága a mérnöki tudományok széles területét ölelte fel. A mérnöki osztályon három éven át a hidépítéstanból, a gépészmérnöki osztályon 20 éven át a vasszerkezetek tárgyköréből hirdetett előadásokat. Tanszékének főfeladatát azonban az építészmérnök-hallgatók oktatása alkotta, akik részére 33 éven át tartott különféle szerkezet-szilárdságtani előadásokat. Ezekben az előadásokban az oktatásnak egy újfajta módját honosította meg, együtt tárgyalván a szerkezetek statikáját és szilárdságtanát a szerkezeti alkalmazásokkal.

A tanítás hatásfokának emelésére tanszéke mellé kísérleti intézetet szervezett, melyben az elméleti ismeretek megalapozásához szükséges alapvető kísérleteket előadásaival párhuzamosan mutatta be hallgatóinak. A laboratóriumi oktatásnak ez az általa bevezetett és kifejlesztett új módszere a mérnökképzés szempontjából épp oly nélkülözhetetlennek és alapvető jelentőségűnek bizonyult, mint a klinikai oktatás az orvosképzés szempontjából.

Mint tanár: kiváló volt. Értette módját miként lehet a legbonyolultabb kérdéseket is világos, érthető módon ismertetni. Előadása színes és kifejező, okfejtése világos és meggyőző volt. Tudásának ellenvetést nem tűrő biztonsága lüktető erővel magával ragadta hallgatóit.

Az oktatásban a szigorú elméleti megalapozás ellenére sohasem tévesztette szem elől a végcélt: az életrenevelést; ezért gondosan ügyelt arra, hogy az előkészítő tanítás minden vonalon alkalmazkodjék az egyes szakterületek valódi szükségleteihez. Szent meggyőződése volt, hogy „ a jó mérnökképzésnek elsősorban is a műegyetemi szakoktatásnak azon a gyakorlatias irányán kell alapulnia, mely az élet valódi szükségleteihez szabja a tanítás anyagát, s ezen az anyagon vezeti rá a leendő mérnököket az önálló, az okozati összefüggéseket helyesen felismerő gondolkozásra".

Tanári állását hivatásnak tekintette, mely mérhetetlen kötelességeket ró annak viselőjére.

Minden közügyért fanatikusan lelkesedett, mindegyikben önzetlen odaadással vett részt. Kötelességérzése nem ismert határt. Felelősnek érezte magát a magyar mérnökség minden megnyilatkozásáért és közéleti ténykedéséért. Egy félszázadon át nem volt szakmájának és a magyar mérnökségnek olyan megmozdulása, melyben mint elnök, előadó, vagy munkatárs

1.

A RECTOR MAGNIFICUS BÚCSÚBESZÉDE CZAKÓ ADOLF RAVATALÁNÁL.

A Műegyetemi Tanács és az egész tanári testület szomorú megilletődéssel tekint erre a ravatalra. Szomorúság búcsút vennünk a körünkből távozótól, még ha az élete olyan belsőleg befejezett volt is, mint Czakó Adolf élete s ha a távozónak emlékezetét a hosszú életét betöltő munkának oly sok eredménye őrzi is meg tevékenysége körében, mint az Övét közöttünk.

37 évig dolgozott tanszékén egész lélekkel; részese és nagy hatású fejlesztője volt a régi József Műegyetem szellemének. Személyében és munkájában egybe olvadt a gyakorlati feladat apró részleteinek megbecsülése és a tudományos gondolkodásssal járó távoli cél lankadatlan szemmeltartása. A Műegyetem történetének eddig legsúlyosabb két esztendejében, 1918 szeptemberétől 1920 őszéig, mint rektor Ő hordozta lelkén a Műegyetemnek akkor különösen súlyos gondját. Világosan látta, rektori beköszöntőjében el is mondta, hogy a négyéves háború tanulságai a műszaki főiskolának milyen irányú fejlesztését kívánnák, de tudta erejét főképpen arra fordítani, amit a felismert valóság elsősorban parancsolt neki: az ifjúság anyagi és ezzel szellemi gondozására, a növekedő tanulmányi hézagokkal járó veszedelmek lehető csökkentésére. Egyszerű, de annál inkább felemelő szavakkal hangoztatta és vállalta ezért a „nehéz felelősség"-et. — Vállalta és aszerint cselekedett. Amikor mindent elnyeléssel fenyegetett az összeomlás, Czakó Adolf szilárdan állott a helyén. Emlékezetesen és példaadóan megmutatta, hogy a meglévőnek megtartása, a pusztulástól való megóvása sokszor csak olyan nagy, ha nem nagyobb lelkierőt és odaadást, higgadt bölcseséget és éber körültekintést kíván, mint az újonnan alkotás vagy továbbépítés. Munkásságával jogot szerzett arra, hogy beszámolójában magasról ítélje meg

a két gyötrelmes évet és figyelmeztessen: „Értsük meg kötelességeinket, hogy azzá a nagyobb, erősebb és szebb lelkű nemzetté legyünk, amelyre itt szükség van!"

Ezt a célt szolgálta egész életével, hosszú szolgálatának minden mozdulatával. Így ismertük, azok is, akik itt nem dolgoztunk vele együtt. Ezért láttuk Benne Egyetemünk multjának utat mutató képviselőjét azóta is, hogy mostani szervezetünkben működünk. Iránta érzett nagy tiszteletét fejezte ki a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem azzal, hogy tiszteletbeli doktorává avatta.

Azoknak az egyetemi tanári, azaz tudósi és emberi jellemvonásoknak, amelyek a régi József Műegyetemet a magyar életnek nevezetes tényezőjévé, a nemzet erejének és becsületének építőjévé tették, Czakó Adolf volt a szemünkben egyik megszemélyesítője. Az volt, amíg élt és ezután is az marad.

Emlékezetét ez az egyetem híven megőrzi.

DR. CSONKA PÁL NY. R. TANÁR BÚCSÚBESZÉDE CZAKÓ ADOLF RAVATALÁNÁL.

A M. Kir. József Nádor Műegyetem mérnöki és építészmérnöki karának képviseletében mélyen megrendülve állok itt Czakó Adolf ravatalánál, hogy a Kar búcsúját tolmácsoljam annak, aki egész életét egyetemünknek és a magyar mérnökségnek szentelte.

A búcsú e fájdalmas pillanatában elvonulnak előttem Czakó Adolf példaszerű életének emlékei s beszámolnak arról, hogy mit jelentett a műegyetemnek, a magyar mérnökségnek és az egész magyar közéletnek Czakó Adolf a tanár, a tudós, az ember...

*

Czakó Adolf Pesten, 1860-ban született. Mérnöki tanulmányait részben itt, részben Zürichben végezte. Műegyetemi hallgató korában — hatvan évvel ezelőtt — a hídépítési tanszéken tanársegéddé nevezték ki, majd 1893-ban konstruktőri teendők ellátásával bízták meg. 1895-ben legfelsőbb elhatározással a Műegyetem Mérnöki Szerkezettani Tanszékének, később Alkalmazott Szilárdságtani Tanszékének rendkívüli tanárává, utóbbinak 1900-ban rendes tanárává nevezték ki.

József nádor 1941/42

MDK

Czakó Adolf épitész

A mű- és középitési szakoszt. ülése... Épitő Ipar, 1909, nov. 21. 47.sz. 438 l.

rézsútos támpilléres tornya román
oldalhomlokzaton gyámköves, késő-
r és szószék. Sugaras úrmutató, XVIII.
pán a XIII. században. A hajó nagy-

é. n. 1908, 71 – Lohas László, 1954)

MDK

Czakó Adolf

L-r: MMÉE-ből. Vállalkozók Közl. 1905. nov.22. 6.l.

MDK

Czakó Adolf, müegy.tanár

az Orsz.Közép.Tanácsnak öt évi időtartamra megválasztott ill.kiküldött tagja a MMKE részéről.

Az Orsz.Középitési Tanács.
VK. 1906 máj.16. 9.1.

Orakó Adolf

1919 májusában kinevezték az építészneveles végleges tervének kidolgozására felállitandó bizottságba.

Major Máté: Építészetünk ügye a Tanácsköztársaság idején. - Magyar Építőművészet, 1969.3.sz. 50-51.l.

Orakó Adolf

A Tanácsköztársaságig a Műegyetem Építészeti Osztályához csupán hat tanszék tartozott; ezek közül Orakó Adolf az alkalmazott művészettörténeti tanszéket vezette.

Major Máté: Építészetünk ügye a Tanácsköztársaság idején. - Magyar Építőművészet, 1969. 3.sz. 50-51.l.

MDK

Czakó Adolf épitész

~~szobrász~~, az iskola v. növ.

Iskolatörténeti kiáll. 1954. jun. 15. l.

Eötvös József gimn. loo éves fennállása

Czakó Adolf (Pest, 1860. febr. 4. -- Bp., 1942. jan. 28.): mérnök, egyetemi tanár. Tanulmányait a bp.-i Müegyetemen és Zürichben végezte (oklevelét 1884-ben szerezte). Gyakorlati tevékenységét a MÁV igazgatóságán kezdte, majd a Kereskedelmi Minisztérium Hidépitési Osztályának munkatársa lett. Ebben az időben épitette a zágrábi Száva-hidat. A csuszó lap egy tulajdonságáról a támasztott földtest és speciális határolása esetén c. értekezését a Mérnök Egylet 1888-ban Hollán-pályadijjal jutalmazta. Mint Cz.S. (Peda-

minisztériumi főmérnököt hivták meg 1895-től a József Müegyetem alkalmazott szilárdságtani tanészékére előadónak, majd ny. rk. tanár lett, 1900-tól ny.r. tanár. 1902-ben vezette be a mérnökképzésbe a szilárdságtani laboratóriumi gyakorlatokat. 1931-ben nyugalomba vonult. A hazai épitőanyagokkal kapcsolatos kutatásai alapvetőek voltak az épitőipar számára. A hidszerekezetek számitásánál alapvető jelentőségü a Czakó-féle táblázat: Táblázatok a vasszerkezetek méretezéséhez és sulyszámitásához (Bp., 1909). Elnöke volt az Országos Középitési Tanácsnak és a Magyar Anyagvizsgálók Egyesületének s az Anyagvizsgálók Nemzetközi Szövetségében Mo. állandó képviselője. 1931-ben a Magyar Mérnök és Épitész Egylet t. tagja. 1931-ben a Magyar Mérnök és Épitész Egylet t. tagja, 1938-ban a müszaki tudományok tiszteletbeli doktora lett. -- Irod. Csonka P.: Dr. h.c. Cz.A. (Technika, 1942. 37--38. lap és Magyar Mérnök és Épitész Egylet Közlönye, 1942. 25--27.l. bibliogr. 26--27. l.).

K. Zs.

Czakó /: Ambró :/ Ambrosius

A történelem folyamán az europai művészet terén kialakult irányzatokról írja meg tanulmányát, magyar mesterek említése nélkül – képmellékletet sem közöl.

Czakó /Ambró/ Ambrosius: The magic of art. New York, 1959. 138 l.

J. Czakó Béla

Jestő † 1925

U. 4006.

Marcou, P. F. V. 210

MDK

Czakó B.Rudolf, ép.?

Ngs.Kertész János ügyész ur bérháza. Vizf.

Ngs. Faragó Árpád szobrászmüvész lakóháza. Vizf.

Képzömüv.Társ. 1910.Tav.kiáll. Kat. 47.l.

MDK

Czakó B. Rudolf

Popp Albert zeneszerző lakóháza, vf.

Gombás Sarolta lakóháza, vf.

Műcsarnok 1908/9. téli kiáll. kat. 63.l.

Czakó Béláné MDK

Gyurókötény

körök

Mücsarnok 1960.Képző- és Diszitőművészeti kiáll.

Czakó Csaba

MKK

Szerepelt a szekszárdi muzeumban rendezett tárlaton.

V.M.: Megnyilt a kulturális szemle képzőművészeti pályázatának tárlata.

Tolnamegyei Népujság. 1964. máj. 12.

Czakó Elemér

Az Egyetemi Nyomdánál dolgozott. Szecessziós elvei voltak. Buday Györggyel dolgozott.

Ortutay Gyula (A szép könyvről); Magyar Grafika, 1970. 3. sz. 27 l.

Czakó Elemér

Az ő igazgatósága idején indult el az Iparművészeti Iskolában a keramia tanszak 1910-ben.

P. Szabó Éva: A Wiener Werkstätte; Ipari Művészet, 1970. 4. sz. 30. l.

Czakó Elemér

és György Kálmán: A magyaros izlés c. irásáról irt
Genthon István 1930-ban.

Kovács Éva: Genthon István megjelent müveinek jegyzéke. - Müvtört.Ért. 197o. 4.sz. 253-258. l.

254.l.

Czakó Elemér dr.

műnészeti író

lásd okv.

Gulyás Magyar írók

IV. k. 1217,
1218
1219
1220,
1221. h

A DEKORATÍV GRAFIKA MAI ÁLLÁSA.

ÍRTA: CZAKÓ ELEMÉR.

A MAI SOKSZOROSÍTÓMŰVÉSZET mezeje igen nagy területű. Aki csak futtában is végignéz rajta, alig győzi számon tartani a sokféle technikát és a sokféle alkalmazási módot. Az előkelő műlapok s a népies plakátok közé végtelen sorozata illeszkedik be a grafikus termékeknek, illusztrációk, exlibrisek és más ezerféle mütyürkék képében, amelyeknek sokszorosítására rézlap, kő, alumínium, üveg, fa, celluloid, linoleum s főleg a kémiailag maratott cinklemez áll rendelkezésre.

Grafika neve alá — mint ahogy kiállításokon látjuk — általában nemcsak a sokszorosítóművészet alkotásait sorozzák, hanem a kézrajzot, a pasztellt és néha az akvarellt is egy kalap alá veszik vele. Pedig a graphein szó (= írni, rajzolni) értelme kizárja a vízfestést, esetleg belefér a pasztell, sőt a rajzot fedi is, ezek ellenére mind közönségesen, leginkább és legáltalánosabban ma eltolódott jelentésében szokás venni a grafikát, a közhasználat azonosítja a kifejezést a sokszorosítóművészetekkel.

A dekoratív jelzőnek is megvan a grafika előtt a maga külön magyarázó szerepe. A dekoratív grafika annyi, mint alkalmazott grafika. Mindazt a sokszorosított vagy sokszorosításra alkalmas művet értjük alatta, minden különösebb kodifikálás nélkül, amelyben a természet utánzása nem öncél, amelyben a művészi jelenség tartalomban és formában kifejezett vonatkozásokat árul el technikákhoz és rendeltetéshez. Már magában véve a naturalista művészettel szemben a dekoratívnak igen tág keretei vannak. Minden olyan kompozíciót hajlandók vagyunk dekoratívnak minősíteni, amelyben az elrendezés, a beállítás, a forma és a szín valamely külső elv után igazodik. Tehát a dekoratív szó nemcsak ornamentumra szorítkozik. Ahol a művész kilép a »l'art pour l'art« dogmájából s elfogad valamilyen korlátozást, már az alkalmazkodó művészet útjára lép.

98.

98. GABRIEL DANTE ROSSETTI: MRS ROSSETTI FEST.
ME ROSSETTI AU CHEVALET.

Nyilvánvaló ez a grafikánál, ahol bizonyos mértékig a technika már belejátszik a mű megfogalmazásába; azonfelül pedig a művész célt és rendeltetést is figyelembe kénytelen venni. Aki tömeghez szól például, annak mindent népszerűbben, egyszerűbben és többek által megérthetően kell előadni. Aki illusztrál valamit, azt köti a tartalom is. Tehát a technika, az előadás módja, célja és tartalma mind-mind dekoratív értelemben befolyásolhatják a grafikát.

És most hasonlítsuk össze a mai

99.

99. STURGE T. MOORE:
MOSAKODJÁL ÉS LÉGY TISZTA. FAMETSZET.

SCÈNE BIBLIQUE.
GRAVURE SUR BOIS.

grafikát pl. az ötven év előttivel, hogy megállapíthassuk, hol állunk e téren. A különbség igen nagy. Akkoriban a rézmetszet járta. Valamikor Raffael és Lionardo freskóit megcsinálták több négyzetméternyi területen 6—8, sőt 12 rézlapba vésve, külön-külön, a részleteket utólag állítván össze egészbe. Ma a kisméretű rézmaratás, litográfia, a fa- és linoleum-metszés meg a fotomechanika vezet. De a fordulat nemcsak technikában állott elő, hanem megváltozott a sokszorosító művészkedés lényege is. A sokszorosító művész most csak a legritkább esetben vállalkozik mások alkotásainak a tolmácsolására, rendesen a saját gondolatát adja vissza. Úgy, hogy a sokszorosításnál az ú. n. nemes technikák (fa-, rézmetszet) mesteremberszerű kezelése időszerűtlenné vált. Azokat a sokszorosító eljárásokat, amelyeknek egyedüli céljuk csak a reprodukálás, mindinkább kiszorítja a fotográfia után vegyileg kikészített duc. A konzervatív Leipziger Illustrierte és a párizsi Illustration is, ahol meghúzódott ideig-óráig a tónusos fametszés, nap-nap után jobban behódol a kemigráfiának. Egyszóval a grafikai termelés munkájának iránya lényegesen módosult az idők folyamán.

A művészek ma külön rajzolnak, a rajzot a cinkografus külön maratja s a maratott lemezt a nyomda gépmestere külön nyomja. A sokszorosítás technológiájába a művész csak akkor nyul bele, ha mint alkotó egyéniség maga akarja irányítani az anyagot és a mód-

100.

100. CHARLES RICKETTS:
FAMETSZET A PARABOLÁKBÓL.

SUJET TIRÉ DES PARABOLES.
GRAVURE SUR BOIS.

101.

101. STURGE T. MOORE:
A HEGYI BESZÉD. FAMETSZET.

SCÈNE BIBLIQUE.
GRAVURE SUR BOIS.

102.

102. CHARLES RICKETTS:
FAMETSZET A PARABOLÁKBÓL.

SUJET TIRÉ DES PARABOLES.
GRAVURE SUR BOIS.

szert saját művészi éleményeinek kifejezése érdekében. A fa-, réz- vagy linoleum-lemezt csak azért készíti el személyesen, hogy az anyag megmunkálása közben felkínálkozó előnyöket kiaknázhassa; azaz a fa metszésével a fa strukturájának művészi finomságait értékesíthesse, a réz vésésénél pedig a felhántott rézszálka bársonyos levonatát beleiktathassa művének ható tényezői közé stb. Különben mindig a fotomechanikát használja fel a sokszorosítás eszközeül, amely hasonlíthatatlanul olcsóbb, gyorsabb, pontosabb mindennél s amellett óriási szabadságot biztosít a számára.

A művészek legnagyobb része ma a fotomechanika számára csinál grafikát, amelynek folytán nincs kötve szerszámhoz, mert az toll, ecset s minden más eszköz eredményét hűségesen visszaadja. Nincs kötve formátumhoz sem, mert az nemcsak reprodukál, hanem tetszés szerint redukál is; amellett az eredeti művet sértetlenül meghagyja.

A sokszorosítás ilynemű irányának is megvan azért a maga stíláris követ-

103.

103. AUBREY BEARDSLEY :
ILLUSZTRÁCIÓ A „MORT D'ARTHUR"-HOZ.

ILLUSTRATION
DE LA „MORT D'ARTHUR".

kezménye, amely kifejezetten kedvez a dekorativ irányzatnak. Először is a vázlatszerű, könnyedén odavetett képet, amely azelőtt csak úgy szerepelt, mint előtanulmány valamelyes alkotáshoz, általánosan elfogadták olyan közvetítőül, amelyen át művész szólhat a publikumhoz. Ebből fejlődött ki a modern grafika epigrammszerű rövidsége. Úgy hogy színre, tónusra ma már alig van szüksége, a vonal és a folt a leggyakrabban használt formanyelve.

Ez a felfogás visszahatott még a művészek által sajátkezüleg gyakorolt technikákra is. A fametszet lerázta a tónusvisszaadás nyügét, visszatért a favésés helyett a ősi fakszimilefametszéshez. A litográfia is egységes foltra redukálja színárnyalatait.

Ezek mellett pedig divatba jött a linoleum, mint amely anyaggal könnyű elbánni, de csakis akkor, ha erőteljes folt és vonal szerepel az ábrázolásban.

A mai modern sokszorosító eljárások technikai föltételeinek fejlesztésénél közreműködött egész Európa, sőt Amerika is. De a modern dekorativ grafika stiláris értékű szellemi rúgóit kétségbevonhatatlanul csaknem kizárólagosan Angliában kell keresnünk. Bennünket természetesen épp a dekorativ szempont érdekel. A Magyar Iparművészet mellett a grafika ügyében a Művészetnek is meglesznek a maga szempontjai. Elsősorban a mi feladatunk tehát a dekorativ grafika sorsát nyomon kisérni s amennyiben a Műcsarnok legutóbbi kiállitása kapcsán gazdag sorozatát van módunkban bemutatni lapunkban az ilynemű termékeknek, beszámolónkban is a dekorativ grafika nevezetesebb mivelői fölött tartunk szemlét, lehetőleg nemzetek szerint csoportositva.

Az angol grafika megindítója és táplálója az angol képirás volt. Poétikus erejét olyan nagy festőktől nyerte mint Alma Tadema, Millais. Főleg pedig a klasszikus Rossetti, Burne Jones és Madox Brown kisugárzási köre volt igen széles méretű. Még a Praerafaelita Brotherhood túlzásai sem gyöngitették az általuk felidézett grafikát. Az a sok misztícizmus és szimbolizmus bő anyagot adott. Rossetti keménysége, Holman Hunt aprólékos

104.

104. ROBERT ANNING BELL: A FOGLYOK.
LES PRISONNIERS.

részletezése s más olyan hiányok, mint a perspektiva elhanyagolása, a grafikában előnyökké váltak.

Az első, aki ezeket értékesitette a mult század hatvanas éveiben, Frederick Sandys volt (Harald Harfagr). Grafikai műveinek ünnepélyes, csaknem pathetikus egyszerüsége egész sereg követőt szerzett neki, akik közül leghatározottabban kibontakozó egyéniség Walter Crane és a nála 12 évvel idősebb Burne Jones. Crane és Burne Jones rokonlélek, az első talán találékonyabb, a második meg nagyobb művész. Bennük is megvan a monumentális iz, ehhez járul azonban a trecento és quattrocento olthatatlan szeretete. Burne Jones jelleme szomorkás, Crane vidámabb, szinte naivan buzog benne az életkedv.

Walter Cranet — kiállitása óta — nálunk eléggé megbecsülik. Európában általában kedvelik Flora's Feast, Queen Summer, The Old

105.

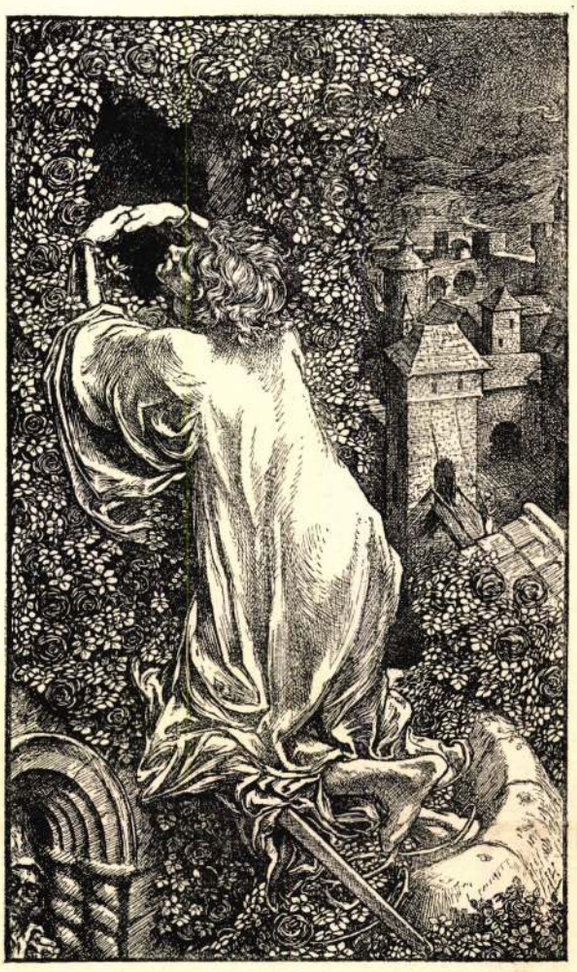

105. LAWRENCE HOUSMAN:
A LÁTHATATLAN HERCEGNŐ.
LA PRINCESSE INVISIBLE.

Garden stb. könyvei révén. Maguk az angol szakkörök korántsem értékelik annyira. Tény, hogy saját bevallása szerint már évek óta nem rajzolt aktot, de hibát követnénk el, ha erre túlságos súlyt helyeznénk. Mert könnyed hajlású, karcsú alakjainál ez nem is ötlik szembe. A lágyan omló lepelruha sok anatómiai hibát hagy észrevétlen. Inkább leköt a grácia, amely akármilyen angolnak akar is látszani, mégis közeli rokonságot tart a Parthenon relief-figuráival. Aztán olyan nagy dekoratív egységbe foglalni rajzot, betűt, címlapot, béléspapírt, sorokat és oldalakat egy ugyanazon könyvben kisem tud, mint éppen ő.

Crane iskolájából került ki Kate Greenaway, a bobitás fejkötőjű gyermekalakok ismert rajzolója és sok más tehetséges társa közt a legtehetségesebb és legfiatalabb mester: Robert Anning Bell.

Angliában a XV. és XVI. századbeli fametszetek modorának is megvannak a maga hívei. Ezek annyiban különböznek Crane-éktől, hogy angolos értelemben vett konzervativizmus tölti el őket. Vaskos vonalakkal ábrázolnak, mint azok a fametszők, akik még késsel dolgoztak a fán, a félárnyékot kiküszöbölik, a térségnek harmadik irányát, a mélységet, nem forszírozzák, különösen buján kezelik azonban az ornamentumot, a keretdíszt és vignettákat. S sok harmóniát tudnak létrehozni a nyomtatás szövege, illusztrációja és dísze közt formában, szellemben egyaránt. Ezek élén Burne Jones áll a Chaucer-képekkel. Átszellemült alakjai nem e földi világban élnek. Cselekvés nincs bennük, csak álmodozó állapotszerűség. Az állanó érzések jelképeit olyan formában adja, hogy mindenike protestálás a nyers naturalizmus ellen. Dekoratívebb illusztrációt az övéinél képzelni sem lehet. Az ilyen régieskedő modor sok lelket megfogott. Köztük a legkiválóbbak: Lawrence Housman, Selwyn Image. Az amerikai Howard Pyle már Dürerből is felszívott valamit, míg a birminghamiek — Gere, Gaskin, Bradley, Mason, — inkább a XV. századbeli olasz fametszőket választották mintaképül.

A dekoratív Walter Crane és az archaizáló Burne Jones csoportján kívül vannak még grafikusok, akik más hatások — különösen japán hatások — befogadása révén az előbbiektől elválaszthatók. Itt a korán elhúnyt nagytehetségű Aubrey Beardsley vezet. Művészetét lapunk közönsége is jól ismeri két év előtti budapesti kollektív kiállításának kapcsán, amely alkalommal épp e sorok írója igyekezett bevilágítani Beardsley szövevényes egyéniségébe. A szerencsétlen végű fiatal művész műveinek magyarországi szereplése után illendő már pontot tenni. Hatása azonban úgy hazájában, mint általában a kontinensen szinte elpusztíthatatlan. A misztikus, szimbolikus, dekadens — s más hasonló büszkeséggel emlegetett művészi jelző ő általa került forgalomba. Grafikai vonatkozásában,

106.

106. BYAM SHAW:
ILLUSZTRÁCIÓ „BOCCACCIO"-HOZ.

ILLUSTRATION
DE „BOCCACE".

107.

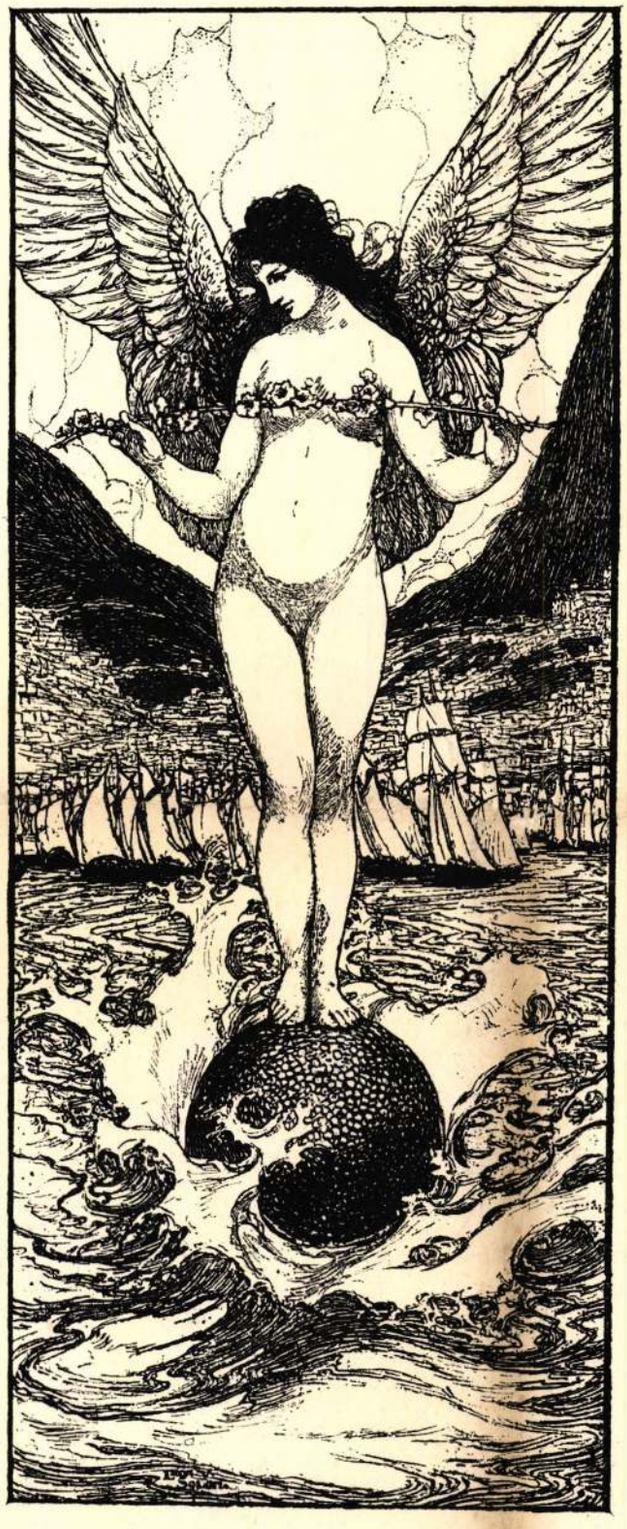

107. LEON V. SOLON:
A SZERENCSE FORGANDÓSÁGA.
L'INCONSTANCE DE LA FORTUNE.

mint irányzat, legalább is ami a külsőségeket illeti, az ő szertárából fegyverkezik Sarkadítól Bayros-ig és Lilientől Marcus Behmerig több-kevesebb szerencsével egész sereg grafikus. Nyilvánvaló, hogy csak eszmeszegény művész számára jelenti az eltanult külsőségek variálása a stílust. Nagy egyszerüségre csak tehetség jut. Az utánzók egyszerüsége olyan lepel, amely alól mindig kihangzik a dadogás.

Ismerünk néhány angol mestert azonban, akik önállóan is képesek járni a Beardsley útján. Rickets és Shannon művei meggyőznek arról, hogy az igazi művészek mások vállain emelkedve is kifejezésre juttatják önmagukat. Különösen sokra kell becsülnünk Rickets, Shannon és Moore sajátkezüleg vágott fametszeteit, akiknél a kifejezési alakzatok munka közben jönnek létre, tehát lehető legközvetlenebbek. Shannon színes fametszetei technikában azonosak Ugone da Carpiéval, — de hatásukban mégis egészen modernek.

Az angol dekorativ grafikusok többnyire ezek után az irányzatok után igazodnak. Van bennök sok, aki egyéniségét tisztábban juttatja kifejezésre (Strang, Jessie King), de vannak olyanok is, akiket semmiben sem lehet megkülönböztetni egymástól. És ez nem csoda. Gondoljunk csak Pennell statisztikájára, aki azt mondja, hogy több grafikus (rajzoló és illusztrátor) él ma Angliában, mint ahány élt valaha egész Európában. A lapoknál (Gibbson a Lifenél, Phil May stb.) alkalmazást és alkalmat kapnak a kifejlődésre s az illusztrált könyveknek nincs sehol annyi keletük, mint Angliában.

Whistler szuggesztiv lapjairól s Pennell friss levegőjü és fényhatású tollrajzairól nem szólva, az amerikai grafikusok is nagyrészt, amint látjuk, az angolok után indulnak. Hatása alól nem tudja magát kivonni a németség sem. Sattler maga is sikerrel tanulmányozta a régi fametszeteket, de rajta kivül sokan

csak az angol grafikából merítik tudásukat (Lechter, Lilien). Legfüggetlenebb művészi tekintetben Klinger a maga hangulatba komprimált problémáival. Lapjain a természeti és természetfölötti alakok és tárgyak mint nagyszabású vízió jelenségei tárulnak elénk.

A német grafikának még nincsenek egységesen jellemezhető csoportjai. Még az erők nem rendezkedtek el. Nagyon is sok a nyitva tartott kérdés, amire a felelet vagy soha vagy csak nagyon soká következik be. A Jugend gárdája maga is nevet nem egy olyan reprodukción, amit 10 évvel azelőtt csinált. S a Simplicissimus már is olyan modoros, mint a Fliegende 30 évvel ezelőtt. Csak természetesen más irányban. Heine borotvaélessége még mindig nyers. A többi társa is a grafikában több vitriolt hint szét, mint művészetet. Különösen szembetűnik, ha kiállításon — mint a legutóbbi budapestin — látjuk ezeknek az uraknak az eredeti lapjait, hogy a cinkografusműhely mennyire beleavatkozik a színezésbe. Szinte úgy képzeljük, hogy előre meg van keverve, festékbödönbe raktározva az a haragos zöld, az a vánnyadt sárga és ordító vörös, amely alnyomati lemezre kenve vissza-visszatér a Simplicissimus hasábjain.

Érdekes grafikus Orlik, aki egészen belekerült a japanizmus rabságába. Csinos litográfiákat (plakátokat) csinált valamikor Prágában. Azóta künn töltött 2 évet Japánban. S most a berlini iparművészeti iskolában terjeszti a japán formanyelvet, amelyet ő maga is először a tanulmányok kedvéért, majd tiszteletből, végül pedig megszokásból gyakorol. Fametszeteit maga vágja és nyomja, mint a japánok.

A német dekorativ grafika erősen törekszik a nemzeties vonás kidomborítására. Ha 100—150 lapot végignézünk, csupa nagy patájú lovak, elképzelt és soha nem látott női szépségek, lompos állatok, szálkás aktok, sok keresett monumentalitás és még több Buchschmuck néven nevezett stilizált inak és csápok tömege marad meg emlékezetünkben, amelyek nálunk Magyarországon igen nagy népszerűségnek örvendenek, de az angol grafika látószögéből ítélve igen gyöngén festenek. A könyvdiszítés terén Weiss, Vogeler, Pankok és Cissarz buzgólkodnak legtöbbet.

Sokkal figyelemreméltóbb jelet adnak a dekorativ grafikában az északi országok művészei. Már a hollandusok is erősen nemzeti karakterű alkotásokról számolhatnak be, de

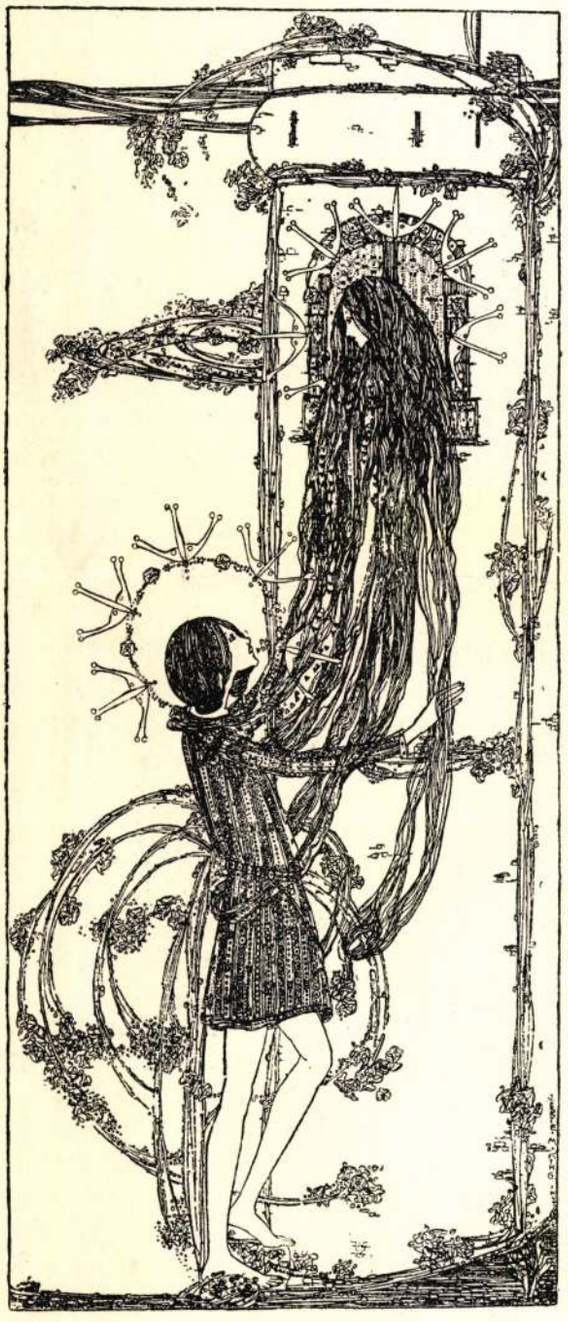

108.

108. JESSIE KING: PELLÉAS ÉS MELISANDE.

109.

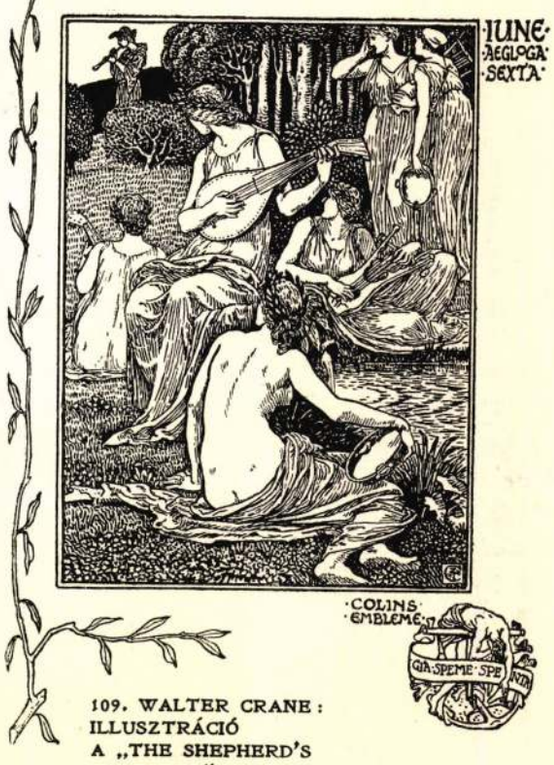

109. WALTER CRANE: ILLUSZTRÁCIÓ A „THE SHEPHERD'S CALENDER"-HEZ.

ILLUSTRATION DU CALENDRIER „THE SHEPHERD".

ezt bőven tetézik még a dánok. A svéd Larssonnál a család apotheozisát soha senki ragyogóbban nem adta még reprodukált képekben. Üde színei, derüs hangulata s mesteri rajzkészsége páratlanná teszik kiadványait. A norvég Holmboe majd mint finom megfigyelő, majd mint mély szimbolikájú mester mutatkozik be. Merész honfitársa Munch mellett elég még Munthere utalnunk, hogy megértsük a norvég művészetnek összefoglaló erejét. A finn Gallén jó ismerősünk nekünk magyaroknak, épp eléggé ismerjük arra, hogy rokonnépünk művészetéről órajta keresztül képet alkossunk, bár szép kiadványa a Kiwi még nem érkezett el hozzánk. Kiegészítésül a grafikát illetőleg egy másik finn mester rajzát reprodukáljuk jelen számunkban, Bergströmét.

Franciaországban a dekoratív grafika még nem jut az őt megillető szerephez. A művészeti tradiciók gondos ápolókra lelnek az áldozatkész műszerető közönség körében, amely körben a legnagyobb értéke a színes rézmaratásnak van. Ugy hogy még a francia könyv ma sincs angol értelemben illusztrálva. Még mindig a könyvbe illesztett festett kép hatását igyekszenek a kiadók elérni, nyomon alig követhető ügyeskedéssel. Néha valósággal kézzel festetnek bele az illusztrációba. Akik dekoratív irányban dolgoztak mint Boutet de Monvel, Caran d'Ache, Grasset, Verneuil stb. nem jutnak el az egységes látásig. Grasset archaeologiája nyomja a betüt, önmagában véve is elég száraz, csak nagy ritkán tud harmóniába csendülni. Tanitványa Verneuil még szárazabb, szinte matematikus a grafikában. Túlságosan számító ahhoz, hogy őszinte művészi megnyilatkozásig tudjon emelkedni.

Két irányban látunk a francia grafikában az általunk körülhatárolt szempontból figyelemreméltót; a litográfia s a fametszet terén.

A litográfiának igen nagy szerepe van. Nemcsak a plakát, a könyvcímlap és a merkantil grafikában, — de a könyv belsejében is. Sehol annyi színes belsejü könyv nem jelenik meg mint Párisban. Egypár szép edició jött Rippl-Rónai József kőrajzaival, sokat csinált Fantin-Latour (L'enfant Jésus), Lautrec-Toulouse és Lunois. Ezek nem a festőiségre törekvő litografusok közé számitanak, hanem igazodnak a könyvbeli grafikához, többékevésbbé erős konturvonalban ábrázolnak néhány alnyomatszerű színfolttal élénkitve.

A francia fametszet mivelői külön egyesültek Chambre syndicale corporative française de la gravure sur bois cime alatt a fametszés művészi elveinek megőrzése céljából. Külön fametszetű képes lapjuk van a L'image. A mozgalom élén Lepère áll, aki maga is festő, rajzoló, rézmarató és fametszö egyszemélyben. Fametszeteinél itt-ott a szint is alkalmazza, de csak jellemző kivonatban és menten minden régieskedéstől. Mellette a rézmaratás színes lapjai, a francia izlés mindmegannyi elfinomult szülöttei, szinte időszerütlenül hatnak. Bár maga Lepère is nemcsak fametszettel díszíti a könyvet, hanem kiütközik belőle a vérbeli francia és van merészsége rézkarcot illeszteni a nyomtatás közé. Az aztán megint az ő kiválóságát dicséri, hogy különféle techni-

kák vegyítése ellenére is színben és formában össze tudja hangolni az iniciálist, a szöveget és a képet (l. Les Dimanches Parisiens).

Rivière árnyékjeleneteit és japános litográfiáit is fel kell említenünk e sorozatban, valamint a francia élclapok töméntelen rajzolóit, mint akik a közönségnek szintén bőviben szolgálnak grafikus táplálékkal. Amint látjuk tehát a L'image-tól az Assiette au Beurre-ig (amelynek belső munkatársa ami Vadász Miklósunk is), igen sok és igen sokféle grafika repül szét francia deviz alatt a világ négy tája felé. Hatásában azonban ezek — leszámítva az élclapokat — nem vetekszenek az angol illusztrátorok hatásával. Egységes jellemvonásuk főleg abban domborodik ki, beleértve itt a plakátokat és könyvcímlapokat is, hogy mindannyia könnyed, csaknem improvizált benyomást kelt s mégis végtelen kecses és megkapó. A francia dekoratív grafika, ha reklámot szolgál, nem tolakodó; ha rövid életre van szánva, még akkor is tartós értékű dekoratív jelleget zár magában.

Hátra van még, hogy hevenyészett szemlénk közben bekukkantsunk a mi magunk grafikai tárlatába is. Az olaszt kevéssé ismerjük, pedig van ott is elég dekoratív grafika. Milanóban szép plakátok és illusztrált könyvek készülnek s a római Novissima körül is egész grafikus gárda tömörült, élükön Terzi-vel.

Nálunk a mai generáció még küzd az anyag és forma határaival. Sokszor eltolódik az egyik vagy másik, de a működő művészek törekvéseikben mindenkor becsületesek. A mai grafikánkban minden vonal átgondolt, minden folt pontosan körülhatárolt s ez a határozottság a kifejezésben élénk ellentétben áll a XIX. századi omlós árnyékú körajzokkal (Barabás), a lágy vedutákkal (Markó, Libay) és Zichy Mihály finom tónus-effektusaival egyaránt.

Büszke keménység lépett a lányos puhaság helyébe. A formák nagyoltak, sokszor elnagyoltak. A nyelvezet szilárd, néha csaknem durva. Ez erőteljesnek mutatkozó külső alatt azonban nem mindig lappang őszinte és nagy érzés. Úgy hogy sokszor sokat csak a beszüremkedő idegen hatásnak kell betudnunk.

Bizonyára Courbetnek van igaza, mikor azt mondja, hogy minden művészet gyökerét a hazai talajba kell elmélyíteni. Mikor egyszer — van már 50 éve — meglátogatta a müncheni tájképfestők kiállítását, akik minden világtájról festettek, csak otthonról nem, így fakadt ki:

— Nincs ezeknek az embereknek hazájuk, ahová az érzésük köti?

A mi grafikánk sokszor ránk pirít párizsias, hollandus, münchenies hangulatával. Kalotaszeg alig pár embert inspirál, egy kis szélaknai részlet, amott egy Dunapart (Helbing), de hol van ez országnak sok más ezernyi képe. Hol a mi Fuzsijamánk, a Gellérthegy meredek sziklafalával, bástyakoronájával és virágzó mandula- meg barackfáival. A budai hegyek távolabb esnek a grafikánkban az Ampezzo-völgyénél.

Két csoport azért kiválik, mint iskolát teremtő irányzat. Az egyik Körösfői és Nagy

110.

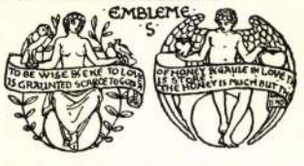

110. WALTER CRANE: ILLUSZTRÁCIÓ A „THE SHEPHERD'S CALENDER"-HEZ.

ILLUSTRATION DU CALENDRIER „THE SHEPHERD".

Sándortól indult ki. Sok érzésbeli és formai hasonlóságokat váltva ki másokból is. Egyik kiágazása ennek Kozma Lajos, aki maga is a fejlődés legjobb útján halad. Lényeges jegyök a vonal értékének a megbecsülése és az erős dekoratív jelleg.

A másik csoportot röviden linoleumosoknak nevezhetnénk, bár tollrajzolók és fametszők is vannak közte. Itt van Erdőssy, a lombtalan fák, járatlan utak, a mély fájdalmat sejtető tájak ábrázolója. Tichy szimbolisztikus tehetsége, Conrad, Tipary, Józsa stb. erős foltra vezető látásukkal idekapcsolódnak, bár egymáshoz semmi közük. Székely élénk modorú előadása, Kubinyi készsége egyaránt széles karakterű. Mindannyian — még néhány fel nem soroltal egyetemben — érvényesülni engedik a fa, kő vagy linoleum anyagát, annak rugalmasságát, sőt a papir texturáját is belevonják a hatásba.

111. KATE GREENAWAY:
KERETKÉP GYERMEK-MESÉSKÖNYVHÖZ.
CADRE DANS UN LIVRE DE FABLES.

Magányosan áll Rippl-Rónai impresszionista hangulataival és Rauscher Lajos új technikájával. Rauscher nagy értékű újítása lényegében az, hogy pozitiv módon kezelt rézlapról pozitiv levonatot lehet venni s ennélfogva a művészt nagy mértékben segiti munkaközben a technika kézrejátszása.

Sok súly esik újabban Olgyai Viktor szereplésére is. Nemcsak mint grafikus művész jő számitásba megkapó természethűségével (lapunk már több izben hozott tőle képet), hanem az ő kezébe van letéve egyszersmind a jövendő magyar grafikus-generációnak a sorsa is. Buzgalmával és szakértelmével feladatának magaslatán áll. Bár a mi grafikai szempontunk élénkebb ápolása az iparművészeti iskolában felállitandó dekoratív grafikai szakosztály kötelessége lesz, amely osztállyal egyszeriben nagyot fog lendülni a mindennapi életünkbe iktatható igazi demokrata grafika. Az új szakosztály gerince nem is lehet más, mint a litografia és a tipografia.

Szó sincs róla, igen gazdag sort tudunk összeállitani fiatal és legfiatalabb magyar grafikus művészek neveiből, akik eddigi kisérleteikkel is nagybecsű igéreteket tettek.

Ha valami még hiányzik az egységes fejlődéshez az csak a grafikát legközvetlenebbül befolyásoló társadalmi tényezőket illeti. Rippl-Rónai még itthon nem kapott megbizást illusztrálásra. Nagy Sándor rajzait nem kezelik a kiadók kellő áhitattal, sokszor irgalmatlanul redukálják. Undi Mariska egyik könyvénél minden képhez hozzárajzoltattak házilag két ujjnyit. A Könyves Kálmán művészlitográfiái a kiadócég mappáiban hevernek. Olgyai karcaiból egész kis raktár van még. Rauscher újitásait csak külföldön ismerik. A tankönyveink, leszámitva a budapesti ábécés könyvet, őszintén csúnyák. A gyermek kezébe adott bibliákban nem lehet Szent Lukácsot az ökörtől megkülönböztetni. Remekiróink és képző művészeink publikációi inkább bútordarabok, mint artisztikus könyvek. S bár az ex-libriseket úgy gyüjtik, mint a bélyeget, tisztességes rajz csak ritkán akad. Folyóirataink ben émelygős Gyurkovics-lány típusok grasszálnak, vagy szellemtelen disznóölési és husvéti locsolkodási jelenetek 30 éves recept szerint. A falakon lógó grafikáról jobb nem beszélni. Szerte a házában még mindig az a Petőfi a kedvenc, amelyik

112.

112. CHARLES SHANNON:
AZ ALMASZÜRET. FAMETSZET.

LA RÉCOLTE DE POMMES.
GRAVURE SUR BOIS.

113.

113. CHARLES SHANNON:
A KALITKA. FAMETSZET.

LA CAGE.
GRAVURE SUR BOIS.

114.

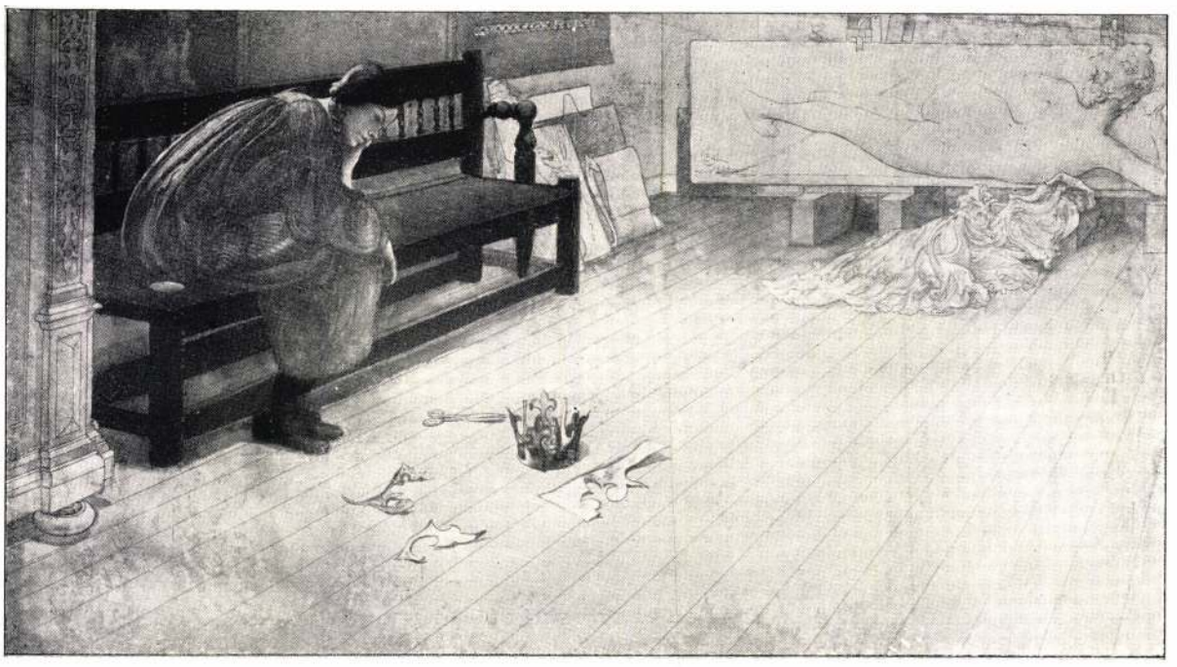

114. CARL LARSSON: AZ ÁLMODOZÓ. LE RÊVEUR.

115.

115. EUGÈNE GRASSET: DEKORATÍV ALAK.
FIGURE DÉCORATIVE.

116.

116. THOROLF HOLMBOE: HOLDKELTE.
LE LEVER DE LA LUNE.

118. GERHARD MUNTHE:
THOR, A MENNYDÖRGÉS ISTENE
SEGÍTI A NORVÉGEKET
A VIKINGEK ELLENI CSATÁBAN.

SCÈNE DU MYTHE NORVÈGE.

118.

117.

117. CARL LARSSON:
A MŰVÉSZ ÉS LEÁNYKÁJA.
RÉZKARC.

L'ARTISTE ET SA FILLE,
GRAVURE EN TAILLE-DOUCE.

119.

119. AUGUSTE LEPÈRE : PIHENÉS.
A „LES ARTS ET LA VIE" FAMETSZETSOROZATBÓL.

LE REPOS.
GRAVURE SUR BOIS.

F. é. február hó 18-án Mihalik Gyula tanár tartott érdekes, vetített képekkel kísért előadást. A „népművészet és a modern művészet" címen.

Amidőn népművészetről van szó — úgymond, — akkor tulajdonképpen az otthon művészetét kell ez alatt érteni. Kezdetleges viszonyok közt az ember a maga használatára való szerszámokat maga készíti el, saját faji jellegének, temperamentumának megfelelő díszítést alkalmazván rajta. A szó mai értelmében a népművészet alatt rendszerint a parasztművészetet értjük. Az ősembernek primitív technikai készségek álltak rendelkezésére. A mi időnkig átszármazott népművészeti termékeken a díszítésnek legősibb formáit azokon a bőrködmeneken találjuk, amelyeken a díszítés másszínű bőrből, applikáció útján készült. Ez a legősibb forma még a mult század közepe táján használatos volt egyes vidékeken. Az alkalmazott formák zárt formák, megerősítésük nem volt nehéz. Mikor már fonalat is tudtak előállítani, akkor is megmaradt a díszítés jellege. E díszítő formák átszármaznak a mesterségekhez is. A különböző stílusok is hatottak a mesterségekre.

A népművészetben sűrün szerepelnek szimbólikus elemek is. Így szőttes mintákon pl. a pelikán, mely itt elveszti egyházi jelentőségét. Jellemző sajátságait a magyar díszítő művészet mindenkor megtartja. Ez a sajátságos íz, mely faji íznek tekinthető, különbözteti meg a magyar népművészetet minden mástól.

A népművészet az idegen befolyástól ment faji formavilág megőrzője, a történelmi stílusok nivelláló hatásával ellentétben. A szőtteseken a díszítésre alkalmas technikát a nép öntudatlanul fedezi fel.

A kalotaszegi ködmeneken egy feltünő tulajdonságot találunk, t. i. a díszítményben nem a foltokat kedvelik, hanem vonalas díszítményt használnak. A Dunántúl ismét más jellemzi a díszítést. Itt az egyszerű motivumok ritmikus egymás mellé sorozásával töltik ki a díszítendő felületet. Eleinte, amig a fonalat maguk festették, alig egy-két színt használtak. Az egyes vászondarabokat sohasem hajtják egymásra, hanem összehorgolva helyezik egymás mellé. Legkedveltebb színek a piros és kék. Somogy vidékén az applikációnak egy különleges módja divatos. Ezeken igen szép és fantasztikus formákat használnak.

139.

139. GATTLER: LA PRESSE. A KÖNYVNYOMDA.

Nagyon jellemző a kalotaszegi írásos varrottas. Az itt használt vonalak együttvéve bizonyos díszítményformát mutatnak. Ez a díszítési mód, sajnos, pusztulásnak indult és szükséges volna, hogy a háziiparitevékenység ez írásos varrottasok iránt érdeklődést tanusítson.

140.

140. FIDUS: IKARUS. ICARE.

Az állati elemek leginkább a szláv hatás folytán honosodtak meg a magyar népművészetben, de idők folyamán elmagyarosodtak. Régi takácsmesterek könyvei számos mintát őriztek meg a magyaros formákból. Itt is feltaláljuk néhol a külföldi hatást.

A népnek eredeti formavilágát láthatjuk a faragásokon. Ezek a legegyszerűbb eszközökkel készülnek. Sokszor csak bekarcolják a díszt a tárgyba és piszkos anyaggal bedörzsölik.

A népművészet a megváltozott viszonyok közt lassankint elveszti létjogosultságát. A gyáripar versenye, a megélhetés nehézsége, a közlekedés gyorsasága mind akadályai annak, hogy az emberek belemélyedjenek az ilyen munkába, mely sok időt, sok fáradságot és nagy gondot kíván. Az a tartalom azonban, mely a népművészetben benne van, megmentendő és pedig gondosan szervezett háziipari munkával. Az így készült tárgyakat beleviszszük a vezető társadalmi osztályok otthonába, olyformán készítve el azokat, hogy a modern otthonnak kiegészítő alkotó részei lehessenek. Ha így ízlésünk annyira megtisztul, hogy a népművészet szépségét megértjük, átérezzük, akkor kialakulhat az a modern művészet, mely az egész társadalmat egyesíti és ami e társadalom ős faji tulajdonságainak bélyegét viseli magán.

A szépszámban megjelent előkelő közönség az előadást nagy tetszéssel fogadta.

Az idei ismeretterjesztő előadások sorát Pekár Gyula fejezte be. Két előadásban foglalkozott: „A magyar viselet fejlődése" cím alatt a magyar viselet történetével.

Elmondta, hogy a külföld számára a huszárviseletben kulminál a magyar dísz. Protestál a ma készülő díszmagyar ellen.

A magyar tudósok pártjára kel, akik évtizedek óta foglalkoznak a magyar viselet problémájával és ezek közt felemliti Rómer Flóris, Radvánszky Béla báró, Boncz Ödön, Szendrei János dr., Nagy Géza, Nemes Mihály, Hampel József és Szalay Imre nevét. — A divat, a viselet mindig hű kinyomata a fajok és korok szellemének. Őseink mind lovasok voltak. Van a magyarnak azért ős-

141.

141. ERIC O. W. EHRSTRÖM: ÉPÍTÉSZETI MOTIVUM. FAMETSZET.

MOTIF D'ARCHITECTURE. GRAVURE SUR BOIS.

ipara: ilyenek a násfakészítők, szűrszabók, nyergesek, szűcsök, kovácsok, csizmadiák, szóval olyan iparosok, akik a harcias, a dalias megjelenést lehetővé tették. Mi magyarok turáni sziget vagyunk Európa indo-germánjai közt és nemzeti viseletünk története nem más, mint örökös küzdelem a nyugati idegen divatok befolyása ellen. Szent István korában győz a német viselet; utána a bizánci diadalmaskodik III. Béla alatt. IV. Béla és Kún László idejében a kúnok letelepedésével ismét a keleti divat kerül felül, de jönnek az Anjouk és velük a francia-olasz viselet lesz uralkodó. Zsigmond alatt ismét a német győz. Mátyás és a Jagellók alatt megint az olasz. A XVI. században bejönnek a törökök, a feléledt magyar viselet egyre hasonlóbb lesz az ellenségéhez. Azután jön Bécsen át a rokokó és tart II. Józsefig, amikor is a nemzeti visszahatás újra felélesztí a nemzeti érzéssel a magyar viseletet is. Még egy magyar divat-reneszánsz következik 48 után, ez tart 1867-ig, azóta a nemzetközi divat járja ismét.

A szkita, jazig, hún, avar viselet rövid vázolása után áttér a honfoglaló ősök viseletére.

Március 4-én, második előadásában Pekár Gyula bemutatta a magyar viselet fejlődéséről szóló tanulmányának második, befejező részét. A magyar ruha fejlődése nem egyéb, mint az ősturáni viselet szakadatlan küzdelme a szomszédos indo-európai nemzetek viselete ellen. Szent Istvánnal mindjárt a német befolyás kerekedik felül, utóbb a bizantizmus, míg IV. Béla alatt a letelepített kúnok újból föléleventik kissé a keleti őshagyományokat. Az Anjoukkal jön az olasz világ. Zsigmond korában, mint már említettük, érezhető a német invázió és Mátyás király alatt ismét az olasz hatás uralkodik. A magyar viselet igazán csak a török hadjáratok idejében a XVI. és XVII. század folyamán szabadul föl a külföldieskedés alól, egész pompájában bontakozik ki akkor a nemzeti dísz s tart egész Rákóczi leveretéséig. Mária Terézia alatt minden német ismét, csak II. Lipóttal kezdődik a viseletnek egy újabb reneszánsza és tart a forradalmon át egész 1867-ig. Pekár számos szebbnél szebb kép s több érdekes eredeti ruha bemutatásával illusztrálta előadását. Valóságos kis kiállítás] volt ez Brandenburgi Katalin, Bebek Krisztina, II. József, a Batthyányiak, Csákyak díszöltözeteiből, amelyekhez méltóan csatlakoztak a Bánffy György gróf főlovászmester kölcsönözte értékes dolmányok. Az Iparművészeti Múzeum nagytermét zsufolásig megtöltő előkelő közönség zajos tapssal és éljenzéssel fejezte ki elismerését az előadónak.

A modernek érdeme, hogy a fa természetéből fejlesztették ki a bútort. Angolország mutatta a jó példát . . . Rég belátták, hogy a díszt nem a díszítmény adja meg, hanem hogy az igazán jól szerkesztett bútor jól hat, még ha nyoma sincs rajta a díszítménynek. Ennek feltétele a legnagyobb célszerűségnek kifejezése.

A jó interieur necsak a rossz időjárás ellen nyujtson védelmet, hanem embereket egyesítsen és a szellemi munka műhelye legyen. Az ilyen alkotásnak tökéletes voltáról pedig csak akkor lehet szó, ha ezek a célok látható módon kifejezésre jutnak.

PAUL SCHULTZE-NAUMBURG.

PÁLYÁZATOK.

ELDÖNTÖTT PÁLYÁZATOK. Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat bíráló bizottsága március hó 17-én tartott ülésén két pályázatot döntött el. A Gerenday A. és Fia síremlékgyáros cég részéről művészi hirdetés rajzára kiírt pályázaton a 150 koronás díjat Kron Jenő kapta, 25 koronáért pedig megvették Szirontai Lhotka István és Bíró Mihály közös tervét. — A bizottság megjegyezte, hogy ez az utóbbi terv művészi szempontból a legméltóbb az első díjra, de ettől elesett azért, mert a rajz formájára nézve előírt méreteket nem tartotta meg. — A virágtartó rács, illetőleg láda tervére kiírt pályázatot a bíráló bizottság akképen döntötte el, hogy a 150 koronás első díjat Vértes Vögerl Rezső tervének, a négy 50—50 koronás második díjakat pedig Patzó Márton, Hönigschmidt Bódog, Imre Gábor és Rerrich Béla tervének ítélte oda. — Ez utóbbi terv szerint készült rácsokat Farkas Kálmán lakatosmester mutatott be. Valamennyi pályamű három napig látható volt az Iparművészeti Múzeumban.

142.

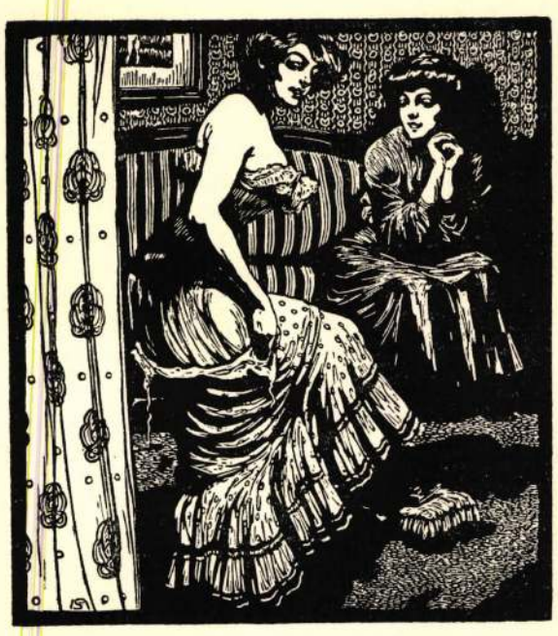

142. DOBAI SZÉKELY ANDOR: INTERIEUR. LINOLEUMMETSZET.

SZAKIRODALOM.

GRÓH ISTVÁN: A magyar díszítő művészet c. művével a „L'Art décoratif" 121-ik számában részletesen foglalkozik. Cikke bevezető részében közli Gróh Istvánnak a magyar díszitő művészetről írt ismertetését s aztán a számos ábrára való hivatkozással foglalkozik magával a művel. Dicséri azt a törekvést, mely a stílus megteremtésének alapjait a nemzeti tradiciókban keresi, ellentétben más modern törekvésekkel, melyek csak a közízlést rontották meg. Az első csoportban az építészeti, faragott és hímzett díszítéseken végig menve végtelen sorát találja a gazdag motivumoknak, az elrendezésbeli finomságoknak. A második nagyobbára oly grafikai díszítményeket tartalmaz, melyek nem készültek ugyan meghatározott céllal, de különböző technikákra könnyen alkalmazhatók. Egy részük a hímzés, karton és papirnyomtatáshoz való díszítéseket mutat, s valamennyiben erősen kidomborodik e munkák nemzeti karaktere. Az az egyszerűség, mely őket jellemzi nem tévesztendő össze a tettetett naivitással, mely tőlük ugyancsak távol áll. A könyvtábladiszítések sorozata megérteti velünk, hogy a nyomdászat művészete ezen forrásból mily gazdag anyagot meríthet.

Szobrászati tervezések nincsenek e második részben, a síkdiszítmények tervezésében elért szép siker azonban — úgy hiszi és kívánja — arra fogják indítani Gróh tanárt, hogy a munkája első részében összegyűjtött anyagot plasztikai tervezetekre is felhasználtassa, s ezzel kutatásainak s tanításának eredményeit más téren is gyümölcsöztesse.

BUDAPEST ÉPÍTŐMŰVÉSZETE. Az „Építő Munkavezetők Könyvtára", mely főleg Jakabffy Ferenc ipartestületi elnök buzgalmának köszöni létrejöttét, újabban egy hasznos és ügyes könyvvel gyarapodott. Ezt a csinos könyvet Petrik Albert építész irta, ki régibb idő óta előszeretettel fényképezte le a régi Buda és Pest házait és egyéb emlékeit. A könyv tárgyánál fogva nem csak az építőiparosokat érdekli, hanem Budapest minden szépérzésű lakóját.

A szerző ismerteti Budapest barokk és klasszicizáló stílusú épitményeit és azokat közel száz képben be is mutatja, különös súlyt helyez azokra a kisebb épitményekre, melyek a ma divatos bérpaloták közt, vagy pedig félreeső, még ezideig érintetlen területen feltalálhatók, a kor jellegét híven tükrözik és valamely érdekes részlettel birnak.

143.

143. ALEARDO TERZI: A SZÍNHÁZBAN.
AU THEÂTRE.

Az Ipartestület által Bárczy István polgármesternek ajánlott könyv valóban hézagpotló irodalmunkban. Négy fejezetben megismerteti az olvasóval másfél század olyan építési emlékeit, melyek még ma is legnagyobbrészt fennállanak. Ez időben a barokk és a klasszicizáló stílus volt divatos Európaszerte. Emlékeiből már igen sok elpusztult, mert sajnos, a szakemberek között is el volt terjedve az a nézet, hogy csak a középkor emlékei tekinthetők műemléknek. Ennek a helytelen felfogásnak volt azután a következménye, hogy ez emlékeket szabadon pusztították, lerombolták, mert fentartásukkal, megőrzésükkel senki sem törődött. Ma már helyesebb felfogás lépett a régi helyébe. A Műemlékek Országos Bizottsága és a Fővárosi Múzeum éber figyelemmel kíséri ez emlékek sorsát is. Fővárosunk területén igen sok emlék pusztult el, mert a főváros két részének egyesítése után fellendült építési tevékenységnek, városrendezésnek és szabályozásnak nemcsak egyes épületek, hanem egész utcák is áldozatul estek.

A könyv első fejezetében röviden elmondja a régi Buda és Pest történetét. A második fejezet az egyházi építkezés emlékeivel foglalkozik és ezek közt, mint legkiválóbb emléket, az egyetemi templomot tárgyalja részletesebben. A török uralom alatt sanyargatott népesség a felszabadulás után valóságos belső szükségét érezte annak, hogy az istentiszteletet végre Istenhez méltó hajlékban végezhesse. Csodálatos áldozatkészséggel fogott a hiányzó templomok építéséhez, úgy hogy a tizennyolcadik század első felében több mint tizenegy templomot emeltek az ú. n. jezsuita stílusban. Iparművészeti szempontból különösen kiemeljük ez emlékek közül az egyetemi templom padjait és a templommal kapcsolatos volt rendház-könyvtár berendezését. Ugyane szempontból érdemel figyelmet az Erzsébet-szerzetbeli apácák kolostorának folyosóján látható kedves hatású kovácsolt vasból való rácskapu, mely a XIX-ik század első évtizedeiben keletkezett.

A harmadik fejezet a polgári építkezés emlékeit ismerteti, első sorban azokat a kisebb polgári lakóházakat, amelyek már csak kevés számban találhatók székesfővárosunk területén. A mostoha körülmények adják annak a magyarázatát, hogy ez épületeken a művészetnek nem nagy tér jutott. E példák mutatják azt is, hogy a XVIII. század polgári lakóháza meglehetősen zárkozott karakterü. Az utcai homlokzat rendesen keskeny, különösen a telek mélységéhez viszonyítva. A jobbmódú polgárság emeletes házai gyakran falpillérekkel, hermákkal és urnákkal díszített kapuzatokkal ékesek. E kapuzatok közül a leggazdagabb volt az egykori Grassalkovics-palotáé. Ide sorolható a Kötő-utca 10. számú ház kapuzata is. Az erkély-rácsok közt legkiválóbb a Papnövelde-utca 6. számu házé. Ez a kovácsolt vasrács fényesen igazolja, hogy a magyar vasművesek a rokokostílus formáiban mennyire otthonosak voltak és a művészi forma mellett az anyag megmunkálását is töviről hegyire ismerték. A díszítő szobrászati emlékek közül kiemelendő a mostani középponti városház három kapuzatának szobrászati dísze. Petrik e fejezetben foglalkozik a főváros régi középületeivel is.

Végül a negyedik fejezetben a temetők művészetét tárgyalja és e téren is valóban úttörő munkát végez. Olyan művészi értékü XVIII. és XIX. századi síremléket kutatott fel, amelyekre eddig senkise gondolt. Felvonulnak előttünk Buda két régi temetőjének jelesebb emlékei.

Az egyszerübb házakon az elmaradt díszt jól pótolja az ablakok stílszerű kovácsolt vasrácsa. Ilyen a Margitkörút 29. számu ház nyolc ablakkosara, mely e nemben fővárosunkban a legszebb emlék a XIX. század elejéről. Méltán sorolható ide a Csalogány-utca 17. és Zsigmond-utca 8. sz. házának ablakrácsa. Ezeket a kovácsolt vasműveket a szerző képben is bemutatja, ami meglehetősen növeli a könyv értékét.

A szerző kis könyvét azzal az igérettel zárja be, hogy megkezdetett munkáját folytatni fogja. A kereskedelemügyi m. k. minister támogatásával „Építő Munkavezetők Könyvtára" címen az Építő Ipartestület kiadásában e sorozat XVIII. kötete gyanánt megjelent könyv 3 koronáért bármely könyvkereskedőnél megrendelhető.

CSÁNYI K.

KINEVEZÉSEK. A vallás- és közoktatásügyi magy. kir. miniszter, az Országos Magyar Iparművészeti Iskola keretében újabban szervezett háziipari osztályhoz szaktanítónőkké kinevezte Teszár Irént, Pap Máriát, Dedinszky Olgát, Stern Annát és Marthy Rozáliát.

KIÁLLÍTÁSOK.

TAVASZI KIÁLLÍTÁS. Az Orsz. M. Iparművészeti Társulat tavaszi kiállítását együttesen rendezi az Orsz. M. Kir. Iparművészeti iskola háziipari osztályával. A kiállításon tizenkét teljesen berendezett szoba, a háziipari osztálynak csipkéi és egyéb kézimunkái, az ezekre vonatkozó művészi tervezetek, végül pedig eladásra szánt különböző iparművészeti munkák láthatók. A kiállítás ünnepélyes megnyitása április hó 1-én volt Molnár Viktor államtitkár jelenlétében, aki Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi minisztert képviselte. A kiállítás látható hétköznapokon (hétfő kivételével) 9—5 óráig, ünnep- és vasárnapon 9—1-ig. Ismertetését jövő számunkban hozzuk.

IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS DEBRECENBEN. A debreceni kereskedelmi és iparkamara és az Országos Magyar Iparművészeti Társulat közreműködésével Debrecenben husvétkor tartandó iparművészeti kiállítás április hó 7-én délelőtt 10 órakor nyílik meg nagy ünnepséggel és április hó 21-ig lesz nyitva.

A kiállítás védnökei a kamarakerület hét vármegyéjének főispánjai és Debrecen szab. kir. város polgármestere.

Az iparművészeti kiállításnak két csoportja lesz. Egyik az Orsz. M. Iparművészeti Társulat kiállítása melynek anyaga főleg keramia, üveg, bronzplasztika, himzés, szövés és csipkekészítményekből áll.

A kiállítás másik csoportjában kizárólag a debreceni kamarakerületből való műiparosok készítményei lesznek összegyűjtve. E csoport részleteiben különösen gazdag lesz a lakásberendezési osztály terme, melyben 8 interieur és középütt pompás hall lesz megépítve; teljesen felszerelt modern lakást fog e csoport bemutatni: előszobát, társalgót, szalont, uridolgozót, ebédlőt, hálót és konyhát.

A debreceni kamarakerület anyagának második osztálya a fémipari csoport lesz; vert vasmívű rácsok, virágtartók, órák, lámpák stb.

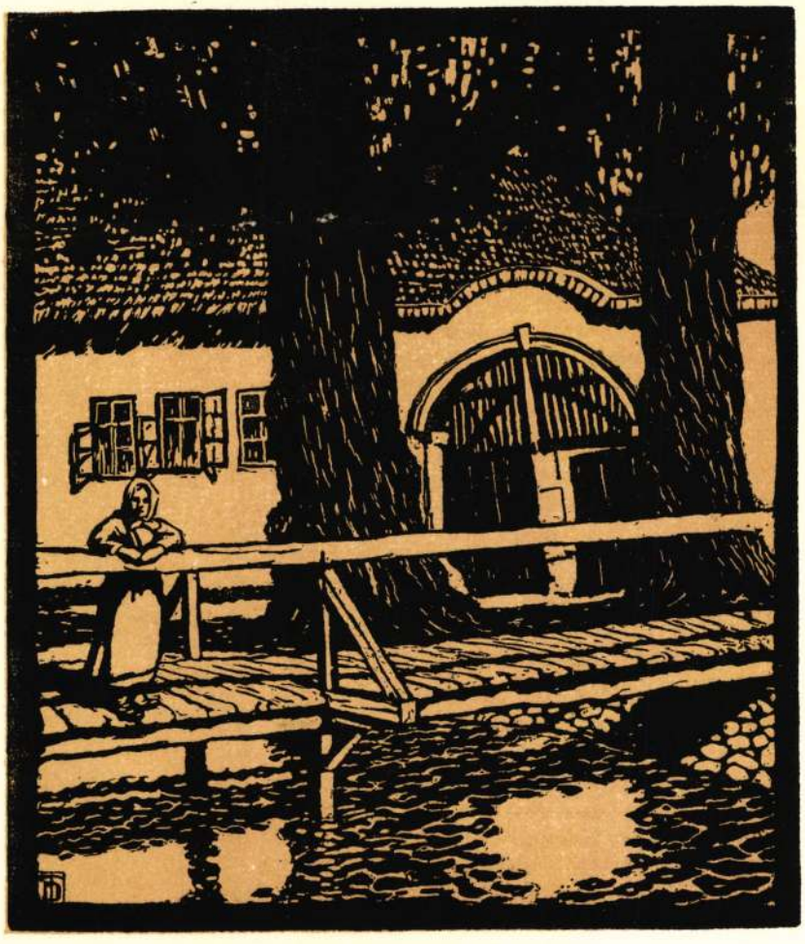

144.

144. TIPARI DEZSŐ: TATATÓVÁROSI RÉSZLET. LINOLEUMMETSZET.

COIN D'UNE VILLE HONGROISE. GRAVURE SUR LINOLEUM.

A harmadik osztály a népművészet és házi-ipar anyagát mutatja be. Itt lesznek a máramarossziget pompás gyapjúszőttes szőnyegek, hímzések; a földmivelésügyi miniszter hegyvidéki kirendeltségének szőnyegei; a mezőtúri, kúnszentmártoni fazekasok edényei; a szűcsök remekbe hímzett bundái; a debrecenvidéki népfaragta dolgok stb.

A negyedik csoport a kézimunkák gyűjteménye. Itt a debreceni nőipariskola hímzéseit mutatják be; ugyanitt lesznek a bördiszművesek (Dávidházi, Antalfi, Debrecen) bőrvésetű, bőrintarzia és bőrbatik munkái.

A kiállítás, úgy a jelentkezések nagy számát, mint a bejelentett tárgyak tömegét tekintve, méreteiben is jelentős lesz; a bemutatott és szakszerűleg felülbirált pompás tervek után ítélve pedig színvonala a rendes vidéki kiállításokét messze felülhaladja.

A debreceni kamara a kiállításon megjutalmazandó iparosok kitüntetésére domborképet mintáztatott és azt bronz- és ezüstplakettté veretí.

A kiállítást az Orsz. M. Iparművészéti Társulat megbizásából Györgyi Dénes épitész rendezi.

AZ IDEI VENEZIAI NEMZETKÖZI IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁST április hó 23-án nyitják meg. Ugyanakkor nyilnak meg a még épülőfélben levő, a magyar művészeti osztályt magában foglaló magyar háznak kapúi is. Az iparművészeti csoportot az Orsz. M. Iparművészeti Társulat állítja össze.

BRÜSSZEL. A Brüsszelben 1910-ben tartandó világkiállításon eddigelé hivatalosan Franciaország, Nagybritannia, Olaszország és Németország vesz részt. Utóbbinak a költségek fedezésére szánt összeg első részeként 400,000 márka = 480,000 korona van felvéve; a hivatalos értesítés hozzáteszi, hogy remélhetőleg a költségek az egy millió márkát túl nem haladják; kiállít: a gépipar, a művészi ipar, a közoktatás- és egészségügy, valamint a társadalompolitikai tényezők és intézmények. Az emlékérem ügyét is már elintézték, amennyiben pályázaton G. de Vréese hírneves művész munkáját fogadták el. Magyarország hivatalosan nem vesz részt a kiállításon.

BÉLYEGKIÁLLÍTÁS. A Hungária Magyar Bélyeggyüjtők Köre március 8-tól 14-ig bélyegkiállítást rendezett az Iparművészeti Múzeumban. Minket e kiállítás az iparművészet szempontjából érdekel. A régibb bélyegek között volt sok, mely művészi szempontból nem eshetik kifogás alá. Az értékjelzés, egy kis diszitmény, a többé-bevésbé egyszerű címer, az ország neve — ezek azok az elemek, melyek a bélyegen helyet találhatnak — anélkül, hogy az művészi jellegéből veszítene. Ezért szépek azután a régi pármai, bajor, orosz bélyegek s az újabb japáni (useni), a magyar díjpótló s a bosnyák katonai posta bélyegei. Kellemetlenül hatnak az arc- és tájképes, túlságosan részletezett rajzzal borított, vagy halvány színekkel nyomott bélyegek, melyeket a postai bélyegző durva foltjai teljesen élvezhetetlenítenek. Azt hisszük, hogy ezek a művészi szempontok, melyek a kiállításon oly nagyon feltünhettek a figyelmes szemlélő előtt, mind olyanok, melyeket a bélyeg megrajzolásánál figyelembe lehet venni anélkül, hogy azokat a követelmények, melyeknek a bélyeg kell, hogy megfeleljen, (nehezen hamisítható stb.) figyelmen kívül hagynák.

ELEMI ISKOLAI RAJZAINK AMERIKÁBAN. A budapesti székesfővárosi elemi iskolák rajzaiból összeállított gyüjtemény most Rhode Island állam fővárosában, Providenceben van kiállítva. Az ottani sajtó nagy elismeréssel emlékszik meg a kiállításról, mely bebizonyítja, hogy az a modern szellem, mely az amerikai rajzoktatást áthatja, a távoli Magyarországon is szép eredményeket mutathat fel. Különösen a gyermekek ösztönszerű rajzai, az eleven, friss színezés, s az egész tanmenetben nyilvánuló tervszerűség az, ami teljes elismerésükkel találkozik.

145.

145. PHIL MAY: A KÉNYES KÉRDÉS. SITUATION DIFFICILE.

PÁRISBAN a Société de l'Histoire du costume egy kosztümkiállítást szervez, amely a tavasszal a Jardin des Tuileries-ben nyílik meg. Célja tulajdonképpen az, hogy egy párisi kosztümtörténeti múzeum alapítását elősegítse.

STOCKHOLM műipari kiállítása (1909-ben) a svéd műipari produkció minden ágából válogatott gyűjteményt fog bemutatni, azonkívül a népművészetet a maga teljességében.

FÉMMŰVESSÉG.

A KOVÁCSOLT VASNAK újabb alakításaival találkozunk napról napra. Stilisztikai finomságokkal bíró, új formai részekkel ékeskedő sírkeresztek, rácsok, kisebb méretű használati tárgyak, mint gyertyatartók, kandeláberek, kútfoglalatok, támasztók, tálcák stb. jelennek meg kiállításokon (München stb.) s a folyóiratok közlései és képei is erről tesznek tanuskodást. Az új törekvéseknek egyik legörvendetesebb jelensége ez. És nevezetes emellett, hogy az öntött vasat is az újabb művészi alkotási vágy mennyire figyelmére méltatja. Mult évfolyamunkban is érintettük már ezt; s most meginl újabb dolgokról számolhatnánk be; öntött vasból művészi alakításban sírkeresztet, hamúvedreket, kályhákat láttunk azóta közölve. A jelenségnek két haszna van: először az, hogy az illető anyag (az öntött és kovácsolt vas) jobban forgalomba jön, és a művészi iparnak működési tere ezzel is nagyobbodik, másodszor, hogy az új, eddig nem látott formák révén új jellegű produktumok keletkeznek és ezzel a technika is fejlődik. Együtt jár tulajdonképpen ez a három dolog, amennyiben egyik a másikából következik. Annyi bizonyos, hogy a vasnak belső helyiségeinkben használható tárgyak készítésére való alkalmazása még távolról sem az és oly méretű, mint, ami nézetünk szerint, lehetne; sem a kovácsolt, sem az öntött vas a művészi iparban nem játssza az őt megillető szerepet. Hogy ez meg fog változni, arra már vannak jelek; s ez a változás például fog szolgálni arra, hogy bármilyen szépnek és jónak látszó általános érvényű művészeti elvek alkalmazása körül gyakran hibát követünk el, ha generalizálunk. Ez az általánosítás az új művészetben különösen az anyagra vonatkozó főkérdésben vagy szabályban sántikál, amely utóbbi azt mondja: hogy az anyag mindig a maga mivoltában jelenjék meg; a fa maradjon fa, a vas maradjon vas, stb. Hogy ez igaz, az bizonyításra nem szorul. De hibás a belőle a gyakorlatban is eddig-

146.

146. TICHY GYULA: HALDOKLÓ TAVASZ. LINOLEUMMETSZET.
LE PRINTEMPS MOURANT. GRAVURE SUR LINOLEUM.

elé levont és általánosított következtetés: hogy tudniillik az anyagnak a maga eredeti szépségével, színével, és megjelenését kétségtelenül kifejező egyéb sajátságaival kell bírni; hogy t. i. a fa csak a fának színét, a sárgaréznek csak a sárga színt, a vörös réznek csak a vörös rézszínt, a vasnak csak a piszkos szürke vagy feketés színét szabad mutatni, és következőleg eme — és egyéb — anyagokat más színben használni tilos vagy legalább is nem művészi. Ez már nem helyes következtetés; legalább általánosan, tehát minden időre nézve nem. Ma ez lehet a felfogásunk, de sem tegnap nem volt az, és lehet, hogy holnap sem lesz az; s valószínűleg nem is lesz, mivel úgy a mechanikai mint kémiai technológia folytonos fejlődésben van, a művészet pedig ezeknek vívmányait, ha képviselőiben azaz a művészetben, amint remélhető, elég életrevalóság lesz, a maga javára, fejlődésére és hasznára ki fogja aknázni. Csak egy-két példát említünk: Akkor talán a rézből és öntvényeiből készült

tárgyak nem lesznek szükségképpen a fénylő aranyhoz hasonlók, úgy mint ma (csillárok, lámpák, tentatartók, kilincsek és ezerféle más tárgy), hanem sokkal kevesebb folytonos fényesítést igénylő külsővel bírók és amellett a réznek vagy illető fémnek mégis előnyeit mutatók. Vagy ki tudja ma megmondani, hogy a fémmegmunkálások között szerepelő kézi kovácsolást a megmunkáló gépek fejlődésével ma-holnap részben milyen kovácsolás vagy hozzá hasonló eljárás fogja felváltani, (pedig fogja !) ; és akkor a kovácsolható fémek a művészi ipar céljaira is éppen ennek folytán mily újabb alakításokban használhatók fel majd, és ezzel a régibb és eredeti kézi kovácsolás stilisztikai elveinek egy részét talán mellőzik. Hiszen új megmunkálás, új felfogást és új szabályokat hoz létre, az kétségtelen. És hogy a fémfelületnek állandó színezése (vegyi vagy fizikai úton) sem várat magára többé soká, az is valószínű ; ki a megmondhatója annak már most, hogy azokkal a színekkel, új megmunkálásokkal mi minden lesz lehetséges a fémművesség és a művészi fémipar terén ? Kulturánk haladásával folytonos változásoknak nézünk elébe, s azért a fémművesség úgy technikai, valamint művészi téren meg fog változni ; és akkor, mint mondottuk, az öntött mint kovácsolt vasnak is szerepe a művészi ipar körében emelkedni fog. Említett jelek erre engednek következtetni.

ALEXANDRE CHARPENTIER. A francia éremművészetnek és szobrászatnak nagy halottja van : Alexandre Charpentier, az éremművészet egyik legkiválóbb alakja Neuillyben meghalt ötvenhárom éves korában. Leginkább mint érem- és plakettművész lett világhírű. Ezen a téren hatalmas egyéniség volt és kis alkotásait méltán illethetjük a monumentális jelzővel.

Plakettjei ismeretesek az egész világon és az Orsz. Magy. Iparművészeti Múzeumban is nehány elsőrendű alkotással van képviselve. Talán legszebb plakettjei azok amelyek az „Anyaság"-ot ábrázolják. Szegény szülőktől származott és nagy küzdelmek árán szentelhette életét művészetének. Az éremművészetet Pouscarme-tól, a modern éremművészet atyjától, tanulta az École des Beaux-Arts-ban. Itt ismerte meg az éremművészet technikáját és művészi törvényeit. 1883-ban tünt fel először érmeivel a Salon kiállításán. Az iparművészet modern áramlatának hatása alatt előszeretettel fordult az iparművészeti feladatok felé : nem egy szelencét, dísztányért, dobozt stb.-it hozott létre, leginkább ónból. E tárgyak és a plakettek tették nevét világhírűvé. Mintázott azonkívül életnagyságu szobrokat. Itt is az „Anyaság" legkedveltebb tárgya művészetének. A butortervezéssel is megpróbálkozott. Charpentier a mi kiállításainkon is részt vett : a Nemzeti Szalonban, majd a Műcsarnokban és leginkább Festészet című kis ezüstplakettja örvendett nagy kelendőségnek.

Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében : az Anyai szeretet, Jean, a mester gyermekének arcképe, a Lemercier cég plakettje, Puvis de Chavannes arcképe, a Könyvbarát, J. Luce festő arcképe, az Eiffel torony befejezésének emlékére készített plakettje van öntött bronzból, Zola emlékérme vert bronzból és a Festészet című plakettje, vert ezüstből, kiállítva. CS. K.

Mundus vult Schundus.

(LISZT FERENC.)

Megbecsüljük a régi bútort ! Hogy egy asztal vagy szék száz évig is eltartott, annak oka, hogy akkoriban jól csinálták meg őket. Ezen erényüket felismerjük ma. Létezéséből hasznot húzni s a meglevő példányokat facsimile-másolatokkal szaporítani, egyértelmű a termelés egészséges fejlődésének megakasztásával.

HALSEY RICARDO.

147.

147. G. JEANNIOT : KORLÁTON. SUR LA BALUSTRADE.

M. P. VERNEUIL:
HÁROM SZINNEL
VALÓ NYOMÁS.

M. P. VERNEUIL:
TROIS IMPRESSIONS.

Athenaeum r.-t. nyomása.

Czakó Elemér dr

1910 – 1915 igazgató

l. 1930.
Emlék 77. l.

trónra való igényét. Trónörökössé 1924 okt. 22-én fiát, *Vladimir* nagyherceget nevezte ki. Felváltva Kóburgban, Nizzában és St. Briacban (Bretagne) lakik. BALLA M.

Cyrillus, lásd: *Cirill szentek.*

Cyrus, lásd: *Kyrosz.*

Cysta *(ciszta)*, *tömlő*, a szervezetben keletkező, folyadékkal, vagy pépes anyaggal telt zárt üreg. A ciszták különböző eredetűek lehetnek, beosztásuk aszerint történik, hogy milyen a ciszta tartalma és fala. Megkülönböztetünk valódi és álcisztákat. A valódi ciszta falát hám borítja, az álcisztának nincs hámbélése. A) *Valódi ciszták*: 1. a váladékpangásból keletkező retenciós ciszta a mirigyekben keletkezik, ha a kivezetőcső valami okból elzáródott, ilyenek a nyálmirigyből keletkező ciszták, a vese-ciszták, a máj és az epe cisztái. 2. Egyes daganatok is ciszták alakjában jelennek meg, pl. dermoid ciszták, atheromák és a cisztás daganatok (cystomák). 3. Ciszta képződik, ha a fejlődés közben a mirigyvégkamrák nem nőnek össze a kivezető csatornákkal, emiatt sokszor az egész szerv cisztás képletté alakul, pl. cisztás vese, máj. B) *Álciszták* falát rostos kötőszövet alkotja. Tartalmuk különböző: 1. a lobos cisztákban lobtermék. Ilyenek a kürtből, az epehólyagból, a féregnyulványból támadó ciszták. 2. Nagyobb vérzés is tömlővé alakulhat, ha a vér felszivódik és helyére savó szivárog. Ilyen az agyvelőben vérzés után keletkező apoplexiás ciszta. 3. Féreg ciszták, egyes férgek is ciszta alakjában jelennek meg, mint a borsóka, az echinococcus ciszta. ENTZ B.

Cystaképzés (áll.), lásd: *Betokozódás.*

Cysticercosis, lásd: *Borsókakór.*

Cysticercus (áll.), lásd: *Borsóka.*

Cystis (gör.), a. m. hólyag, tömlő, *Urocysta*, a. m. húgyhólyag.

Cystoflagellata, az *Ostoros ázalék-állatok* tudományos neve.

Cystoidea, a *tüskebőrűek* (Echinodermata) Pelmatozoa törzsének egyik, kihalt osztálya, amelybe rövidnyelű, vagy ritkábban nyeletlen, fennőtt virágállatok tartoznak. Az idesorolt családok tagjait számos, szabálytalanul vagy ritkábban ötsorosan elrendezett táblácskákból álló kehely, gyengén fejlett, elágazás nélküli karok, központi fekvésű száj- és excentrikus helyzetű alfelnyílás jellemzik. A Cystoidea a pelmatozoák legrégibb csoportja, mely a kambriumban jelentkezik először, a szilurban éri el fejlettsége tetőpontját és már a karbonban kihal. KORMOS T.

Cystophora cristata *Erxl.*, a *Hólyagosfóka* tudományos neve.

Cytinus *L.*, a *Rafflesiaceae* családba tartozó génusz, 3 fajjal. *Cytinus hypocistis* L., különböző Cystus-fajok gyökerén élősködik, a Mediterránban honos, szép fénylősárga és pirosszínű virágai Cystus-ligetek díszei; nyálkás, rágadós, édeses bogyója Portugáliában a gyermekek kedvelt csemegéje. PALIK P.

Cytinus hypocistis virágrügye

Cytoplazma, protoplazma, sejtplazma, sejtállomány az élőlényben, ill. annak sejtjeiben az élet szempontjából a legfontosabb alkotórész. Nagyjában ez tölti ki a sejtet. Különnemű fehérjéknek, cukroknak, zsíroknak és vizes sóoldatoknak ma még ismeretlen keveréke, ill. elosztaléka, részben kolloidalis állapota), melyhez az élet minden fontos jelensége (asszimiláló képesség, mozgás, érzés stb.) kapcsolódik. Fizikai állapota a félig kocsonyás (gelificált) és félig olvadt (sol) félszilárd cseppfolyós anyagának felel meg, melynek ezenkívül még a nagyítóval megállapítható márványos, habos vagy fonalas szerkezete is van. GELEI J.

Cystopteris (növ.), lásd: *Hólyagharaszt.*

Cystopus, penészgomba génusz, lásd: *Albugo.*

Cytherea, sziget, lásd: *Kytheraia.*

Cytisus (növ.), lásd: *Zanót.*

Cz, régebben a *c*-hang jelölésére használták a magyarban; ma már csak régi családnevekben maradt meg: Czakó, Czuczor stb. A lengyel nyelvben a *cs*-hangot jelöli.

Czabalay *Kálmán*, a közmunkatanács alelnöke, szül. 1875 nov. 1-én Putnokon. Az egyetem elvégzése után a honvédelmi minisztériumba lépett, honnan 1895-ben a közmunkatanácshoz helyezték át. 1921 óta elnökhelyettes és főként városfejlesztési ügyekben fejt ki munkásságot, ezenkívül szociális és közegészségügyi dolgokban. PÁLL A.

Czajkowski (ejtsd: *csájkovszki*) *Michal*, lengyel író, szül. 1808-ban Helcsinecben (Ukránia), megh. 1876 jan. 18-án Csernihovban. Részt vett az 1831-ik évi lengyel fölkelésben s előbb Franciaországba, majd Törökországba menekült, hol 1851-ben áttért a mohammedán vallásra. A krimi háborúban *Szadyk pasa* néven az oroszok ellen harcolt egy török ezred élén. 1872-ben visszatért a görögkeleti vallásra, kibékült az orosz kormánnyal s visszament Ukrániába, hol

C alatt nem talált idegen szavak K alatt keresendők.

1876-ban öngyilkos lett. Szenvedélyes elbeszéléseiben a kozákokat ideálosítja. Legjobb műve a *Wernyhora*, melyet több európai nyelvre is lefordítottak. BONKÁLÓ S.

Czakó *Adolf*, nyug. műegyet. tanár, szül. 1860-ban. Tanulmányait a budapesti és a zürichi egyetemeken végezte. Eleinte államvasúti mérnök volt, később 1886—1895-ig a keresk. minisztériumban főmérnök. 1889—1891-ben a Száva-hidat építette Zágrábban. 1900 óta a budapesti műegyetemen a szilárdságtan r. tanára. Vasszerkezetek szilárdságtanában alapvető közleményeket adott ki (Czakó-féle vastartó-táblázat). A Magy. Anyagvizsgálók Egyesületének, az orsz. középítési tanácsnak elnöke. PÁLL A.

Czakó Ambró, vallástudományi író, szül. 1887-ben. Ciszterci szerzetestanár volt, majd a rendből kilépett s református lelkészi oklevéllel Budapesten vallástanári állást töltött be. 1918-ban főiskolai tanárrá nevezték ki, 1919-ben azonban elmozdították. 1927 óta a kanadai egyesült protestáns egyházak kivándorló missziójának a lelkésze. Számos vallástudományi és vallásbölcseleti munkát írt. Újabb műveiben a protestáns vallási fejlődés kveker-irányban való elmélyítésére törekedett. Főbb művei: *A vallás lélektana* (1915), *A katolikus papság lélektana*, *Az értékelés filozófiája* (1918), *A vallásfilozófia alapvonalai* (1921), *A vallási fejlődés útja* (1921), *The future of protestantism* (1925), *Der Katholizismus* (1928). SZIMONIDESZ L.

Czakó *Elemér (Szentiványi)* ny. h. államtitkár, a Néprajzi Társaság elnöke, a kir. m. egyetemi nyomda főigazgatója szül. 1876 dec. 16-án Szolnokon. Volt egyetemi és iparművészeti iskolai könyvtáros, majd 1911-ben igazgatója lett az Iparművészeti Iskolának, 1915-ben a M. N. Múzeum igazgatója, majd a közoktatásügyi minisztériumban mint min. tanácsos, a múzeumi ügyek előadója, hol 1925-ben nyugalomba vonult és teljesen a könyvkiadás munkájába szegődött. Vezetése alatt az évszázados multú egyetemi nyomda a magyar könyvkiadásnak anyagi és esztétikai szempontból is egyik vezető és irányító tényezője lett. Munkái: *Adalékok a magyar sokszorosító művészet történetéhez* (1900), *A könyvnyomtatás iparművészete* (1912), *Kolozsvári Márton és György* (1905), *Népismertető múzeumok* (1918), *Múzeumi séták* (1918). Több munkája olasz nyelven is megjelent. Megindította a Közművelődés c. folyóiratot; *A magyar ízlés* (1929); a *Magyar Iparművészet* szerkesztője. RUBINYI M.

Czakó *Tibor (Szentiványi)*, Czakó Elemér fia, író, szül. 1904 ápr. 5-én Budapesten. Tanulmányait a budapesti, bécsi és cambridgei egyetemeken végezte és a jogtudományok doktora lett. Titkára volt a Kölnische Zeitungnak és számos, különösen a szerzői jogot tárgyaló tanulmánya jelent meg. E lexikonnak is munkatársa.

Czakó *Zsigmond*, drámaíró, a magyar romantikus drámának egyik első mestere, szül. 1920 jan. 20-án Désen, megh. 1847 dec. 14-én Pesten. Küzdelmes ifjúság után mint kórista emelkedik ki az ismeretlenségből *Kalmár és tengerész* c. drámájával, melynek a Nemzeti Színházban nagy sikere volt (1844). További darabjai: *Végrendelet* (1845), *Leona* (1846), *Könnyelműek* (1847), *János lovag* (1847). Az utóbbi darabja alkalmából barátai egyes hibáira mutattak rá s mert első sikerei után visszaesés állt be pályáján, önmagába vetett hitét elvesztvén, öngyilkos lett. Petőfi és Arany nagy véleménnyel voltak róla s költeményekkel siratták meg kora vesztét. Összes műveit *Ferenczy József* adta ki (Nemzeti Könyvtár, 1883—84). Kitünő jellemzését *Vértesy Jenő* adta róla szóló munkájában (1899) s ugyanő a magyar romantikus drámáról írott művében (1913). RUBINYI M.

Czambel *Samo* (ejtsd: *számo*), szlovák nyelvész, a m. kir. belügyminisztérium fordítóosztályának főnöke, szül. 1850 szept. 1-én Zólyomlipcsén, megh. 1909 dec. 18-án Békásmegyeren. A csehszlovák nyelvegység hirdetőivel szemben a szlovák nyelv önállóságát védte s tudományosan bizonyította műveiben. *Rukoväť spisovnej reči slovenskej* (A szlovák irod. nyelv kézikönyve) mai napig a legjobb szlovák nyelvtan. Egyéb művei: *Slovenský pravopis* (A szlovák helyesírás, 1890); *Slováci a ich reč* (A szlovákok és nyelvük, 1903); *Príspevky k dejinam jazyka slovenského* (Adalékok a szlovák nyelv történetéhez, 1887). Élete főműve: *Slovenská reč a jej miesto v rodine slovanských jazykov* (A szlovák nyelv és annak helye a szláv nyelvcsaládban, 1906) befejezetlen maradt. BONKÁLÓ S.

Czárán *Gyula (Seprősi)*, földbirtokos, turistaíró, szül. 1847-ben Seprősön (Arad m.). megh. 1906-ban Menyházán. Jogot végzett. Lelkes természetbarát volt, jórészt saját költségén hozzáférhetővé tette Arad, Bihar, Alsófehér, Hunyad és Kolozsvármegye természeti szépségeit. Az ezekről írott cikkei többnyire az *Erdély* folyóiratban jelentek meg. A révi és meziádi barlangot is ő tárta fel. BALOGH E.

A Czárán család címere

Gutenberg Lex VIII. K.

Czakó Elemér dr.

AZ IPARMŰVÉSZETI ISKOLA ÚJ IGAZGATÓJA. A Fittler Kamill halálával elárvult Iparművészeti Iskolának f. évi május 25-dike óta új igazgatója van. Dr. Czakó Elemért nevezte ki a király erre a fontos tisztségre és szívesen megállapítjuk, hogy méltó férfira bízták iparművészeti oktatásunk jövőjét. Aránylag még fiatal ember Czakó Elemér, mindössze 36 éves s iparművészettel csak 12 év óta, az iparművészeti múzeumhoz való meghivatása óta foglalkozik behatóbban. De ez alatt a néhány év alatt oly kétségbevonhatatlan bizonyítékát adta alapos művészettörténeti ismereteinek, jó ízlésének, önálló, éles ítéletének és szervező képességének, hogy teljes megnyugvással látjuk őt új hatáskörében. Voltaképpen egy

év óta ideiglenes minőségben már vezette az intézet ügyeit és e rövid idő alatt annyi gyökeres és üdvös reformot indított meg és hajtott végre, hogy igen kedvező színben látjuk jövőjét a vezetése alatt fejlődő Iparművészeti Iskolánknak.

Magyar Iparművészet
1911. 249. l

CZAKÓ *Elemér (szentiványi)*, művészeti író, * Szolnok 1876. Egyetemi könyvtártiszt. az Orsz. M. Iparm. Múz. őre, 1906. a milánói nemzetközi kiállítás magyar kormánybiztosa, 1911 óta az Orsz. Iparm. Iskola igazgatója volt, majd a kultuszminisztériumba került, ahol 1918. min. tanácsos, 1922. h. államtitkár lett. 1924 óta az Egyetemi Nyomda főigazgatója. Mint író, főleg a sokszorosító művészettel, a könyvnyomtatás művészetével foglalkozott. Hosszabb tanulmányt írt Kolozsvári Márton és György szobrászokról (1905). Györgyi Kálmánnal közösen kiadott műve: Magyaros ízlés (1929).

Gy. Gy. I, 225.

NÉHAI

NAGYMÉLTÓ

ERDŐDI GRÓF P

VALÓSÁGOS BELSŐ TITKOS TANÁCS
POZSONY VÁRMEGYE ÖRÖKÖS FŐISPÁ
ÉS A FŐRENDIHÁZ ÖRÖK

SZÁRAZPATAKI K

TALÁLHAT

FESTMÉNYEK ÉS GR

Czakó Elemér, műv. író, stud.
1876. Szolnokon. Budapesten és Pá-
risban tanult. A bpesti Iparmű. Múzeum
őre, ~~[illegible]~~ 1906. a milanói nemzetk.
Kiállítás magyar kormanybiztosa,
1911-től a bpesti Iparmű. Iskola
igazgatója volt. Azután a Kultusz-
minisztemba került, hol 1918-tól
min. tanácos, 1922-től h. allam-
titkár volt, 1924. az egyetemi
nyomda főigazgatója lett. Több
könyvet ist a grafikai művésze-
tekről s egy honrabb tanulmyt
Kolozsvári Márton és Szőcz szob-
rászokról.

M. k. adóhivatal Budin
Ér. 905 MAJ 22
3371
905
Vissza

IPARMŰVÉSZETI OKTATÁSUNK JÖVŐJE.

ÍRTA: DR. CZAKÓ ELEMÉR.

I.

Iparművészeti oktatásunk jövője

Mikor az 1851-es londoni kiállítás rávilágított Európa iparművészetének elmaradottságára, a szakkörök mindennek az okát abban látták, hogy az iparból elköltözött a művészet és a XIX-ik század második felében egyebet sem tettek, mint hogy azt vissza akarták oda vinni.

A bökkenő csak az volt, hogy művészet alatt tulajdonképen különféle stílusok külső formanyelvét értették. Fellapozták a művészettörténetet elég gyors egymásutánban s elég felületesen, s telerakták iparművészeti alkotásaikat a multból vett idézetekkel. Sorra öltötték fel a német gótika, az olasz reneszánsz, a francia rokoko stb. maszkját. Úgy hogy Európa iparművészete egy óriási felkosztümözött farsangi menethez hasonlított leginkább. Hozzá még, minthogy a mintadarabokat nyujtó iparművészeti múzeumok a különféle stílusokból is a céhremekeket és a legdíszesebb példányokat gyűjtötték, a mult köznapi használati tárgyait veszni hagyták s tradíció híjján az új művészettörténeti-esztétikai alapon a legmindennapibb iparművészeti tárgyakon is túláradtak a díszek. Szentül hitték, hogy ezzel aztán vissza is költöztették a művészetet az iparba.

A kilencvenes évekre a gyorsan váltakozó és bőven alkalmazott stílus-galoppirozásnak is megjött a böjtje. Anglia példájára a jó anyag őszinteségére és a célt kifejező forma végtelen egyszerűségére áhitozott mindenki. A multból kölcsönzött díszítő elemek értéke hanyatt-homlok esett lefelé, helyébe a természeti formák díszítő elemekként való felhasználása jött divatba. Az iparművészeti iskolákban, ahol ezekkel a kérdésekkel foglalkoztak, Angliában és Anglián kivül, a növény- és állat-stilizációkat tanitották, abból formázott ékitményekkel látták el az úgynevezett modern iparművészetet. Az ékitmény felfrissülése azonban önmagában még nem jelentette a teljes modernséget mindaddig, míg éppúgy csak a felületre terjedt ki a figyelme, mint a 70-es és 80-as évek díszbe borult tárgyainál. El kellett jutni a konstruktiv formák értelmi szépségéig, ahol a formák már a cél, az anyag és a megmunkáló eszköz irányitása szerint jönnek létre s nem egy kivülről ráerőszakolt díszítő kedvtelés szerint. Az iskolákban elkezdték tanitani a részletezés helyett az összhatást, az elemecskék helyett a jó arányok kikeresését, az összecsengő szín-akkordok hangolását, főleg pedig a cél és anyag szabatos nyelvének érvényesítését. Ezzel véghetetlenül kimélyült az iparművészeti alkotás köre. A mázas külsőről most már belenyult a gyökerekig. És nemcsak a művészi, de a mesterségbeli alapozás is hozzátartozott a stílusalkotáshoz. Másrészt az iparművészeti iskolák kénytelenek voltak ezentúl a szűkkörű ékitményezgető képesség helyett az izlést általánosabb értékű művészeti neveléssel fejleszteni. Így a műhelyek mellett az alakrajzolásig bővült a programmjuk, akárcsak a reneszánsz univerzális iskolájában: az ötvösök bottegáiban. Az álszerkezeteket és a hamis anyagokat utálattal küszöbölték ki, míhelyest a növendékek nemcsak rajztábla előtt gondolkoztak, hanem a műhelyekben is tapasztalatokat szereztek. S enyhült az a kettősség is, hogy az egyik iparművész csak tervez s a másik műiparos csak mások tervezete alapján dolgozik.

Ma már úgy állunk, hogy a mintalapok és egyéb sémák helyett a tanár a természet felé irányitja növendékei szemét. A meglátásra sem a részleteken át tanitja, hanem az egység keresésével. Az aprózkodáson felül a jelenségek leglényegesebb jegyeit ismerteti fel, azért terjed annyira a mozgó modell és az emlékezet utáni rajz gyakorlása, a nemes arányok, a vonalértékek és a folthatások megbecsülése. A műhelymunkák s a műteremrajzok mellett pedig főleg az izlés fejlesztését ápolják az iparművészeti iskolák, aminek vannak módszerei, de nincsenek kodifikálható szabályai.

Magyar Iparművészet
1911. évf

Iparművészeti oktatásunk jövője

II.

Az iparművészeti iskola körülbelül két emberöltő szolgálatára állott eddig s harminc esztendőt túlhaladó multjában mindig meg tudta oldani azt a feladatot, amelyet kora reá rótt. A társadalom különféle jelenségeivel szoros összefüggést tart fenn mindig. Mert kitérni az elől nem lehet, hogy amiként az élet generációról-generációra változik, akként alakuljanak át az intézmények is. Ez élő környezetbe kapcsolódva lehet csak kielégíteni a társadalom által támasztott szükségleteket.

A hagyományhoz való vak ragaszkodás a hatékony működés gátja. És a megújulásra képtelen intézmény az országra nézve felesleges, vagy legalább is közömbös. Minden nemzetnek joga van tehát olyan iskolához, aminőt magának kíván. Törvényszerű jelenség, hogy ha az iskola a társadalom kívánságát és érdekét akarja szolgálni s az állam kulturális haladásával lépést akar tartani, akkor időnkint működése ezekből a szempontokból átvizsgálásra szorul.

Ez a legtermészetesebb kötelessége az iskolának azért a pénz- és időáldozatért, amit az ország és a tanuló neki szentel. Legfőbb eredménye, ha úgy a társadalomnak, mint az egyénnek egyaránt hasznot hajt. Aminthogy az iskola eredményei nem az iskolai munkákban és a bizonyítványokban tükröződnek vissza legjobban, hanem azok munkáiban, akik már künn dolgoznak az életben. A volt növendékek érvényesülésének a mértéke szolgáltat viszontbizonyítványt az iskoláról.

Az iparművészeti iskolának eddig való életében elég szerencsésen vannak felépítve különösen külső keretei. A szervezők bölcseségét jelenti az, hogy az újabb fejlődés ugyanazon alapfalakra épülhet. Költségvetése, helyiségei, tanrendje, tanári kara, a növendékek számára nyujtott tanulmányi anyaga magában birja a felfrissülés lehetőségeit. Itt újra alakíthatni mindent, anélkül hogy bármit is rombolni kellene.

Amikor a mai magyar élet alá vetjük az iskolát, célja lényegében akkor sem változik. Ha valami változásról szó lehet, legfeljebb csak a módszerek változnak és ennek megfelelően a cél elérésére szolgáló eszközök. Az iskola továbbra is tervező és gyakorló erőket nevel a magyar művészi ipar különféle ágai számára. A nevelés míkéntje azonban olyan tudással fegyverzi fel a tanulókat, amilyennel közvetlenül elhelyezkedhetnek mai társadalmunkban. Az iskola felelősséggel tartozik a keze közé kapott emberélet megoldásáért. Tudást és képességet oda kell fejlesztenie, hogy a végzett növendék a mai szociális viszonyaink mellett is megéljen munkájából és amellett munkája a mi kulturánk értékgyarapodásának számíttassék be.

Az iskolával szemben első követelmény tehát, hogy eredményei visszavezessenek az életbe. A növendékek erejét oda koncentrálja, tudásvágyát és szellemi életét akként termékenyítse, hogy azok életfelfogásukkal, érzelemvilágukkal és társadalmi céljaikkal beleilleszkedjenek a mai Magyarországba.

Az egyén boldogulása és a társadalom java pedig akkor találkozik, ha az iskola az emberréidomítást összhangzatos egység felé míveli. Nem elég a tanítvány alkotó- és tevékeny erőit kibontakoztatni, ki kell tölteni egész életét is, arányosan kifejleszteni fizikai, szellemi, társadalmi és esztétikai tehetségeit. A nevelés koronája az egész ember. Mindezeknél fogva a legközelebbi felfrissülés létrejöhet: 1. a tanári kar tanítóerejének fokozásával,

2. a tanrendszerű oktatás hasznosabb összeállításával és

3. a növendékek tanrenden és iskolán kívüli gondozásával. Ideértve a végzett növendékek figyelemmelkísérését és esetleges irányítását is.

III.

Az intézet értéke a tanárokon fordul meg. A növendékek sorsát is a tanárok intézik. Óriási az a hatalom, amivel a lelkeken uralkodnak. Egész nemzedékek sínylik vagy áldják a tanárt. Az iparművészeti iskolában részint tanítás, részint példaadás által hatnak az ifjakra. A már kinevezett tanároknak mindkét irányban folytonosan kell fejlődniök. A tanítás problémáit ugyancsak újra meg újra kell megoldani, a velünk fejlődő

kultura tartalmának változásaival lépést tartva. Az eszközök és eljárások ezek szerint módosulnak. Minthogy az iparművészeti iskola tanári kara a művészek köréből van toborozva, a módszertani ismeretekben való járatosság fogyatékos, kiki magának alkot pedagógiai elveket pár évi kísérletezéssel, ami jó eredményekre ugyan vezethet minden elméleti tudás nélkül is, de az a sajátsága megmarad, hogy különbözni fog minden más módszertől. Azaz a tanári testületben így egységes pedagógiai közvéleményről nem lehet szó. Huszonkét tanár huszonkét módszerrel viszi a növendékeket. Közös eszmék, közös gondolatok, egységes törekvések így nem igen alakulhatnak.

Ennek legjobb orvossága a módszertani konferencia. Ez ébren tartja a tanárokban a korral haladó, a korral munkálkodó érzéket. Kényszerítő eszköz arra, hogy a megtárgyalt újabb és legújabb szellemi áramlatokat tudomásul vegye és a kívánt összhangzó működést biztosítsa.

A módszeres konferenciák feltárják azt, hogy miként kell a tanításon felül nevelni. Hogy a tudás ne hivatalnok módjára adagoltassék ki, hanem a tanár személyének közelébe kell engedni a növendéket. A tanár mutassa meg a munkára való felkészülés és szervezkedés fogásait anélkül, hogy utánzásra szoktatná s a maga formanyelvét erőltetné, neveljen önbizalmat és önállóságot. Nem a leckeadás a fontos, hanem az útbaigazítás, a tanács és a kérdésekre adott felelet. A kész megoldás leadása értéktelen, a független egyéniség az önállóan megoldott munka menete közben jön létre. Az önálló cselekvési képesség pedig a legnagyobb ajándék, amit a tanár a növendékének adhat. Nem az adatbeli és másolható ismeretek terjedelme teszi értékessé a növendék életét, hanem a saját erejéből való alkotás képessége, amely átsegít majdan az élet mindennap felbukkanó feladatain is. A módszeres konferenciákon dől el a fejlődési iránya az intézetnek. A fegyver itt csak a kölcsönös meggyőzés lehet. A közös megfigyelése az iparművészet jelenségeinek végtelen hasznot rejteget. A társadalomban felötlő iparművészeti szükségletekről itt kell hírt adni. A szükséges változások módját minden magántalálgatás helyett itt kell megállapítani. Itt lehet a szakosztályok egymásmellettiségét egymáshoztartozássá alakítani. Saját korunk gazdasági, társadalmi és művelődési problémáinak beillesztése a tanítás menetébe itt kerül tárgyalásra. A vége egységes pedagógiai gondolkodás, a reformtörekvések közös átérzése lesz.

Ha minden tanár meghallja, mi folyik az ország iparművészeti műhelyeiben, maga is el-ellátogat oda, tisztába jön a kereslet, az ipari termelés, a pénz, a hitel, a közvetítés és az értékesítés esélyeivel, tanítványát is jobban bele fogja tudni irányítani a társadalomba. Legfőképen pedig a módszeres konferencia kapcsán minden tanár tudni fogja, kinek-kinek mi a feladata és hogy ezért a feladatért teljes felelősség érzetével miként kell a megoldás módjain összedolgozni.

Azzal, hogy ha a tanárok jobb pedagógusok, nem lesznek rosszabb művészek. Mint példaadó mestereknek, csak fokozódik hatásuk. Természetesen kívánatos, hogy technikailag is többet tudjanak, mint a gyakorló mesteremberek. Csak aki teljesen tisztában van a művészi és mesterségszerű munkával, annak lesz meg a kellő fejlesztő ereje és a kellő ítélete, hogy kit mikor tereljen az életbe. Mert sok esetben a túltanított növendék éppoly szerencsétlen, mint amilyen nyűg a túlértékelt egyéniség, rabja a maga féltudásának. A tanárnak, mint gyakorló iparművésznek, akkora kisugárzó erővel kell bírnia, hogy az az iskola falán kívül is megtermékenyítőleg hasson az iparművészetre. A tanári kar kifelé való tekintélye egyengeti a növendékek útját, besegíti őket az életbe. Ajánlása biztos kenyeret jelent. S magát az iskola intézményét is beviszi az iparművészeti élet fókuszába. Tanárnak olyan nem való, aki nem érti és nem szereti pályáját; aki azt nem hivatásnak, hanem csak mellékfoglalkozásnak tekinti. Az tud harmonikus életre nevelni, aki maga is harmonikusan él, azaz örömét leli abban, amit neki csinálni kell.

A tanári konkurrenciától sok, az életben működő iparművész fél, pedig a hivatása magaslatán álló tanár terveket készít, irányít, de üzleti konkurrenciát nem csinál. Az iskolától kapott műtermében a munka azért folyik, hogy abból tanuljanak a tanítványok, s nem

hogy pénzszerzési vállalat helyezkedjék el benne minden kulturvonatkozás nélkül. Igaz, hogy az ilyen tanár anyagi viszonyairól való gondoskodás az állam feladata. Alapelvül szolgálhat, hogy a rendes tanár annyi fizetést kapjon, hogy a rendes oktatást képes legyen ellátni érte. A különórázások és esti tanfolyamok — hogy a kifáradástól kíméltessenek — lehetőleg gyakorló iparművészeknek vagy fiatal kezdőknek tartandók fenn. Bő alkalmat kell adni a tanárnak azonkívül tanulmányutakra, ők sokkal inkább tudják hazahozni azokat a tanulságokat, amikre az országnak szüksége van, mint a többé-kevésbbé kiforratlan növendékek.

Mint ellenőrző módszer, alkalmasak a növendékek műveiből, tehát a tanítás eredményeiből rendezett évenkinti kiállítások, ahol a tanítás értéke nyilvános bírálat alá kerül.

IV.

A művészlelkű, a nevelés tudományában jártas és fejlődésre képes tanári kar mellett az iskolának a programmja dönti el, hogy mennyi hasznot húzhat belőle a növendék és mennyi hasznot húzhat a növendékből a társadalom.

A programm vonatkozik az iskola tagozására, az előadások, szakosztályok és műhelyek funkciójára. Azután a különféle kurzusokra s más aktuális érdeket szolgáló tevékenységre.

Az iparművészeti iskola papiroson a régibb osztrák-német minta szerint van szervezve, némi elevenséget szolgáltat hozzá a francia pályázati rendszer. A mi sajátos hazai viszonyaink azonban más szervezést tesznek kívánatossá. Iparművészeink munkája úgy bele van ágyazva a mi társadalmunk ízlésbeli és szociális világába, hogy csak direkt annak megfelelő rétegződésű munkáskezek fogják helyüket megtalálni és elfoglalhatni. Valamint az sem helyes, ha a tanuló ifjú a hazai viszonylatokat nem ismerve, külföldre vándorol tanulni s megtanulja ott, ami a külföldnek megfelel, hazaérve azonban azt tapasztalja, hogy bár tudása van, de az nem olynemű, aminővel itthon megélhet: úgy egy egész intézménynél sem helyes, ha gyökereit nem a maga tápláló talajába mélyíti.

Ha felvetjük a kérdést, hogy ennek az országnak mennyi és milyen emberekre van szüksége az iparművészeti munka körül, akkor tapasztaljuk, hogy mennyiség és minőség tekintetében nekünk is megvannak a magunk speciális kívánalmaink. Nálunk szükség van kevés számú, de esetleg több szakmában járatos ügyes tervezőre, aki képes legyen kigondolni, papírra vetni, segédmintában előállítani vagy meg is valósítani olyat, ami iparilag és művészileg tökéletes. De még több szükség van azokra, akik a megtervezett művészi gondolatnak csak a kivitelét vállalják, tehát megbízható, ízléses munkát tudnak létrehozni mások irányítása nyomán. A mai nagy munkamegosztás a teljesen ipari és az egészen művészi munkát végzők közt a legkülönfélébben kevert fajtájú sorozatokat hozott létre a munkás, művezető, előmunkás, rajzoló elnevezése alatt.

Ebből következik, hogy a növendékek nevelésével többféle fokozat megállapítása mutatkozik előnyösnek. Az alsóbb fokon (esti tanfolyamon) az életben már elhelyezkedett munkaerők a teljes gyakorlati tudásukkal nyulnak a művészet segítőkeze után és törekszenek mesterségük nemesítésével magasabb célok felé. A középfokon megtanulnak rajzolni, szereznek általános műveltséget és az anyagokkal való elbánásban is járatosságra tesznek szert annyira, hogy mint szakerők az irodákban és műhelyekben beállíthatók az iparművészeti termelés számára. A felsőbb fokon már az alkotás módszerében járatosak képesek új gondolatokat, kitalálásokat és megoldásokat önállóan létrehozni. Ezek viszik tulajdonképen előre az iparnak művészi sorsát. Követhető, irányító, vezető mesterek.

A magyar élet drágasága mellett nagy tömegét a növendékeknek nem lehet 5 évre egészen kiszakítani az életből. Enyhíteni ezt lehet a műhelyrendszerrel, de igazi megoldást csak az hoz létre, ha a nappali oktatás tagozódik a középiskolának megfelelő szakaszra (három év) és egy felsőbb oktatásra vagy mestertanfolyamra (két év). Ezek mellett és ezeken kívül a nők, dilettánsok és tanítók képzéséről később lesz szó.

Az ilyen új tagozásból többféle előny származik. A hároméves középfokú oktatás végén a kereskedelmi akadémia érettségijével egyenrangú vizsgát lehet beilleszteni, amely

alkalmat ád a rostálásra. Aki művészileg nem alkalmas a továbbfejlesztésre, kiterelhető az életbe. Természetesen annyi tudásának az érettségizettnek kell lennie, hogy helyét azzal megtalálja az életben. Tudáshoz pedig akként jut, hogy az iskolábajövetele előtt egy évi műhelygyakorlatra kötelezteték. Az iskolai tanrendben pedig az általános műveltség s az általános iparművészeti képzés tárgyai ennek megfelelőleg csoportosíttatnak. Számukra az alsóbbfokú középiskolai képzés kiegészítéséről kell gondoskodni és a jelenlegi magyar irodalmi tanulmányokat általános művelődéstörténeti ismeretekig kell kifejleszteni, ahol legfőképen saját munkájuknak történelmi, társadalmi és irodalmi vonatkozásait ismerjék meg. Az iparművészeti középiskola növendékei, bár szakot is tanulnak, de tulajdonképen az iskolát megelőző műhelygyakorlattal s az iskola után elvállalt műhely- vagy irodai munkával specializálódnak.

Az érettségi oklevél lehetővé teszi azt, hogy az önkéntesség kedvezményében részesüljenek és elég idejük legyen az iskolázás előtt műhelygyakorlatot folytatni. A műhelygyakorlat viszont erős gerincet ád további tanulmányaiknak.

A középoktatás változatlanul négy középiskolát végzett növendékek közül válogatja tanulóanyagát. A válogatás mellett azonban az előkészítést is megadhatja az iskola, amennyiben az idetörekvők számára délutáni vagy estéli előkészítő rajztanfolyamokat szervezhet, úgy hogy előkészítő tanfolyam és egy évi műhelygyakorlat után a hároméves középfokú iparművészeti oktatás jó eredményekhez juthat. Ezzel egyetemben azonban halasztást nem tűrhet már az ipariskolákkal (kő-, fa-, agyagipari iskolákkal stb.) a szoros kapcsolódást létrehozni, sőt bizonyos határig megegyezésre kell jutni a fővárosi iparrajziskolával és állami nőipariskolával is.

Felsőbb fokra, a mesteroklevélig csak kevés növendék engedhető fel. A magyar iparművészet szükségleteit tekintve, a szakiskolákból, tanonciskolákból és esti tanfolyamokból kikerülő munkások számát arányítva a művészi tervezőkhöz, az úgy viszonylik, mint 20 az 1-hez. A munkavezetők és rajzolók arányszáma pedig mint 4 az 1-hez. Ez azt mutatja, hogy 15—20 esti növendéket, 4—5 középiparművészeti iskolai növendéket és 1—2 felsőbbiparművészeti iskolai növendéket kell venni aránybeli mennyiségül egyszerre. Az arányítás azonban nemcsak a növendékek számában, hanem a termelési idő mennyiségében is szabályozható. De szabályozni kell legalább is annyira, mint azt a szakszervezetek teszik, mikor a segédek arányszámához mérten állapítják meg a munkaadók által alkalmazható inasok számát. Sőt természetesen az iskolának a szakosztályokba való beosztásánál figyelembe kell venni a statisztikailag kimutatott egyes szakmákra vonatkozó személyzetnövekedési szükségletét is, mert csak akkor tudja meg, mennyit neveljen s vajjon nem-e nevel hiába. Pl. ha a 70—80 személyből álló magyar litografus művezetői kar évi növekedése 6—7, akkor sem 15, sem 2 litografus művezetőnek alkalmas embert nem fog szárnyra bocsájtani, hanem 6—8-at. És épp így van az oktatás témakörének megválasztásánál is. Ha tudjuk, hogy évenkint körülbelül 300 ezer korona értékű falragaszt, 140 ezer korona katalógust, 240 ezer korona meghívófélét, 1 millió korona luxus papeterie-t, 549 ezer korona képeslevelezőlapot, 439 ezer korona szentképet, 1.566 ezer korona díszített levélpapirt, 1.500 ezer korona naptárt és albumot stb. hoznak be az országba, akkor a tanítás életbeli eredménye is nagyobb lesz. Még attól sem kell irtózni tehát, hogy tudományosan figyeljük a magunk életének a kívánalmait s az azokból kiütköző feltételeket megoldva jussunk el a magyar iparművészet tudatos irányításáig.

Meg kell teremtenünk az iparművészeti oktatásnak különféle és fokozatos oktatási típusait, hogy neveltjeivel kitöltsük a különféle fajtájú munkához szükséges erők helyét. Az élet pulzusán tartva kezünk, azt is könnyű lesz megállapitani, hogy a különféle fokozatokon hogy és miként tanítsunk. Sok a tennivaló. Nagyon sok fáradt tekintetű, szegény és félművelt fiu ül az iskolában, lesi, hogy hová vezettetik. Mikor nekünk a fiatal nemzedéknél intelligens, ragyogó szemek, munkát illető lelkesedés kellene, mert az az a motorikus erő, mely kibontakoztatja a tehetséget s magával ragadja a középszerűt is.

(Vége következik.)

IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSOK.

A) KARÁCSONYI VÁSÁR.

Iparművészeti kiállítások

Ez a hivatalos elnevezése az Iparművészeti Társulat művészi apróságokból álló kiállításának, amely a múzeum baloldali folyosóit teljesen lefoglalja magának, bebizonyítandó az észrevétlenül — de mégis csak bekövetkezett fellendülést.

. . . A Társulatnak rendkívül nehéz ma a helyzete. Kiállítási helyiség híjján nem fordulhat az iparművészet teljességével a közönséghez. Poétikus szobák, interiőrök szépségei előtt nem állhatunk meg ezidén. A kiállítás mostani darabjai sem érvényesíthetik — magukban állván — finomságaik minden rejtett báját . . . Intim zúgok nem kínálkoznak apró bronzok rejtelmes hátteréül, a Zsolnay-vázák kristályos csillogása nem törhet meg a mahagóniasztalok lapjának fénylő felületén. A gödöllőiek szőnyegei is tulajdonképeni hivatásuk betöltése nélkül pompáznak . . . És mégis . . . Igen, mégis beszélgetésbe erednek velünk, s ahogy emberek és műtárgyak közelebb, mindig közelebb kerülnek egymáshoz, elfelejtjük, hogy megkötött kézzel harcolnak eme művészet vezetői, hogy különbség van kiállítás meg vásár között.

Aki visszaemlékezik nem régmult időkre, azokat meglepi a kiállítók névsorának gazdagsága. Eddig alig ismert nevek, vállalatok, ipartelepek sorakoznak egymásmellé, amelyek nem mesterséges, üvegházi művészetnek a képviselői. Ezek mind tettek. Nem érdemetlen reklámmal, de a munkára való komoly törekvéssel. Eredményekkel, amelyeknek jóleső érzés a megállapítása.

Itt vannak mindjárt a csipkék, szőnyegek, szőttesek, varrottasok tervezői, elkészítői. A számuk légió. Dékáni a saját kézimunka-telepével, Tar Antal, az iparművészeti iskola szerencséskezű növendéke, aki Thuróczy Dezsőnének halasi csipkéit tervezi, Undi Carla, akinek színhatásában nagyon finom, technikai kivitelben elsőrangú asztalfutója, egész csomó táskája díszlik a vitrinában, az iparművészeti iskola tekszttilosztályának hölgyei, akik technikai képességüket nem mindig kvalitásos tervekre pazarolják. Remsey Jenőnek őskori vadászatot ábrázoló faliszőnyege egész művészet. És mert nagyon szép ez a szőnyeg, azonkívül, hogy gödöllői is — egész bizonyos vagyok benne, miről beszél. Nem kell hozzá katalógus: Hunor és Magyar vadászata a csodaszarvasra. A ma textilművészetéhez nemes szépségével hozzácsatlakozik a Társulat régi kalotaszegi varrottasainak gyűjteménye, Morvay Jánosnénak mezőkövesdi hímzései, ezekből készített párnái, amelyeknek csupán a szegélycsipkéje bántja a szemem.

A bőrmunkák között Nadler professzor növendékeinek érdekes batikjai, Tullnak tárcái, írómappái, a Lakatos Artur tervei után készült kassai javítóintézeti termékek figyelemreméltók. Rauscher Lujza bőr- és selyembatik munkákat állított ki, amelyek mindeníke számottevő fejlődésről beszél.

A keramikát Zsolnay, Fischer Emil és a székelyek képviselik. Zsolnay, mint mindig, most is egyedülálló. Fischer munkáin is megcsillan a választékosabb ízlés, a székelyek termésében művészet is van, meg olcsóság, ami nagyon fontos nálunk. Tudj' Isten miért, de eszembe jut a Wiener Werkstätte sorsa, amely eleinte csak gazdagok számára termelt. Ma — egészen helyesen — az anyagiakban kevésbé megáldottakra támaszkodik.

Bronzokban egész serege a méreteiben kicsiny, de kvalitásokban erős szobroknak sorakozik egymás mellé. Vedres, Vastagh, Bethlen, Demkó, Markup, Beszédes és Liipola az alkotóik. A Trefort- és Ráth-plakettek, Medrea Kornél Aquileia című plakettje is megállítanak. A Trefort-plaketta ma is olyan, hogy hosszú ideig elnézzük, a Ráth emlékére készült apró bronz hátlapja valóságos művészi élmény, Medrea pedig eddig ismeretlen nevét művésznek a nevévé avatta. A hún vitéz erős vonású ábrázata, a kantárszárral visszahúzott paripa feje kitünően megmintázott dolgok.

IPARMŰVÉSZETI OKTATÁSUNK JÖVŐJE.

ÍRTA: DR. CZAKÓ ELEMÉR.*

(Befejező közlemény.)

V.

Iparművészeti oktatásunk jövője

Az iskola ellen nem megokolatlan az a panasz, hogy túlterheli a tanulókat. Sokat tanít, de mégse veszi figyelembe az életet. Károsan hat a testi fejlődésre, idegességet plántál. Fáradtan indít az életbe és nem teljes képességekkel.

Az amerikai elv az, hogy olyan nevelést kapjon a fiatalság, amellyel boldogulhat. A német iparművészeti iskolák növendéke, ha elhagyja az iskolát, mindjárt elfoglalhatja a helyét mint kész munkás, mert megtanulta feldolgozni a fát, követ, vasat stb. a maga kezével. Nemcsak papiron ceruzával dolgozik. Van olyan iskola, hol félnapot tanul csak a tanuló, mert a másik felét gyakorlati műhelyben tölti. Amerikában szokás, hogy egy napon iskolában, egy napon műhelyben. Angliában nappal műhelyben, este iskolában dolgozik. És íme, e nemzeteknek irigylésre méltóan tevékenyebb, erősebben dolgozó és vállalkozóbb a fiatalsága.

Nálunk sem lehet e kérdést megoldani, sem tisztán a tanitási anyag csökkentésével, sem egyedül a táplálkozás javításával, avagy csupán a torna és a sport bevezetésével. Át kell tenni a tanulás súlypontját a műhelyoktatásra. A dolgoztató műhelylyel valóságos kulturproblémát oldhatni meg. Kibővül a nevelés köre a világnézlet alakulásáig és az élnitudásig. Csaknem belenyul az egyén érzelmi világának finom szövetébe. Felszabaditja az egyén produktiv erőit. A cselekvés és a munka iskolájából az élettel megbirkózni tudó emberek lépnek ki idegesség és fáradtság nélkül.

A műhelymunka harmonikusan neveli az ember fizikai, szellemi, erkölcsi, szociális és esztétikai erejét. A műhelymunka a gondosság, előrelátás, észszerűség, figyelem, kitartás, ítélőképesség, türelem és pontosság próbája. A társadalom szempontjából pedig az a fontos, hogy tagjai tehetségben kifejlődjenek, bátrak legyenek a munkában, józanok az életbeosztásban, megbizhatók a munkavállalásnál, gyönyörűséget leljenek az erőkifejtésben s legyen türelmük az érvényesüléshez.

A műhelymunka eredményes volta természetesen ismét a vezető tanártól függ. A tanárnak munkatársává kell avatni az ifjut. A maga tudását itt kell átadnia. Kérdésekre felel. Belenyul a feladatok megoldásába, az akadályok elhárítására mutat példát. S az izzó, fiatal lelket bevonja a munka menetébe és talpra állitja az öntevékenységig. A műhely az az intézmény, ahol a tanár egészen a növendékeké.

A műhely eszméje nem új, de új jelentőséget lehet neki adni, ha a tanterem rajztábláihoz vagy padjaihoz kötött fiut itt munkálkodóvá alakitjuk át, passzivitását feloldjuk a cselekvésben és cselekedtetésben. Az oktatás tengelye ez lehet, minden más csak ezt segitő és kiegészitő járulék.

Akik nem a bizonyitványért keresik fel az iskolát, hanem a tudásért, azok a megdolgoztatás közt fognak kifejlődni. Nem eredményeket kopizálnak, hanem közreműködnek új eredmények létrehozásánál. Az eddigi kitalálásokra is figyelni kell azért, hogy ami megvan, annak vállain lehessen még magasabbra emelkedni. Az ilyen műhelybeli látószögből az iparművészeti múzeummal való kapcsolat is új értéket kap. A mult gazdag tapasztalatainak jogos örököseiként érezzük magunkat tárgyai közt, ha azt le tudjuk róluk olvasni ami a maguk tevékenységét képes növelni.

A jól vezetett iskolai kisérletező-műhely megoldja az iparművészeti nevelést, de nem teszi feleslegessé az életnek dolgozó műhelybeli gyakorlatot. Az iskolai tan- vagy kisérleti műhely csak kivonatosan ismerteti meg — de viszont nagyobb körét — a művészi

* E cikk első felét ez évi első füzetünkben közöltük. A szerk.

Magyar Iparművészet
1911. évf.

gondolat kiviteli lehetőségeinek. A gyakorlati műhely azonban fürgeség és versenyképesség tekintetében fölötte áll. A tanműhelyben sok a kisérlet, kevés a kész eredmény. Fő, hogy a tervezés és megvalósítás tanulságai kideríttessenek. Ellenőrizhető legyen az anyagok igazsága, formálhatósága és a munka eszközének stiláris jelentősége. Pl. a fának faragása, gyalulása, színezése, fényezése közben új ötletek születnek a rajztábla számára is. Vagy a fém öntése, cizellálása, patinázása után az anyagban mintázó képzelete is meggazdagszik. Nagy dolog megérteni, mekkora hatalma van az anyag passzivitásának a művész aktivitásával szemben.

Az iskolázás előtt a gyakorlati műhelyben eltöltött év viszont előkészit a közönséggel való bánás, a versenyképesen berendezett műhely ismeretére s különösen hozzászoktat a fizikai munka megbecsüléséhez. A szobrásznak nem fog nehezére esni fémet kalapálni, a festőnek létrán járni.

A kisérleti tanműhely tehát nem pótolja a gyakorlati műhelyt, nem is akarja pótolni. Inkább a munka minőségének a megjavitását célozza művészi és technikai irányban. Aztán igen jó alkalmat ád arra, hogy a mai termelési mód által felidézett nagy munkamegosztást ellensúlyozza. A részletmunkás a kisérleti műhelyben szerezhet tájékozódást az ő munkájával összefüggő minden más munkáról is. Épp akik vezetők akarnak lenni a műiparban, azoknak van szükségük ilyen általános áttekintésre.

Óriási előny származik az iparművészeti alkotások típusainak tisztázása, az utánozható példák létrehozása tekintetében a művészet és mesterség együttes szerepléséből. De biztositani kell úgy az iparosokat, mint a munkásokat arról, hogy az iskolai műhely nem tör ellenük. Az első az olcsó produkció konkurrenciájától tart, az utóbbiak pedig a sztrájktörők nevelésétől. Pedig az iskola drágább és kevésbbé szállitóképes. Amellett szabályozni is lehet, hogy amit az iskola nem őriz meg a saját múzeuma részére, az nyilvános árverésen adassék el. Igy maguk az iparosok is vásárolhatnak mintadarabokat. A növendékek és a munkások szociális határsértési pöreit is el kell valahogyan intézni. Eleget sinylik most is a végzett növendékek a szakszervezeteknek a munkaadókkal szemben kötött azt az egyezségét, mely szerint volontaire vagy általában nem, vagy csak igen-igen korlátolt számban alkalmazható ipari üzemeknél. Ez csaknem eltiltja a tanult erőket a munkától. Elvégre, ha kikötik a munkások, hogy tanult ember sztrájktörő ne legyen és bérminimumon alul ne dolgozzék, azt respektálhatja mindenki. De az önkényes kirekesztés jogtalan és kegyetlen.

VI.

A magasabb szempontú iskolapolitika igen sokra becsüli azokat az apróbb ügyeket, ahol, mint mondani szokás, meg lehet fogni a dolog végét. A látszólagos jelentéktelenségek összessége kellően irányitva nagy lendületet jelenthet az egész iparművészetre nézve. Kis tanrendbeli módositások, új és újabb kérdéseknek beállitása mind egy-egy tápláló gyökérszál, mely a virágzást s a gyümölcshozást elősegiti.

A már előadott általános irányelvek elég direktivát nyujtanak minden felmerülő iskolai ügyhöz, ennek az egységes eszmei hátterével szoros összefüggésben megvannak az egyes szakkérdéseknek is a maguk különleges szempontjai.

Igy az esti tanfolyamon megtanulható ismeretek körét bővíteni kell és tanrendjét felszabadítani az előirásos megkötöttségtől. Aki az életből önként jön, az tudja, miért jön. S az iskolában annyit találjon a hét minden napján, amennyire szüksége van. Ajánlani lehet a csoportosításokat a tantárgyakból, de kötelezni nem. Legfeljebb a bizonyos minősitést nyujtó bizonyitványokat kell bizonyos terv alapján összeállitani és rendszeresen hallgatott programmtól függővé tenni.

Az esti tanfolyamon a fősúly a műhelyrajzon nyugszik s annak szakszerűségén. A szabadkézi rajz témája is az illető növendék mestersége köréből választandó, mert akkor a szakszerűséget is öregbiti amellett, hogy mgtanulja a tárgyat, mint jelenséget is megfigyelni.

Az esti tanfolyamnak nem lehet az a célja, hogy tervező iparművészeket neveljen. Nem zárja ezt ki, de nem arra irányul. Sőt az illetéktelen vágyakozásnak idejében útját kell szegni. Elég a technikai tudással rendelkező ember munkáját nemesíteni, ítélőképességét fejleszteni, ízlést beleoltani s főleg a díszbeli mérsékletre szoktatni.

A nappali tanfolyamnak ismét más a konstrukciója. A rajz oktatása kétféle: a műhelyre vonatkozó és a művészi irányú. A műhelyrajz alapozója az ábrázoló mértan és a távlattan. A szabadkézi rajz első témája a növény, melynek organikus egysége sok statikai és tektonikus törvényszerűséget tár fel. Az alsóbbrendű organizmusok (lepkék, bogarak, halak, madarak) pedig a színek és formák változatos összhangjába vezetik be a tanulót. Az ember- és állatalak rajzolása is folyik az iparművészeti iskolában, de természetesen felfogásban különböznie kell a képzőművészeti iskolák módszerétől. Itt az ábrázolás nem lehet öncél. A valóságból azokat a lényeges jegyeket kell kiemelni, amelyek a dekoratív célra alkalmasak. A mozgó alakok vonalritmusának megrögzítése, foltokba való redukálása jó iskolázottságot nyujt az anyagokban és az eszközökön át való gondolkodáshoz. Az emlékezet utáni rajz is ezt segíti. Az iskolázás elején a rajzhoz kell csatolni a művészi betüvetés gyakorlását is. Viszont a túlzásba vitt rajzoktatás se hasznos. A bútortervezőket pl. nem kellene kötelezni alakrajzra, addig is fal- vagy szövetmustrát, intarziát avagy olyat tervezzenek, ami a lakásberendezésben szükségesebb.

A mintázásra is áll a rajzoktatás elve. A részletező felfogás nem lehet végső cél. Az arányok és tömeghatás megérzésén át kell jutni a síkokba való összefoglalásig és az anyag nyelvének respektálásáig.

A rajzoktatás és a mintázás szempontjából fontos az iskolai kert létesítése. A főváros kertészete ellátja az összes fővárosi iskolákat virágokkal. Az állami kertészeti iskola bizonyára szintén gondot viselne az iparművészeti iskola kertjére, amely modelleket szolgáltat a rajzolóknak egyéb előnyei mellett. Épp így egy kisebb akvárium s valamiféle megegyezés az állatkerttel is nagy hasznot nyujtana az eleven minták szempontjából.

A szakosztályok irányítják a tervek készítésével és a műhelymunkával az iparművészeti képzést. Az általános rajz és mintázás oktatása csak ennek segítője. Szakosztálynak tulajdonképen kevés számban kell lennie, de több ismeretkört felölelni. Pl. a szobrászati szakosztály magába olvasztva a jelenlegi kisplasztikai és ötvös-szakosztályt, a plasztikai gondolatot az öntő, trébelő, cizelláló, agyagégető, kő- és fafaragóműhelyekben valósítsa meg. Bármily gazdag sorát a tudásnak adja is egy-egy szakosztály a növendéknek, azért egymás közt nem helyezkedhetik a merev elzárkózottság álláspontjára. A grafikus zománcozást tanulhat, a díszítő festő litografiát vagy szövést stb. stb. Sőt az is fontos, hogy ami az intézet keretében nem tanulmányozható, abból se legyen kizárva az iskola növendéke, hanem módja ejtessék, hogy pl. a festékkémiáért a technológiai iparmúzeumot, a kerámiáért az agyagipari szakiskolát vagy a műegyetem megfelelő laboratóriumát stb. látogathassa. A fő az, hogy teljes kiképzést kapjon a növendék egy kész pályára, még pedig nemcsak addig, hogy minden előforduló feladatot rajzbelileg megoldjon, hanem hogy azt el is tudja sajátkezüleg készíteni. Tehát a tervezésen kívül a mesterségszerű részt is elsajátítsa a tanulóévek előtt és alatt. Anyagismét és a költségvetés készítését is a szakosztályokban kell megtanulnia. Egyéb ipari és kereskedelmi ismeretek szerzéséről külön lehet gondoskodni. A művészi nevelés mellől ne hiányozzanak a tudományos és a technikai ismeretek alapjai sem.

A szakosztályok anyaga nem egyenlő mennyiségű. Úgy hogy vagy időben rövidíteni kell rajta, vagy ki kell egészíteni más ismeretekkel. Pl. csak zománcot vagy csak trébelést tanítani öt évig lehetetlen. Bármily fontos is a műhelymunka, még az annak elsajátítására szükséges időmennyiséget is meg kell állapítani. Olyan drága a fiatal ember tanulóideje, hogy azzal pocséklást űzni vétek.

Előadásokat az iparművészeti iskola növendékei más középiskola növendékeihez mérten aránylag keveset hallgatnak, de a fenti okokból kifolyólag azt a keveset is

Iparművészeti oktatásunk jövője

revizió alá kell venni. Művészettörténeti ismereteket pl. jelenleg négy tanár szolgáltat. Ezeket össze lehet vonni. Az anatómia tanulása sem hágy elég nyomot. Az általános műveltség szempontjából inkább a rövidlélegzetű kurzusok a fontosabbak.

Módszerbelileg is lehet az előadásokhoz hozzászólni. Az bizonyos pl., hogy a növendékeket meg kell tanítani a mai és a régi művészi alkotásokkal szemben való állásfoglalásra, azok megismerésére és megértésére. A művészettörténeti és a művészetbölcseleti módszer azonban erre nem vezet rá. Túlságosan értelemszerű utakon halad, holott itt a lelki elmélyedés, a szemlélőnek a műalkotásba olvadása idézi fel a műalkotás szellemébe való behatolást. Ennek egyedüli kulcsa az érzékek, a látási szervek kimüvelése. A természettudományi nézést kell esztétikai látásra fejleszteni.

Az iskola az esti és a nappali növendékek kinevelése mellett még egyéb kérdést is ölelhet fel. A dilettánsok, a tanítóerők, a nők oktatása, a kurzusokon végzett munkák s egyáltalán kifelé való hatása az iparművészet fejlődésére nincs korlátozva.

Ezek között a fontosabb tenni valók egyike a n ő i t a n u l ó k számára megnyitni az iskola kapuit. A nőket ma még minden óvatosság nélkül nem lehet az osztályokba beengedni. Nagy intelligenciát és annak igazolását kérhetjük attól, aki rendes növendéknek jelentkezik, hogy az iparművészet gyakorlását életpályának válassza. A koedukációnak megvannak a maga előnyei. A nők szorgalmasabbak, gondosabbak és kis dolgokban lelkiismeretesebbek. A férfiak biztosabb fellépésűek, munkáik erőteljesebbek. Ez kölcsönösen jó hatást eredményezhet s a versengés is a munkára serkent. Nem számítva azt, hogy egész sereg nő kenyeret kaphat olyan munka után, aminőre férfi nem is igen alkalmas és jelenleg nem is igen készül az országban.

A s z a k t a n í t ó k képzésének vagy tudásbeli kiegészítésének kérdésével is az iparművészeti iskolában kell foglalkozni. Szépirástanítók, kézimunkatanítónők s legfőképen pedig a tanonciskolai szakoktatók ügye ide tartozik. Ha már az iskola széles összeköttetést tart fönn az élet kívánalmaival, jusson annak tanulságaiból a szaktanítóknak is, akik ugyanazt visszaközvetíthetik az életnek.

A d i l e t t á n s o k irányításának is megvan a maga kulturális értéke. Azok révén nevelődik az iparművészet alkotásait fogyasztó publikum s ezt tudatosan irányítani kell olyan kurzusokkal, ahol nemcsak eredményeket kapnak szemléletre, hanem a munka megcsinálásának gyönyörűségébe is belekóstolnak. Ez készíti elő legszerencsésebben a megértő és pártoló közönséget.

A t a n f o l y a m o k tartása igen fontos feladatát képezi a mesterek és munkások rendszeres nevelésén kívül az iskolának. Ennek elevenségével igen széles körre ki lehet terjeszteni a nemesítő hatást. Pl. mily hasznos betüvetésre kitanítani a kirakatrendezőket, az építészi rajzolókat s a címtáblafestőket stb. Vagy nők számára kelengyekurzusokat, karácsonyi ajándékok tanfolyamát, béléspapír-készítésről stb. rendezni. Egy-egy újítást rövid tanfolyamokkal lehet fürgén bevezetni az életbe és meglévő tudásokat kiegészíteni. Ezekhez sok idő, türelem és kitartás kell, de gyümölcse nem marad el és vele az iskola mindig az élet tetején jár.

saját vérével írja a földre ezt a szót: Szabadság. Meg Kossuth, a törött oszlopra támaszkodva. Kültelki üvegesek is jó vásárt csinálnak a Vadász temetése és a Zsugori pokolbajutása című olajnyomatokkal.

Az ilyen panaszlistának se vége se hossza, jeléül annak, hogy nem éppen a művészeinken múlik, ha a grafika szeretetének még nincsenek mélyebb vonatkozásai Magyarországon.

ÍZLÉSHIBÁK MÚZEUMA.

ÍRTA: SZENTIVÁNYI GÁBOR.

Eredetileg az iparművészeti múzeumok azért alakultak, hogy a South-Kensington Museum példájára az iparosok számára utánzásra mintadarabokat gyűjtsenek. Sokáig csaknem kizárólag ebben merült ki minden tevékenységük. A mult emlékei közül kiválogatták és megszerezték a legdíszesebbeket; a gotikától az ampirig mindent sorba állítottak, amit a századok reánk hagytak a művészi kézimunka tárgyaiból. Sikerült is az iparművészetet annyira belesodorni a történeti stíluskodásba, hogy a természetes fejlődés helyett a már egyszer átélt formanyelvet utánozták és variálták az iparosok. Feléledtek a művészettörténet temetőjében elhantolt árnyak és elfojtották az önálló képességek megnyilvánulásait. A holt formák nyügéből csak a múzeumon kivül eső mozgalmak — körülbelül a XIX. század alkonyán — szabadították ki az iparművészetet.

Az a nagy elv, hogy minden kornak meg kell adni a maga művészetét, készületlenül találta a gyakorlati célra alakult iparművészeti múzeumokat. Senki sem kereste fel tárgyait és mintalapgyüjteményeit többé azért, hogy onnét valamit lemásoljon. Észrevétlenül a kiállítás vált az iparművészeti fejlődés gerincévé, melynek nyomán virágzó telepek létesültek, hol függetlenül a hagyományozott ízlés leltári tárgyaitól igyekeztek megoldani a modern ember ipari művészetét.

Az ipari termelés fokozására nézve elvesztette a múzeum hatását. Más feladata nem is maradt, mint a publikum ízlését nevelni. Szemléltető módon magyarázván a szépet, elvállalván ezzel a gyakorlati esztétika szabad

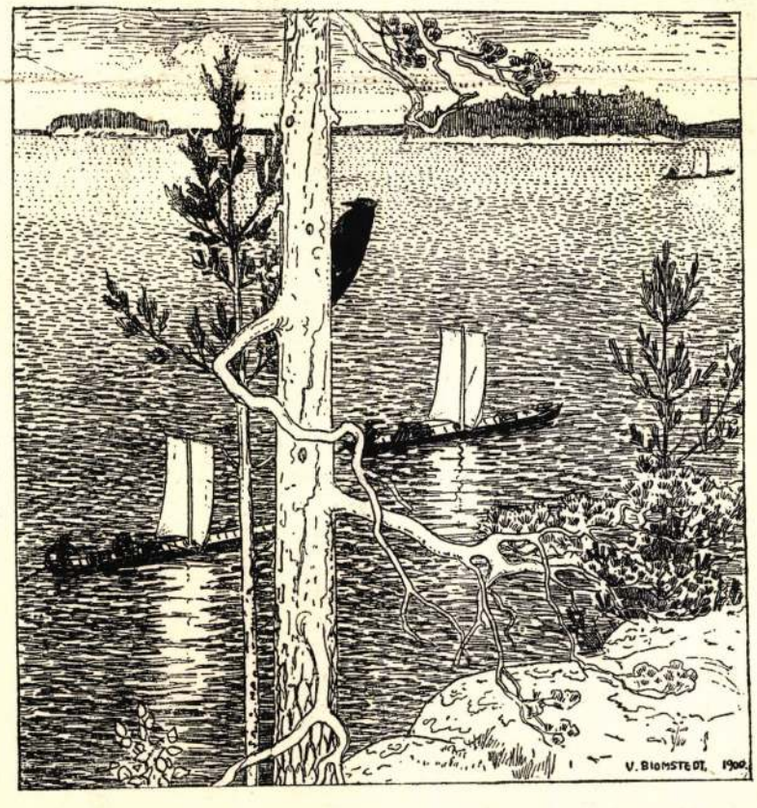

120.

120. V. BLOMSTEDT: A FINN PARTOKON.

LES RIVAGES DE FINLANDE.

121.

121. HOWARD PYLE: A MÚZEUM. LE MUSÉE.

tanítását. Csakhogy módszer tekintetében erre a célra sem tudta magát önállósítani az iparművészeti múzeum, mindúntalan a történeti, technológiai vagy néprajzi múzeumokhoz járt kölcsönért, a mennyiben azt a régi mintaadás okáért összegyűjtött anyaghalmazt átrendezte vagy stílusok, vagy technikák, vagy pedig nemzetek szerint tagolt csoportokba.

A legtöbb helyen az elrendezés tudományos alapja a történeti felfogás felé hajlik, úgy hogy a stílusok szerint rendezett múzeumok nem egyebek, mint az iparművészet multjának illusztrációi. S ugyanannak a történelmi szellemnek az uralma, amely a közelmultban az iparosokat és a másoló művészeket elszakította az élettől, most az „ízlésnemesítést" is ugyanolyan irányban gyakorolja. Azaz elbástyázza magát bizonyos mértékig a ma működő erőktől. Lemond az élettel való közvetlen kapcsolatról. Nem nyul bele a termelő iparos irányításába, sem a publikumot mindennapi tevékenységében kísérő ízlés megtermékenyítésébe.

Előkelő, reprezentatív kultúrtényező lett a múzeumból, ahol gyüjtők és tudósok az iparművészet művelődéstörténeti, művészettörténeti és egyéb történeti vonatkozásaira felvilágosítást nyerhetnek, de saját korára nézve elenyésző csekély a ható ereje, legalább is nem annyi, mint ahogy azt az alapítók gondolták.

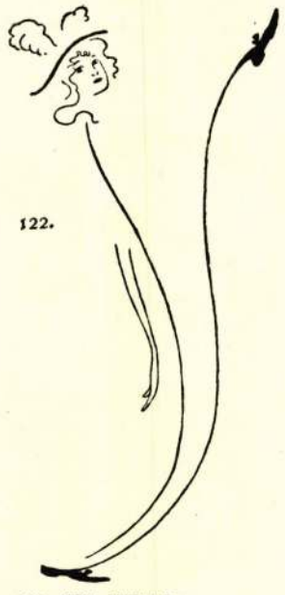

122.

122. TH. HEINE: BARRISON-LÁNY. MELLE BARRISON.

A legkiválóbb muzeális politikusok — Bode, Bucher, Lichtwarck stb. — fel is vetették a kérdést, hogy vajjon van-e jogosultságuk ma az iparművészeti múzeumoknak jelen formájukban, nem-e jobb volna, ha a művészeti, művelődéstörténeti, történeti és népművészeti múzeumokba olvadnának bele. Vagy ha van létjogosultságuk, akkor mi képezi hát azoknak feladatkörét, mik azok a speciális célok, amelyeket csakis iparművészeti múzeummal lehet megvalósítani.

Erre a feleletet néhány kísérlet adta meg. Elevenebb szerkezetű múzeumok újabb és legújabb fogásokkal próbálkoztak beleszólni a mai iparművészet folyásába. Brinckmann Hamburgban a céhremekek és luxustárgyak közé beállított egy közönséges parasztszekeret, hogy az egyszerű konstruktiv formák szépségeire nyujtson figyelmeztetést. A berlini múzeum régi béléspapirból csinált kiállítást, de mindjárt maga köré gyűjtvén a könyvkötőket, régi technikákat gyakoroltatott velök és igy sikerült megreformálnia a modern béléspapirt. Denecken Krefeldben ruhakiállítással kereste a művészetnek a mai divathoz való kapcsolódását. Legnevezetesebb azonban az ilynemű múzeumi mozgalmak között a stuttgarti múzeum újonnan szervezett osztálya, amely publikumnevelő célzattal az iparművészeti tévedéseket köti bokrétába.

Az ízléshibákat, az ízléstelenségeket összegyűjteni azért, hogy abból ki-ki magának negatív tanulságot meríthessen, az az eszme nem új. A történeti igazság érdekében ki kell emelnünk, hogy ez a kérdés Györgyi Kálmán és Gelléri Mór pártfogása mellett már hat évvel ezelőtt szerepelt az iparművészeti társulat választmánya előtt. Úgy hogy, ha akkor megvalósulhatott volna, akkor Magyarország lenne az első, ahol ilyen merész, de hatásos művészi ízlést propagáló eszköz működik. Ma azonban a stuttgarti múzeumban tanulhatja meg a közönség elő-

ször, hogy hol és milyen vétkek fordulnak elő az ízlés ellen. Ott már megvalósították az ízléshibák múzeumát.

Rendkívül fontosságot kell tulajdonítanunk ennek a lépésnek. Először, mert az ízléstelenségek kényes kérdését tudományos alapon intézik el. Másodszor pedig, mivel bátorságot adnak az iparművészeti múzeumoknak, új eszközök keresése tekintetében.

Az osztályozás adja tulajdonképpen az ízléstelenségek nyomán a tanulságot s ennek nehéz munkáját Pazaurek végezte. Érdekes és tanulságos az iparművészeti tévedések példatárának rendszerébe beletekinteni. Nem, mintha jól kieszelt rubrikákba mindent bele lehetne osztani, hogy az ízléses vagy ízléstelen melyik fokozatába tartozik, de kétségen kívül egy pár olyan szempontot nyerhet a leglaikusabb szemlélő is, amivel elindulhat az önnevelés útján a művészi megismerés felé.

Pazaurek három részre osztotta múzeumát. Elsőbe osztotta azokat a tárgyakat, amelyek az anyag, a másodikba, amelyek a szerkezet, s a harmadikba, amelyek a díszítés ellen vétkeztek.

I. **Anyaghibák** közé tartozik:

1. *a rossz anyag*, amelyik vagy önmagában véve romlott, vagy a feldolgozása nem jó. Ilyen a beteg üveg, szúvas fa, rosszul égetett mázas edény, rontott szőttes stb.

2. *Különösségek*, mint szalmából készült mozaik, halpikkely- vagy tökmag-kosár, hajból való kép, bélyegekből kirakott dísz, szivargyűrű-tapéta, csokoládé-Napoleon, szappantündér, cukorszobrászat stb.

3. *Helytelen összetétel* két össze nem való anyagból: fémre fát alkalmazni (mivel hőbehatás alatt más mindegyiknek a terjeszkedési koefficiense), selymet vászonra, olajfestés fémre vagy cserépre stb.

4. *Anyagbeli túlzások.* *a)* Visszaélés az anyagszerűséggel, pl. a diatreta-üveg filigránszerűsége vagy annak modern párja a Köpping-féle díszüvegek. Ilyen a márványban vagy porcellánból utánzott csipke, üvegből készült ágyoldal, papirutánzatú asztal stb.

123.

123. HOWARD PYLE: A HARVEST SONG.
SZÜRETI ÉNEK.
LE CHANT DES VENDANGEURS.

b) Hazug feldolgozás, mikor az üveg úgy van hajlítva, mintha bádog lenne, a cserép, amely fának látszik, a papirszaggatást imitáló vastálca, a festményt kopizáló tűmunka stb.

5. *A hamisítások* és szurrogátumok a nemtelen anyagot úgy szerepeltetik, mintha nemes volna, a romlékonyat tartósnak. Ilyen a gipszből és papirmaséból való faragás, a tejüvegből porcellán, a bronzírozott masszából készült szobor, a cinkből csinált bronz, az alpakkából formált ezüst, a papírból vagy vászonból utánzott bőr, a boglár, melyen cinkkristály van ékkő helyett stb. Előfordul az is, hogy nemesebb anyag is alacsonyodik; porcellán utánozza a cserepet, keményfára puhafának az erezetét mázolják, stb.

II. **Szerkezeti hibák** közé tartozik:

1. *a rossz szerkezet*, amely a logikát, a gyakorlati célt nem respektálja. Ilyen az a szék, amin nem lehet biztosan ülni, az olvashatatlan írás, a lámpa, melynek hibás a súlypontja, a kilincs, amelyet nem lehet megmarkolni stb.

2. *Az aránytalanság* (a makro- és mikro-technika), a nagyon széles könyvoldal, ha nincs hasábokkal feltagolva, az óriásfülű edények, a nagyhátú székek s más keresettségei a megformálásnak.

3. *Értelmetlenség* lehet az alak és a rendeltetés közt, pl. lovaglóostor mint hőmérő vagy revolverformájú tentatartó.

4. *Maskarádé* az ökörszarvakból vagy puskákból csinált bútor, a tűtartó szerencsemalacz, stb.

5. *Ál-technika* az, midőn egy könnyebb előállítási mód utánoz egy nehezebbet. Ilyen a kézimunkát utánzó géppel szövött gobelin, a kézifestés helyett matricával díszített üveg és cserép, préselt üveg csiszolt helyett, az öntött vas, ha kovácsoltnak akar látszani, a kézimetszést utánzó préselt bőr, stb.

124.

124. E. R. WEISS: AZ INSEL NYOMDAJELE.
MARQUE D'IMPRIMERIE.

125.

125. E. M. LILIEN:
„JUDA"-HOZ KÉSZÜLT ILLUSZTRÁCIÓBÓL.

ILLUSTRATION
DE „JUDA".

6. *Művaczak,* emlék- és ajándék-czók-mók, a gyári termelés szellemtelen bazárholmijai. Dohánytartók léghajók vagy automobil formájában, „díszvázák" stb. Ide tartoznak a hitvány utánzatok, pl. a kopenhágai porcellán vásári hamisítványai.

III. **A díszítés hibái** közé tartoznak:

A) ***Formai tekintetben***

1. *a brutális díszítés,* ha olyan eljárás vagy motivum lép fel díszül, amely arra nincs hivatva. A szövést nem lehet kivágással, áttöréssel díszíteni, mert megbomlik a lánczok rendje. Ilyen a szenvelgett egyszerűség, a keresett primitívség és a véletlenségek szándékos felidézése.

2. *A cifrálkodás,* az ornamentumokkal való agyonterhelés is hiba, de ezzel egyértékű a hajszolt puritánság. A piperézkedés és a meztelenség egyaránt túlzás.

3. *Észnélküli díszítés,* ha a rendeltetés és a dísz nincs összhangban. Ilyen a székülésre hímzett felkelő nap, vagy a zsebkendőre nyomott arczkép stb.

4. *Helytelen dísz,* amelyik nincs a maga helyén. Pl. a széktámla plasztikus dísze.

5. *Erőltetett dísz* csoportjába tartoznak az összes stílusoskodások, mikor egy modern feladathoz hozzáerőltetik a régi stílusok külsőségeit. A XIX. században készült XIV., XV., XVI., XVII. és XVIII. százados iparművészeti alkotások csaknem mind idesorozhatók. Stuttgartban ki van állítva egy sorozat öntöttvasból készült téntatartókból, amely az egyptomi stíltől kezdve a bidermeierig minden stílusból szolgál példával. A szecesszió is sok idevalót termelt első éveiben.

6. *Csaló dísz,* a porcellánra festett szövet-mustra, a faajtók floderozása. A lakkszerű patina bronzon, a lémnek mutatkozó máz a cserépen, továbbá a festett gobelin, intarzia és mozaik stb.

B) ***Szín tekintetében.***

1. *Változó szín,* amely nem tartós, tehát inkább kerülendő. Ilyenek az anilin- és alizarin-színek, szőnyegnél, bőrnél, fapácolásnál stb.

2. *Kiabálós szín.*

3. *Harmoniátlan szín-összetétel,* amely sem kontrasztba, sem analógiába nem csendül össze. Itt sokat vétkezik a divat.

4. *Színtúlzás* oda is színt rakni, ahová nem való. Sok példa van a XIX. század közepén.

A stuttgarti múzeum az ízléshibák tárlata mellé egy külön kis gyüjteményt csatolt hamisítványokból. A hamisítás kérdésével a tavalyi amatőr-gyüjtők kiállításával kapcsolatban nálunk is behatóan foglalkozott Radisics igazgató. Az amatőrök gyüjteményeiben bő illusztrációt is talált hozzá. Kár, hogy nyilvánosság számára nem nyujtottak vele tanulságot, mert a hamisítványok megfigyelése a gyüjtő szemében épp úgy az eredeti megbecsülésére vezet, mint ahogy a laikus publikum eljut az ízléstelenségek kiállítása után az ipari művészet megértéséhez.

Pazaurek felosztása természetesen nem ölel át mindent. Először is sok olyan tárgy van, amit rendszerében 4—5 helyen ki lehetne jólélekkel állítani, mert egyformán merényletet

követnek el esetleg anyag, szerkezet és díszítés ellen is. Aztán szabályait nem is volna tanácsos szigorúan értelmezni, mert akkor az építészeti tagokkal megspékelt bútorok, a látképes porcelláncsészék stb. stb. mind ide kerülnének. Esztétikában különben sem lehet szigorú tételeket felállítani. Az elvek szerinti korrektség, különösen az iparművészetben, sokszor egyenlő az unalmassággal.

Katekizmus helyett elég csak nagyobb szempontokat adni a közönségnek. Mindazonáltal a stuttgarti múzeum kezdeményező lépésével hálára kötelezi az egész német közönséget. Méltó múzeális feladatot tudott magának találni, amelylyel emeli a kultúra színtjét és amellett gyakorlatilag irányitja az ipari termelést és fogyasztást egyaránt.

126.

126. AUGUSTE LEPÈRE: A CENTAURUOK. A „LES TROPHÉES" CIMŰ FAMETSZETSOROZATBÓL.

„LES TROPHÉES". GRAVURE SUR BOIS.

Goethe mondja: Rajzolni csak a rajzolás kedvéért annyit tenne, mint beszélni csak azért, hogy beszéljünk. Ez a rövidke mondás röviden és alaposan nyakát szegi a „l'art pour l'art"-nak.

A díszítmény sohasem teheti széppé a tárgyat, ha az már anélkül is nem célszerű és szép.

A szükséges bútorok ne legyenek kicsinyek. Jobban hat a tér, ha kevés, de nagy tárgy tagozza, mintha egy csomó apróság betölti.

Ha a belső tér finom vonal- és színharmóniában van, akkor nem tehetünk bele oly felületet, mely azt megszakítaná, tehát színben és vonalban n e m illeszkedik bele a térbe.

Az óra nem azzal fejezi ki rendeltetését — az időmérést — hogy rajta szerepel Kronosz alakja, hanem azzal, hogy mutatója s számlapja oly világosan látható, amint csak lehet s hogy az óramű járását szinte érezzük, az idő haladását az óra ingája érezteti. Éppen ezért a feladatnak esztétikai megoldása azt követeli, hogy rendeltetésének megfelelő szép alakot adjunk neki, nem pedig hogy idegen díszítőelemeket ragasszunk hozzá. PAUL SCHULTZE-NAUMBURG.

A művészetnek egyik gyökere a művességbe nyulik be, s ennek gyakorlatiasságából szívja életerejét. A művészek előzői a művesek és a művésznek azontúl is művesnek kell lennie. A durvább gyökerű művességre kellett ráoltani a művészeti érzést, hogy megteremhessen a szépség finomabb, nemesebb gyümölcse . . . A művész haladtában mind célszerűbbé alkotja művét, a célszerűség pedig nem egyéb, mint teljes átszellemítése, organikussá tétele a műnek. Nincs rajta, ami felesleges, minden megvan, ami szükséges, külső és belső harmoniában van. Ez pedig már szépség.

ALEXANDER BERNÁT.

AZ ORSZ. MAGYAR IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM ISMERETTERJESZTŐ ELŐADÁSAI.

KÖZLI: CSÁNYI KÁROLY.

AZ ORSZ. MAGY. IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM ismeretterjesztő előadásainak során Rerrich Béla építész, tanár, január 28-án „A modern kert művészete" címen folytatta a január hó 21-én „A reneszánsz kert művészete" címén megtartott előadását.

Már a mult felolvasásában említette, hogy minden művészet korának igaz gyermeke. A modern kort jellemző demokratikus eszmék bizonyos polgári színeződést adtak a művészeteknek. A kert művészete mindig az architekturával halad és csakis akkor nevezhető művészinek, ha ezzel minél szorosabb összhangban van. A nagyvárosi élettel együttjáró egészségi, erkölcsi, anyagi és egyéb szempontokból való kellemetlenségek szülték a művelt nyugaton elsősorban azt a mozgalmat, melynek jelszava: „Retour à la terre" és ennek eredményekép keletkeztek itt-ott az ú. n. kertvárosok. Az építészetnek új feladata a családi ház, a kertművészetnek a házi kert.

Valahányszor kertről beszélünk, önkéntelenül is hivatkozunk Angliára. Az angolok a kertek szükségességét és azoknak a harmonikus családi élet eléréséhez való fontosságát már régen felismerték. Újabban az érdeklődés nálunk is a családi ház, a házi kert, a kertvárosok iránt felébredt, sőt a legközelebbi időben gyönyörű Budapestünk utcáit határoló falak is végre barátságosabb képet nyernek, ha eredménnyel jár az az üdvös akció, amelyet a szépért lelkesedő emberekből összeállott „Virágos Budapest" bizottsága annyi önzetlen lelkesedéssel megindított.

127.

127. GEORGES DE FEURE: AZ ÁBRÁNDOK KAPUJA.

LA PORTE DES RÊVES.

A családi ház és a házi kert áll hozzánk legközelebb és főleg az utóbbiban érvényesíthető a tulajdonos ízlése, egyénisége. A kert a mezővel ellentétben egy a külvilágtól teljesen elzárt és a házzal szorosan összefüggő terület, a szabadban való élvezetes és kellemes tartózkodásra szánt hely, a háznak a szabadba való kibővítése. És minél harmonikusabban van a házzal összekomponálva, annál kedvesebb és művészibb is. A kerítés legyen olyan, hogy a kertben tartózkodót elzárja a külvilágtól. Legalkalmasabb erre a célra a falazat, vagy ennek a festett léckerítéssel való kombinációja. Az út, ha két sík területen levő pont összeköttetésére szolgál, egyenes legyen; a görbe út ott indokolt, ahol a lejtős talajviszonyok megkívánják. Ahol a niveau-viszonyok indokolják, ott a terraszok egyenes vonalaikkal szépen tagozzák a kertet. Kisebb kertekben a fabútorok alkalmazása a legszebb. Itt is a fehér szín a legalkalmasabb. Ha szökőkút is van, úgy az olyan legyen, hogy a víz folyásának természetét alakjával is kifejezze.

A kertet alkotó legfőbb elem a növény, a virág. Nincs szebb a kertben a virágnál, enélkül a legszebb, legdíszesebb kert is hideg. Az idegen

növényekre semmi szükség sincsen, mert honi virágaink teljesen elegendők még a legművészibb kert alakítására is. A modern kertész gondoskodik arról is, hogy amikor a szomorú ősz ráteszi rideg kezét a kertre, akkor legyen ott szín.

A szép vetített képekkel kisért előadást az előadó e szavakkal zárta be: Rövid felolvasásomat önök közül csak azok értették át teljességében, kiknek a kellő fogékonyságuk megvan a virág, a természet szépsége iránt. Nemsokára újból eljön a tavasz, újból fölébred a természet s ha hallgatóimnak csak egyike-másika is visszaemlékszik a hallottakra és az eddiginél nagyobb szeretettel vonzódik a kertje virágaihoz, úgy elértem célomat.

128.

128. PAUL COLIN: USZÁLYHAJÓ. FAMETSZET.

LA CHALOUPE, GRAVURE SUR BOIS.

Az ismeretterjesztő előadások közül az ötödiket és hatodikat „Bizánci stílű falképeink" címmel Gróh István, az iparművészeti iskola jeles tanára, tartotta meg. Évről-évre tisztábban látunk középkori művészetünk birodalmában és kiváltképpen a falfestés az, melynek nagyszámú emlékeit sikerült az évszázados mészréteg alól kifejteni. A bemutatott képmásolatok jórészt ismeretlenek voltak. Olyan alkotásokról van itt szó, melyeket a mi mestereink készítettek. A XIV. és XV. században számos festőművész működött, akik kisebb egyházakban dolgoztak és munkáik arról tanuskodnak, hogy e művészek alig, vagy csak igen kevéssé vettek tudomást a külföld művészi mozgalmairól. A középkorban a falusi templom alig maradt festetlenül. A nép megkívánta a képet és a képek az olvasni nem tudónak is bemutatták mindazt, aminek ismeretéhez — írást nem tudván — másképp nem juthatott. Rendesen a diadalív és a szentély az, ahol falképekre akadunk.

A bizánci festészet előkelőbb rangon állott mint a nyugati festészet. A XIII., XIV. és XV. században a keleti művészet teljesen elvált a nyugatitól. A latin művészet, vagyis ebben a korban a gótika, elfoglalja egész Erdélyt és elhat egész Moldváig. Hunyadmegyében azon-

ban a XV. században jómódú ortodox községek voltak, lakóiknak lelki szükséglet volt a templom, melynek felépítésére és kifestésére a bizánci művészetben járatos mestereket hívtak meg. A bizánci templom alapelrendezése középpontos, középen kupolával, melyhez félkupolák csatlakoznak. A legtisztábban megépített középkori bizánci templom a vajdahunyadi. Festményeit egy kontár piktor tönkretette. Szépség tekintetében felülmulja a demsusi templom, mely jórészt a várhelyi római kövekből épült fel. Teljesen nyugati mintára épült 1300 táján az őraljaboldogfalvi, a zeykfalvi és a malomvízi templom. A keleti és nyugati stílus közt a festészet terén keveredést csak a zeykfalvi templomban találunk. A templom az átmeneti

129.

129. EDWARD MUNCH: EFFET DE LUNE.
HOLDFÉNY. GRAVURE SUR BOIS.
FAMETSZET.

stílus korában épült és valószínűleg a XIV. század közepe táján festették ki. A mester nevét nem tudjuk, de arcképe fennmaradt a templom szentélyében. Az arckép olaszos köntösű férfit ábrázol. Festményei gyengék, de annyiban érdekesek, mert látjuk rajtuk a XIV. század közepéről való magyar uriasszony viseletét.

Nem messze Zeykfalvától van a sztrígyszentgyörgyi templom. Falfestéseit két restaurálás 1743-ban és 1843-ban nagyon megrongálta. A képek közt legérdekesebb a templom alapítását ábrázoló, 1409-ből. Időrendben a malomvízi kis templomrom festményei következnek. A templom szentélye felett lőréses őrtorony emelkedik. A hajó vízszintes mennyezete beomlott és így a falképek nagyon megrongálódtak. A legjobb képek a szentélyben láthatók. E képeken az élet elevensége tükröződik.

Az őralja-boldogfalvi templom festményei három mester kezétől származnak. Az első mester a XIV. század első felében nyugati stílusban dolgozott. Később a templom a keleti keresztények kezébe került. Ezek a XV. században a templomot gazdagon kifestették.

Gróh tanár második előadásában megemlékezett arról, hogy a bizánci császárság bukása a XV. század közepén a bizánci művészetben is határvonalat képez. Ugyanis az újabb korban bizonyos eltéréseket észlelünk a bizánci festészetben az előbbi korszakhoz képest. A bizánci művészet, bár megváltozva is, a keleti keresztények közt tovább él.

A demsusi templom valószínűleg a XV. század végén épült. A bizánci képek korát igen nehéz meghatározni, legtöbbször csakis az alakok ruházatáról, fegyverzetéről állapítható meg. Művészi értékre e képek a malomvízi képek mögött állnak, de azért találunk bennök művészi kvalitásokat is. Az egyéniség jelentkezik az egyes arcokon. A mester tehát nem sablonok után dolgozott. Főkép a diadalív van gazdagon díszítve.

A XVI. és XVII. század falképei közül Góhnak nincs módjában egyet is bemutatni. A XVIII. századi felsőszombatfalvi kolostortemplom falfestményeit ismerteti tehát és igyekszik megértetni, hogy ez idő alatt hova fejlődött a bizánci festészet. A felsőszombatfalvi templom az athoszi mintára épült. A középső kupola itt kiemelkedő dobon nyugodott, mely azonban beomlott. A képek nagyrésze is elpusztult. E templom legjobban illusztrálja a festészet és építészet közti harmóniát. A kupola és a csatlakozó félkupolák arányos belsőt alkotnak. A képeket egymás felett övalakban helyezik el. De e képeken konstatálható a hanyatlás mértéke; az alakokból hiányzik az élet, a jellemző erő. Így a bizánci művészet lassanként erőtlen szláv művészetté lesz. A képek azt igazolják, hogy a keleti egyházban, Erdélyben nemcsak egyes előkelőbbek, hanem egyszerű parasztemberek is festetnek képeket és nem felejtik el aláíratni nevüket sem.

A resinári templom Nagyszeben közelében fekszik. A XVIII. században Resinár volt a román érsek székhelye. Az 1794-ben épült templomot gazdagon kifestették. Az épületen sok a barok elem. Sajátos, hogy a templom külseje is jórészt tele van képekkel.

A bizánci művészet hatása kiterjed az oláh népművészetre is. Azok a kisebb faragások, amelyeket Hunyadmegyében látunk, igen bájos, a bizanci művészet hatását tükröző ornamentikával vannak borítva. 1800-ban ez a művészet már alig-alig él és 1820 táján teljesen el is hal. E művészet utolsó korszakában már torzformákkal találkozunk.

Smigelszki Oktáv igyekezett újabban e művészetet új életre ébreszteni, megfestvén a nagyszebeni templom belső díszítését.

Gróh előadása végén még egy másik keleti hatásról is megemlékezik. Ez a szerbség, a rácság térfoglalása. A szerb elem főleg a török hódoltság alatt vetette meg lábát Budán és leginkább a dunamenti városokban, ahol szép templomokat építettek. Ezek a templomok most már meglehetősen elárvultak.

A tanulságos előadást a megjelent közönség élénk figyelemmel hallgatta meg.

130.

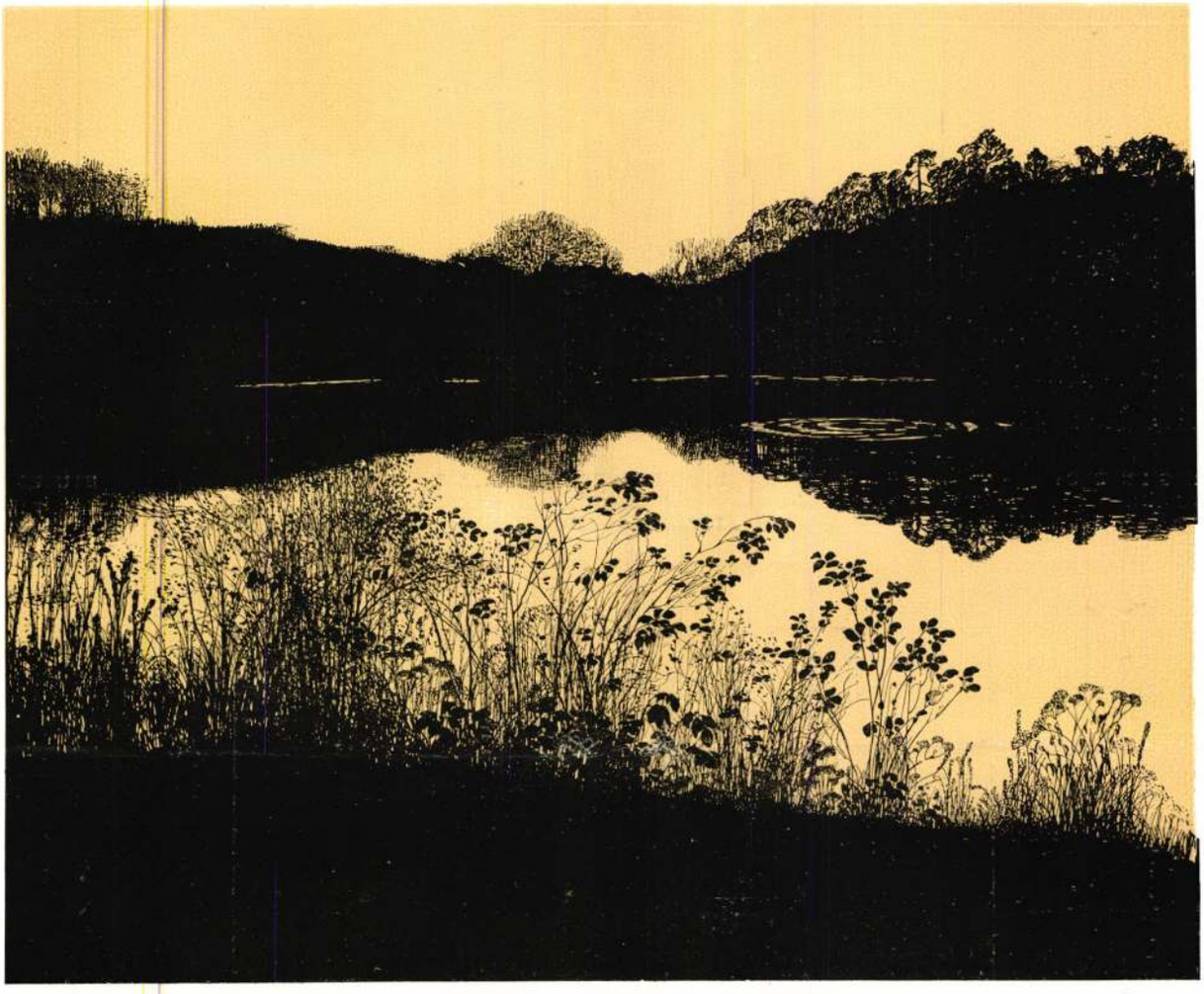

130. THOROLF HOLMBOE: TÓPARTON. AN BORD DU LAC.

131.

131. HELBING FERENC:
ESTE A DUNÁN.
LITOGRÁFIA.

UN SOIR SUR LES BORDS
DU DANUBE.
LITHOGRAPHIE.

132.

132. SIMAY IMRE:
MAJOMTANULMÁNYFEJEK.

ETUDES DE TÊTES
DE SINGES.

133.

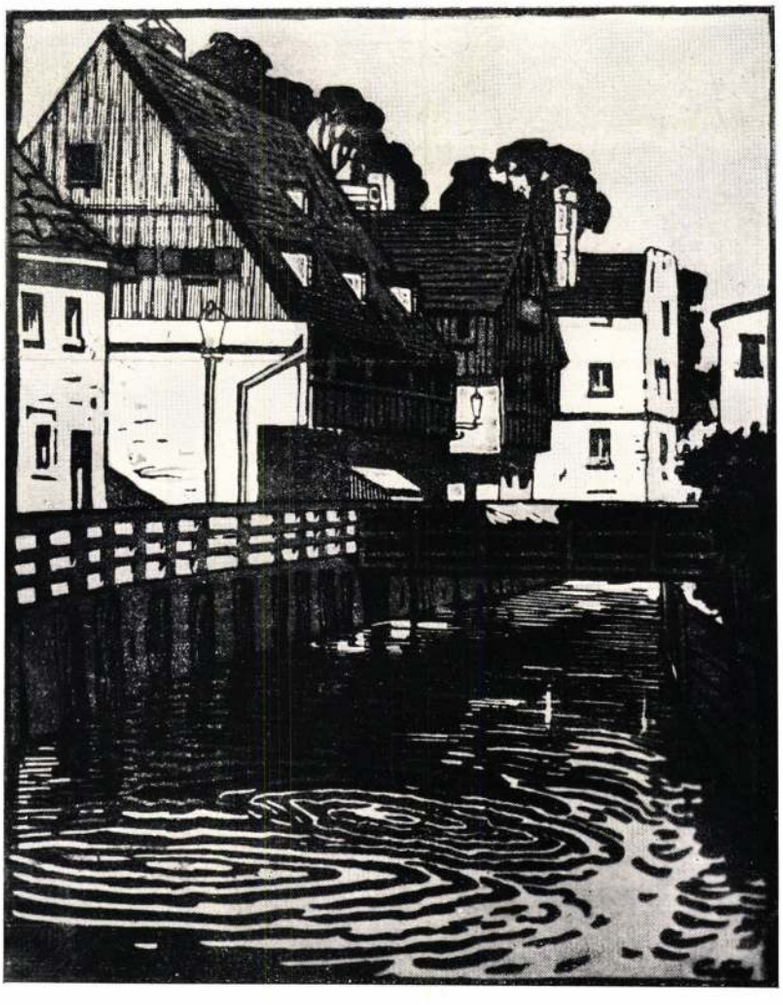

133. CONRAD GYULA:
MÜNCHENI KÜLVÁROS.
SZÍNES FAMETSZET.

ENVIRONS DE MUNICH.
GRAVURE SUR BOIS
EN COULEURS.

134.

135.

134. NAGY SÁNDORNÉ:
SZINEZETT TOLLRAJZ.

135. NAGY SÁNDORNÉ:
SZINEZETT TOLLRAJZ.

DESSINS À LA PLUME COLORIÉS. PAR MME A. NAGY.

136.

136. KUBINYI SÁNDOR:
GÉSÁK.
LINOLEUM-METSZET.
KÉZINYOMÁS.

LES GÉSHA.
GRAVURE SUR
LINOLEUM.

137.

137. KŐRÖSFŐI K. ALADÁR:
A HÉT VAK PARABOLÁJA.

LA PARABOLE
DES SEPT AVEUGLES.

138.

138. RAUSCHER LAJOS: SZÉLAKNAI RÉSZLET.
AQUATINTA.

COIN D'UN VILLAGE
HONGROIS.

MDK

Czakó Elemér

Magyar Iparművészet 1908. évf. 136.1.

Czakó Elemér dr.

h. államtitkár

Az Orsz. Magyar Iparművészeti Társulat új elnöke.

Magyarság, 1927. szept. 30.

MDK

Czakó Elemér

Czakó E.: Iparmüvészeti kiáll. Aradon. Magyar Iparmüvészet 1905. 211.l.

MDK

Czakó Elemér

A magyarság néprajza. Magyar Iparművészet 1934. 24.l.

MDK

Czakó Elemér dr

igazgató 1910-15

Az Ipm. Isk. ...tanárai...szakoktatói...1880-1936. Iparműv. Isk. Évk. 1934-36. Bp. 1936. 45 l.

Czakó Elemér (Szolnok, 1876. dec. 16. -- Bp., 1945. jan.): könyvkiadó, iparművészeti szakiró. Egy.-i tanulmányait Párizsban végezte. Hazatérte után az Egyetemi Könyvtár gyakornoka (1897--98), majd az Iparművészeti Muzeum könyvtárosa (1899--1905) lett. 1907-től a muzeum őre, 1911-től az Iparművészeti Isk. ig.-ja volt. 1916-tól a vallás- és közoktatásügyi min.-ban teljesitett szolgálatot, 1925-ben h. államtitkári cimet kapott. 1925-től 1934-ig az általa ujjászervezett Egyetemi Nyomda főig.-ja. Szerkesztette Az iparművészeti iskola évkönyvét (1912--16), a Közmüvelődést (1927), A királyi magyar egyetemi nyomda története c. jubiliáris kiadványt (1931--34). -- M. A könyvnyomtatás és könyvdiszités iparművészete (Bp., 1902); A magyaros izlés (Györgyi Kálmánnal, Bp., 1930); Cirill-betüs könyvek Budán (Bp., 1939); Ábécénk életrajza (Bp., 1939); A bélyeggyüjtés értelme (Bp., 1941).

Czakó Elemér könyvkiadó, iparművészeti szakíró

Magyar Életrajzi Lexikon

MDK

Czakó Elemér

Szfvi Ipm. Biz. Magyar Iparmüvészet. 1914. 279.l.

Czakó Elemér

MDK

Az iparművészeti karácsonyi kiáll. Vasárnapi Ujság, 1901. 47.sz. 763. l.

Czakó Elemér, áll.titk.

a tervezöknek nagy segitséget nyujtott. Nagy tudását és gyakorlati képzettségét állitotta sorompóba. A Déri Muz. elökészitö bizottságának 10 évenát volt vezetöje.

Belényessy Zsigmond: A debr. Déri-muzeum épülete.- M.Ip.Müvészet. 1931.1-2.sz. 14-15.l.

MDK

Czakó Elemér

Az iparmüvészet irodalma. Magyar Iparmüvészet
1902. 299.l.

mDK

dr. Czakó Elemér
Fanár

által szerkesztett évkönyvből grafikai reklámkártyák az Sparmüvészeti Iskola növendékeinek munkái: ábrák.
Gr. Sz. 7 z. 158, 159, 160 lapon.

F.-sz G. Az Sparmüvészeti Iskola Évkönyve.

Grafikai Szemle 1913 évf 7 z 156 l

Czakó Elemér dr.

MDK

Szakirodalom, zakoktatás alatt idézi a
"Grafikai szemle" cikkirója - hogy a magy.
Iparmüvészetben" Czakó E. dr. birálja a magy.
"nyomdázok képzését.
Czakó szerint „a nyomdázmüvészet rövidén
kombinatív müvészet. Nem komponálás, tanem
kombinálás a nyomdáz feladata.

Novák László:
Szakirodalom, zakoktatás
Grafikai Szemle 1908 4 z. 74 o.

MDK

dr.Czakó Elemér

Az Ipm. Társ. választmányi ülése. Magyar Iparművészet 1906. 46 l.

Czakó Elemér ivó (Erdélyi Múzeum folyóirat ban, a képivókról szól)

Pásztortűz, 1928. 9 sz.

208 l.

Dr. Rosha Márton: A miniatűr

MDK

Czakó Elemér dr.

Czakó E.dr.: Lippich Terka. Müvészet 1905. 46-49.l.

MDK

Czakó Elemér dr.

Interieur-kiállitás. Dalmübarátok. 162-163.l.

MDK

Dr.Czakó Elemér,igazgató
/szentiványi/

a milanoi kir.olasz tud.és müv. akadémia tagja, a M.Orsz. Képzömüvészeti Tanács tagja, A Szent György Clh igazgatója, a Mübarátok Köre elöadója, az Orsz. M.Iparmüvészeti Társulat választmányának és kiállitási bizottságának tagja, stb.

Az Iparmüvészeti IskolaÉrtesitöje.1911-12.
Jelentés az 1911-12-iki iskolai évröl. 16.l.

CZAKÓ Elemér

Mária Teréza úti iskola butorait tervete

ld. Erdei 1991 71.

kation durch Mitarbeit. (Identification
ollaboration).
m und Zweck.- Berlin.- n° 3, 74, pp 6-8.

ucturation du milieu ambiant peut aussi se
âce à la participation active des intéressés :
propreté grâce à une organisation du tra-
entifique, un environnement soigné et gai
l'intiative permet une meilleure identifi-
l'entreprise. Exemple concret : la réorga-
du Combinat Zentronik VEB (machines de bu-

wie eine Uhr. (Une usine comme une montre).
m und Zweck.- Berlin.- n° 3, 74, pp 9-I3.

ent global de l'environnement depuis le lieu
il jusqu'à l'habitation pour les travailleurs
ne de montres de Ruhla.

m Klub. (Visite dans un club).
m und Zweck.- Berlin.- n° 2, 74, pp 8-I2.

d'entreprise : autour d'un théâtre de 250
un restaurant, différents lieux de rencontre.

Czakó Elemér

Czakó Elemér az Iparmű vészeti Iskola igazgatója megszervette a heranna szakosztályt. Oktatónak felhérte a bécsi Schleich Vilmost, a szakosztály vezetője Groh István lett.

Gádor István: Pályám emlékeiből
M. Ivészet, 1975. november – 6 oldal.

Czakó Elemér, grafikus

Az Orsz.M.Kir. Iparművészeti Iskola igazgatója volt 1910-től 1915-ig. 52.old.

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparműv.Iskola /1880-1944/ oktatási rendszere és forrásai 37.old

Műv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

CZAKÓ ELEMÉR, grafikus

Morelli Gusztav halalakor,1909-ben Czakó Elemér az iskola igazgatója ugy bucsuzott tőle,mint a Doré-féle fametszeti felfogásban gyökerező tónusos fametszés Magyarországon egyedülalló mesterétől. 40.old.

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/ oktatási rendszere és forrásai 37.old

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Czakó Elemér,grafikus

1910-ben indult meg az új grafikai osztaly az ujonan k
kinevezett igazgató,Czakó vezetésével.Az iskola mar két
évvel korabban tanfolyamot nyitott nyomdaszok szamara,
ennek oktatasi anyagat a szkosztaly szamara alapul vet
ték.Rajzoktatas,betüirás,szinekre,gyakorlati feladatok
ra terjedt ki. 46.old.

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/
okatatási rendszere és forrásai 37.old

Müv.Tört.Ert. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

dr.Czakó Elemér, grafikus

Az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola tanarai,tanarsegé
dei/segédtanárai/.-dr.Czakó Elemér,-1907-1910.-Irofalo
lomtörténet,Grafikai szakosztaly vezető tanara
52.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskloa/1880-1944/
oktatasi rendszere és forrasai 37.old.

Müv.Tört.Ert. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

dr. Czakó Elemér, művészeti író 1)

Szolnokon született 1876-ban, elhúnyt Bpesten 1954-ben.
1899-től 1916-ig az Iparművészeti Is.kola tanára, majd igazgatója. Sok iparművészeti cikket ír szaklapokban. Könyve jelent meg Kolozsvári Mártonról és Györgyről.

Herczeg Ibolya: Jegyzetek.
Kritika, Budapest, 1976. aug. 12. old.

dr. Czakó Elemér, művészeti író 2.) Folytatás

1907-ben Gádor István az Iparművészeti Iskola zobrász szakára járt, ahol Maróti Géza tanított. Egyszer egy síremlékfeladatot adott tanítványainak, azt mondván, hogy a nyalc legjobb az 8 költségén mehet Bécsbe, megnézni az ottani kiállítás. 1909. nyarán indult a társaság, kísérőjük dr. Czakó Elemér volt. A kiállítást „Kunstschau Wien, 1908" címmel rendezték. – Az Iparművészeti Iskola igazgatója lett, Fittler Kamil halála után.

Gádor István: Pályám emlékei. 1910-ben,

Kritika, Budapest, 1976. aug. 7. old.

Czakó Elemér

Graphus

Méltatás

Szántó Tibor: Hogyan vált a magyar...

Művészet, 1974. julius - 4 lap.

Czakó Elemér, [ ]

l.: Kozma Lajos

Nemeskürty István: A könyv, mint esztétikum 10

Élet és Irodalom Bp. 1983. máj. 25 XXVII/12

Czakó Ferenc

Résztvesz a kiállításon

Jubileumi Plakátkiállítás
Bp. Szépműv. - Múz. - 1975.

Cakó Ferenc

grafikusmű.

„Biostró" ja a tizedik ornágos (sokszorosított) grafikai biennálén Miskolcon

Wagner István
ciné

Magyar Hírlap
1979 dec. 20.

Szakó Ferenc festő

Egy pillanat műve

Az Art's Harmony Társaságot azzal a céllal hozta létre Bartha Katalin hegedűművész, hogy harmóniát teremtsen a különféle művészeti ágak együttműködésével. Az előadásokon tehát komplex audiovizuális élményt kívánnak nyújtani zenével, verssel, mozgással és képpel, mindig az adott témának megfelelően.

A legközelebbi rendezvényen divatossá vált szó, a kommunikáció áll a középpontban. A műsor a legősibb beszélő dobokkal indul, majd egy héber dal vezet a bibliai népek szimbólumrendszeréhez. Foglalkoznak az előadók például a haranggal, Ancsel Éva írása után Nagyiványi Péter pantomimművész kompozícióját láthatjuk a harangról.

A hét végén páratlan élményt nyújtottak azok a percek, amikor zenészek és egy képzőművész kommunikációjából született új mű, a szemünk láttára: Cakó Ferenc a felhangzó zenével összhangban teremtett homokgrafikát.

Világszerte jelentős sikereket aratott animációs rendezőnk egyébként néhány napja nyerte meg Espinhóban a zsűri nagydíját A homok dala című egyedi filmjével. Rendkívüli technikájú, az egész világon különlegességnek számító homokanimációs filmeket készít: nem ceruzával rajzol, nem fest, hanem alulról megvilágított üveglapon söpri-simítja a homokot ördögi ügyességgel. Pillanatokon belül változik át egy fa arccá, amint az arcok is egy-két mozdulat során alakulnak át derűsből dühössé vagy lágyból keménnyé – mindez úgy, ahogy a zene ritmusa, hömpölygése változik.

Az alkotói folyamatot videoprojektor segítségével követhetjük, így jól láthatunk minden fázist, amint megszületik a homokgrafika.

Aki tehát sosem volt, rendkívüli élményre vágyik, annak érdemes elzarándokolnia ma este fél nyolckor a Pataky Művelődési Központba. Az előadás címe: Add tovább. Valódi csemegének ígérkezik. Add tovább!

• E. E.

Cakó Ferenc homokgrafikája

A kultuszminiszter levele Pomogáts Bélához

Könyvesboltok „védnöksége”

Magyar Bálint kultuszminiszter nyílt levelet intézett Pomogáts Bélához, a Magyar Írószövetség elnökéhez. Több mint száz értelmiségi csatlakozott ahhoz a petícióhoz (Magyar Hírlap, XI. 18.), melyben aggodalmuknak adtak hangot a Bibliofil Kft. privatizációja miatt. Mint hírt adtunk róla, az ÁPV Rt. döntése alapján (XI. 19.) a Könyvesház Konzorcium nyerte el a Bibliofil Kft. 25 vidéki könyvesboltját (szemben a másik pályázóval, a Pesti Szalon Konzorciummal). A jövőre nézve ez nem jelent kellő szakmai garanciát, vélekedik a művelődési tárca vezetője levelében, melyből az alábbiakban közlünk részleteket:

A két pályázati fordulóban értékelt szakmai és gazdasági alkalmasság szempontrendszerének az értékelésben megjelenő aránytalan volta miatt a minisztérium felemelte szavát. Inkei Péter helyettes államtitkár 1996. április 5-én levélben fordult az ÁPV Rt. Kereskedelmi és Szolgáltatóipari Ügyvezető Igazgatóságához. Idézet a levélből: „…A pusztán pénzügyi befektetők háttérbe szorítása érdekében a pályázati felhívásban markáns megjelenítését kérjük annak, hogy elsősorban azon pályázókat várjuk, akik hosszabb ideje könyvkiadóként működnek. Legyen kötelező mellékelni a vállalkozás által az utóbbi 2 évben kiadott művek jegyzékét, eredményezzen. Ennek folyamán felmerült az, hogy lehetne olyan befektetőket találni, akik a megújuló nemzeti könyvkiadásban szerepet játszanak, és az elmúlt 6-8 évben jöttek létre.”

A második forduló lezárultával ismét napirendre került a piaci viszonyok kiegyensúlyozatlansága miatti kifogás, emiatt az MKM a pályázat 2. fordulójának pontozását vitatta. Álláspontját a Privatizációs Ágazati Bizottság 1996. november 5-ei ülésén az emlékeztető rögzítette:

„A pályázati felhívás szempontrendszerét az ÁPV Rt. a szaktárcával együttműködve alakította ki, és ennek során a pályázók szakmai alkalmasságának fokozott figyelembevételét, a belföldi befektetők előnyben részesítését és a piaci verseny érvényesítését kívánta biztosítani. A pályázat keretében a legmagasabb pontszámot elért Könyvesház Konzorcium esetében nem zárható ki annak lehetősége, hogy az eddigi tendenciák folytatásaként – miszerint a Könyvesház Kft. már többségi tulajdonnal rendelkező nem szakmai tulajdonosai a szakmai tulajdonosok üzletrészeit felvásárolják – a Bibliofil Kft. bolthálózatba közvetett módon pénzügyi befektetők tulajdonába került Capital Rt.-vel kapcsolatban felmerült – bár nem bizonyított – tulajdonosi összefonódás esetén a piaci verseny érvényesülésének feltételrendszere is csorbulhat.”

Az MKM szakmai törekvései tehát két dologra irányultak. A pénzügyi befektetőkkel szemben a minél több szakmai érdemmel és így garanciával bíró pályázónak kívántunk esélyt nyújtani. A nyílt levél aláírói előtt ismeretes, hogy a második helyre szorult pályázó e tekintetben fölülmúlja a nyertest. A minisztérium képviselője a szakmai szempontok fokozott figyelembevételével egyébként az első forduló értékelése során a legtöbb pontot a második helyezettnek adta.

Másik célunk a monopolhelyzet kiküszöbölése volt. Az ÁPV Rt. munkatársai a pályázók joganyagának elemzése alapján kizárták a két nagy könyvesbolti hálózat összeolvadásának realitását (legalábbis a következő három évben).

1996. november 19-én az ÁPV Rt. igazgatósági ülésén a minisztérium képviselője mérlegelésre ajánlotta ismét a következő szempontokat: törekvést a monopolhelyzet elkerülésére, szakmailag hiteles tulajdonos preferálását, a profil megőrzésére vonatkozó garanciák megkövetelését, az árajánlat kizárólagosságával szemben az irodalom és könyvkiadás távlati érdekeinek érvényesítését.

Ennek ellenére az igazgatóság egyhangú szavazással döntött a beérkezett pályázatokat illetően, és a Bibliofil Kft. a Könyv[illegible]

Postabank Lakossági Bankszámla

Hogy ez eddig nem jutott eszembe?!

Czako Gábor

porcellánfestő

1884

l.

Ruzicska Herend

58. l.

1271

Görögkeleti

1271. *Jézus születése*

A barlangszerű istálló szalmán, fekszik az ujonna angyal, lábainál Mária és m tett kezekkel és térden áll asszonyok láthatók. Az előbl magukkal, sőt az egyiknél közül egy kis gyermekével Fölül a megnyilt felhők közö féle színű szárnyakkal. A fel és a jászolon innen, a padl olvashatók:

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΨΕΦ

Fa, méretei 19 : 15 cm. 1894 szeptember 13-án M. Roc Elszámoltatott 1895 augusztus molásra nézve lásd az 54347- 61301 sz. min. előadmányi ív 1900 november 28-iki 4561 (6 26-iki 373 eln. sz. leirat (46-

Jegyzet. L. az 1896-ik Nº. 220. — Preisliste Nº. 220

III

Vét. 1894

Ø Czakó Ilona

1938/39. tanév végén
iparostanonciskolai
rajztanitói oklevélet
kapott

Ferképzőmfőiskèvk
1937/39

18 B. l

mak.

Czakó István

Fametszete: „A présnél"

(reprodukció)

Székely Tamás: Sfju nyomdászok Grafikai szakkoře

Magyar Grafika 1962. . 6. évf 1. sz 57. l.

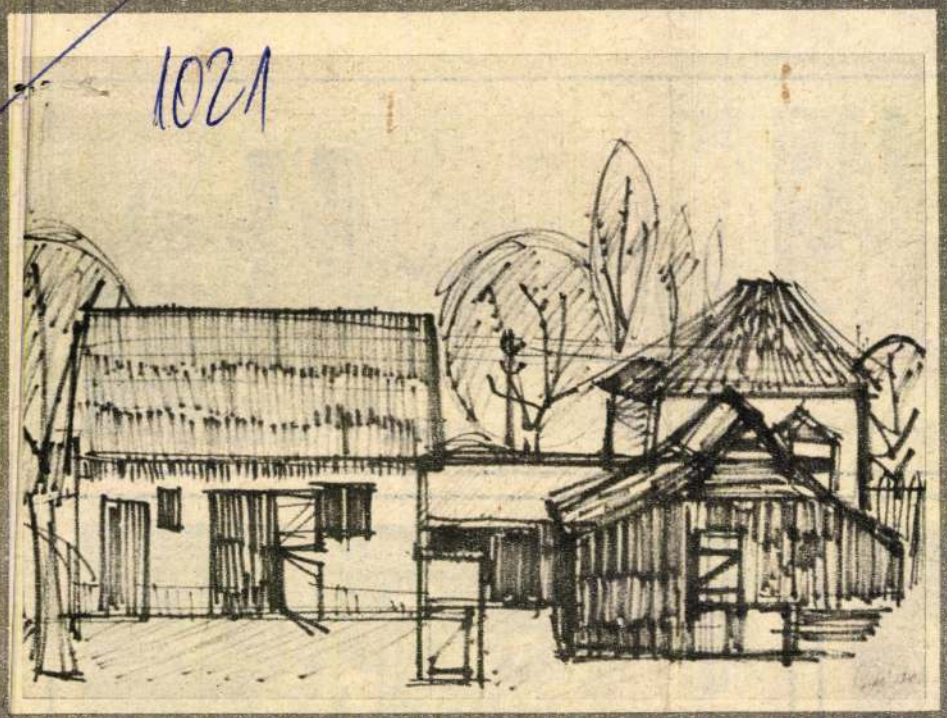

CZAKÓ JÁNOS IV. GIMNAZISTA — VÁZLAT

GYUMBJÉR ÉVA III. GIMN. — KROKI

Még ez a szeszélyes nyár is kedvezett a kéthetes mártélyi középiskolás képzőművészeti tábor fiataljainak. A tábornyitás napján nagyon szitált az eső, de ez csöppet sem nyugtalanította az ország különböző tájairól érkező fiatalokat. Nekiláttak a sátortábor berendezéséhez. Csupán két szülő cipelte vissza féltve óvott csemetéjét. Senki nem tartóztatta őket. A lányok és fiúk egyaránt nevettek a dolgon. Fölöslegesnek, groteszknek érezték a szülői kíséretet, az affektáló kényelmességet.

— Az ország minden részéből vannak itt gyerekek, éspedig többnyire azok, akik valamilyen megyei vagy területi versenyen díjat nyertek, tehát a legtehetségesebbek — mondja Oláh Miklós, a Csongrád Megyei KISZ Bizottság ötletes, tevékeny kulturális felelőse. Nemcsak a gimnáziumokból, hanem a különböző iparitanuló-intézetekből is érkeztek fiatalok, ahol ugyan nincs hivatalos rajzoktatás, de mint a jelek mutatják, törődnek a tehetségekkel. Hogy mi adta az ötletet a képzőművészeti tábor megrendezéséhez? A gyulai, keszthelyi és sárospataki diáknapok képzőművészeti kiállításain látott figyelemre méltó anyag. A találkozót a KISZ Csongrád megyei bizottsága szervezte meg a Népművelési Tanácsadóval karöltve. A KISZ K. B. mellett jelentékeny anyagi támogatást kaptunk a Munkaügyi Minisztériumtól.

Amikor a megnyitó utáni harmadik nap délutánján megérkeztünk Mártélyra, már javában folyt a tábori élet.

Buzgón és örömmel rajzolnak. Néhány napi munkájukból is annyi jó anyag jönne össze, hogy akár egy teljes magazinszámot meg lehetne tölteni vele. Nem szolgaian másolják a természetet. Válogatnak a látványban, mérlegelnek, ötletesen alakítják a választott témát. Hányan rajzolják például a partoldal különös görcsös fáit, ki-ki a maga ízlését, karakterét viszi bele a megoldásba. Pintér Márta akvarellje friss, lebegő hangulati élményt ad: a víz fölé hajló fa ágai szinte beleoldódnak a párás levegőbe. Guglava Katalin finoman árnyalt ceruzavonásokkal rajzolt fatanulmánya a korhadó, üreges törzs és az életért folytatott küzdelmet jelző, szalagszerűen hullámzó ágmaradványok párhuzamára hívja fel a figyelmet. Lipták György könnyed, határozott vonalú tollrajza a fatörzs erőteljes tömegét s a rengeteg apró részlet változatosságát, finomságát egyaránt képes érzékeltetni.

Lipták különben Karancslapujtőről érkezett, s ő a tábor legfiatalabb tagja, az idén végezte a VIII. általánost.

— Ötödikes koromig tulajdonképpen nem is igen szerettem a rajzot — meséli magáról. — Hármasom volt rajzból. Akkor jött hozzánk egy fiatal tanár, Orosz István, aki festőművész is volt. Ő keltette fel bennem a rajz, a művészet iránti érdeklődést. Úgy látszik, jó volt, amit csináltam, mert felfigyelt rám, külön is foglalkozott velem. Iskolán kívül, beszélgetés közben úgy kezelt szinte, mintha fiatal kollégája lennék. Órán azonban szigorú volt, tőlem fokozottabban megkövetelt mindent.

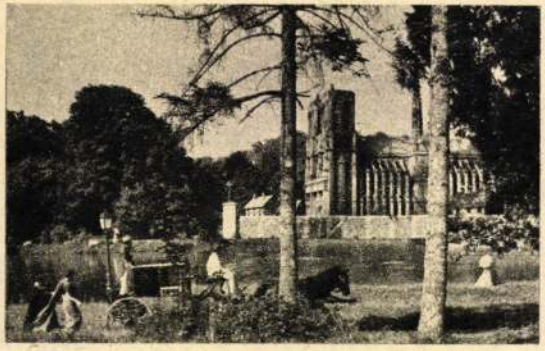

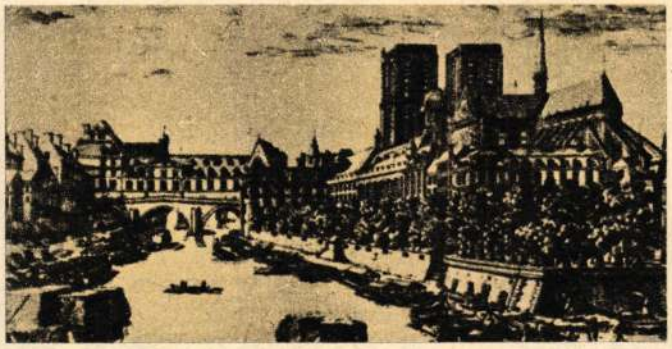

A PÁRIZSI NOTRE-DAME METSZETE 1848-BÓL, DIVATRAJZ AZ 1830-AS ÉVEKBŐL, A SZÍNHÁZ TÉR A NAGY PESTI ÁRVÍZ IDEJÉN. KORABELI KÉPEK ÉS UGYANAZ FILMEN

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
IF JUSÁGIM

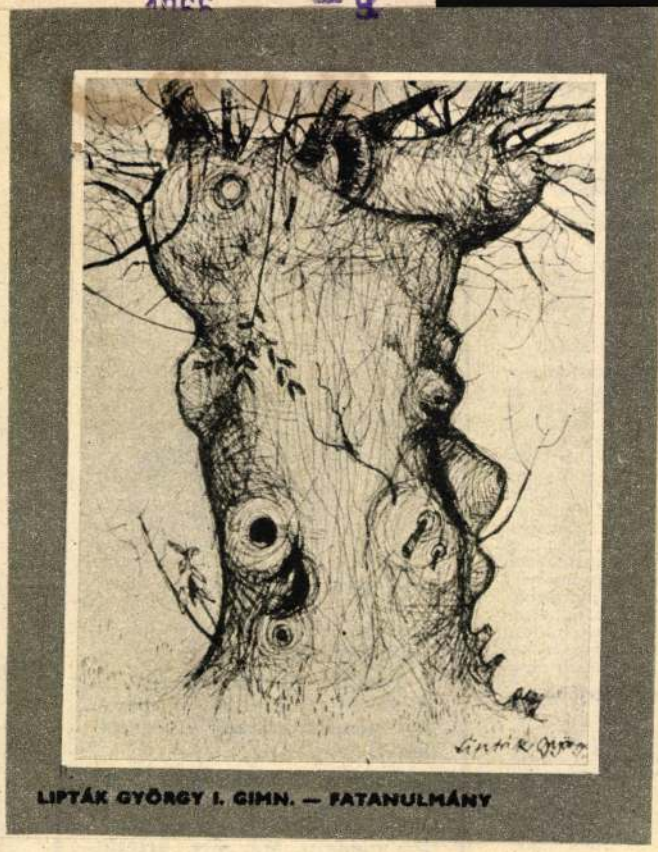

LIPTÁK GYÖRGY I. GIMN. — FATANULMÁNY

imtárlat

FÜSTÖS ZOLTÁN:
RENDKÍVÜL JÓ ÉRZÉS
ENNYI TEHETSÉGES GYEREKET
EGYÜTT LÁTNI,
SEGÍTENI ŐKET
A KIBONTAKOZÁSBAN,
A KÉPZŐMŰVÉSZETI LÁTÁSBAN

Zoli bácsi — így emlegeti mindenki Füstös Zoltánt, a táborvezető szakköri tanárát.

— Rendkívül jó érzés ennyi tehetséges gyereket együtt látni, segíteni őket a kibontakozásban, a képzőművészeti látás elsajátításában. Remekül tanulnak egymás munkastílusából is. A tábor napirendje eléggé kötetlen: napi két órai csoportos foglalkozás, modell utáni rajz, korrigálás, egyik délután előadás, este művészeti filmvetítés. Sok tehát a szabad foglalkozás.

— Várakozásunkat meghaladóan jól sikerült ez a művészeti találkozó — állapítja meg Dér Rózsa, a KISZ K. B. kulturális osztályának munkatársa. — A fiatalokban rengeteg az érdeklődés, az alkotásvágy. Valódi ambíció feszíti őket, s talán ez magyarázza, hogy kerülik a modoros külsőségeket, vad zsenis pózokat, s csak egyetlen fiú akad közöttük, akinek „tolla" némileg emlékeztet a beatles hajviseletre. A tábornak szerepe van a fiatal tehetségek felfedezésében és a képzőművészeti kulturáltság fejlesztésében. A művészetelmélet és a társművészetek problémáiról budapesti szakemberek tartanak esténként beszélgetéssel, vitával egybekötött előadást.

Ami a tábor helyét illeti, a választás szerencsésen esett Hódmezővásárhelyre. Jövőre és az elkövetkezendő években ismét szeretnénk megrendezni a nyári képzőművészeti tábort. A találkozó végén az itt alkotott munkákból kiállítást rendezünk. Ebből az anyagból azok a művelődésügyi szervek is meggyőződhetnek a kezdeményezés életképességéről, hasznosságáról, akik a találkozó előtt bizalmatlanok voltak és kitértek az anyagi támogatás elől.

Ez a kezdeményezés valóban megérdemli az anyagi és erkölcsi támogatást. Reméljük, hogy a mártélyi középiskolás képzőművészeti találkozó az elkövetkezendő évek során színvonalas és érdekes tradícióvá fog válni.

(FOLYTATÁS A MÁSODIK OLDALRÓL)

Kedves Erdődy András! Őszinte csodálkozással olvastam panaszos leveledet. Azt írod, hogy a lányok közül sokan szerelmesek világhírű filmsztárokba. Nem tudom, hogy hogyan képzeled el a szerelmet, de szerintem nem alakulhat ki úgy, hogy az egyik fél nem ismeri a másikat. Én inkább úgy mondanám, hogy a lányoknak tetszik egy-egy színész. Ez azonban nem bűn, és nemcsak a lányokra jellemző. (Lásd: Gina Lollobrigida!) Leveled további részét szintén eltúlzod. Országunkban, leányismerősödön kívül, még sok ezer lány jár fiúval, és nem hinném, hogy azért, mert úgy tudja, hogy kedves partnere orvosnak készül! Ezenkívül még két dolgot szeretnék kérdezni: 1. Miért nem a kedves fiú kollégáidnak írsz egy ilyen dorgáló levelet? Hiszen saját bevallásod szerint a fiúk különféle rosszakat tesznek a lányoknak, pl. rászoktatják őket a dohányzásra, és szegény lányok képtelenek ellenállni a csábításnak. Nem lenne célszerűbb, ha a fiúk nem akarnák rászoktatni a dohányzásra a lányokat? 2. Nem gondolod, hogy a többi lány nemcsak azért nem maradt meg melletted, mert a papád gyári munkás? — És végezetül az összes lány nevében köszönöm azt a megállapítsát, hogy minket lányokat is emberszámba veszel. Azonban ezt egy kissé elkésett dolognak tartjuk az egyenlőség korában. Üdvözlettel:

Marx Márta, Budapest

És az egyetlen fiú vitapartner:

Erdődy András leveléhez. Szerintem egész leveled tele van rejtett öndicsérettel, beképzeltséggel. Rengeteg olyan dolgot említesz, amiből arra lehet következtetni, hogy egyáltalában nem ismered a lányokat! Írod például, hogy a lányok szerelmesek világhírű filmsztárokba. Csak nem vagy féltékeny rájuk? (Tulajdonképpen hány éves lányokra gondoltál? 9, esetleg 10?) Fölöslegesnek tartom, hogy részletesebb véleményt írjak.

Kékkői László, Budapest

Kommentár nélkül közöljük:

Lapjukat márciusban láttam meg először, s azóta rendszeresen elolvasom a megjelenő számok minden sorát. Már hetek óta készülök, hogy őszinte elismerésemet fejezzem ki az IM szerkesztőségének, s egyúttal bekapcsolódjak a lapban kialakult »egészséges viták« taglalásába. Sok fantázia van a magyar ifjúságban (ha az idősebb generáció néha általánosítva is állítja az ellenkezőjét), hiszen már a tizen-évesek megjelenő írásai is legnagyobb részt korukat meghazudtoló józanságról, az élet helyes elképzeléséről, cselekedeteik tudatosságáról tanúskodnak, s ha akad is közöttük néhány éretlen, »mának élő vidám fiú«, azok mindig megkapják a frappáns választ az IM hasábjain (s gondolom a szerkesztőségtől levélben is).

Papp Mihály, Hajdúdorog

Most, amikor már múltja is van a Magazinnak, most írok elismerő és helyeslő levelet. Rövid, de sziporkázó kilenc hónap telt el az első szám megjelenésétől napjainkig. Ez alatt tizezrek kísérték figyelemmel a folyóiratot. Vitatkoztunk, elemeztünk, bíráltunk, miközben saját gondolataink láttak napvilágot a szerkesztők szavaiban. Őszintén megmondjuk problémáinkat, mert őszinte válaszokat kapunk rájuk. Ez van.

Tetszett a »Beszéljünk őszintén a szerelemről« és az a cikk, amely »Felsőbbrendű?« címmel jelent meg. Szép kezdeményezés volt a magyar iskolai testnevelést civilizáltan és jóindulatúan szapuló írás, kár, hogy csak kezdeményezés maradt.

Nem tetszett, de nem ám, hogy már az első számban tévedést követtek el (képcsere), ez azonban szerencsére nem lett jellemző. A sportról szóló cikkek elég felületesek, talán csak a labdarúgó VB-ről írtak itt a sártekén, nem pedig a fellegekben. Tartalma sohasem, de hangneme vitatható a »Gitár és önérzet« című írásnak.

Javaslat: Lehetne vitát indítani a hajviselésről, folytatni kellene a vitát a testnevelésügy helyzetéről, és végül nagyobb nyilvánosságot kaphatna az Egyesült Államok fasiszta vietnami háborúját elítélő fiatalok hangja. Tisztelettel és a többi formaság

Miklós László, Makó

Leveleiteket — teljes névvel és címmel — továbbra is várja

AZ IM SZERKESZTŐSÉGE

FENYŐSY ANTAL

Elment, anélkül, hogy összecsomagolt volna.

Asztalán befejezetlenek a megkezdett munkák. És menynyi-mennyi maradt elvégezetlenül!

Tegnap még köztünk volt. Nevettünk, tréfálkoztunk, ugrattuk egymást jó, öreg barátok módján. Ma meg értetlenül keressük — hát a Tóni? Hol van a kisöreg? Úgy ment el közülünk csendesen, — szinte észrevétlenül, ahogyan dolgozott. Csak akkor venni észre, ha hiányzik. És most már mindig hiányozni fog.

Nekünk, akik barátai, munkatársai voltunk, hiányozni fog göcsögős nevetése, lomha, mackós le-föl járkálása, csendes, derűs kedélye, megbízható, pontos, nagyszerű munkája. Olvasóinak, akik szerették, hiányozni fog az a sok-sok színvonalas rejtvény, amelyet oly elegáns bravúrral készített, nemcsak szórakoztatásunkra de művelésükre is.

Mi marad?

Egy olvasónk írta: . . . a rejtvény alsó sarka jó rázós, gyürkőzni kell vele — de megéri!«

Ez marad.

IM IFJÚSÁGI MAGAZIN

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: **Tóth László** igazgató
Szerkesztőség: Budapest V. Beloiannisz u. 16. Telefon: 121-780
Kiadóhivatal: Budapest VI. Révai u. 16. Telefon: 116-660
Beküldött kéziratokat, rajzokat és fotókat nem őrzünk meg, és nem küldünk vissza
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a lakhely szerinti illetékes helyi (Budapesten kerületi) postahivatalok hírlaposztályán és a hírlapkézbesítőknél. Előfizetési díja ¼ évre 21.— Ft, egész évre 42.— Ft
66.2483 Athenaeum Nyomda, Budapest. Felelős vezető: **Soproni Béla** igazgató
INDEX: 25.404

CZAKÓ János festő

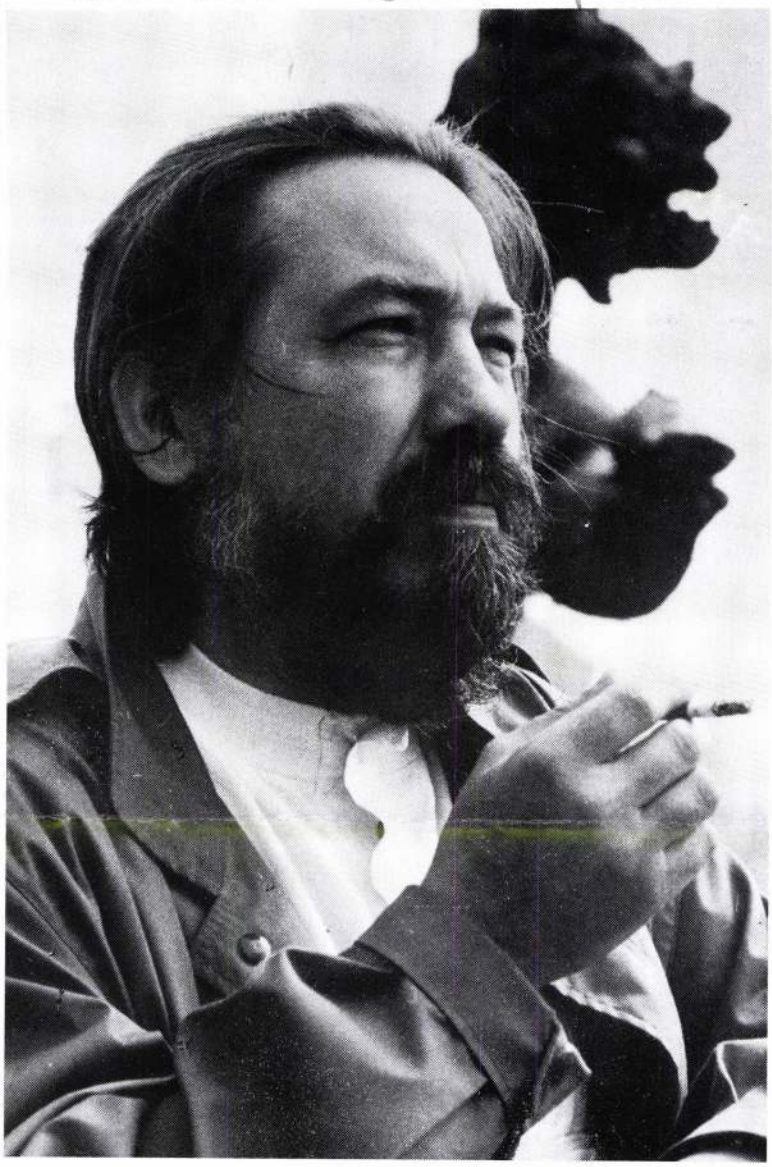

Önmagáról az ember vagy nagyon hosszan, vagy nagyon röviden vagy sehogyan sem tud írni. Most mégis kell, azzal a tudattal, hogy mindenkinek más és más lehet fontos, mit tudjanak róla, persze azt is, hogy miért. Most mégis könnyű helyzetben vagyok, mert igazán most nem rólam, hanem Mártélyról van szó.

Számomra döntő, hogy 40 nyaramból Hódmezővásárhelyen, vagy Mártélyon töltöttem néhány hetet. Anyai nagyanyám testvére talán a legjobb, ha nem a legjobb kenyeret sütötte a nagyállomással párhuzamos egyik utca pékségében. A vásárhelyi kirándulások a forrón gőzölgő, foszlós „kakastejes" cipók, a kemence mellett cserépedényben érlelődő szilvalekvár bőrkemény tetejének ropogtatása, annak élménye belém ivódott örökre. Ezek, s a mártélyi pecázások, melyek soha nem engedtek el az ország, a megye elhagyására, még akkor sem, ha London, Párizs, Madrid, Leningrád múzeumait láthattam.

A mártélyi képzőművészeti tábor hallgatójaként, később vezetőjeként, tanácsadójaként meg különösen nem gondoltam arra, hogy elhagyjam e tájékot, hiszen itt van szülőhazám, itt van helyem a világban. Miért is? Mert hogy a képzőművészetre kanyarodjak vissza Holler László felsőművész és kiváló vadász itt tanított meg a szépre, Fodor József az ártéri víz, a holt-ág csillogó, vibráló víztükrének festésére, Lelkes István, Hézső Ferenc a főiskolán is a művészettörténet tudásának hatalmára, az ábrázoló geometria szigorú rendszerére, mely megpróbált – kevesebb sikerrel – fegyelemre figyelmeztetni. Négyüktől szakmát és barátságot kaptam, úgy mint táborhallgató társaimtól is, és azt, ami talán mindenki számára fontos kell hogy legyen, a létező és meghatározó közösséghez való tartozást.

Ha valaki a munkakönyvembe nézhetne megtudhatná, – lehettem volna oktató – voltam cserépkályha készítő kerámikus, grafikus, fotós, makettező, népművelő, lapszervező, most újságíró vagyok, de inkább a hajdan volt negyedszázaddal ezelőtti tizenötéves, aki társaival együtt napfölkeltét fest mártély határában hajnalban és leginkább, ha Mártélytól távol is vagyok, mártélyi.

Remélem és hiszem, hogy korábbi és nem oly régi szegedi kiállításom Mártélyról és Mártélynak készült képeim bizonyítják ezt.

Czakó János

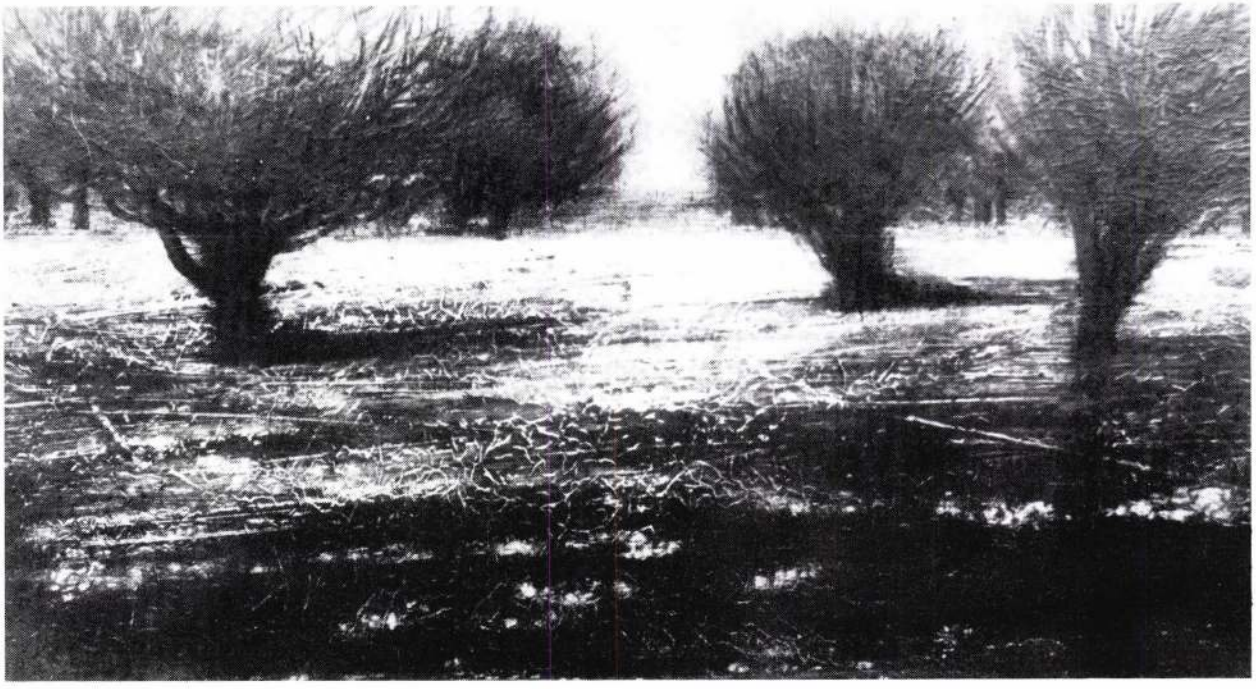

Ártér

Czakó János

Résztvesz a kiállításon
A katalógust ld. Alexin
Andornál

Délalföldi Tárlat I–X.
1965–1974.

Czakó János

A mártélyi Országos Ifjúsági Képzőművészeti Tábor vezetője

cikk „Tornyai János festőművész" címszó alatt

Neuberger Róbert cikke: „Paraszt bakbizon a Tisza partján" ámmel Egyetemi Lapok 1978. X. 2

Csáki János

Szegeden megnyílt a XIII. dél-alföldi tárlat. dr. Koncz János megnyitó beszédében külön köszönti az elsőtől jelentkezőket, melyekhez a művész is tartozik.

dr. Koncz János: Megnyitó beszéde a XIII. dél-alföldi tárlaton.

Csongrád Megyei Hírlap, 1978. máj. 28.

Szakó János, gradicus

Szegeden az elmúlt héten megnyílt a 13. dél-alföldi tárlat, melyen szerepel a művész műve.

Palner Zoltán: Dél-alföldi festő tárlata
Csongrád Megyei Hírlap, 1974. jún. 4.

Czakó János, grafikus

Lásd: Dér István.

Tandi Ferenc: Kiállítási .... 89-92.

XXIX
8.

TISZATÁJ, Szeged, 1975. augusztus

Czakó János

Az idei Szegedi Téli Tárlaton szerepelt olajképe „Apám 60. születésnapjára" c. (mely mindössze 23x46cm-es) (emlétve)

Dér Endre: Nóteszlapon – a téli tárlatról

Tiszatáj, 1973. márc. 109. old.

Czakó János, festő

„Apám 60. születésnapjára" c. képe
meglepetés.

Dér Endre: Noteszlapon – a téli táclatról
109.

XXVII.

TISZATÁJ. Szeged, 1973. március 3.

Czakó János

Szeged

Padló vára, Kárnica 20

Omágos tiár képzőművészeti kiállítás.
Hódmezővásárhely 1965.
Kat. bev.: Oron László

8.

1971 ÁPR 18

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Czakó János

DÉLMAGYARORSZÁG

Szeged

1021

CZAKÓ JÁNOS KIÁLLÍTÁSA

A Szegedi Orvostudományi Egyetem Eötvös utcai klubjában holnap, hétfőn délután 5 órakor nyílik meg Czakó János grafikai kiállítása. A házitárlatot Zoltánfi István festőművész nyitja meg.

A Centrum Aruna

CZAKÓ JÁNOS

Művelődési kiállítás nyílt a felújított Sárgarételepi művelődési otthonban, Szegeden.

Dél-Magyarország, 1970. okt. 11.

Forradalmi események plakátokon

Ma, csütörtökön két plakátkiállítás is nyílik Szegeden. A KISZ Szeged városi bizottságának tanácstermében délután 2 órakor *Forgó Pál*, Szeged megyei város tanácsa vb művelődésügyi osztályának vezetője nyitja meg azt a dokumentum- és plakátkiállítást, mely a három tavasz eseményeit eleveníti föl. Az európai tavaszi forradalmakat, a Tanácsköztársaság történetét és hazánk felszabadulását bemutató reprezentatív tárlat jórészt szegedi dokumentumokra épül.

Ugyancsak ma, délután 5 órakor nyílik meg a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola klubjában az a plakátkiállítás, melynek anyaga a KISZ Csongrád megyei bizottsága által hirdetett pályázatra érkezett. A pályázat a magyar munkásosztály első sikeres harcainak, az első magyar proletárállam eszméinek képzőművészeti megfogalmazására hívta fel a megye lehetséges tehetségeit.

Czakó János plakátja

Czakó János

Délmagyarország, Szeged, 1974. márc. 21.

Hegedűs András:

Móra Ferenc hétköznapjai

38. Mert Móra életében az élet egyik nyomorúságát, nagy gondját, baját a felesége súlyos, 1908-ban kezdődött betegsége jelentette. A Pósáékhoz írott levelekben szólt Móra leggyakrabban és legrészletesebben Ilonka betegségéről. 1911. augusztus 11-én ezt írta: „Ezt a levelet szegény Ilonkám szerette volna megírni, de attól félek, soká lesz az, míg ő levelezget. A görcsök nem hogy ritkázódtak vagy enyhültek volna, inkább gyakoribbak és hevesebbek. A hazaérkezésünk után való nap éjszakáján háromszor is ismétlődtek s ki nem mondhatom a szenvedésünket, amit még fokoz a Panka rémüldözése. Eltávolítani meg nem lehet olyankor az anyjától, még erőszakkal se." 1913 tavaszán pesti szanatóriumba vitte feleségét, s amikor jó hírt hallott állapotáról, így írt Pósánénak: „... most már megint összenevethetünk Pankával, és vigabban locsoljuk a cserepes pünkösdi rózsánkat és megkértük, hogy ne nyíljon addig, míg anyu haza nem ér. Úgyis csak akkor lesz nekünk pünkösdünk." 1914. augusztus 14-én ezt közölte Pósánéval: „... Ilonka... sokszor elájul, vért hányt s a szívem majd meghasadt, amilyen elerőtlenedve, gyerekké zsugorodva találtam, ágyánál a sírdogáló Pankával." 1914. szeptemberére ismét felesége kiújult betegségéről i látszik, neki már ez a sorsa szegénynek kell mindnyájunknak zúgolódás nélkül.

Ilonkának nehéz volt hordozni, viseln életen át tartott betegséget. Azon nem csodálkozni, hogy a sok szenvedés m gessé, ingerültté vált. Móra a keresztet azt, ami ilyen betegségből a családra — türelmesen hordozta. Különben is ér reagált minden emberi szenvedésre.

Más okozott komoly problémát Mórá leségének olyan barátnői köre alakult k nek a befolyására Ilona költekező, szóra vathajszoló életmódot kezdett kialakítan ehhez pénzre, sok pénzre volt szükség csak a férje keresetét költötte el, titkol ságokat is csinált. Amikor Móra erre 1906-ban rájött, a csalódás szinte megráz lomása szerint haja ekkor kezdett el d s úgy érezte, hogy fénylő napjukat „elh sítja az árnyék"...

Móra költészetének ihlető forrása és tárgya a család meghitt légköre, mele ezernyi aprósága. Költészete világába e szülőket, menyasszonyát, feleségét, külö pen a leányát, Pankát „a virágok testvér csőjét, játékait, betegségét. Verseskötet első két verscsoport a következő jellemz ket viseli: Mi hárman; Körülöttünk.

Írónk sokszor a család ablakából nézte got úgy, hogy „az apró dolgok nagy do szimbólumaivá" váltak. Az Altató cím ben például, egy mindennapi helyzetképb háromstrófás kicsi dalban az élet nagy szólalnak meg: a boldogság és fájdalom, múlás és megnyugvás, a halál és szeretet:

Csicsija, bubuja, én csillagom,
Bölcsődet dúdolva ringatom,
Két szemed álomba csókolgatom,
Csicsija, bubuja, én Csillagom!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 JUL 7
Délmagyarország (Szeged)

Czakó János

1021

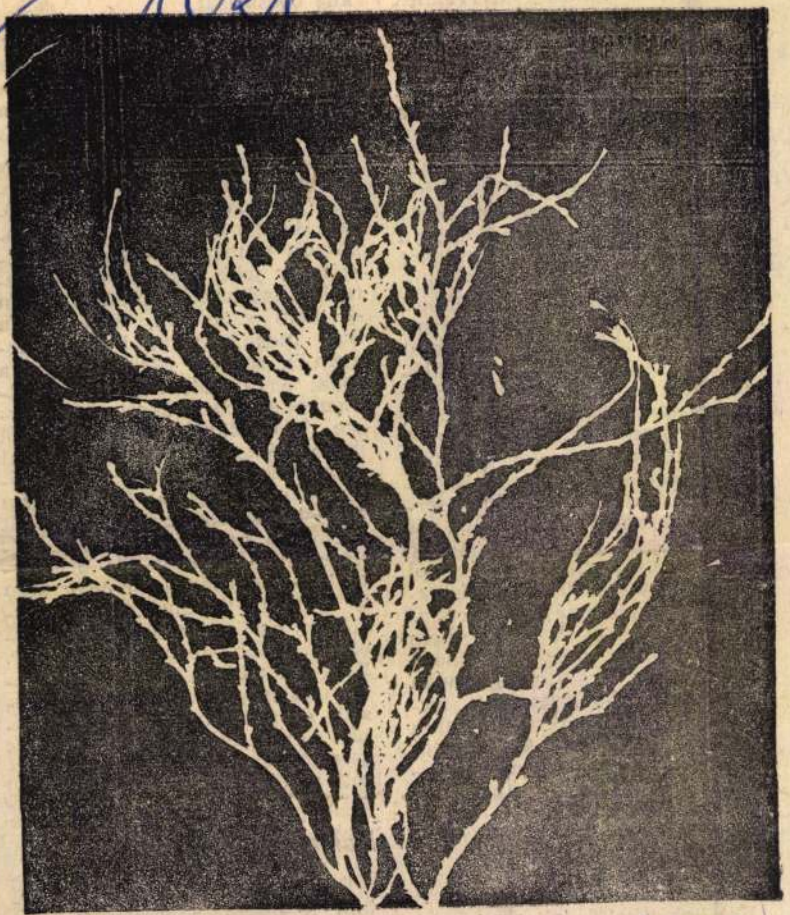

Czakó János

Szárazság

művészi rangot, csupán a
vétel tényét igazolták
Mindegy. A tudósító szerv
az ifjú kisfilmrendező által
telefonált diploma híre átm
köztudatba, s ha az önként
formátor azóta szóba kerü
tüstént utána mondják: „Ja,
fesztiválnyertes!"

A már kevésbé — de azért még mindig — ifjú operaénekesnő neve után meg az „Európa-hírű" minősítés következik, valamint a „mindenféle remek kritikákat kap"-féle lelkendezés. Szó, ami szó: valóban remekek a külföldi állomáshelyekről hazapostázott méltatások, amelyeket — miként az ifjú kisfilmrendező diadalának hírét — lapjaink ugyancsak készséggel ismertetnek. Remekek, mert — nyesettek. *Ollózottak* — ahogy a már kevésbé, de még mindig ifjú operaénekesnő egyik férfikollégája mondta. Az a férfikollégája, aki — ha nem is „Európa-hírű", de Európa-járó lévén — nem restellte városról városra, újságról újságra visszakeresni a kolleginájáról írottakat. Visszakeresvén pedig nem mást állapított meg, minthogy nem a teljes bírálatokat, csupán azok *elismerőbb passzusait* tartalmazták az „expressz" útjukra bocsátott borítékok. Az illendően előrebocsátott, udvarias *dicséreteket*, az ezt-azt kifogásoló megjegyzések *nélkül*.

Évfordulós idők

Két önhír-keltő, két maga-menedzsere — két *sikerkovács*. És rajtuk kívül még hányan, de hányan tülekednek, így a hírnév

bizony nemigen képes dátumok.

Száz, háromszáz, ötszáz éve született, meghalt történ jelese? *Pályázat* hivatott személyét, tettelt megidézni. Noha rangosabb munkák — serkentő élmény, a jobb művészi cselekedetekhez szükséges indulat híján — nem születnek, dehát („Ha már meghirdettük, híre is legyen!"), sorban jelennek meg a fotók a díjazott rajzokról, festményekről, szokrokról meg persze, készítőikről. Ha valaki jól ügyeskedik, akár *több* ilyen díjat is szerezhet a gyöngécske mezőnyökben, s így aztán mi sem akadályozza, hogy munkásságát szárnyára kapja a hír. „A díjnyertes", a „többszörös díjnyertes" — mondják az ő neve után is, s mint ilyennek, a gratulációkkal együtt természetesen egy-egy nagyobb *megbízatás* is kijár. Ezek elkészülte után a remekművek száma ugyan nem gyarapszik, de a megbízott még bátrabban hiheti magát annak, aminek szeretné: „bevett", számon tartott alkotónak.

Kampánytémák

Évfordulós időket élünk — írtam fenntebb. Kiegészítem ezt azzal, hogy a *kampány-témák* idejét is éljük. Ezért aztán egy-egy aprócska munkával is ada-

Ø Czakó János

oltárépítő

Csíkszentléleki rk. templom
1512. főoltára

Orbán B. Székelyföld
leírása II. 31–2

Gerece. A mment.
helyr. jegyzéke és vied.
268 h.

Zürzavaros dolgok
egy nem léterett
oltárépítő körül.

Az igazság Roth Viktornak
1917-ben megjelent cikkie
vol derült ki.

Czakó János
fa-szobrász

L. Landrey-Lentiványi
340. l.

ortu~~ma~~lt ~~Fején~~ caputium ~~van~~ ot hord. Haja rövid, |||
. Collaréjának ligulája széles, ||| czimádája
~~hord~~ vísel. Felirata a kép alatt két sorban:

TAL
. Töpap; Ferencz József jelles Rendvitéze, a szt László társulat

rkady István a „Hajnal" Szerkesztője."

lak nagysága 15 cm.

8979.

l. IV. új kiadás. Budapest 1873.

123
~~128~~/95 N° 5.

Czakó János, fa-szobrász. A XVI. század elején élt s a csíki vashámorok inspektora volt. Czakó készítette a csík-szent-léleki (Csík megye) róm. kath. templom csinos faragványokkal bíró főoltárát 1512-ben.

Gerecze Péter dr.: A műemlékek helyrajzi jegyzéke és irodalma. Budapest, 1906. 268. h. — *Orbán Balázs:* A Székelyföld leírása. Pest, 1869. II. 32. l. — *Schemat. Transsylv.* 1882. 64. l. — *Archiv* des Vereines für sieb. Landeskunde. 1859. 228. l.

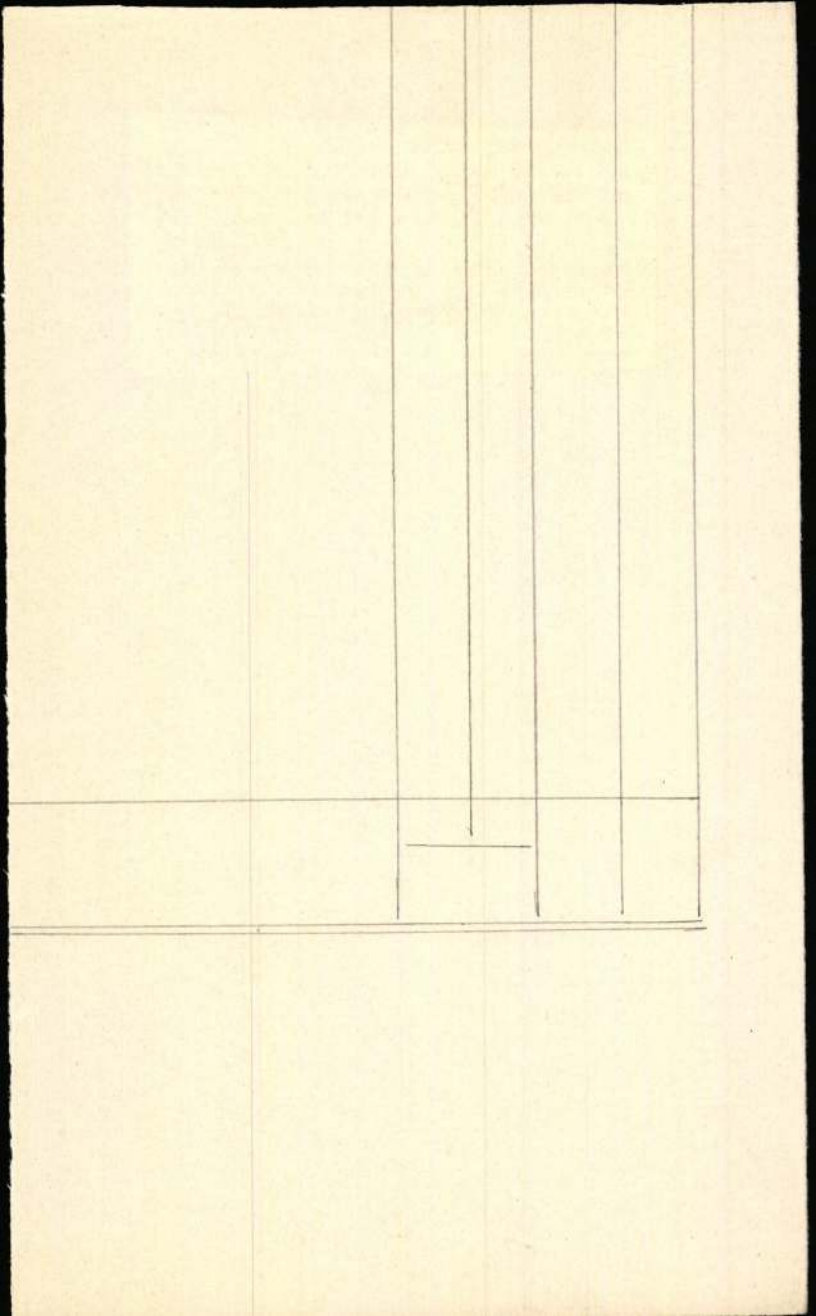

Czakó János

nincsen

Csikszentlélekiben Kaplon
főoltára 1512

Jml.

Die Michelsberger Burg

Czakó

olsárépítő

l.

Biró Erdmine

69. l.

800/32

CZAKÓ nemes fiai alapítják ?

festők 1510-ben

Molnár Erik: A magyar társadalom története az Árpádkortól Mohácsig Budapest, 1949. 304. l.

? a csíkszentléleki
rk. templom 1510-
ből való oltárát
de nem festették.
Lásd Roth V. cikkét
Arch Ért. 1917. 90. l.

Czakó mester
fiai

csíknemasági oltár
1510.

l.

Mak Vásár Kolozsvár
69. l.

Czakó nemes fiai
alapítottár 1510-
ben a csíkszent-
lélcki oltált. A
csíknemásági 1543-
ban készült és mucs
köre a szentlélekihez F

F nem Czakóhoz.

800.000.000 K., azaz Nyo
százmillió koronáról, m
mint a Lehespőváros Fana
által a budavári Lt. Háró
ság szabad helyreállítására
75.979/1926 – IX. sz. fana
határozattal kiutalt összeg
a Miecmlékeg Ost. Bizott
nevében a Lehespőváros
központi pénztárától a
mai napon felvettem

II.

Ellenvegyte

800.000.000 K., azaz Nyol
százmillió koronáról, m
mint a Lehespőváros
Tanácsa által a budav
Lt. Háromság szabad hely
állítására 75.979/1926 – IX

CZAKÓ JÁNOS

DÉLVILÁG 1996. IX. 21

Mártély Makóra ment

Hagyományt szeretnénk teremteni a Mártélyon született alkotások makói bemutatójával – mondja Oláh Nóra, a megnyitó előtt. ***(Fotó: Karnok Csaba)***

● **Munkatársunktól**

Mártély Makóra ment – egészen pontosan: a József Attila Művelődési Központon belül a Közösségi Ház Lépcsőgaléériájába. Itt mutatják be tegnaptól a Mártélyi Képzőművészeti Szabadiskola ez évi munkáit; a kiállítást *Czakó János*, a Mártélyi Képzőművészeti Szabadiskola elnöke, festőművész, nyitotta meg. Negyven munka szerepel a kiállításon, az alkotók között győri éppúgy van, akár vásárhelyi. Mint *Oláh Nórától*, a művelődési központ vizuális művészeti előadójától megtudtuk: mindenekelőtt a szó szoros értelmében „mártélyi", azaz az ottani tájjal, hangulattal kapcsolatban álló alkotásokat mutatják be az érdeklődőknek Makón. A kiállítás, amely hétköznap 8 órától 19-ig, szombaton és vasárnap 9-től délig tart nyitva, október másodikáig tekinthető meg.

Mert vannak
egyértelmű
dolgok.

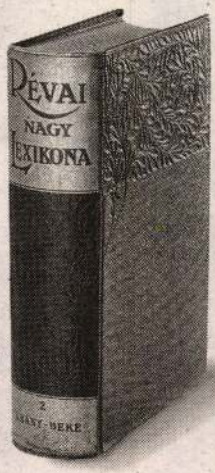

Ha nem tudja,
fellapozza.

Ugye milyen egyszerű? Döntés, kockázat nélkül.
Hitte volna, hogy egy hasonlóan egyszerű, egyértelmű és jó döntés a jövőjét is képes biztossá tenni?
Pedig ez így van. A nyugdíjbiztosítás egy tapasztalt, nagy tőkeerejű, megbízható, többmilliós ügyfélkörrel rendelkező biztosítónál legalább olyan nyilvánvaló, mint az, hogy ha nem tud valamit, akkor fellapozza a lexikont.

A m

● **Tudósítónktól**

Murányi László önkormányzati képviselő (MDF), vállalkozó nyitotta meg a Csongrád Galériában csütörtökön este a Magyar Képzőművészeti Főiskola I–VII.

Czakó János ötvösmester

Győri Emlék 1936. 99.

Cikk a győri ötvösökről

Ioannis Czako, ötvös

M.D.K.

feltehetőleg gőri; neve szerepel a Kalocsán 1603-ban kiadott céhlevélen, mely az 1529-ben Pesten kiállítottnak másolata.

Somogyi Árpád: Esztergom régi ötvösmüvészetéről

Müvészettörténeti Értesitő, Bp.1967.XVI.évf.3.sz.

142 old.

megírva

Czakó János
ötvös

Czakó János, ötvös. 1603-ban Győrött működött.

Römer Flóris: A hazai ötvös czéhek szabályai. *Századok.* 1877. 798. l.

ystrom

	Lekt. tarc. Jz.	A. Bestovich			Depot.
		Izaga	Meretej		
			mag	nil	

János II.

győri ötvös 1585

azonos Ötvös Jánossal

illetőleg Czakó Jánossal. Lásd ott!

Janikó László: Győri ötvösök a 16–19. század-

ban.

Győri Szemle

1936. 99. l.

2097. EGY FALITÜKÖR, faragott és
vergoldet, mit Barockdekor.

2098. HÁROM TÁMLÁSSZÉK, diófa
Drei Lehnstühle, Nussholz, mit
Jahrhundert.

2099. KÉT KAROSSZÉK, rokokó d
Armstühle, mit Rokokodekor, a

2100. KÉT ALACSONY TÁMLÁJU
stühle, mit niedriger Lehne, m

Czakó János

ötrös

L. Kendrey-Kentirányi

340. l.

bra ~~nézve~~ fordult. Bal felől elválasztott rövid hajat,
et hord. Ingének gallérja álló, keskeny nyak-
itt, mellénye ki ~~van~~ vágott, s kabátjának haj-
a a kép alatt:

HORVÁTH GYULA
„Képviselő"
Kady István, a „Hajnal" szerkesztője".

alak nagysága 16 cm.

jnal. IV. új kiadás. Budapesten 1873.

123/95 № 26.

Czakó János

János ötvös II.

1585–1604 Győr

Jankó győri ötv. 33. l.

1585-ben harát vett Győrött Győrvári László Kálmántól.

BUDAPEST
935 JUN. 15. XII

Czakó Eötvös János

Győr, 1603.

Jankógyőriótvl. 7. l. 33. l.

XLI

Czakó B. Rudolf MDK

Faragó Árpád szobrászmüvész lakóháza, vizf.

Mücsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Czakó B. Rudolf MDK

Kertész János ügyész bérháza, vizf.

Mücsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Czakó B. Rudolf

Popp Albert zeneszerző lakóháza, vizf.

Gombás Sarolta lakóháza, vizf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Czakó B. Rudolf

Irén-lak, toll

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

— **(Debrecenben szeptember 6-án leleplezik a 39-es hősök emlékszobrát.)** *Debrecenből* jelentik: A volt császári és királyi debreceni 39. gyalogezred soraiból a világháboruban elesett hősi halottak emlékének megörökitésére és az ezred másfélszázados dicső multjának emlékezetére a bajtársak kegyelete emlékművet állitott, melyet *József* királyi herceg fővédnöksége alatt szeptember 6-án Debrecenben ünnepélyes keretek között lepleznek le. Az emlékmü-bizottság felkéri a volt bajtársakat, hogy az ünnepségen minél számosabban jelenjenek meg. Kivánság esetén gondoskodás történik elszállásolásról.

— **(A borbélyok vasárnap ötőrai üzletnyitást kérnek.)** A borbélyok és fodrászok ma folytatták nagygyülésüket a régi képviselőházban. A gyülést *Grosch* Miklós, a Budapesti Fodrászmesterek Szövetségének elnöke nyitotta meg. Üdvözlő szavai után *Éles* József a munkaidő rendezéséről tartott előadást. Ismertette a rendelettervezetet; amely a budapesti borbély- és fodrászüzletek nyitását, zárását és a munkaadók és személyzetük közötti munkaviszonyt szabályozza. *Kontró* János ipartestületi elnök, a fővárosi érdekeltségek részéről, *Bechó* Lajos (Miskolc) a vidéki érdekeltségek részéről tartottak előadásokat az ipari szakoktatásról *az ipartörvény* célelmeiről és az üzemi fodrászatról. A vidéki fodrászok általános gazdasági helyzetéről *Kerekes* József (Miskolc), a sajtóügyekről *Kiss* Gyula tartott előadást.

A határozati javaslatokat *Éles* József, *Günther* János (Baja) és *Kontró* János ipartestületi elnök ismertették.

— A nagygyülés az 1922. évi VII. t.-c. 13. §-ának azon rendelkezését, hogy a nőifodrászipar a borbély- és fodrászipartól külön álló iparrá minősittetett, szakmai szempontból *sérelmesnek* tartja. Az intézkedésnek egyedüli eredménye, hogy az erőszakkal szétválasztott egy ipartüzői között az egyenetlenség és torzsalkodás állandósult. Kérik a kereskedelmi minisztert, hogy a »borbély és férfifodrász« meghatározást »borbély és fodrász« meghatározásra módositsa s ezzel a szétválasztott ipart ujból egy iparrá minősitsék. A nagygyülés megállapitja, hogy dacára a belügyminiszter 171.000/1924. és 728/925. számok alatt kiadott rendeleteinek, mellyel az »üzemi mühelyek« gyüjtő elnevezés alá tartozó különböző hatóságok, hivatalok, magán- és hatósági intézmények, üzemek, vállalatok által létesitett borbélyüzletek megszüntetését elrendelte, e téren semmi változás nem történt. Az üzemi mühelyek, melyek a nyilt üzlettel biró iparosokkal szemben összehasonlithatatlanul jobb helyzetben vannak. Ezért a nagygyülés kéréssel fordul a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy a kiadott rendelkezéseknek érvényt szerezni és a különféle ipari és kereskedelmi érdekeltségek felterjesztéseiben megjelölt *sérelmes működésü üzemi mühelyek további működését* szüntessék meg. Végül kérik, hogy az ország területén vasárnap, vagy más törvényes munkaszüneti napokon a rendeletben megszabott reggel 7 órai üzletnyitás ideje *reggel 5 órára engedélyeztessék*. A határozati javaslatokat több hozzászólás után a nagygyülés elfogadta.

— **(Hatvanhat családból negyvenhét hősi halott.)** Vasárnap rótta le Sárszentágota község lakossága adóját a hősök iránt. Ez a kis község erősen kivette részét a háboruból. *66 család 47 hősi halottnak állitott emlékművet*, amelyen egy magyar katona harcra buzdija gyermekeit. Az ünnepség minden tekintetben kinőtt a megszokott hasonló ünnepi keretek közül. Ott volt a kormányzó képviseletében nagymegyeri vitéz *Raics* Károly altábornagy, József kir. herceg képviseletében *Szirmay* tábornok főudvarmester, felsőeöri *Nagy* Pál főispán, *Havranek* József alispán, *Korniss* Boldizsár főszolgabiró, vitéz *Falussy* ezredes, *Damó* őrnagy, *Huszár* Dezső nemzetgyülési képviselő, *Sennyei* Ferenc gróf nagybirtokos, Sárkeresztur község küldöttsége és a helyi intelligencia teljes számban. Az emlékmü leleplezési ünnepély tábori misével kezdődött, amelyet *Bilkei* Ferenc felsővárosi esperes-plébános celebrált. Utána *Székely* László seregélyesi ref. lelkész mondott imát. Beszédet mondottak vitéz *Raics* Károly altábornagy, *Havranek* József alispán, *Huszár* Dezső nemzetgyülési képviselő, *Molnár* Ferenc segédtanfelügyelő.

— **(Holnap lesz a döntő mérkőzés Debrecenben.)** A mesterversenyen még függőben maradt két játszmát ma délelőtt befejezték. A *Grünfeld* és *Johner* játszmában *Grünfeld* mindent megpróbált és nagy eréllyel küzdött a nyereségért, Johner azonban huszárral és bástyával *döntetlent tudott tartani* Grünfeld bástyája és három gyalogosa ellen. *Vukovics* és *Steiner* közötti játszma is *döntetlenül végződött*, dacára, hogy mindkét fél győzelmet akart kierőszakolni és a végjátékot a legnagyobb körültekintéssel és óvatossággal játszották. Miután ma délután már több játszma nem lesz, az összes mesterek pihenőt tartanak, hogy a holnapi döntő küzdelmet kipihenve kezdjék meg. Holnap, szerdán, az utolsó fordulóban a mesterek a következő összeállitásban játszanak: *Havassi* és *Vajda*, *Mattison* és *Vukovics*, *Seitz—Kmoch*, *Tartakower—Nagy*, *Grünfeld—Prokes*, *Steiner—Johner* s végül *Prsepiorka—Asztalos*.

— **(Pörlik Amundsen hajóját.)** Amundsen hajója, a Maud, utban van Sanfrancisko felé, ahol eládásra kerül. A hajó utjában a nomei kikötőt is érintette. A hajó befutásakor a norvég alkonzul kormánya nevében a hajót birtokába vette, röviddel ezután az Egyesült Államok megbizásából egy törvényszéki tisztviselő jelent meg a hajó fedélzetén és egy hatszáz dollárról szóló végrehajtási parancsot mutatott fel. Ezt az összeget egy olajtársaság igényelte azért a szállitmányért, amelyet a hajó 1922-ben való elutazása előtt vett fel. A norvég alkonzul biztositékot tett le a követelt összeg erejéig, ugy hogy a hajó folytathatta utját.

— **(A tetőfedőmunkások a bérek felemelését kérik.)** A tetőfedőmunkások pár nap óta sürgetik a munkabérek felemelését. A munkaadók a munkások követeléseit *tulzottnak* tartják, azért nem akarják azt teljesiteni. A *szociáldemokrata* munkások emiatt elhatározták, hogy ha munkabérüket azonnal fel nem emelik, *sztrájkolni kezdenek*. A keresztényszocialista munkások azonban ma ujból *egyezkedő tárgyalást* kezdtek a munkaadókkal.

— **(Rendelet a filmgyártásról.)** A kormány a magyar filmgyártás fejlesztése és támogatása érdekében a következő rendeletet adta ki:

A hazai filmgyártás előmozditása érdekében az Országos Mozgóképvizsgáló Bizottság (OMB) által megvizsgált és engedélyezett mozgóképek minden engedélyezett métere után a mindenkor megállapitott vizsgálati alapdijon felül 1925 julius hó 1-ig visszamenőleg 3000 korona pótdijat kell az OMB házipénztárába befizetni, melyet az OMB további rendelkezésig külön számlán kezel. A befizetés megtörténtéig az engedélyokirat nem adható ki. A pótdijakból befolyó összegek mindaddig, amig az azoknak közhasznu felhasználására létesitendő külön szervezet a kormány előzetes jóváhagyását igénylő alapszabályok alapján meg nem alakult, az OMB által kellő gondossággal gyümölcsözőleg helyezendők el. A mozgóképeknek belföldön való forgalombahozatalával foglalkozó minden vállalat, amennyiben évenkint legalább husz darabonként, 1500 méter átlag hosszuságu, külföldön gyártott mozgóképet hoz forgalomba, köteles minden harminc forgalomba hozott mozgókép után egy, a mozgóképek átlagos hosszának megfelelő hosszuságu mozgóképet belföldön gyártani. Ezen kötelezettség az 1925 julius 1-től forgalomba hozott külföldi filmek után számitandó. Az OMB az engedélyokirat kiadását köteles megtagadni, ha az engedélytkérő, jelen rendelet végrehajtási utasitásában körülirt módon nem igazolja, hogy az előbbi szakaszban meghatározott kötelezettségének eleget tett. A rendelet 1925 julius 1-i hatállyal lép életbe.

— **(Az Állatkert deficitje.)** A székesfőváros tanácsa az elmult évben kénytelen volt az Állatkertnek körülbelül kétmilliárdnyi tartozását elengedni, illetőleghozzájárulás és forgó tőke címen összesen ennyit engedélyezni, hogy a régenjobb napokat látott szép intézmény aósságai tengerében el ne merüljön. A tanácsnak ez a bőkezüsége azonbanmég nem mentette meg a deficitek lejtjére került üzemet, amely költségvetés minden tételén ujból nagy hiányokat szenved. Csak magában véve a nyári hangversenyek eddig — amint ezt a mostani vezetőség kimutatásaiban bevallja — *közel százhuszmillió korona vesztesget tüntetnek fel*, mert az esti pénztánk bevételei meg se közelitik a zenekar magasan megállapitott költségeit. Régebben — *Márkus* Jenő dr. tanácsnok idején — különös gondot forditottak az évi bérletjegyek tömeges eladására, s az akkori igazgatóság egy évben 12000 darab évi bérletjegyet adott ki, aminek az összege egymagában szinte előre biztositotta a hangversenyek költségeit, ugy hogy a napról-napra való bevételek csak kiegészitették az egész évre előre beszedett dijakat. Ezzel szemben mostanában, az elmult évben *mindössze 90 darab évi bérletjegyet tudtak eladni* s igy magától következett be a mostani kedvezőtlen anyagi eredmény. Az állatok beszerzésére engedélyezett idei összeget, amelyet a tanács 70 millió koronában állapitott meg, kitették bár, azonban többnyire apró állatokat szereztek be, amelyek kevésbé érdekelik a közönséget. Nagy kára volt az Állatkertnek az állatok szállitása alkalmával s ez magasra szöktette a veszteségek összegét. Mindezek a számok ujból igazolják, hogy legfőbb ideje volna már az Állatkertben uralkodó fejetlenségnek véget vetni és *Lendl* Adolf évek óta huzódó pörös ügyét sürgősen elintézni, hogy a vele elkövetett igazságtalanságot minél előbb jóvá tegyék és ugát az intézményt is régi kulturális értékére emeljék, mert az Állatkert kulturális deficitje szintén igen észrevehető.

— **(A községi tisztviselők státusrendezése.)** A *Községi Tisztviselők Országos Szövetségének* küldöttsége *Németh* István elnök vezetésével ma megjelent a belügyminiszteriumban *Szentgyörgyi* Károly miniszteri tanácsosnál. A küldöttség memorandumot adott át, amelyben arra kérik a belügyminisztert, hogy a státusrendezésnél a községi alkalmazottak kivánságait is vegyék figyelembe. A miniszteri tanácsos megigérte, hogy a miniszternek ajánlani fogja *kérésük teljesitését*.

— **(Feltárják a jakabhegyi földvárat.)** *Pécsről* jelentik: A Nemzeti Muzeum a napokban Pécsre küldötte *Bella* Lajos prehisztorikust, a Nemzeti Muzeum tudósát abból a célból, hogy a Pécs közelében levő Jakab-hegyen kelta-korabeli emlékek után kutasson. A Nemzeti Muzeum figyelmét a kelta emlékekkel kapcsolatban a Jakab-hegyre *Szentmiklósi* Antal nyugalmazott ezredes hivta fel, akinek próbakutatásai meglepő eredménnyel végződtek. Bella Lajos a kutatás után kijelentette, hogy a Jakab-hegyi telepnek mint földvárnak, a maga nemében nincsen párja. Eddig a soproni ilyenfajta erődöt tartotta az ország első prehisztorikus védművének, most azonban kénytelen megállapitani, hogy a Jakab-hegyi erőd sáncainak kiterjedésére és erősségére nézve a sopronit tulhaladja. Az erődités kora nézete szerint, a Krisztus előtti V. század közepe, vagyis az az időkor, amikor a kelták megindították Kelet felé nagy hadjáratukat, amelynek folyamán egész Magyarországot hatalmukba keritették. Bella hangsulyozza, hogy okvetlenül ásatásokra volna szükség, hogy egy tömegsir szakszerü feltárása révén pozitiv megállapitásokat lehessen tenni. A Nemzeti Muzeum figyelemmel kiséri az ügy további fejlődését és tudományos szempontból mindig rendelkezésre fog állni.

— **(Árdrágitás a hatóságok szeme előtt.)** Ezt a levelet kaptuk: Sok szó esik most az árdrágitásról. Drágitanak főleg eldugott, nehezen bizonyitható helyeken és módokon, ahol nehéz az árdrágitót utólérni, — de mért türi az állam, a MÁV, a hatóságok szeme előtt folyó legszemérmetlenebb árdrágitásokat! Dombóvár vasuti éttermében egy kávéért, papirvékony kenyérekkel, 9000 koronát fizettem, s mikor méltatlankodtam, a vendéglős még rendőrt hivatott, hogy letartóztasson. Holott lehet ugyanezt 6000-ért is adni és adja is a sárbogárdi MÁV vendéglős. A fröcs, ami Sárbogárdon 5000, a dombóvári MÁV vendéglőben 7000, a 4000 koronás málnaszörp 6000 stb. Holott téjet, buzát Dombóvárról hoznak Budapestre. Mért türik hát az ilyen szem előtt folyó árdrágitásokat? A vasuti étterem csak igazán nem fényüzési hely, Dombóváron ugyanugy nem, akár Sárbogárdon, vagy a sokkal olcsóbb Budapesten. Mért nem kérik be az árakat s mért nem függesztik ki ellenőrzött listán mindenütt? Üzletekben, vendéglőkben stb. Mert az ilyesmi árt az Üzletvezetőség és minden ellenőrző hatóság jóhirnevének is. Tisztelettel: a *Magyarság* egy régi előfizetője.

— **(A tárkányi hősök emléktáblájának felavatása.)** A komárommegyei Tárkány község vasárnap leplezte le nagy ünnepségek között száznál több hősi halottjának emléktábláját. Az emléktábla elkészittetését és a leleplezéssel járó költségeket *Losert* Kálmán földbirtokos, kormányfőtanácsos vállalta magára. A leleplezési ünnepélyen résztvevő előkelőségek között megjelentek: *Huszár* Aladár Esztergom és Komárom ideiglenesen egyesitett vármegyék főispánja, *Palkovits* László alispán, *Giczy* Elemér földbirtokos, *Thaly* állami jószágigazgató, *Thaly* Ferenc volt országgyülési képviselő, *Wohlmuth* József főapátsági esperes, *Réthey-Prikkel* Mihály igmándi főszolgabiró, *Agatsin* Gyula bencés jószágkormányzó, *Leőke* ref. esperes, a katonaság és csendőrség képviselői, azonkivül Komáromból egy diszszakasz katonaság. A katolikus templomban *Strommer* Viktorin pannonhalmi főmonostori perjel celebrált misét nagy segédlettel, a szentbeszédet *Nagy* Balázs, kőszegi bencés igazgató mondotta. A reformátusok istentiszteletén *Leőke* esperes ismertette a nap jelentőségét. Azután a résztvevők az emlékmühöz vonultak. *Strommer* Viktorin mondotta az emlékavató ünnepi beszédet. Az emlékmü megkoszoruzása után a diszszakasz tisztelgő elvonulása következett. A résztvevők délben a plébánián *Losert* Kálmán földbirtokosnak voltak a vendégei, akit több felköszöntőben ünnepeltek.

—

HALÁLOZÁS

Terray Gyula nyugalmazott gömöri evangélikus főesperes, a rozsnyói elszakitott magyarság vezére, életének 81-dik évében hosszas szenvedés után Rozsnyón elhunyt. Az elhunytban a tiszai egyházkerület egyik legkiválóbb főpapját vesztette el. A püspöki méltóságra kétizben is jelölték és mind a két alkalommal csak néhány szavazattal maradt kisebbségben. Temetése augusztus 20-án ment végbe nagy részvét mellett. A felvidéki magyarság — élén *Szentiványi* József képviselővel — nagyszámban jelent meg a végső tisztességen. A rozsnyói nagy evangélikus templomban *Egyed* Aladár és *Smied* István lelkészek bucsuztatták. A családi sirboltnál utódja, *Szlabos* Emil mondott gyászbeszédet. Az elhunytban *Terray* Pál budapesti egyetemi magántanár, az Apponyi Poliklinika főorvosa, testvérbátyját gyászolja.

Galanthai *Nagy* Sándor, a Magyar Compass szerkesztője, augusztus 24-én Budapesten meghalt. Temetése 26-án délután 4 órakor lesz a kerepesi temető halottasházából.

Nemestóthy *Szabó* Lajosné szül. *Eyssen* Alice életének 33-dik évében Felsőmándon elhunyt.

—

— **(Kommunista tüntetés Párisban Lengyelország ellen.)** *Párisból* jelentik: Mint a *Humanité* közli, a párisi lengyel követség előtt tervbe vett kommunista tüntetést, amelyen a három kommunista kivégzése miatt akarnak tiltakozni, a rendőrség tilalma ellenére is megtartják.

KIS DORRIT
Dickens világhirü regénye filmen nyolc felvonásban
A főszerepekben Gunnar Tolnaes és Carina Bell
CSÜTÖRTÖKÖN * MOZGÓKÉPOTTHON * CAPITOL * URÁNIA * HOLNAP

— **(Összeégett urlasszony.)** Tegnap délután sulyos szerencsétlenség történt az egyik dunamenti nyaralótelepen. Pócsmegyeren nyaralt hetek óta *Horváth* Károly alezredes fiatal felesége. A fiatal asszony, aki egy egyszerü gazdaember házában vett ki magának két szobát, meg akarta gyujtani a petróleumlámpát, ami ismeretlen okokból a kezében felrobbant s a szerencsétlen fiatal asszony ruháját lángralobbantva, percek alatt egész testét összeégette. A robbanás olyan nagy volt s a lángok oly hirtelen kapták meg, hogy pillanatok alatt szemevilágát is elvesztette. Kétségbeejtő sikitására berohantak szomszédai, akik az ájult és sulyosan sérült asszonyt első segitségben részesitették s fél óra mulva induló hajóval felhozták a fővárosba az egyik klinikára. Mint értesülünk, Horváth Károly alezredes felesége visszanyerte szeme világát, az égési sebek azonban életveszedelmesen sulyosak.

— **(Debrecen felirata a hatósági bizonyitványok ellen.)** *Debrecenből* jelentik: A közigazgatási bizottság feliratot intézett a kormányhoz azzal a kéréssel, hogy csökkentsék azoknak a hatósági bizonyitványoknak a számát, amelyeket most magánfelektől ugyszólván minden elintézendő ügyben megkivánnak. *A sok bizonyitvány kiállitása igen nagy megterhelést jelent* — különösen a létszámapasztás után — a hatóságokra. A bizottság véleménye szerint ma már minden vonalon egyre jobban közeledünk a békeállapotokhoz, ezért a hatósági bizonyitványok kikötésénél is fokozatosan vissza kell térni a korábbi állapotra.

— **(Beiratások a Baross Szövetség szaktanfolyamára.)** A *Baross Szövetség* kereskedelmi szaktanfolyamán szeptember 1—7-én naponta este 6—8-ig tartják meg a beiratásokat az uj tanév I. félévére a IV. kerületi Papnövelde-utcai polgári leányiskola III., emeleti helyiségében. A tanfolyamon tanitják az összes kereskedelmi szaktárgyakat, a német, angol és francia nyelvet és levelezést, a magyar és német gyorsirást, minden tárgyat külön a kezdőknek, valamint a haladóknak. A hallgatók szabadon választhatják meg, hogy milyen tárgyakat óhajtanak tanulni. Az előadások szeptember 9-én kezdődnek és este 7—9-ig tartanak.

— **(Czakó Béla festőművész öngyilkos lett.)** Ma hajnalban *Czakó* Béla harmincnyolcéves festőművész a Rókus-Szilárd-utca 10. számu házban lévő lakásán *felakasztotta magát és meghalt.* A szerencsétlen sorsu festő nagymértékben alkoholista volt és minden pénzét, amit képeiből szerzett, elitta. A jobb sorsra érdemes ember nagyon szégyelte ezt a végzetes szenvedélyét és az utóbbi időben igen elkeseredett, hogy nem tud arról leszokni. Tegnap este későn jött haza, becsukta szobájának ajtaját, zsineget kötött a kilincsre és ülő állapotban felakasztotta magát. Az öngyilkosságát édesanyja vette észre körülbelül egy félórával az öngyilkosság után, de már akkor a szerencsétlen véget ért festőművészen *nem lehetett segiteni, mert már nem volt benne élet.* Az öngyilkosság szinhelyére rendőri bizottság szállt ki és az öngyilkos Czakó Béla holttestét elszállittatta a törvényszéki orvostani intézetbe.

— **(A hadirokkant épitőiprosok)** az aktuális kérdések megbeszélés végett a *Miskolczy*-vendéglőben (VII., Almássy-utca 2.) naponta összejövetelcet tartanak.

— **(Rövid rendőri hirek.)** AzErzsébet-körúton ma éjjel leesett a villamosról *Gundi* Józsefné budapesti akos és könnyü sérülést szenvedett. A Rókus-kórházba szállitották, ahol ápolás alá vették. — *Gertner* Imre 30 éves géplakatos hétfőn délután a Teleputca 72. számu házban, ahol lakása is volt, nagy lármával kirohant az udvarra, kezében konyhakéssel s a folyosókon é az udvaron szaladgálva, mindenkit leszurással fenyegetett. Rendőrt hivtak, aki a dühöngő embert lefegyverezte é bevitte a főkapitányságra. Ott megállapitották, hogy Gertner közveszélyes őrült, aki nemrég szabadult a tébolydából. — Hétfőn délután *Chabada* Frigyes 22 éves épitési rajzoló a Ganz-féle sporttelepen footballozott. Játék közben jobb lábát megrugták, minek következtében az térden alul eltörött. A szerencsétlenül járt footballistát a kórházba szállitották. — *Erdőteleki* Gyula 67 éves nyugdijas katonatisztet Wesselényi-utca 41. szán alatti lakásán oly heves orrvérzés lepte meg, hogy ennek következtében eszméletét veszitette. A mentők a Rókus-kórházba szállitották. — *Herczfeld* Hermann 67 éves fővárosi tisztviselő, aki Ráday-utca 54. szám alatt lakott, a Józsefvárosi pályaudvaron hétfőn este hirtelen meghalt. Halálát agyvérzés okozta. — *Muzsnai* József dr. kir. itélőtáblai biró aranyóráját hétfőn este az Erzsébet-körutról a Dob-utca felé menében ismeretlen tettes zsebéből kilopta. A nyomozás megindult. — Ma éjjel a Rökk Szilárd-utca 6. szám alatti asztalosmühelyben eddig ismeretlen okból pincetüz támadt. A kivonult VIII. kerületi tüzőrség a tüzet hamarosan elfojtotta és megakadályozta, hogy az továbbterjedjen. A kár jelentéktelen.

KIVONAT A HIVATALOS LAPBÓL

A *Budapesti Közlöny* augusztus 25-ki számában az alábbi *hivatalos közlemény* jelent meg:

A m. kir. belügyminiszter 214680—1925. számu rendelete a *lőfegyver, lőszer, robbanóanyag forgalmáról.*

— **(Betörés Keszthelyen.)** *Kövesi* Géza kereskedőnél Keszthelyen a lakásában és üzletében ismeretlen tettesek az ajtót feltörve különféle ékszereket, ruhanemüt és egyéb holmit loptak. A kereskedő testvéröccse Budapesten tegnap felismerte bátyja egyik brilliáns gyürüjét, amelyről tudta, hogy azt a betörők elvitték. Az ékszert egy magát *Krausznak* nevező ember kisérelte meg az egyik Népszinház-utcai ékszerésznél értékesiteni. Minthogy a bünügy szála a fővárosba vezetnek, a rendőrség a betörők kézrekeritése érdekében a nyomozást megindította.

— **(Országos vizslaverseny.)** Az Országos Vizsla Klub szeptember 13-án *Fothon, Károlyi* István gróf birtokán, rendezi az idei országos viszlaversenyt. Fajták szerint a verseny négy-négy legjobb helyezettje fog azután október 4-én *Sárosdon* ifj. *Esterházy* László gróf birtokán a *Hosszufalussy* Miklós dr. vándordijért versenyezni. Közelebbi felvilágositással szolgál *Nagy* László dr. titkár, Budapest, VIII., Nap-utca 4. szám. Telefon: J. 4—14.

x **(A Bulyovszky-utcai leánynevelőintézet és internátust)** olvasóink figyelmébe ajánljuk. Az intézet a maga nemében a legmodernebb, belső szervezete, nevelési, tanitási rendszere versenyez bármely külföldi intézettel. Dijai mérsékeltek.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET

* **(Bartók Béla londoni sikere.)** *Londonból* jelentik: A londoni koncertévad megnyitása alkalmából Sir Henry Wood, a hirneves angol karmester vezetésével a Queens Hall zenekar estélyt adott, amelyen csupa ujdonságot mutatott be. A főszám *Bartók* Béla tánc-suiteje volt. A magyar mester szerzeménye, amely már legutóbbi prágai eredeti bemutatója alkalmával osztatlan dicséretet aratott az angol sajtóban, most is egyhangu lelkes fogadtatásra talált. A *Times* ezeket irja: A suite ritmikailag rendkivül megkapó. A harmonikus merészségek természetszerüen folynak a zenei anyagból és Bartók komponálási módjából. A ritornell szépsége igéző és az egész mü a legérdekesebb minden eddig hallott ujdonság közül. A *Daily Telegraph* ezeket irja: A suite egyes tételei üditően hatnak. Váratlan fordulatai és pikáns változásai meglepik a hallgatót. Ritmusában néhol szinte barbár őserő lüktet. Ezt a benyomást még erősitik a vakitóan ragyogó zenekari szinek. A *Morningpost* szerint Bartók suiteje az uj muzsika legszebb mestermüve. Összhangzásban és zenekari feldolgozásban szinte nyersnek tünik, de ez teljesen megfelel az erősen körülhatárolt és egyéni témák belső természetének. Bartók muzsikája a maga tulhabzó szabad csapongásával a müvészet ősforrásaihoz tér vissza. A *Star* ezeket irja: A *tegnapi hangverseny hőse Bartók Béla volt.* Minél többször halljuk muzsikáját, annál erősebb a meggyőződésünk, hogy a legkomolyabb zenészek közé tartozik. A *Daily Mail* igy ir: Szelid ujdonságok sorozata után végre hallottunk valamit, amire mindenki felfigyel és amiről mindenki tudomást vesz. Bartók merészsége nem olyan elidegenitő, mint Stravinszkyé. Nem féktelen, hanem csupán merész és természetétől fogva barbár. Bartók igazi muzsikus, aki csupán ő hozzá illő nyelven beszél és semmiféle kicsinyes engedményt nem tesz.

* **(A Nemzeti Szinház kapunyitása.)** Szeptember 1-én, kedden kezdi meg ezidei szezónját a Nemzeti Szinház; mindjárt az első estén reprizzel szolgál. A *Piros bugyelláris* kerül szinre uj betanulással, *Nagy* Izabella vendégfelléptével, a főszerepekben *Kiss* Ferenc, *Rózsahegyi* Kálmán, *Bakó* László, *Garamszeghy* Sándor, *Fáy* Sándor, *Sugár* Károly, *Iványi* Irén, *Vándori* Géza és *Gyergyay* István fellépésével. A Piros bugyelláris, amelyet *Siklóssy* Pál rendez, a megnyitó estén kivül pénteken és hétfőn este is szinre kerül. Ezenkivül az első hét müsorában szerdán *A három testőr*, csütörtökön *Süt a nap*, szombaton *Egy magyar nábob*, vasárnap este *Liliomfi*, kedden pedig *Házasságok az égben köttetnek* szerepel. Az első héten két délutáni előadás is lesz, mindkettő mérsékelt helyárakkal, még pedig vasárnap délután *A vén gazember*, jövő kedden délután pedig *A falu rossza.*

* **(A Nemzeti Szinház bérleti hirdetése.)** A Nemzeti Szinház az 1925—26. szinházi évre megszünteti az eddigi helybiztositási rendszert és áttér a havi bérletrendszerre. Az első havi bérlet az 1925. évi szeptember 16-tól október 15-ig terjed; az egy hónap alatt tartandó 30 esti előadásból 11 előadás bérletben, a többi bérletszünetben lesz. A bérlők részére az igazgatóság az alábbi kedvezményeket biztositja: 1. A bérletjegy 11 előadásra érvényes, tiz jegy árának fejében. 2. Az elővételi dij a bérleti előadásokra nem jár. 3. Minden ujdonság és felujitás először bérletben kerül szinre. 4. A bérleti páholyok nem négy személyre, hanem hat személyre érvényesek pótjegy váltása nélkül. 5. A bérleti előadásokban a szinház minden müsordarabja szinre kerül, — egy hónap alatt csak egyszer s az egész évad alatt legfeljebb kétszer. A havi bérlet ára 11 előadásra a következő: Földszinti páholy 3,200.000 korona, első emeleti páholy 2,500.000 korona, második emeleti 1,600.000 korona, zsöllye első sor 1,000.000 korona, 2—3. sor 950.000 korona, 4—5. sor 900.000 korona, támlásszék 1—2. sor 800.000 korona, 3—4. sor 750.000 korona, 5—6. sor 700.000 korona, 7—9. sor 600.000 korona, 10—12. sor 500.000 korona, 13—15. sor 400.000 korona, 16—18. sor 300.000 korona, A. és B. sor 150.000 korona, erkély 1. sor 500.000 korona, 2—3. sor 400.000 korona, erkélyszék 4—5. sor 300.000 korona, 6—7. sor 250.000 korona, II. emelet 1. sor 360.000 korona, 2. sor 280.000 korona, 3—4. sor 200.000 korona, III. emelet közép 1. sor 250.000 korona, 2. sor 200.000 korona, 3—4. sor 150.000 korona. Ezekben az árakban a vigalmi és forgalmi adó, a nyugdijintézeti és az uj Nemzeti Szinház tégláira szedett pótdij benne foglaltatik. Bérelni lehet az első hónapra augusztus 25-től szeptember 5-ig bezáróan, naponkint délelőtt 10—1 óra között a Nemzeti Szinház gazdasági hivatalában (földszint). A következő havi bérletjegyek mindig a naptári hónap 16-tól a következő hónap 15-ig terjednek és mindig a kezdő hónap 1—5-ig a fentjelzett helyen és időben válthatók.

Jön a Tizparancsolat
Jön a Tizparancsolat
Jön a Tizparancsolat

* **(A margitszigeti viztoronynál levő tejivócsarnokban)** e héten is mindennap lesz hangverseny. Csütörtök este Puccini: Bohémélet harmadik felvonását éneklik. Pénteken S. Gervay Erzsi operaénekesnő Ah Perfide-áriát énekli. Szombaton a Lakmé második felvonását énekli Bertók Ferike, Laurisin Lajos és Leopold Andor operaénekesek. Vezényel: Unger Ernő tanár.

* **(A »Régi jó Budapest« előadásai.)** Az uj vezetés alá került *Király-Szinház* szombaton, e hó 29-én nyitja meg kapuit a nagysikerü és rendkivül mulatságos *Régi jó Budapest* cimü revüoperettel, amely a mult évadban 70-szer került szinre zsufolt házak előtt. A nagyszerü operettben, melynek kiállitását is felfrissitették, ezuttal is *Vaály* Ilona, *Somogyi* Nusi, *Berky* Lili, *Rátkai, Latabár, Szirmai,* Kompóthy, Gallai, Gáspár, Berky, Zilahy játsszák a főszerepeket. A helyárak olcsók.

Még két napig
JÖNNEK A HUSZÁROK!
a Royal-Apollóba

Csütörtökön először a
KAMARÁBAN
szenzációs vigjáték-müsor:
A szerelem vizpróbája
Amerikai vigjáték 6 felv. Főszereplő: Lila Lee
Zoro és Huru legmulatságosabb vigjátéka:
Nagyváros porontya
Bohóság 6 felv. Főszereplők: Zoro és Huru
Előadások: fél 5, negyed 7, 8 és 10 órakor

TÓ-MOZI
Csütörtökön premier monstre müsor:
A kurtizán házassága
Egy különös nő regénye 10 felvonásban.
P. Menichelli idei első világfilmje
A kőszivü asszony
Erkölcsdráma 7 felvonásban.
Főszereplők: Alfonz Fryland és Erich Kaiser Titz
Cito-Cinema film
Előadások kezdete: 8 és 10 órakor

Szinházak heti müsora		Királyszinház (8, ½8)	Fővár. Operettszinház (8, ½8)	Városi Szinház (8, ½8)	Budai Szinkör (½8)	Budapesti Sz. (½8)	Terézkörúti Szinpad (½9)
Szerda	este	—	—	—	A nóta vége	Apolló-Sz. vj.	Uj müsor
Csütörtök	este	—	—	—	A nóta vége	Apolló-Sz. vj.	Uj müsor
Péntek	este	—	—	—	A nóta vége	Apolló-Sz. vj.	Uj müsor
Szombat	d. u.	—	—	—	Hamupipőke	—	—
	este	Régi jó Budap.	Nyári kabaré	A sárga csikó	A cigány	Apolló-Sz. vj.	Uj müsor
Vasárnap	d. u.	Marica grófnő	—	A madarász	—	Apolló-Sz. vj.	—
	este	Régi jó Budap.	Nyári kabaré	A sárga csikó	A nóta vége	Apolló-Sz. vj.	Uj müsor

Filmszinházak heti müsora	Capitol-filmp. (J. 43-37) h. ½6, ½8, ½10, v. és ü. ½4, ½6, ½8, ½10	Corso	Corvin Szinház vas. 5, ½8, ½10, hétk. ½7, 9	Elit-mozgó Vigsz. m. hétk. 5, ½8, ½10, v. ü. ½4, ½6, ½8, ½10	Kamara ½5, ½7, 8, 10	Kert-Mozi Tel. 26—04 ½3, ½10-kor	Márkus Emilia Parkmozgó ½3, ½10	Mozgókép-O. (Tel. 182—82) 6, 8, 10 órakor	Royal-Apollo (Tel. J. 118—94) hétk. ½7, 9, vas. ½5, 7 és ½10	Tó-Mozi Telefon: 153-83 és 20-82 ½8, ½10-kor	Uránia (Tel. J. 121-35) 6, 8, 10 órakor
Szerda	A centaur asszonya. Kenyér	Uj müsor	Farkasok csodája. Buster Keaton stb.	Vér az ereimből Farkaskölyök	Kokain	A bün piacán. Megzavart esküvő	A bün piacán Bimbula, a gázember stb.	Zárva	Jönnek a huszárok. Nézzük a Niagarát. édes	Fekete kancellár. Buster Keaton, Pilotti	A centaur asszonya. Kenyér
Csütörtök	A centaur asszonya. Kenyér	Uj müsor	Farkasok csodája. Buster Keaton stb.	Darwinnak igaza van. Ég az erdő	A szerelem vizpróbája. Nagyváros porontya	A bün piacán. Megzavart esküvő	A bün piacán Bimbula, a gázember stb.	Zárva	Jönnek a huszárok. Nézzük a Niagarát. édes	A kurtizán házassága. A kőszivü asszony	A centaur asszonya. Kenyér

Czakó Béla

Czinner József, ezüstműves; szül. 1840 körül, megh. 1895 táján Szegeden, ahol virágzó ékszerüzlete volt.

Tömörkény István és *Harsányi Pál dr.:* A szegedi múzeumba került régi pénz leletek. *Numizmatikai Közlöny.* 1912. 9. l. és *Politzer Lipót* szegedi aranyműves szíves közlése.

Ð Czerneki János

ötvösnias,
Szombathely
1689.

l.
Horváth Tibor

32. l.

Kassa

Pásztói Csicsai ötvös István
1568

Arch.Közl.1899. XXI. 182.

MDK

Paul Cziegler,

Mesterjegy: P.C.

Ivópohár. Ezüst. Budai hitelesitöbélyeggel.

Nemz.Szal. - Székesfv.Tört.Muz.uj szerzeményei.
1939 jan.-febr. Kiállitási anyag. Kat.

Plasztika, alkalmazott plasztika
a pozsonyi Rechtsstube szobrászati
diszei, Orsato Bastiani Corrati, 1695.

Forum, 1935. 219.

J.H. Csákós: Augsburgs künstlerischer
Einfluss auf Pressburg

Ø Cometa, Bathol.

stukkóminves

készítette a borsmo-
nostori (?) kegytem-
plom stukkóit
a XVII. században

Ivód

Dehio-Ginhart

283. l.

Budapest X. kor. nép. és iskolai

174.

Könyvtár X. 176.

Csákányi kastély

(Pozsony vm.)

Képes repr.

Békéscsaba

486. és köv. l.

Czakó János

Csongrád Megyei Hírlap
1994. X. 26

Czakó János tárlata

Czakó János a Tömörkény gimnáziumban végzett, a tanárképző főiskola rajz szakán szerzett diplomát, alapítótagja volt a Szegedi Grafikai Stúdiónak, jelenleg a Szegedi Szépmíves Céh művészeti csoportjához tartozik. A mártélyi szabadiskola nyári képzésein három évtizede vesz részt, e műhely hangulata, szemlélete hatott legerősebben művészetére. Czakó János kiállítását a képcsarnok Gulácsy-termében, holnap délután 5 órakor Dr. Molnár Gyula ornitológus nyitja meg. Közreműködik: Rakovics István (gitár).

Hustalas
megírva

Czakó Jenőné ~~do~~

~~festő~~ Udvardy Flóra

1937. telefonja

Budapesten

tkezésének megfelelő

MDK

Czakó József, sz. 1891. építész Bp.

A Kamara uj tagjai. MMÉKözl 1929 jun.9. 148.l.

Ø Czakó K

XIX – XX sz

94. Párisi piactér

olaj. 42 x 42 –

15.–P

Almásy-Telki V. 1941

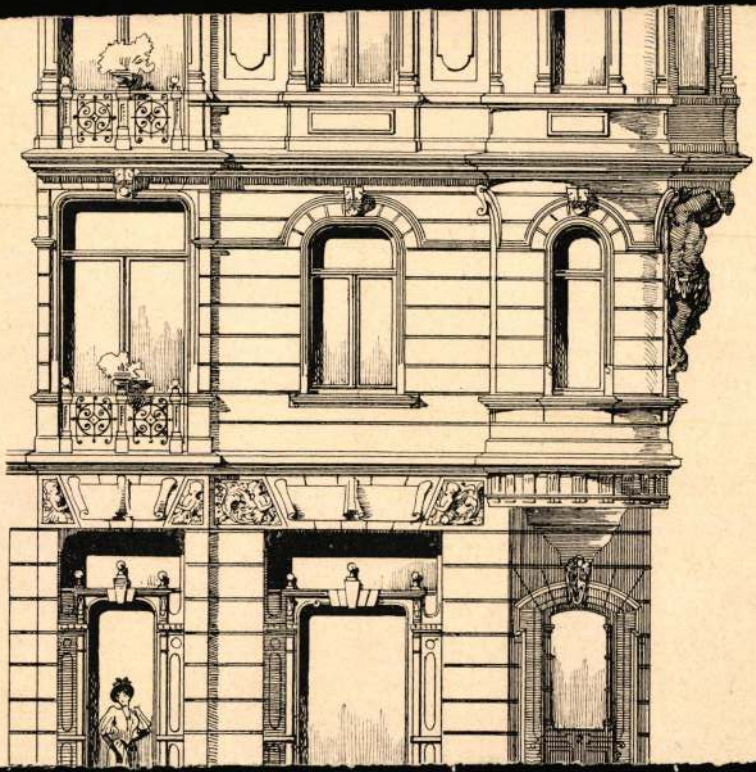

Czakó K

Árverési Csarnok aukció kat.

32. sz. 1926. ápr.

37. sz. 1927. márc.

38–41. nem szepel –

e van ábrázolva. Feje elöl kopaszodik;
nakálla ösz; szemöldöke s szeme barna. ~~Ad~~
pettyes febér prémgallérú s bélésű mentéjé kék.
óbbin négy nagy diszgombot olvashatunk

i sicut ara
bantur.

Haller de Hallerkö Datiae Supremus
1640.

: 17·9 cm.
ándika 1824.

HATSCHEK SZABADALMA.

Eternit-Pala

A jelenkor LEGJOBB tetőfedő anyaga.
Tüz- és fagyálló, viharerős könnyü, tetszetős és olcsó javitást nem igényel.

Eternit Müvek Hatschek Lajos
Budapest VI., Andrássy-ut 33.
Nyerges-Ujfalu Esztergommegye
TELEFON: 12—92.

Legmesszebbmenő jótállás.
Elsőrangu referenciák.
Mintát, ismertetést és árajánlatokat költségmentesen küldünk

helyiségek kibővitése vált szükségessé. Az emlitett vasut barátosi állomásán pedig az áruforgalom megnövekedése viszont állomási vágányok szaporitását igényli. Az az állomás bővitéseket a helyi érdekü vasuttársaság a kereskedelemügyi minister engedélyével legközelebb végrehajtja.

Középitkezések Zentán. Zenta város közgyülése tudvalevőleg a főgymnásium épitésével Holtzspach Aurél és tsa budapesti céget bizta meg. A vármegye törvényhatósága azonban nem járult hozzá a városi közgyü és határozatához, mert az ajánlatok között előnyösebb is van, mint a melyet a város elfogadott. A városi mérnöki hivatal most ujonnan átvizsgálja az ajánlatokat és csak akkor fognak azok felett véglegesen dönteni. Az ujonnan tervezett polgári leányiskola épitésére a város egy évi halasztást kért, a mit a közigazgatási bizottság azzal adott meg, hogy a tanács köteles az iskola uj épületének tervét és költségvetését ez év február havában beterjeszteni. A közgyülés elhatározta, hogy az iskola számára a vegytan és természettan tanitásához szükséges kisérletezési eszközöket 1000 korona költséggel beszerezteti. A Tisza-hid épitése ügyében Latinovics Pál főispán a kereskedelemügyi ministeriumban járt. A tanácskozás során megállaiptották a politikai viszonyok okozta pénzügyi akadályok elháritásának a módját, miáltal lehetővé van téve, hogy a hidépitést már a tavaszszal megkezdhessék.

Villamostelep létesitése Brassóban. Brassó város mérnöki hivatala most tanulmányozza a városi villamos mű felállitására vonatkozó munkálatot, és véleményét e hó végén fogja a város képviselőtestülete elé terjeszteni.

A Dunakeszi állomás bővitése. Az alagi lóversenyekre a Budapest-nyugoti pályaudvarról, valamint Palota-Ujpest állomásról elszállitandó közönség száma évről-évre szaporodik, ugy hogy Dunakeszi-Alag állomás mai berendezésével a személyforgalmat nem lehet akadálytalanul lebonyolitani. Előrelátható, hogy a forgalom ez állomáson nagy mértékben fog növekedni, ennélfogva Budapest nyugoti pályaudvar, valamint Dunakeszi-Alag állomásokat megfelelően ki fogják bőviteni és e bővitési munkákat lehetőleg még a tavaszszal fogják végrehajtani. Nevezetesen a Budapest nyugoti pályaudvaron két fővágányt összefognak kapcsolni és a nyilt csarnok előtt keresztkitérőt létesiteni abból a célból, hogy a vonatok a nyilt csarnok vágányairól is indithatók legyenek és a bejáró vonatok üres szerelvénye onnan kihúzható és kitolható legyen. Dunakeszi-Alag állomáson két fővágányt Budapest felé 200 m.-rel fognak hosszabbitani és a vágányokat keresztkitérővel összekötni. Ezenkivül az emlitett két fővágány között két vonathosszra uj perron, fog létesitteini, a jelenlegi perront pedig mindkét irányban meg fogják hosszabbitani. Utóbbi munkák költsége 50,000 koronát, a nyugoti pályaudvari munkák költsége pedig 13,000 koronát fog kitenni,

Iskola epités Székesfehérvárott. Székesfehérvár város iskolaszékének mult héten tartott ülésén bemutatták a tóvárosi uj községi elemi iskola épitéséről készitett tervet és költségvetést is, a mely az Ördög-féle ház megvételével egy 4 osztályu iskola fölépitésére 40.000 koronát tesz ki. Az iskolaszék egyrészt nagynak találta a költségvetés végösszegét; másrészt az uj iskolát öt osztályura óhajtaná épiteni, ezért elhatározta, hogy helyszini szemle társával uj tervezet készitésére hivja fel a városi mérnöki hivatalt.

Utburkolás Temesvármegyében. A kereskedelemügyi minister a debreceni-fehértemplomi állami közut 243·0—244·685 km. szakaszának, illetve az aradi uton a köröndtől Szentandrás felé vezető 1600 folyóméter hosszu utnak kőburkolattal leendő ellátását engedélyezvén, a helyszini bejárás megtartásának határidejét február 5-nek d. e. 9 órájára tüzte ki.

Templom épités Telcs községben. A telcsi gör. kat. templom épitését a mult évi szeptember 19-én megtartott árlejtés alapján Czakó Lajos kolozsvári épitész kapta meg 12% felülfizetéssel az előirányzott 60890 kor. 42 fillérre.

A gyulai közkórház kibővitése. Békés-vármegye törvényhatósága elhatározta a gyulai közkórház kibővitését és e célból 47200 koronáért telket vásárolt. A vételből kifolyólag kötött szerződéseket jóváhagyás végett felterjesztették a belügyministeriumhoz, a honnan a szerződések jóváhagyás helyett azzal a megjegyzéssel érkeztek vissza a vármegyéhez, hogy a megye adjon számot a telekvásárlások okáról és a telkeknek jövendőben való rendeltetéséről. Iyenformán a megyei közkórházi bizottságnak legközelebb meg kell állapitania, milyen módon akarja kibőviteni a gyulai kórházat.

A makói pályaudvar kibővitése. Az arad—csanádi egyesült vasutak igazgatósága elhatározta, hogy a makói pályaudvart kibővitteti és a munkálatokat még ez év nyarán végrehajtatja. A kibővités költségét 633.700 koronával irányozták elő.

Mozdonyszin épités Szombathely állomáson. Szombathely állomás vontató telepén lévő régi mozdonyszin átépitését a mult évben kezdték meg és öt mozdonyállásnak megfelelő rész épitését a napokban befejezték. A régi mozdonyszin fatetőszerkezettel volt ellátva; e helyett uj vastetőszerkezet épült. A vontató telep vágányzatát is kibővitették és négy uj külső tisztitó gödör épült. A mozdonyszin eme kész létesitményeit üzembe is vették. A további bővitést és vágányfektetéseket a folyó évben fogják végezni. Az egész bővités költsége 247.000 koronával volt előirányozva, melyből a vasszerkezetre 67.000 korona jut.

Hirdetési oszlopok felállitása Szegeden Szeged város tanácsa elhatározta, hogy 30 hirdetési oszlopot és ugyanannyi hirdetési táblát állittat fel s azok használatát bérbeadja. A bérbeadási feltételeket már összeállitották és a közelben meghirdetik a versenytárgyalást.

Menedékház épités Szekszárdon. A szekszárdi állandó menedékház tervei és költségvetése elkészült, de minthogy az államépitészeti hivatal szerint azon lényeges átalakitások szükségesek, ujra szerkesztés végett visszaküldettek a tanácshoz.

Artézi kut furása Szekszárdon. A Szekszárdon tervezett ártézi kut létesitése ügyében a földmivelésügyi minister utasitotta a m. kir. országos vizépitési igazgatóság közegészségügyi mérnöki osztályát, hogy egyik szakközegét a szükséges felvilágositások céljából Szekszárdra küldje ki

A kaposvári városház disztermének berendezése. A városi székház disztermének a székei kevésnek bizonyultak, ezért a város elhatározta, hogy 100 darab uj karos széket készittet s azok szállitására árlejtést hirdetett. Az árlejtés alapján a székek szállitásával Fehér Mór kaposvári butorasztalost bizták meg, ki a székeket 1050 koronáért szálllitja.

A kaposvári katolikus kör házépitése. A kaposvári katolikus kör azzal a kérelemmel fordult a városhoz, hogy a tervbevett házépitéshez dijtalanul, vagy legalább is jutányos áron engedje át a szükséges telket. A tanács mult heti ülésén foglalkozott e kérelemmel és elhatározta, hogy ajánlani fogja a közgyülésnek, hogy négyzetölenként 10 koronáért engedje át a város a szükséges telket a katolikus körnek. Az épitkezés helyét illetőleg pedig az épülő igazságügyi palota és az ev. ref. templom részére átengedett telek közti helyet jelölte ki a tanács. Egyben pedig utasitotta a városi főmérnököt, hogy a jelzett területet mérje föl, mert a javaslattal együtt már a részletrajzokat is bemutatják a közgyülésnek.

Iskola épités Medina községben. Tolna vármegye közigazgatási bizottsága utasitotta Medina község előljáróságát, hogy a jóváhagyott tervek alapján a községi iskola épitésére árlejtést hirdessen és az épületet f. é. julius elsejéig készen átadja.

A brassói postapalota épitésénél előforduló burkolati munkát 6483 kor. 68 fillérért Gärtner Demeter és tsa brassói cég a padozati munkát részben a „Doloment“ hézagmentes padló gyár r. t. részben pedig Gábory testvérek kapták meg a kereskedelemügyi ministeriumban megtartott árlejtés alapján.

Kápolna épités Kapuvárott. A sopronmegyei Kapuvár község előljárósága elhatározta, hogy temetőjében góth stilű kápolnát épittet és megbizta Bánszky Mihály budapesti épitészt, hogy a szükséges tervezetet elkészitse. Bánszky a megbizásnak eleget téve, a tervet elkészitette és azt a község rendelkezésére bocsájtotta.

A lippai közkórház épitésével megbizott Steiner József aradi épitész az alapozási munkálatot már megkezdette és amennyiben az időjárás megengedi a jövő hó folyamán bevégzi azt.

Vizvezeték épités Keszthelyen. Keszthely város előljárósága mult évi december 1-én árlejtést tartott a város utcáinak és fürdőtelepének öntözésére, valamint a szállodák fürdő telep zuhanyainak vizellátására szükséges vizvezeték létesitésére. Ajánlatot tettek: Bründl János (Budapest) első alternativa szerint 107.552 kor. 71 fillérrel, második alternativa szerint 110.912 kor. 67 fillérrel, harmadik alternativa szerint 100.287 k. 17 fillérrel, negyedik alternativa szerint 98.095 kor. 61 fillérrel, Törs és Ormai (Budapest) 93.450 kor. 27 fillérrel, Hoffmann Miklós (Budapest) 65.176 kor. 50 fillérrel, Pöhlmann Hugó és tsa (Budapest) 104.887 kor. 52 fillérrel, Prisznyák István (Keszthely) 87.981 kor. 23 fillérrel.

Az ajánlatok döntés alatt állanak.

A fiumei hajógyár épitése. Ily cim alatt lapunk mult számában megjelent hirünkre vonatkozólag kiegészitésül közöljük, hogy a Danubius-Schoenichen-Hartmann-féle hajógyár fiumei hajógyár telepeinek összes épitési munkáit Neuschlosz Ödön és Marcel budapesti cég eszközli. A gyár épületei terméskő falakból készülnek.

Téglagyár
minden kémény nélkül.
Bührer Jakab-féle
szerkezet,

képes 2 kemence és 2 száritóban évente mintegy 20—25 millió darab téglát — mindenféle fajtából, ugy zománcozott téglát is — szállitani. Kemencék és száritók 2 szellőztető készülék által nyerik a szükséges légvonatot.

Terveket és költségvetéseket szállit:
Bendel G.
műszaki irodája
BUDAPEST,
V., Váci-körut 80 szám.

Fővárosi hirek.

Ülés a mérnökegyletben. A hétfői épitészi szakosztály ülésén Pucher elnök először meleg szavakkal üdvözölte a király által kitüntetett kartársakat, azután áttértek a napirendre, a kereskedelemügyi ministernek az ipariskolák tantervének reformálása ügyében adandó válaszra. A tárgyhoz hozzászólottak a szakosztály corifeusai majdnem mind s a vita igen érdekes volt. Hauszmann, Nagy Virgil, Pecz, Jakab, Zielinszky, Czakó, Hültl, Mihályfy, Schodits, Kopecek, Kolbenheyer, Báthory mind hosszasan szóltak a tárgyhoz, végre abban állapodtak meg, hogy a válasz szövegezésére kiküldött bizottság egészittessék ki Nagy Virgil, Jakab és Hütl tagtársakkal, mivel a jelen ülésen az ő véleményeik jegecesedtek ki, mint a legelfogadhatóbbak, s igy csak az egymás javaslatainak összecsiszolására van szükség. A ministernek adandó válasz veleje az lesz, hogy az ipariskolák tanterve mindaddig ne változtassék meg, mig a müszaki cim- és a kamara kérdése vagyis az épitészi és általán a legmagasabb qualifikációju müszaki kar helyzete végleg rendezve nem lesz, addig pedig a legnagyobb szigor gyakoroltassék az irányban, hogy az ipariskolai tanulók tényleg gyakorlati téren müködjenek mint azt a szabályzat előirja.

Élelmicikkek és tüzelő anyagok szállitása. A honvédmenház 1906. évi szükségletének szállitása tárgyában a honvédelmi ministerium olykép döntött, hogy a füszeráruk szállitására Brázay Kálmán, a hus szállitására Reisz Dávid, a szalonna és zsir szállitására Brauch Ferenc, a kenyér szállitására özv. Maróc Endréné, a tej szállitására Goldmann József, a szén szállitására Salamon Jakab és társa, a fa szállitására Radvánszky és társa budapesti a szalma szállitására Hartmann Antal soroksári terménykereskedő kapott megbizást.

GELLÉRI JÓZSEF
PÉNZSZEKRÉNY-GYÁR, ÉPÜLET és MŰLAKATOS
BUDAPEST,
VII. ker., Felsőerdősor-utca 5. szám
Ajánlja mindennemü tüz és betörés ellen pénzszekrényeit, valamint páncélszekrényeit és páncélszobáit a legjobb kivitelben a legolcsóbb árak mellett. Kivánatra árjegyzék ingyen és bérmentve. Viszonteladóknak kedvezmény.

STEINER és KENESEI Budapesten,
felvételi iroda
VI., Podmaniczky-utca 2. sz.
Vállalat: fal-, cim-, cimer- és szobafestészeti munkák müvészi kivitelére.

Gyári raktár tábla és tükörüvegből.
WEISZ ÉS ZISCHKA
épület-üvegesek.
Elvállalnak minden e szakmába vágó munkát. — Képkeretezés, müüvegmunkák és üvegedzés.
Budapest, VII., Kertész-utca 41.
Üvegbiztositás mérsékelt dijtételek mellett.

„Archimedes" csavar- gyár
Budapest, V., Váci-út 8.
Csavarok, csavaranyák, szegecsek és fagonok fa vagy vasmenettel bármily anyagból.
Anyacsavarok bármily hosszban.

Ney Simon
szobrasz
IX., Lónyai-utca 27. Telefon 433
Készit gypsz, kő- és faszobrász munkákat, stukkomenyezeteket, stukko-lustro és mümárvány munkákat és minden e szakmába vágó munkákat. Költségvetésekkel, tervekkel kivánatra szivesen szolgálunk Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

FISCHER JÓZSEF
mechanikai- és lakatos műhelye
hat. eng. légszesz-, vizvezeték- és villanycsengő berendező
BUDAPEST, VII., SZÖVETSÉG-UTCA 31.
Állandó raktár kész takarék és asztaltűzhelyekben.

KELEMEN és DEUTSCH
technikai-üzlete
Budapest, VI., Gyár-utca 32. szám.
Szállit: szegedi kubikos talicskát, kötargoncát
mindennemü faárut,
továbbá olajakat, sinszegeket, sincsavarokat
gummi és szerszámárukat
jutányos árak mellett.

Felvonógépek:
Haverland Antal, Budapesten, VIII., Nap-utca 22 Telefon 29—66. — Gyárt: személy-, teher-, ételfelvonókat és vasszerkezeteket minden kivitelben.

Janisch János és Fia
Telefon 20-83. sz. Budapest VII. Jósika-utca 12
Csatornázás, épületbádogos, horganydiszitmények, légszesz, vizmüvek. ütés, szellőztetés és szivattyu berendezések Ambergi légszeszfejlesztő gépek raktára.

Üvegfestészet
Orsz. magy. üvegfestészet (Waltherr Gida) Budapesten VIII., Horánszky-utca 13.

Telefon 54—98. Telefon 54—98
PASCHKA ÉS TÁRSA
Budapest, Soroksári-utca 38—40.
Acéllemez,- fa- és vászonredőnyök, napellenző-ernyők. lépcsőkovácsolt vasból, felülvilágitó ablakzáró készülékek, szinházi függönyök és kovácsoltvas tömegáruk gyára.

SZABADALMAKAT ÉRTÉKESITŐ VÁLLALAT
PÁSZTOR (bej. cég.)
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 17. SZ.
TELEFON: 24—20.
Találmányi gondolatok kidolgozása, szabadalmi rajzok és leirások megszerkesztése, szabadalmak és találmányok értékesitése és financirozása. Védjegyek lajstromoztatása, Musra- és Modell-oltalom megszerzése a világ minden államában. — Felvilágositás dijtalan.

KOHN VILMOS
épület-üveges
Budapesten, VIII. ker., Kerepesi-ut 61. szám
ALAPITTATOTT 1880.
Tábla üveg raktár nagyban és kicsinyben, üveg, tükör, porcellán lámpa- és képkeretek raktára.
Edzett, ólom- és csiszolási munkák eszközöltetnek.

HACKL KÁLMÁN
mechanikai műhely és hatóságilag engedélylyel biró villanyfelszerelési vállalat
Fő-üzlet: BUDAPEST, VII., MUNKÁS-UTCA 18.
(Rottenbiller-utca sarok.)
Fiók-üzlet: KISPEST, ÜLLŐI-ÚT 49. SZÁM.
Elvállal és javit különféle gépeket, valamint uj kerékpárok készitését és javitását, eredeti amerikai zománcozásokat és nikkelezéseket, telefon, villamos világitás és szoba-sürgöny berendezéseket, jelző-készülékeket, vas- és fém-esztergályos munkákat; ezen cikkek raktáron is vannak és jutányos árban kaphatók.

SCHWALB ADOLF FIA VILMOS
BÁDOG- és FÉMÁRU-IPARTELEPE
VI., Izabella-u. 61. BUDAPEST VI., Izabella-u. 61.
Készit mindennemü bádog tömeg-árukat.
Különleges gyártmányok:
Kannák, dobozok, lámpák, fáklyák és literértékek.
Telefon 58—89. Kérem a pontos címre ügyelni. Telefon 58—89.

Paudler János
távirda-, telefon- és villámhárító épitő-intézet
Budapest, V. ker., József-tér 13. szám.
Házak jókarbantartása jutányos árban elvállaltatik
Néhány általam végzett munkák: Margitsziget kezelőség, Magy. kir. ministerelnökség, Magy. kir. statisztikai hivatal, Magy. kir. vallás és közoktatásügyi ministerium, nagymélt. gróf Károlyi Gyula, nagymélt. gróf Károlyi Sándor, nagymélt. gróf Károlyi Tibor, nagymélt. gróf Károlyi László. nagymélt. gróf Andrássy Géza, nagymélt. Festetich Pál, nagymélt. gróf Tisza István, nagymélt. gr Zichy Ferenc, nagymélt. Pálffy grófné, nagymélt. Königsegg grófné, nagymélt. Odescalchi hercegnő.

Árkai-féle hadfelszerelési gyár
lágyvas- és acélöntöde
BUDAPEST, VI., PALOTAI-UT 1511.
Városi iroda: VI., Csengery-utca 47.
TELEFON 83—53.

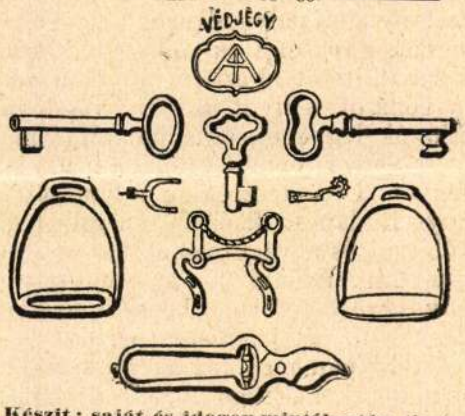

Készit: saját és idegen minták után, tiszta kivitelben első rendü
Lágyvas-, szürke és acél-öntvényt.
Tömegáruk. Sarkantyu áruk. Nikkelezés. Csiszolás. Cinnezés. Rezezés. Ezüstözés. Aranyozás.

Fémárugyár:
Felszerelések gőz- viz és légszeszvezetékhez, rézcsapok, réz, érc- és horganyöntvények, felirattáblak minden célra és méretben. HIRMANN FERENC Budapest VII., Csányi-utca 7—9.

Ajánlható cégek:

GUTTMANN BENEDEK
papir áruháza
Budapest, IV., Muzeum-körut 13.
— a „Királyi József Műegyetem" átellenében. —
Speciális üzlet épitészeti-, mérnöki-, müszaki- és vasutépitészet nyomtatványokban.
Állandó nagy raktár rajz-, kender- és vászonra huzott rajzpapirokban, ugyszintén másoló-, fénymásoló-papir és másoló-vásznakban. Rajzeszközök gyári főraktára, valódi svájci, valamint eredeti Richter és Riefler leghiresebb gyártmányokban.
Árjegyzéket és rajzpapirmintakönyvecskét kivánatra ingyen és bérmentve

LYONS EDE
BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 53.
Mindenféle ablakredőnyök, fagörredőnyök és jalousredőnyök gyára
Telefon 25—37 Telefon 25—37
POZDECH JÓZSEF UTÓDA
THURY FERENC
BUDAPEST, VI., Lehel-utca 8.
fuvógyár, harang- és ércöntöde, szabadalmazott harangfelszerelés és nagyszerkovácsság. Költségvetést kivánatra ingyen és bérmentve küld

LUDVIG JÁNOS
mázoló-mester
Budapest, VI. ker., Dalnok-utca 27. szám.
TELEFON 91—05.
Elvállal minden e szakmába vágó mázoló és fényező munkákat. Helyben és vidéken a legjutányosabb árak mellett.

M.D.K.

Czakó Lajos, (Opesti) építés

nyerte el a kolozsmegyei hidelvei ref. templom és paplak építését.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1897. XVIII. évf.

márc. 30 sz. 3. old.

Czakó Lajos, építőmester M.D.K.

meghezdte a budai szerb püspöki palota építését.

Vállalkozók Lapja, BP. 1895. XVI. évf.
dec. 24. sz. 3. old.

MDK

ifj. Czakó Lajos kolozsvári épitőmester

építőmesteri képesitést kapott

Vállalkozók Közl. 1908. dec. 9. 8 l.

CZAKÓ Lajos építész

LEVÁRDY Ferenc–LEVÁRDY Henrietta: Pécs historikus építszete. = Baranyai Müvelődés, 1987. 1.sz. 22. p.

mak

Czakó László typografus

munkája: Könyv-einlap

1/ Szemelvények a Typografus továbbképző munkáiból.
(1962-63)

Magyar Grafika 1963. 3 sz. 450. l

mak.

Czakó László és Bíró Péter tipografusok

Kompozíciós gyakorlatai

Tipografus Tovább-Képző munkái-ból (1962-63 évi.)

Magyar Grafika 1963. 3. sz 454. l.

Ø Czakó László

mérnök - százados
építész
terverte az alábbi épületet

Tér és Forma.
1941. 173-174 l.
(Budapesti Tiszti Kaszinó klubháza a Margit-szigeten, képekkel.)

2077. *Vitrage*, riseljőgéphímzéssel. 4 darab 20
2078. *Csipkesál*. Kézimunka 230
2079. *Csipkestóla*. Kézimunka 230
2080. *Csipkegallér*. Kézimunka 40
2081. *Fejkötő*, hímzett. Felsőmagyarország 15
2082. *Fejkötő*, hímzett. Felsőmagyarország 20
2083. *Női perzsabunda* 600
2084. *Futó* vászonból. Kalotaszegi hímzés 18
2085. *Kerevetátvető*. Erdélyi varrottas 80
2086. *Falvédő*. Kalotaszegi varrottas 22
2087. *Asztalterítő* vászonból. Kalotaszegi hímzés . . . 60
2088. *Függönyszárny*. Erdélyi varrottas 38
2089. *Függönyszárny*. Erdélyi varrottas 35
2090. *Függönyszárny*. Erdélyi varrottas. 2 darab . . . 80
2091. *Függönyszárny*. Erdélyi varrottas. 2 darab . . . 80
2092. *Széles ágyterítő*. Kalotaszegi hímzés 60
2093. *Nagy asztalterítő*. Kalotaszegi hímzés 60
2094. *Coboly boa* 220
2095. *Kerek asztalterítő*, horgoltrece 25
2096. *Kerek asztalterítő*, horgoltrece 12
2097. *Kerek asztalterítő*, horgoltrece 30
2098. *Kis csipketerítő*. (Csekély hibával) 8
2099. *Csipkegallér*. 2 darab. (Csekély hibával) 35
2100. *Asztalterítő* brokátból, gazdagon hímezve 55
2101. *Sztór* vászonból, riseljőhímzéssel 50
2102. *Sztór* vászonból, riseljőhímzéssel 50

Czakó László

épitészhallgató

rajzai repr.

Megfagyott Muzsikus

1912.

Czakó László

l.

A Pesti Városháza

1937. 5-n. 8. l.

áló tiszteelettel és
ives üdvözlettel:

Kuckly Dezső

egyetemes főtitkár.

Czakó László

mérnök szárados

terverte az alábbi

épületet

MÉ. 1941. 145. l

(Az Országos Tiszti

Tudományos és Kaszinó

Egyesület klubháza

a Szent Margitszi-

geten, képekkel

és alaprajzzal)

Czakó László

Az óbudai hidfeljáró terve. ♁ II. díjjal kitüntetve.

Repr. Művészet 1937. 92. l.

♁ Az egyik

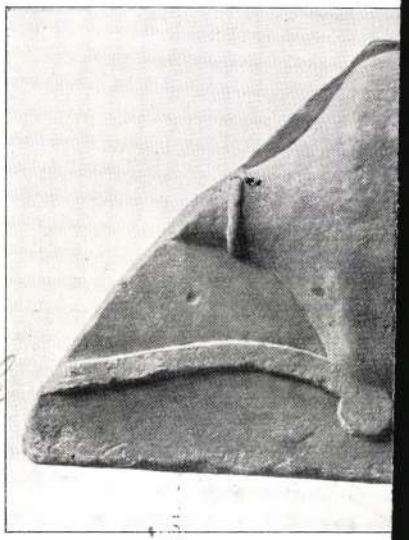

59. CSONKA SÍR-LEKYTHOS.

Márvány. Magassága talp nélkül 55 cm. A nyaka és a talpa letörött; a mostani talpa modern kiegészítés. A lapos dombormű megkopott és több helyen megsérült. Athénből való.

Míg az 58. számú stelán csak domborműben van ábrázolva a nyulánk lekythos, itt kereken kifaragva látjuk az attikai sírok gyakori díszét. A rajta levő dombormű családi jelenet alakjában őrzi meg az elhunytnak emlékét: szakálas férfi támlásszéken ülve kezet fog az előtte álló nővel. A férfi öltözete úgy látszik csak himation, a

Czakó László

Czakó László okl. építészmérnök,
m. kir. honvédtisztviselő. XI.
Kökörcsin-u. 15. ~~258-310~~

Tel. 458-319

Bptávb 1940 szept.
" 1942. jan.

Czakó László

— **Az új repülőtér hangárépítési tervpályázatának eredménye.** Az iparügyi miniszter pályázatot hirdetett a budaörsi új repülőtér állomásépületeinek és hangárainak tervezésére. Az állomásépület végleges építési terveinek elkészítésére most adták ki a megbízást. *Králik* László, a tervpályázat második díjának nyertese és *Birbauer* Virgil, az egyik megvásárolt pályamű szerzője készítik az állomásépület terveit. Kedden a hangárépítési tervpályázat felett is döntött a zsüri. Tíz pályamű közül a zsüri a 3500 pengős első díjat a kivitelre is alkalmas, *Méhes* Emil és *Czakó* László által benyujtott pályatervnek ítélte. A 2500 pengős második díjat dr. *Egyedi* Béla kapta. Az 1500 pengős harmadik díjat és egy vásárlásra előirányzott 750 pengős díjat a zsüri egyesített és az összeget *Liptner* és *Mentényi*, valamint *Lengyel* István pályamunkái között egyenlő arányban megosztotta. A repülőtér épületeinek építkezései most már sürgősen megindulnak. Az állomásépület köralakú építmény lesz, amilyen modern repülőállomás eddig csak egy-két külföldi városban látható.

Cód

Pesti Napló
1936. júl. 8.

Czakó László

építész.

Szül. Zágráb 1891.

Oklevelet nyert 1918.

Műegyetem V. l.

– 68

– 0 00'01

Czakó László

okl. építész és

Méhes György okl.

mérnök

Ásvertek az alábbi

repülőtér hangarjait.

A forgalmi épületet

Bierbauer Virgil és

Králik László ter-

vertek –

A budapesti új

közforgalmi repülő-

tér. (Bpest 1937.)

Tér és Forma 1937

228 és köv. ll.

Czakó László

az alábbi pályázaton egyik II-ik díjat nyerte

Tér és Forma

1937. 6. sz. (Az óbudai hid budai feljárójának tervpályázata.)

2 képpel.

Czakó László

— Czakó László nyerte meg az új budapesti repülőtér tervpályázatát. A Budaörs határában létesülő új budapesti repülőtér tervpályázatra 35 terv érkezett be. A zsűri az első díjat *Czakó* László építészmérnök tervének ítélte.

Pesti Napló

1936. máj. 7.

Schanzer Mária: Mednyánszky. 8-r, 52 l,
11 k. Budapest 1935.

Czakó László

épitész

1929. felvettér

a Bpesti Mérnökö

karnarába-

MMÉE Közl. 1929.

148. l.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTRÁGA

177 /19 29. szám

Érk.: 1929 dec. hó 11. n.

tállyal:

tiszteletdija

pengőt a 122623. számu kiadás

beszerzési kö

elhelyezési

ötven pengőt a 127.688 számu

127689 számu kiadási csekksz

gekre /:30:/ azaz Harminc pe

A miniszter rendeletéből: Dr

nácsos.

A hivata

min.

M.D.K.

Czakó László, építés

a hat darab egyenként 1000 p-ös díjak egyikét nyerte el az óbudai hidfeljáró terveire kiírt pályázaton

Vállalkozók Lapja, Bp. 1937. LVIII. évf.

ápr. 29. sz. 11. old.

Czakó László, építész M.D.K.

terve a három kiválasztott fölötti szavazás utján nyert első díjat a budaörsi repülőtér pályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1936. LVII. évf.

jun. 10. sz. 3. old.

M.D.K.

Czakó László, építész

Czakó

és Mókus Emil közös terve 3500 p-s első díjat nyert a budaörsi repülőtéri hangárjaira kiírt pályázaton

Vállalkozók Lapja. Bp. 1936. LVII. évf.

jul. 8. sz. 6. old.

Μ.Δ.Κ.

Ναύλωσις Ιερέως. Βρ. 1936. ΙΧΥΙΙ. έντ.

32. σελ.

M.D.K.

Ozaró László, építész

és Méhes Emil tervei szerint a budaörsi repülő téren felépült nagy hangárt ismerteti a lap egy fényképpel.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1937. LVIII. évf.

jul. 1. sz. 8. old.

MDK

Czakó László ,épitész

Az óbudai hid budai feljárójának tervpályázata.
2 képpel.
II.dijas tervének távlati képe közölve.
" " " alaprajza. 168.l.

Tér és Forma. 1937. 6.sz. 167-168.l.

Czakó László MDK

Eldőlt az óbudai hidfeljáróra kiírt pályázat.
Pesti Napló 1937. ápr. 25.

MDK

Czakó László

II.dijat kapott

Az óbudai hid budai... Tér és Forma, 1937. 6.sz.
166. l.

Czakó László

MDK

Epitén

műve 1939. ben a Tisíti Kasimo nyári Umbháza a Margit-szigeten.

Derzény - Szivós Margita.

242

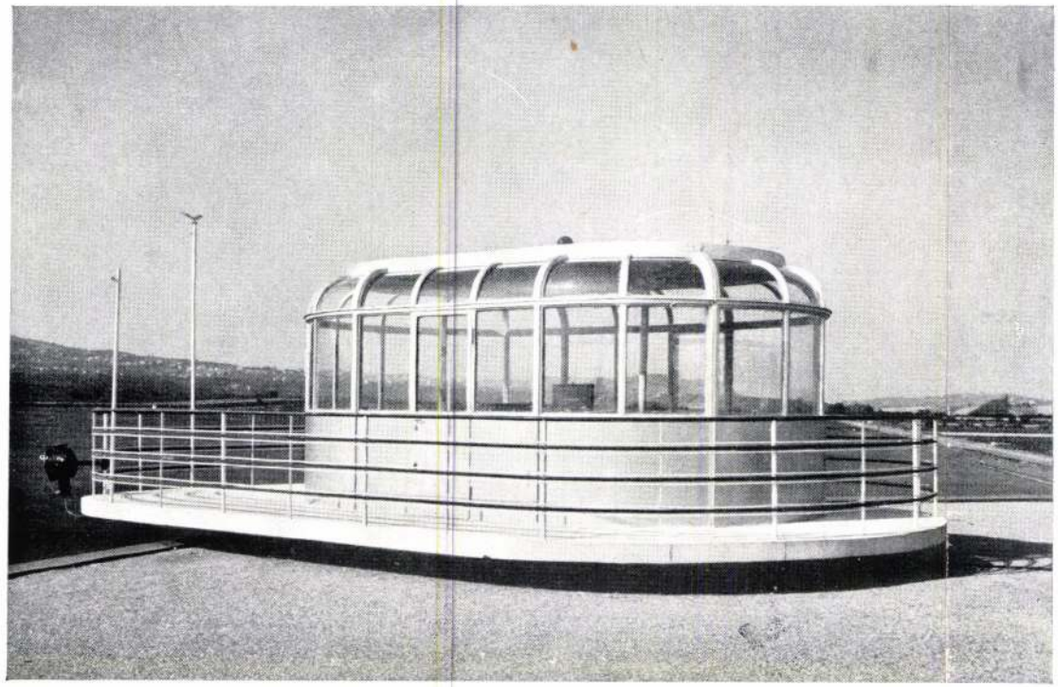

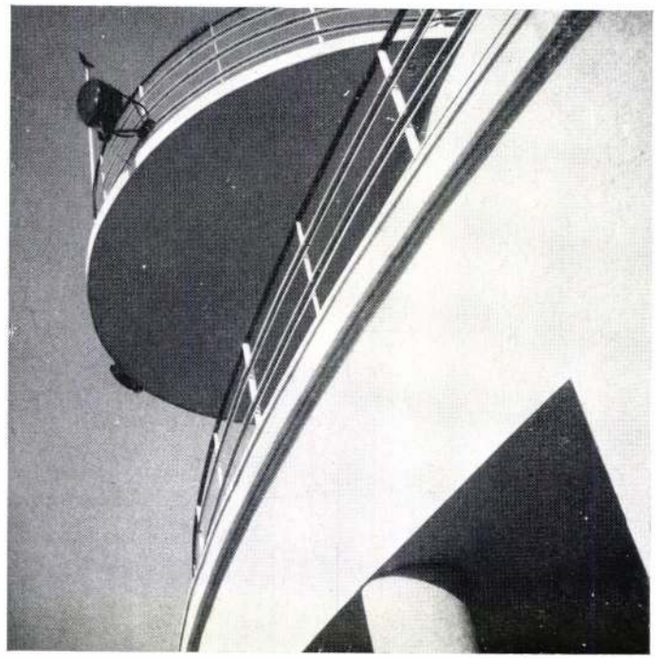

A parancsnoki torony — Torre di controllo — Kommandoturm — Cabine de contrôle — Controltower
Készítette: Márkus Lajos R. T.

Az európai repülőterek távolságai a város középpontjától

Entfernungen der Europäischen Flughäfen Les distances des aeroports européen I distanzi degli aeroporti europeei

Amsterdam—Schiphol	10	km.	Köln—Butzweiler	7	km.	Milano—Taliedo	12	km.
Athén—Phaliron	8	km.	Kjöbenhaven—Kastrup	10	km.	Nürnberg	4.5	km.
Belgrad—Zemun	12	km.	Frankfurt—Rhein—Main	11	km.	Paris-le-Bourget	11	km.
Berlin—Tempelhof	5	km.	Genève—Cointrin	5	km.	Praha—Ruzyne	11	km.
Bern—Belpmoos	10	km.	Hamburg—Fuhlsbüttel	12	km.	Roma—Littorio	8	km.
Bordeaux—Merignac	15	km.	Helsinki	11	km.	Rotterdam—Waalhawen	10	km.
Bruxelles—Haren	8	km.	London—Croydon	19	km.	Strassburg—Entzheim	14	km.
Budapest	**6.5**	**km.**	Lyon—Bron	8	km.	Warszawa—Okecie	8	km.
Bukarest—Baneasa	7	km.	Madrid—Barajas	14	km.	Wien—Aspern	15	km.
			Marseille—Marignane	28	km.	Zürich—Dübendorf	12	km.

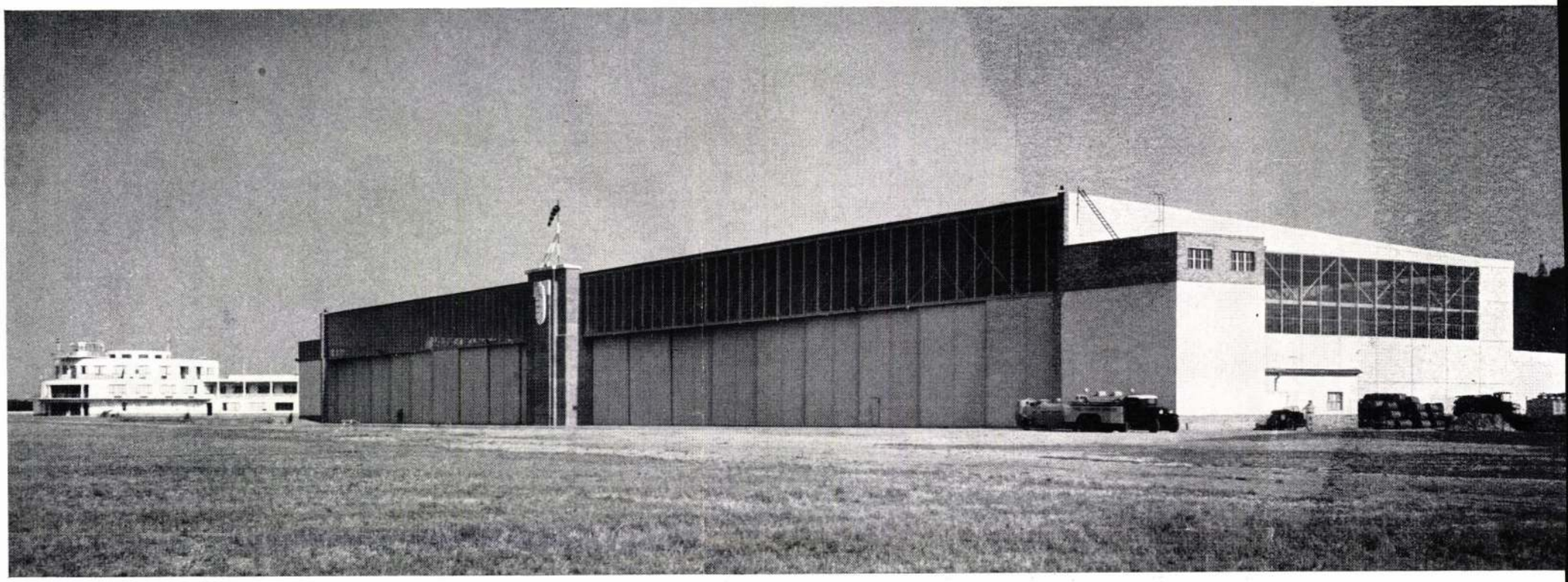

A budapesti repülőtér nagy hangárjai — Hangar dell'aeroporto di Budapest — Hangar de l'aeroport de Budapest (140 m x 40 m)
Kőművesmunka kivitele: Teleki és Katona

A budapesti repülőtér hangárjai

Az új közforgalmi repülőtér nagy hangárépülete a maga 140 m. hosszúságával és több mint 41 m. mélységével Európa legnagyobb hangárja.

A szerkezetre az Iparügyi Miniszter a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium javaslatára a mult év tavaszán tervpályazatot írt ki, melynek eredményeként Czakó László okl. építész és Méhes György okl. mérnök együttes terve nyerte az első díjat. Az épület az ő pályanyertes tervük elgondolása alapján került kivitelre, azonban a kiviteli terveket az alapozási és vasszerkezeti munkákra a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium XIII. Duna-hídépítési osztálya, illetve annak irányítása mellett a vasszerkezeti munkák kivitelével megbízott Ganz és Társa, valamint a Magyar Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak hídosztályai, a magasépítési munkákra vonatkozólag pedig az Iparügyi Minisztérium XIV. Magasépítési osztálya készítették.

A hangár vasszerkezeti munkáira a Ganz és Társa és a Magyar Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak alkalmilag egyesült cégek, a kőműves- és elhelyező munkával a Teleki László vállalkozó cég, a tetőfedő munkával Wohl József okl. mérnök vállalkozó cég, a padlóburkolási munkával a Wusinszky György cég nyertek megbízást.

A helyszíni munkálatok 1936. évi november hó legelején indultak meg és 1937. év májusa végén nyertek befejezést. A szükreszabott munkaidő miatt az összes munkálatok egész télen megszakítás nélkül folytak, ami a kedvezőtlen fagyos téli és a különösen csapadékos tavaszi időjárás miatt még külön is tetemes nehézségeket okozott. Ilyen körülmények között az összes munkáknak 7 hónap alatt való teljes befejezése csakis az építtető hatóság és a vállalkozók együttes megfeszített munkája mellett volt lehetséges.

Az alaptestek építésénél már 1.0—1.20 m. mélységben jelentkezett az aggresszív talajvíz, melynek aggresszivitása igen nagy határok között ingadozott. (400—8000 mg SO_3/lit.)

A vasszerkezetet alátámasztó beton- illetve vasbeton alaptesteket emiatt igen gondosan védeni kellett a helyenként igen erősen aggresszív talajvíz bomlasztó hatásától. E célból minden alaptest alsó és oldal felületeit először egy forró bitumenbe rakott

Tér és Forma
1937. 8. 24.

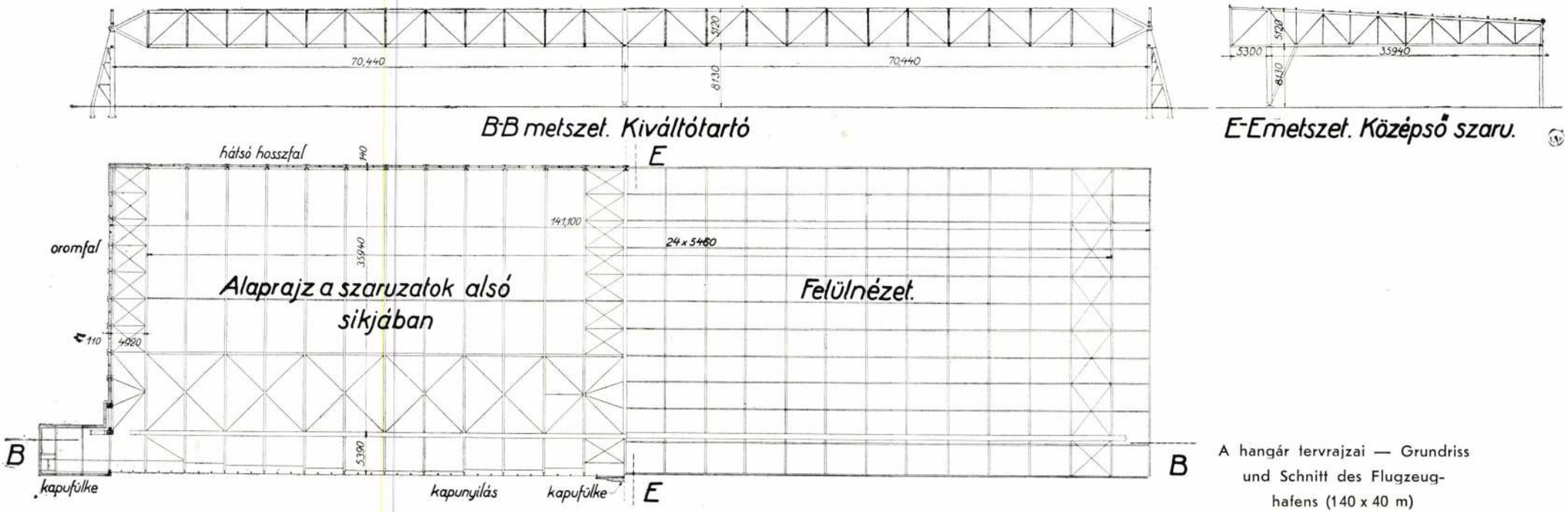

A hangár tervrajzai — Grundriss und Schnitt des Flugzeughafens (140 x 40 m)

külső saválló téglából készített védőburkolattal, majd ezen belül eredeti mexikói bitumenkenések között három réteg 90-es aszfaltlemezből készített védőszigeteléssel védtük meg.

Az épület maga vasvázas oldalfalakkal és teljesen vasszerkezetű tetőszerkezettel készült mégpedig teljesen hegesztett kivitelben, minden szögecselés nélkül. A körítő falak vasváza között tégla kitöltőfalak készültek, melyeknek nincs külön alapja, hanem a terep felszínéig érő lapos boltíveken nyugszanak, melyek a vasváz oszlopainak a fenti eljárással megvédett külön kis alaptesteire támaszkodnak.

A kereken 141 m. x 41.3 m. alapterületű belső hangártérhez a hátulsó hosszfal mentén és annak teljes hosszúságában egy 7 m. mély falazat műhelytoldalék csatlakozik.

Homlokfala felől a hangár teljesen nyitott, illetve 2 x 70 m. széles és nyolc m. magas kapunyílás van rajta, amelyet vasszerkezetű tolókapuk zárnak le.

Az épület lényegét tulajdonképpen a 141 m. széles és 41.3 m. mély belső teret befödő tetőszerkezet adja, melynek egyetlen közbenső alátámasztása sincs s amely lehetővé teszi, hogy a hangár belső területén a repülőgépek teljesen akadálytalanul közlekedhessenek. A hangárba 12 drb. nagy Ju 52. típusú utasszállító gép helyezhető el, de a kisebb sportgépekből 40—50 drb. is belefér.

Maga a tetőszerkezet tiszta vasszerkezet, mely teljesen hegesztett kapcsolatokkal készült és mint hegesztett vasszerkezet, a legnagyobb az egész országban.

A tetőszerkezetet tulajdonképpen rácsos főszaruk tartják, amelyek hátul a vasvázas fal vasoszlopaira, elől pedig a kapunyílást áthidaló 5.12 m. magas kiváltó tartóra támaszkodnak. A rácsos főszaruk alsó és felső övei félbe vágott I gerendaszelvények, melyek gerinclemezeire a ferde rácsrudak közvetlenül rá vannak vezetve és ezáltal a csomóponti lemezek a legtöbb csomópontnál teljesen ki vannak küszöbölve. Itt mutatkozik legjobban a hegesztés gazdasági előnye. A ferde rácsrudak két-két szögvasszelvényből vannak összetéve. Minden egyes főszarut három darabban szállítottak a helyszínre és ott a földön való összeállítás és a még szabadon csomópontok behegesztése után, egy darabban emelték fel a végleges helyére.

A főszaruk hátul az épület hátsó hosszfalának vasvázát képező függőleges I-szelvényű oszlopokra támaszkodnak. Ezt a vasvázat legelsőnek kellett a helyszínen felállítani, hogy a hátulsó hosszfalhoz csatlakozó műhelyépület kőművesmunkái zavartalanul haladhassanak, párhuzamosan a többi vasszerkezeti munkával.

A szerkezet leglényegesebb része a 2 x 70.5 m. kapunyílást áthidaló ú. n. „kiváltó tartó" szintén teljesen hegesztett kivitelben készült lemezekből összetett ⊥ és + alakú különleges szelvényekkel. A szim-

A nagy hangár belseje (kapunyílás 70 m.) — Fotó: Seidner — The hangar of Budapest Airport (420 x 140 feet, doors 210 feet) — Les hangars de l'aéroport de Budapest (140 x 40 mtrs) — portes à coulisse 70 mtrs

Fotó: Seidner

metrikus rácsozású kétnyílású 5.12 m. magas tartó két végén egy-egy bakoszlopon, középen pedig egy gömbcsuklós sarúra támaszkodó egyszerű oszlopon van alátámasztva. A kiváltótartót kellett legelőször a szerelés helyes sorrendje érdekében a helyszínen összeszerelni és ezért a legnagyobb gyorsasággal elvégzett műhelymunka után 1937. év januárjában került ez a munkarészlet kivitelre. Az egyes rudakat a műhelyben teljesen összehegesztették, majd darabonként a helyszínre szállították, ahol az egész tartót vízszintes síkban összeállították és összehegesztették. A kész tartót azután egydarabban 24 drb. 14—16 m. magas árbócemelővel felemelék és ezután a közben elhelyezett három alátámasztó oszlopra visszaeresztették. Az építkezésnek ezen műszakilag legérdekesebb és legnehezebb szakasza éppen a legkeményebb téli időjárásban (—17°-os hideg mellett) készült el — teljesen kifogástalanul, ami minden elismerést megérdemel. A kiváltótartó felszerelése után kerülhetett csak sor a főszaruk előbb már említett szerelésére és ezekkel párhuzamosan a fedélhéjazatot tartó szelemenek elhelyezésére. A főszaruk csomópontjai fölött vonuló és azokra merőleges szelemenek egymástól 3.60 m. távolságban Gerber-tartószerűleg közbeiktatott csuklókkal 12 és 13 szelvényű hengerelt I-szelvényekből készültek és ezek hordják a fedélhéjazatot, mely 8-as I-gerendák közötti kőszivacs idomtéglákból készített lapos boltívekből és ezt lefedő két réteg bőrlemezfedésből áll.

A tetőszerkezet elkészülte és a szélrácsok és hosszkötések beépítése után került sor a kapuk szerelésére.

A két drb. 70 x 8 m.-es kapunyílást összesen 18 drb. táblás tolóajtó zárja be, melyek egymás mögött párhuzamos síkokban mechanikusan elektromotorral és szükség esetén kézzel is mozgathatók. Külön kikötés volt, hogy bármelyik cca 7.5 m. széles kaputábla bármikor és a többitől teljesen függetlenül nyitható vagy csukható legyen, tehát bármely helyen lehessen a hangárból gépet kivinni vagy oda bevinni anélkül, hogy fölösleges kapurészeket is ki kellene nyitni, ami télen érzékeny hőveszteséget okoz.

Az egyes kaputáblák [- és I-vasakból összehegesztett merev vaskerettel készültek, ami horganyzott hullámbádog-lemezzel van befedve.

A kapuk felső kötélvontatással a hangár szélein és közepén levő ú. n. kapufülkékben elhelyezett elektromotorokkal kapcsolt hajtóművek segélyével gombnyomásra mozgathatók és automatikus állítószerkezettel, valamint központi reteszelő szerkezettel vannak ellátva. A 18 kaputábla közül 6—6 a szélső kapufülkékbe, mindegyik nyílásból 3—3, tehát összesen ismét 6 pedig a középső kapufülkébe gördül, ha a hangárt teljes hosszában kinyitjuk.

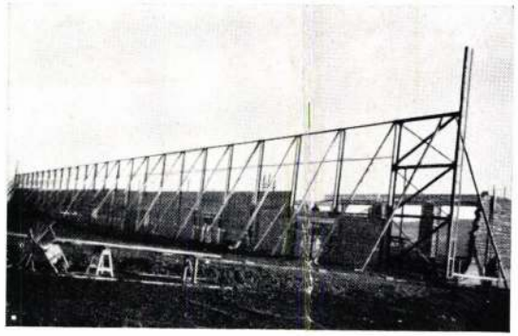

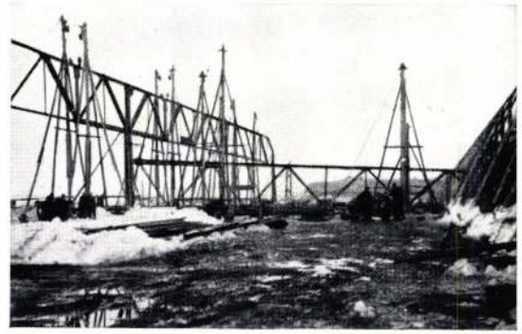

A nagy hangár kivitelezés közben

Az egyes kaputáblák olyan finom golyóscsapágyazású görgőkön gördülnek, hogy szükség esetén 2 ember könnyen eltolhatja őket.

A hangárban beépített teljes vasszerkezet súlya kapuk nélkül mintegy 310.000 kg. (m^2-ként 53 kg) kapukkal pedig 390.000 (m^2-ként 66.5 kg), ami összehasonlítva a külföldi értékekkel, igen kedvezőnek mondható. A vasszerkezet összes költsége pedig kereken 340.000 pengő.

A hangár vasszerkezet hegesztési munkái a munka újszerűségét tekintve, igen símán és nagyobb torzulások vagy vetemedések nélkül kifogástalanul hajtattak végre; a varratok minősége pedig az állandó ellenőrző próbák tanusága szerint teljesen megbízhatónak bizonyult. A munka, mint olyan, mindenesetre jelentős állomása lesz a hegesztett vasszerkezetek hazánkban is kívánatos elterjedésének.

A fent leírt vasszerkezeti munkálatokat a m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium Dunahídépítési osztálya vezette és abban Tantó Pál miniszteri tanácsos vezetése mellett dr. Széchy Károly kir. főmérnök, a munkák központi vezetője, Gyengő Tibor és Palágyi Pál okl. mérnökök, mint helyszíni ellenőrök vettek részt.

A kis- vagy szabványhangár a sport- és magángépek elhelyezése céljából épült 66 x 22 m. alapterülettel és a homlokoldalon 6 x 30 m. kapunyílással. A vidéki repülőtereken már sokszorosan alkalmazott szabványtípus szintén vasvázas falakkal és teljesen vasszerkezetű tetőszerkezettel. A teljes vasszerkezetet szögecselt kivitelben készítette a Magyar Waggon- és Gépgyár. A vasszerkezet teljes súlya, kapukkal együtt, mintegy 70.000 kg., tehát m^2-ként 48.3 kg. súly esik. A vasszerkezeti munkák összköltsége alig éri el a 60.000 pengőt.

A kishangár munkáit a vállalkozók ugyancsak a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium Dunahídépítési szakosztály irányítása és vezetése mellett végezték.

Dr. Széchy Károly.

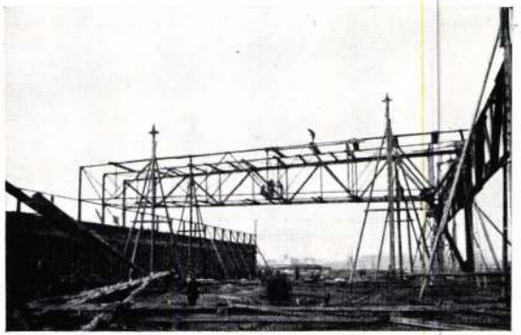

Czakó László építész -

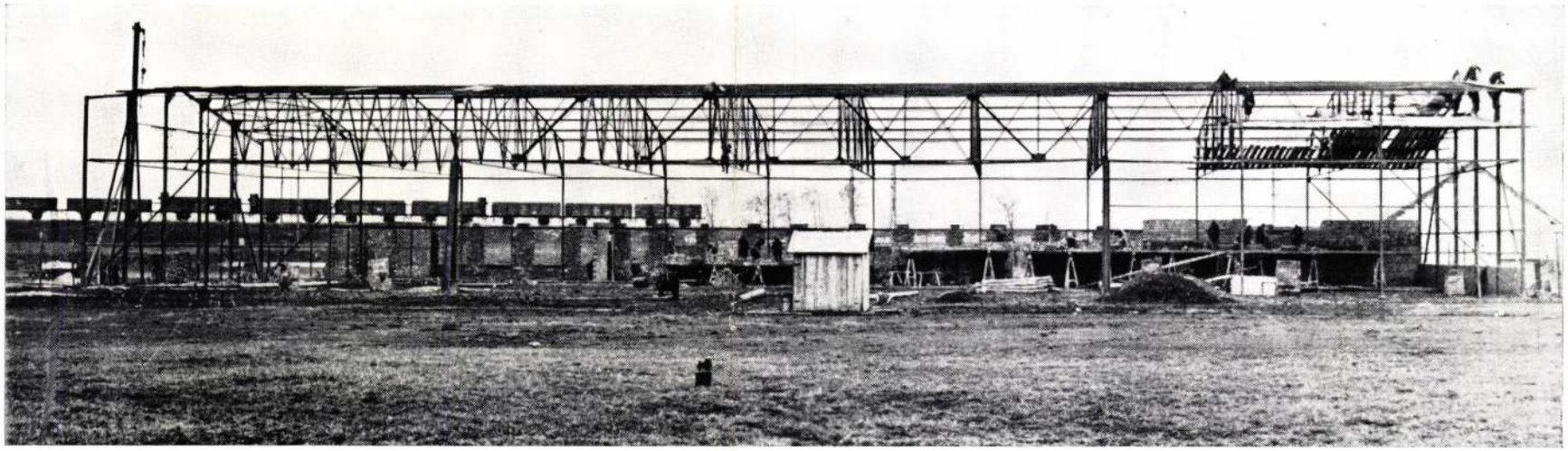

A szabványhangár (66 x 22) — Sport-Flugzeughalle

Die Flugzeughallen des Budapester Flugplatzes

Die grosse Flugzeughalle des Budapester Flugfeldes wurde auf Grund eines Wettbewerbplanes des Ing. L. Czakó von der Brückenbauabteilung des Handels- und Verkehrsministeriums entworfen. Die Ausmasse der Halle sind: 141 M Länge bei einer Tiefe von 41 M. Die Halle kann 12 grosse Verkehrsflugzeuge oder 50 Sportflugzeuge beherbergen. Die beiden Tore haben bei einer Höhe von 8.3 M eine freie Spannweite von je 70 M. Hinter der Halle befinden sich Werkstätten. Eine zweite Halle dieses Typs soll demnächst errichtet werden.

Den interessantesten Teil der Konstruktion bildet der 141 M Lange Stahlträger der Stirnseite, auf welchem die 40 M langen Querträger ruhen. Dieser geschweisste Träger besteht aus + und ⊥ Stäben, die geschweisst hergestellt wurden, so dass jeder Stab eben das entsprechende Profil erhalten konnte. Die Einzelbestandteile der Konstruktion wurden in der Werkstätte hergestellt und an der Baustelle zusammengeschweisst. Der fertige 141 M lange Träger wurde dann mit Hilfe von 24 Masten in die Höhe gebracht, welche Arbeit unter den schwierigsten Umständen bei 17 Grad Kälte durchgeführt werden musste. Nachdem dies geschehen, wurden die Querträger auf den Hauptträger und die Fachwerkwand der Rückseite der Halle aufgesetzt. Die Querträger tragen eine Balkenlage mit 3.6 M Abständen und über diesen wurde zwischen dichtgelegten I- Profilen ein Flachgewölbe aus porösen Backsteinen ausgeführt.

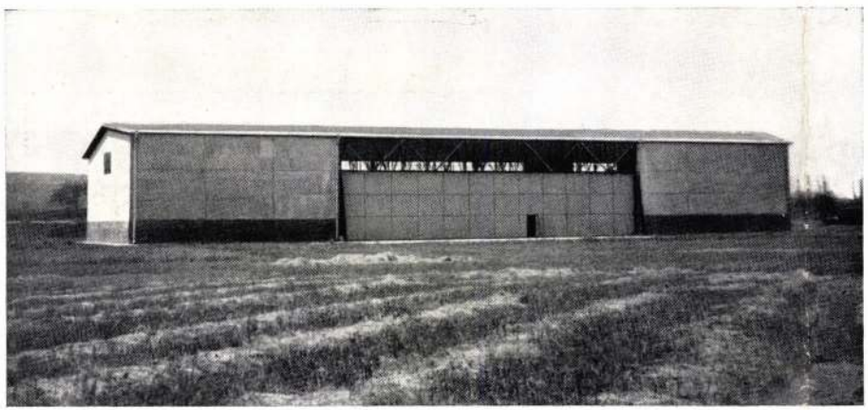

Die 70 M langen, 8 M hohen Schiebetore bestehen aus je 18 Tortafeln, welche in vier Abteilungen hintereinander verschoben werden. Eine jede einzelne Tafel lässt sich auch einzeln verschieben, wodurch die Möglichkeit gegeben ist das Tor stets nur so weit zu öffnen, als es die Bedürfnisse eben erfordern. Die Tore werden durch Elektromotoren bewegt, da die Tafeln aber auf Kugellagern rollen, sind diese so leicht beweglich, dass eine jede Tafel auch von zwei Männern verschoben werden kann.

Das Eisengewicht der Hallenkonstruktion beträgt 3100 Tonnen ohne den Toren, also pro m^2 53 kg. Die Eisenkonstruktion hat 340.000 P Kosten verursacht.

Ausser dieser grossen Halle wurde für Privat- und Sportflugzeuge eine kleinere Halle erbaut, mit den Massen von 66 x 22 M, die Eisenkonstruktion dieser Halle enthält 48 kg. Stahl pro m^2, ihre Kosten betrugen 60.000 P.

Sz.

amelyek elvégzéséhez az ókorban rabszolga-hadseregek kellettek volna, ma már gépek segítségével kényelmesen elvégezhetők. Nem vitás az sem, hogy megjavította az életstandardot és kényelmek és élvezetek, amelyek valamikor fejedelmeknek jártak csak ki, tömegeknek jut osztályrészül.

Népek, nemzetek és földrészek közötti távolságokat a technika rövidített meg, és ha ma a nemzetek, mindezek dacára mégis távolabb estek egymástól, az csak az áldatlan politikának tudható be s nem írható a technika terhére. Az a technika, amely a technika túlkapásaival szemben is meg tudja védeni az emberiséget, nem lehet átok az emberiségre.

Mindenesetre a jövő logikus eredménye lesz annak, ami ma itt alakul. Ha azt akarjuk, hogy az emberiség boldogabb legyen, sem kisem szolgálhatja a halál technikáját.

A technika bírálatával kapcsolatban nagy szellemi ébredésre van szükség. A mai nyomor nem a technika hibája. A világszerte uralkodó bizalmatlanság, a hitetlen vámvédelem és autarkiára való törekvés, stb. stb., amelyek a nagy gazdasági egységek kialakulását megakadályozzák, inkább előidézői a mai viszonyoknak, mint a technika. A krízis Janus-arca: túlprodukció, — összezsugorodott fogyasztás — nem a technika hibája! Különben is a technika örökös támadásával a nyomor fertőjét lecsapolni nem lehet. A géptechnika előidézte munkanélküliséggel kapcsolatban a kompenzációs elmélet már régen bebizonyította, hogy azokat a munkástömegeket, amelyeket a géptechnika terjedése átmenetileg szabaddá is tesz, a gépek gyártása és fenntartása, felügyelete ismét újból felszív, kompenzál. A technika fejlődése hozta magával a gazdasági fejlődést és a tömegcikkek gyártása az, amely lehetővé tette a fogyasztók tömegének óriási kiszélesítését.

A technika haladása által vált lehetségessé a szociális, gazdasági és kulturális igények és azok határának kiszélesítése.

Neves biológusok a technika fejlődésében a teremtés természetes folytatását látják.

Három egymásután következő generáció emelte a konstruktiv technikát arra a magaslatra, amelyen ma áll, de, sajnos, ennek a periódusnak végén áll a világháború drámája, amely a technika destruktiv erejét is felszínre juttatta. Ez, valamint a világválság átrezgő hullámai azok a tényezők, amelyek a technikával szemben elhamarkodott ítéletet váltanak ki. Ha a technika magasabb gazdasági, szociálpolitikai és kulturális célok szolgálatában fog állani és csupán szent eszköz lesz az emberiség kezében, úgy a nagy áramlatok csapásaitól szétporlasztott sorsok sem fogják fáradt álmossággal állítani, hogy a technika átok az emberiségre.

Be kell látni, hogy a világ nem a technika miatt beteg, hanem azért, mert a gyűlölet, bizalmatlanság, megnemértés mérge száll mindenütt a levegőben. Ha visszahozzuk a becsületes munka világát, a nagy egységek világát, a technika csak áldás lehet és lesz az emberiségre.

A technika által a termelés megsokszorozható, ami csak az emberiség érdekében áll. Ez is bizonyítja, hogy a fejlődés útja a gépek felé vezet, amely út a haladás útja, amit semmi sem hátráltathat. Nincs messze az idő, amikor a technika le fogja dobni magáról az emberek által rárakott hamis maszkot és a béke igaz arculatával fog jelentkezni.

Hogy ez elkövetkezhessék, tegyük magunkévá az angolok mondását: The road towards recovery is not hatred, but peace and cooperation«. Nem a gyűlölet, de a béke és együttműködés a felemelkedés útja.

Földes Gyula.

Mátyás király könyvtárnoka

Ötszáz évvel ezelőtt született a középkor egyik legnagyobb európai matematikusa és csillagásza: *Regiomontanus.* Valódi neve *Müller* János volt, de az akkori szokás szerint szülővárosának, a Würzburg melletti Königsberg latinosított nevét vette fel. Bécsben az akkori nagyhírű *Purbach* tanítványa. Mestere tudományát nagyon hamar elsajátítja, megtanulja a matematika és csillagászat mellett a görög nyelvet is, főként azért, hogy eredetiben olvashassa Ptolemeus csillagászati művét, melyet arab fordításban nem tudott olvasni. Purbachot a pápa Rómába hívta, hogy Ptolemeus híres csillagászatát latinra fordítsa. A bécsi tudós magával vitte a fiatal Regiomontanust is. Purbachnak Rómában bekövetkezett halála után Regiomontanus fejezte be a fordítást, mellyel az ókori csillagászat legfontosabb művét az akkori tudósok közkincsévé tette.

Rómából Mátyás király *Vitéz* János tanácsára Budára hívta, hogy a Konstantinápolyból származott görög kéziratokat és egész könyvtárát, mely már akkor körülbelül félezer könyvet tartalmazott, rendezze. Ugyancsak Vitéz János tanácsára a létesítendő egyetem tanárává szemelte ki. De Regiomontanus nem szerette a harci zajt, nyugalmas élet után vágyott és a csendes Nürnbergben telepedett le. Itt egy gazdag barátja ellátta mindennel, amire csak nyugodt tudományos munkájához szüksége volt. Ez a nagylelkű barát, Walther *Bernhard* könyvnyomdát rendezett be, melyben Regiomontanus munkáit nyomták, sőt csillagvizsgálót is alapított barátja részére. Ebben alkalmazta Regiomontanus az idő mérésére először a súllyal hajtott órát az eddigi víziórák helyett, itt készítette az ő híres csillagkatalógusát, mellyel a csillagok állása szerint lehetett megállapítani a mindenkori időt. Ezt a katalógust használták felfedező útjaikon Columbus, Diaz és Vasco di Gama.

Még a matematikában is számottevő munkát fejtett ki. Különösen a trigonometriát művelte. Trigonometriai táblázatokat készített, melyekben már voltaképpen a tizedes törteket láthatjuk, csak a körülbelül 100 évvel később felfedezett s a maihoz hasonló jelölés nélkül. A trigonometriában a görögök és az arabok által használt sinus és cosinus mellé bevezette a tangenst is, amellyel a számításokat jelentékenyen megkönnyítette.

Tudományos híre elterjedt egész Európában. A pápa — bár nem is volt pap — regensburgi püspökké nevezte ki és Rómába hívta, hogy a naptárnak akkoriban tervezett reformálásához az előmunkálatokat végezze. Regiomontanus igen nagy kedvvel vállalta e fontos munkát, Rómába utazott és megkezdte a kalendárium megjavítását, de korai halála miatt be nem fejezhette. A 40 éves tudós Rómában hirtelen meghalt. Voltak, akik úgy vélték, hogy mérgezés okozta a halálát. A tüneményes pálya irígyei az idegen tudósban ellenségüket látták és az akkori időkben nem éppen ritka módon akartak megszabadulni tőle.

A középkor nem volt alkalmas idő tudósok kitermelésére, nem sok tudós emléke és munkássága maradt fenn. Regiomontanusé fennmaradt. Ebben még része volt annak is, hogy a könyvnyomtatás kezdetére esett a munkássága és akadt egy nagylelkű mecénás, aki szerette barátját és szerette a tudományt.

⊙ **Észak-Olaszországban aranytartalmú ereket fedeztek fel.** Milánóból származó jelentések szerint Opaco-ban a Calsaca Castiglione mellett 13 aranytartalmú eret fedeztek fel. Az egyes kőtonnákból vett próbák 80 gramm aranyat mutattak ki. Az aranytartalmú kőzet több mint 800 hektár kiterjedésű.

Eldőlt a budaörsi új repülőtér tervpályázata

A Magyar Mérnök- és Építészegylet reáltanodaucceai helyiségeiben kiállították a nemrégiben elbírálásra került budaörsi repülőtér tervpályázatának a terveit. Az április 15-én lejárt tervpályázatra 35 pályaterv érkezett be. A zsűri úgy döntött, hogy az első díjat (1400 P) *Czakó* László építészmérnök tervének ítélte. A második díjat (1000 P) *Králik* László, a harmadikat pedig (600 P) *Bándy* István és *Wanner* János közös terve nyerte. Több tervet megdicsért a zsűri és azok közül a miniszter négyet meg is vásárolt.

A közönség számára megnyitott választmányi teremben függesztették ki a terveket. Azonnal szembetűnik ennél a kiállításnál az, hogy a helyszínrajzok úgyszólván teljesen hiányzanak a kifüggesztésből. Az áttekinthetőség ilymódon természetesen illuzórikus, hiszen azt ma már a laikus is tudja, hogy a repülőtér tervezésénél nem a színes, fák közé, virágos dombok aljára rajzolt »mesteri« épületek megvesztegető formája és megnyilatkozása a főtényező.

A repülőtér elsősorban is a légiközlekedés biztonságára szolgál. A biztonságot viszont a legszebbre rajzolt és festett épület sem nyujtja. Egészen más követelményeken fekszik itt a hangsúly. A repülőtér két primér mozgása (a start és kikötés) az, melynek elsősorban is feltétlen biztonságot kell nyujtania a tervezőnek. Úgy a start, mint a kikötés pályája szerves bekötést követel a légikikötőbe. Ezek orientálása viszont egyedül a széljárás irányától függ. A kiírás feltételei között olyan támpontok is akadtak, melyek a tervezők nagyrészét talán kissé a kelleténél erősebben befolyásolták. A Máv.-sínpárral párhuzamosan jelölték ki azt a területsávot, melyre a felvételi épület és a 2—3 hangár felépítését előírták. E kötöttség viszont azt eredményezte, hogy úgy a startoló gépek, mint a hangárokba törekvők körülbelül hosszoldalaikat mutatják az állandóan uralkodó, illetve várható széljárás irányának. Végzetes és sorozatos szerencsétlenségeknek a lehetőségeit nyitják meg a széljárással párhuzamosan tájolt építési módok, mert a hangárokból kigördülő gépek merőlegesen állnak a szélirányhoz és mert oldalszél a nagy szárnyfelületekkel bíró gépszerkezeteket könnyen a hangárok oldalaihoz szoríthatja, ami csak a legenyhébb eset. A sok terv között olyan is akadt, melynek felvételi épülete előtt a parobolában hajló startterületen a gépek majdnem teljesen háttal kerülnek a széljáráshoz. Voltak tervek, melyeken a startpályán a légiközlekedés szempontjából egyenesen akadályokat jelentő röphágók épülnének fel. Ezek a tervező szerint nagymértékben megkönnyíthetnék az utasoknak a gépekre való feljutását. *A röphágó amerikai találmány, mely ténylegesen arra a célra készül, hogy abban az utasok, részben az időjárás szeszélyeitől védetten sétálhassanak a felvételi épületből a gépekhez és ilymódon mintegy kényszermozgásokat tegyenek, úgyhogy még véletlenül se érhessen utast baleset az esetlegesen még forgó légcsavar által.* Az amerikaiak e célra feltalálták a könnyű fémcsövekből egymásba tolható, illetve egymásból kihúzható, úgynevezett teleszkópikus tunnelt, melynek egyik végét a felvételi épület ajtajához, másik végét a repülőgéphez állítják és ebben a fémcső-alagútban sétálnak az utasok. A csövet természetesen csak akkor húzzák ki, ha a repülőgép már fix helyen áll és ha a gép megtelt, azonnal visszatolják a startoló gép melléi eredeti helyére. *A röphágó tehát semmiesetre sem lehet szilárd építmény, mely a startterület bármelyik pontját zavarja.* Szilárd formájában a legnagyobb veszélyforrást jelenti a primér mozgásokat végző repülőgépek számára.

A sok terv között csak egyetlen nem díjazott akad, mely számot vetett az éjszakai közlekedés biztosításával. Ugyancsak ez az egyetlen terv az, mely a földhözkötött közlekedési eszközökön (autó, autobusz, Hév. stb.) érkező utasok zavartalan áttételét a repülőtér légijárat-üzeméhez megoldja, s megfelelő nagyságú, egymástól elkülönített parkterekről gondoskodik az autók stb. számára. A betüzelés és orientálás is megfelelő megoldást mutat e terven, melynek óvóintézkedései a repülési üzem biztosításának és a pilótáknak az érdekében messze kimagaslik a több konvencionális, egyedül tetszetős építészeti megoldást kereső terv közül. Bizonyára hozzáértő szakember munkája, aki a légiközlekedés szabályaival teljesen tisztában van.

A legtöbb terv túlmagas ahhoz, hogy a belebegési szabadságot, melyre a kikötő gépeknek feltétlen szükségük van, ne zavarná. A sok terv között még olyan is akad, mely öt-hatemeletes magasságba nyúlik és állandó veszélyforrást jelentene a kikötő repülőgépeknek. A magas épület a repülőtér keretében annyira helytelen, hogy még a repülőtérrel szomszédos épületek magasságainak is kötött törvényszerűséghez kell alkalmazkodniok. A belebegés Amerikában, ahol kisebb terhelés mellett erősebb motorokkal felszerelt repülőgépek közlekednek, olyan lejtősíkot követel, melynek oldalai 1:7-hez, Európában pedig, ahol ez az eset nem áll fenn, 1:15-höz aránylanak.

A kiállított tervek alig foglalkoznak a légiközlekedés problémáival, így egyetlen terv kivételével, egyik sem foglalkozik azzal a gondolattal, hogy a széljárás irányában szilárd anyagú startpályát fektessen le. A füvesített pálya rugalmas, füves talaja megfelel ugyan a kikötés számára célszerű elrendezésnek, de kemény, ellenállást nem biztosító startpálya nélkül, különösen olyan esős időjárás esetén, mint az idei is, aligha lesz a felpuhult pálya megfelelő startcélokra.

Mind e problémákra már rámutattam ebben a mellékletben körülbelül ez évvel ezelőtt megjelent tanulmányomban, mely nem volt más, mint kerek öt esztendővel ezelőtt Berlinben megjelent szakkönyvem és az azt követő francia szaklapokban napvilágot látott értekezéseimnek a rövid kivonata. A jövő tapasztalatai, könnyen lehetséges, hogy igazolni fogják álláspontomat, melyet e kérdésnek a gyakorlatban bevált, lényegesebb forgalmú repülőterek tanulmányozásánál az évek hosszú során keresztül eltöltöttem.

G. Herman Iván.

Az öregedés mérése

Öreg ember fiatalos, fiatal ember öreg is lehet. A kor még egymagában nem lehet az öregedés fokmérője. A korbeli öregségnél sokkal fontosabb a fiziológiai öregség, a szervezet öregedése. Heinrich A. bonni egyetemi tanár próbált egy olyan mértéket találni, amely az élettani öregedés egyik mértéke lehet. Ezt az újfajta mértéket a vérkeringés gyorsaságában vélte feltalálni. Azt állítja a tudós, hogy a vérkeringés sebességével mérheti az ember öregedését, hogy ez a legfontosabb élettani tünet. A vérkeringés gyorsaságának mérésére pedig egy érdekes eljárást eszelt ki. Ha valaki szénsavat lehel be, akkor ennek a hatása abban nyilvánul meg, hogy utána bizonyos idő mulva mélyebben lélekzik. A szénsav ugyanis a lélegzési centrumra hat. (Ezért szoktak a narkózisban megfulladás ellen szénsavval kevert oxigént használni.) A belehelt szénsav a tüdőből a vérkeringéssel az agyba jut és a lélegzési centrumból az idegek mélyitik a lélegzést. Heinrich tanár észlelte a szénsav belégzése és a mély lélegzetvétel közti időt, mely egyúttal az az idő, amely alatt a vér a tüdőből az agyba jut. Az idegrendszer működési ideje bátran elhanyagolható. A tudós azt tapasztalta, hogy fiatal embernél 14 másodperc alatt jut a vér az agyba, ellenben 60-on felüleiknél 16, sőt 18 másodperc is kell ennek az útnak a megtevéséhez. Igy akarja az öregséget élettani módon megmérni.

Készülődés a június 19-i napfogyatkozás megfigyelésére

A nemzetközi tudományos összeműködésnek páratlan érdekességű megnyilvánulását láthatjuk abban az előkészületben, amellyel a június 19-i napfogyatkozást várják. Igaz, hogy e napfogyatkozás megfigyelésére szinte szokatlanul alkalmas terület áll a tudósok rendelkezésére. *A hold árnyéka ugyanis rendszerint körülbelül 100 kilométer szélességben húzódik végig a földünkön;* de az árnyék, tehát a napfogyatkozás, mindig más meg más vidéken terül el. Az idén Görögországtól egészen Japánig lesz észlelhető, ha csak az időjárás is kedvező lesz. Már a jövőévi napfogyatkozás, mely pedig hosszú ideig tart (majdnem 7 percig), nagyon kedvezőtlen lesz, mert a Csendes óceánon vonul át a hold árnyéka.

A tudományos világ minden részéből készülnek a csillagászok és a fizikusok a napfogyatkozással együttjáró jelenségek megfigyelésére. *A legtöbb helyen a napkorona észlelését vették tervbe.* Ez a flokzatos fényöv, melyet az utóbbi időkig csakis a nap teljes elsötétülésekor lehetett észlelni, még ma sincs egészen megmagyarázva. Igaz, hogy legutóbb Lyot-nak, egy fiatal francia csillagásznak sikerült olyan távcsövet készíteni, amellyel nappal is láthatóvá lett a korona, de a mivolta mégsincs egészen kiderítve; pedig a napfogyatkozásnak ez a legérdekesebb, a legszebb és legváltozatosabb, tündéries, nemcsak a tudásvágyat, hanem a fantáziát is leginkább izgató tüneménye.

A napot ugyanis, ezt az óriási, 1,390.000 kilométer átmérőjű izzó gázgolyót, körülbelül 14.000 kilométer szélességű öv, a kromoszféra veszi körül és ebből sugárzik ki mintegy 20 napsugár távolságra messze a világűrbe az a titokzatos korona, mely a mai csillagászokat és a fizikusokat lázas izgalomban tartja. Sejtik, hogy a napból kiáramló elektronokon szétszóródó fény, sőt újabban a napfény nyomása által magasba lökött elektronfelhőkön visszaverődő és szétszóródó fény idézi elő a korona tündéries csillogását, de biztosat még nem tudnak. Igen valószínű, hogy e korona változásai, a benne dühöngő viharok a mi földi klímánkra, a föld elektromos és mágneses viszonyaira, az északi fényre és talán még a földi életre is döntő befolyású.

Ennek és egyéb, a napfogyatkozáskor észlelhető jelenségeknek a kikutatására szervezkednek most a tudósok. A németek Görögországban ütik fel sátraikat, hogy az ő kiváló csillagászati és fizikai eszközeikkel tanulmányozzák a napkoronában a fogyatkozás ideje alatt beálló változásokat. A románok Kis-Ázsia északi részén a kromoszférát észlelik. Ugyancsak ezt akarják tanulmányozni az oroszok Kaukázusban. Ugyanitt fog dolgozni egy csehszlovák és egy olasz expedíció is.

Az oroszok egyébként igen élénk részt vesznek a mostani napfogyatkozás megfigyelésében. Nemcsak Kaukázusba küldik a csillagászaikat, hanem Szibéria több helyén fogják észlelni a nap spektrumát és pedig nemcsak a látható sugarak színképét, hanem a szemünknek láthatatlan és csak különös fizikai módszerekkel észlelhető ibolyántúli és vörösen inneni sugarak színképeit is; sőt Omskban, Tomskban és Krasznojarszkban az Einstein által megjósolt hatást is kutatják. Meg akarják végre minden kétséget kizárólag állapítani, hogy a nap közelében más csillagokból haladó fénysugár pályája valóban meggörbül-e, miként az Einstein-féle elmélet követeli és hogy az egyes anyagok gőzeinek a színképe eltolódik-e a vörös felé.

Az egyik olasz expedíció Japánba megy, három amerikai csoport és egy angol az Egyesült Államokban észlel, egy angol a szibériai Omskban, egy másik pedig a japán Hokkaidob szigeten végzi tudományos kutatásait. A kaliforniai csillagászok Japánban fogják észlelni a napkoronából kiáramló fény sarkítását, a japánok Mandsukóban észlelnek, a tokiói csillagászok három expedíciót küldenek az Einstein-hatás kutatására.

Mindezek az expedíciók a legmodernebb csillagászati és fizikai eszközökkel felszerelve indulnak útra és ha az idő kedvező lesz, gazdag anyaggal megrakodva térnek vissza hazájukba, hogy eredményeiket feldolgozzák.

A nemzetközi összeműködés valóban eddigelé még ilyen mértékben nem nyilvánult meg soha. Mintha csak érezné a világ, hogy a nemzetek közös munkája milyen nagy eredményekkel járhat. Sajnos, csak a politikától teljesen mentes tudományos kutatás terén. De talán ez csak kezdet és folytatása az igazi nemzetközi összeműködés lesz.

B. M.

Kitűnő német műszaki könyvek

Az itt felsorolt könyveket, amíg a jelenlegi készlet tart, az alábbi leszállított árakon (40—70 százalékkal olcsóbb a zárójelben levő bolti árnál) árusítja Az Est könyvkereskedése, Budapest, VII., Erzsébet körút 18—20.

Martini: Die Kunst des Fahrens, 1922. (M 3.—) 1.50 pengő.

Mattes—Trautmann: Lichtmaschine u. Batterie, 1929. (M 17.—) 12 pengő.

E. J. Mayer: Taschenbuch f. d. modernen Heizer u. Kesselwärter, 141 képpel 2.80 pengő.

Meiss: Verspannen von Flugzeugen, 1918. 100 képpel (3.—) 1.50 pengő.

Meerbach: Die Werkstoffe f. d. Dampfkesselbau, 1922. 58 képpel (4.—) 2 pengő.

Metzger: Die Holzbildhauerei, 1925. 220 képpel (6.—) 3 pengő.

Meyer: Leitfaden d. Werkzeugmaschinenkunde, 1921. 330 ábrával (4.—) 2 pengő.

F. S. Meyer: Handbuch d. Ornamentik (Badische Kunstgeweberbesch). 3000 ábrával (12.—) 8 pengő.

Meyer: Anleitung z. Entwicklung elektr. Stromschaltung, 1926. 157 képpel (12.—) 7 P.

Meyer—Zehetner: Technik u. Praxis d. Kammgarnspinnerei, 1923. (20.—) 10 pengő.

Prof. Michel: Die Werkstattausbildung d. künftigen Maschinen u. Elektroingenieure, 1922. 80 fillér.

Ing. Mittelstaedt: Fliessende Fertigung, 1927. (3.—) 2 pengő.

Dr. Modersohn: Die Begelung d. Ölmaschinen, 1919. 2.40 pengő.

Möller: Der Flugmotor, Teil II. Konstruktion. 1.60 pengő.

Dr. Moral: Die Taxation maschineller Anlagen, 1922. 2 pengő.

Morgner: Die Maschinistenschule, 1920. 119 ábrával (4.—) 1 pengő.

Morgner: Die Heizerschule, 1921. 146 ábrával (3.—) 1.20 pengő.

Müller: Maschinen Taschenbuch. 1 pengő.

Müller: Neue Wasserturbinen. 82 ábrával 3 pengő.

Prof. Mundorf: Die Appretur der Woll- u. Halbwollwaren, 1921. (4.80) 3 pengő.

F. Müller: Tabellenbuch f. das Zimmerhandwerk. 200 ábrával 2 pengő.

Näbauer: Vermessungskunde, 1922. 344 ábrával (19.—) 12 pengő.

Nagel: Grundlegende Wertzahlen über wohndichte u. besiedelungsdichte im Städtebau, 1927. 5 pengő.

Natalis: Die Berechnung v. Gleich- und Wechselstromsystem, 1924. (11.—) 7 pengő.

Nauck: 100 praktische Winke u. Erfahrungen, 1924. 6 pengő.

Dr. Neuburger: Handbuch d. prakt. Elektrometallurgie, 1907. (20.—) 5 pengő.

Neumann: Die Metallidreherei, 1920. (7.50) 3 pengő.

Neumann: Die Windkraftmaschinen, 1907. 208 képpel (6.—) 3 pengő.

Neumann: Neuzeitlicher Strassenbau, 1917. 210 ábrával (29.—) 24 pengő.

Nikitschek: Ratschläge f. Amateurphotographen. 3 pengő.

Noordung: Das Problem d. Befährung des Weltraums, 1929. 100 ábrával (7.50) 4 pengő.

Dr. Oetling: Die Schmiede u. Schmiedetechnik, 1920. 600 ábrával (16.—) 7 pengő.

Ohmes: Heizungs-, Lüftungs-, Dampfkraftanlagen, 1912. (7.—) 3 pengő.

Oldenburg: Geometrische Konstruktionen f. Kesselschmiede, 1906. 4 pengő.

Opderbecke: Die allgemeine Baukunde, 1907. (7.—) 3 pengő.

Opderbecke: Der Maurer, 1925. 830 ábrával (7.50) 4 pengő.

Orlich: Anleitung z. Arbeiten im Elektrotechn. Laboratorium, 1923. 2 pengő.

Vegyészeti folyóiratok:

Chemiker Zeitung, 1923—1934. évfolyamok, ritka teljes példány. Vászonkötésben 100 P.

Die Chemische Fabrik, 1928—1933. évfolyamok. Kötve 60 pengő.

Chemische Umschau, 1922—1924. Kötve 24 P.

Zeitschrift f. d. Deutche Öl- u. Fettindustrie, 1923—1926. Kötve 40 pengő.

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai r.-t. nyomása. Felelős nyomdavezető: Kárpáti Antal.

1936 JÚNIUS 10 SZERDA

NÉPSZERŰ TUDOMÁNYOS ÉS TECHNIKAI NAPLÓ

A PESTI NAPLÓ MELLÉKLETE

Átok-e vagy áldás a technika?

Messze eliramodva a mai kortól, minegy elszakadva az emberiségtől, csodálatos magasságokba repült a technika. Oly magasságban szárnyal, hogy az emberiség nagy tömegei követni is már alig képesek. Amilyen mértékben fejlődik a technika, olyan mértékben szaporodik azoknak az új Jeremiásoknak száma is, akik csak a világválságból való kibontakozás rendkívüli nehézségeit látván, valamint a munkanélküliség szomorú jelenségeit, anatémát, átkot kiáltanak a technikára. Ezek szerint minden baj oka a technika s máris siratják — apokaliptikus víziókat látván — az emberi civilizációnak pusztulását. Mások viszont megváltó istenséget látnak a technikában, általa új, boldogabb korszak eljövetelét jósolják és üdvözlik.

Felvetjük a kérdést: *átok avagy áldás-e a technika az emberiségre?* Vajjon kiknek van igazuk? Azoknak, akik sátáni hatalmat látván benne, biztos, csalhatatlan jelét látják a nyugati civilizáció pusztulásának, avagy azoknak, akik isteni hatalmat látván benne, megváltásként üdvözlik?

A jelszavak világában élünk és nincs is mit csodálkoznunk azon, ha a modern technika ellenségei felszínes gyorsasággal állítják, hogy a világválság a géptechnika következménye, állítván, hogy a géptechnika elpusztítja az emberiséget.

»*Back to handicraft*«, »vissza az emberi munkához«, hirdetik azok, akik a gépek hipertrofiája, túlságos elterjedése ellen küzdve, harcot indítanak a gépcivilizáció ellen, követelve a nagy leszámolást a technikai kultúrával, mint zsarnoki hatalommal. A gépek világáról beszélve, meggyőződéssel hirdetik, hogy a gép erősebb lett az embernél és szétzilálja a világot.

Sokan vannak, akik azt a vészjelt látják, amit a haditechnika terén való alkalmazása okozhat az emberiségnek s amire a világháború haditechnikai kísérletei adtak erős impulzust. Tagadhatatlan, hogy az aerotechnika és a mai modern kémia borzalmas fegyvereket adott az emberiség kezébe.

Innen a félelem, de egyben borzalom is a technikával szemben.

Nem vitás, hogy a technika hatalmas fegyver az emberiség kezében s éppen ezért nem szabad, hogy elveszítsük a felette való biztos uralmat, mert különben tényleg végzetessé válhatik az emberiségre.

Akik ma a technikát támadják, voltaképpen az emberiséget támadják, mert nem a gép teremtette az embert, hanem az ember a gépet. Az emberiség hibás azért, amiért érvényre juttatta a technika destruktív erejét. Kultúra és technika ma már elválaszthatatlanok egymástól és tagadhatatlan, hogy nagy erkölcsi érettségre van szükség, nehogy Nérók ezrei felülkerekedve, törjenek az emberiség élete ellen! Vérszegény civilizációnknak gyökeresen meg kell változnia, ha nem akarjuk, hogy a gyermek, az új kultúra megszületésekor, az anya, a régi kultúra el ne pusztuljon.

A technika és így a géptechnika is, mindig újabb és újabb eszközöket teremt a békés kultúrmunka számára, de egyben, sajnos, borzalmas fegyvereket is, azok megsemmisítéséhez. A technika tette lehetővé a háborút, nemcsak a szárazföldön, hanem a víz alatt is, sőt a levegőben is. Nemcsak egyes földrészeken, de egyidőben az egész földkerekségen is. Látván ezt a jelenséget, nincs mit csodálkoznunk azon, ha a jelszavak világában halljuk, hogy a technika teszi tönkre az emberiséget. Egy tény, hogy *a halál technikája nem szabad, hogy erősebb legyen az élet technikájánál.*

Sokan arra utalnak, hogy a géptechnika nem ismer etikát, mert a békét épúgy szolgálja, mint a háborút, a gyógyászatot épúgy, mint a méregkeverést, a megváltást épúgy, mint a rabszolgaságot.

Ha így is van, nem szabad, hogy a technikával kapcsolatban csak azokat a sötét árnyékokat lássuk, amelyek vele kapcsolatban az emberi életre borulnak. Éppen azért, lássuk az érem másik oldalát is. Mit köszönhet az emberiség a technikának?

Nem vitás, hogy a technika tette a földet lakhatóvá, amiért is bátran állíthatjuk, hogy a technika egyidős az emberiséggel. Az ősember védelmi eszközei, a technika alkalmazása mellett bizonyítanak, mert a technika voltaképpen tervszerű munka, amelynek célja a természet anyagának és erőinek az emberiség szolgálatába való állítása. Sokan tévesen technika alatt csupán a géptechnikát értik, de az útépítés, községfejlesztés és szabályozás, lakóházak építése épúgy technika, mint a sajt, avagy a sör, avagy a papír, írótoll, abláküveg, stb. gyártása. Mennyivel kevesebb munkát végez ma az emberiség a technika révén, mint például száz évvel ezelőtt! A technika ősrégi álmokat valósított meg és érdekes, hogy az emberiség nagy része ma már a technika csodálatos találmányait és vívmányait természetes adományként könyveli el és oly természetesnek tartja, akárcsak a napfelkeltét avagy naplementét.

A technika, megfelelő határok között mozogva, *megváltás az emberiségre,* mert vannak munkák,

Hétfőn, május 11-én kezdődik a

Hajsza az ékszerrablók után...!

Az ESTI KURIR 2000 pengő értékü jutalmat ad a nyomravezetőknek!

I. dij: Kétheti üdülés, teljes ellátással ABBAZIABAN (a Residenz-szállóban)
II. dij: 150 pengő értékü különféle vadonatuj ezüstholmi
III. dij: Tiznapos üdülés, teljes ellátással SIOFOKON (az Elite Grill-penzióban)
ezenkivül gramofon, tenniszütők, ezüstóra, sportcikkekre szóló vásárlási utalványok, illatszerkazetták, stb., stb., összesen százötven rendkivül értékes nyeremény

Ez lesz az utóbbi esztendők legizgalmasabb rejtvényversenye

Feltünően emelkedtek a húsárak a pesti piacon

Különösen a borjuhús ára emelkedett

A háziasszonyok, vendéglősök, kávéházi és penziótulajdonosok körében egyébről sem esik szó, mint arról, hogy *a husárak az utóbbi napokban lényegesen emelkedtek.* Főleg a *borjuhus* drágulása miatt panaszkodnak és ezzel kapcsolatban ugy a csarnokokban, mint a mészárszékekben számtalanszor lehetett tapasztalni tegnap is, ma is, hogy amikor a vevők értesültek a husárakról, *egyrészük vagy lemondott a vásárlásról, vagy pedig kisebb husadagot vásárolt,* mint tervezte. Ennek következtében a mészárosok sem tartják lehetetlennek, hogy amennyiben nem szállithatják le az árakat, ez *rövidesen a fővárosi husfogyasztás lényeges csökkenését eredményezheti.*

Sok a takarmány, visszatartják az élőállatot

A drágulás okairól a legkülönbözőbb verziók vannak forgalomban, miért is az *Esti Kurir* munkatársa elsősorban a Közvágóhidon érdeklődött ez ügyben. Itt azt a felvilágositást kaptuk, hogy az eddigi kilátások szerint *ebben az évben olyan jó takarmánytermés lesz, amilyenre évek óta nem volt példa.* Ezért

a gazdák visszatartják a borju- és marhaállomány egy részét az értékesitéstől,

amennyiben az idén sokkal kevesebbe fog kerülni az állatok eltartása, mint más esztendőben. Egyelőre tehát *várnak az értékesitéssel. Lényegesen csökkent emiatt a felhozatal is,* ugy hogy az élöborju kilója az április elején érvényben volt 83 filléres árakkal szemben 1.06 pengő, tehát *23 fillérrel drágult.* Az élő marha kilogramja pedig ugyanezen idő alatt 60-ról 70 fillérre, sőt ezen ár fölé is emelkedett.

A mészárosok viszont arról tájékoztattak, hogy jelenleg elsősorban azét hat kellemetlenül a husárak emelkedése, mert itt a *Nemzetközi Vásár,* amikor a fővárosban a husfogyasztás természetszerüen lényegesen emelkedik. Máris kombinációba veszik tehát, hogy ha egy-kettőre nem következik be árcsökkenés, a *Nemzetközi Vásár ideje alatt is sokkal kisebb husmennyiség fog elkelni a fővárosban,* mint amennyinek az eladását tervbe vették. Informálódtunk arról is, hogy a mészárosok az állatállomány visszatartásán és a hozatal csökkenésén kivül annak tudják be a borjuhus drágulását, hogy a *borsó- és salátaszezon idején a borjuhusfogyasztás rendszerint nagyobb,* mig a sertéshusfogyasztás csökken. Mindazáltal a borju- és marhhus árának növekedése *a sertéshus árát is emelte.* A sertéskaraj például, amelynek a csarnoki detailára április elején 1.60—2.20 között változott minőség szerint, most 1.80—2.40-ig emelkedett.

Ami különben a borju- és marhahus árát illeti, ha a március végén, illetve április elején érvényben volt árakat összehasonlitjuk, azt állapitjuk meg, hogy a vásárcsarnokok igazgatóságának hivatalos ármegállapitásai szerint

a *marharostélyos* 1.30—2.20-ról 1.50—2.40-ig,
a *leves marhahus* 80—1.80-ról 96—1.80-ig,
a *borjucomb* 2.00—2.80-ról 2.40—2.80-ig,
a *borjuvesés* 1.40—2.00-ról 1.60—2.00 pengőig emelkedett,

Az export is hozzájárul a dráguláshoz

Csak *az alsó árhatároknál* vannak eszerint lényeges emelkedések, *a felső árhatárokban nem mutatkozik eltolódás.* Ezzel szemben azonban *a mészárszékekben, főleg azokban, amelyek prima minőségü hust árusitanak,*

lényegesen magasabb árak vannak érvényben.

A marharostélyos ára ugyanis a csarnokigazgatóság 2.40-es felső árhatárával szemben 3.— pengő, a borjuvesés a hivatalos 2.— pengős felső árhatárral szemben 2.20 pengő.

Ezek az adatok igazolják tehát leginkább, hogy a husárak tényleg lényegesen emelkedtek. A mészárosok hajlandók annak is betudni a drágulást, hogy *egyes exportrelációkban aránylag jobb árakat lehet elérni,* mint a belföldön, ugy hogy a gazdák számtalan esetben a belföldön való értékesités helyett *inkább exportálják az árut.*

Ilyen körülmények között fokozott aktualitást nyert a háztartások körében az a kérdés: mi lesz a husárak alakulása terén a közeljövőben? Errevonatkozóan szakemberek kijelentették az *Esti Kurir* munkatársának, hogy ezidőszerint *a baromfikinálat csekély,* ami

szintén drágitja a marha- és borjuhus árát.

Május vége felé azonban, amikor a baromfi már teljes növésben lesz, a baromfikinálat lényeges növekedésével lehet számolni, ami azután a fogyasztás szempontjából kedvezően befolyásolhatja a borju- és marhahus árának alakulását. Számolnak azzal is, hogy amennyiben a husárak emelkedése tényleg csökkenti a fogyasztást, a gazdák valószinüleg növelni fogják a hozatalokat, nehogy a fővárosban leszokjanak a husfogyasztásról.

Rácz Géza.

Megfojtotta három kisgyermekét

Stockholmból jelentik: Egy kis vidéki városban egy fiatal asszony *megfojtotta három kiskoru gyermekét,* majd öngyilkosságot követett el.

Európa egyik legnagyobb repülőtere lesz az uj budaőrsi repülőtér

A jövő év nyarán Budaörsről startolnak már a repülőgépek a négy világtáj felé. Az illetékes hatóságok elkészitették az uj budaőrsi repülőtér tervét, legutóbb *pályázatot irtak ki a forgalmi épületre is* és a beérkezett harmincöt pályamüvet most birálta át a vizsgálóbizottság. Tegnap hirdették ki az eredményt: az első dijat *Czakó* László épitészmérnök nyerte, az ő elképzelése szerint fogják felépiteni a budaőrsi repülőtéren a forgalmi épületet. Az uj budaőrsi repülőtér a repülőforgalom és Budapest-fürdőváros szempontjából igen nagyjelentőségü.

— A budaőrsi repülőtér — magyarázza *Majorossy* müszaki tanácsos — *nagyobbméretü lesz a mátyásföldi repülőtérnél.* Az utóbbi 1200 méter hosszu és 600 méter széles, a budaőrsi repülőtér pedig 1400 méter hosszu és 1100 méter széles lesz és ezzel a nagy mérettel *Európa egyik legnagyobb polgári repülőterévé lép elő.* A megnövekedett repülőforgalom miatt vált sürgőssé a budaőrsi repülőtér megépitése. Már idén is jóval nagyobb a forgalmunk, mint tavaly volt és arra számitunk, hogy ha uj repülőterünk készen lesz, *a forgalom lényegesen meg fog növekedni.* Azt reméljük, hogy a modern, kényelmes repülőtér elkészülte esetén az északról déli irányban haladó forgalom a keletnyugati irányban haladó forgalmat nem Bécsben fogja keresztezni hanem

ez a kereszteződési centrum Budapest lesz.

Budapestet természeti fekvése predesztinálja erre az átszállóhely szerepre. Varsóból Olaszországba Prágán és Bécsen keresztül repülni kerülőt jelent a Budapesten való átrepülés helyett és amellett nehezebb is a magasabb Alpok felett átrepülni, mint az alacsonyabb Karsztok fölött.

— A repülőtér berendezése nem egyszerre készül el. Először a *forgalmi épületeket és két hangárt* épitünk meg, később *ismét két hangár* épitésére, majd három lakóépületnek és a *budapesti sportrepülő testületek közös klubházának* a felépitésére kerül sor.

Az illetékes hatóságok az uj repülőtérnek Budaörsön való elhelyezését szerencsésnek tartják Budapest fürdőváros szempontjából is. Azzal érvelnek, hogy

a repülőgépen érkező utasok Budapest fürdővárosnegyedébe jutnak

és egyébként is a fővárossal való összeköttetés szempontjából előnyösebb lesz az uj repülőtér, mert *a bécs—budapesti távot a repülőgép rövidebb idő alatt teszi meg, mint amennyi idő alatt az autó Mátyásföldről például a Szent Gellért-térre ér.*

A forgalmi-épületre beérkezett pályázatok közül a második dijat *Králik* László, a harmadik dijat pedig *Bándy* Jenő és *Wanner* János épitészmérnökök tervei nyerték. A biráló bizottság megvételre és dicséretre tizenegy pályamüvet javasolt. A dijnyertes pályamüveket május hó második felében közszemlére teszik a Mérnök Egyletben.

Az iparügyi minisztérium ugy tervezi, hogy *jövő év tavaszán a budaőrsi repülőtér már üzemképes* lesz, a mátyásföldi repülőtér működését beszüntetik és a jövő évi nyári menetrendet már az uj repülőtér nyujtotta lehetőségeknek megfelelően állitják össze.

A munkáspárti jelölt győzött egy angliai pótválasztáson

London, május 7.

Peckham londoni kerületben tegnap, május 6-án tartották a pótválasztást, amelyen

L. Silkin munkáspárti jelölt 100 szótöbbséggel győzött.

A szavazás eredménye a következő:

L. Silkin munkáspárti jelölt kapott 13.007 szavazatot,

Percy Harvey kapitány nemzeti konzervatívpárti jelölt kapott 12.907 szavazatot.

Az előző általános választások alkalmával a szavazatok a következőképpen oszlottak meg:

Lord Borodale (azóta Beatty gróf) nemzeti konzervativ 15.229,

L. Silkin munkáspárti 14.457, a nemzeti konzervativ többség 772 volt.

A kerületnek 45.826 szavazója volt

RAB, DALMACIA
HOTEL BRISTOL és dependanszai
150 legmodernebb komforttal berendezett szoba. Strandfekvés. Tánc. Panzió kiszolgálással és adókkal együtt 70—115 dinár.

!!!Izgalmas, különleges bünügyi filmattrakció!!!
AZ ÓCEÁNJÁRÓ TITKA
(Merénylet az Óceánon)
Rendezte: **Gerhard Lamprecht** — Pompás szereposztás:
Lida Baarova, Albrecht Schönhals, Willy Birgel, René Deltgen, Alexander Engel, Karl Dannemann, Rudolf Platte, Grete Weiser
Premier ma, csütörtökön! Kizárólag **URÁNIA**

4.80

Kellemes nyári viselet!
piros—fehér, kék—fehér és tiszta fehér szinben, párja **4.80P**
Fényes ÁRUHÁZ KÁLVIN-TÉR
Képes árjegyzéket küldünk.

Hecht László már az UTE szineiben játszik a magyar-lengyel mérkőzésen

Háromnapos nemzetközi verseny a BLKE pályán

A lengyel DC játékosok, akiknek a Davis Cup sorsolás szerint legközelebb Ausztriával kell mérkőzni Bécsben, mint jelenteltük

előzőleg Budapesten játszanak országok közötti mérkőzést.

A lengyel játékosok az éjszaka megérkeztek s a csapatkapitányok rögtön összeültek, hogy megállapitsák a háromnapos Davis Cup rendszerrel lebonyolitandó magyar-lengyel mérkőzés programját. A megállapodás eredményeképpen a mérkőzések

három nyert szettre mennek s igy kilátás van ötszettes mérkőzésekre is.

A mérkőzéseket erre való tekintettel már három órakor elkezdik, pénteken, szombaton és vasárnap egyaránt. Külön érdekessége a háromnapos versenynek, hogy *ez alkalommal szerepel az UTE szineiben először egy soronkivüli lengyel-magyar mérkőzés keretében Hecht László, a volt csehszlovák Davis Cup játékos, aki Tarlovskival méri össze erejét.*

Pénteken:

Tlocinsky—Gabrovitz, Hebda—Szigeti mérkőzések.

Szombaton:

Hebda—Wittmann—Dallos—Ferenczy páros mérkőzés, továbbá soronkivül Hecht László—Tarlovszky egyes mérkőzés.

Vasárnap:

Hebda vagy Tarlovszky játszik Gabrovitz ellen, Tlocinsky pedig Szigeti ellen.

Ohlavicz lengyel szövetségi kapitány elmondotta, hogy számára igen tanulságos lesz ez a mérkőzés, mert *Tlocinszky tavaly nem játszott betegség miatt s igy nem tudja, milyen sorrendben szerepeltesse embereit Bécsben a Davis Cup mérkőzésen, Budapesten fog eldőlni, ki jobb: Hebda vagy Tlocinsky.*

A háromnapos lengyel-magyar mérkőzés szinhely a BLKE Horthy Miklós-uti sporttelepe.

Bécs, május 7.

Az osztrák lawntennisz-verseny során szerdán a magyar hölgyversenyzők szereplését nem kisérte szerencse. *Egyedül Sárkány Lili győzött Redlich ellen 6:3 6:0-ra, mig a többiek a következőképpen végeztek:*

Kriegsau—Schréderné 2:6 6:3 6:4, Deutsch—Muschitzné 6:3 6:0, Krauss—Baumgarten 6:4 6:4.

A francia *Mathieu* az osztrák *Herbst* ellen *6:2 6:3, Jedrzejowska* pedig *Krauss* ellen 6:3 6:2-re győzött.

A férfipárosban a *Bawarowski gróf—Metaxa* együttes 4:6 4:6 6:1 6:4 6:3 arányban győzött a cseh *Malacek—Vodicka* pár ellen.

A női párosban a *Baumgarten—Schréderné* pár 6:4 6:0-ra győzött a *Bügler—Fischer* együttes ellen, a román *Kovács* és a német *Walter* 6:4 6:4-re győzött a *Miss Jakobs—Herbst* pár ellen.

A nálunk járt irek 4:1-re kikaptak az alsórajnai válogatottól

A magyar válogatott csapat saját otthonában csak 3:3-as eldöntetlen eredményt tudott elérni az irek ellen, akik

a Budapesten kivivott eredményt minden bizonnyal legszebb fegyverténveik közé könyvelhetik majd el.

A zöldinges irek tegnap Kölnben állottak starthoz *nem a német birodalmi reprezentativ csapat, de még csak nem is a nyugatnémet válogatott, hanem — az alsórajnai kerületi válogatottal szemben.*

Eredmény: az alsórajnaiak annak rendje és módja szerint *4:1 (3:1)-re győztek az Ir Szabad Állam válogatottjai ellen* ... — A két eredmény olyan összehasonlitásokra nyujt alkalmat, amelyek semmiképpen sem lehetnek ránk kellemesek.

Az ötletes és lelkes osztrák csapat diadala Anglia válogatottjai felett

Ausztria—Anglia 2:1 (2:0) — A nagy mérkőzés érdekes részletei és tanulságai — 62.000 néző a Prater-Stadionban

Bécs, május 7.

A bécsi stadionban szerdán délután játszották az angol-osztrák válogatott labdarugómérkőzést 62.000 főnyi közönség előtt, a belga Langenus játékvezetésével.

A két csapat változatlan összeállitásban szerepelt:

Ausztria:

Platzer—Sesta, Schmaus—Urbanek, Mock, Nausch—Geiter Stroh, Sindelar, Bican, Viertel.

Anglia:

Sagar—Male, Hapgood—Crayston, Barker, Cooping—Spence, Bowden, Camsell, Bastin, Hobbis.

A mérkőzés az osztrák válogatott meglepetésszerü *2:1 (2:0) arányu* győzelmével végződött.

A közönség soraiban ott volt *Miklas* szövetségi elnök, *Starhemberg* herceg alkancellár, több szövetségi miniszter, valamint *Solby* bécsi angol követ.

Az angol csapat *fehér ing, kék nadrágban,* az osztrák ezuttal elsőizben játszott az uj dresszben: *piros ing fehér szegéllyel, fehér nadrágban.*

A mérkőzés 17 óra 15 perckor kezdődött.

Az első félidőben az angolok kissé mereven játszottak és az osztrák csapat eredményesebb volt. Különösen *Mock* volt elemében, aki labdáival tömte a csatársort, ahol a két szélsőn kivül *Sindelar* volt a legjobb. A védelemben *Nausch* pompásan szerelt és *Sesta* is sokat mentett. Az angol csapat támadásait többnyire két csatár összjátékára épitette fel, a védelem pedig sokat hibázott: különösen *Male* játszott gyengén az első félidőben. Coopingtól is többet vártak. Az angol csatársor legjobb embere *Bastin* balösszekötő volt, *Camsell* és *Bowden* csak lassan lendült játékba.

A második félidőben az első félórában az angolok határozottan fölénybe kerültek: a lankadó osztrák fedezetsorral és puha osztrák csatárhármassal szemben Anglia szépit is az eredményen, de hiába küzd hatalmas erőbedobással, a kiegyenlités a végig izgalmas játékban nem sikerült.

Anglia kezdett. Néhány perces hullámzó mezőnyjáték után a 8-ik percben Spence angol jobbszélső kitört, de lövése a léc fölé jutott. Lassanként az osztrák támadósor is játékba lendült és ügyes összjátékával gyakran zavarta meg az angol védelmet. Különösen Viertel volt veszélyes. A 12-ik percben Geiter labdája Sindelarhoz jutott, aki az angol védelem kicselezése után a kifutó kapus elől Viertelhez juttatta: *utóbbi belőtte* (1:0). A heves angol ellentámadás *Nausch* szerelésén tört meg, majd a 16-ik percben ujabb osztrák gól esett: *Geiter* nagyszerüen huzott kapura és a kifutó angol kapus mellett pompás gólt lőtt (2:0).

Az osztrák csatársor most sürün rohamozott, de az angolokat nagyobb fejelési tudományuk mellett a szerencse is segitette. A 30. percben

Sindelar ujból kitört, egyedül állott az angol kapussal szemben, de labdája Saagar kezei között kötött ki.

A félidő utolsó tiz percében az angolok rohamoztak, de az osztrák védelem szilárdan állott lábán.

A második félidőben az angolok sokkal jobban játszottak, mint az elsőben. Két eredménytelen osztrák támadás után sorozatos angol támadások következtek és egyre jobban kiütközött az angolok kondiciófölénye. Hatalmas ostrom következett Platzer kapuja ellen és a félidő 9. percében Craystonnak az osztrák kapulécről lepattant lövését

Camsell befejelte (2:1).

A mérkőzés kupajelleget öltött és Sindelar a 13-ik percben meg is sérült, de tovább játszott.

A 15. percben Bowden bombája veszélyeztetett, majd a 20. percben Camsell lövése csak hajszálnyira süvitett el az osztrák kapu mellett. A 25. percben Sindelar megismételte előbbi jelenetét és ujból

a kapus kezébe lőtte a labdát.

A 25. percben a nézőtéren nagy izgalom támadt egy meg nem itélt tizenegyes miatt, majd *Viertel bombalövését fogta Saagar nagy bravurral. Az angol nyomás a 30. percig tartott és ebben a játékidőben ujból Nausch volt a védelem oszlopa. A kiegyenlités nem sikerült és a mérkőzés utolsó negyedórája változatos mezőnyjátékkal ért véget.*

★

Már a bécsi husvéti torna után megirtuk, hogy ma az Austria-játékosok vannak a legjobb formában. Ezt a véleményünket igazolta a nemrég lezajlott Austria—Admira kupamérkőzés is (5:1 Austria javára!) s a tegnapi válogatott meccsen is Mock, Nausch, Sindelar, tehát az Austria játékosai voltak a védelem oszlopai, sőt hozzájuk számithatjuk még Sestát is, aki a „finisben" áttörhetetlen gátként tartotta fel Nausch Walterrel együtt az angol rohamokat.

A küzdelem hevességére jellemző, hogy az osztrákok a mérkőzés után félájultan hevertek az öltöző padjain, mig az angolok, mintha meg sem érezték volna a nagy meccs fáradalmait: pompás kondicióban voltak s egy órával később már táncoltak is az egyik bécsi mulatóhelyen.

Sindelar pompás formában játszott már a husvéti Hungária—Austria mérkőzésen is. Már akkor rámutattunk arra, hogy Meisl nagy hibát követett el, amikor Sindelart kihagyta a csapatból. Az angolok is kihagyták őt a számitásaikból és egyáltalán nem fogták — legalább a mérkőzés elején nem. Ezért vesztették el a mérkőzést.

Sindelar nemcsak ragyogó center, nemcsak tud, de akar is — és jellegzetes esetlen mozdulatokkal addig bukdácsol előre, amig át nem vergődik az ellenfél védelmének harcvonalán. A tudás és a küzdőképesség igy együtt Közép-Európában ma csak Sindelarban található meg.

Ma délután: Ujpest—Bocskai-mérkőzés a Stadionban

Szerdán este Budapestre érkezett a *Bocskai* csapata, amely csütörtökön délután a Megyeri-uti stadionban méri össze erejét *Ujpest* legénységével. Sokat igérő bajnoki harc lesz a két csapat találkozása. Ujpest kétségtelen előnyben van, mert saját otthonában játszik, de nem lehet a debreceni labdarugók esélyeit sem lebecsülni, mert öthetes turájuk alatt az átlagon felüli jó játékot mutattak. A Bocskai mindig stiluscsapat volt. *Stilusának alapszinét Teleki játéka adja meg, s éppen Teleki az, aki most kitünő formában van.*

Az Ujpest nagyon „rámegy" a mérkőzésre, mert feltétlenül biztositani akarja magának a bajnokság második helyét.

A mérkőzést *Szigeti* fogja vezetni.

Ujpest: Hóri — Futó, Sternberg — Seres (Szalay), Szücs, Joós — Pusztai, Vincze, Kállay, Balog, Kocsis.

Bocskai: Varga — Vágó, Janzsó — Palotás, Boros, Békési — Markos, Berecz, Teleki, Takács, Hajdu.

A mérkőzés délután öt órakor kezdődik.

Az olimpiai jelöltek második erőpróbájának résztvevőit kijelölték a MÖSz-ben

A Magyar Ökölvivószövetség II. olimpiai válogatóversenye május 9-én (szombaton) lesz este kilenc órai kezdettel, a városligeti sportarénában.

A párositás a MÖSz szakbizottságának tegnapi döntése alapján a következő:

Szántó FTC—Énekes II. B. Vasutas.
Kubinyi NSC—Bondi B. Vasutas
Frigyes BSzKRt—Mészáros Törekvés
Harangi MÁVAG—Berkessi FTC.
Mándi FTC—Németh B. Lev. Egyl.
Oláh BTK—Jeles BTK.
Szolnoki BSzKRt—Simó NSC.
Nagy B. Vasutas—Askenázi BTK.

A szombatesti válogatóverseny tanulságai alapján jelölik ki a magyar versenyzőket az ir turára.

x **Szerencsés kereskedői elgondolás** a Kristóf-téri Szénásy Gyula cég részéről, hogy annak főnöke Párisban jártában megvásárolta a divatot diktáló Páris francia szellemmel és izléssel átitatott mintáit és azokat, mint saját tulajdonát a nagy technikai felkészültségü Goldberger-gyárban gyártatja, még pedig nem nagy mennyiségben, hogy vevőközönségét ne tegye ki az uniformizált ruházkodással járó kelletlen érzéseknek. Ezek a minták kizárólag a cég számára készülnek és sehol másutt nem kaphatók. Igy juttatja vevőközönségét a Kristóf-téri Szénásy Gyula cég a vámmentes párisi kelmékhez, és hozta Párist Budapestre Szénásy Gyula.

HVAR SPLIT mellett LESSINA SZIGETÉN
Prospectusokat küld a Kurkommission Hvar

Palace Hotel
a sziget vezető szállodája. Hideg-meleg folyóviz. Napos terraszok. Penzióár 70—100 dinár.

RAB

Grand Hotel Imperial
200 tengerre néző, erkélyes szoba folyó vizzel. Park. Tennisz. Dancing. Saját strandfürdő. Panzió 90—125 dinár, borravalókkal és adókkal együtt. Azonos igazgatóság: Grand Hotel.

Hotel Astoria
Közvetlenül a strandon. Modern komfort. A la carte étkezés. Magyar konyha. Panzió 60—100 dinár. Ugyanazon vezetés alatt: Grand Café.

Park Hotel
a tengerparton, a parknál. Legmodernebb ház. Magyar konyha. Panzió 60—90 dinár.

SPLIT

Hotel—Pension Split
A tengerparton, saját stranddal. 60 gyönyörü szoba. Bécsi és magyar konyha. Penzió 60—80 dinár.

Hotel Salonae
Elsőrangu ház. Modern kényelem. Szoba 30.—, penzió 75 dinártól.

Hotel Ljubljana
Folyóviz. Elismerten elsőrangu ellátás 60 dinár. Legjobb fekvés.

Hotel Slavija
a vezető szálloda. Hideg-meleg folyóviz. Központi fütés. Szoba 25, penzió 70 dinártól.

DUBROVNIK

Grand Hotel Petka
75 szoba hideg-meleg folyó vizzel, szép fekvéssel. Panzió 80—95 dinár.

Hotel Klotilde
Tengerparton. Folyóvizzel. Elismerten jó konyha. Penzió 60—70 dinár.

Pension Victoria
„Gyönyörü nyaralás a napos tengerparton"
27.000 m² subtropikus park. Saját strand
Elsőrendü ellátás. Mérsékelt árak

Hotel Wregg
Tengeri kilátás. Legmodernebb, ujonnan épült ház. Saját fürdőkabinok. Bécsi és magyar konyha. Pensió 60—90 dinár

CIRKVENICA
Felsőadria elismert fürdőhelye

Hotel Cirkvenica
Modern polgári szálló. Elismerten jó konyha. Szemben a strandfürdővel. Panzió 70 dinártól.

Hotel Danica
a villanegyedben, a strandon. Legnagyobb kényelem. Bécsi konyha. Panzió 70 dinártól.

Villa Ruzica
Legelőkelőbb penzió a strandon. Hideg-meleg folyóviz. Bécsi és francia konyha, 45 szoba. Penzió 75—110 dinár. borravalóval és adókkal együtt.

Hotel Wien
Elsőrangú ház. Modern kényelem. Strandpromenádon a fürdővel szemben. Bécsi konyha. Penzió 65—110 dinár, minden mellékkiadással.

Alku nélkül butor
szabott áron:
NAGY ZSIGMOND,
VI., Lázár-utca 3
Árak a butoron

Czakó László

festőművész

A Magyar Képírók művészegyesülete képzőművészeti kiállítása - Balassagyarmaton - képével szerepel.

Magyarság
1933.XI.27.

Czakó László

festőművész

Magyar Képirók kiállítása - Balassagyarmaton a muzeum dísztermében - képével szerepel.

Nemzeti Újság
1935.XII.14.

M.D.K.

Czakó László

Balassa Emil és Szántó Mihály: "A felség csókja" c. darab diszleteit tervezte.
VárSzinház bemutató előadása.

A felség csókja c. kritika
Szinházi Élet. Bp. 1923. ápr. 8-14.
XII. évf. 24-27. lap.

M.D.K.

Czakó László

A Várszinházban bemutatott "A rejtélyes táncosnő" c. darab diszleteit tervezte, amelyekről a kritika elismeréssel ir.

A rejtélyes táncosnő c.kritika
Szinházi Élet. Bp. 1923. január 7-13.
XII. évf. 2. sz. 25. lap.

mdk

Czakó László és Bíró Péter típográfusok

Kompozíciós gyakorlatok

Szemelvények az 1962-63 i Típográfus Továbbképző
Tanf munkáiból

Magyar Grafika 1963. 3. sz 154.l

mdk.

Czakó László tipográfus

Könyvcímlap: Isten őszi csillaga

/. Szemelvények az 1962-63: Tipográfus Továbbképző munkáiból

Magyar Grafika 1963 3. sz 157. l.

Margit Orakó

Die Teppichentwürfe des Malers László Hajdú werden von seiner Gattin, der Kabelinkünstlerin Margot Orakó, realisiert. (repr.)

Daily News 1946, márc. 24.

Czakó Margit

Barcsay Jenő Jalilipa

Magyar Nemzet 1985. 1.17.

Czakó Margit
Beszélgetés Darvasy Jenővel

Magyar Nemzet 1985. 1. 12.

Czakó Margit

Uj Barcsay - gobelint
avottak Szentendrén

Magyar Nemzet 1987. VI. 26.

Pálosi Judit: A magyar gobelinszövés húsz éve. 1960-1980
Tevan 1994

Névmutató

Adnet, Jacques 17
Attalai Gábor 28, 37
Bán István 7, 21, 46, 47
Belmonte, Leo 4, 82, 83, 85
Boucher, Francois 76
Braque, Georges 76
Calder, Alexander 76
Coypel, Charles-Antoine 12
Cságoly Klára 27
Czakó Margit 78
Domanovszky Endre 6, 7, 19, 48, 57-60, 78, 82-86
Erdélyi Eta 27, 28
Estève, Maurice 24
Ferenczy Noémi 6, 7, 25, 76, 82, 83, 85, 86
Fett Jolán 44, 45, 47, 82, 84, 85
Fóth Ernő 60, 63-65
Fürtös Ilona 44, 78, 82, 84, 85
Gadányi Jenő 7
Goubely 12
Goya, Francisco 10
Hajdu László 68, 78
Hajnal Gabriella 12, 19, 37-39, 77
Hartung, Hans 76
Hauser Beáta 77
Hidvégi Valéria 70
Hincz Gyula 7, 57, 58, 61, 66, 82, 84-86
Honty Márta 66, 67, 69, 78
Kádár György 7, 20, 21
Kecskés Ágnes 20, 39, 82, 84, 85
Kórodi György 6
Körösfői Kriesch Aladár 5, 82-83, 85
Korzim Erika 19-20, 39, 43, 46
Kun Sándorné (Luca) 78
Lakatos Artúr 6, 82, 83, 85
Le Brun, Charles 76
Maillol, Aristid 5
Máriási Iván 75
Matégot, Mathieu 27
Matisse, Henri 76
Mizser Pál 18, 69, 70
Nagy Judit 41-42, 77, 82, 84-85
Nagy Sándor 5
Németh József 70
Oláh Tamás 19
Oudry, Jean-Baptiste 76
Pápai Lívia 77
Pécsi László 18-19, 42, 45, 82, 84-85
Pekáry István 6, 82-83, 85
Péreli Zsuzsa 39-40, 77, 82, 84-85
Picasso 76
Pintér Éva 40, 42
Plesznivy Károly 6, 45-46
Polgár Rózsa 77
Prepelicza Katalin 26, 42, 78, 82, 84-85
Redő Ferenc 63-66
Rippl-Rónai József 12, 82-83, 85
Schubert Ernő 6
Solti Gizella 25-26, 77-78, 82, 84-85
Szántó Piroska 70, 75
Széchenyi Lenke 11, 26, 77, 82, 84-85
Szily Géza 68-69
Szkok Iván 68-69
Szőke Erzsébet 41, 43
Szurcsik János 59-60, 62-63, 78
Szurcsikné Sárkány Anna 78
Tassy Klára 65-67
Tury Mária 22-24
Ungár nővérek 78
Vörös Rozália 63, 65, 68, 78

Czakó Margit

CZAKÓ MARGIT textil

Magyar Nemzet,1992. május 8.

CZAKÓ MARGIT szövőműhelyét bemutató kiállítás nyílik május 9-én, délelőtt tizenegy órakor Szentendrén, a Péter-Pál Galériában. A kiállítást megnyitja Barbara Case, az Albright-Knox Art Gallery Buffalo docense.

A Péter-Pál Galéria tisztelettel meghívja Önt

Czakó Margit

szövőműhelyét bemutató kiállítására.

Megnyitó:1992. május 9-én szombaton 11 órakor
A kiállítást megnyitja: Barbara Case,
az Albright-Knox Art Gallery Buffalo docense

A kiállítás megtekinthető: 1992. május. 9—17-ig.
A galéria címe: Szentendre, Péter-Pál utca 1.

A kiállítás meghosszabítva 1992. május 24-ig

Czakó Margit gobelinszövő
2000 Szentendre Kálvária út 5.
Telefon: 26-11345

Czakó Mária
textiltervező

Czakó Mária férje Hajdú László,
akinek szőnyegkompozícióit
a Műcsarnok kiviteleri.

------: Kiállitási naptár.
Művészet, 1975. november - 45.oldal.

Ø Czakó Mihály
tálas
Hunvásárhely

l. Ladányi II.

III. 116. l

A
FIATAL KÉPZŐMŰVÉSZEK
STÚDIÓJA EGYESÜLET
GALÉRIA

A STÚDIÓ GALÉRIA
TÁMOGATÓI

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG
MŰVÉSZETI ALAPJA

*

MAGYAR
KÜLKERESKEDELMI
BANK

*

KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MŰCSARNOK

TISZTELETTEL MEGHÍVUNK

CZAKÓ MÁRIA

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

*

1990. DECEMBER 5-ÉN 18 ÓRÁRA
A STÚDIÓ GALÉRIÁBA

(BUDAPEST V., BAJCSY-ZSILINSZKY ÚT 52.)

*

MEGTEKINTHETŐ:

DECEMBER 5-TŐL DECEMBER 30-IG
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA
10 ÉS 18 ÓRA KÖZÖTT

CZAKÓ MÁRIA

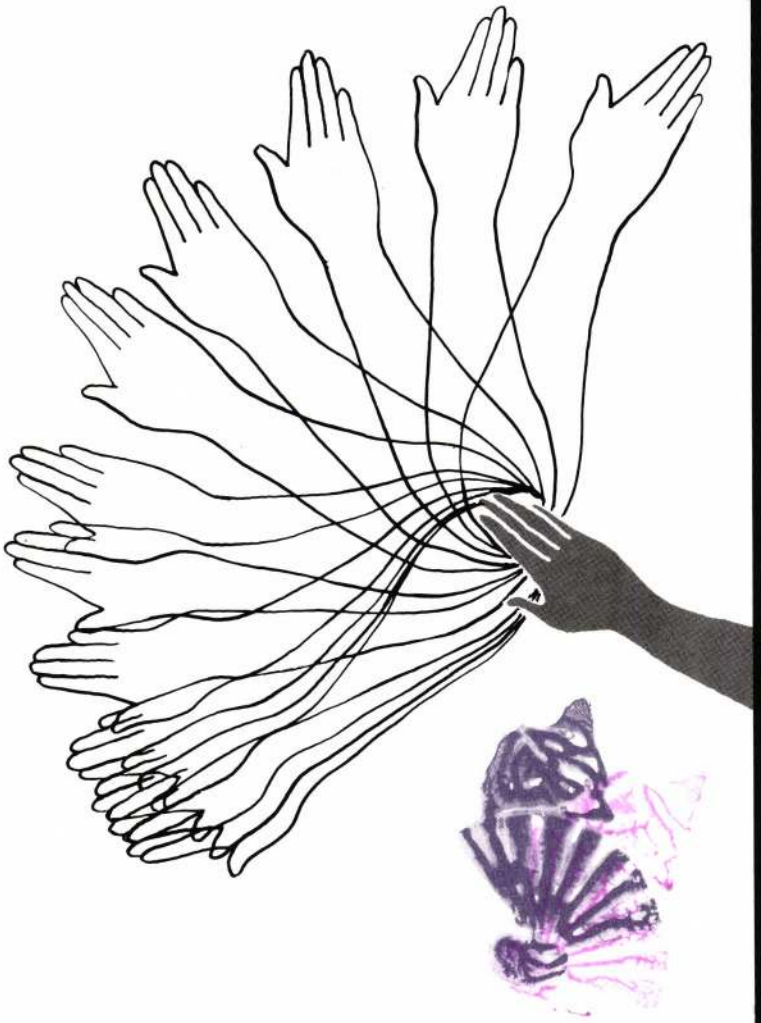

KOPINT-DATORG Nyomda

SAJTOFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

Mária Czakó

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1983 OKT 17

/1021

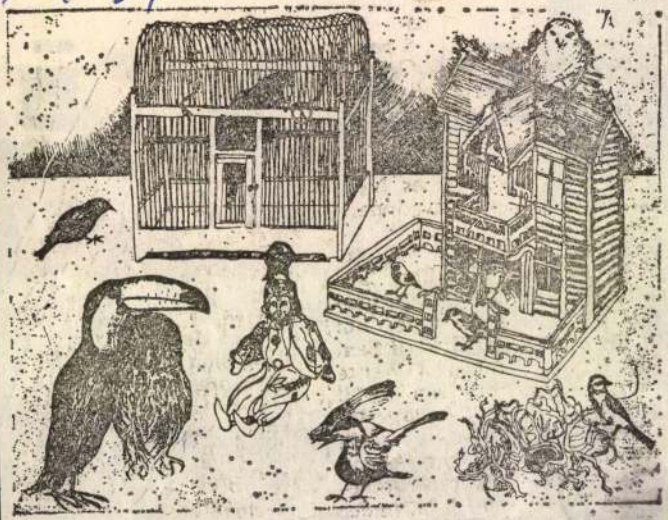

Mária Czakó (geb. 1957): Vogelbauer, 1983, Kupferstich
Zeitgenössische ungarische Grafik

Czako Maria, graafikus-
UUSIMAA
Porvoo
Sit.
13.507 LT
07.05.1983 g
sita
SANOMALEHTIEN
ILMOITUSTOIMISTO OY

Unkarilaistaiteilijain näyttely

Unkarilaistaiteilijoiden näyttelyn avajaisia koskeneen kuvan kuvatekstistä oli perjantain Uusimaassa pudonnut pari riviä pois, joten julkaisemme kuvan ja kuvatekstin kokonaisuudessaan nyt uudelleen:

Suomi-Unkari seuran Porvoon osaston järjestämä unkarilaistaiteilijain näyttely Kappalaisentalossa avattiin torstai-iltana. Saapuvilla oli erittäin runsas porvoolaisyleisö niin, että näyttelyn ruotsinkielellä avannut Unkarin Suomen suurlähetystön lähetystöneuvos Karoly Zimboras saattoi todeta näyttelyn alkaneen lupaavasti. Saapuvilla oli myös suurlähetystön kulttuuri- ja tiedekeskuksen johtaja lähetysneuvos Tamas Gati. Kun paikalla olivat myös kaikki neljä näyttelyn taiteilijaa sekä lähetystöneuvosten perheenjäsenet, unkarilaisvieraita oli kymmenkunta.

Niin unkarilaisvieraat kuin muun avajaistilaisuuden yleisön lausui tervetulleeksi Suomi-Unkari seuran Porvoon osaston puheenjohtaja Liisa Veikkola. Näyttelyn avauksen oli määrä suorittaa suurlähettiläs Tivadar Matusek, mutta hän oli samaan aikaan presidentti Koiviston vastaanotolla. Mikään muu mahti ei kuulemma suurlähettilästä olisikaan saanut pysymään poissa Porvoosta? — Kuvassa lähetystöneuvos Zimboras avaamassa näyttelyä ja vasemmalla näyttelyn kukitetut taiteilijat Aron Gabor, Maria Czako, Andras Böröcz, välissä lähetystöneuvos Gati ja taiteilija Zsuzsa G. Heller. Näyttely on avoinna kuukauden.

Palstaviljelyn suosio kasvaa vuosi vuodelta

Kaupunkilaisten ja taajamissa asuvien mahdollisuus maan möyrintään, palstaviljely, kiinnostaa vuosi vuodelta yhä useampia. Kuntien vuokraamat puutarhapalstat ovat parhaillaan jaossa mm. Porvoossa, Porvoon maalaiskunnassa ja Pornaisissa, joissa kaikissa kysyntä on vilkasta.

Porvoossa puutarhapalstoja on jaossa Kevätkummussa ja Näsissä. Kevätkummun Sammontien päässä vuokrattavana on 130 palstaa ja Näsissä Tolkkistentien varrella 60 palstaa. Suuren kysynnän vuoksi jouduttiin Kevätkummussa kaksi vuotta sitten lisäämään palstojen määrää, Näsin palstat ovat tähän asti riittäneet.

Porvoossa on käytössä järjestelmä, että viime vuonna palstaa pitäneet voivat ennen 18. toukokuuta lunastaa vanhan palstansa. Yli jääneet palstat laitetaan sitten yleiseen jakoon. Palstan pitoa vuodesta toiseen jatkaa kaksi kolmannesta palstanpitäjistä. Jo nyt on uusia halukkaita kaupungin jonotuslistalla yhteensä 35.

Porvoon maalaiskunnassa on tinmäkeen varattu 40 palstaa. Näistä uusista paikoista on ollut niin kova kysyntä, että vapaina on enää muutamia palstoja.

Myös Pornaisissa kirkonkylässä olevat puutarhapalstat ovat osoittautuneet erittäin suosituiksi. Palstojen vuokraus aloitettiin kunnassa kaksi vuotta sitten, ja palstojen määrää on jouduttu joka vuosi lisäämään. Tänä keväänä oli alun perin jaossa 19 paikkaa, mutta kun ne loppuivat alkuunsa, lisättiin määrää kahdeksalla. Nyt palstoja on vielä vapaina kuusi kappaletta.

Ensi vuonna Pornaisissa on suunniteltu siirryttävän Porvoon kaupungin tapaan järjestelmään, joka varmistaisi halukkaille saman palstan peräkkäisinä vuosina. Palstaviljelijät ovat

Äitienpäivänä yöpa
ta löytyy mystiikka

Äitien

ÖSTRA NYLAND-
KOTKA NYHETER
Loviisa
Sv
4.135 LT
12.05.1983 m

SANOMALEHTIEN
ILMOITUSTOIMISTO OY

Spännande ungersk avantgard exponeras i skaldestad

Några av de utställda föremålen på utställningen i Borgå.

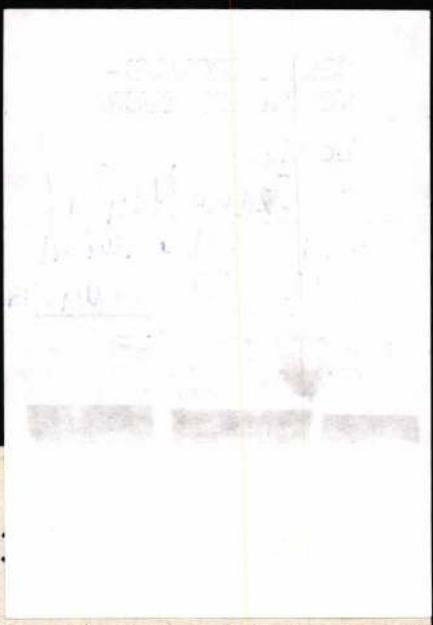

agens

nanade chefredaktör Hel-
betarbladet, »som talar
t ta bladet från munnen
ut om vilken grupp som
d den orättvist största
atliga teateranslag. Men
ade inte. Istället svarar
nen i sandlådan att »Sö-
unskap ifråga om hyck-
v honom ifrågasätts.
-du-själv»-debatteknik.
Helsing! Bättre kan du!
om du slutar vrida dig
t FSU kanske skulle be-
ra rättvisa, fastän det
s bekostnad.
g må vrida och vända
sig själv om han vill:
rande en partipolitiskt
nisation. Detta även
aktat de svenska riks-
man tror sig få för-
det ifråga.
an starten varit parti-
len, men har alltid av
å svenskt håll betrak-
nt allierad med SFP.
t är hyckleri eller just
dtroget och oupplyst»
nu menar Arbetarbla-
vara.

— O O —

et gulligt när Helsing i
mbuktar för den store
Hör här: Sorsa har
affat sig en »statsman-
toning», och »han täv-
nan serie än andra små-
erande partiledare».
sa han talar om? Det är
ma Valco-Sorsa som ni
nger sett i TV, att han
nästan kan tävla med
verige, Olof Palme.

— O O —

tidigt hade en 4 i finska och en 3 i tyska. Och när skolkamraten, som heter Per-Erik Lönnfors skriver riktigt fina saker, så lyser också solen över Prärien.

Jag tyckte att Lönnfors — som i Revan mera var känd som »Stakans broidi» — skrev bra härom dagen då han tog upp politikerföraktet och senaste riksdagsval. Väljarna har ställt politikerna för högt, och de blir besvikna när det visar sig att de är »vanliga människor» med de fel och brister som vidlåder alla dödliga.

»Detta kunde man komma ifrån om man accepterade att politikern varken är en allt uppoffrande samhällstjänare eller ett politiskt djur. Men han vägleds lika mycket av sin egen och sitt partis nytta som av de höga ideal och det allmänna goda som dominerar valplakaten».

— O O —

Bra sagt av Stakans broidi, tycker ni inte det? Han fortsätter: »Man måste vara blind för att inte se att partipolitisk makt och personliga ambitioner spelat en mera framträdande roll än samhällets bästa» när det gällt de senaste händelserna inom politiken. Och så till ledarens kärna: »Frågan är, om inte samhällsandan skulle må väl av att **detta erkändes** och hyckleriet i tal och partiprogram skruvades ned».

Ordet »hyckleri» finns med också här, men det har säkert tillkommit utan att Lönnfors läst mina funderingar — som jag inte tror att man på Husis ens vet om.

— O O —

Vattnet håller på att sjunka i Lappträsk å, och detta har medfört trafiksvårigheter för u-båtar som är på väg uppåt eller neråt. Vi har där-

Mária Czakó från Zalaegerszeg och Budapest-borna András Böröz, Aron Gábor och Zsuzssa

lária Czakós drömska gar och litografier till väldiga, tunga »av ade» tavlor.

fta får man konstate- ngen inte kan beskri- ses och den som vill investera i konst har nu en möjlighet att göra det till priser som förefaller synnerligen modesta. Men besökaren bör inte bara betrakta de enskilda konstverken. Tavlornas upphängning är ofta utstuderad konst den med, ibland med avantgardistiska drag och keramiken är grupperad på liknande sätt.

De fyra rara ungerska fåglarna har kommit burna av en varm, tidtals het, sommarvid till det vårliga gamla Borgå.

Gotti S.

Inhiberad

LOVISA. Det var meningen att Lovisa stads musikkapell om lördag skulle hålla en torgkonsert men man blir tvungen att inhibera konserten då många av kapellets medlemmar under helgen finns på annan ort, berättar dirigent Bengt Ingelin. Flera av ungdomarna deltar i stafettkarnevalen i Helsingfors och andra deltar igen i andra evenemang.

Längre fram kommer däremot musikkapellet att hålla flera parkkonserter och torgkonserter finns också inprickade i programmet.

———

Familjegudstjänst i Langinkoski

KOTKA. Söndagen den 15 maj kl. 13 anordnas familjegudstjänst i Langinkoski kyrka i Kotka. Pastor Jan-Erik Lindqvist predikar. Liturg är prosten Börje Ritvas. Barnkör uppträder under ledning av Ann-Charlotte Elo. Kollekten tillfaller det svenska söndagsskolarbetet i Kotka.

Efter gudstjänsten blir det kyrkkaffe med program av J-E Lindqvist. Han presenterar andlig barn- och ungdomsmusik.

16.5. Ordnad cykeltransport. Närmare om starten i lördagens tidning.

Städtalko
på Ringborg lördagen den 14 maj kl. 9.00. Alla med.

Liljendal IK.
Friidrottsträning på sportplanen i kväll kl. 18.00.

Lovisa ishockeyklubbs I-lag.
Start i morgon kl. 17 till Vääksy. Samling på torget.

»Vårlänken» den 15 maj.
Lovisa Tors och Lovisa Nykterhetsförenings nästa konditionslänk sker söndagen den 15 maj med start mellan 9 och 10 vid **Idrottshallen.**
Saftstation vid Segelpaviljongens vägskäl. Startavgift 5 mk. Se notisen!

Lovisa Riento.
Division IV-match om lördag kl. 14.00 i Ingerois. Avfärd från busstationen kl. 12.00.

Valkom arbetarförening.
Månadsmöte om måndag kl. 18.30 i Rio. Allas närvaro viktig.

Valkom arbetarförening.
Distriktets landskapsfest i Helsingfors 28—29.5. Deltagarna bör anmäla sig till Patrik Häggman, tel. 552 253 (tj) ellr 565 634 (h) för transporternas skul.

tola om lördag: Tytti Nordström, Virpi Kuha, Toni Hietalahti, Jarm och Janne Maun Sistolas butik kl.

Riksorientering
i dag kl 17—18.30 zel från riksväg Boat.

Tennisklubben.
Prisutdelning i dag rottshallens föreläs deoförevisning av Hedmans m.fl. trän

Lovisa FBKs ungdom
Träning i dag kl. 18 II.

Tors B-juniorer.
FM-match lördage Samling kl 13.00 i F

Skärgårdens marthor.
Möte söndagen de 14.00 i Bullers f.d.

BH.
Friidrottsträning i k

Lovisa Tor.
Tidningsutdelning Tidningarna finns i R

Lovisa KAT 207.
Månadsmöte 19.5. cialgården.

ÖSTRA NYLAND-
KOTKA NYHETER
Loviisa
Sv
4.135 LT
12.05.1983 m

SANOMALEHTIEN
ILMOITUSTOIMISTO OY

Spännande ungersk avantgard exponeras i skaldestad

Några av de utställda föremålen på utställningen i Borgå.

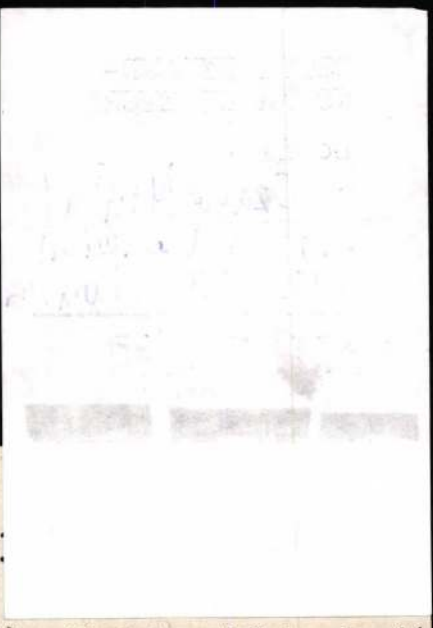

agens

nanade chefredaktör Hel-
betarbladet, »som talar
t ta bladet från munnen
ut om vilken grupp som
d den orättvist största
atliga teateranslag. Men
ade inte. Istället svarar
nen i sandlådan att »Sö-
unskap ifråga om hyck-
v honom ifrågasätts.
-du-själv»-debatteknik.
Helsing! Bättre kan du!
om du slutar vrida dig
t FSU kanske skulle be-
ra rättvisa, fastän det
s bekostnad.
g må vrida och vända
sig själv om han vill:
rande en partipolitiskt
nisation. Detta även
aktat de svenska riks-
man tror sig få för-
det ifråga.
an starten varit parti-
len, men har alltid av
på svenskt håll betrak-
nt allierad med SFP.
t är hyckleri eller just
dtroget och oupplyst»
nu menar Arbetarbla-
vara.

— O O —

et gulligt när Helsing i
mbuktar för den store
Hör här: Sorsa har
affat sig en »statsman-
toning», och »han täv-
nan serie än andra små-
erande partiledare».
sa han talar om? Det är
ma Valco-Sorsa som ni
nger sett i TV, att han
nästan kan tävla med
verige, Olof Palme.

— O O —

tidigt hade en 4 i finska och en 3 i tyska. Och när skolkamraten, som heter Per-Erik Lönnfors skriver riktigt fina saker, så lyser också solen över Prärien.

Jag tyckte att Lönnfors — som i Revan mera var känd som »Stakans broidi» — skrev bra härom dagen då han tog upp politikerföraktet och senaste riksdagsval. Väljarna har ställt politikerna för högt, och de blir besvikna när det visar sig att de är »vanliga människor» med de fel och brister som vidlåder alla dödliga.

»Detta kunde man komma ifrån om man accepterade att politikern varken är en allt uppoffrande samhällstjänare eller ett politiskt djur. Men han vägleds lika mycket av sin egen och sitt partis nytta som av de höga ideal och det allmänna goda som dominerar valplakaten».

— O O —

Bra sagt av Stakans broidi, tycker ni inte det? Han fortsätter: »Man måste vara blind för att inte se att partipolitisk makt och personliga ambitioner spelat en mera framträdande roll än samhällets bästa» när det gällt de senaste händelserna inom politiken. Och så till ledarens kärna: »Frågan är, om inte samhällsandan skulle må väl av att **detta erkändes** och hyckleriet i tal och partiprogram skruvades ned».

Ordet »hyckleri» finns med också här, men det har säkert tillkommit utan att Lönnfors läst mina funderingar — som jag inte tror att man på Husis ens vet om.

— O O —

Vattnet håller på att sjunka i Lappträsk å, och detta har medfört trafiksvårigheter för u-båtar som är på väg uppåt eller neråt. Vi har där-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 OKT 13

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Czakó Rita,
5. osztályos tanuló

1021

Gyermekek aszfaltrajzversenye

Czakó Rita munkában (Fotó: Enyedi Zoltán)

A vásárhelyi Lenin téren immár nyolcadszorra rendezték meg a város úttörőinek rajzversenyét — színes krétával az aszfalton. A téma adott volt: az „Együtt — egymásért" címet viselte, az új úttörőév mozgalmi jelszavát. Mégis, kötetlen ábrázolási lehetőségeket nyújtott a közel 70 versenyző kisdiáknak.

A Lenin tér betonja színes rajzokkal telítődött be: űrhajók, úttörőünnepségek, iskolatakarítások és még sorolhatni a sok-sok témát, jelenetet és ötletet, melyet a gyerekek az aszfaltra rajzoltak. A verseny több mint egy óra hosszáig tartott, és az eredményhirdetés előtt a zsüri tagjai — *Erdős* Péter, *Fodor* József, *Hézső* Ferenc és *Végvári* Gyula művészek, valamint *Függ* Tiborné, a városi tanács vb művelődésügyi osztályának munkatársa — pontozással értékelték a kisdiákok alkotásait.

Két kategóriában történt díjkiosztás: az 5—6. osztályos úttörők versenyében *Czakó* Rita, a Ságvári Endre iskola tanulója lett az első. A második helyezésre ketten érdemesültek: *Szalai* Tünde és *Czirok* Julianna, ugyancsak a Ságvári iskola diákjai. Megosztott harmadik díjat pedig *Szecs* Sándor (Zalka Máté iskola) és *Gál* József (Ságvári iskola) kapta. Rajtuk kívül még 10-en részesültek különjutalomban. A 7—8. osztályos úttörők versenyében első lett *Sós* Csaba, a Ságvári iskola diákja. A második helyezést *Mucsi* László és *Békefi* Mihály — mindketten a Ságvári iskola tanulói — érte el. A harmadik helyezést, ugyancsak megosztva, *Koncz* Sándor (Sóshalom) és *Kiss* Sarolta (Dózsa György iskola) nyerte. Különdíjban hat úttörő részesült. Versenyen kívül ugyan, de rajzokat készítettek az alsótagozatos kisdiákok is, ők szintén ajándéktárgyakat kaptak „alkotó munkájukért" cserébe. Az ajándékok és a versenydíjak különböző rajzfelszerelési cikkek és tárgyak voltak.

ÉTÉS

ATLAN

akható mellék-
építési enge-
Kenderföldön el-
deklődni: Makó,
r 14—16. V/43.

yöngy u. 15/B
ház eladó. Két
is megfelel.

Csillag u. 28.
az eladó.

olya u. 26. sz.
ó. Érdeklődni:
örgy u. 24. sz.

él hold szántó-
ó vagy bérbe
geed, Benczúr
25.

álvin tér 1. sz.
áz eladó. x

Nagycsillag u.
ú ház minden
tó árért eladó.
d: szombat dél-
ásárnap egész
x

ó. Makó, József
21. x

on 380 n-öl
gyümölcsös
adó, nyugdíjás-
sárhely, Gomba

ÁRMŰ

bant Limousine
ongrád, Barát-
Érdeklődni: 15

unus, 10 m³ só-
anya sürgősen
agy az utóbbi
Szentes, Honvéd
II. 8. X

FIAT 1500-as,
szgáztalott, fel-
állapotban eladó.
uther u. 22. x

UG-s Zsiguli
megkímélt álla-
sürgősen eladó.
y, Hóvirág u.
x

Trabant 600-as eladó. — Vásárhely, Gábor u. 29.

VEGYES

Balatonfüreden és Harkányban épülő társasüdülőiből lakrészek elővásárolhatók a budapesti 49. Ügyvédi Munkaközösségnél. Budapest, XII., Alkotás u. 11., telefon: 369-338. Kérjen tájékoztatót! z

Angol, német, orosz kezdő és haladó nyelvtanfolyamot indít a szentesi TIT. Jelentkezni: október 13-án 17 óráig, az évnyitóig lehet az Ady Endre utcai klub vezetőségénél. X

A DÉMÁSZ hódmezővásárhelyi kirendeltsége közli, hogy hálózatépítési munkák miatt áramszünet lesz Vásárhely-Újvároson, a Zsdánov tér kivételével, 1976. október 14-én kb. 7—16 óráig.

Elveszett Bakacsi László Vásárhely, Jókai u. 265. sz. alatti lakós 1974-ben született nemeletarka tehenének járlata, ezért azt érvénytelennek tekinti a városi tanács vb élelmiszer-gazdasági osztálya.

Idős, magányos férfihoz élettársnak vagy eltartónak elmennék. „Jó házasszony 41 110" jeligére a makói Hirdetőbe.

Fekete, műanyag irattáram iratokkal, fényképekkel, október 7-én 17 óra után elvesztettem a vásárhelyi János téri kenyérgyárnál. Becsületes megtaláló juttassa el a címemre: Forgó Lajos Vásárhely, Bezerédi u. 7. Susán, vagy Nyárfa u. 5.

Kitűnő vérvonalból komondor kölykök eladók, ugyanott Mount Everest Puszta München Olimpia győztes kan fia fedeztetést vállal. Szentes, Dr. Uhlár I. u. 16.

1976. OKTÓBER 13. — SZERDA

Kálmán, Ede napja

A Nap kel 5 óra 59 perckor
és nyugszik 17 óra 01 perckor
A Hold kel 20 óra 08 perckor
és nyugszik 10 óra 48 perckor

KEVÉS FELHŐ, SZÁRAZ IDŐ

Várható időjárás ma esti. Általában kevés felhő, szár. idő. Délnyugat felől megnövek szik a felhőzet, eső, zápor l hetséges, az északkeleti megyé ben helyenként köd. Többfe élénk, helyenként erős déli, dé keleti szél. Várható legmagasab nappali hőmérséklet ma: az er sen felhős, esős helyeken 14—1 máshol 20—25 fok között.

MOZI

Csongrád: Szabadság: **A bűv kő és a csodakút.** Színes olasz NSZK film. Kezdés: délut fél 4-kor. **Az élet dicsérete.** Sz nes angol film. Kezdés: fél 6 és háromnegyed 8-kor.

Vásárhely: Béke: **De hová tű a 7. század?** Színes francia fil Kezdés: fél 4, háromnegyed 6 8 órakor. Terv: **Conrack.** Sz nes amerikai film. Kezdés: negyed 6 és fél 8-kor.

Makó: Vörös Csillag: **Az ut zás.** Színes olasz film. Filmb rátok Köre előadás. Kezdés: h romnegyed 6 és 8 órakor. Sz badság: **A szórakozott.** Szín francia filmvígjáték. Kezdé negyed 6 és fél 8-kor.

Szentes: Szabadság: **Huckl berry Finn és a csirkefogók.** Színes szovjet film. Kezdé délután 4 órakor. **Vannak m csodák.** Színes amerikai—ola film. Kezdés: 6 és negyed 9-ko

Szeged: Szabadság: **Feke farkasok üvöltése.** Színes NSZK film. 14 éven felülieknek! Ke dés: fél 4, háromnegyed 6 és órakor. Fáklya: **Férj választó** Színes amerikai filmvígjáté Kezdés: fél 3, háromnegyed 5 7 órakor. Vörös Csillag: **A ötödik pecsét.** Magyar film. Kezdés: délelőtt 10-kor, délutá negyed 4, fél 6 és háromnegye 8-kor.

TV-MŰSOR
MAGYAR TELEVÍZIÓ

8.05 IT: Orosz nyelv. (Ált. is 5. oszt.) 8.25 Tv-torna. 8.30 De ta. (Ism.) 8.55 A két fáradhata lan —olasz rajzfilm. 9.05 IT: K mia (Középisk. I. oszt.) Kémi kötések. II. rész. 9.35 Öt pirc tulipán — magyarul beszélő fra cia bűnügyi film. (Ism.) 11. Játék a betűkkel. (Ism.) 13. IT: Orosz nyelv. (Ism.) 14. Mindenki iskolája: 1. Irodalo 2. Földrajz: Éghajlat, vízraj mezőgazdaság. 15.35 Matematik továbbképzés pedagógusokna 1. osztály: Relációk, függvénye sorozatok. 17.03 Hírek. 17. Teendőink . . . 17.40 Postafi 250. 17.55 Éveink gépei, gépei évei — helyszíni közvetítés. 18. A Közönségszolgálat tájékozt tója. 18.50 Ausztria—Magyaro ország válogatott labdarúgómér — közvetítés Bécsből. A szüne ben: Esti mese. 20.50 Tv-torn

ÖN még nem tudja?
Használt személygépkocsit
legelőnyösebben értékesítheti
és vásárolhat a
MERKUR
kirendeltségnél
Pál u.
sarok.
mellék
élygépkocsik vétele,

CZAKÓ RITA

40. Vásárhelyi Ö. T.

LibriVision

Találatok megjelenítése

Keres kérdés: 'szalay emoke' (NE)
Adatbázis: OSZK-KSZK közös katalógus
Megjelenítve: 26 . találat.
Összesen: 32 találat.

A **Raktári jelzet** megjelenítéséhez kattints

---

26 / 32 Rövid megjelenítés | MARC-megjel

Példányok igénylése

ISBN 963-4
A leírás forrása OSZK
Nyelvi kód hunh
Tárgycsoport kód Y
ETO jelzet 746.3
Személynév - f tétel Szala

CZAKÓ RITA

43. Vásárhelyi ÖT

katg= 4
9900= 20020717
9990= xxx0
revi= created 3 Jul 2000/BRAN

A *Tiszai* GALÉRIA Kft TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT ÉS BARÁTAIT

CZAKÓ RITA ÉS TAKÁCS MÁTÉ

SZOBRÁSZMÛVÉSZEK
KIÁLLÍTÁSÁRA, MELYET

MOLNÁR PÉTER SZOBRÁSZMÛVÉSZ

NYIT MEG
1997. MÁJUS 16-ÁN PÉNTEKEN 17 ÓRAKOR
A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETÕ: 1997. JÚNIUS 14-IG
HÉTFÕ - PÉNTEK: 9-12 ÉS 13-17; SZOMBAT: 9-12 ÓRÁIG
BELÉPÉS DÍJTALAN
Tiszai GALÉRIA Kft CSONGRÁD, DÓZSA GYÖRGY TÉR 4.
TEL./FAX: 63/482-210

Die Tiszai GALERIE ladt Sie und Ihre Freunde hochachtungsvoll zur Ausstellung vom Bildhauer

RITA CZAKÓ und MÁTÉ TAKÁCS

die vom Bildhauer PÉTER MOLNÁR
am Freitag 16. Mai 1997 um 17 Uhr eröffnet wird.

Die Ausstellung ist bis zum 14. Juni 1997,
von Montag bis Freitag: 9-12 bzw. 13-17 Uhr,
am Samstag 9-12 Uhr zu besichtigen.
EINTRITT IST KOSTENLOS
Tiszai GALÉRIA Kft CSONGRÁD, DÓZSA GYÖRGY TÉR 4.
TEL./FAX: 63/482-210

The GALLERY Tiszai Ltd respectfully invites you and your friends for sculptors

RITA CZAKÓ and MÁTÉ TAKÁCS

exhibition which is going to be opened by sculptor

PÉTER MOLNÁR

at 5p.m. on Friday 16th May 1997
The exhibition can be visited until 14th Junie 1997
Monday-Friday: 9-12 and 13-17 Saturday: 9-12
NO ADMISSION FEE
Tiszai GALÉRIA Kft CSONGRÁD, DÓZSA GYÖRGY TÉR 4.
TEL./FAX: 63/482-210

TÁMOGATÓK/SPONSOREN SIND/SPONSORS :

A-tól Z-ig SZOLGÁLTATÓ IRODA, CSONGRÁD
BOLDOGH FERENC ÉPÍTÉSI VÁLLALKOZÓ, BAKS
CSONGRÁDBOR KFT, CSONGRÁD
FERENTZI ANDRÁS TEHERFUVAROZÓ, CSONGRÁD
KEMENCE CSÁRDA, CSONGRÁD
LVM ART BT, CSONGRÁD

MEGHÍVÓ / EINLADUNG / INVITATION

Czakó Rudolf
gelencei festi

OMKT. 1919-20. téli kiáll.: Korai tél a piacon, of.
1920. tav. kiáll.: Külvárosi piac Prágában, of.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTÁ
414 1929 szám
Ész.: 1929 év okt hó 24. n

Mindezen összegek elszámolásával
fogok szolgálni.-

Ez alkalommal tiszt
végzett munkám dijazása fejében
sok figyelembe vételével 2.000.-
is folyósitani méltóztassék.-

Mar

Czakó Rudolf. gelencsei

kiáll. Nemzeti szalonban

1920-jan.-febr.

Téli piac Prágában,
olaj. 6000.-

1920. ~~máj.~~ tav.

kiáll. Nemzeti szalonban

Párisi piac, olaj. 3000.-

Leleter, Kakasdi VI. 33, 34, 35

Czakó Rudolf, Gelencei

Műcsarnok
1918. tav. kiáll. - 258.
1919 - 20. téli kiáll. 388.

~~Ásatások II. 206.~~

Czakó Rudolf

ferő

VIII. Baross u. 86.

Műcsarnok

1918. tav.

Prónay I. Gábor báró V. 196.

Czakó Rudolf

pestő

lásd

Gelenczei Czakó

Rudolf alatt

is

Benda János

Témák a művészetről

Budapest, 1916. Kókai Lajos.

8-r, 167 l. Fűzve.

I. 2. p. h.

1.50 P

MDK

Czakó Rudolf

Művészet 1918. 5.l.

Czakó B. Rudolf, építész Budapesten. A Képzőművészeti Társulat tárlatain következő műveivel vett részt:
1906—7. téli kiáll.: Irénlak, tollrajz.

Czakó B. Rudolf

1908—9. téli nemzetk. kiáll.: Popp Albert zeneszerző lakóháza, vízf. — Gombás Sarolta lakóháza, vízf.

1910. tavaszi kiáll.: Kertész János ügyész bérháza, vízf. — Faragó Árpád szobrászművész lakóháza, vízf.

Kiáll. tárgymutatók.

Czaki B. Rudolf

MDK

Kacziány Aladár, és gelenczei Csakó Rudolf

32. Magyar Madonna. Olf.

Nemzeti Szalon.-Kacziány Aladár, Kampis János, Kárpáthy Jenő és Tamássy Miklós gyüjt.csop.kiáll. 1919.márc. Kat. 4.l.

MNK

G. Czakó Rudolf

Párisi piac olajf.

A Nemzeti Szalon tavaszi tarlatának katalogusa. 1920. május. 6.1.

MDK

Czakó Rudolf, festöm.

az V.-ik teremben látható képe egy vásárkép.

Mücsarnok. - Kiállitás.
Müvészet.1918. 5.1.

Czakó Sándor MKK

Szerepelt a szekszárdi muzeumban rendezett tárlaton.

V.M.: Megnyilt a kulturális szemle képzőművészeti pályázatának tárlata.

Tolnamegyei Népujság. 1964. máj. 12.

Czakóné Udvardi Flóra festőművésznő

MDK.

Képzőművészeti Társulatnak tavaszi kiállitásán vett részt a Szépmüvészeti Muzeumban.

Művészet, 1918. 2.1.

MDK

Czakóné Udvardy Flóra, festöm.

Arckép. Pastell.

Mücs.-OMKT. 1921. Tavaszi kiáll. Kat. 16 l.

Czakóné Udvardy Flóra MDK

Arckép, pasztell

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállítás

M.D.K.

Czakóné Udvardy Flóra

A tavaszi nagy tárlaton, a Műcsarnokban kiállitott 443 kép és szobor között szerepel müve.

A 17. oldalon a 11-es számozással müvész fényképe.

Képek, szobrok - festők, szobrászok c.
Szinházi Élet. Bp. 1921. juni. 26.- juli. 2.
X. évf. 26. sz. 23. l.

MDK

Czakóné Udvardy Flóra

Orgonák

Chrisdantheum

N.Szal. kiáll. 1927. jun. 9. 1.

MDK

Czakóné-Udvardy Flóra

Virágcsendélet, of.

Árv. Közl. 1929.jun. 4.rk.sz. 17 l.

mDK

Czakóné Udvardy Flóra, festöm.

1o9. Chrizanthemumok. Olf. 8oxóo J.l.j.

Árv. Közl. 1932. I.ft.sz. 61.sz. 16.l.

MDK

Czakóné Udvardy Flóra, festö

214. Orgonák. Olf.

Uj Szalon. Megnyitó Kiállitás. Bp.1934. ápr. Kat.

MDK

Czakóné Udvardy Flóra

Csendélet, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.
15 l.

MDK

Czakóné-Udvardy Flóra

Hegyvidék, of.

Csendélet, of.

Utszéli kereszt, of.

Árverési Közl. 1930, 3.rk.sz. 14 l.

magyar

Czakul Mihály

ötrös

L. Lendrey - kentirányi

340. l.

Lirôasztalánál állva

nács küldöttsége.

~~alnál áll~~ Windischgrätz herczeg nél tisztelet, a ki L hallgatja a
~~küldöttségének~~ vezetőt, a ki kezében irást és czilin-
rczeg kiséretéhez tartozók balról s a küldöttség
oglalnak helyet. A falon v. Ferdinánd mell-
ölül jobbra félrevont függöny ~~log~~ latható. Felirata

ation des Wiener Gemeinderathes
Fürsten Windischgrätz
"....." és

anácznak küldöttsége herczeg Windischgrätz"

nat, méretei a vonalkeretnek

a 4842 (alányomással)

107/95 - No 361

Ø Czaky
l. Csáky

L. Lendrey-Lendvényi
34 c. h.

Budai Ezsaiás:

Derékig, szem be néz
~~köz~~
dől kopasz, haja hosszú
öltönye fecett zsinóros k
rata a kép alatt:

„BUDAI EZS

Famettet, méretei a ker

8974.

Magyar iról ~~és~~ arczképei
zet, pag. 158. № XX

C2ALBERT Jana

90 2 3. 66

Új Művészet

CZALBERT János "Doktor"

György Péter: NA NE Galéria : Az avantgarde utolsó utáni hulláma. = Magyar Napló, II. évf. 3o.sz. 1990. 14. p.

CZALBERT János „Doktor"

TIMÁR Katalin: Na, igen! = Beszélő, 1990. junius 30. 31.p.

A Na-Ne galéria nyitó kiállításáról

M. . K.

CZAMLICH Andr. murariorum magister

Delnicze (Zágráb m.)

1952

Művért. Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. 135 l.

MDK

Czapek Brunó

Női arckép, olajf.Mgt.

KMTárs, 1900/1. téli kiáll.kat.53.l.

CZÁNCZY N. festő

1848

98. nov. 3. Az igazgató hasonlólag kéri Czánczy N. lőcsei képirót, hogy maga művével és életiratával gazdagítsa az említett intézetet.

94-f

M. Ét. 1991. 1-2.

O Czanderne Ágoston

butosterverö

1901

Éinüsk 1930.82.l.

Kossuth L. a vezérekkel

Czandôr

Az előtérben teljes diszben lovagol: „Kossuth Lajards", kinek balján Görgey nyargal. Mögöttük Dembinszky, Bem es Perczel vannak. Balra a háttérben felállított lovasság előtt Klapka és Aulich vágtatnak el. A kezet hadi jelvényekből van összeállítva. Feliratai fölül a kereten

„Kossuth Lajards"

a kép alatt szimertől megszakított sorban:

„Bem. Dembinsky. Görgey... Perczel. Klapka. Aulich."

alól balra: „Entw. u. gez. v. Czandôr",
középütt: „Verlag u. Eigenthum v. Carl Glück in Berlin"
jobbra: „Lith. Inst. v. Waldow in Berlin"

s legalól: „Die Heeresführer der heldenmüthigen Magyaren im Kampfe für die Unabhängigkeit Ungarns in den Jahren 1848 u. 1849." s

ez után: „Zur Erinnerung".

Könyvmat, méretei a keretet véve 37 : 32.7 cm.

Ltfa. 7703

31/93 № 304.

C z a n d o r /?/ :"Die Heerenführer d.heldenmuthigen Magyaren im Kampfe für die Unabhängigkeit Ungarns in d.Jahren 1848. u.1849./Klapka, Aulich,Kossuth,Dembinsky,Bem,Görgey,Perczel/. Entw.u.gez.v.Czandor. Lith.Inst.K.Wairow in Berlin."Szines,folio.- Lantos X.A.618.sz.

rakapott a fametszet, ~~legnagyobb ellen~~
~~fele azonban~~ s a fényképezés ~~[illegible]~~ is került
szárnyait bontogatni.
~~lett. Az ötvenes évek végén teljesen~~
A 60-as években már nem
~~felnagyott a kőnyomdászattal~~ 1868-ha
volt kőnyomdája, s
szükös viszonyok között halt meg. (b

Mellette más, kisebb-nagyobb jelentőségü nyomdák keletkeztek már a 30-as években. Ilyen szakmáry Józse akinek csak Budára szóló litográfus igazolványa volt, ami abból a védekező beadványból tünik ki, amit Walzel ~~[illegible]~~ a Helytartótanácshoz a Schmid-Szakmáry-féle támadásra nyujtott be. Nyomdájából jobbára egyszerü nyomtatványok, névjegyek, elvétve port kerültek ki. Bedő Rudolf ur gyüjtemény ben a plakátnak egy korai, nyomdájából

618 **Kossuth** L. Die Heerenführer d. heldenmuthigen Magyaren im Kampfe für die Unabhängigkeit Ungarus in d. Jahren 1848 u. 1849. —
Klapka, Aulich, *Kossuth*, Dembinsky, Bem, *Görgey*, Perczel. —
Entw. u. gez. v. Czandor. Lith. Just. K. Walrow in Berlin. —
Színes könyom. fol.
Kitünő színezésü, nagyon szép lap.

Lantos könyvesboltja és tud. antiquariuma, Bpest, IV, Múzeum-körút 3.

CZANDOR (?): „Die Heerenführer d. heldenmuthigen Magyaren im Kampfe für die Unabhängigkeit Ungarns in d. Jahren 1848. u. 1849. (Klapka, Aulich, Kossuth, Dembinsky, Bem, Görgey, Perczel). Entw. u. gez. v. Czandor. Lith. Inst. K. Walrow in Berlin". Szines, folio. — Lantos X. A. 618. sz.

FERNRUF NR. 71076

KARL W. HIERSEM

BUCHHÄNDLER UN

Müemlékek
Orszagos
/Landeskommi
Erhaltg.d.Ku
VI Aren
B u d a p

EILIGE DRUCKSACHE!

FREI

C Z A N D O R /?/

Die Heerenführer d.heldenmuthigen Magyaren im Kamfe für Die Unabhängigkeit Ungarns in d.Jahren 1848 u.1849.-Klapka,Aulich,Kossuth,Dembinsky, Bem,Görgey,Perczel.-Entw.u.gez.v.Czandor.Lith.Inst.K.Walrow in Berlin.- Szines könyom.fol.

Lantos X.Aukciója.618.sz.

Nagler (a.) –

M. Hírlap 2008. márc. 28
12. oldal

Pécs: lemondott az arculattervező

Lemondott a 2010-es pécsi Európa kulturális fővárosa program arculattervezője, Czakó Zsolt. A grafikus, aki 2005 óta dolgozik a programban, a főigazgatónak írt levelében azzal indokolta döntését, hogy az elmúlt tíz hónapban a menedzsmentközpontban általánossá vált a fejetlenség, a kapkodás, a dilettantizmus. Munkáját, a projekt arculatának alakítását, szerves fejlődését művészeti és kommunikációs stratégia hiányában képtelen európai színvonalon végezni, és szellemi tartalmától megfosztódni látszik az az elképzelés, amelyet az induláskor ő is nagy lelkesedéssel támogatott.

Révész Mária, a városi közgyűlés Fidesz–KDNP-frakciójának tagja lapunknak elmondta: „Hónapról hónapra egyre nagyobb a fejetlenség a program körül. Czakó is erre világított rá lemondása indoklásában." *(mh)*

sírásban van jó.
A legrosszabb pszichológiai érz
helyzetekben. A szégyen megsz
A szabadságunkat, amíg élünk,
elvenni tőlünk. Ha ezt a védelm
szabadságért való harcban, így
az immunrendszer leáll.
Ha a rákos betegnek azt mondjá
ahogy eddig is kellett volna. Ja
Hogyan ér véget a terápia?
A terapeuta bátorít. A páciens v
emberekkel találkozik, akik kor
az ilyen embereket. A terapeuta
ember, aki komolyan veszi. Sok
mernek többet is keresni.
A terapeuta hogyan enged el
A terapeuta állandóan sír. Egye
halált. Hisz igazából senki nem
A terapeuta szembe tud nézni a
kinyitja a szívét és teljesen szer
pillanatában minden, amit szere
A terapeuta tutajos a két oldal
Akkor nem a páciensei közt ke
valaki rádöbben, hogy halandó,
lebontja a látszatot maga körül.
halálfélelem". Ha a halálfélelem
csinálunk.

Az első terápiás óra mindig nag
konzultálnak, két-három évig i

A telket délről két vasúti sínpár szegélyezi. Kitelepítésük távlatokban sem tekinthető megalapozottnak. A vasút szomszédságában hangversenytermet építeni csak nagyon költséges rezgésszigeteléssel szabad.

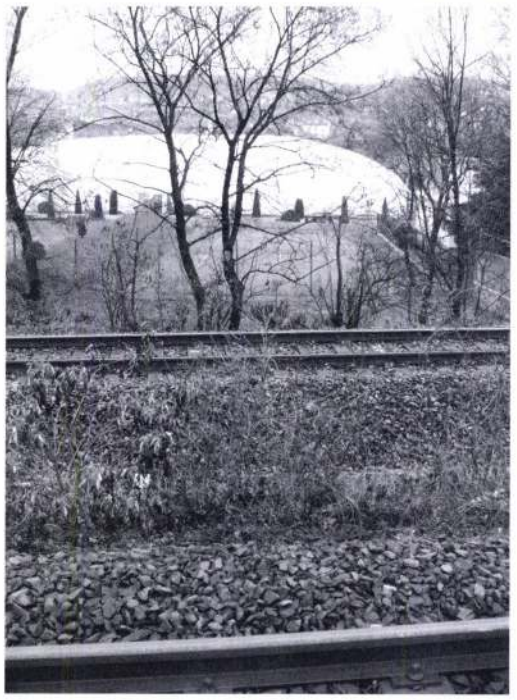

fogantatása

Érdekes, hogy a teremben ülő, a kákán is csomót kereső elégedetlenkedők nem veszik észre, hogy a TERVEZÉSI FELADAT komolysága, alapossága is jelzi, nem lesz itt gond sem a szakmai szűrés, sem a zsűri színvonalával. A zsűrit az előterjesztés amúgy is elegendő precízséggel, átgondoltsággal határozza meg, nincs itt semmiféle homály: *„A pályázat bírálóbizottsága 9 tagú lesz a MEK előírása szerint. Elnök: polgármester, illetve helyettese; Társelnök: a Magyar Építészkamara delegáltja; Szakmai titkár: városi főépítész; Tagok: Magyar Építőművész Szövetség delegáltja, Kulturális Bizottság delegáltja, Város- és Környezetfejlesztési Bizottság delegáltja, Somogy megye delegáltja, Tolna megye delegáltja, Szeged város delegáltja, Pécsi Tudományegyetem delegáltja, a Polgármesteri Hivatal részéről delegált jogi képviselő."* Így áll össze tehát a „9 tagú", ám 11 főből álló bírálóbizottság. Akad benne, idegen testként, néhány építész is. Azt ebben a pillanatban még nem tudni, hogy miért fontos Somogy, Tolna vagy Szeged bevonása egy pécsi pályázat elbírálásába, erre itt a teremben sem kapunk értelmes magyarázatot, mint ahogyan azt sem tudni, hogy ezekről a helyekről pártembert, telefonközpontost, hivatalsegédet vagy az őrző-védő szolgálat éppen ráérő kidobóemberét delegálják-e. Reménykeltő viszont a Pécsi Tudományegyetem részvétele, ahonnan egyaránt várható bölcsész, közgazdász, szobrász, szociológus, rákkutató, belgyógyász vagy pszichiáter.

Oszoli Dénes építész, a kamara képviseletében a pályázathoz rendelt 40 milliót kevesli, az még a kétfordulós pályázat első szakaszának ötletpályázatához lett volna elegendő a díjszabás szerint, ám most már 65 millió kellene, állapítja meg, a módosításról megfeledkeztek a kiírók. Erről kisebb vita keletkezik, senki sem tudja, miből lehetne előteremteni a többletet. *Pál Zoltán* szakértő közben felveti: gondolkodott-e már valaki azon, hogy egy nyolcmilliárdos beruházás a környezet figyelembe vétele nélkül értelmetlen, hiszen az építendő hangversenyterem szomszédságában a benzinkúttól a lerobbant épülettömegekig sok minden fellelhető. Maga a szanálás is milliárdos nagyságrendű, vallja meg Specker, ennek megoldása kikerült ugyan a mostani pályázatból, de mint feladat természetesen megoldásra vár. Horváth Zsolt is szót kér, tudatja, hogy az EKF pályázathoz készült megvalósíthatósági tanulmány 12 ingatlannal számolt, amelyek kisajátítása várat magára, a pályázati kiírás viszont csak egy ingatlant említ, a teniszpályát. Következésképpen a kiírásból azt sem lehet tudni, milyen nagyságú telken épül meg a hangversenyterem. Azt is elmondja, hogy az épületre szánt 7,9 milliárdos összeg tartalmazza azt a 900 milliót, amit a tervezésre, lebonyolításra szántak. Ezzel szemmel láthatóan meglepetést okoz a vita tárgyáról alig valamit tudó bizottságok és köztisztviselők körében, bár azt a következtetést ebből senki sem szűri le, hogy a tervpályázat díjazásához szükséges, az Oszoli Dénes által felemlített többletpénzt innen lehetne kinyerni.

Újra a zsűri összeállításának problematikája kerül szóba, annak nemzetközivé alakításának lehetősége. Specker főépítésztől érdeklődnek többen is a megoldás mikéntjéről. Specker közli, hogy a zsűri kijelölése a gazdasági bizottság dolga. Ezt senki nem érti, sem a szakértők, sem a politikusok, színezettől függetlenül, mindenkinek elkerekedik a szeme a csodálkozástól. Valaki javasolja, hogy a közgyűlés döntsön a zsűri összetételéről, de Specker ragaszkodik a gazdasági bizottsághoz. Kiderül, hogy ez Pécsett megváltoztathatatlannak tűnő szokásrend, olyan, mint a kivédhetetlen természeti csapás vagy az isteni elrendelés. Végül is az elmúlt kétszáz év egyik legjelentősebb kulturális beruházása tervpályázatának szakmai zsűrijét egy olyan bizottság jelöli ki, amelyik részt sem vesz a hangversenyterem létrehozásának folyamatában. Ebbe lassacskán mindenki belenyugszik, talán még megfordul a fejekben Szabolcs-Szatmár, Zala és Kovászna megyék bevonása, esetleg Veszprémé a tihanyi visszhang kapcsán, de szólni már nem szól senki a zsűri kérdéséről.

Visszatér a körbe Meixner András. Néhány szóban tájékoztatják, mi történt ez idáig. Szavazni kellene, sürgeti bizottsága tagjait, mert voltaképpen nem ér rá, visszamenne a költségvetési bizottságba, nélküle nem szavazatképesek, túl kevesen vannak. Gyorsan lezavarják a szavazást, majd a városfejlesztési bizottság tagjai is megteszik ugyanezt. Többen fölugrálnak, magánbeszélgetések alakulnak ki, néhányan kimennek dohányozni, levegőzni, pedig *Sík László Lajos*, a városfejlesztési bizottság tagja még jelentkezik, mondana valamit, de senkit sem érdekel, nem adnak neki szót. Azért mégiscsak elmondja amit akar, azt kéri, hogy ilyen gyalázatosan előkészített anyagok a jövőben ne kerülhessenek a bizottság elé. Ezt azonban csak azok hallják, akik a közvetlen közelében ülnek, állnak. Pedig megszívlelendő, amit mond. Mert a hangversenyterem csak az egyik az EKF nagyberuházásai közül. Vissza vannak még a Zsolnay kulturális negyed, a Nagy Kiállítótér, a regionális könyvtár és a közterek egyenként is sokmilliárdos projektjei. Mi lesz később, ha a káosz már a kezdetekben ilyen jelentős? ■

A Budapest felől érkező előtt így tárul fel a terület. A város pályázatában ábrázoltak szerint az épület a Zsolnay Vilmos utcára kiér. Emblematikus épület csak így volna elhelyezhető, és a terület is így tűnik elegendően nagynak. Ehhez azonban az utcai tömböt meg kellene vásárolni, és azt le kellene bontani. A lapzártáig felmerült tervpályázati előkészítésekben azonban csak a teniszsátrak telke szerepelt az épület telkeként. Ez meglehetősen rossz elhelyezést jelentene.

Felvezetés a leendő hangversenyteremhez: Gyorsétterem, benzinkút Penny Market. Az utcai tömb szanálása a város győztes EKF pályázatában egyértelműen szerepel, de a tervpályázati kiírás-tervezetekben csak távlati célként — eszerint a hangversenyterem e mögött épülne fel.

KOSZITS ATTILA

Czakó Zsolt grafikusművész

Vizuális intelligencia és városidentitás

Dizájn-bútorok, egyedi képek, fotók, plakátok, háromtagú moziszéksor, falon lógó különleges japán CD-játszó, számítógépek, no meg egy építménymakett: a következő munka kelléke. Az egyik asztallal szemközti poszter mi más is lehetne, mint a *Pécs 2010 – Európa Kulturális Fővárosa* pályázat egyik darabja, ez is jelzi a Czakó Zsolt életében nyilván kiemelt helyen szereplő munkát. A pécsi születésű grafikus, tipográfus, illusztrátor, dizájner és látványtervező 13 éve él Budapesten. Attila úti stúdiójának míves berendezései között nyílt alkalom a beszélgetésre, s az eddigi legfontosabb alkotásai szemrevételezésére. A világ élvonalába tartozó tervező a fotográfiát, a tipográfiát és az alkalmazott grafikát ötvözi finom arányokban, de az elektronikus médiatérben megvalósított (televíziós) megjelenései, a nagyvállalatok és állami szervek részére készített arculati megjelenései is egyéni látásmódról tanúskodnak. Sokat olvasni munkásságáról vezető külföldi szakkiadványokban is. Korábban Pécsett is szerepelt munkáival a Pécsi Galériában és Művészetek Házában rendezett kiállításokon, több kortárs művészeti esemény (Szükség+Oldás, Kinézeti bemutató stb.) kitalálójaként, közreműködőjeként, szervezőjeként is letette névjegyét. Azóta nemcsak Budapesten, hanem Bécsben, Rómában, Ljubljanában és Chicagóban is kiállított. Fontosabb elismerései között előkelő helyen szerepel a Kamera Hungária Főcím kategóriában elért első helye, a Duna Televízió Nívó-díja, a Magyar Nemzeti Galéria Mű-kép Fődíja, a Békéscsabai Grafikai Biennálé Fődíja, vagy tavaly a Szép Magyar Könyv versenyben a Köztársasági Elnök Különdíja.

— Az a fajta minőségi vizuális kultúra, amit az egész világon szeretnénk látni, az összes munkádon felfedezhető. Sőt ennek egyfajta lenyomata, manifesztuma a PlusMinus weblapotokon is szerepel, rajta a *Paul Virilio* idézet: „Ki kell mondani végre, hogy a legnagyobb kárt az írás és olvasás terén az okozta, hogy a mai olvasók általában képtelenek az írott világ hatására belső képek megjelenítésére, mert azt szokták meg, hogy a látvány az információ értelmezését szolgálja. Ez a külső vizuális élmény olyan intenzív, amely teljesen elvakít, károsítva evvel az ember azon képességét, hogy mentális képeket alkothasson tehát, hogy létrehozza saját gondolatainak moziját." Ez az ars poeticád is?

Czakó Zsolt: — Egy éve hoztuk létre *Somogyi Krisztinával a PlusMinus vizuális intelligencia-fórumot.* Olyan alkotók gyűjtőhelye ez, akik azonos, vagy közel azonos módon gondolkoznak a vizuális minőségről. Azért éreztük ezt fontosnak, mert miután bekapcsoljuk a televíziót, vagy kilépünk az utcára és körülnézünk, fölszállunk a metróra és járunk-kelünk, elképesztő mértékű, nagyon erős vizuális környezetszennyezést tapasztalunk. A fórum összegyűjti a szétszórtan lévő, de a minket körülvevő világról azonosan gondolkodó embereket. Olyanokat, akik esetleg egy picit képesek is valamit változtatni ezen a káoszon. Ez a létrehozó szándék akár ars poeticának is nevezhető. De ez nem csak egy egyszerű gyűjtőhely, újságként is megjelenik bizonyos időközönként, bár nem fontos, hogy olyan állandó periodicitása legyen, mint bármelyik lapnak. Amikor összegyűlik egy bizonyos mennyiségű tartalom, nyilvánvalóan ilyen formában is meg tud jelenni. Ezek örökérvényű tanulmányok, így sosem idejét múlt, vagy oka fogyott a tartalmi rész. Emellett szakmai rendezvényeket szervezünk, pl. nemrégiben a *Kakukkfiók* (gondolat/jel/könyv) című kiállítást az Iparművészeti Egyetem Ponton Galériájában. Ez részben a fiókban maradt, részben a boltokban látható könyvterveket vetette össze, illetve mutatta be. Egy külföldi szaktekintélyt is meghívtunk előadást tartani a munkáiról: eljött a holland *Irma Boom,* aki könyvtervezőként világsztár, és arról beszélt, mit is jelent számára a könyv ebben az új digitális korban. Tehát a fórum úgy épül fel, hogy egyrészt szakmai beszélgetéseket kezdeményez, másrészt pedig azokhoz is szól, akiken sok múlik, hogy mi jelenik meg a világban: nagyvállalati marketingeseknek, könyvkiadók döntéshelyzetben lévő embereinek, akiknek befolyásuk van arra, hogy milyen vizualitás vesz körül minket. Az Iparművészeti Egyetemen két évig tanítottam is a vizuális kultúráról, s az Egyetemmel közösen gondozzuk a PlusMinus fórumot, azonosak a céljaink.

— Televíziós főcímeiddel, s egyéb arculati munkáiddal (MTV1, MTV2, Duna TV, stb.) olyanok tudatába is bekerültél, akik nem ismertek korábban. Ezek közül néhány meglepő módon már tananyaggá vált Prágában.

— Véletlenül alakult így, de nagyon örülök. Az, hogy ezeket Prágában a Filmművészeti Egyetemen tanítják, engem is eléggé meglepett. Akkor derült ki mindez számomra, amikor Prágában jártunk a *Nemzetközi Tipográfiai Szövetség* (Atypl) konferenciáján. Odajött hozzám *Alan Zaruba,* megismerkedtünk és kiderült, hogy valamilyen módon a birtokába kerültek a főcímeim rissz-rossz VHS-eken, s mint oktató beépítené a tanmenetbe. Kérte profi DVD minőségben tőlem az anyagot. Nagyon jólesett, zavarba is jöttem, hirtelen nem tudtam mit kezdeni a helyzettel. Azóta járt nálunk többször, közös kiállításokon is dolgozunk.

— Sokfelé jártál a világban tanulmányutakon, többek között Amerikában, Angliában, Franciaországban. Nyilván megnézted, hogy kint ebben a műfajban hogyan alkotnak, mik a napi aktualitások, mértékadó módszerek, mire építenek a minőségi vizualitás jegyében. Mit profitáltál az ottani tapasztalatokból?

— Ha kint szakmai közegbe kerül az ember, érzi, hogy épül a beszélgetések, kapcsolatteremtések által, abból, hogy egymás munkáit tanulmányozzuk. Azt tapasztaltam, hogy itthon és ott egészen más dolgokat emelnek ki a munkáimból. Érthető módon külföldön az egyedi sajátosságaimra, a saját környezetemből adódó jellemzőkre érzékenyebbek. Ez azért érdekes dolog, mert itthon sok olyan tervezővel találkozni, aki azt mondja, hogy most csinált egy *Neville Broody*-s plakátot, vagy egy *Vaughan Oliver*-es CD borítót, tehát számukra a lényeg a nemzetközi trendhez való kapcsolódás volt. Erre mondta *Rick Poynor* (vezető angol teoretikus) nemrég Prágában, hogy őt nem az érdekli, hogy a mi régiónk mennyire tudja követni az aktuális trendet, hanem Londonból arra figyelnek fel, hogy egy itteni alkotó mennyire tudja a számukra amúgy érdekes közép-európai sajátos gondolkodást láttatni. Mert nem az az érdekes, hogy egy ismert stílust valaki hogyan tud adaptálni, hanem, hogy hozzá tud-e tenni valamit ahhoz a kultúrához. A nemzetközi vizuális nyelv ismerete persze alapvető, enélkül nem lennének érthetőek, összevethetőek a nálunk készült alkotások. De az eredetiség is fontos, az, hogy hozod-e azt a mindenféle

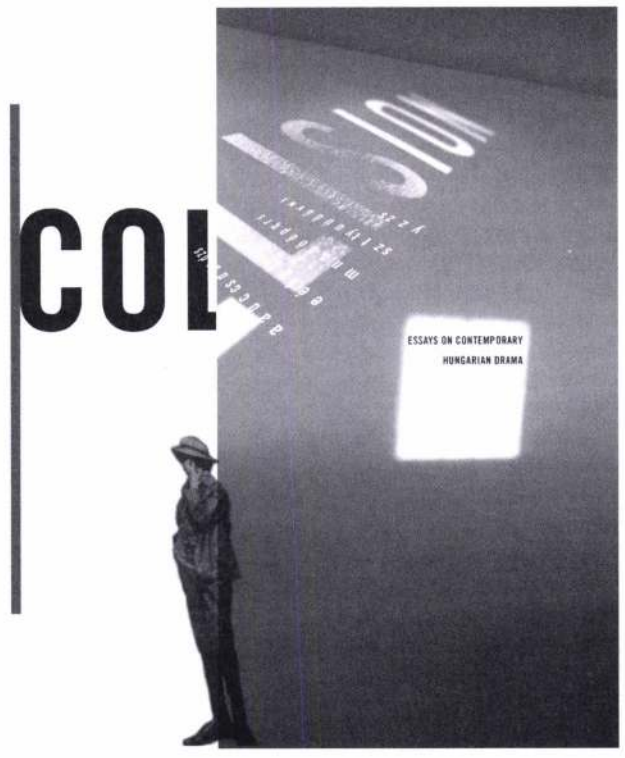

kultúrából összegyúrt, különböző rétegek egymásra rakodásából leszűrt, a családi dolgaidból és a tanulmányaidból kialakult egyéni látásmódodat. Ez számukra értéket képvisel. De csak az, hogy tudsz egy nyugat-európai trendbe integrálódni, az önmagában nem érdekes.

— Több mértékadó külföldi szakmai kiadvány, mint pl. az angol *Creative Review* és a *ZOO*, a holland *Items*, a francia *Étapes* folyóiratok taglalják a munkásságodat a világ vezető dizájnerei között. Többször, így legutóbb is szerepeltél az amerikai *Print* magazin európai merítésű számában, elismerve speciális tudásod, a Czakó Zsolt stílust.

— A visszatekintés mindig furcsa. A létrehozás folyamata sokkal természetesebb. Ha valamilyen érdekes feladattal megkeresnek, szeretek abban elmélyedni. Én azt tudom, hogy egyfajta vizuális választ adok a nekem szegezett feladatra. A konkrét kérdésre a válasz és persze általában a világhoz való viszonyom az aktuális munkámban természetesen jelenik meg: ha épp egy verseskötetet illusztrálok, akkor abban, ha az ORTT *Mustra* filmfesztiváljához készítek plakátot vagy főcímet, akkor abban. Próbálom jól csinálni, de nem szoktam magam elemezni. Épp mostanában készült el egy más dolog kapcsán válogatás a munkáimból, nézegettem egyben kb.15 év anyagát, azt, hogy honnét hova jutottam el. Érzékelem a munkáimon a gondolati változást, hogy mikor mi volt a fontos, mikor mire figyeltem, hogy hova tettem a hangsúlyt, és ez milyen látványban volt tetten érhető, de nem elemzem. Hogy valami akkor jó volt-e, vagy nem, vagy most jónak látom-e vagy nem, az két különböző dolog is lehet. Furcsa volt számomra egyben látni 15 év anyagát, engem is eléggé meglepett, de igazából nem foglalkozok ezzel.

— Az említett amerikai Print magazinba igen sok munkádat beválogatták: a Mustra fesztivál pécsi Uránia mozibeli plakátját, az *Állami Népi Együttes*nek készült „Földön apám fia volnék" előadás különleges plakátját, melyen valami egészen szürreális pozitúrában lebegnek a táncosok...

— Egyik kedvencem ez a munka. Kétszer használtam fel ugyanazt a fotót és még el is forgattam két irányba. Ezzel próbáltam elkapni a próbákon tapasztalt izgalmas hangulatot: teljesen átértelmezték, elemelték a hagyományokat. Érdekes előadás volt, nem a néptánc közhelyszerű jelmez-, látvány- és formavilágával operáltak, így például a különböző magyar népviseleteket fekete-fehérben értelmezték újra. Pusztán csak a koreográfiát használták, mint eredeti rendet, de teljesen más színpadképbe került be ez a különös ruhába öltöztetett táncos-sereg. Arra gondoltam, hogy a plakátnak ezt a különös kettősséget, a hagyománynak újszerű módon való értelmezését kellene megmutatnia. Ha valaki megnézi ezt a fajta ábrázolást, és ez alapján vált jegyet az előadásra, remélem nem éri csalódás: azt kapja, amit a plakát sugall.

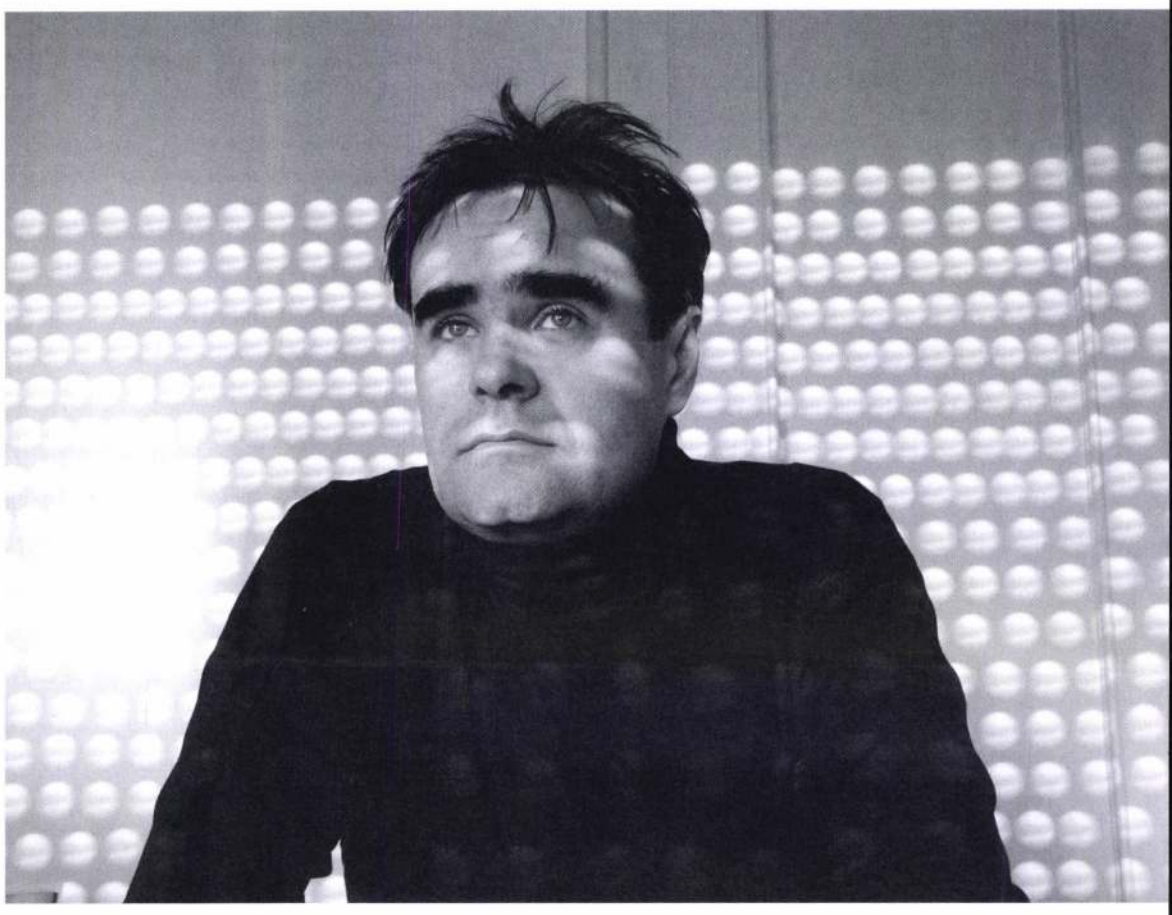

— A plakáton látható két elemet egy nagy piros A-betű köti össze.

— Az A-betűk a kedvenceim, ezt itt a stúdióban és a lakásunkban is láthattad, hogy ahol csak lehet, minden tele van A-betűkkel, a kulcstartótól kezdve a falakon át, a térplasztikáig minden. Az A, mint első betű az alapja/kiindulása mindennek, mint forma pedig gyönyörű. Imádom. Ugyanebben a Print újságban szerepel még egy kedves könyvborítóm, az angol nyelvű *Collision*, ezt az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet részére készítettem, itthon nem is jelent meg, csak tavaly Londonban (Kortárs magyar dráma alcímmel).

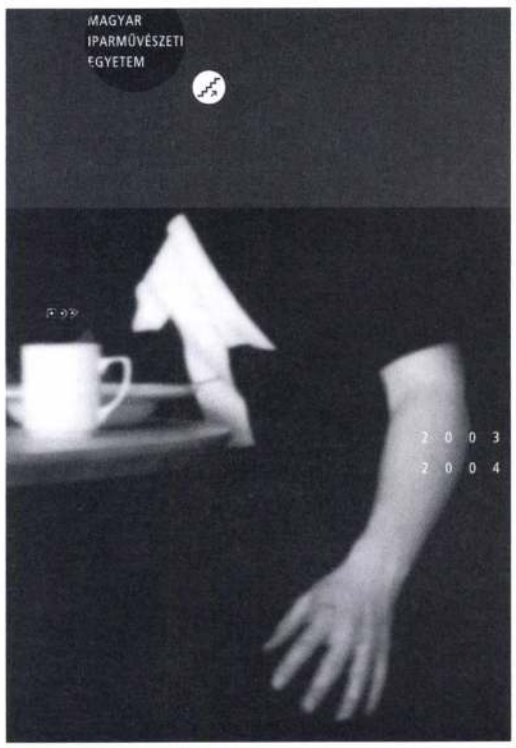

— Ezt a kötetedet is beválogatták a legérdekesebb európai dizájn kötetbe. Kár, hogy itthon nem hozzáférhető.

— Igen, mert direkt a londoni Magyar Évadra készült Lakos Anna és P. Müller Péter, a Színházi Intézet akkori igazgatója szerkesztésében. De szerepel még a Print magazinban a Duna TV Filmszemlére készült leporellójából is az egyik rész. Ebből készült egy közel azonos másik rész is, melyen a kis mozis széksor folytatódik.

— Áll itt is a fal mellett egy ilyen mozis széksor.

— Igen, ez a széksor szerepel rajta. És itt van még a Nemzeti Audiovizuális Archívum (NAVA) emblémája, ami szintén szívemhez közelálló munka volt. Érdekes, hogy olyan munkák kerültek be a Printbe, amelyeket tényleg nagyon szeretek. Ilyen a *Cságoly könyv* is, Somogyi Krisztina monográfiája Cságoly Ferenc Kossuth-díjas építészről, ez Krisztinával a második közös könyvünk. Ennek azért örültem, mert itt is szabad kezem volt és jó minőségben is jelent meg.

— Itt egy másik, kicsit vastagabb, Londonban a Thames & Hudson kiadónál megjelent kötet, *The Typographic Experiment: Radical Innovation in Contemporary Type Design*, amiben egész fejezetet szenteltek neked. A nemzetközi tipográfiai élet nélkülözhetetlen alapműve, ahol a világ legjelentősebb 37 tipográfusa szerepel egy-egy fejezetben.

— A kísérleti betűterveim, a *Tresz Zsuzsa* jelmeztervező ruhái ihlette betűk kerültek bele: *T, R, E, S, Z.*

— Tényleg egyedi megoldás, a ruhák és bennük a modellek ezeket a betűket formálják...

— Zsuzsának a kapolcsi kiállítására készült ez a betűkompozíció. Egy barátnak szeretettel. Kedves nekem ez a munka. Így duplán örültem a külföldi érdeklődésnek. Emellett egy-két televíziós főcímből mutat be különböző szekvenciákat a könyv. Igaz, ezek nyomtatva kevesebbet mondanak, mert mozgásban kéne látni őket, tulajdonképpen állóképeket ragadtak ki a főcímekből, de a kötetet publikáló *Teal Triggs* angol kritikus méltatása kellő kontextusba helyezi őket.

— Nyilván jelentősen hozzájárult a Pécs 2010 – Európa Kulturális Fővárosa pályázati kötet sikeréhez, hogy nagyon elkaptad vizuálisan a címként és célként jelzett „Határtalan város" gondolatot. Előtte meghívásos pályázaton tíz jelentkező közül választottak ki a komplex feladatra: logó, könyv, plakát, film, tévéreklám stb. Nyilván öröm számodra, hogy ismét Pécsett és Pécsért dolgozhattál, sok ismerőssel, de azért ezt nagyon ki kellett találni. Milyen volt ez a munka számodra, hogy érzed most azután, hogy nyert a pécsi pályázat...

— Határtalan munka volt... Nagyon intenzív periódust éltem meg, szerettem benne lenni. Örültem annak az egybeesésnek is, hogy Pécsnek létezik egyfajta *Bauhaus* múltja is, így a kultúrája

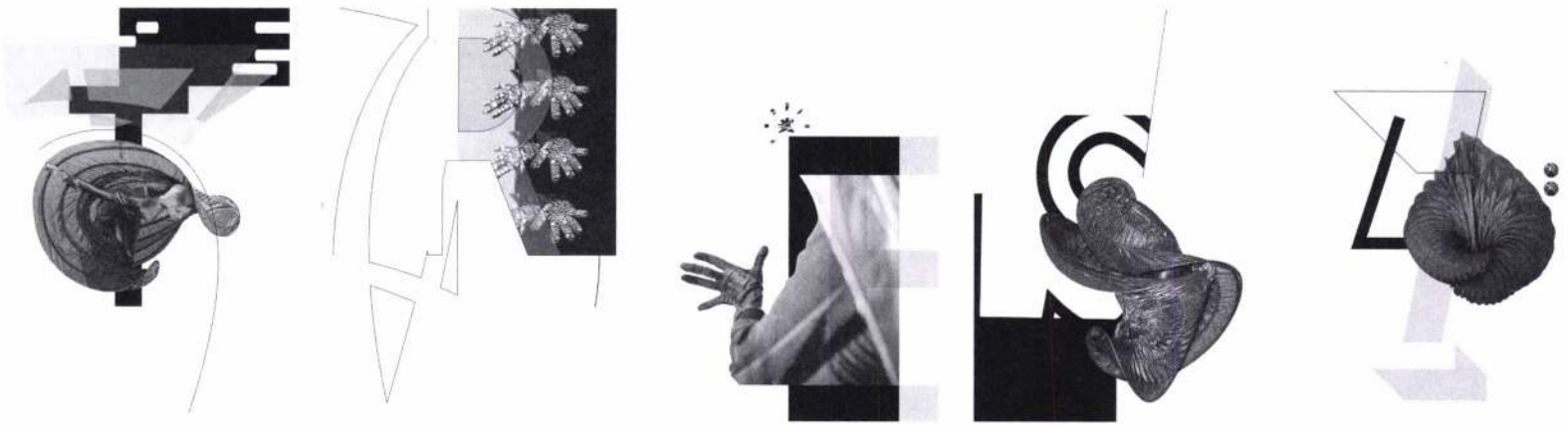

a modernitáshoz is köthető, de eddig a kirakatba soha nem került ki ilyen kulturális emléke, vagy öröksége.

— Érdekes analógia, mert épp egy Bauhaus épületben ülünk és beszélgetünk, ahol nemcsak dolgozol, hanem élsz is.

— Ez is véletlen, bár lehet, hogy nincsenek véletlenek. Hozzám tényleg nagyon közel áll ez a szellemiség. Ezért vittem el a logót is olyan irányba, hogy lehessen asszociálni akár a *Bauhaus gyökerekre* is, ugyanakkor *kortalanul modern logotypia* legyen. Bíztam abban, hogy a város nyerni fog. 2005-öt írunk, de ennek az emblémának még 2010-ben is modernnek kell lennie. Ezért próbáltam egy olyan, Európában használt vizuális szókincsből meríteni, amilyen nyelven, ha megszólalunk, akkor azt arrafele is értik. A modernitás ilyen formában érthető és dekódolható a másik oldalon. A logóval egy olyan betűképet szándékoztam létrehozni, amit meg kell fejteni. Ez tehát nem olyan, mint egy KRESZ-tábla, amit egy tizedmásodperc alatt meg kell értsünk. Nem baj az, ha a befogadó elmélázik rajta, megfejti. Sokkal magasabb az emlékezeti értéke egy olyan jelnek, vagy bármilyen képnek, amibe a befogadó többlet energiát fektet be. Egyszer kell magának felfedeznie, és utána már rááll a szeme, beazonosítja. Úgy érzem, érdemes volt elindulni ezen a vonalon, a zsűri is ezt az emblémát választotta ki a második forduló után. Persze szét lehetett volna bontani a feladatot filmre, plakátokra, könyvre, és egyebekre, de nem született volna belőle a város identitását érintő vizuális alkotás. Nagyon örülök annak, hogy egészében sikerült egy számomra is nagyon izgalmas világot felépíteni, szakítva a toposzokkal, a közhelyes városképekkel. Ez talán leginkább annál a 10 db idézetekre épülő plakátnál sikerült, melyeken Pécshez kötődő írók, költők egy-egy sora, vagy olyan személyes megnyilvánulása szerepel, amit a városhoz írtak, vagy a város hangulatától inspirálva alkottak. Ezekhez készültek a montázsok. A könyvnél pedig, egyrészt a pályázati tartalom erős szellemiségét hangsúlyoztam a képszerkesztéssel, az oldalpárok megalkotásával, a fejezetek felépítésével, másrészt pedig szerettem volna bemutatni a város egy másik arcát, amivel eddig kevesen találkoztak. Hisz az idelátogatók az unos-untalan ismételt közhelyképekből, turistafotókból — azokból is nyilván készül jó meg rossz — ismerkednek a várossal, de azt a fajta Pécset sokan ismerik. Szándékom szerint egy másfajta, új képét mutatjuk be a városnak, ami együtt él a hagyományos arcával.

— Szerencsés a helyzeted, hiszen van egyfajta rálátásod Pécsre, mert már nem itt élsz. Viszont a korábbi tapasztalataid birtokában össze tudod hasonlítani, hogy milyennek látszik most a város, hogy elkezdődött a felkészülés 2010-re.

— Kicsit úgy vagyok ezzel, mint azzal a rokonnal, akit ritkábban látok: tulajdonképpen ismerem, de mindig az előző találkozáshoz képest látom a változást, a fejlődést. Való igaz, hogy minden négyzetcentijét ismerem, szülővárosom, imádom ezt a helyet. Viszont az, hogy 13 éve nem Pécsett élek, ez már tényleg egy kis távolságot is jelent, másképp látok bizonyos dolgokat. Ez a kettőség nagyon sokat segített abban, hogy föl tudtam építeni a feladatot. Az első sajtótájékoztatón is elmondtam, hogy kétféle kommunikációs struktúrát gondolnék el: az egyik, a külső, a Pécset még nem ismerők számára, a másik pedig az itt élőknek egy belső kommunikációt. Nyilván ez egy hosszabb folyamat, tehát ezt később tudjuk majd jól mérni. De egy-két apró és szívmelengető esetből már le lehet vonni következtetéseket. Pl. elég sok helyen használtuk Pesti András egyik szép képét Assisi Szent Ferenc kezéről, kiadványokban, molinón, egyéb helyeken. Korábban nem tudták az emberek, hogy ez mi, és hol van. Aztán valahogy egyszer kiderült — talán valaki rákérdezett —, és elkezdtek a Kórház tértől a Kisgaléria és a Szent István tér felé az Assisi Szent Ferenchez menni vasárnaponként a családok, vitték a gyerekeket, és megnézték, hogy tényleg annak a szobornak a keze-e? S ez szimbolikus történet, mert lehet, hogy több hasonló eset is előfordult. Az a szép ebben a folyamatban, hogy az emberek újra felfedezik a várost, ahol élnek. Hisz naponta elmegyünk szobrok, épületek, épületdíszek, helyzetek mellett, átmegyünk tereken, és lehet, hogy a gondjainkba temetkezve lehajtott fejjel haladunk. Így viszont újra fel lehet fedezni az értékeket, hisz itt élünk köztük. A pályázatban le is írtam, hogy itt nem arról van szó, hogy tervezünk látványos dolgokat, mint egy embléma, könyv, plakát stb. Kifejtettem azt is, hogyan lehet felépíteni, miként lehet megteremteni a *városidentitást*, és ebből hogyan tud kinőni a *városarculat*. Hogy miként lehet olyan egységes képe és önazonosság tudata az itt lakóknak, ami tulajdonképpen valahol megvan, csak újra felszínre kell hozni. ■

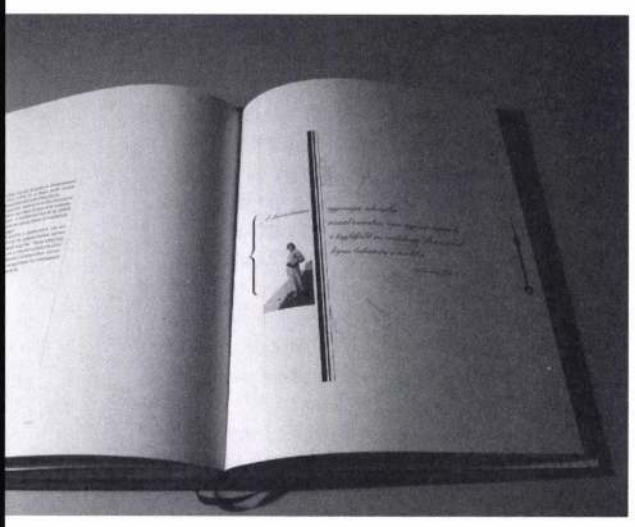

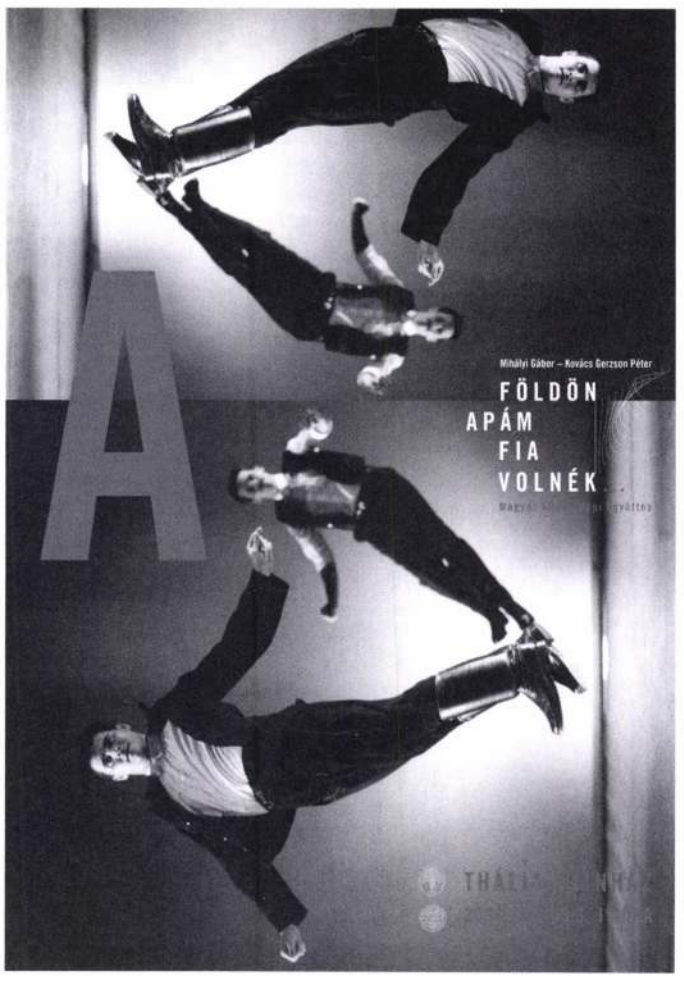

CZANGÁR Gyula

Fotó, 37.évf.3.sz.1990

Magyar fényképészek A-tól Z-ig

Ugye nincs olyan magyar fotográfus, vagy a fotóval hivatalból foglalkozó, aki ne ismerné Calderoni, Canzi Ágost, Robert Capa vagy lovag Chylinski nevét? Aki viszont eddig még nem hallott *Czangár Gyuláról,* ne szégyenkezzék. Czangár tipikus vidéki fényképész volt, akit csak egy körzetnyi ember ismert, igaz, több mint ötven éven át fenntartotta üzletét és jó hírét. S amint az majd a továbbiakból kiderül, a fényképészek élete és Magyarország e századi történelme elválaszthatatlanul összefonódik, s bárkinek az életét vizsgáljuk is, csak részleteiben tér el, de lényegében ugyanarról szól.

Czangár Gyula Sashalmon született 1911. december 24-én. Hároméves sem volt, mikor édesanyja meghalt, s öt testvérével gyermekmenhelyen, majd nevelőszülőknél nőtt fel Zsámbokon. Közben édesapja is elesett az olasz fronton.

A kamaszodó fiú a Hangya Szövetkezet egyik pesti fiókjába került kereskedőinasnak. Három évet tanult itt, míg végzett, de segédként a harmincas években nem volt bőséges lehetőség az elhelyezkedésre. Czangár is sokáig munkanélküli volt, alkalmi munkákból tartotta fenn magát, mígnem a Teréz Fotószalonba került újsághirdetés útján, mint fotóügynök. Ügynökösködött egy ideig, de semmire sem vitte, s mindenáron fényképész szeretett volna lenni.

1933-ban Gödöllőn megismerkedett Kalántai (Krummer) Géza fényképésszel, aki a gödöllői cserkész világtalálkozó, a jamboree alatt kisegítőként alkalmazta, nem bírván az óriási tömegű munkát. Mindenki fényképezett, és lehetőség szerint mindenki már másnap szerette volna megkapni a kész képeket. Czangár ittragadt, tanoncként, majd felszabadulása után segédként dolgozott Kalántai műtermében. Eleinte a környező falvakból érkező megrendeléseket kellett teljesítenie főnöke nevében, de fokozatosan átvette e jó nevű atelier valamennyi fényképész munkáját. Kalántai ekkoriban vásárolta meg a Szt. István Fiúotthon nyomdáját, majd a későbbiekben Monostory György Lónyai utcai képeslapgyárát, így egyre kevesebbet foglalkozott fényképezéssel. (Csak zárójelben jegyzem meg, hogy Monostory a levelezőlapüzemét Divald Károlytól vette!)

Czangár nagyon érdekes feladatokhoz jutott Kalántai alkalmazottjaként. Többször járt például a királyi kastélyban, melynek ura akkoriban Horthy Miklós kormányzó volt. Kezdetben csak kísérte főnökét, amikor Horthy szárnysegéde behívatta őket valamilyen esemény megörökítésére — ami lehetett egy-egy születésnap, vagy elejtett kapitális vadászzsákmány, vagy a parádézó csendőrszázad felvonulása —, ám a későbbiekben önállóan oldotta meg ezeket is. Ők és Kallós Oszkár udvari fényképész készítették

Gödöllő, Erzsébetpark. A talapzatáról ledöntött és a MÉH vasgyűjtési akciójába leadott Erzsébet-szobor helye. Czangár Gyula felvétele. 1952. 13×18 cm, zselatinos ezüst

Gödöllőn és környékén a legtöbb felvételt a kormányzóról és családjáról.

Czangár 1941-ben mestervizsgázott Budapesten. Sevcsik Jenő, Pécsi József, Boronkay B. Béla, Schmullers tanár és Gerenday kérték számon tudását. Megkapta mesterlevelét, s önállósította magát. Kalántai felszerelését vette meg hitelbe, aki akkoriban költözött Budapestre. Czangár Gyula a Horthy Miklós utca 6. szám alatt nyitotta meg gödöllői műtermét. Első gépeit, a Goldmann műtermi gépet, a Thornton-Piccard utazógépet mesterétől örökölte. „...Amikor 1941. május 17-én megnyitottam a műtermet, a következő vasárnap pont bérmálás volt. Persze ez nagyot lökött rajtam... Akkor ezek voltak a nagy üzletek, az egyházak körül zajló események..."

1944 szeptemberéig dolgozott, akkor behívták katonának, 33 éves korában. Felesége, egy Erdélyből menekült fényképésznővel együtt, tovább vezette az üzletet, amíg lehetett. Czangár Pozsonynál lelépett alakulatától, s napi negyven kilométert gyalogolva, hazament Gödöllőre. „...Na most, tessék elképzelni, mikor hazaérkeztünk, a műteremben egy méter magasan a szemét, a törmelék... Semmit, egy ép lemezt nem találtam. Az oroszok lovakat kötöttek a műterembe, a törött lemezek fölött magasan állt a lótrágya..." (Az idézetek a szerző Czangár Gyulával készített hangfelvételéből valók).

Három hétig tartott, míg valahogy rendbehozta az üzletét, s elkezdte a munkát. Az orosz katonák naponta százával fényképeztették magukat, s voltak elegen, hiszen a Magyarországot és Ausztriát megszálló teljes hadsereg Gödöllőn keresztül vonult haza, ott volt a fertőtlenítő állomásuk. Czangár Gyula a kastélyban berendezett hadikórházban is készített egy sorozatot, végig a sarkában állt két katona, még a sötétkamrában is. Mindent elvettek tőle, a negatívokat, a kész képeket, de még a rontott nagyításokat is. Sztálinnak készült díszalbum ezekből a felvételekből.

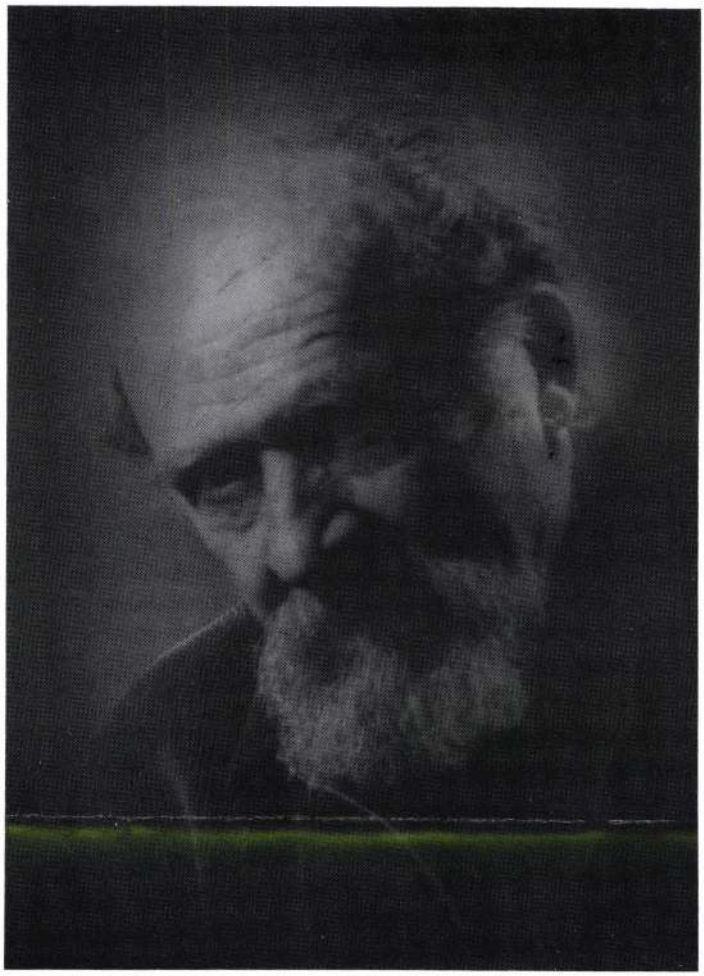

Dutka Ákos. Czangár Gyula felvétele. Gödöllő, 1959. 12×17,3 cm, zselatinos ezüst

1950—52-ben a helyi kultúrház vezetését is elvállalta. Legnagyobb eredményének az amatőr színpad megszervezését tekintette. Teltházas előadásokat tartottak, s persze a megye utasítására délidőben az árnyékban pihenő kombájnosokat szórakoztatták csasztuskákkal. 1951-ben ő is belépett a szövetkezetbe. Nem túlságosan prosperált a fényképészek, fodrászok és más szakmákat egyesítő GÖVISZ. 1957-ben átment Szentendrére, az akkoriban nagyon leromlott főtéri műtermet vette át, mely keze alatt felvirágzott. Csábították vissza Gödöllőre, mindent ígértek, de semmi nem változott, így beállt a Ganzba műszaki fényképésznek. 1972-ben nyugdíjazták, azóta, egészen két évvel ezelőtti haláláig, Zsámbokon tartott fenn telephelyet, s fényképezett még 76 évesen is. Nem volt olyan jelentősebb esemény a Galgamentén, ahol fel ne tűnt volna gépével.

Kincses Károly

Bemutatjuk...

Dániel Dóra (22 éves), negyedéves angol—magyar szakos bölcsészhallgató, élete első — az 1989-es Vizuális Művészeti Hónap — pályázatán a legjobbaknak járó 2000 forintos díjat nyerte meg. Ez volt második nyilvános bemutatkozása, miután a 12 fős FOTÓ eRTé elnevezésű, fiatal fotográfusokból álló csoportosulásban szerepelt először, bár a csoporthoz csak alkalmi jellegű kötődés fűzi.

Dániel Dóra egy régi — a hangsúly a régin van — Pentax K-1000-es kamerával fotografál. Cokin szűrőfoglalatot használ, amelynek segítségével a gép alkalmas multiexpozíciós felvételek készítésére: azaz egy képmezőre több expozíció is kerülhet úgy, hogy a kitakart filmfelület érintetlen nyersanyag marad egy térben és időben máshol megkeresett motívum felvételére. Persze nem éles határokkal, inkább kissé átfedve, egymásba úsztatva készülnek ezek a kameramontázsok.

Jó minőségű színes fordítósfilmmel dolgozik — amatőr kifejezéssel, diával. Az előhívott diapozitívekről készült profi Cibachrome nagyításokon (kitakarásokkal, kinagyításokkal stb.) a felkeményedett tónusok és a másoló anyag kolloid ezüstjének segítségével leheletszerűen befújt színvilág elevenedik meg.

A díjnyertes képek (Rejtelmek I—V.) virág- és növényfelvételeket tartalmaznak, montázsolva az égbolt részleteivel. A természet optikai lírája. A primér közlésnél magasabb értékű kreatív gondolkodás, ahogy a szerző a sorozat címével is jelezte ezt.

Dániel Dóra még nem ismeri Ernst Haas fotóművészetét. Multiexpozíciós tájképeit és az ótestamentumi Genesis által ihletett A teremtés (Die Schöpfung; Econ Verlag, Düsseldorf und Wien 1987) című albumát. Tehát van mit tanulnia, hogy csak egyetlen fotótörténeti előzményre utaljunk.

Azt vallja önmagáról, hogy kezdő amatőr. A kritikus hozzáteheti, sok-sok istenadta tehetséggel. Igen, ma ez lenne az amatőrizmus. Ösztönös rácsodálkozás a fotográfia technikája és anyagai által felkínált művészi kifejezés lehetőségeire. Ilyen transzcendentális naivitással és egyéniségből fakadó kompozíciós érzékkel.

Dániel Dórát saját bevallása szerint is erősen hatalmába kerítette a fényképezés. Már majdnem teljesen kiképzett filoszként szabadulni vágyik a verbalizmustól. A magyar fotográfia szekerén autodidakták ülnek, és az út rázós, különösen fölfelé, erről kötelességünk felvilágosítani őt.

H. J. dr.

Levél Erdélyből

Sepsiszentgyörgy, 1989. dec. 28.

Tisztelt Szerkesztőség!

A Romániában történt változások felbátorítottak arra, hogy írjak Önöknek egy pár sort. Ezúttal kéréssel is fordulok Önökhöz, Sepsiszentgyörgyről a háromszéki székelyek fővárosából.

A nevem Tóth Csongor, és tagja vagyok a sepsiszentgyörgyi „Rügyek" fotóklubnak, valamint a Romániai Fotóművészek Szövetségének.

1979 óta vagyok a fényképezés szerelmese és tagja az akkor még a város első és hosszú ideig egyetlen fotóklubjának, amelyet 1976-ban alakított három lelkes és nagyon tehetséges fényképész. Az alapító tagok neve: Kovács László, Bartha Árpád és Demeter Jakab. Azóta belső és külső okok miatt a klubunk megoszlott és jelenleg három fotóklub működik a városunkban. A fent említett klubból alakult az „F 83" fotóklub, amelynek újabb osztódásából létrejött a harmadik, a „MOHOS". A három klubnak jelenleg körülbelül 25—30 aktív tagja van. Foglalkozásukra nézve igen különbözőek, munkások — mérnökök stb. Két dologban azonban teljesen egyformák, a fényképezés szerelmesei és mind magyarok. 1985-től kezdve meg vagyunk fosztva attól a lehetőségtől, hogy a szerintünk színvonalas, hasznos és általunk legjobban ismert nyelven — anyanyelvünkön — megjelenő, Önök által szerkesztett szaklaphoz jussunk. Sajnos az a pár példány, amely hivatalosan megrendelhető volt az országban és főleg a megyénkben, a lebukott pártvezetők kénye és kedve szerint olyan emberek kiváltsága volt, akiknek semmi közük nem volt a fényképezéshez és főleg semmi a fotóművészethez. (Egyébként minden Magyarországból érkező könyvnek és egyéb használati cikknek és élelmiszernek is ez volt a sorsa.) Remélhetőleg megszűnt a korlátozás a magyarországi kiadványokkal szemben, kérem Önöket, a sepsiszentgyörgyi és nem utolsósorban az erdélyi fotósok nevében, találjanak valamilyen megoldást, hogy 1990-től kezdve legalább klubonként egy példányt meg tudjunk rendelni a „FOTÓ"-ból.

Lenne egy személyes kérésem, akár a szerkesztőség akár a magyarországi fotósokhoz, akik nélkülözni tudják a „FOTÓ" 1986—87, 88—89-es példányait, küldjék el a címemre:

Tóth Csongor
4000 Sf-Gheorghe
B-dul Muncii N° 16 B1 scA ap 11
Jud: COVASNA ROMÁNIA

Befejezésül kívánok a „FOTÓ" szerkesztőségének és a magyarországi fotósoknak boldog és eredményekben gazdag Uj esztendőt.

Kedves Tóth Csongor és minden,jókívánságait mostanában küldő tisztelt Olvasónk! Közös reményeink valóra válását ünnepelhetjük abban az egyezményben, amelyet 1990. február 5-én *Andrei Plesu* román és *Glatz Ferenc* magyar művelődési miniszter írt alá Budapesten. A jövőben nem lesz akadálya, hogy lapunk Önökhöz is eljuthasson, mert a megállapodás értelmében megszűnik az újságok és folyóiratok megrendelésének korlátozása. Munkánkat segítő, bíráló soraikat továbbra is szívesen olvassuk. Kérjük tiszteljenek meg vele! (A szerkesztőség)

M.D.K.

Czangl Lőrinc, cseri kőműves

1720-ban szerepel a városi adóösszeírásokban

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó. 318 old.

Ö Czanik Sándor

Közlezrkiáll
1502-1

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

CZANIK SÁNDOR (asztalos)

Várady J * Dunamellék ref templ 1

Gyoma 1993

189.o.

Budapest
3424= Italien
3094= Vo1, 1953;
Vo5, 1961
309a= MagyK,pLex, 1915;
Mu^BSvLex I, 1965;
Magy□letLex I, 1967;
MagyFestAdat, 1988
309b= Nagyb nya mue^BSv,szete (K M
9995= 0022
8330= Vollmer I, 1953, 539 &
Vollmer V, 1961, 421
kenn= hg
redk= Nov ky, A^B0gnes
9906= un
9908= H
katg= 4
9900= 16.08.99
revi= 16 Jun 1999/SCHUBART
15 Jun 1999/SCHUBART
created 15 Jui 1998/BRANDT
9990= xxx0
dzwo= 98.05.11 &
97.02.04 &
knde= kndok

CZAP PÉTER, pénzverő, /Zapki/

Említve:-13.-1679.A magy.kamara administratora leveléből kiderült, hogy ő volt a pénzverőház pénzverője. 1685.IV.-Tanuvallomásban "CZAP PÉTER".-1692.IV.17. "Pénzverő CZAPKI PÉTER" neve aktákban.-1696.VII.2. A szepesi kamara levelében "PETRUS CZAPKA in domo hacce Cassovien, monetarius" szerepel.-1700.Nagybányán lakó "CSAP alias Pénzverő Péter" mint felperes szerepel. 63.old.

SZÁSZ KÁROLY: Adatok a nagybányai pénzverőház alkalmazottairól /1880-1828/ 61.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LX-LXI.évf. 1961-1962. Akad.Kiadó,-pest. 1962

Czapári A.

MDK

MÁV mérnök

A II. Világháboru alatt lerombolt hidak ujjáépitésén dolgozott.

78.o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960.

Czapáry Bestalan

mükertész

Lásd

Gulyás Magyarirók

IV

1237, 1238. h.

MDK

Csapek Attila, építész

Díjnyertes tervező.

(-ts): Döntés a Martinelli tér jövőjéről

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. nov. 25.

CZAPEK ATTILA

ÉPITÉSZ. II. DIJAT NYERT – TERVEZŐCSOPORTBAN – AZ ALÁBBI PÁLYÁZATON.

REPR: 5 RAJZ.

TOKÁR GYÖRGY: A KÉKESI MIKROHULLÁMÚ ÉS TELEVIZIÓ ADÓÁLLOMÁS FEJLESZTÉSÉRE KIIRT ZÁRTKÖRŰ TERVPÁLYÁZAT, 1969.

MAGYAR ÉPITŐ MŰVÉSZET, 1969/6. 3. LAP.

M. D. K.

CZAPEK B. festő

1899-ben Nagybányán a Hollósy-iskola növendéke

Relé Bn. 1954. 325. l.

Grant Marika

Említve

Németh Erzsébet: Tisztelet Sujnélkül
Tejérmegyei Hírlap, Székesfehérvár
1970. aug. 27.

Czapek Attila

a Belváros új postaépületének pályázatán 20.000 forintos dijban részesitett 7.sz. pályami egyik tervezője.

Tiszóczky István: A Belváros új postaépületének zártkörü tervpályázata, 1968. - Magyar Építömüvészet, k 1969.3.sz. 2-5. l. /Képekkel/

megirva

Czapek Bruno

Jestö

irod

Z

Krück . I . 193. l.

Sárosvármegye II. 180.

Czapek Brunó

festő

l. Lendrey-Kentirányi

vkor. l.

Peitler Antal:

Mellig, kissé jobbra f
bajusza s szakála leberetvält
fellt nyaklánczon keresztet

PEITLER AN

Váczi megyés Püspök; pápai h
Elnöke stb."

s legalól: „Kiadta: Sa

Könyomat, az a

Sarkady István: Hajna

Czapek Bruno

rzut. Bielitz (Szilézia) to

1878 okt. 6. to

1897/98 I. uniwersytet

1897/98 II " "

Kovács István dr., oszályarchaeologus

V. 254.

Czapek Bruno

nut Bielitz Biala 1878
Evang 3 reál
1894/95 I–II. vendéglát
1895/96 " "

Korsó agyagból, római V. 175.

Czapek Bruno

rozl. Bielitzben 1878

1898/99 I. Vendeglát

Teleki Mária grófnő V. 292

Czapek Brunó

1894/95 – 1898/99

Tertiszőmfőiskés

1932-33 Fh. O.

alig különbözött egymástól, míg a G. évtizedről évtizedre gazdagította típusait, bővítette művészi formanyelvét a test és a tér problémáinak minden irányában mindaddig, míg a kereszténység új világnézete egy újabb síkra nem helyezte az egész művészi alkotást, midőn a test fölé helyezte a halhatatlan lelket. A görögök antropomorf világnézete, mely az embert teszi meg „minden mértékének" és az isteneket, természeti erőket emberi alakban, emberi szenvedélyekkel, sőt fogyatkozásokkal képzeli el, megmagyarázza az ember fontosságát a művészetben. Az ember arányai mérvadók az építészetben, az ember az épületek fődísze is. Még az iparművészetben is folyton növekvő szerepe van az állati és növényi vagy geometrikus elemek mellett. Természetes tehát, hogy az embert tanulmányozzák legbehatóbban a művészek. A fejlődést lépésről lépésre követhetjük és fejlettségi fokából úgyszólván a keletkezés idejét is megállapíthatjuk; ezt annak köszönhetjük, hogy a görög művész mindig átvette elődjétől az egyszer megteremtett típust, amelyet saját tapasztalataival és vívmányaival gazdagított és nem ismerte a modern művészet értelmében vett „eredetiségre" való törekvést. Kézműves volt, aki csak jobban akarta megoldani a kiszabott feladatot. Igaz, hogy az erős egyéniségek minden hasonlóság mellett is annyi újat tudtak a meglevő típusba belevinni, hogy mint mérföldkövek állanak a fejlődés útján. Ezt a fejlődést elsősorban a szobrászatban követhetjük nyomon, mert a festett emlékek legnagyobbrészt elpusztultak. Az írott források alapján azonban megállapítható, hogy gyakran a festészet volt az újító és a szobrászat tőle vette át egyes vívmányait.

CZAPEK *Brunó*, festő, * Bielitz (Szilézia) 1878 okt. 6. Budapesten, Münchenben és Nagybányán tanult, azután Budapesten telepedett le, hol főleg arcképfestéssel foglalkozott.

Sz. G. I. 225 l

TARTAL

I. GRAFIKAI

A grafikai lapok:

1. jegyzéke .....
2. leírása .....

II. RÖVIDÍT

A rövidítések jegyzéke.....

C z a p e k B r u n ó .

1899. Téli tárlat.

Oláh paraszt,olajf.

1900. Grafika müvészek és vázlatok,metszetek kiáll.

Lóżanulmány, olajvázlat.

1901 Téli kiáll.

Tanulmányfej szénrajz.
Tanulmányfej,olajf,

1902 Öszi kiáll.

Nagybányai táj,olajf,

Müvarnok

1899–900 téli =
Tanulmány r. r.
1900. tar. Tanulmányfej, of.
1900–1. téli Nőarck. of.

Czapek Bruno

Nemzeti Szalon

Czapek Brunó

A lap elismeréssel ir a fiatal müvészről, kiemeli képeit "A Nemzeti Szalon őszi kiállitása" c. beszámolójában, s felsorolja az ott szereplő müveket.

Képes Családi Lapok, Bp. 1902. okt. 12.
XXIV. évf. 41. sz. 655. lap

MDK

Czapek Brunó, festö

Ló-tanulmány. Olajvázl.

Nemzeti Szalon. 1900. Nemzetközi graf. kiáll. Kat.

33. l.

MDK

Czapek Brunó

Tanulmányfej.Olajf.

Műcsarnok.1900.tav.kiáll.36.1.

Czech, Johann, Historiker, geb. 1798 in Győr, gest. 1854 als Finanzrat. Bekanntes Werk: *A tudományok állapota Magyarországon az Árpádok alatt* (Stand der Wissenschaften unter den Arpaden), ein 60 Druckbogen fassendes Werk über den Reichstag 1839. Er ist der Entdecker des sogenannten Érsekujvárer Kodex und eines ungarischen Gebetbuches der Gattin Kinizsis.

Czeglédi, Georg, ev.-ref. Theol. im XVI. Jahrhundert, hinterliess das Werk: *Az egész világon való keresztyéneknek vallások az egy igaz Isten felől, ki Atya, Fiu és Szentlélek* (Der Glaube der Christen der ganzen Welt über den einen wahren Gott, der Vater, Sohn und Heiliger Geist ist, 1569).

Czeglédi, Stephan, ev.-ref. Theol. und Seelsorger, geb. 1620, gest. 1671, schrieb zahlreiche Werke polemischen Inhaltes, die für die Geschichtsforscher als wertvolle Quellenwerke dienen. Er war das erste Opfer der, nach der Entdeckung der Wesselényiverschwörung, in Ungarn begonnenen Verfolgung der protestantischen Seelsorger.

Czékus, Stephan, luther. Theol. und Bischof, geb. am 22. Dez. 1818 in Gömörpanyitó, gest. 6. Feb. 1890, zählte zu den eifervollsten Verfechtern des ungarischen Protestantismus. Selbständige Werke: *Confirmatiói tanitás ág. hitv. ev. gyermekek számára* (Konfirmationsunterricht für Kinder ev. Augs. Conf., 1879), *A benareszi árvaház* (Das Waisenhaus von Benares, 1866).

Czelder, Martin, ev.-ref. Seelsorger, geb. 1822, gest. 1889, war mehrere Jahre in Rumänien als Seelsorger der dortigen Ungarn kalvinischer Konfession tätig und publizierte Kirchenpredigten, Gedichte, Gebetbücher.

Czencz, Johann, Maler, geb. 1885 in Ostffy-Asszonyfalva, absolvierte 1911 die Akademie für bildende Künste, an der er auch das Diplom als Zeichnenprofessor erlangte. C. befasst sich ausschliesslich nur mit der Malerei. Bekanntere Gemälde: *Vor dem Spiegel, Der Schlummer* (Frauenakt), *Mädchenportrait, Rast.* Er gehört zu den talentiertesten Mitgliedern der jüngsten Malergarde.

Czetter, Samuel, Kupferstecher, geb. in Orosháza Ende des XVIII. Jahrhunderts, lebte lange Zeit in Wien und später in Russland. Von C. stammen mehrere Kupferstiche nach alten Meistern und eine Serie zeitgenössischer ungarischer Portraits.

Czetz, Anton, Botaniker, geb. 1801, gest. 1865, widmete seine ganze Tätigkeit dem Studium der Flora Erdélys, über welche er das Werk: *Azon növények névlajstroma, melyeket én kaptam és száritottam 1850-től fogva* (Namensverzeichnis jener Pflanzen, die ich seit 1850 bekommen und gepresst habe).

Czetz, Johann, Militärschriftsteller, geb. 1822, gest. 6. Sep. 1904 in Buenos-Ayres, machte den 48-er Freiheitskampf, in dem er sich als Organisator und Stratege auszeichnete, mit und musste deshalb, nach der Világoser Waffenstreckung, die Flucht ergreifen. Er nahm später am Bau der Mont-Cenisbahn teil und übersiedelte 1861 nach Buenos-Ayres, wo er an den Kämpfen der Republik teilnahm und die argentinische Militärschule organisierte, als deren Direktor er 1895 in den Ruhestand trat. Bekannte Werke: *Memoiren über Bems Feldzug in Siebenbürgen* (1850), *Anleitung*

tion der ungarischen Staatsbahnen, von 1887 bis 1891 in der Brückenkonstruktionssektion des Handelsministeriums tätig war. In dieser Epoche leitete er auch den Bau der Zagreber Savebrücke und wurde 1893 als Ministerial-Oberingenieur zum Professor an der Franz-Josefs-Polytechnik ernannt. Seine literarische Wirksamkeit erstreckt sich vorwiegend auf die Graphostatik, Eisen- und Gebäude-Konstruktionslehre.

Czakó, Elemér v., Kunstschriftsteller, geb. 1876 in Szolnok, war Beamter der Universitäts-Bibliothek, später Kustos des kunstgewerblichen Museums und wurde 1911 zum Direktor der kunstgewerblichen Landes-Lehranstalt ernannt. C. gehört zu den eifrigsten Förderern des ungarischen Kunstlebens und zu den fleissigsten Fachschriftstellern des Landes. Selbständige Werke: *Adalékok a magyar sokszorosító művészet történetéhez* (Beiträge zur Geschichte der ungarischen Vervielfältigungskunst, 1900), *A könyvnyomtatás művészete* (Die Buchdruckkunst, 1902), *Kolozsvári Márton és György* (Martin und Georg Kolozsvári, 1905), *Az ex-libris könyve* (Das Buch des Exlibris, 1904), *Il manto artistico del libro* (1907), *L'arte decorativa ungherese* (1906).

Czakó, Siegmund, Schauspieler und Dramatiker, geb. 1820, gest. 1847, wirkte bei verschiedenen Wandertruppen und am Pester Nationaltheater und schrieb zahlreiche Dramen, von denen: *A Kalmár és tengerész* (Kaufmann und Seefahrer, 1845), *Végrendelet* (Testament, 1845), *Leona* (1846), *Könnyelműek* (Die Leichtsinnigen, 1847) auch auf der Bühne zur Aufführung gelangten. Als später die Kritik C. unsanfter angriff, beging er einen Selbstmord.

Czambel, Samuel, slovakischer Linguist, geb. 1856 in Zólyomlipcse, gest. 18. Dez. 1909 als Ministerialbeamter in Budapest. Bekanntere Werke: *Tót hangtan* (Slovakische Lautlehre, 1880), *Prispevky k dejinám jazyka slovenského* (1887), *Slovensky pravopis* (1890), *Rukoväť spisovnej reči slovenskej* (1902), *Slováci a ich reč* (1903), *Slovenská reč a jej miesto v rodine slovanskyeh jezykov* (1906).

Czanyuga, Josef, Operntextdichter, geb. am 28. Feb. 1816 in Budapest, gest. 16. Mai 1894 als Direktionssekretär des Nationalmuseums. Er schrieb die Operntexte: *Gránátos tábor* (Grenadierlager, 1853), *Két huszár* (Zwei Husaren), *Erzsébet* (Elisabeth, 1857), *Sarolta* (1862), zahlreiche humoristische Novellen und Plaudereien und bereicherte die ungarische Jugendliteratur mit Übersetzungen Franz Hoffmanns.

Czapek, Bruno, Maler, geb. 6. Okt. 1878 in Schlesisch-Bielitz, von wo er im Alter von fünf Jahren nach Debrecen kam. Nach Absolvierung der Budapester Präparandie für Zeichnenlehrer, an der Eduard Balló und Karl Lotz seine Meister waren, vervollkommnete C. seine Studien in München und Nagybánya, unter der fachkundigen Leitung Simon Hollósys. Er unternahm mehrere Studienreisen ins Ausland und verfertigte in Dresden und Berlin im Auftrage der Regierung mehrere Kopien bedeutender Gemälde. Er befasst sich vorwiegend mit Portraitmalerei. In den ungarischen Kunstausstellungen ist er mit interessanten Studienköpfen, Frauengestalten, Tierstudien und typischen Bauernbildern vertreten.

MDK

Czapek Brunó, festőm.

Tanulmányfej. Olf.

Mücs. -OMKT, Tavaszi kiállitás. 1900/. Kat. 36.1.

MDK

Czapek Bruno, festőm.

Correggio után festette "A Szent Család" c. képét.

Árv. Közl. 1931. 3.rk.sz. 47.1 .

MDK

Czapek Brunó

Tanulmányfej, of.

Mücsarnok 1900. tav. kiáll. kat. 36.1.

Czapek Brunó MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1900/1901, téli kiáll.

Czapek Brunó

MDK

Tanulmányfej, olf.

Műcsarnok 1900. tavaszi kiáll.

Czapek Brunó MDK

Tanulmány, szénrajz

Miccarnok 1899/1900. téli kiáll.

CZAPKA PÉTER, pénzverő, /Zapki/

Emlitve: 13.- 1679. A magy kamara administratora leveléből kiderült, hogy ő volt a pénzverőház pénzverője.-1685. IV. Tanúvallomásból "CZAP PÉTER".-1692. IV. 17. "Pénzverő CZAPKI PÉTER" neve aktákon.-1696. VII. 2. A szepesi kamara levelében "PETRUS CZAPKA in domo hacce Cassovien, monetarius" szererel.-1700. Nagybányán lakó "CSAP alias Pénzverő Péter", mint felperes szerepel. 63. old.

SZÁSZ KÁROLY: Adatok a nagybányai pénzverőház alkalmazottairól /1880-1828/ 61. old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LX-LXI. évf. 1961-1962. Akad. Kiadó, Bpest. 1962

CZAPKI PÉTER, pénzverő, /Zapki/

Említve:-13.-1679.A magy.kamara administratora leveléből kiderült, hogy ő volt a pénzverőház pénzverője. 1685.IV.-Tanúvallomásban"CZAP PÉTER".-1692.IV.17. "Pénzverő CZAPKI PÉTER"neve aktákban.-1696.VII.2. A szepesi kamara levelében"PETRUS CZAPKA in domo hacce Cassovien, monetarius"szerepel.-1700.Nagybányán lakó"CSAP alias Pénzverő Péter", mint felperes szerepel. 63.old.

SZÁSZ KÁROLY: Adatok a nagybányai pénzverőház alkalmazottairól /1880-1828/ 61.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LX-LXI.évf. 1961-1962. Akad.Kiadó,-pest. 1962

MDK

Czapó Gyula, graf.

Székely
ely Bertalan festménye után "Vihar" cimü képet fára
rajzolta/?/.
Repr. a kb. 30 év elött megjelent Vas. Ujs.-ban.?

Lehet h. Vas. Ujs. old.?.

Czapp György grafikus

(Kimaszombat, 1943

Címe: 1119 Bp. Allende park 19.

Az Iparművészeti Főiskolát végezte. Plakát és könyvillusztrációval, csomagolástervezéssel foglalkozik. A Magyar Hirdető" művészeti díjat nyerte 1977-ben.

Békéscsabai Alkalmazottgrafikai Biennálé
Plakátkiállítás, Munkácsy Múzeum, 1978. IV. 2-V. 28.

-Katalógus a könyvtárban-

Czapp György

„Gyermeknap?", kollázs, 98×68 cm.
(repr.)

Művészet, 1978. júl. 34. old.

Czapp György

Egyszerű, egyellen újságképét, néhány betűt, lémiát és csupán 2 sint használ fel Czapp György „Gyermeknap?" terve.

W. Somogyi Ágnes: Fabrizgaszok egymás közt.
Művészet, 1978. július – 30 lap.

Czapp György

„Gyermeknap?"
(vepsv)

W. Somogyi Ágnes: Fabragaszok egymás közt.
Művészet, 1978. július – 34 lap.

Czapp György

158.1.

Czapp György

Magyar Iparművészet az
ezredfordulón 2003
1(5.1.

Czappán Elemér, építész MDK

Borusz Bernáttal és Orosz Magdolnával
Közös pályaművét megvásárol-
ták.

–: Milyenek lesznek az új főiskolai
kollégiumok ?. 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. máj: 18.

Czappán Elemér

M.D.K.

Pályamüve a magánerőből épülő lakásokra kiirt terv-pályázaton megvételben részesült.
Társtervező: Kerényi Márton, Nagy Imre

Magyar Építőművészet 1967/4. 9.l.

M.D.K.

CZAPPÁN Elemér építész

Részvétel a pályázaton (megvásárolva)

Társtervező:

Borucs Bernát

Orosz Magdolna

85 000 forint 69 pályamüre
Eredményesen zárult a főiskolai kollégiumi tervpályázat

Magyar Nemzet 1962. május 30. 3.1.

Czár János, néki fafaragó

Ötödik alkalommal szól a tudósítás a hajósi nyári képzőművészeti tábor eseményeiről, az ott folyó munkáról. — Szerepelnek a kiállításon Czár János munkái.

Csoltói Gyula: Jegyzetek a hajósi képzőművészeti alkotótábor kiállításáról.
Petőfi Népe, 1983. febr. 8. 5. old.

Czessai Gombkötő György, gombkötő

A Soproni Gombkötő Cch tagja 1641 ben
125 old

Domonkos Ottó: A soproni gombkötők céhszabályzata. 118.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 195[illegible]. Kiadja Sopron Város Tanácsa.

Czauber Béla

A Száfiában megrendezésre kerülő „elkötelezett művészek" c. kiállításon szerepelnek művei.

Képes Kronika.
1973. márc. 17. Televízió 17.40/11/KGY né

vitutalas megirva

Czauczach Miklós

monetárius

(már előfordul

[redacted] néven is.)

Csaucsach

1411–1427.

Buda?

l.

Horv Zsigmond

195. l.

Csaucsach M.

alatt megirva!

Czauczach l. Csau-

csach

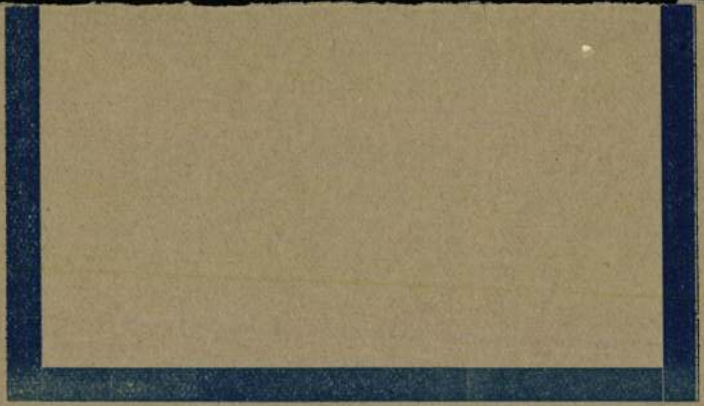

KUNWALD CÉZÁR:
Portrait tanulmány.

Czaúczath Miklós, ötvös és pénzverő 1411–27 kört. a budai Várbana Boldogannay-templom környéken az ♁

Patbudvár (5. tabla

252. l. 256. l.
286. l.

♁ az óbudai klarisszák házának szomszedságában háza volt.

mezés, lakás stb 20 Koro

3. Felvételek ára
irányadók, melyekhez
értendők:

~~12 – 16½ cztr nagyságu 1~~
21 – 27 " " " 1
30 – 40 " " " 1
~~40 – 50 " " " 1~~

4. Husz felvételt n
2dik pontban foglalt 20
Negyven felvétel
2 dik pontban foglalt

a Nagytekintetü M.
megbuatasére nagyu

Czawczah (Czawczaht
Czawczach) Miklós

1427 Buda

A. Múbarát

1923. 15 l.

Regéczi Fajanszok IX. 62.

mdk

Czanczath pénzverő

Láza-Pataki középkori térképvázlatán mely a Boldogasszony Templom (mai Mátyás) környékét dolgozta fel is R. S. T. "U" betűkkel jelölt – az "R" felekén állt.

Huszár Lajos. A Budai Pénzverés Története a Középkorban

Budapest 1958. 21. l.

Szent György Céh VII.
művészeti aukciója
1911. május

243. ZAUSIG JÓZSEF: GYERMEKFEJ.

2054. *Raffael mûhelye.*

Bodnár Éva
MITOLÓGIA ÉS ALLEGORIA;
A CSENDÉLET

CZAUCZIG JÓZSEF

CZAUCZIG JÓZSEF (életrajzát lásd Kat. 101)

139 Jupiter és Juno, 1805

68. TÁBLA

olajfestmény, vászon, 49,5 x 63,8 cm
Jelezve középen lent: C. M.
MNG Itsz. 6879. Ajándék a SZM-nak, 1935

Felhők között hegytetőn szakállas Jupiter bal karjával a fedetlen vállú Junot öleli magához. Mögöttük szárnyait fejük felé terjesztő sas, balra két puttó. Petrová–Pleskotová feltételezi, hogy Czauczig József e képeket együtt festette Müller Jakab Jánossal. Szerinte még az sem kizárt, hogy ez a festmény esetleg Müller eredetije után készült Czauczig-kópia, u. i. Müllernek van egy ugyanilyen témájú és hasonló megoldású képe. A jelzésben olvasható C. M. monogram – véleményem szerint – azt támasztja alá, hogy a kép Czauczig és Müller közös munkája.

A kompozíció emlékeztet Christoph Unterberger Herkules és Anteus című freskójának kompozíciójára is (Villa Borghese, Roma). Feltehetően metszet is készült róla és ezt láthatta Czauczig.

Irod: A Szent György Céh XXII. MűvészetiAukciója Bp. 1915; OMSZM Évk. 1937; Petrová 1961; MNG Új M. K. Áj 1972.

68. tábla

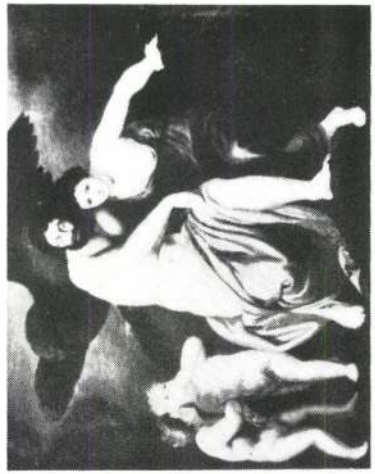

139

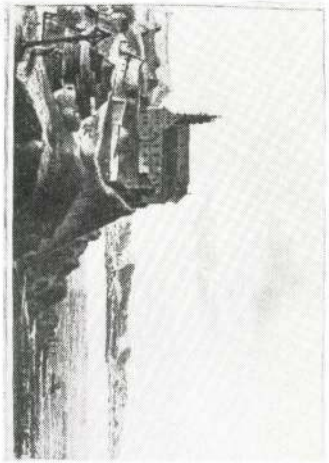

egyes motívumaiban emlékeztet Huet képére. Egy nagyobb méretű változatát is ismerjük, (MNG bírálatán 1979, 882. sz.)

Irod: M II. 1903, 342; Peregriny I. 343; MNG Új M. K. 1972.

141 Venus, 1810

36. TÁBLA

olajfestmény, vászon, 49 x 62 cm
MNG ltsz. 3105. Országos Képtár 1852, SzM-ban 1905-től.

Virágzó rózsakertben jobbról lombos fa, balról szőlőtőke között vörös bársony és lenge fehér leplen felhúzott térdekkel pihenő fiatal ruhátlan nő, jobb karján, válla alatt karperec.

Genthon István szerint: a festmény „... közönséges másolata Reynolds egy képének, amely Joseph Collyer rézmetszetében lett népszerű (1876). A festő lelkiismeretét megnyugtatandó méretet változtatott, elhagyta a beleselkedő Ámort, de azt az elhelyezésében, sőt még annak karpereccel való feldíszítésében is szolgaian alkalmazkodott példaképéhez, csak ott nem, ahol tehetsége felmondta a szolgálatot. A reynoldsi gáláns arc kövérkéssé, nyárspolgárivá változott, bizonyítékául annak, hogy az angol kapcsolatok merőben véletlenek, ezúttal nem Széchenyi István nemes tekintete fordul Albion felé, követendő példákat keresve."

A festményt Pestre telepedése évében festette Donát, két változata ismert. Venus 1811, özv. Palla Ákosné tulajdona, Bp.

Irod: M II. 1903, 342; Peregriny I, 342; Elek A.: A magyar aktábrázolás száz esztendeje. Nyugat, 1925, 23–24, 613 kép; Gerő Ödön: Az aktkiállítás. MM 1925, 370, 373; Genthon 1935, 25; MNG Új M. K. Áj 1972.
Kiáll: XIX. sz. kiáll. X. J. M. Győr. 1972; Aktok a magyar festészetben, K. D. M. Tata 1977; MNG XIX. sz. állandó kiállítás. 1979.

Czauczig József

neve emlitve

Müvésze ttörténeti Értesitő 1972

303. old.

Czanczik József MDK

A Prihradny-család, repr.

Mücsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

Czauczig József
festő

M.D.K

Portréi közül a legszebbek az 1820-tól 1850-ig készített darabjai. Ezek javáresztkőcsei polgári szalonok és dolgozó szobák részére készültek.

Szilágyi Dezső Elfelejtett Ulkotások Tolcsván ...
Műveszet, 1969 jumns - 4 kap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Caucig,festő,rajzoló,Josef Caucig

Kisfaludy Károlynak Bécsben 1812-1815 között tanára v
volt rajzban és festésben. 56.o.

Vayerné Zibolen Ágnes: Adalékok Kisfaludy Károly
művészi pályájának alakulásához. 51.o.

A Petőfi Irodalmi Múzeum Évkönyve. 7. 1967-68
Bpest.Múzeumi Ismeretterjesztő Központ.Bp

Czanczik Janis

A remény allegóriája
Jelzés: J. Cz. p. 1852
olaff -

15-ik Ernst aukció
1921 -

Gyermekjáték, iskola V. 129

Czauczik József

Ermt anke. XVI.

(1921) Ferfi képmás,
(~~1835~~) miniatür. –
Önarckép, (1835)
miniatür.

(174.774/1927 IX.)

4.) Ellenmyngda 3

7. ad 489/1928

~~5.) 259/1929. V.~~

~~(1929 VII/13 340~~

Kiadatott 1929.

Kand

CZAUSIG (Czauczig) József festő

MNM 1848. nov. 3. Nr. 97.

1850.

58. márc. 7. Ugyanaz Czauszig N. akad. képíró ígéretére emlékezteti s kéri őt, hogy szíveskednék az ígért művön felül még arczképével és életrajzával is a nemz. museum gyűjteményét gazdagitani

1852. aug. 31. ujabb kérő levél Probster Andrásban, hogy adjon a festőtől képet – 130. p. 138.

Müvtört. Ért. 1990 1-2 127. p. 128. p.

levonások: jöv. adó .....
községf. h. .....
.....

Kifizetendő összeg: .....

azaz .....

Fenti összeget a mai napon hiánytalanul felvettem.

Fenti összeget kérem alábbi címemre kiutalni: ...

.....

Budapest, 197 ..... hó .....

MTA KESZ

CZAUCZIK JÓZSEF (Lőcse, 1780 – Lőcse, 1857)

1803-tól Bécsben tanult, majd Lőcsén működött. Főleg arcképek maradtak ránk tőle, de tájképeket, csendéleteket és népéletképeket is festett.

101 Czauczik Kristóf és Erzsébet, a művész szüleinek képmása, 1803 64. TÁBLA

olajfestmények papírlemezen, egyenként 6,5 x 4,9 cm
Jelezve a női képmás jobbra: p. 1803.
MNM Új M. K., ltsz. 6829.

A művész szüleit olajminiatűr technikában örökítette meg. A közvetlen hatást azzal érte

Művészet Magyarországon 1780–1830
MTA MKCS – MNG Bp. 1980.

101

el, hogy a jellem ábrázolásnál az arcra korlátozta magát, a törzsből is csak a mell egy részét ábrázolta.

Irod: Petrová 1961, 13, 115.1.5–6. sz.

állítás közvetlensége és a divatos viselet rendkívül finom kidolgozása eléggé szokatlan magyar viszonylatban.
Publikálatlan.

98 Gróf Festetich Imréné Boronkai Katalin képmása, 1802 64. TÁBLA

olajfestmény, vászon, 71 x 55,5 cm
Jelezve hátul a vakrámán: Oelenhainfecit 1802.
JMM, ltsz. 55.10

Provenienciájára és értékelésére vonatkozólag lásd az előző számon bemutatott párdarabját.
Publikálatlan.

tanítványának, Kiningernek a kiállításon bemutatott két képmása a magyarországi klaszszicista arcképfestészet legmagasabb színvonalát képviseli. A kisfiú ugyan interieurben jelenik meg, de a kezében tartott virágcserép a szobába is behozza a természetet. A gazdag drapéria a képtér mélységét érzékelteti, ugyanez mondható el a kvalitásos bútordarabokról is.

Czauczik József
festő

Nemzeti Szalon – 1937 –
Szepesi művészek
mai

CZAUCZIK JÓZSEF:

1. Virágcsendélet (1800), olajfestmény, újthordai Kováts Béláné tulajdona.
2. Csendélet szőlővel, olajfestmény, Zsedényi Béla tulajdona.
3. Wieland Júlia arcképe (1825), olajfestmény, Wieland Györgyné, Wieland Andrea bárónő tulajdona.
4. Almássy Lajos szepesi alispán arcképe, olajfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.
5. Prihradny János Dániel és családja, olajfestmény, breznói Prihradny Kálmán tulajdona.
6. Madonna, olajfestmény, oltárkép-vázlat, báró Kray István dr. tulajdona.
7. Ismeretlen fiú arcképe, olajfestmény, Kostenszky Kálmánné tulajdona.
8. Férfi arckép, olajfestmény, újthordai Kováts Béláné tulajdona.
9. Női arckép, olajfestmény, Zsedényi Béla tulajdona.
10. Arckép tanulmány, ceruzarajz, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.
11. Tanulmányok férfiarcképekhez, ceruzarajzok, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.
12. Tanulmányfej, ceruzarajz, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.

MARKÓ KÁROLY:

23. A Tátra Kakaslomnicról (1813 ?), vízfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.
24. A Tátra Lucsivnáról (1813), vízfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.
25. Képzeleti táj (1814), vízfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.
26. Téli táj (1820), vízfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.
27. Szepesi táj, vízfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.
28. Uborkát hámozó leány, vízfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.
29. Visegrád, olajfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.
30. Alföldi táj, olajfestmény, a Fővárosi Képtár tulajdona.
31. Olasz táj, olajfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona.

31a Olasz táj kápolnával, olajfestmény, Wolfner Gyula tulajdona.

31b Páris ítélete, olajfestmény, az Országos Magyar Szépművészeti Mú-

M. D. K.

CZAUSIG József Jestő
(1759–1853/57)
A Prihradny-család 1820 körül
Fotó

Bortnyik – Ilevesy – Rabinovszky: 2000 év
festészete Bp. 1943. 279. l., 453. l.

Czanczik József

68 drb festménye
felsorolva *
lásd okv.

Jml

* körte tobb
rész!

1906.

án. Budapesten 1911 julius 7-én.

éz. Rövid haja, szemöldöke és bajusza
etvált. Öltözete: házi sapka, álló gal-
kköves tüvel, kivágott mellény és pré-
agasságban: HEGEDÜS L. 1900.

0 cm.
-iki 11168 (297-906) és 1906: III.
200 Kan (381-906).

995

-906

Czauczik József

1937. Szepesi Szövetség kiáll.

(1800)

Virágcsendélet, olaj
Csendélet szőlővel, olaj
Wieland Julia arcképa, olaj
Almássy L. arcképe, olaj
Prihradny J.D. és családja, olaj
Madonna, olaj
Ismeretlen fiu arcképe, olaj
Férfi arckép, olaj
Női arckép, olaj
Arcképtanulmány, ~~xxxxx~~ cer.r.
Tanulmányok férfi arcképhez, cer.r.
Tanulmányfej, cer.r.

Nemzeti Szalon

Czanczik Józef

Czauczik József
1781–1857

MüRKV. VII. (1948)
anke.

Remény, of.
Szőke hölgy,
kék fátyollal,
of.

Czauczig József

zvěd

Kapmüvészönéletr

31, 33. l.

Kapossy J.: XIX. századi m. művé-
szek önéletrajzának
kérdéséhez. M.
Muzeum 1946.
31. 33. l.

pleurocarpus indicus

indiai rózsafa, padauk

Czauczik József
festő

Schmidt Mária
arcképe, olajf. Fes-
tette fenti.

Petróczy István
ezredes tulajdona
Láttam 1947
jan. 4.

A m. kir. vallás- és közo

12588 szám.

Ter.

Műemlékek

Hivatalból.
Közszolgálati ügyben.
Dij átalányozva.

Czauzik József

1915. Szent György Cés. 22-
aukciója

Jupiter és Juno c. olyf.

A Grüjtő 1915. 112. l.

Nép Könyvtár Kórházi betegek

Számára V. 311, 312

Czanczik J.

A 19. század kezdetén Sőrsén él.

Ladislav Sančin: Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918–1938. Košice 1964. 18.

Czanczik József és
Müller János

festették
Pulszky Károly Manó,
P. Ferenc atyjának és
anyjának arcképeit az 1810-es
években
özv. Szirmay Tamásné
tulajdona
Budapesten

Czauczik, Jozef (Józef)

A XIX. sz. első felében realista portréval állító munkát alkotott. Nevét Rombauer Jánossal kapcsolatban említik:

Tomáš Štraus: Anton Jastrab a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 14. l.

Pesti Napló Képes mell. 1937. III. 14.

Czauczik József

CZAUCZIK JÓZSEF (1780—1857):
PRIHRADNY JÁNOS DÁNIEL ÉS CSALÁDJA

Körözött műtárgyak

Ismeretlen festő: Tabáni részlet
(olaj, vászon 60x40 cm) Értéke: 200 000 forint.

Ez év január 14–24. között az ablakot betörve egy budapesti, I. kerületi lakásból ellopták a porcelángyűjteményt, néhány festményt (közülük kettőt mutatunk be), és egy bronz mellszobrot. Az ellopott műtárgyak értéke ötmillió forint.

Ismeretlen festő: Tengeri hullámok
(olaj, vászon 85x120 cm) Értéke: 400 000 forint.

Egy budapesti, XII. kerületi lakásból január 6-án éjjel, míg a család békésen aludt, az ajtót befeszítve ellopták ezt az oltárképet. Az okozott kár 4-5 millió forint.

Czauczig József: Oltárkép, 1810 előtt
(olaj, vászon kerettel 105x55 cm) A festmény a lőcsei minorita templom oltárképének kicsinyített pályaműve.

Aki bármilyen információval tud szolgálni a tárgyakról, hívja a Budapesti Rendőrfőkapitányságon Jobb Istvánt, a 443-5339 telefonszámon.

Óriási plakát pályázat! Van képed hozzá?

A pályázatok benyújtásának helye: arthitech grafikai stúdió,
1012 Budapest, Mikó u. 1. IV. em. 4-5.
információ a (06 1) 224 78 78 telefonszámon
e-mail: arcinform@matavnet.hu

PESTI EST Café · BOOMERANG · OSG HUNGARY KFT. OSG · ESTFM 98.6 · 2000 · MŰÉRTŐ · NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA · PESTI EST · ZAMUSSI · PIAC

RENAULT Scénic

t!

Renault Scénic. Az első kompakt egyterű, tele extrákkal. A Renault Scénic-ben alapfelszereltség az **ABS**, az SRP biztonsági rendszer részét képező, programozott leeresztésű **vezető- és utasoldali légzsák és oldallégzsákok**, a **szervokormány**, az ISOFIX gyermekülés-rögzítő rendszer, az indításgátló és az állítható magasságú kormányoszlopról vezérelhető rádiómagnó.

Júniusban minden RXE és RXT típusnál az alapfelszereltségnek számító manuális klíma helyett **felár nélkül automatikus klímaberendezést adunk,** hogy Ön úgy érezhesse magát, mintha egy hatalmas medencében hűsölne.*

Renault Scénic. A követendő példa.

* Kizárólag az RXE és RXT típusokra érvényes a készlet erejéig.

A MAGYAR BIEDERMEIER-KOR MŰVÉSZETE

A mult század 30-as éveiben Európában Franciaország és Anglia kivételével egy sajátos, jellegében polgári stílus alakult ki, a biedermeier, mely minden zökkenő nélkül váltotta fel a jó félszázadig uralkodó klasszicizmust. Hogy ez a stílus főként Németországban, Ausztriában és nálunk terjedt el, azt a nemesi és polgári rend nemzetenként különböző gazdasági helyzetével, kivételes társadalmi viszonyaival magyarázhatjuk. A XVIII. század második felében Anglia polgárosodása már befejezést nyert. Franciaország e század utolsó tizedeiben a nagy forradalmon át kezdi meg felszámolását feudális államrendjével és több, mint fél évszázadnak kellett elmúlnia, hogy azok a gazdasági feszítőerők az 1848-as forradalmakban kirobbanva Bécset, Berlint és Pestet is a polgári világszemlélet művelődési közösségébe vonják. A francia polgárságnak a nagy forradalom győzelmet, gazdasági javakat, új lehetőségeket hozott. És ezeket védeni volt kénytelen a napoleoni háborúk sorozatán át, az akkori feudális Európával szemben. Ennek a győztes, előretörő, eredményeiért is harcolni tudó polgárságnak lelki kifejezője természetszerűleg nem a szerény, érzelmes, szolíd biedermeier, hanem a diadalmas, sőt hősi pózokat kedvelő romantika. Az állandó háború mindkét fél polgárainak bizonyos nyereséget is hozott. De a francia polgárság, mint a feudális javak egyenes örököse, célját már elérte, s érzelmeitől a szelíd vágyódás, a polgárias nosztalgia tehát idegen volt. Ezzel szemben a másik fél polgárainak gazdasági és társadalmi aspirációi fizetetlenek maradtak és az ismétlődő közterhektől sujtott és a napoleoni háborúkban gazdaságilag kifáradt lakosság a szerény, de biztos életet áhította és művészetében is e nyárspolgárias vágyódást fejezte ki.

A század elején az egész monarchia rossz pénzviszonyok közt sínylődött. Nagy volt a drágaság és 1811-ben beütött a csőd, s a papírpénz egyharmadára esett. Ez áldatlan állapot nálunk főként a kisebb nemességet sujtotta, melynek viselnie kellett Ausztria háborús vállalkozásainak szerencsétlen következményeit. A polgárságra nézve ez nem volt oly végzetes, hisz munkájából élt, a készpénz és a föld hozadékának esélyei nem érintették tehát közvetlenül, azonkívül 48 előtt alig beszélhetünk nálunk magyar polgárságról. Nálunk a biedermeier-kor művészete, melyben helytelenül a szerény polgárság művészetét vélik felfedezni, valójában nemesi művészet volt, az elszegényedett nemesi rend művészete, melynek gazdasági lezüllésével életigényei is a kispolgárság szintjére süllyedtek. Ha e kor ránkmaradt arcképeit nézzük, nagy része nemesi képmás és csak a század közepe felé szaporodik el a polgári arckép. Ezek az arcképek egészen más nyelven szólnak hozzánk, mint a korabeli bécsiek, ami természetes, hisz a bécsieknek régóta volt akadémiájuk, előkelő udvaruk, s a nyugathoz közel, kifejlődhetett náluk az a bizonyos nemzetközi formanyelv és formakészlet, mely nem vész el egy stílussal, hanem eredményeiben átvihető az újabb és újabb stílusokba. Egységes művészi kultúra kapcsolja össze az egymástkövető időket. Bécs világváros volt s a nemzetközi előkelőség jellegét viseli magán még polgári művészete is. Ezzel szemben a magyar arisztokrácia Bécsben élt. Amikor tehát a nemzeti művészet megteremtése lett a cél, a magyar művészet csupán a vidék nemeseire és a Bécshez képest vidéknek számító Pest közönségére támaszkodhatott. A multból áthozható nemzeti formakincs nem állt rendelkezésre, nem is lehetett tehát nemzeti jellege, máról holnapra, a magyarság faji és nemzeti sajátságaiból kellett annak kialakulnia. Mindezen okoknál fogva földközellé lett s a hiányzó hagyományos tudást az első felfedező naiv öröme és a megfigyelés friss ereje pótolta. A földközelség természetes velejárója volt a világvárosi elegancia teljes hiánya, de ezzel szemben a színnek oly gyönyörűsége, amit a bécsiek nem ismertek. Az ő színeik előkelőbbek, púderosabbak, világiasabbak. Ezenkívül nagyon befolyásolja nemcsak a kép benyomását, hanem a festő állásfoglalását is az egész képpel szemben az ábrázolt külseje. Pl. Mányoki Ádám sokkal előkelőbb az országon kívül, mikor német vagy lengyel grófokat fest, mint amikor itthon a vidéki kúriák vegetatív életet élő magyar nemeseit festi. Ebben a vegetatív életben nem bágyadhattak el a faj természetes erői, s mikor alkalom nyílott felhasználásukra, gátlás nélkül törtek elő. A művészeket a nemzetközi formanyelv nem feszélyezhette, hiszen azt igazi valójában legtöbbjük nem is ismerte. A kor társadalmának szerény művészeti igényét, amely csupán egy-két arckép megrendeléséig merészkedett, eleinte főként Bécsből ellátogatott festők szolgálták ki. Közepes tehetségek voltak ezek, de mégis képzett emberek, amilyenek nálunk akkor még hiányoztak. Voltak, akik le is telepedtek nálunk: ez elsők közé tartozott

Czauzig József : A Prihradny-család MFI, Petrás felv.

Magyar Művészet 1938. 20. l.

HELYSÉG

Rozsnyó.

VÁRMEGYE

Gömör.

ŐRZÉSI HELYISÉG

Székesegyház.

TULAJDONOS

SZAKCSOPORT

Festmények.

KOR

MÉRET

TÁRGYMUTATÓ-CSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

Czauczik József.

SZEMÉLYI VONATKOZÁS

EGYÉB MUTATÓBA VALÓ ADAT

TÁRGY

Szent Borbála. Oltárkép.

LEÍRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DÍSZÍTÉS, FELIRAT, JELZÉS):

FÉNYKÉP, RAJZ

IRODALOM

-M.o.Müeml.II.334.l.
-Magyar Sion.1865,612.l.
-Századok.1874,34.l./Nagy Iván/
-Tud.Gyüjt.1830.III.95.l.

JEGYZET

megnivá

Czauczik József

fertő

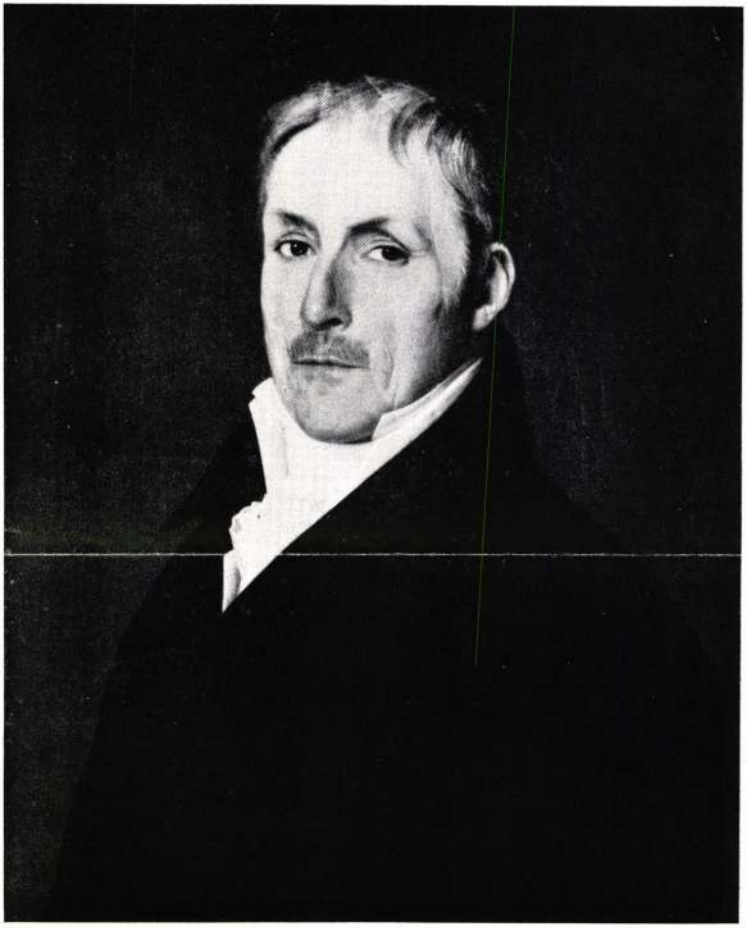

CZAUCZIK JÓZSEF Almássy Lajos szepesi alispán arcképe.

Czaučzik József

Nemzeti Szalon 1937

Szepesi Műveszek marc

Czanczik József: A Prihradny-család.

I

Kmitás. Biedermeier kiál.
1937-38.

Craurzik József

Markó Károly: Ganymedes.

CZAUCZIK József löcsei festő

Zauczik löcsei héres festő a löcsei premontrei templomnak závzlót festett, egyik oldalán Ez. Mária, a másikon a Szentlélek alakjával (1820, II. kötet, 302 l)

—

Czauczik, Maler in Deutschau festette az 1837-ben felszentelt löcsei ev. templom oltárkérét (1837, 785 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Hirlapbélyeg használata eng. 21971/VI. F. 1922. Feladó hivatal: Sp. Nová Ves.

1935. április 27. (szombat.)

MEGJELENIK:
MINDEN SZOMBATON.

LŐCSEI SZERKESZTŐSÉG
KÖRTÉR 11.
AZ ÖSSZES KÉZIRATOK
E CÍMRE KÜLDENDŐK.

IGLÓI SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL:
MASARYK-SOR 57. SZÁM.
Telefon: 50.

SZEPESI HIRADÓ

a szepesi magyarság politikai hetilapja.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
EGÉSZ ÉVRE . . . . 72.— K
HAVONTA . . . . . 6.— K,
EGYES SZÁM . . . . 1.50 K,

MAGYARORSZÁGON:
EGÉSZ ÉVRE . . . . 20.80 P
NEGYEDÉVRE . . . . 5·20 P

BUDAPESTI SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
VIII. JÓZSEF-U. 23. II. 16. Tel. 411-41.

Főszerkesztő: KŐSZEGHY ELEMÉR.

73. évfolyam 17. sz.

Budapesti szerk.: FÖRSTER REZSŐ.

Az urnák elé!

Május 19.-én és május 26.-án néhány órán keresztül egyforma jogosultságu állampolgárok leszünk mi is. Akinek meg lesz a választási igazolványa, annál nem nézik majd, hogy milyen nemzetiségü, milyen vallásu, a fehér-, vagy a fekete könyvbe van-e beleirva, van-e adóhátráléka, vagy maradékbirtoka, állásnélküli-e, vagy duskálkodik javakban és szinekurában, ligás-e vagy nemligás. Mindenki gyakorolhatja aktiv választói jogát.

Milyen szép volna az, ha a polgári élet egyéb megnyilvánulásaiban is hasonlóan egyforma elbirálásban részesülhetnénk!

Igaz, hogy most a választások előtt ismét felhangzanak az igéretek, rengeteg ember szaladgál holmi előnyös helyzetben levő pártok megbizásaiból a választópolgárokhoz és füt és fát igérnek a szavazatokért. *A szó legszorosabb értelmében*, mert fümagot már széjjel is osztogattak, a fára nézve pedig megigérik,hogy ezentul mindenkinek jut majd ingyen tüzelőfa. A rolnikárok a füvet igérik, a szociáldemokraták a fát.

Az igéretek már a legelső választásoknál is divatban voltak, a divat azonban alá van vetve az idők folyásának és amikor a jámbor és bedőlt választópolgár élni kivánt a divattal, kijelentették neki, hogy ez a divat már a multé és igy az igéretekből nem maradt más, csak a keserü csalódás.

Érdekes azonban az emberi természet. Annyi csalódás után is szivesen bizik még igéretekben, mert ezekkel saját magát is narkotizálni tudja, legalább is a választások idejére. És máma milyen jól esik még hinni! Elfelejti a sok csalódást és ismét kiteszi magát annak, de azért néhány napig hinni kiván, mert lelke szomjuhozik egy jobb jövőt.

Nem igy magyar testvéreink!

Hinni csak a saját igazunkban és csakis a saját jövőnkben szabad! Mi nem igértünk nektek eddig sem olyat, amit be nem tudtunk volna tartani. Nem igértünk és nem hirdettünk mást, mint egy szomorusággal és tövisekkel teli átmeneti jövőt, nem jósoltunk mást, mint egy öntudatos magyar kisebbségi életet, amelyben állandó védői leszünk legnagyobb kincsünknek: a magyar kulturális értékeknek.

Sohasem mondtuk nektek, hogy fényes és zsiros állásokba fogunk belesegiteni, hogy maradékbirtokokat fogunk részetekre kijárni, hogy igazságos adópolitika lesz a jutalmatok, hogy iskoláitok száma növekedi fog, hogy lesz minden városban magyar szinház és magyar kaszinó. Mi mindezeket nem igértük nektek.

Mindezeket azok a pártok igérték nektek, akik még a meglevőből is elvettek a választások után.

Mi most sem igérhetünk nektek mást mint eddig: hüséges kitartást igazságos jussunk mellett, amelynek egyszer el fog jönni a gyümölcsérési ideje.

Mi most is azt állitjuk, hogy jó dolog az, ha a magyar anyáknak könnyekkel teliek a párnái reggel, ha a magyar apák gondterhes arccal járnak napi dolgaik után és ha a magyar gyermeknek nehezebb állásba jutnia, mint másnak. Igen is ezt állitjuk, mert csak a könnyeken, gondokon és küzdelmeken keresztül tudunk annyira megerősödni, hogy dacolni tudhassunk az ellenünk folyó árral. Mindenkor azt hangoztattuk,hogy csakis saját magunkra vagyunk utalva és egy pillanatra sem szabad magunkat azzal áltatni, hogy hiszen majd minden másra fordul. Nem fordul! Nekünk kell ezt a fordulatot kiverekednünk tudásunkkal, munkánkkal és öntudatos magyar lelkesedésünkkel!

Mennyi igéret fog elhangzani ezen három hét alatt. Hányan és hányan fognak besurranni, belopózkodni hozzátok zipser magyar testvéreink! Azt fogják nektek mondani, hogy minek szenvedtek, minek küzködtök, amikor szenvedés és küzködés nélkül is megkaphattok minden földi jót, csak épen a lelketeket kell érte odaadni. A magyar lelketeket, amelynek ma is fénye és ereje van.

Szálljatok önmagatokba zipser magyar testvéreink! Ha nem is maradt nektek más, csak a magyar lelketek *ezt* őrizzétek meg hiven, *mert ha ezt is* [illegible] dusnál is minden esetleg cifra külső rongy dacára.

Mi nem fogunk hangzatos röpcédulákat és plakátokat kiadni, mert nincs rá pénzünk, mi nem fogunk demagóg piaci lármát csapni, mert ez nem illenék magyarságunk komoly helyzetéhez, mi bizunk bennetek, hogy a választási napokon ott lesztek *kivétel nélkül* mind az urnáknál és teljesititek kötelességteket a magyar pártokkal szemben. Bizunk abban is, hogy nem hallgattok a hamis prófétákra, hanem hátat fordittok nekik, hisszük és tudjuk, hogy a közibénk befurakodott és a mi kenyerünkön élősködő álbarátokat kiutasítjátok házaitokból és megvetéssel fordultok el tőlük.

Hisszük, hogy öntudatos magyarságtok a választásokon tavaszi örömtüzek fényével fog belevilágitani a szomoru magyar éjszakába!

Ugy legyen!

Szepességi politikusok a választásokról.

Kisebbségi magyarságunk uj erőpróbájának küszöbén a Prágai Magyar Hirlap körkérdést intézett kisebbségi életünk vezető egyéniségeihez, miképen mérlegelhetik a pillanatnyi politikai helyzetet a kisebbségek szempontjából. A husvéti ünnepi számban közölt nyilatkozatokból itt közöljük a szepességi politikusok nyilatkozatait.

*

Nitsch Andor:

A választásoktól a magyar és a szepességi német kisebbség pártjainak lényeges megerősödését várom. Meg vagyok győződve róla, hogy azok a kisérletek, amelyek arra irányulnak, hogy a szlovenszkói magyarság és a szepesi német nép egyrészét csehszlovák politikai pártokba csábitsák, csődöt fog mondani. A kormánypártok gazdasági politikája a magyar és szlovenszkói német kisebbség körében még azokat is kiábránditotta a kormánypárt politikájából, akik eddig csehszlovák pártok szekerét tolták. Azokra a prognózisokra, amelyeket most kormánylapokban olvashatunk és amelyek arról akarnak tudni, hogy az ellenzéki magyarság és a szepesi németség pártjai gyengültek, erőteljesen rá fog cáfolni a választások eredménye. Ez ez eredmény meg fogja mutatni, hogy a szlovenszkói magyarság pártjai és a szepesi német párt törhetetlen erővel áll helyén és folytatni fogja küzdelmét a kisebbségek egyenjoguságáért.

Fedor Miklós:

A választásnál kedvező jelenség az, hogy a kisebbségi magyarság lelkében gyökeret vert az összefogás szükségességének gondolata, s a szavazó polgárok látják, hogy a kormánypártok a hatalom birtokában a lehető legkevesebbet tették terheink könnyitésére, s látják azt, hogy az országos keresztényszocialista párt egy pillanatra sem tántorodott el a szlovenszkói és kárpátaljai autonómia követelésétől. Fontos tünet az is, hogy azok, akik régebben Istentől elfordultak, most lassacskán visszatérnek a vallásos élethez s igy a politikában is a vallaserkölcsi alapon álló keresztény pártokhoz csatlakoznak. Föladatunk ma is az, ami tizenhat éven át volt: jogainkat föl nem adni, rendületlenül, megalkuvás nélkül küzdeni törvényes jogaink teljes érvényesüléseért.

Dr. Teschler Antal:

Aki tisztán lát, aki józanul gondolkodik, annak lelkiismereti kötelessége, hogy Szlovenszkó érdekében hüséges, becsületes munkát végezzen s most a választásokon olyan pártra szavazzon, amely minket, szlovenszkóiakat nemzeti, felekezeti és osztálykülönbség nélkül egyesit s amely politikai tábor oly férfiakat küld a törvényhozó testületekbe, akiknek tudásáról, meg nem alkuvó jelleméről, bátorságáról, önzetlen és fáradhatatlan munkásságáról meggyőződhettünk.

A Magyar Nemzeti Párt keleti kerületének választmányi gyűlése

Kassán 1935. április 25.-én zajlott le a M. N. P. kerületi választmányának ülése, amelyre, tekintettel a [illegible]ságára sokan érkeztek a vidékről is.

A vezér, *Szent-Iványi* József ujbóli betegsége miatt nem jelenhetett meg, igy *Szilassy* Béla szenátor a központ megbizásából vett részt a gyülésen és köszöntötte az ülésen megjelent választmányi tagokat a vezér megbizásából is. Szilassy *Münszter* Tivadar kerületi elnökkel együtt elnökölt.

Münszter elnök üdvözölte *Szilassy* szenátort, aki a központ elgondolását juttatta kifejezésre különös tekintettel az egyes kerületek szavazatainak számarányára, mely arányra a keleti kerületnek is tekintettel kell lennie. Az összes felszólalók utaltak arra a tényre, hogy eddig mindig a keleti kerület hozott áldozatokat a választások kapcsán, amikor jogos igényeiről a köz érdekében deferált. Különösen *Hercz* dr. és Vukovich dr. alelnökök és többek hozzászólása szerint elvárják a kerületi tagok, hogy az áldozatnak ezt a részét most már a nyugati és középszlovenszkói kerületek is részben viselni fogják és kérik, hogy a központi választmány a keleti kerületnek is megadja, különösen a multban hozott önzetlen áldozatok fejében, az őket megillető jussukat. *Hercz* dr. inditványozta, hogy a kerület keleti választmánya jelölje *Szent-Iványi* vezér mellett *Halmi* Béla alelnököt a képviselőházi vezető helyen szereplő tagságra. A szenátusi vezetőhelyi tagságra *Fábry* Viktor eperjesi ág. ev. lelkészt, Eperjes körzeti alelnököt, mig a pozsonyi tartományi képviselőségre *Helyei* Gyula iparos alelnököt jelölte, aki eddig is hathatósan támogatta főleg a kisiparosok érdekeit. Többek hozzászólása után megindult a vita és végül *Förster* Lajos dr. szepesi ker. alelnök frappáns felszólalása után, aki a közös és nagy érdekek szem előtt tartását hangsulyozta és kérte a magyarság képviselőit, hogy a pártoskodás mellőzésével fogadják el egyhangu lelkesedéssel az elnökség inditványát, az ülés a fentiek jelölését egyhangu lelkesedéssel magáévá is tette. A kerületi választmány ez egyhangu határozatát a M. N. P. országos pártvezetősége elé terjeszti.

—

Megbonthatatlan a szepesi német párt egysége.

Husvét hétfőjén a szepesi német párt bizalmiférfiai ülést tartottak, amelyen a Szepesség minden német községe képviselve volt. *Stenczel* Pál igazgató, a párt elnökhelyettese nyitotta meg a lelkes hangulatban lefolyt gyülést, majd *Nitsch* Andor kéviselő mondott politikai beszámolót. Beszéde folyamán foglalkozott a politikai és gazdasági helyzettel és az elmult hat esztendő parlamenti munkájával. Általános helyeslés közben állapitotta meg, hogy a szepesi német pártnak az adott helyzetben sikerült a szepesi németség részére számos eredményt elérni és több kisérletet, amely birtokállományának és kulturális intézményeinek megcsorbitására irányult, meghiusitani. Ebben a munkában a szepesi németség hü és kitartó támogatóra talált a szlovenszkói magyar kisebbségben, amelynek fegyverbarátsága kitünően bevált. Ezt a fegyverbarátságot a szepesi németség továbbra is fenn fogja tartani, a két kisebbség politikai utja és helyzete teljesen azonos, mindkettő egymásra van utalva a kisebbségek egyenjoguságáért vivott küzdelemben és megállapitható, hogy a szlovenszkói magyar pártok igen értékes küzdőtársnak tartják a szepesi német pártot. Kitért ezután Nitsch Andor az agrárpárt kisérleteire, a Szepesség német községeiben szavazókat szerezni és a rendkivül nagy számban megjelent bizalmiférfiak nagy helyeslése kiséretében állapitotta meg, hogy ezek a ki-

sérletek teljesen meddőek fognak maradni, mert a szepesi német népet nem lehet eddigi politikai utjából eltántoritani. Végül a bizalmiférfiak gyülésének rendelkezésére bocsátotta mandátumát.

Walkó Gyula (Gölnicbánya) a gölnicvölgyi pártszervezetek nevében kijelentette, hogy ezek tántorithatatlan hüséggel állanak a szepesi német párt és Nitsch képviselő mellett. Ugyanilyen értelemben beszéltek *Franz* János (Nagyszalók), *Schneider* Márton (Svedlér) *Loisch* Mihály (Malompatak), *Kobialka* András (Toporc), *Vrana* Frigyes (Felka), *Berg* Jakab (Forberg), *Stefánik* Pál (Vibornya), *Roth* Gusztáv (Szepesbéla), *Hönsch* Albert (Mateóc), *Kálix* Lajos (Strázsa), *Stenczel* Pál (Késmárk), *Gabos* Árpád (Korompa), *Scholtz* Lajos (Szepesszombat). A gyülés ezután egyhanguan kimondotta, hogy Nitsch Andort a szepesi német párt képviselőjeként jelöli.

A határozati javaslatban a szepesi német nép törhetetlen bizalmáról, szeretetéről és ragaszkodásáról biztositotta Nitsch Andort és kimondta, hogy minden olyan kisérletet, amely a szepesi németség egységének meghiusitására irányul, a legerélyesebben visszautasit.

Nitsch Andor meghatottan mondott köszönetet a bizalomért és politikai programmot adott. Kenyeret és munkát, helyes és a lakosság érdekeit szolgáló gazdasági politikát, a szomszédállamokkal való kibékülést, a határok megnyitását, a sulyos terhek leszállitását, a munkanélküliség enyhitését, a kisebbségek egyenjogusságának teljességét, a fiatalság elhelyezését tartalmazza ez a programm és a további ernyedetlen harcot a szepesi németség minden téren való érvényesüléséért. Vállvetett küzdelem a szlovenszkói magyar kisebbséggel és az ellenzéki pártokban szervezett szlovenszkói németséggel: ez a szepesi német párt eddig is bevált és további politikai utja.

Nagy lelkesedés fogadta Nitsch Andor képviselő második felszólalását, amely után megejtették a jelölést az országos és a járási képviseletekbe. Végül *Vrana* Frigyes (Felka) erélyesen tiltakozott az ellen, hogy a Deutscher Kulturverband és a Deutsche Jugendfürsorge titkárai politikai tevékenységet fejtenek ki, a fiatalságot szüleiktől elidegeniteni igyekszenek, helytelen irányba terelik gondolkodásukat és hogy a Karpathendeutsche Partei keretében a szepesi német párt ellen agitálnak. A gyülés nagy helyesléssel fogadta Vrana Frigyes felszólalását. A lelkes hangulat, amelyben a gyülés lefolyt, ujabb beszédes bizonyitéka annak, hogy a szepesi német nép törhetetlen hüséggel áll a Zipser Deutsche Partei és Nitsch Andor mögött.

—

Cipszer szerkesztette a Rákóczi emlékkönyvet.

Szepesiek Rákóczi emlékbeszédei. — Szepességi képek a ceglédi kiallitason.

II. Rákóczi Ferenc halálának 200. évfordulójára készült el ez a két hatalmas kötet, amelyet a Franklin-társulat adott ki. Monográfiák zsufolt sorozatában jelenik meg ebben a két könyvben az erdélyi fejedelem felmérhetetlen alakja, az egész kor, amelyben halhatatlan küzdelmét megvivta, a hullámok, amelyeket a költészetben, zenében, emberek fantáziájában felvert ez a hatalmas egyéniség, az első igazi szabadsághős.

Lukinich Imre dr. leibici földink, budapesti egyetemi tanár szerkesztette a monumentális munkát, amelyet 8 szines műmelléklet, 300 nál több kép és vázlat diszit és amelynek előszavát gróf Mikes János irta. II. Rákóczi Ferenc életéről dr. Balla Antal, az utolsó Rákócziakról *Lukinich* Imre, Rákócziról, mint hadvezérről *Markó* Árpád irt plasztikus monográfiát. Pollner Ödön Rákóczival közjogi szempontból, Huszár Lajos a kuruckor érmészetével, Kornis Gyula rodostói filozofiával, Mályusz Elemér a Rákóczi-kor társadalmával foglalkozik egy-egy remek tanulmány keretében. Rákóczi arcképeiről Kampis Antal, a Rákóczi-birtokok sorsáról Wellmann Imre ir nagyszerü cikket ebbe a mübe. Császár Elemér: „Rakóczi a magyar költészetben", Pukánszky Béla: „Rákóczi a német irodalomban", Haraszti Emil: „II. Rákóczi Ferenc a zenében", Szerb Antal: „A kuruckor költészete", Pillias Emile (Páris): „Rákóczi a francia irodalomban", Molnes-Müller Lipót: „Rákóczi a korabeli francia irodalomban", Moravcsik Gyula: „A grenoblei triptychon" cimen ir Rákócziról tanulságos monográfiát. A munka foglalkozik az ál Rákócziakkal, a XVIII. század Rákóczi kérdésével is. A második kötet végén pedig Ravasz László ir emelkedett hangú zárószót.

A Magyar Szemle Társaság „kincsestár" sorozatában egyébként ugyancsak a fejedelem halálának évfordulójára „II. Rákóczi Ferenc" cimen *Markó* Árpád irt elmélyedt studiumú tanulmányt.

Itt emlékezünk meg Rákóczi-ünnepségek többi szepesi vonatkozásairól is.

A Magyar Keresztényszocialista Magántisztviselők Szövetségében *Javornitzky* Jenő dr. leibici földink, magyar igazságügyminiszteri számvevőségi igazgató és számos egyesület társelnöke, II. Rákóczi Ferenc életéről és küzdelmeiről tartott előadást vetitett képekkel és gramofonzene kisérettel; 80 vetitett képen mutatta be a Rákóczi életével kapcsolatos eseményeket és helyeket, ezek között a konstantinápolyi és rodostói, valamint általában a törökországi életét.

A [illegible] frontharcos szövetség gyömrői csoportjában ugyancsak *Javornitzky* Jenő dr. méltatta a nagy fejedelem történeti jelentőségét és Nyiregyházán a városi szinházban rendezett nagy ünnepségen *Weiszer* Gyula igazgató mondotta az ünnepi beszédet.

A *„Hadrégész"* cimü Budapesten megjelenő és hadtörténelmi emlékekkel foglalkozó időszaki folyóirat utolsó száma kizárólag a ceglédi Rákóczi-kiállitással foglalkozik. A bevezető cikket *Barcsay-Amant* Zoltán, lapunk munkatársa irta, aki nagy anyagot bocsátott a kiállitás rendelkezésére. E kiállitáson látható a Szepesi vár és Szomolnok bányaváros képe, a petróci *Petróczy-kastély* (a kuruc vezér otthona), a petróci kegyuri templom és a lőcsei fehérasszony képe *Förster* Rezső munkájában, Barcsay-Amant Zoltán „Szepesség a magyar numizmatika prespektivájában" cimü cikke a *Szepesi Hiradó* ban, végül Thököly emlékérme kb. 1680-ból.

Emlékezzünk . . .

—

Április.

1780 *április 16.-án született* **Lőcsén** *Czauczik József, a táblabirókorszak legjelesebb és legtermékenyebb szepesi arckép- és oltárfestője. Atyja Czauczik Kristóf, anyja ismeretlen családnevü Erzsébet volt.*[1] *Czauczik Kristóf württembergi származásu burnót- és dohánykereskedő volt. Fiának a bécsi festőakadémiára 1803 ban történt felvételénél dohánygyárosként szerepel,*[2] *de ez enyhe tulzás lehet. Lőcsei dohánygyárról nincs semmi értesülésünk. Azt ellenben kőbe vésve őrzi egy emlék a régi „Weingarten"-ban, hogy Czauczik Kristóf szőlőkertet alapitott 1799 ben Lőcsén és a Mayer krónika feljegyezte azt is, hogy ehhez a szőlőkerthez az akkor Bécsben tanuló Czauczik József küldte Krafft udvari kertésszel való barátsága révén a venyigéket.*[3] *Czauczik József Lőcsén végezte az elemi és középiskolát,*[4] *ahol — mint egy tárcaszerü cikk 1864 ből emliti,*[5] *— Lerch József volt a festészetben első tanitója. Lerchről tudjuk, hogy az 1800. év körül Lőcsén mint szentképfestő működött,*[6] *s 1804-ben a kassai szinház részére Olympust ábrázoló függönyt festett*[7]*. Mindenesetre azonban nagy hatással lehetett Czauczik fejlődésére és pályaválasztására a kitünő dán arcképfestőnek, Stunder Jakabnak Lőcsén Adami Erzsébettel 1797-ben kötött házassága folytán*[8] *történt itteni megtelepedése, aki java műveit itt a Szepességen alkotta*[9]*. A XIX. század első tizedében, nem tudjuk meddig, Bécsben tanul Czauczik. 1810 tájától kezdve 1857-ben történt haláláig Lőcsén működött. Oltárképei sok szepesi templomban láthatók, igy Lőcsén az ev. templomban és a minorita templomban, Svábócon, Szentandráson, Leibicon, stb. Arcképek igen nagy számmal maradtak fenn tőle szepesi családoknál. Különösen Probstner András lőcsei földbirtokos és bányatulajdonos pártfogolta Czauczikot, akinek műterme a Mészáros utcában volt. 1857 junius 30 án műtermében a Ringre jövet, mikor a régi kaszárnya fedelének lángbaborulását észrevette, szivszélhüdést kapott.*[10] *(K. E.)*

[1] R. kat. anyakönyv. [2] Fleischer Gyula dr.: Magyarok a bécsi képzőművészeti akadémián, Budapest, 1935. [3] Szepesi Hiradó, 1930. szept. 20. [4] Weber Samu: Ehrenhalle, 295. [5] Zipser Anzeiger, II. Jahrg. No. 32. [6] Nepomuki Szent János-képe 1812-ből a Szepesi Múzeumban van özv. Máriássy Gézáné ajándékából. [7] Kassai levéltár, szinügyre vonatkozó iratai között van Lerch „Mahler Überschlag"-ja (dr. Váli L. szives közlése. [8] Ev. anyakönyv. [9] Iglói ev. templom oltárképe, arcképek a mindszenti Csáky-képtárban. [10] Weber: Ehrenhalle, 296.

HIREK.

□□□

SZEPESIEK ÉLETE TÁVOL A SZÜLŐFÖLDTŐL

—

Lőcsei öregdiák—magyar egyetemi tanár. Magyarország kormányzója *Pintér* Jenő budapesti tankerületi főigazgatót az egyetemi nyilvános rendes tanári cimmel tüntette ki. Ez a kitüntetés méltó elismerése annak a gigászi tudományos munkásságnak, melyet Pintér Jenő a magyar irodalomtörténetirás terén szinte versenytárs nélkül kifejtett. Hétkötetes hatalmas tudományos rendszerezése oly magasra emelte szaktudományát, hogy ez párját ritkitja a müvelt nagy népek tudományos életében is. De nemcsak Pintér Jenőt érte ezzel a kinevezéssel kitüntetés, hanem különös megbecsülés az államfő részéről a szegedi egyetem iránt is, amely egyhangúlag javasolta a nagy tudós kitüntetését. Pintér Jenő tudományos dicsősége ennek az egyetemnek fényét fogja elsősorban emelni.

Érettségi biztosok. A magyar kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a budapesti evang. leányliceumhoz *Szlávik* Mátyás dr. ny. teológiai akadémiai tanárt és a szarvasi evang. gimnáziumhoz *Mauritz* Béla dr. budapesti egyetemi tanárt a tanévvégi szóbeli érettségi vizsgálathoz kormányképviselőknek küldte ki.

Miniszteri elismerés. A magyar kir. belügyminiszter dr. *Menyhárd* Irén orvosnak, a Jugoszláviából kiutasitott egyéneknek az Országos Tenyész- és Haszonállat Vásártelepen, valamint a budapesti Fehérsastéri iskolában történt elhelyezése és közegészségügyi gondozása körül kifejtett buzgó és odaadó önzetlen tevékenységéért elismerését fejezte ki.

Halálozások. Szepesváraljai *Hennel* Emil nyug. altábornagy, a világháboruban a volt kolozsvári 103. népf. gyalogezred dandárparancsnoka, április 9 én hosszas szenvedés után Budapesten elhunyt. Temetése 12-én, délután volt a Kerepesi-ut melletti temetőben.

Pajor Sándor dr. magyar kir. egészségügyi főtanácsos, a dr. Pajor vizgyógyintézet és szanatórium r. t. megalapitója és elnökigazgatója 74 éves korában Budapesten meghalt. Az elhunytban *Telegdy Kovács* László dr. vegyészmérnök, lőcsei földink, apósát gyászolja.

Teltsch Róbert dr. ny. körorvos, bélai földink 81 éves korában az erdélyi Sárközujlakon elhunyt. A *Roth- Gresch,- Teltsch-* és *Alexy* családok gyászolják.

Batázs Károly főállatorvos, dobsinai földink, 58 éves korában Szegeden meghalt.

A debreceni szepesiek nagyszámú közönség által látogatott ünnepélyt tartottak. Az ünnepségen *Horvay* Róbert igazgató, a szövetség helyi elnöke Rákóczi Ferencről mondott emlékbeszédet, *Fux* Antalné vetitettképes előadást tartott, dr. *Kováts* Andor egyetemi tanár pedig a Szepesség multjának eddig kevésbbé közismert adatait ismertette a legujabb tudományos publikációk alapján, különösen kiemelve *Fekete Nagy* Antal, *Divéky* Adorján és *Mattyasovszky* Elemér kutatásait.

Jubiláris ünnepség Rozsnyón. *Kirschner* Zsigmond rozsnyói vászonnemű kereskedőt, gölnicbányai földinket, aki fivére *Kirschner* János budapesti ismertnevű belvárosi kereskedőnek és aki a hires Wein féle késmárki gyár rozsnyói lerakatát is képviseli, polgártársai meleg ünneplésben részesitették abból az alkalomból, hogy 25 év óta áll a rozsnyói kereskedők testületének az élén. Kirschner Zsigmond ezenkivül a Szepességi Bank rozsnyói fiókigazgatóságának elnöke és a Rozsnyói Kaszinó alelnöke. Az ünnepséget bankett követte.

A pápai nuncius Csiszárik püspök betegágyánál. Serédi biboros-hercegprimás után ujabban Angelo Rotta c. érsek, apostoli nuncius titkára, dr. Kaldewey Umberto nunciaturai ügyhallgató kiséretében meglátogatta a budai János Szanatóriumban betegen fekvő *Csiszárik* János c. püspököt, Magyarország volt kánonjogi tanácsosát a római szentszéki követségen. A nuncius nagy örömmel látta, hogy Csiszárik püspök állapotában erős a javulás.

Előadások. Budapesten, a Nemzeti Egység III. kerületi táborának művészcsoportja jól sikerült magyar estjén K. *Votisky* Alice zeneszerző és dalénekesnő földink ismét tomboló sikert aratott néhány szebbnél-szebb saját szerzeményü magyar dalával. — *Mohr* Győző dr. tanár, iró a Budai Evangelikus Ifjusági Egyesület kulturestjén mint egyház tanácsos tartott előadást és *Haltenberger* Mihály dr. egyet. rk. tanár a Szent István Akadémián „A technika szerepe Északeurópa tájképében" cimü tanulmányát mutatta be.

Bókay János dr. szerzői estje. Bókay János dr. budapesti ny. egyetemi tanár, aki orvosi tudományával sokezer beteg gyereket gyógyitott meg hosszú praxisa alatt, pihenésképpen a legnemesebb szórakozást: a zenét müveli. Komoly, jó hangversenyeken mindig ott van. De ezenkivül ő maga is muzsikál és komponál is. — Szerzeményei egy részét most mutatták be Budapesten a Kis Akadémia Esterházy-utcai előadótermében. Két áhitattal teli egyházi ének, Ádám Lajos Palestrina kórusának az előadásában. Dalok: meleg poézisre hajló egyéniség és előkelő, artisztikus izlés kifejezői. Lágy líra a Heine-költemények zenéjében, egy-egy kitörő, drámai akcentus, mint a Bergstimme-ben. Formakészség és egészséges, közvetlen harmonianyelv. Egy cello darab: „Merengés". Keresetlen, egyszerü és nobilis dallam, romantikusan álmodó hangulatu. És végül zamatos, kedves magyar nóták. A szereplők: Némethy Anna mély, sötét mezzoszopránhangú, intelligens és kulturált művésznő. Pilinszky Zsigmond európai hirű énekesünk. Wein Gábor mu-

muzikálisan, puhán cellózik.. A zongorakisérők: Ábrányi Emil karnagy és Isoz István, finoman alkalmazkodók. Az est középpontja Bokay professzor előadása volt: „*Liszt, Chopin és még néhány zongoravirtuóz kezéről*". Az orvos és zenész tudása egybeforrt ebben az érdekes essayben, amelyben Bókay dr. anatómiai magyarázatokkal világitotta meg az izmok müködését zongorázás közben és szemléltetően hasonlította össze nagy zongoraművészek kezét és játékát. A komoly témát egyéni élmények eleven elmondásával, zenetörténeti anekdoták vidám színfoltjaival élénkítette. A vetítettképekre nem is lett volna szükség, mert a szavakból nemcsak a művészek kezének a képe alakult ki, hanem az egész egyéniségük, életük, a munka hétköznapjain és a sikerek ünnepein. A termet zsufolásig megtöltötték Bókay professzor hívei és sugárzó szeretettel, melegen, lelkesen ünnepelték. (*Op.*)

Szaktanulmányok. *Moesz* Gusztáv dr. ny. muzeumigazgató a Kertészeti Szemle legujabb számában kifejti, hogy mi idézi elő a növények hervadását, *Oszvald* György dr. magyar kir. miniszterelnökségi miniszteri oszt. tanácsos a Külügyi Szemlében a kisebbségi jogvédelemről ir, *Fáykiss* István dr. Budapest fővárosi tisztviselő Az Americaná-ban az Americana Scholái-ról értekezik és *Lázár* Béla dr. muzeumigazgató a Magyar Művészetben a nemrégiben előkerült huszonnégy *Szinnyei-levél* alapján a nagy mester müncheni tartózkodásával foglalkozik érdekes cikkében.

Hogyan kapott Burgyán szepességi honatya kölcsönt? A budapesti „Magyarság" a régi magyar politikai világ apróságaiból közöl egy csokorra valót. Itt olvassuk az alábbi kedves epizódot: „Burgyán Aladár szepesmegyei honatya a koalició alatt sem Budapesten, sem szükebb hazájában nem tudott kölcsönt kapni, amiért is ujságiró barátai azt a hirt lanszirozták a budapesti lapokban, hogy Burgyánt már legközelebb kinevezik államtitkárnak a kultuszminiszteriumban. Ennek az ügyeskedésnek megvolt a kellő hatása, mert a hir közzétételét követő napon a lőcsei takarékpénztár táviratilag felajánlotta a Burgyán által nemrég kért, de az intézet által visszautasitott kölcsön duplaját.„

HIREK A SZEPESSÉGRŐL.

●●●

LŐCSE.

Eljegyzés. *Henkrich* József lőcsei ker. bírósági fogházfelügyelő bájos leányát, Annát f. hó 21-én jegyezte el *Heittinger* Alajos lőcsei vasuti fősoffőr.

Házasság. *Zahradniček* Lajos államvasuti alkalmazott f. hó 24 én házasságot kötött *Velky* Máriával.

Halálozások. *Gonda* János lőcsei kőművesmester 76 éves korában elhunyt. Temetése e hó 23-án nagy részvét mellett ment végbe. Nagyszámu rokonság gyászolja. — A lőcsei kórházban elhunyt 62 éves korában Ágost Achácius. Holttestét Strázsára vitték s ott temették el. — *Husz* Károly, a Szeszfinomitónak 33 éven át hüségesen szolgált alkalmazoftja, f. hó 24.-én 66 éves korában elhunyt. Pénteken temették el az ev. sírkertben. Az elhunytat Durándon lakó nővére gyászolja.

Magyarnyelvü májusi ájtatosságok lesznek a Szent Jakab templomban minden szerdán és szombaton este 7-kor. Reméljük, hogy magyar katolikusaink egyházi hatóságunknak ezt az előzékeny gondoskodását a mult évi panaszok okának kiküszöbölése érdekében kellő módon és hálás szivvel fogják méltányolni s minél nagyobb számu megjelenéssel, valamint az énekkarban való buzgó közremüködéssel fognak tanuságot tenni vallásos buzgóságuk mellett anyanyelvünkhöz való forró ragaszkodásunkról.

A Budapesti Nemzetközi Árúmintavásárra

igazolványok és utazási csekkek kaphatók

a Szepesi Hitelbanknál

Levoča—Lőcse.

A Kaszinó választmányi ülésén, amelyet az évi rendes közgyülésen felhangzott inditványok tárgyalása céljából mult héten tartott a választmány *Ujfalussy* Béla ny. kuriai biró elnöklete alatt, a választmány tagjai igen nagy számban vettek részt. A másodkönyvtárosi állás betöltése folytán megüresedett helyre *Barla-Szabó* Titusz ny. főreálisk. tanárt hivták meg a választmányba. Határozatba ment, hogy az asztalok teritékéhez való s kaszinói tulajdont képező leltári tárgyak a bérlő vendéglősnek nem adhatók használatra; továbbá, hogy a Kaszinó helyiségeinek alkalmi bérletbeadása eseteiben a tisztogatást a Kaszinó végezteti, kivéve, ha a bérlő vendéglős veszi igénybe a helyiségeket bankett céljára. A rendes tagdijat nem találta leszállithatónak a választmány, ellenben elhatározta, hogy alapszabálymódositást dolgoz ki, amely szerint a helyi fiatalság tagjai havi két korona dij fizetése mellett rendkivüli tagokul legyenek felvehetők. A könyvtárra vonatkozólag elhatározták, hogy felkérik az olvasókat, hogy a hiányos könyvekre azok kiselejtezése végett figyelmeztessék a könyvtárost, az uj könyvek beszerzését pedig bizottság helyett a könyvtárosra bizták, aki azokat az olvasók igényeinek megfelelőn fogja intézni.

A községi magyar könyvtár a legközelebbi könyvtárórát — a május 1.-i munkaszünet miatt — csütörtökön, május 2.-án, d. u. fél 6-tól fél 7-ig tartja.

Sulyos motorbiciklis baleset. F. hó 24-én délután 5 óra tájban Klaucso Mátyás lőcsei utmester motorbiciklijén, amelyen kivüle Zalka Alajos államépitészeti mérnök és Kummer Gyula lőcsei fakereskedő ültek. Igló és Iglóhuta között eltörött a villa s a gép az árokba zuhant. Zalka mérnök a motor alá került s a fején sulyos sérülést szenvedett, Kummer a lábán és kezén sérült meg, Klaucso csak könnyebben a lábán.

35 éves érettségi találkozó megrendezése céljából felkérjük volt iskolatársainkat, kikkel az 1900 ik évben a lőcsei főreáliskolában érettségiztünk, legyenek szivesek cimüket velünk közölni: Blattny Tibor áll. erdőigazgató Liptóujvár, vagy Kőri Antal magánhivatalnok Spišská Nová Ves (Igló).

40 éves maturai találkozó esetleges megtartása céljából felkérem mindazon volt iskolatársaimat, akik az 1895. évben a lőcsei reáliskolában érettségiztek, közölnék velem cimüket. Közölhetik azok cimét is, akikről feltételezik, hogy e lapot nem olvassák. *Spengel* Sándor erdőmérnök (Cim: Smižany, okres: Spiš. Nová Ves.)

Talált kincs, — amely nincs. Lapunk mult számában megírtuk, hogy a régi Justus-ház frontján üzletnagyobbitásnál a régi árkádok egyik oszlopa tünt elő, amelynek kiemelése és a Szepesi Muzeum részére való biztositása iránt a Szepesi Történelmi Társulat lépéseket tett. Ugy látszik a Társulat érdeklődése keltette a hitet egyes emberekben, hogy ott kincset leltek. Bizonyára nem tudják elképzelni, hogy máladozó kődarabok is lehetnek érdekesek a város egykori képe és épitkezése szempontjából. Mint az már ilyenkor szokás, az egyik ember annyit mond, hogy itt *talán* kincset leltek, a másik már azt állitja, hogy itt *okvetlenül* kincset találtak, a harmadik már meg is irja a Sl. Východnak s a Východból átveszi minden lap s a végén már pontosan tudják, hogy 140 darab középkori arany volt az oszlop alatt a abból ennyit és ennyit kap ez meg ez. Sajnos, az egészből semmi sem igaz.

Hirek a lőcsei ker. bíróság köréből. Joščák András 32 éves utazót, aki Vojt vics István batizfalvi plébánostól 100 korona előlegett vett fel képekre s nem szállitotta azokat, 6 havi börtönre, — Virosztek József 22 éves podolini lakost, aki Klein ottani mészárostól 125 korona értékü szalonnát lopott, 4 havi fogházra, — Kandrács János 29 éves kravjáni cigányt, aki egy ottani lakost életveszélyesen fenyegetett meg, 2 havi fogházra itélte jogerősen a ker. bíróság. — Gotthardt Mária 48 éves szakaróci lakost, miután az ellene csehellenes fenyegetés miatt emelt rendtörvényes vád nem nyert beigazolást, felmentette a bíróság.

Kleines Familienhaus

(2 Zimmer und Küche) mit schönem Obstgarten zu verkaufen.

(Levoča-Leutschau, Kasernenga se 5.)

SCHMIDTHAUER-féle

Igmándi A VILÁG

legtartalmasabb és leghatékonyabb természetes keserűvize.

Gyógyértéke megbecsülhetetlen!

A normális adag fél pohár (100—120 gramm), de legtöbbször már 3—4 evőkanál is elegendő. Legmegfelelőbb reggel, éhgyomorra használni.

Egy két órán belül fájdalommentesen és tökéletesen **kitisztitja a gyomort és beleket.** Eltávolítja a betegségek baktériumait.

Az Igmándi keserűviz **az egyedüli,** amely a szokásos **nagy üvegek** mellett, 0.35 literes **kis üvegekben is** kapható. Ez az újitás közkedveltségnek örvend az olcsóbb ár és kényelmesebb kezelés (utazásoknál, stb miatt.

Használati utasitás és különleirás minden üveghez mellékelve.

IGLÓ

Kormánybiztosi kiküldetés. A tanügyi kormány a késmárki ev. reálgimnázium f. hó. június havi érettségi vizsgálataihoz kormánybiztosként *Marcsek Andor* iglói áll- reálgimnáziumi tanárt küldte ki.

Arcképleleplezés. *Kalmár* György iglói közkedvelt tüzoltóparancsnokot folyó hó 23-án, névnapja előestéjén a tüzoltóság meleg ünneplésben részesitette. Ez alkalommal leleplezésre került Kalmár parancsnok életnagyságban megfestett arcképe is, melyet a tüzoltó laktanyában helyeztek el. A kis házi ünnepségből látható volt az a fanatikus ragaszkodás, mellyel a tüzoltóság kivétel nélkül, parancsnoka iránt viseltetik. Sajnálatos, hogy a szép összhangot kivülről jövő támadásokkal akarják most megzavarni és a teljesen politikamentes, emberbaráti intézménybe a köznapi politikát is bevinni. Reméljük azonban és bizunk a parancsnok erélyében, hogy ez be nem következik s hogyha már napjainkban minden agyon is van politizálva, az iglói tüzoltó egylet hü marad dicső multjához s a megirandó krónikából kimarad a politika.

Házasság. *Tréger* Lajos a Kulturanyomda társtulajdonosa e hó 29-én vezeti oltár elé *Miskovič* Mártát a liptószentmiklósi evang. templomban.

Esküvő. Tobák József gépész oltárhoz vezette húsvét hétfőjén özv. Stamberger Máriát Iglón.

Halálozás. Egy esztendő óta immár a harmadik haláleset boritja gyászba az iglói Jantner-családot. Folyó hó 19-én néhány napos rosszullét után elhunyt özv. *Jantner* Armandné szül. Fábry Rozália életének 81. esztendejében. Magas kora ellenére is az utolsó napokig viselte a háztartás gondjait és a régi, jó polgárasszonyok nem lankadó gondosságával szorgoskodott otthonában, amig most váratlanul követte két, korán elköltözött menyét a halálba. Két fia: *Aurél* földbirtokos kos, *Erwin* ügyvéd, két unokája, testvére özv. *Gabosné* Fábry Vilma valamint kiterjedt rokonság gyászolják. Temetése husvét vasárnapjának délutánján nagy részvét mellett ment végbe.

Halálozás. Folyó hó 22 én hosszú szenvedés után halt meg *Stempel* szül. Stark Erzsébet 85 éves korában. Az elhunytban Übelauer Mihályné szül. Stempel Erzsébet édes anyját gyászolja. Temetése f. hó 24-én volt nagy részvét mellett.

Május elsején a posta, táviró és távbeszélő hivatalokban a szolgálat olyan lesz mint, vasárnap.

A vadászegylet közgyülése Az iglói vadászegylet e hó 16.-án tartotta évi rendes közgyülését *Schmidt* Viktor helyettes elnök vezetése alatt. A legutolsó rendkivüli közgyülés jegyzőkönyvének felolvasása és jóváhagyása után *Kozlovszky* Kázmér fővadász olvasta fel kimeritő évi jelentését, amelyben a vadászegyletnek a viszonyokhoz mért kedvező eredményü tevékenységéről számolt be. Igy az egylet által alkalmazott vadőr révén, a szigorubb ellenőrzés az orvvadászatot lényeges csökkenfette, amely tény a nagyvad számának növedekésében jelentkezik. A vadállomány gondozása a tél folyamán etetőhelyek létesitésével eredményesen történt. *Koromzay* Frigyes az egylet pénztárának forgalmáról és állásáról adott számát folytatólag. Jelentéséből kitünt, hogy az egylet penzügyei rendben vannak és az év kielégitő eredménnyel, azaz felesleggel zárult. A szervezeti ügyek elintézése után elhatározta a közgyülés, hogy a mult év julius 13.-án elhunyt elnökének, néhai *Koromzay* Frigyesnek helyét csak a gyászszév letelte után fogja betölteni és érdemei elismeréseképpen arcképét megfesteti a kaszinó vadászszobája számára. Halála napjának évfordulóján pedig nagyitott fényképét fogja az egylet kedvenc tartózkodási helyén, a Murányon levő vadászkunyhóban leleplezni. Ezzel a teljes számban megjelent tagok részvételével megtartott közgyülést berekesztették.

Áthelyezés és kinevezés. *Soltész* Ernő vasuti tisztviselőt, iglói földinket Ungvárról Szepesolaszira helyezték át állomásfőniki minőségben.

A városi képviselőtestület hétfőre kitüzött közgyülésének napirendjén egyebek mellett Estefanyi Rezső városi erdőtanácsos és Zavalidroga Nándor városi pénztári ellenőr betegszabatság és nyugdijaztatás iránti, Novák János városi főszámvevőnek pedig betegszabadság iránti kérvénye szerepel.

Népünnepély lesz a Madarászparkban május elsején. Beléptidij 3 korona.

Műsoros előadás. Az evang. polg. leányiskola kedden, április 30-án este 8 órakor müsoros előadást rendez a következő müsorral: Slowakischer Gesang, Schülerchor, — Die Blumen im Dienste des Schönheitssinnes, Lehrerin Margit Szutórisz. — Rosenwalzer. — Die Rose, Monolog, Grete Breuer. — Schmetterlingtanz. — Klavierspiel. A szülők és az iskola jóakarói és barátai tisztelettel meghivatnak. Önkéntes adományckat az iskola céljáira köszönettel fogadnak.

Karpathenverein Iglói Osztálya f. hó 28-án egész napi kirándulást rendez a Hernádvölgybe. Indulás a reggeli személy vonattal 7 óra 58 perckor. Káposztafalváról gyalog a Zöldhegyen át a Tamásfalvi-kilátóra. Visszaérkezés este kb. 19 órakor. Menettartam: 6 óra: vezető: Marcsek Aladár osztályelnök.

Köszönetnyilvánitás. Néhai Jantner Armandné úrnő után koszorúmegváltás cimen Kummer Dávid úr és családja és Hercz Jenőné úrnő 30—30 koronát, Baranyi Lajosné és Beck Lajos úr és neje özv. 100·—, valamint özv. Róth Arnoldné szül. Jantner Aranka úrnő, Budapestről 50·— koronát juttatott a helybeli ev. Diakonisza Nőegyletnek, mely hálásan köszöni ezuton a nemeslelkü adományokat.

Nyilvános köszönet. *Nádas Sári* úrleány egyház-tagunk elhunyta alkalmából a Nádas család egyházunknak 100 K-t adományozott. A mélyen sújtott, vigasztalhatatlan családnak — részvétünk kifejezése mellett — ezúton mondunk hálás köszönetet. Az iglói ref. leányegyház presbiteriuma.

Baleset. Barta mérnök Hviezdoslav utcai házának az átakaritási munkálatainál egy régi fal leomlott s a pallért és egy munkást maga alá temetett. A pallér könyebben serült meg, mig Hozza nevezetű munkás lábát törte.

Orvhalászat miatt előállitotta a helybeli rendőrség Cujek Emil, Platko Rezső, Kosuth Béla és Heldák Gusztáv munkásokat, kik e hó 23-án éjjel a Hernádnak a sportpálya mögötti szakaszában hálóval halásztak és 32 kg halat fogtak. Az orvhalászok nyomravezetőjének megjutalmazása bizonyára serkentőleg hatna, ami viszont csökkentené az orvhalászok merészségét a jövőben. A halállomány tömeges pusztitásának jó ellenszere ez, ami a figyelmébe ajánlható a helybeli halásztársulatnak, amely a nyomravezető kilétét a rendőrségen megtudhatja.

Figyelmeztetés. A helybeli rendőrség mindazok ellen, kik falusi cigányoktól szenet vagy vágott fát vásárolnak, orgazdaság miatt szigorúan fog eljárni, mert a cigányok, lopott szenet és fát adnak el.

Értesitès.

Értesitem a n. é. közönséget, valamint a szeszgyártulajdonos és földbirtokos urakat, hogy *Spišská Nová Vesen, (Iglón) Kápolna-u. 15. alatt*

kádár mühelyt

nyitottam. Készitek mindennemü hordókat, kádakat, nagy szeszgyári kádberendezéseket Az e szakmába vágó javitásokat olcsón vállalom. A n. é. közönség szives pártfogását kérem

kiváló tisztelettel

Jozsip Tivadar

a debreceni keresk és iparkamara által ezüst éremmel kitüntetett kádármester.

Váltsa meg vásrigazolványát a

Budapesti Nemzetközi Vására

Május 3—13.

50-33%-os utazási kedvezmény.

Vásárigazolvány kapható: **Spišská Nová Vesen a Slovenská všeobecná úverná banka iglói fiókjánál.**

Lótuiajdonosok figyelmébe. Lósorozás lesz az iglói járásban a következő napokon és helyeken: május hó 20. és 21.-én 8 órakor Iglón, május 22.-én 8 kor Márkusfalván, május 23.-án 8-kor Márkusfalván, 13 órakor Körtvélyesen, máj. 24.-én 8 kor Szepesolaszin, május 25.-én 8-kor Létanfalván és május 27.én 8 órakor Káposztafalván. Közelebbi felvilágositás a hirdetményeken, melyeket minden községben kifüggesztettek.

MAGAS TÁTRA

Fejér Endre †. F. hó 15-én, tevékeny életének 75. évében elhunyt Dobsinán *Fejér* Endre, a városi vendéglő bérlője, akit a Tátravidék természetjárói mind jól ismertek és szerettek, mert 35 év óta a világhirü dobsinai jégbarlang vendéglőjét vezette. Százezrek fordultak meg ő nála, akiket mindig meleg szeretettel fogadott, tanácsokkal és mindenek felett messze földön hires konyhájának kitünő főztjével látott el. Jó magyaros konyháját nem győzték dicsérni a távoli külföld fia sem, ha egyszer megkóstolták izes fogásait. A közelebbi környék szülöttei pedig ugy tértek be már mint otthonukba az ő vendégszerető házába, ha a csodabarlang büvös világába vezetett az utjok. Tiz év óta a barlang is az ő keze alá tartozott s ő valóban mindent megtett, hogy a Tátravidék e páratlan természeti ritkaságának látogatottságát emelje. Áldás emlékére!

Eszt és litván ujságirók látogatása. F. évi május hó 26. és 27.-ére 18 előkelő eszt és litván lap szerkesztője és munkatársa érkezik a Tátrába s az uj, csorbatói Móry-szállóban fog megszállni.

Májusi siverseny. A Karpathenverein sízakosztálya (székhelye Tátraszéplak) május hó 1.-én tartja meg szokásos nemzetközi lesikló versenyét a Nagytarpataki völgyben. Start d. e. 11 órakor, a verseny napján közlendő helyen. Sorsolás május 1-én reggel fél 8 órakor a tarajkai Sportszállóban. Versenybirák *Freyer* György dr., *Piovarcsy* Károly és *Zuber* Oszkár; döntőbirák *Hefty* Gy. Andor, *Wein* Aladár, *Thern* Aladár; orvos Szalóki Dezső dr. Résztvehetnek a HDW és a FIS be tartozó egyesületek tagjai egyenként és hármas csoportokban. Nevezési dij 5 korona. Nevezési határidő április 30.-án, 18 óra. Nevezéseket elfogad Freyer György dr., Tatranská Polianka. A lesiklóverseny győztese a Karpathenverein vándorserlegét (1932 és 1933: a lengyel Marusarz Stanislav, 1934: a magyar Iglói László nyerte el,) a győztes csoport a Pavella vándordijat (1934: Magyar Siszövetség) nyeri el. Dijkiosztás 14 órakor a tarajkai Sportszállóban.

INNEN-ONNAN.

Gyilkolt a mozsár. Emberemlékezet óta szokás az Iglóval szomszédos Harikócon a Feltámadás ünnepe alkalmával a mozsárdurrogtatás. A legutóbbi husvét vasárnapjának délelőttjén tragikus eset vetett idő előtt véget a népszokásnak. Az egyik mozsárba a kelleténél valószinüleg több puskaport tölthettek, mert a gyujtás után üdvlövés leadása helyett felrobbant és szerteszéjjel repülő darabjai közül az egyik ugy ütötte halántékon Laclav Józsefet, hogy a 63 éves ember egyetlen jajszó nélkül összeesve szörnyethalt. A csodával határos, hogy több áldozata nem volt a szerencsétlenségnek.

Orvosi hir. Dr. *Halmi* Jenő bőr- és nemi betegségek szakorvosa, rendel Košicén, Fő utca 25 szám, illetve Harang-utca 12. szám alatt (átjáró ház) d. e. 9—12-ig d. u. 3—7-ig. Rendel a Liečebny fond és a többi alapok részére is.

SPORT.

Az iglói AC fekete husvétja Az SK Bratislava rendezésében husvét két napján Pozsonyban folytak le a Dunaserlegért a labdarugómérkőzések Soroksár, a pozsonyi Ligeti, SK Bratislava és az iglói AC között. A torna, amelyben az SK Bratislava győzött, egyetlen meglepetése a kritika egyhangu megállapitása szerint az iglói csapat gyenge szereplése volt, ami azonban a hazai beavatottakat nem érte teljesen varatlanul.

SK Bratislava-iglói AC 10:2 (7:0). Az iglói csapat nem bizonyult méltó ellenfélnek. Az SK Bratislava nagyszerü napot fogott ki, különösen csatársora volt elemében. A legjobb emberük Kardos volt, aki mint góllövő és mint a góllhelyzeteket előkészitő nagyszerü munkát végzett. A védelemnek nem volt nehéz helyzete. Az iglóiak játékaban nem volt tervszerüség, csatársorukból hiányzott az átütő erő.

Ligeti—iglói AC 3:1 (1:0). Az előző napi gyenge játékhoz képest mindkét csapat javuló formát mutatott, sőt a mérkőzés időnként elég érdekes volt. A Ligeti csapatában hosszu szünet után ismét szerepelt Mayer II., akinek beállitása növelte a csatársor akcióképességét. Az iglóiak is jobbak voltak, de csatársoruk most is gólképtelennek bizonyult. Az első félidőben a Ligeti volt a többet támadó fél s a 23. percben Mayer II. berugja a vezető gólt. A félidő vége felé az iglóiak is feljönnek, de a Ligeti védelem szilárdan áll a lábán. Helycsere után Ligeti támadásokkal kezdődik a játék. A 4. percben Mayer II. kapufát lő, majd a 15. percben Mihalovics ujabb góllal növeli a Ligeti előnyét. A 29. percben Faccot fellökik, a biró tizenegyest itél Igló ellen s ezt Meidlinger értékesiti. A 33 percben tizenegyes van a Ligeti ellen s ebből az iglóiak egyetlen góljukat.

Iglói SK—Poprádi PAC. 1:3 (0:2) Az iglói SK husvét vasárnapján avatta fel az uj fedett tribünjét szépszámu nézőközönség jelenlétében. Rund az SK elnöke, Mikolaj igazgató, Draovhský városbiró és Napravnik tanár méltatták a fiatal klub rohamos fejlődését és igen szép teljesitményeit. A mérkőzés gyenge iramu volt és a győzelmet megérdemelték. A hazaiak kicsit elbizakodva játszottak, gólokat Scholtz 2, Kökény illetve Neupauer rugtak. Góč játékvezető jó volt.

Poprádi PAC—iglói SK 5:1. Revansképpon Poprádon játszva husvét hétfőn.

Köszönetnyilvánitás.

Fogadják mindazok hálás köszönetünket, kik szeretett edesanyánk ill. nagyanyánk

Jantner Armandné

szül. Fábry Róza

elhunyta alkalmával részvétükkel felkeresték, virágokat adományoztak avagy drága halottunkat utolsó útján elkisérni szivesek voltak.

Sp. Nová Ves, (Igló) 1935. apr. 23.

A gyászoló család.

FILMSZINHAZI HIREK.

IGLÓ.

Szombat-vasárnap-hétfő, ápr. 27—28—29-én: „Kétszer esküvő“ a cime a szezon legjobb szuperfilmének, amelyben Renate Müller, Adolf Wohlbrück, Georg Alexander, Hilde Hildebrandt és Adele Sandrock böven gondoskodnak a jó hangulatról.

Vasárnap, ápr. 28-án: d. u. fél 3 és 4 órakor „A fehér mámor“ A legpazarabb és legvidámabb téli hangos sportfilm filléres előadásban.

Kedden, ápr. 30-án: Richard Tauber legjobb operetje: „A szerelem melódiája“ kerül reprizelőadásra. Partnerei: Lien Deyers, Szőke Szakáll, Adolf Wohlbrück, Ida Wüst. Helyárak: 2·20, 3·20, 4·20 K.

Szerda-csütörtök, május 1—2-én: Annabella Harry Baur szenzációs nemzetközi kémfilmje „Moszkvai éjszakák“. Mesterien rendezett, millios nagyfilm, amelynek eselekménye Oroszországban, a világháboru harmadik évében játszódik le. Az 1935 év legkiemelkedőbb nagyfilmje mindenkinek örök élménye marad.

LŐCSE

Szombat-vasárnap, ápr. 27—28 án: „Mindenki szerelmes“ (Das verliebte Hotel) Nagyszerü vigjáték elsőrangu szerepelőkkel ugymint Anny Ondra, Peter Voss, Fritz Odemar, Erika Glässner.

Hétfőn iskolaelőadás. Kezdete 4, 6, 8 órakor. „Az eszkimó vadászok“ Helyárak: 1·—, 2·—

Szerda-csütörtök, május 1.— 2.— „A csikágói szökevény“ Modern társadalmi regény. Főszerepben: Gusztáv Fröhlich, Luise Ulrich, Paul Kemp, Adéle Sandrock, Lil Dagover.

Egyformán jó minden margarin?

Nem! Mennél nemesebbek a fölhasznált nyersanyagok, mennél tisztább és egészségügyileg kifogástalanabb a gyártás, minél képzettebbek és tapasztaltabbak a szakemberek, akik az előállitást vezetik, annál jobb a margarin. Természetes, hogy a margarin minősége befolyásolja az árát is. A legjobb margarinnak valamivel drágábbnak is kell lennie, a silányabb minőségünél. Máma felülmúlhatatlan a

VITELLO MARGARIN

Meg akarja nézni,

hogy milyen tisztán készül a Vitello? Kérem tekintse meg példás üzemeinket az Elba-parti Tetschen mellett, Krischwitz-ben.

Hirdessen lapunkban!

Nyomatott a „KULTÚRA“ könyvnyomdában, Spišská Nová Ves-Iglón, Masaryk-sor 57. — Telefon 50. — Kiadó és felelősszerkesztő: POLNISCH ARTUR.

Czauczig József MDK

Virágcsendélet

Mücsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

MDK

Czauczig József

Almássy Lajos

M.Biedermeier kiáll. képes tárgymutató. 1937. nov.

Műcs. 33 l.

Magyar Néprajzi Múzeum — 6000 db — 64.85783 Kö

MDK

Czauczig József

Prihradny János családja körében

M.Biedermeier kiáll. képes tárgymutató. 1937. nov.

Mics. 33 l.

Magyar Néprajzi Múzeum — 6000 db — 64.85783 Kö

MDK

Czanig József festő
(1781-1857.)

Bécsben tanul. Felvidéken fest archépeket, oltárképeket

Déri Múzeum Képtára, Debrecen, 1954. 23. lap

Czauner József festő
1781 – 1857

M. D. K.

Löcsén festett arcképeket s oltárképeket

Kampis, Magy. műv. Bpp. 1960 489

Czausig József

neve emlétve

Kampis Antal „A magyar lépzőművészet története"

Népszava 1972 május 20
fiold

Czamsig

l.

LykaMagyműI300-50

122, 127, 162;
181.426-7

1.

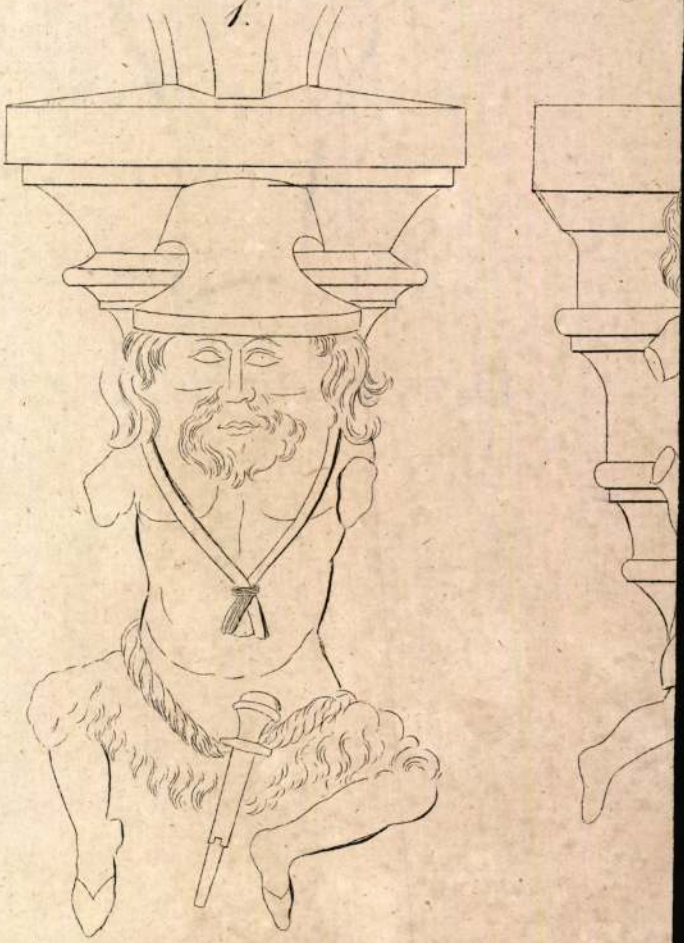

Czaňczik József

Jestö

l.

Szana 1890

44. l.

(Szana T.: A m. nü-
vészet. századunkban.
Bp. 1890. 44. l.

A drapéria hullámzik a fény-
hogy olyan ez a mozgalmasság,
és pihenő nyugalomba olvadna
fejét anyjától és játszó-
éz. Elutasító mozdulatot tesz
gyekszik ~~a fejét felkináló~~
A Gyermek merész rövidülés-
ó anya mozdulatainak megfi-
hardoi finomságu és coreggioi
onna lehunyt szemei és a mo-
nába viszik a szemet.
etése/ Coreggio egy érettkori
rajta azonnal,észre. Az egyik:
vözitő testéből árad, a másik:
dot teremt.
ve karjaiban tartja a Kisdedet
k rajongásával. Mintegy magába
zépséget, amit a kis Jézus
és szeretetet lehel beléje.
ca örömet, indulatot és bol-
ok egymást tiporva sietnek az
ozgalmasság... Mennyi megille-

en az a körülmény, hogy a mes-
vforrást használta, hanem a
lágitó foltot, amely minden
vat örömre derit sugárzó ra-
k technikai fogás, ennek szim-

Czanczik József

l.

Szépm. Mur. Évk

VIII. 175. l.

Czaurig József

1789 – 1853/7

Művészeti Lexikon 1967.

Koller Sándor, alispán V. 193

M.D.K.

Czausig József, festő (1781-1857)

Löcsén működött, s néhány átlagon felüli portréját és oltárképét a Nemzeti Galéria őrzi. Feltehető, hogy egy ideig az ugyancsak Löcsén született Markó Károly rajztanára volt.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

249. old.

Czausig József festő

T 16
8 0

P.M.

Czausig József (Lőcse, 1781. ápr. 2. -- Lőcse, 1857. jun. 30.): festő. A bécsi akadémián tanult, majd visszatérve Lőcsére, oltár-, de főképp arcmásfestészettel foglalkozott. A mesterség közepszerűről csak ritkán emelkedett fel egy-egy alkotása. Oltárképei Rozsnyón és Rimaszombatban is vannak, arcképei főleg a Szepességen találhatók.

Magyar Életrajzi Lexikon

Czauzig

l.

[Lykanemzromantika

87.185.l.2

Czauczik József

Lőcséről, dohánygyáros fia, 24 éves korában, 1803-nov. 7-én iratkozott be.

Aul. 1803
24
1779.

lásd Fleischer Bécs 36 l.

Czauczik József, Lőcséről, dohánygyáros fia, 24 éves korában, 1803 nov. 7-én iratkozott be.

Doszkár János és Ferenc

Háztalarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 853.

Czauczig József

írád

Bort Kéterer

279. l.

Repr.

A Prihradny család

619. 7.

Bortnyik - Hevesy - Rubinovszky: Kéterer év festészete Bp. 1943. 279. l.

(Keppel-)

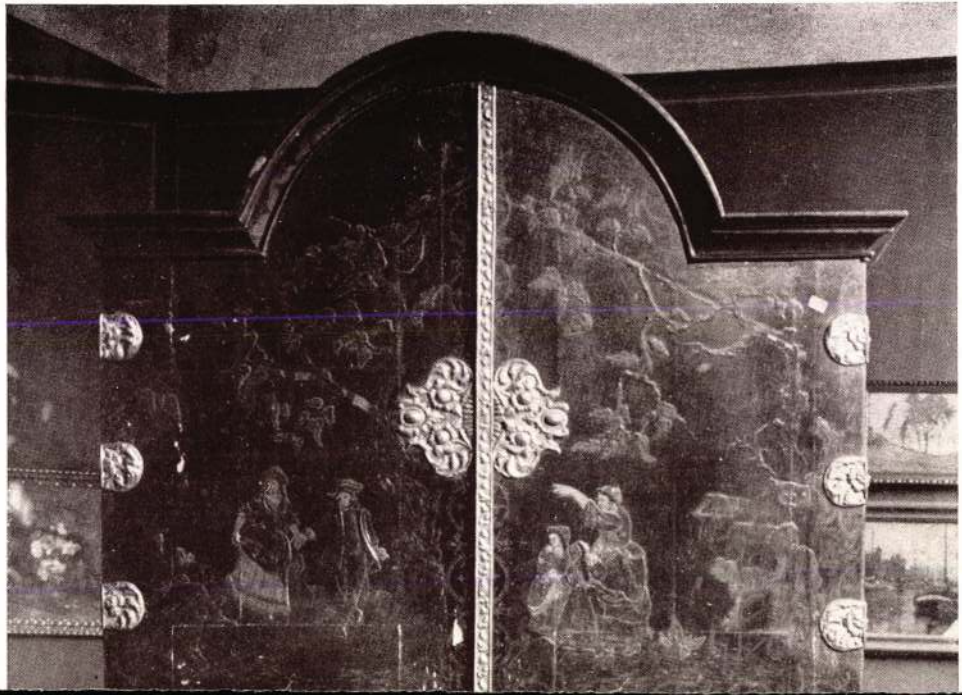

Czaużig József

A Prihradny-család
c. kepe repr.

Héjjas János: A magyar biedermeier, hor művészete: Magyar Művészet
1938. 20. l. 22. l.

FÜSZER — GYARMATÁRU — TERMÉNY

1/4 kg rózsa paprika	P .60
5 dg. csemege „	P —.26
10 dg bors	P —.50
10 „ köménymag	P —.24
10 „ mazsola	P —.14
10 „ mogyoróbél	P —.26
10 „ cukrozott gyümölcs	P —.44
10 „ cukrozott cseresznye, narancshéj	P —.44
1 rud vanilia	P —.20

1 kg fehérbab	P .30
1 „ fürjbab	P —.34
1 „ lencse	P —.48
1 „ borsó törm.	P —.32
1 „ tarhonya fehéráru	P —.58
1 „ „ 2 tojásos	P —.78
1 „ makaroni fehér áru	P —.64
1 „ „ 2 tojásos törm.	P —.80
10 cs. levestészta	P —.88
1 kg zsemlyemorzsa	P —.56

1/2 kg üveg mustár (üveg betét) P —.48

ettpapir fehér 14 fillér

1/4 kg száraz szin szappan	P —.24
1/2 „ „ „ „	P —.48
1 nagy üveg kékitő	P —.34

orsabban házhoz szállitok.

1 kg Ogg LISZT P —.38

anda! Ingyen sütemény kostoló!

20 m. 938 III. Süsz, Budapest

Czaurik

CZAURIG *József*, festő, * Lőcse 1781 ápr. 2, † u. o. 1857 jún. 30. Bécsben tanult s Lőcsén számos arcképet és oltáraképet festett (Lőcse, Rozsnyó, Rimaszombat).

Sz. Gy. I. 725 l

végre a szöveg mellett oldalt: »
Started«.

Szines mezzotinto, fakeretben,
vonalkeretnek 30·8 : 40·8 cm. — S
és a törzsleltárban V : 119. — Jel

17. Edward I

Festő és rézmetsző, sz. Londonban 18(

Launcelot.

A sík területen látható ko
paripán ül a sárga dresst kék s
arczélben és jobbjában lovaglóo
Felirata a kép alatt: »LAUNCELOT
Leger Stakes at Doncaster 1840,
Brother to Touchstone, by Came
The Marquis of Westminster in
her dam, Boadicea (Sister to B
dam Brunette, &c. THE PROPER
MARQUIS OF WESTMINSTER. BY WH
WHOM THIS PRINT RESPECTFULLY D
& VERY HUMBLE SERVANT, *Rud*
balra: »PAINTED BY C. HANCOCK
középütt: »LONDON, PUBLISHED
R. ACKERMANN, AT HIS ECLIPSE
REGENT STREET.« és jobbra: »EN
oldalt pedig a szöveg mellett: »
Subscribers, . . . Ellven Started).

Szines mezzotinto, fakeretben,

Szepesi művészek kiállitása

Régebben nem volt szokásos származásuk helye szerint számontartani művészeinket. Régebben minden magyarországi művész egyszerüen magyar művész volt. Kivételszámba talán csak az erdélyi szász művészek mentek, nem csupán azért, mert szászoknak, vagyis németeknek vallották magukat, hanem azért is, mert különösen festőik munkái messziről felismerhető stilussajátosságukkal különböztek a többi magyarországi festőétől.

A Szepesség ujabb művészeire ez nem igen mondható el. A Szepességnek a tizenkilencedik század elejéig meglehetősen önálló művészete volt. Mindenesetre független az ország többi részének művészetétől. A tizenkilencedik század második felében azután a szepesiek is a fővárosba gyültek művészetet tanulni, összevegyültek az ország többi művészével és közös kiállitásokon vettek részt velük. A közös munka minden különbözőséget megszüntetett. Épp azért első hallásra kicsit megütköztetően hatott az a hir, hogy a Nemzeti Szalon külön szepességi kiállitást rendez.

Az immár kész kiállitás jobban megérteti a kigondolók és rendezők szándékát. A Magyarországon élő szepességiek jogos, sőt megható lokálpatriotizmusán tul megadja a kiállitás értelmét az, hogy több, alig ismert művész munkáival találkozunk rajta, másrészt pedig, hogy számos jólismert művésznek régen látott alkotását ujra láthatjuk benne. Egyszóval: hogy érdekes anyagu, gondosan elrendezett bemutatót kapunk.

A dicséret és elismerés érte *Kőszeghy* Elemért, a kassai muzeum utolsó magyar igazgatóját illeti. Kőszeghy maga is a Szepesség szülötte és régi, meg ujabb művészetének egyik legkitünőbb ismerője. Ennek a kiállitásnak az anyagát ő gyüjtötte össze magántulajdonból és közgyüjteményeinkből. Mert ő az, aki számontartja, hogy melyik szepességi származásu művésznek melyik munkáját ki őrzi és hol őrzik. Nélküle nagyon nehéz lett volna ezt az anyagot összehordani.

Időrend szerint a tizenkilencedik századi festők sorában Czauczik Józsefé és Müller Jánosé az első hely. Mind a ketten 1780-ban születtek. Müllernek az a fontos szerepe jutott művészetünk történetében, hogy ő volt id. Markó Károly első tanitója. De festőnek sem volt utolsó. „Jupiter és Juno" cimü kompozicióját ugyan, amelyet fiatal korában festett, nem lenne alkalmas arra, hogy nevét megörökitse, de gouache-technikáju vizfestményei vonzó emlékei korai tájképfestésünknek. Különb művész volt nála Czauczik József. Gondosan, sőt aprólékosan, a kor divatja szerint szinte keményre festett arcképei komoly tudásnak bizonyságai. Mindkettőjüknél magasabbrendü festő volt azonban Rombauer János. Szépmüvészeti-muzeumbeli férfiarcképe a biedermeier-kor festészetének kimagasló alkotása.

Mindössze kilenc évvel fiatalabb nála Markó Károly, aki utóbb európai hirü festővé fejlődött Olaszországban. Amig itthon élt, a Szepesség tájait festette; leginkább magát a Tátrát. Van itt a kiállitáson egy tátrai képe (a Tátra Kakaslomnicról nézve), amelyet nyilván egy időben festett mesterének, Müller Jánosnak azonos tárgyu tájképével. A két tájkép most szomszédja egymásnak a kiállitáson. Pontosan ugyanabból a nézetből festett képek s olyan mértékben hasonlitanak egymáshoz, mint a jól sikerült ikertestvérek.

A századeleji szepesi festők közé tartozik még Tibély Károly, Faragó József, Boemm Tivadar és Szent-Istvány Titusz. Csupa ritkán hallott név, még ritkábban látható képek festőié.

A század második felében megujhodott a szepesi festés. Olyan izig-vérig művésztemperamentumok lépnek fel, mint Gundelfinger Gyula, a regényes tájak és üde szinek festője, Mednyánszky László, a magyar tájfestés egyik legnagyobb mestere és tanitványa, egyben követője is a nemrég elhunyt Katona Nándor.

Az őket követő nemzedék már a jelenkoré. A tragikusvégü Olgyai Viktor a grafikai művészeteknek volt megindítója hazánkban. Boruth Andor, a kevésbé ismert Bacsa András, a Párizsba vetődött dobai Székely Andor, a korán elhunyt lendületesen festő Szent-Istvány Gyula az eleik. Medveczky Jenő, Kiss Viktor, Barna Elek és más tehetséges fiatalok a követőik. Körülbelül Olgyai Viktor nemzedékéből való Kőszeghy Elemér, aki festményeivel csak azután lépett a nyilvánosság elé, hogy a háborut elvesztettük. Említetlen ő se maradjon.

Szobrászt az elmult csaknem másfél évszázad során mintha csak egyetlenegyet termelt volna a Szepesség: Lux Eleket. Legalább is ezen a kiállitáson más művész szobra nem látható. Nagyböségü termeléséből mindenik teremre telt gazdagon. Munkái közül mellszobrai, azok közül is női arcképei válnak ki. Finom, nem egy esetben költői érzéssel készült munkák.

(e. a.)

törtökön törvényjavaslatot szavazott meg, amely kimondja az esküdtszék intézményének megszüntetését.

Heves bőrviszketésnél és csalánkiütésnél a gyomor és a béltraktus reggel felkeléskor egy pohár természetes **„Ferenc József"** keserüvizzel feltétlenül kitisztitandó. Orvosok ajánlják.

FŐVÁROSI HIREK

AZ UT- ÉS CSATORNAÉPITÉSI BIZOTTSÁG *Lamotte* Károly dr. elnöklésével tartott ülésén *kiadta a 250.000 pengő értékü kerületi aszfaltjavitási és kisebb aszfaltozó munkákat, az üllői-uti vágányok középrehelyezésével kapcsolatos utrendezési munkákat, amelyeknek értéke 182.000 pengő és az óbudai uj kivezető főut 378.000 pengő értékü munkálatait.* Ezekhez a munkákhoz több vállalkozó jutott. Hamarosan meg is kezdődnek az emlitett utépitések és csatornázások. Letárgyalták a Ferenc József-rakpart Erzsébet- és Ferenc József-hid közötti szakaszának rendezési tervét és *K. Császár* Ferenc hozzászólása, valamint *Király* Kálmán tanácsnok felvilágositása után *hozzájárultak a villamossineknek az ut közepére való helyezéséhez.* Ugyanigy elfogadta a bizottság a Fiumei-ut Ér-utca és Salgótarjáni-ut közötti szakaszának utrendezési tervét, majd hozzájárult ahhoz, hogy a XIV. kerületi Nagy Lajos király-utja mellett fekvő vitézi telkek utjait csatornázzák. Többek hozzászólása után *K. Császár* Ferenc több uj illemhely létesitését javasolta.

*

A FŐVÁROSI TISZTVISELŐK SEGITŐALAPJÁNAK mult évi zárószámadása most készült el. A zárószámadás *7406 pengő veszteséget* mutat ki. Az általános drágulás következtében a mult évben egyre szaporodott azoknak a tagoknak a száma, akik a segitőalap szolgáltatásait igénybevették. Az influenzajárvány szintén növelte az orvosi és gyógyszerköltségeket. Ez a magyarázata a veszteségnek. A segitőalap mobil vagyona 38.215 pengővel csökkent. Legszembetünőbb a kiadások között a gyógyszerszámla 8.3 és a szakorvosi költség 20.3 százalékos emelkedése. *A balatonkenesei üdülőtelep multévi gazdálkodása 6682 pengő veszteséggel zárult.* Itt emlitjük meg, hogy a segitőalap intézőbizottsága gyermeknyaraltatás céljára felkinálta a fővárosnak 10.000 négyszögöles balatonboglári telkét, amelynek értéke 105.700 pengő.

*

A POLGÁRMESTER a gyógyfürdők központi igazgatóságának előterjesztésére a gyógyfürdőknél alkalmazott orvosi és orvosi segédszemélyzet szolgálatát 1937-re, *egy esztendővel ismét meghosszabbitotta.* A rendelkezés *Benczur* Gyula egyetemi tanárra, *Külley* László, *Tölgyes* István, *Katona* Viktória, *Simicska* Gábor, *Kunszt* János, *De Chatel* Andor, *Püspöky* Lászlóné, *Uhl* Gyula és *Kácser* Dezső orvosokra vonatkozik. A polgármester felhatalmazta a gyógyfürdők központi igazgatóságát, hogy segédszemélyzetként ez év végéig *három vörőskeresztes ápolónőt, négy mechanoterápiás növért, egy Zandermestert és egy laboránst alkalmazzon.*

*

A KÖZPONTI VÁROSHÁZA földszinti folyosójának azt a részét, amely az I. számu kaputól a Fővárosi Házinyomda helyiségéig terjed, napok óta *elviselhetetlen bűz* árasztja el. az orrfacsaró illat meglehetősen kellemetlenül érinti a városházára érkezőket és különösképpen azokat, akik az I. lépcsőn elérhető hivatalokat, igy a polgármesteri hivatalt felkeresik. *A penetráns szag eltüntetése érdekében feltétlenül tenni kell valamit!* Nyilván nem is kerül nagy fáradságba, csak foglalkozni kell ezzel a magyar főváros székházához egyáltalában nem illő állapottal. *A városháza* gondnoka tegye meg a szükséges intézkedéseket!

Czauczik József (Czauczik, Zausig.) F.M.19.1.

Apja Szeredő (Ly)
Lőcsei mihely - kiprésről, 1852 Kiesler az elegf. hegyes.
(sapernoubali ev. tpl.) Ly. N.r.185

Czausig József

lőcsei festő

l.

Zádor-Rados

273. l.

Zádor A.-Rados J.

A klasszicizmus
építészete Magyarország.
Bp. 1943. 273. l.

Czauczik József festő

Szepességben élt, pontrékat festett.

Szerepel a magyar biedermeier kiállításon a Műcsarnokban

Nemzeti Cyság 1937 XII.1.

M.D.K.

Czaucsing József
festő

Rövidebb időt Rómában töltött, ahol
Overbeck Johann Friedrich vendége.
Ez a hatás Czaucsing oltárképein
mutathatók.

Szilágyi Dezső: Elfelejtett Alkotások Tolcsván...
Műveszet, 1969. junius – 4 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Demkó Kálmán dr.: Lőcse története. I. Lőcse, 1897. 239. l. — *Divald Kornél:* Ismeretlen képek a XVII—XIX. századból. *Művészet.* 1912. 238, 240. l. — *Ernst Lajos és Lázár Béla dr.:* Az Ernst-Múzeum kiállításai. X. Magyar biedermeier-művészet. Budapest, 1913. 27. l. — *F. J.:* Zausig József. *Művészet.* 1909. 268. l. — *Findura Imre:* Rimaszombat város története. Budapest, 1894. 213. l. — *Gerecze Péter dr.:* A műemlékek helyrajzi jegyzéke és irodalma. Budapest, 1906. 334. h. — *Kiállítási kalauz.* Közrebocsátja a gömörmegyei művészeti és régészeti kiállítás végrehajtó-bizottsága. Rimaszombat, 1882. 11. l. — *Közlemények* Szepes vármegye multjából. 1912. IV. 126. l. — *Magyar Sion.* 1865. 612. l. — *Mihalik József:* A kassai Rákóczi ereklye-kiállítás lajstroma. 2-ik kiadás. Kassa, 1903. 215. l. — *U. az:* A krasznahorkai vár leltára. Kassa, 1913. 4, 5. l. — *Művészet.* 1905. 210. l. — *Nagler, G. K.:* Neues allg. Künstler-Lexicon. München, 1836. III. 232. l. — *Nagy Iván:* Magyarországi képzőművészek. *Századok.* 1874. 34, 205. l. — *Schedel Ferencz:* A képzőművészetek története Magyarországban. *Budapesti Híradó.* 1846. I. 372. sz. — *Szana Tamás:* Száz év a magyar művészet tör-

e 4 1		Jegyzet
csak új	csak régi	

Czaudrig [Józef]

1.

Kazimierz Lw

XIII. k. 526-1.

Czanczig József

Szerepel a Nemzeti Szalonban a szepesi műcsészek kiállításán

Nemzeti Cyság 1937 III. 4.

Czanczik

Szerepel a Nemzeti Szalonban a szepességi művészet kiállításán

Hagyarság 1937 III. 13

A szepesi művészek
kézzmarki kiállí-
tásán (1933) 40
műve volt kiál-
lítva

Czaůczik József

festő

vsul. 1780 ápr. 16. Lőcse

+ 1857 jun. 30. u.o

40 műre és rövid élet-
rajza

Lásd

14. l.

Kösz E. Zips 25–27. l.

38. l.

Köszeghy E.: Bild-
nismalerei in der
Zips. Katalog der
Zipser Porträtausstel-
lung. Kézmarok, 1933.

Nos.

Szentivan

és b

ténetéből. Budapest, 1901. 41. l. — *Szendrei János dr.:* A magyar viselet tört. fejl. Budapest, 1905. 172. l. — *Tschischka, Franz:* Kunst und Alterthum in dem österreichischen Kaiserstaate. Wien, 1836. 350. l. — *Tudományos Gyüjtemény.* 1830. III. k. 95. l.

MDK

Czauczig Joseph, pictor academicus, Lőcse.

Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Műv. Ért. 1952. 1. sz. 138 l.

Crauszig József

Méltatás

Timár Árpád: Tagolás, időrend, arányok.
Művészet, 1976. november - 7.oldal.

Czaůzig József

festő 1781-1857

l.

Gangel. 20. l.
35. l.

Czausig-nak is

Gangel J.: irva Ropsnyó műemlékei.
Bp. 1942. 20, 35. l.

Czanczik József

l.

Szépm. Múz. Évk

VIII. 174. l.

(1935-36.)

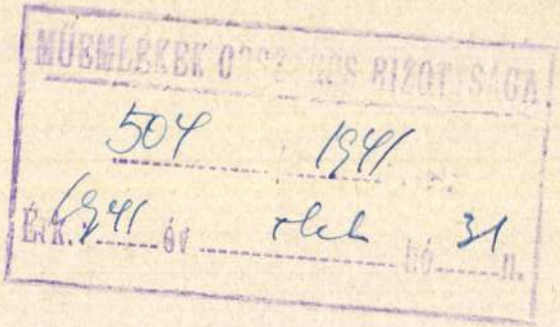

MŰEMLÉKEK OSZTÁLYOS BIZOTTSÁGA
504 1941
Érk. 1941 év [illegible] hó 31 n.

Czauczik Józef
(+ 1857

erod.

Lidové Noviny
1933. jul 5

Ezt a kiállítást
Kézsmarkon rendezték

Czauczik (Csauzik, Czauczigh) János, festő. A XIX. század első felében Lőcsén élt s főleg arczképfestéssel foglalkozott. Hogy milyen rokonságban állott C. *József* (l. o.) lőcsei oltár- és arczképfestővel, még nincs megállapítva. Az irodalom eddig C. Jánost Józseffel egy személynek vette. János 1820 elején Pyrker János, az akkori szepesi püspök udvarában arczképeket festett. Mikor Lőcse város elhatározta, hogy rajziskolát állít, őt szemelték ki a rajztanítói állásra, s felszólították, hogy szerezze meg a szükséges képesítést. C. 1820-ban Bellaágh József (l. o.) kassai rajztanár és városi építész útmutatása alapján Kassán készült a rajztanítói vizsgára. Művei közül Ámor cz. olajfestménye az Okrutszky család birtokából került ifj. Elischer Gyula dr. tulajdonába (Budapest),

Fabriczy Sámuel kis mellképét pedig Zugovics Vinczéné sz. Fabriczy Mariska ajándékozta a M. Tud. Akadémiának.

A Budapesti Orvos-Szövetség mű-kiállítása. 1902. (Kiáll. tárgymutató.) 648. sz. — *Akadémiai Értesítő.* 1913. 537. l. (A Magy. Tud. Akadémia képei és szobrai.) — *Művészet.* 1913. 79. l.

M. D. K.

CZAUSIG József festő

szül. Lőcse

Rombauer János kortársa.

Vargha László: Rombauer János ismeretlen festménye 151. l.

Művért. 1953. 1-2. sz.

Czauczik József, festő; szül. 1789-ben Lőcsén, megh. 1853-ban (mások szerint 1857-ben) u. o. Neve a következő változatokban fordul elő: *Csauszik, Czaucsik, Czauczig, Czausig, Czauzig, Czauzik* és *Zausig*. Tanulmányait Müller János (l. o.) lőcsei festőnél kezdte, majd Bécsbe ment, hol 1806—1810-ig tanult. Ezután Lőcsén telepedett le, hol haláláig működött. Leginkább oltárképeket és arczképeket festett; lőcsei családoknál számos portraitja van.

Művei közül ismeretesek:

1. Krisztus az olajfák hegyén; a szepesszombati evangelikus templom oltárképe. Olajfestmény, 280 cm. magas, 140 cm. széles. Jelzése: Jos. Czausig pinx. 1852.

2. Krisztus a háborgó tengeren; a lőcsei evangelikus templom oltárképe. Richter F. német festő eredetije után készült.

3. Szent Borbála; oltárkép a rozsnyói székesegyházban.

4. Szent András; oltárkép a rimaszombati róm. kath. templomban. 1834-ben Bélik József szepesi püspök megrendelésére készült.

5. Dobos András, II. Rákóczi Ferencz lovas dobosának arczképe. Az 1747-ben festett eredeti kép után festette 1826-ban. Jelenleg a krasznahorkai várban van.

6. A magyarországi hosszas életnek ritka példája (172 éves férfi 164 éves nejével), olajf. Az eredetiről másolta 1823-ban. Jelenleg a krasznahorkai várban.

7. Önarczkép. A felsőmagyarországi Rákóczi-múzeum tulajdona.

8. Férfi arczkép. Siklóssy László dr. tulajdona, Budapest.

e 1 1		Jegyzet
csak új	csak régi	

Czanczig József
festő

vód

Ernst Mur. kiáll. X.
Magyar biedermeier-
művészet. Bp 1913.
27. l.

BUDAPEST, 1913
AZ ERNST-MUZEUM KIADÁSA

Czanczik József

Müller János

Jestök

torabb
2

Laid okr.

Kőszeghy Elemér

Kassa mucsulekei.

Bp. 1939. 22. 1.

~~[illegible] Officina~~

gos Bizottságának 637/914.
etneki ág. h. ev egyház
olom helyre állitási költsé
vállalt 8000 korona fo

ozat.

. h. ev. egyházközség ál
m helyre állitási költsé
a vállalt 8000 korona fo
ár a munkálatok meg
elrendeltük, sőt ebből
Gyrók István tanárnak

Czauczik József

festő

l.

Balázs Mihály. Krasznahorka várának története és kalauza a vár látogatói számára. Rozsnyó 1939. 78. l.

LETFA-, CEMENT- ÉS VASKERESKEDÉSE

BRECEN

IRODA: ARANY JÁNOS UCCA 22. SZ

TELEFONSZÁM: 25-309

Ozausig József

Főoltárdíep = Kosztus a háborgó tengeren Péterrel. Olajf. Lenkitól.

P. ~~Rideter~~ Richter/ német festő mine nyomán, de ennek fonák reprodukciójú messzete utan a lőcsei ág. hit. ev. templomban

Div Felsőm
282. l.

Divald Ks. Felső-Magyarország ingatlan és ingó műemlékeinek [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

BUDAPEST
916 JUL -6
VI

2000 B. P. Kisp. bérm
Snl.

Műemlékek Országos

Bizottsága!

IX-8

Budapest.

Czanczig Józef

l.

Kemkassamüemel

37. l.

Kemeny L.

Kassa város mü-
emlékei Kassa
1917. 37. l

ámvetés.

Szentiványi Gyula

séglet

tüskés drót	3-4 m 8/m φ gfe	4 m 12/16 gerendz	2.5 m 10/m φ gfe	0.3 m cörek	acél drót 5 m/m V	kötözö drót	hosszú karó	Súly Kg.	Megjegyzés
m.	db.	db.	db.	db.	m	m	db		
				40					
				40					
				16					

Czauczik József

festő

L. Kendrey - Kentiványi

340. l.

Hadjárat:

A bécsi ~~községi~~ ta

~~Az aszt~~

~~községi tanács~~ k

der ~~tart~~ van. A he

tagjai jobbról f

képét ~~tartjál~~ lód a f

alól:

„Die Deput

beim

N-

„A körség-t

Könyom

Ltp

5 cm bevel

Czauczik (Csauzik Czauczigh) János
pstő

L. Kendrey-Lentirányi
40. l.

Horváth Gyula:

Mellig, kissé jób
bajusza, barkós és legy
kendője csokorra köté
tókája széles. Feliratá

„NAGYVÁRADI H
Országgyűlési
s legalól: „Kiadta: Sar

Könyomat, ar

9000.

Sarkady István: Ho

Czauczik József

Lásd

Közlemények Szepes vármegye múltjából

II. 62, 63, 153, 155, 156,

IV. 126.

Czauscig József

építészeknek mondható arcképeket festett.

Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a XIX. században, Budapest, 1970.

13 l.

Czauczik [ ], festő

L: Donát János

Jávor A: A felvilágosodás művészete 1007-1010

Élet és Tudomány, Bp. 1980. aug. 8. XXXV/32

Canisia József

(1781–1857) festő akadémiai oklevelet nyert.

Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a XIX. században, Budapest, 1970.

71

Czauczig József

MDK

Almássy Lajos

Prihradny János családja körében

Műcsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

M. D. K.

CZAUCZIG József festő
Lőcsei festő

Lőcse ev. t. altárképe „Jézus a tengeren"

Demkó: Lőcse város ... Lőcse, 1896.
95. l.

Czauczig József

* **Művészeti Muzeumaink uj kincsekkel gyarapodtak.** A *Művészeti Muzeumok Barátainak Egyesülete* ismét jelentékeny műtárgyakkal gazdagította művészeti közgyüjteményeink művészeti anyagát. Legutóbb tartott választmányi ülésén megvásárolta és örök letétül adta a Szépmüvészeti Muzeumnak *Czauczig József* XIX. század elején élt szépességi festőnek egy kiváló férfiportréját, valamint két középkori magyar, apostolokat ábrázoló faszobrot, melyek a bányavidéki XV—XVI. századi szobrásziskola alkotásai. Ugyancsak megvette és örök letétül adta a Magyar Történelmi Muzeum iparmüvészeti osztálya számára *Szentpétery József* pesti ötvösmester egyik legszebb müvét: Egy négy darabból álló nagy ezüst asztalkészletet, amelyet a mester 1832-ben készitett és ugy a művészi mint teinikai szempontból XIX. századi ötvösművészetünk egyik legkiválóbb darabja.

Magyarság 1936 XII. 5

MDK

Czauczig József

Virágcsendélet, festm.

M. Biedermeier kiáll. Műcs. 1937. nov.

23 l.

MDK

Czauczik József /+1857/?

Férfi arckép, olaj

Szent György Céh 14. auk. 1913.

3 l.

Czanczik József

(u. biedermeier kiáll.

OMKT. 1937 nov.

1938. jan. : Vivágcsendélet, Prihvadny János családja körében — Almássy Lajos szepesi alispán arcképe,

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

158 /1924. szám

Érk.: 1924. év junius hó 16. n.

ságának,

B u d a p e s t .

Czauczik József

Főv. Képtár. 1947. dec.:
Férfi arckép, of.

A m. festészet hagyományai. 1951.
Három testvér, of.

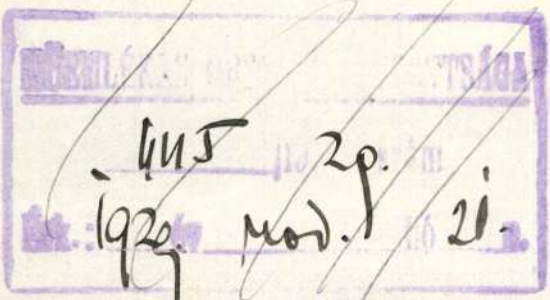

előlegül pedig /:2.000:/ az

kiadási csekkszámla terhére

II.

Nagyságos

Schulek János Urnak,

müépitész,

B u d a p e s t .

- - - - - - - - - - -

Tudomás végett másolatban azzal
küldöm meg, hogy a szóbanforgó munká-
latok folytatólagos helyreállitási köl
ségeire most kiutalt 5.000 pengőről ho
zám elszámolás mutatandó be. Budapest,
helyett Kertész K.Róbert s.k. h.államt

A hivat

mini

MDK

Czauczig József

Virág-vsendélet

M.Biedermeier kiáll. képes tárgymutató
1937. nov. Mücs. 23 l.

MDK

Czauczik József /1781-1856/

Almássy Lajos szepesi alispán arcképe, of.

Magyar mestermüvek kiáll. N.Szal. 1936. jun.

M.D.K.

Josef Czaŭzig, festő

löcsei származásu. Tőle való a nagylomnici ev. templom oltárhépe, mely Jézus útját ábrázolja a viharos Generáret-i tavon, s amelyet 1857. IV. 1-én avattak fel nagy ünnépelyességgel, az egész oltárral együtt. Czaŭzig 300 fl. ot kapott e művéért, az egész oltár 792 fl. 24 kr.-ba került.

Gréb, Julius: Kurzgefasste Gesch. d. ev. Kirche zu Grosslomnitz, 1935. 10. old.

Czausig M.D.K.

Müve a Galériában

H árom testvér / 1828/

Márffy Albin: Átrendezték a XIX. századi magyar festészet kiállitását a Nemzeti Galériában

Magyar Nemzet 1966. dec. 22. 4.l.

Czabdezig

festő

Művészet, 1938. III. évf. 14. sz. 11. l.

Kemse Béla: Magyar Biedermeier kiállítás a Műcsarnokban.

Czauzig József

lőcsei festő

szül. 1781. ápr. 2.
+ 1857. jun. 30.

unokaöccsének Springer Adolf lőcsei festőnek közlése, kinek birtokában a művésznek több festménye és számos tanulmánya volt.

L. Szépmüv. Mürz.
2046/1908. sz.
ar. tár.

A borozó mesteremberek.

247. Pieter Verelst.

Czanczik József

Löwei Jesso –

l.

Wick Kassatört

400 l.

Wick B. Kassa
tört és nüem-
lékei Kassa,
1941. 400 l.

Czuczig

Czuczig József

MDK

Három testvér

M. festészet haladó hagyományai. Főv.Képtár, 1951.

MDK

Czamczik József

A Prihradny-család, repr.

M. Biedermeier kiáll. Mücs. 1937. nov.

Czauczik József (1800-as évek első fele)

Leányfej. kréta, alapszott papíron, 238 x 179 mm. Ltsz.: 1910-116.

Magyar rajz és akvarell a XIX. és a XX. században. Katalógust bev. Delmacher Anna. Bp. 1959.

24

Czauczik József

Álmássy Lajos Hevesi alispán archepé repr.

Szépm. Muz. Erh

VIII. 201. l.

(Kejpel.)

Tárgy: A simontornyai vár műemléki jellege.

V.sz.: 99/1944.

ését tudomásul vettem.
ágot, szíveskedjék a simontornyai vár
átságnál továbbra is szorgalmazni.
i március hó 18.-án.

A miniszter rendeletéből:
dr.vitéz Haász Aladár s.k.
miniszteri osztályfőnök.

zottságának,

B u d a p e s t .

M.D.K.

Czauczik József, festő
(1780-1857)

szepességi születésű, szerző szerint a szlovák pre-realista nemzeti festészet megalapítója...

Anna Petrova Pleshotova: Probleme der Forschung und Erläuterung der Kunst des 19. Jh.-s in der Slowakei.

A R S , Kunsthistorische Revue der Slowakischen Akademie der Wissenschaften
Bratislava, 1967. 1.sz. 16. old.
+ Egy tájkép Rudhany Bóg. 1825 körül 13. "

Czauczig József
A müvész szülei, menoatür olajf.
Három testvér, olaj

Reformkor müvészete. Főv.Képt. XXXVI.kiáll.
1948. jul. 9 l.

Czausig József

Lőcse. Az evangélikus templomban az oltár olajfestménye Krisztust ábrázolja a háborgó tengeren járva. Fr. Richter német festő eredetije nyomán Czausigtól.

238

Divald Kornél: Ismeretlen képek a XVII—XIX. századból. Művészet 1912. 238. l.

YDOBÓ
IÉNYI JÓZSEF SZOBORMŰVE
GVETTE A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT

Czauczik József

Nemzeti Szalon
1936. jún-
Juniusi hetek.

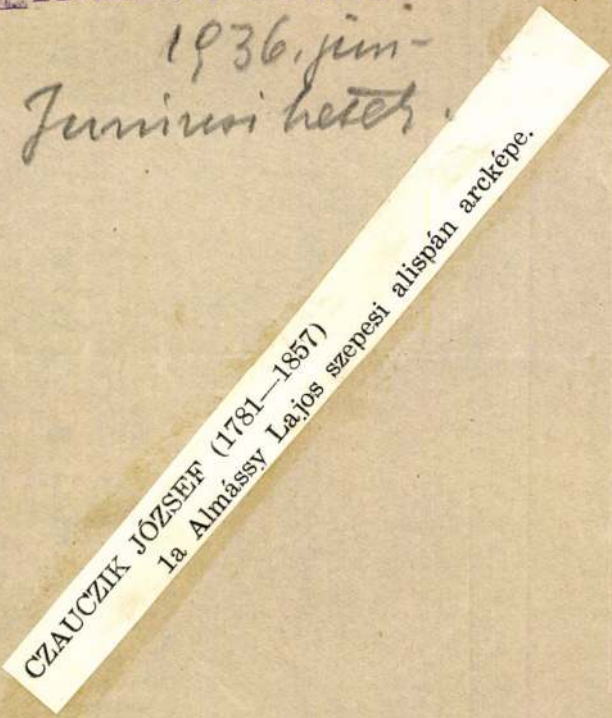

CZAUCZIK JÓZSEF (1781—1857)
Ia Almássy Lajos szepesi alispán arcképe.

Alapitva : 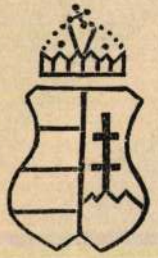 1 8 3 9.

Herendi Porcellángyár

R. T.

Czauczig (Csauczik)

festő

festette a rozsnyói
vékoseggház szent Bor-
bála-oltárának oltár-
képét Scitovszky János
püspök költségén

Telgárti Lipót

A rozsnyói plébá-
nia története. Magyar
Sion. 1865. III. évf
612. l.

Bon

80 Ft, — aj összeget az egy havi lelte-
vizsi — mindenja felvetten

Bp. 1947 IV. 2.

Sz. Rómay Kamillné

MDK

Czauczigh János, festö

Fabriczy Sámuel. Kis mellkép.

A Magy. Tud. Akad. képei és szobrai.
Akadémiai Értesitö. 1913. évf. 8 -9.füzet. 537 l.

Czaůczik Józef

l.

Szent György Cél

XII. aukc. 14, 15. 2

T

76.

yörgy

RIA

Czanczig József

festo

l.

Szent György Céli

~~VII. [illegible]~~

1914.

Keppel

8. lap

17. l.

1482. PÁRNATÉTŐ. Vászon, varrottas . . 6.—
1483. PÁRNABETÉT. Népies hímzés. Magyar. 11 különböző darab . . . 16.—
1484. STOR. Kézirece . . . . . 140.—
1485. RUHABETÉT. Népies hímzés. 2 darab 11.—
1486. KEREK ASZTALTERÍTŐ. Horgolt . 15.—
1487. TAKARÉKPERSELY. Bársonnyal burkolva. XIX. század. (Hibás.) . . 16.—
1488. SELYEM BROKÁT. 8 méter . . . 240.—
1489. RUHABETÉT. Népies hímzés, csillámokkal. Magyar. 2 darab . . . . 11.—
1490. MELLÉNY. Posztó, rávarrott magyaros dísszel . . . . . 24.—
1491. ARANYCSIPKE. Erdély, XVIII. század. 400 cm . . . . . 267.—
1492. LORGNONTARTÓ. Brokát . . . 7.—
1493. PLUVEALE. Selyembrokát. XVIII. század . . . . . 360.—
1494. ASZTALTERÍTŐ. Horgolt . . . 9.—
1495. MISERUHA SÁVJA. Hímzett és applikált. Kék selyem alapon aranyhímzés, közben szentek alakjai. XV—XVI. század . . . . . 190.—
1496. NÉPIES HÍMZÉS. 10 különböző darab 11.—
1497. KISTERÍTŐ. Vászon, richelieu hímzéssel . . . . . 23.—
1498. LEPEDŐVÉG. Mezőkövesd . . . 19.—
1499. KISTERÍTŐ. Vászon, richelieu hímzéssel . . . . . 15.—
1500. HÍMZETT ÉS FESTETT KÉP KERETBEN. Római férfit ábrázol. XVIII. század eleje. (Hibás.) . . . . . 130.—

—

Czausig József festő M.D.K.

/ 1781-1857/

Lőcsén festő

Nem lehetetlen , hogy ő volt első rajzokta tója

Markó Károlynak

Kampis Antal: A képzőművészetek története 69861
A Kultura Világa Bp. 1963.

Czauczig József

Biederm. kiáll. 1937

IX terem

Virágcsendélet, olaj

XVI. terem

477. CZAUCZIG JÓZSEF: Almássy Lajos.
478. CZAUCZIG JÓZSEF: Prihradny János családja körében.

Repr. a katalógusban
Rouz állapotban

Áthozzi faragvány, fa, csillagalaku, egyik
oldalán Kálvária, másikon Krisztus a po-
kol trnácában. XIX. század-

9 cm

Czanczik J.

Dívald Akad. palotaja

1917 74. l

Dívald K. A M. Tud. Akadémia palotája és gyűjteményei. Bp. 1917. 74. l

esetleg hiányozhatik.

Budapest, 1929. december 12. én

Főtisztelendő Urnak készséges

tisztelő hive

Dr Viskikárok

nemz. múz. őr

Főtisztelendő

Szőnyi Ottó pápai prelátus urnak

a Müemlékek Orsz. Bizottsága előadója

Budapest.

Czanczik József és

Müller János

Pulszky Károly Emá-
nuel archépe, fentiek
a kép hátán lévő
signatura szerint festetiek
1815-ben.

Pulszky Károlyné szul.
Fejérvary Apollonia,
festetek fentiek ugyanazok
1815 ben.

A két kép báró
Sebesy Josintzy István-
né szul. Szirmay Anna
tulajdona, ki édesanyja-
tol örv. Szirmay Tamásnétol kapta azokat.

Nagyságos

Dr Szentiványi Gyula

úrnak

XI. Lágymányosi-utca 16 sz.

Czaůczik József

festő

a perbenyiki Maïláth kastelyből fentinek egy Maïláth portrejat szerezte meg a kassai muzeum.

Pragai Magyar Hirlap
1934 jan. 14.

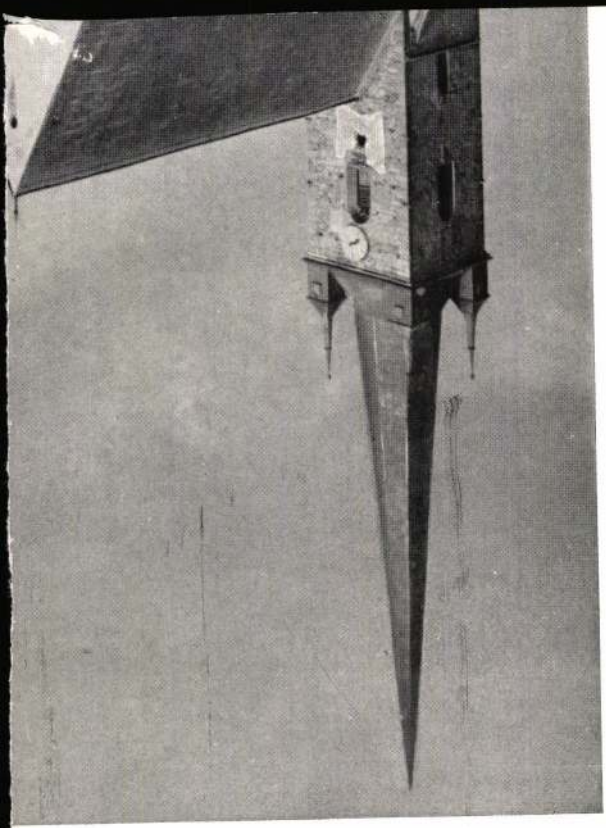

Czanczik József

Krisztus (1813?) Füger után

MDK

Czauczik János, 19.sz.

A remény allegóriája

Ernst Mus. 15. aukc. 1921. 2o l.

31. **Fabriczy Sámuel** (1790—1858) lőcsei ügyvéd, l. tag, Fabriczy Kornél atyjának kis arczképe. Olajfestmény. Festette Czauzig János (élt a XIX. század első felében). Özv. Zugovics Vinczéné szül. Fabriczy Mariska ajándéka.

A bánya-, kohó- és erdőmérnöki kar épületeinek helyszinrajza Sopronban.

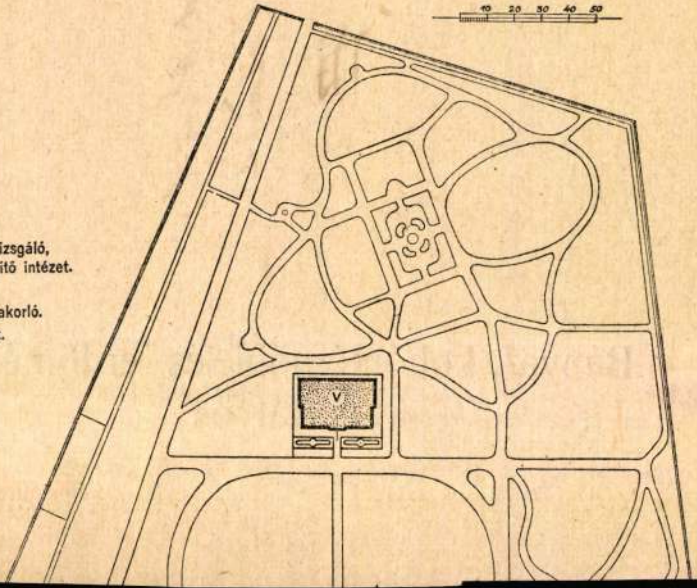

I. Főépület.
II. Igazgatási épület.
III. Chemiai épület.
IV. Vaskohászati, anyagvizsgáló, érc- és szénelőkészitő intézet.
V. Erdészeti pavillon.
VI. Bányaműveléstani gyakorló.
VII. Gépház és műhelyek.
VIII. Uszoda.
IX. Kertészeti iroda.
X. Anyagraktár.
XI. Portás.
XII-XIII. Üvegházak.

C z a u c z i k János rajztanár

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
78-79.

"Ballagh József"

L ő c s e

Czauczik János a rajziskola
kiszemelt tanára/1820/

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
78-81.
"Bellaagh József"

Czauzik János

MDK

Ámor

Micsaznok 1902.

A bpi. Orvosszövetség Mükiállitása

MDK

Czauczik János

Bellaágh József Czauczik János mestere

Bellaágh József. Müvészet XII. évf. 1913.
78-79 l.

Czanczik (Czancsik, Czanczig

Fův. képt.: József (mjilván Czanczig)

Férfi arckép (1840)	of
Női arckép (1840)	"
Szülei" (kettős miniatür 1802?)	"
Három testvér	"
Női arckép	"

Tekintetes

Müemlékek Orsz. Bizottsága

Budapest.

Schulek Frigyes

épitész mérnök tanár

Jelentése

Ceruzarajzok

~~Balra fordult~~ Férfi fej
Férfi képe az ~~any~~ arany-
gyapjas rend jelvé-
nyével. Gyermekfej,
I–II.

Krétarajzok

~~Párkány mögött~~ Ülő
nő, Leány fej I–II–III.
Férfi képe vállravetett
mentével, Férfi képe
csipőretett jobb kezzel.

Szénrajz: Női arckép
mint Szt. Agnes, Ülő
nő, Hébe és Jupi-
ter, Női képmas
I–II. Kéztanulmá-
nyok I–II

bizotts.tag

Czanovik József

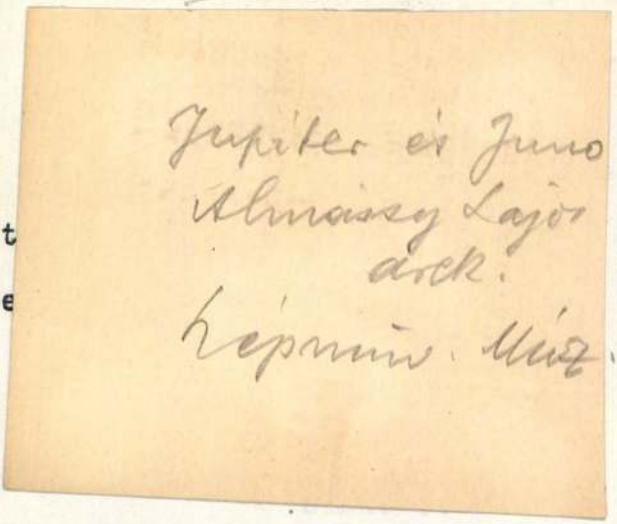

niszt

a Cse

ltségvetési cim: "Művészeti célok tá-

os Bizottsága. Rovat: 5. Alrovat: 2.

Rovat: 7. Bélyegilleték: nincsen.

ámvevőséget, hogy a Pesti Hazai Első

kjának /:Budapest, V.Berlini-tér 6.:/

ága 1929.évi december havi javadalma

340 - 2
--------- szám.
29 - 1929.

Az 1929.évi december havi
javadalom.

melléklet száma: 0

A Müemlékek Országos Bizottsá-

gának,

B u d a p e s t .
- - - - - - - - -

Elszámolás kötelezettsége mellett másolatban kiadom.

Budapest, 1929.november hó 27-én.

A miniszter rendeletéből:

Tihamér Lajos s.k.

ság a kiadványainak fejében me

Kiváló tisztelettel

MÜBEL ... DIZOTTSÁGA
1116 29
1929. okt. 25.

Czauczik József, festő

C. r. HH 4
Kr. r. HHH 6
N. r. HHH 67

(iglói lakos)

1910-ben Várkóly János Springer Adolf, a művész unokaöccsének hagyatékából Cz. 100 drb rajzát és 3 festményét ajánlotta vételre az Orsz. Magy. Szépművészeti Múzeumnak. Ezek közül a múzeum a következőket vette meg: Balra fordult férfi fej (ceruzarajz), Párkány mögött ülő nő (Krétarajz), Leány fej kontyba fogott hajjal (Krétarajz), Jobbra fordult leányfej hosszú hajjal (Krétarajz), Férfi képe az aranygyapjas rend jelvényével (ceruzarajz), Balra fordult gyermekfej (ceruzarajz), Balra fordult leány fej göndör hajjal (Krétarajz). Várkóly J. ezeken kívül a következő rajzokat ajándékozta a múzeumnak: Férfi képe vállravetett mentével (Krétarajz), Férfi képe csípőre tett jobb kézzel és mentével (Krétarajz), Gyermekfej (ceruzarajz), Női fej (ceruzarajz), Női arckép mint szent Ágnes (szénrajz), Jobbra fordultan ülő és támaszkodó nő arcképe (szénrajz), Hébe és Jupiter (szénrajz), Női képmás fürtözött hajjal (szénrajz), Női képmás előre hajolt fejjel (szénrajz), Két Krisztusmúmy (szénrajz).

FOLYOSÓ.

1. **Rákóczy László arczképe.** Modern olajfestmény.

Kiállitja: *A Történeti Képcsarnok.*

2. **Dobos András**, II. Rákóczi Ferencz dobosának képe, olajfestmény. A képen latin feliratok s e magyar vers:

Jó urunkra feltámatunk
Semmit nyertünk csak vesztettünk
Országunkbul ki bujdostunk
Magyar Bortul Elmaratunk.
Uj királynénk jó asszonyunk
Légyen nékünk Protectorunk
Hűségében megmaragyunk
Vivat vivat úgy dobolyunk.

Az 1747-ben festett eredeti, a mely után e képet *Czauczik* József lőcsei festő 1826-ban festette, a hátlapra van erősitve A krasznahorkai várból.

Kiállitja: *Gróf Andrássy Dénes.*

3. **Csatajelenet.** Olajfestmény, Rugendas után, a 18. századból.

Kiállitja: *Özv. Fischer Gyuláné.*

4. **Bottyán** kurucz generális arczképe. Modern olajfestmény.

Kiállitja: *A Történeti Képcsarnok.*

5. **Kurucz nemes arczképe.** Olajfestmény a 17. századból.

Kiállitja: *József-Ágost főherczeg ő [csász. és királyi Fensége.*

6. **Gróf Thurzó Györgyné,** szül. Czobor Erzsébet grófnő a halottas ágyon (†1626). Olajfestmény, a 17. századból.

Kiállitja: *Az árvamegyei uradalom.*

7., 8. **Harczi jelenet,** olajfestmény, Rugendas modorában. A 17. századból.

Kiállitja: *Özv. Bárczay Ödönné.*

9. **Vadászjelenet.** Olajfestmény a 17. századból.

Kiállitja: *Özv. Bárczay Ödönné.*

10. **Mozsár,** bronzból, fatalppal és vastörővel. Domborművű fölirata: APO. COLL. COC. IESU CASSOVIAE 1701. IHS. és FECIT CAROLVS EITELSPERGER. Az »Isten szemhez« czimzett legrégibb kassai gyógyszertárból.

Kiállitja: *Székely Géza.*

11. **Faragvány,** fából, a 18. századból, sárkányt ábrázol. A zboróí várkastélyból.

Kiállitja: *A gróf Clary-féle uradalom.*

MDK

Czauczig József

Almássy Lajos, festm.

Prihradny János családja, festm.

M. Biedermeier Kiáll. Műcs. 1937. nov.

33 l.

Nagyléta (Hajdú)

Mandel-kuria földszintes, cop
ben renoválva. Ma Járási Taná

/Bihar vármegye és Nagyvárad.
122 l/

MDK

Czauczik József /1780-1857/.

K.E.: A Szepesség ujabbkori festői és szobrászai. Szepesi művészek. N. Szalon 1937. márc.

Czanczik József

(Csanszik-nak
írva)

l.

Mysk Ernő

72. l

pénzügyi utazási segélyben részesülve a következő intézeteket látogatta meg: Párizsban a Fondation Curieben, Regaud professzornál a francia rádiumkezelési technikával ismerkedett meg, majd a Roussy professzor vezetése alatt álló Institut du Cancert, Hartmann professzor Hotel Dieu-beli intézetét és néhány kisebb kerületi rák-dispensair működését tekintette meg. Bruxellesben Dustin professzor intézetét kereste fel a Hospital Brugmannban, ahol főleg az exact rádium- és röntgen-dosimetriás módszerek keltették fel figyelmét. Louvainban Maisin professzornak a rákra vonatkozó experimentális-biológiai munkásságába nyert betekintést. Londonban elsősorban a Fulham Roadon lévő Cancer Hospital klinikai munkásságát figyelte meg és Kenneway professzor laboratóriumait látogatta. Megtekintette a Middlesex Hospital hírneves rákosztályát és az Imperial Cancer Research Fund laboratóriumait is. Emellett minden alkalmat megragadott, hogy a neves angol sebészek nagyobb műtétjeinél jelen legyen, módszereik tanulmányozása céljából. Stockholmban, a világhírű Radium-Hemmetben a speciális svéd radiumapplicatiós módszereket figyelte meg és betekintést nyert a svédországi rákellenes küzdelem elsőrangúan kiépített szervezetébe. Kopenhágában a dán központi rádiumállomást nézte meg

Czanczig József löcsei festő M.D.K.

„Jézus a tengeren" c. oltárképe a löcsei
"cv. templomban.

Demkó Kálmán: Löcse város mütörténeti
rövid leirása. Löcse 1896 95

Czausig

(Zausig), festő (IV. 250. l.

(Múzeumi és Könyvtári Értesítő)

Czausig

Czanczik József

XXII. aukció.
Jupiter és Juno 100.–
A Gyűjtő. 1915. 112. l.

XXIV. aukció
*Előkelő szepesmegyei
fejfi archeje, —

XXVIII. aukció
A Gyűjtő 1916. 48. l.
* U. az

HUSZT

Vár

Kepe VV 1863, 344 l.

Schwarcltner
Márton, a
kismarki
lyceum
igazgató
jámás
arcképe
(1820 k)

Hit, remény
veretet.
Krasznahorka házi
kápolnájá-
ban (1830 k)

Czanczik József, festő; sz.
1780. apr. 16. Löcsén, mh. 1857
jun. 30. n. o. Vezeték neve
az irodalomban következő
változatokban fordul elő:
Caůcigh, Csauszik, Csau-
zig, Csauzik, Csausig, Czauczigh, Czausig,
Czauzig, Czauzik, Zaůsig
Zauzik; keresztneve ~~ne~~
többszörbiel, János. Mikor 1800 k. Lerch
József löcsei festőnél, majd
a Löcsén letelepedett Stunder
Jakab dán arcképfestőnél, végül 1803-tól
a bécsi képzőművészeti aka-
démián tanult, azután
mindvégig Löcsén működött. Cz. oltárképet festett
a kassai, löcsei, szepes-
szombati, iglói ág. ev., a lö-
csei minorita, a rozsnyói
és rimaszombati rk.
továbbá a sváboci
szentandrási, leibici
stb. templomok részére.

A Műemlékek Orsz.
Bizottságához
Budapesten

Gróh István
beadványa

CZAUCZIK JOZEF (JÓZSEF)

Művészetére utalást találunk: Pamiatkya múzeá 3, 187, 1957. Petach E., Štátne východoslovenské múzeum v Košiciach e. cikkeben.

~~zeám 3, 187, 1957~~.

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 14. l. célj:

M.D.K

Czaucing József
festő

1845-ben készült Pfannschmidt
Rudolf portréja. Ebben az évben
alkotta Pfannschmidt Constantin
archépét is.

Szilagyi Dezső: Elfelejtett alkotások Tolcsvára...
Müvészet, 1969. junius – 4 lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

CZAUCZIK J.

Lerch J. és Müller J.-vel kapcsolatban említi.

Ladislav Saučin: Výtvarné umenie na východnom Slovensku. Košice 1964. 18.

Czauczig József
festő

M.D.!

„Pfannschmidt Rudolf"
„Pfannschmidt Lajosné sz.
„Probstner Amália"
„Pfannschmidt Constantin"
} repro

Szilágyi Dezső: Elfelejtett alkotások Tolcsvan és Kőcsén
Művészet, 1969. junius – 4 lap.

F

~~Egyetlen~~

~~J a vele~~

~~egyszerre~~

~~Az 1810–50-es években a Felvidék egyik legkeresettebb arcképfestője volt.~~ F 1815.) ~~Müller János~~ löcsei ~~fejtővel~~ közösen festettek Pulszky Ferenc szuleinnek, Pulszky Károly-Emanuelnek és Pulszkyné Fejérváry Apolloniának arcképét, 1816. pedig a kassai ág. ev. templomnak Jézus a getsemáne kertben c. oltárképét.

~~A két egykorú művész egyik munkáikére bizonyára nem kis erre a nehéz kéjne szerítkozott.~~

CZ. az 1810–50-es években a Felvidék egyik legjobban foglalkoztatott arcképfestője volt. Egy ideig a vele egykorú Müller ganos löcsei tájképfestővel együtt dolgozott.

id. Markó Károly első mesterével

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
ad 439/1929.

...ni. főtanácsos

...alatt iktatott
...rozat (108.540/1926 IX)
...0,000.000 K.-ról,
...46/1926. sz.
...Tanácsi határozat

Czauczik József

1780–1857

vrsd.

Balás-~~Reformkor~~

4. l.

Balás-Piri L. A reformkor m. művészete. M. Szemle. 1938.

4. l.

Köemlékek, római feliratos, a Moson-
megyei Múzeumban VIII: 147

Czaůczig (Czausig) J.

L. 1789 – 1853 K

Ltáb I. 121, 125

II. 23, 43, 44

IV. 50

IV. 28, 44, 49–51

149.

Albert főherczeg.

Mellig, jobbra néz, az ara
keretbe helyezett tojásdad medail
sorban:

Albertus Ertz
und Herr der Bur

és e fölött jobbra: „32.

Rm., mér. a rl. 29.2: 16.

Szn. 5
332-9

Czausig József

Szepesszombat. Az evangelikus templomban Krisztust az olajfák hegyén ábrázoló olajfestmény 280 cm magas, 140 cm széles. Jegye: Jos. Czausig pinx. 1852.

Divald Kornél Ismeretlen képek a XVII—XIX. századból. Művészet 1912. 240 l.

Richnó (Szepes megyé). A rom. katholikus templomban 1770-ből az oltárkép Rafael nyomán a Szent Mihályt ábrázolja. Olajfestmény, jelzés nélkül. Az északi oltáron Mária con-

Czaůczik József

pestö

l.

Mih Krasznah

50, 51 : lett. A.

0

4318. Ferdinand

Sz. Antwerpenben 1792 feb
május

Népmulatság a »Feh

Sík vidéken szemlélhet
korcsma látható. A jelenlev
férfi hegedű- s gordonkasz
ki balját csipőjére támasztot
tővel letakart asztalnál, balr
fordult asszonynyal, jobbró
egyikénél gyermek van. Ki
többen nézik a vigadókat
korcsmáros sonkát és italla
leány sört hoz. Legelől eg
körül, a melyre köteényt
edény, a hordóknál a csapol
térben balról bohócz szóral
nyüzsgő sokaságot. Az égbo

Ferdinand
antw

Vászon, méretei 91 : 10
Becsértéke 10000 K. — Néhai
1907 november 14-én (1429–
jóváhagyására vonatkozó adato
Bejelentetett 1913 márczius 1
Kifüggesztésére vonatkoz
ban. 1913 : 125. *Ferdinand*
Fehér Hattyú előtt.

Jegyzet. Az e festményre
a) a törzsleltárban (13
de Braekeleer: Niederländische
ser Salon);
b) a leltári kivonatban
de Braekeleer: Niederländisches
ten Goldrahmen. 90·5 hoch, 1
c) a hagyományi jegy
Ferdinand de Braekeleer: Né
d) az átvételi okmányba
nand de Braekeleer: Népünne

Haag. 1912
Palffy

Czauczik József

(Zauzik - nak
lőrsei festő
írva

Festette a XIX. 7-elején
a kassai ág. evangeli-
kusok templomának
oltárképét, mely Jézust
a getsemani kertben
ábrázolja.

Wick Kassai katmüemel

94. l.

Wick B. Kassa
náros kat. mühem-
lékei Košice.
1923. 94. l.

Czaůzik Jozsef

(Zausig)

lásd

Művészet 1909. 268. l.

3

Findura cikke.

E-V

Molnár

Hivatkozáss

hogy a küldött

300 g, 600

ben megkaptuk.

Az árú át

rült költséggel

171.- P-vel

CZAUCZIK Josef forti

Heliran, 1991 1/2. 203.

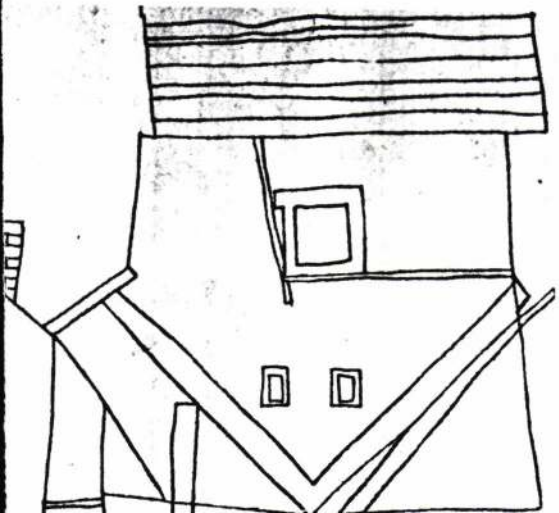

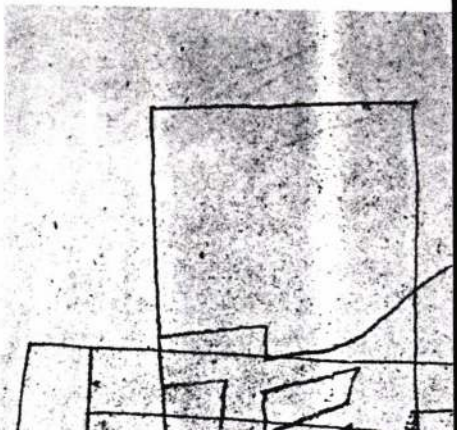

Czanczig József
festő

M.D.K

A lőcsei Minorita templomban
mint mellékoltárkép kép szerepel
Mária a keresztet alatt. Készíté-
sének dátuma ismeretlen.

Szelágyi Dezső: Elfelejtett alkalásol Tolcsván és . .
Művészet, 1969. junius – 4 egy.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848. II. 77

Név: Czauppes Mathias

Foglalkozás: Könnüves

Szárm.hely: Buda

Hitfelekezet: Róm. Kat. Csal.állapot: Nőtlen

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1847. XI 12

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 12.

M. DV

Czamsig József
festő

Löcsén 1781-ben született és ugyanott halt meg 1857-ben. Tanulmányait valószínűleg 1803-ból 1809-ig a bécsi akadémián végezte.

Szilágyi Dezső: Elfelejtett alkotások Tolcsván . . .
Művészet, 1969. junius – 4 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Czaudzig József
festő

M.D.Y

Bécsi tanulmányai elvégzése után hara Löcsére költözik, át menetileg Rozsnyón, Rimaszombaton dolgozik. Felső-Magyarország vezető festője lett.

Szilágyi Dezső: Elfelejtett alkotások Tolcsván
Művészet, 1969. junius – 4 lap.

MDK

Grausz József

festő (1781–1857)

Pesten működött [redacted]

Festménye: Egy család képe.

(Bíró Béla) A magyar reformkor művészete. Bp. 1957.

12.0.

Czaucsig József
festő

M.D.K.

Tájképeket a Tatrából is csendéleteket
is bőven alkot.

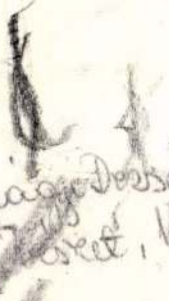

Szilágyi Dezső: Elfeledett alkotások Tolcsvan...
Műszeret, 1969. jannis - 4 lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.V.

Czauszing József
festő

1825-ben készült a Bányabejárat
csinü tájkipe. Ugyanezen év lesmé-
he Pfannschmidt Lajosné sz. Probst-
ner Amália arckipe.

Szilagyi Dezső: Elfelejtett alkotások Tolcsván . . .
Müvészet, 1969. junius – 4 lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M. D. K.

Czauczik József, festő. 1780-1857.

Czauczik müveit először S. v. Ludwig és Kazinczy Ferenc említi 1814 körül. I. elétrajzi adatait Sámuel Wéber mü vében találjuk: Ehrenhalle verdinstvoller Zipser des XIX. Jhrh. 1901. Született Löcsén 1780 medhalt ugyanott, 1857

Anna Petrová - Plesková: K Počiátkům Realizmu v Slovenskem maliarstve. Bratislava, 1961. 8. old.

M. D. K.

Czaňczik József, festő 1780-1857

Kőszeghy-Winkler Elemérnek 1933 ta rendezett kiállitásán Késmarkon Czaňczik nak 40 képe szerepelt. Prágában rendezett kiállitáson 1937 ben Czaňczik számos képe szerepelt. „Starého umenie na Slovensku"

Anna Petrová-Ploskeová: K. Počitkom Realizmu v Slovenskom maliarstve: Bratislava, 1961.

9. old.

m. D. K.

Czauczik József, festő 1780-1857

Köszeghy-Winkler Elemér több cikket irt Czauczikról a „Szepesi Hiradóban. Hagyatékában szamos feljegyzés maradt Czauczikról. J. Hofmann és Vladimir Wagner is ennlitt Czaczik müvészetét.

Anna Petrová-Pleskova: K Počiatkom Realizmu v Slovenskem Maliárstve: Bratislava, 1961.

9. old.

m.D.K.

Czaňczik József, festő. 1780-1857
(Bratislava 1952.) és maliarstvo XIX sto
ročia na Slovensku (Bratislava 1956)
cirmii kiállitáson állit ki Czaňczik
festményeket. a XVIII. sz hetvenes évei ben
telepedik le a, német származásu
Czaňczik család Lőcsén.

Anna Petrová - Plesková: K Počiátkem
Realizmu v Slovenskom maliarstve:
Bratislava 1961.

9. és 11. old

 M. D. K.

Czanczik József, festő. 1780–1857

apja Czanczik Krisztóf. Ferencfné szül. Czanczik anna szerint Silézia-ból Kőszeghy Elemér szerint Wittenberg-ből származott. Lőcsén dohány és tubák árusításával foglalkozott. Fia József 1780 április 16-án született Lőcsén. Anyja Czanczik Erzsébet

Anna Pestrova-Pleszková: K Počiatkům Realizmu v Slovenskom Maliarstve. Bratislava 1961.

11. old.

 M. D. K.

Czaczik József, festő 1780 - 1857

Czaczik iskoláit Löcsén végezte, festeni Löcsén és Béczben tanult. A Zipser anzeiger" ismeretlen cikkiroja szerint T-ő mestere Lerch József festő volt, de János Jakab Stündel is hatással volt rá. Legkorábbi jelzet művei: csendélet diokkal 1798. 5 kép, 15 old. Virágok pohárban 1800. 33. Kép tabla. ~~és~~ a „Lepességi" művészek kiállitásán (Budapest 1937) szerepelt szőlős csendélet, 1800 előtti évekből (Köszeghi megállapitása) ~~és~~

Anna Petrová-Plesková: K Počiatkům Realizmu v Slovenskom maliarstve Bratislava, 1961. 13-14-15. old.

M. D. K.

Czauczik József, festő 1780–1857

a festő szüleinek miniatur arcképe
1803, 4. abr. 13 old. 1803-ta bécsi akadémi-
án folytatja tanulmányait. Tanára
maurer professor. Rayz, tanulmányok
267, 268, 272, katalogus szám 153 old.
a vallásos tárgyú képek festését Beczbe
bőleg a bolognai iskola festőinek tanul-
mányozásával és kopírozásával kezdi

Anna Petrová-Plesková: K Počátkom Rea-
lizmu v Slovenskom maliarstve. Br

19. old

M. D. K.

Czaucsig József, festő. 1780-1857

Bécsi tartozkodása alatt számos portré tanulmányt készít, ceruza, vörös kréta / 290-295 katalogus szám 155. old. 34. kép tabla. 1804-től nem található az akadémia névsorában. 1810-től ismét Lőcsén lakik, hogy 1804-től 1810-ig hol tartozkodott ismeretlen

Anna Petrova-Plesková: K Počátkům Realizmu v Slovenskom maliarstve Bratislava 1961.

22. old.

m. D. K.

Czaučzik Józef, festő 1780-1857

az első arckép amit Löcsére való vizsga térése után festett 1810-ben Bárdossy János a löcsei gimnázium igazgatóját ábrázolja. 1811-ben. megbízást kap a löcsei minorita templom oltárképének a megfestésére „Szentlélek eljövetele". Kat sz. 20. 117 old.

Anna Petrova-Pleskova: K Počiatkům Realizmu v Slovenkom maliarstve: Bratislava 1961.

24. old

M.D.K.

Czauczik József, festő. 1780-1857

Maiassy András marsal megrendelésére oltárképet fest a Bátyfalai római katolikus templom részére „Feltámadás" Kat. szám 25. 117 old. A Kassai római katolikus templom részére Mallet J. „Krisztus az olajfák hegyén" Kat. szám 35. 119. old.

Anna Poliova-Plesková: K počiatkom Realizmu v Slovenskom maliarstve. Bratislava 1961. 25. old.

 M. D. K.

Czauczik József, festő. 1780-1857

1812-ben festi Steinhaus János Salamon szücsmester és felesége (menyasszonyának szülei) arcképét. 9-10 kép 27. old. Korai arcképe Görgey mária képmása 1814. 35 kép tábla, hozzá készült vázlat 34 kép tábla. M. N. G. Grafikai gyűjtemény Budapest.

Anna Petrová-Plesková: K Počiatkám Realizmu v Slovenskám maliarstve. Bratislava: 1961. 25. old.

 M. D. K.

Czauczik József, festő. 1780-1857.

a nagymértetű portrék mellett miniatur festéssel is foglalkozik. Vászonra vagy fára festi kis méretű arcképeit. az elefancsontra festett akvarellel festett miniatur technika idegen részére 1800 körül festi Probstner Amália kat szám 27. 118 oldal és 1814 ben Pfannschmid. -zsedenyi miniaturjet, kat 28. 118 old.

Anna Petrová-Plesková: K. Počiatkám Realizmu v Slovenskom maliarstve. Bratislava 1961.

26. old

M. D. K.

Czaczik József, festő. 1780 1857.

1812-1820 között festi Probstner András és felesége Mária 2 arcképét. 40-41. képtábla. Feleségül veszi Steinhaus Zsuzsamát, 1813-ban felveszik a lőcsei polgárok sorába. 1825-27 között festi Almássy Lajost a sepesi városok ország gyűlési képviselőjét. 49. képtábla.

Anna Petrová - Plesková: K. Počiatkám Realizmu v Slovenskom maliarstve. Bratislava 1961.

32. old

M.D.K.

Czauczik József festő. 1780-1857

1825-ben festi, báró Wieland György marsal arcképét, az a portré szolgált előkép gyanánt Bohuni Péter szlovák festő Wiland marsalról festett arcképéhez. 12-13 kép. 35 old. Legjobb alkotásai közé tartozik 1825-ből a sepesi városok kép viselőjének Horváth-Stancsics nak arcképe. III szines tábla.

Anna Petrova-Pleskova: K Počiatkom Realizmu v Slovenskom maliarstve. Bratislava 1961.

35-36 old.

 m. D. K.

Czaňczik József, festő. 1780–1857

1834. ben festi ifjabb Probstner andrás és felesége Fuchs amáli arcképét. Probstnernek alispánná történt kinevezése alkalmából. Kép tabla 66 67. Czaňczik virág csendéletek mellett táj képeket és számos képeket is fest, táj képi háttérrel, fölleg a szepesség környé.

Anna Petrová-Plesková: K. Počiatkami Realizmu v Slovenskom maliarstve. Bratislava 1961. 36, -37, -38, -42, -44 old.

 m. D. K.

Czaňczik József, festő. 1780-1857

két és a tátrai csúcsokat. „Könyörgök" 16-17 kép, 42-43 old. Rudakanya látképe való szinilag a tulajdonosok és a bernsző mérnök alakjával 29. kép 68 old. Az Adrássy grofok meghivására Krasna Horkára megy, az ősök galériáját kepilozza és megfesti mária

anna Pětrová-Plesková: K Počiatkám Realizmu v Slovenskom maliarstve, Bratislava 1961. 42,-43,-44, old.

M. D. K.

Czauczik József, festő. 1780-1857
hegyképet Kraszna Horka látképi-
vel 52-53-mas kép tábla 1823,
a Petróczy fivérek 3-as archépen is
megjelenik a tátrai táj. 63-as kép
tábla. A biedermei iflésnek megfele-
lően festi a 1830-40-es években készült
archépeit „Fiatal hölgy nefeletszel" 18-
37. 70-es kép, tabla.

Anna Petrová-Plesková: K Počiatkám
Realizmu v Slovenskom maliarstve.
Bratislava 1961. 45,-50, old.

 M. D. K.

Czanczik József, festő. 1780-1857

Csáky Klára 1840. 72-ik kép tabla. Hölgy rózsával, 1840. 73-ik kép tábla és a báró Jacobs Gustáv és neje 1840. ha készült kettős arcképe. 75. kép tabla. a realismus jegyében készült arcképei. Pfannschmidt Rudolf vadáskosztümös arcképe. Utolsó datált arcképe 1851. „Fiatal nő rózsával" Kat. szám 180. Felen-

Anna Petrová-Pleskova: K. Počiát-kám Realizmu v Slovenkom Maliarstve Bratislava 1961. 57, 62. old.

 m. D. K.

Czaučzik József, festő. 1780–1857

beg a lőcsei múzeumban. 1857-ben kiállítja műveit a I. Felsőmagyarországi mezőgazdasági és Ipari kiállítás keretében, Kassán. Életének utolsó évei-ben számos oltár-képet fest, különböző szepességi templomok részére. 1846 a lőcsei temető kápolnában a csakyak megbízásából, Boromyei sz. Károly

Anna Petrova-Pleskova: K Pociatkům Realizmu v Slovenskom Maliarstve. Bratislava 1961. 63,-64, old.

 m. D. K.

Czaučzik József, festő. 1780 - 1857

Kat. szám 176. oltárképét készíti el. Közvetlen halála előtt fejezi be Sz. Miklós oltárképét az Odorini templom részére (jelenleg a markusfalvi plébánián). Kat. szám 189. — 1857-jún. 30-án halt meg Löcsén, ott is temették el, jül. 3-án.

Anna Petrová - Pleskova: K. Počiatkům Realizmu v Slovenskom maliarstve. Bratislava 1961. 64, - 65 old.

M. D. K.
1780-1857

Czaučzik József, festő.

Czaučziknak számos tanítványa volt. Boemm Teodor festő hátrahagyot irásaiban tudosit, hogy ő is Czaučziknál tanult. Weber Sámuel szerint a negyvenes években, Boemm Teodorón kívül Czaučziknál tanult Szent-Istányi Titus, Müller Robert és Kalnizky Beanna Petrová-Ploshová: K Počiatkeau Realizmu v. Slovenskom Maliarstve Bratislava 1961. 71 old.

 M. D. K

1780 - 1857

Czauczik József, festő.

nedek feltételezhető Markó Károly, szül 1791, Baumerth Kereszély, szül 1792. Böhm József Dániel szül 1794, Faix András szül 1795, Müller Gusztáv szül 1811, Tibolly Károly, szül 1813, Lumnitzer József Teodor, szül, 1817, Springer

Anna Petrová - Ploshová: K Počiatkám Realizmu v Slovenskom maliarstve. Bratislava 1961. 71 - 72 old.

 M. D. K.

Czanczik József, festő. 1780-1857

Antal, szül. 1820 körül, Bohnů Péter szül. 1822, Boemm Teodor, szül. 1822, Szent-Istvány Titus szül. 1823, Müller Robert, Polnisch Sis Kálnitzki Benedek születési éve ismeretlen.

Anna Petrová-Pleskova: K Počiatkům Realizmu v Slovenskom maliarstve. Bratislava, 1961. 72 old.

-28-

M. D. K.

Czaunczik József festő, 1780-1857.
mühidőtt Lőcsén, első mestere
Lerch József festő.

Anna Petrová-Plaskovái: Slovenské vej
tvarné umenie obdobia národného
obrodenia.
Bratislava, 1966. 22. old.

fekvő Csákvár
tologusaink ho
Ez a szik
rom egymásra
a vékony alluv
állatfajai, kőko
feküdtek. Alat
a pleisztocén-
A kövesült cs
romujju ló, ka
tulok. A pleisto
rétegből kerül
cén kipusztult
macska, hiéna,
lop, gazella és
A miocén
kavics, édesviz
polca-, Városl
mediterrán-kor
pedig konglon
nevet adó mé
razvám, Lajtasz
margittai, felsőrákosi meszkőpanya világhíres ősgerinc kövületével; csak-
nem kétezer év óta üzemben [illegible]

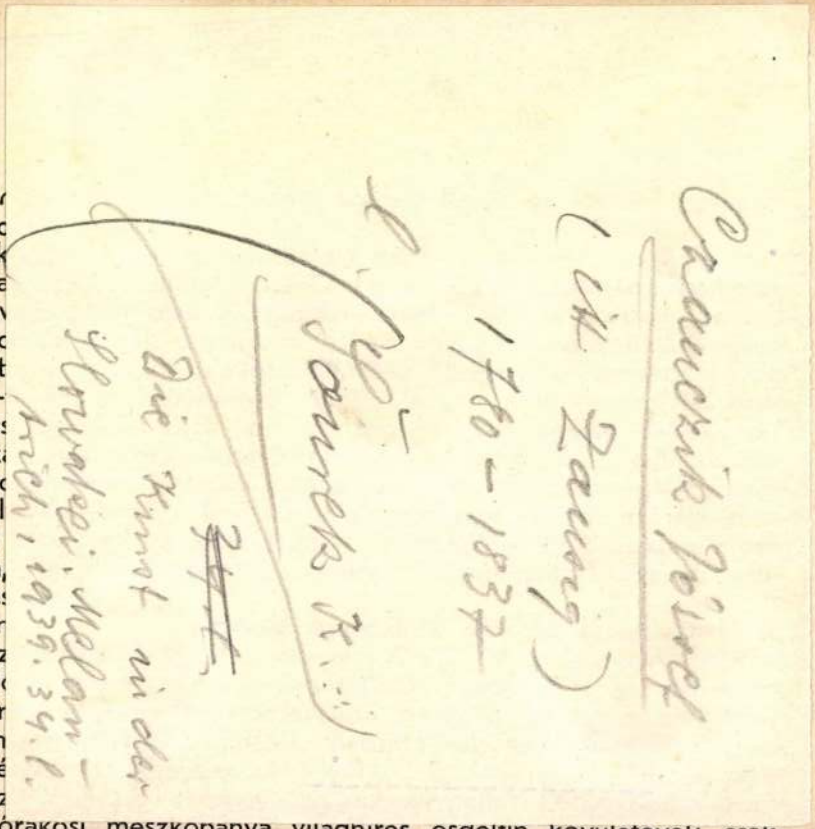

rendben a mangánércek, a vörös-, zöld festékföld; a foraminiferákkal telt fazekas agyag, cerithiumos homok, barnaszén, urcutica-kagylós fehér márga és legfelül a nummulitos mészkő.

Az immár európai hírnévvel bíró vértesi bauxit-telepek geológiai szelvénye is tanulságos. A bagolyhegyi pl. triaszkori fődolomiton, mint alaphegységen nyugszik. Erre telepszik a mangángumós márga, a vörös-, sárga-barna, borsóköves és meszes bauxit, mindössze 11 méteres összrétegben. A bauxitot közép-eocénkori melaniás márga, modiólás és miliolidás mészkő fedi. A fornai bauxit-telep szintén fődolomiton, mint alapon nyugszik, fölötte agyagos márga, — melániás mészmárga,— fornai agyag, miliolidás mészkő és vékony aluviális réteg fekszik. Ez a telep eocénkori kövületekben különösen gazdag.

Az óharmad-idő másik korszaka a mérsékelt éghajlatú o l i g o c é n, melynek növényei között a lombos fák elterjedése, állatvilágában a rágcsálók elszaporodása jellemző. Kőzetei a homokkő, márga, agyag, félsósvizű üledékek Híres üledékei a budai márga, melynek szép feltárását találjuk a Kis- és Kissváb-hegyen, Rózsadombon, a Széchenyi- és Csúcshegyen; továbbá a kiscelli-agyag s a hárshegyi homokkő a Hárshegyen, Vadkerten, Budakeszin és Solymáron. De míg az előbbiek a formainiferák kövületeiben gazdagok s tengeri képződmények, addig a hárshegyi homokkő 500 méteren felül soha sem emelkedő tengerparti képződmény, melynek dolomitját, mészkövét, szarukövét és kvarc kavicsát, meszes tömeg cementálta eggyé.

Ebből a korszakból származó széntelepek vannak Pomázon, Sári-

Czaůczik József

Rombauer János

mig
ed
z

vod
z

Tátra-Almanach

Szlovenszkói Varos-
képek.

Bratislava-Pozsony
1938. 238. l.

éről 19
g j
f

Rend ..... szükséglet, ... fejezet,

Tétel	A rendelet		
	kelte	száma	
1.	VIII/14	56383/908	Vajdahunyadi vá

1909.

27/
T a

Czáuczek Józef

(itt Zausig J.)

l.

Wag Dej

212. l.

Wagner V.: Dejiny výtvarného umenia na Slovensku. Trnava, 1930.

212. l.

78

849. Velen a

A XVII. századbo

Alexandria

A porosztótól

E képen a szent

a porosztó, megragadva

tévő karddal öt le a

kezeit öszet ette és tetke

korona és mögö

Jobbról Maximin a

kezét keblére téve s jo

erettől Istenuél. B

kinek jobb kezében a

beg diafénytől kön

lyet a szent felé n

háttér hegy vidék k

Vászon, m

Pynker Ja

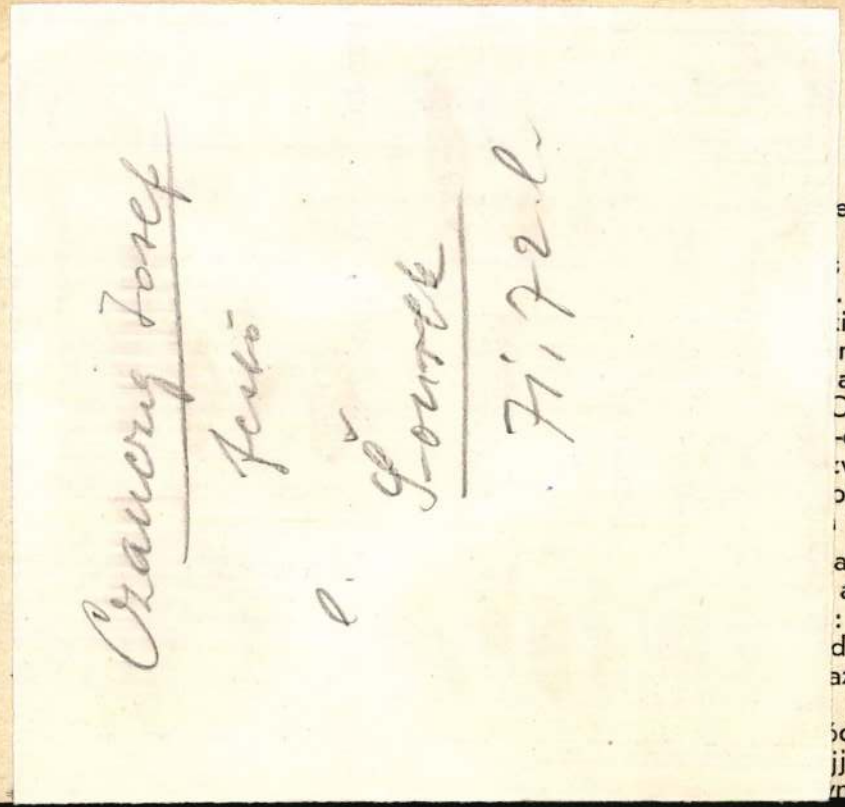

Tihanyi félszi-

e vezet. Az ér-
kilátást, de a
hegyperemen

intünk szét, a
messzeség kö-
a bársonyosan
Csobáncot, Kő-
-ott, apró fal-
tvetlen alattunk
obánc hegyétől
Tapolca.

a nevét kiejt-
a balatoni vá-
: Kisfaludyval,
dőkbe és ré-
az események-
koronázó vár
ódtak, Kisfaludy
jjon ki nem is-
nek Mátyás ki-

egymás mellett az ország- és vasút. Balról a végtelennek látszó Balaton kékeszöld víztömege kisér. Jobbról hatalmas gyümölcsösök. Jól gondozott szőlők, fehérfalú, napsugaras borpincék százai köszöntenek. Előttünk, kilométerek távlatában a Györöki hegyek párkányozzák a látóhatárt és úgy tűnnek föl a vándornak, mintha átléphetetlen hegyfalukkal meg akarnák akadályozni a tovább jutást.

Tördemicnél elágazik a Badacsonyt kerülgető út. Az egyik Gulács felé tart, a másik Szigligeten át Edericsnek. Mi az utóbbit választjuk. Süppedős réteken, buja növényzetű szántókon, virágos mákföldeken haladunk az izzón tűző napban Szigliget felé. Itt-ott sudár jegenyék, elaggott, ezüstlevelű lándzsás fűzek álldogálnak az úton és kínálva-kínálják gyér árnyékukat.

A jegenyék mögött, a látóhatár peremén, egy hatalmas, sátoralakú, magánosan álló vulkánhegy rajzolódik a kénsárga égre: a valamikor izzó lávát ontó Szentgyörgy, melynek napsütéses oldalait tüzes borokat adó szőlők és gyümölcsösök takarják. Ez a 10—15 kilométer széles völgyfenék nem is olyan régen még része volt a Balatonnak és ebben az időben viztől teljesen körülzárt sziget volt úgy a Szentgyörgy, mint az ettől délre eső, bazalttufából álló Szigliget.

Tördemicről egy órai gyalogolás után érkezünk Szigligetre. A Balatonvidék híres írója: Eötvös Károly szerint, a világ legszebb tá-

Czauczig József

A müvész szülei, ministür of.

Három testvér, of.

Reformkor művészete. Főv.Képt.36.kiáll. 1948.jul.

9. 1.

Czanczik József (irodalom)

Szépművészeti Múzeum irattára 220, 334, 370/1910. sz.

Czauczik Józef

festő szül. 1780-ban
Lőcsén, † 1857.
14 soros életrajz

Toman 79. l.

Toman P.: Nový
slovník českoslo-
venských výtvar-
ných umělců.
Praha, 1936. 79. l.

Czauczik Józef

Jestő

l. Šourek

946 a. 4.

946. b. 4.

[Kéjekhel]

lalni, de tíz év multán, mikor Lala Mohamed elfoglalja a közeli Esztergomot, a gyáva olasz őrség megszökik Visegrádról, mire a török most már hosszu évtizedekre rendezkedik be a várban.

Budának 1686-ban történt végleges elfoglalása szabadítja meg Visegrádot is az ozmántól. Ez a szabadság azonban nem új életet, hanem a végső pusztulást jeleti számára. Várának még meglevő bástyáit ugyanis 1702-ben a magyar várak iránt engesztelhetetlen gyűlölettel viseltető I. Lipót parancsára rombolják le, nehogy megvethesse lábát abban a »pártütő magyar.«

*

Önkéntelenül is elröppen itt ajkainkról a kiváncsiskodó kérdés: vajjon a viharos századok lezárultával mi lett Mátyás csodapalotájából? Hova lettek a tündéri függőkertek? A márványmedencés szökőkútak? Halastavak, csodalépcsők? Bizony úgy elpusztultak, hogy a régi irásos emlékeken kivül nyomuk is alig maradt.

A XVII. század végén, a fölszabadító háborúban résztvett Marsigli olasz hadi mérnök és földrajzi iró, — ki hazánk akkori állapotára vonatkozólag olyan sok értékes följegyzést hagyott hátra — még látta a királyi romokat. Még csodálhatta a pusztulásukban is nagyszerű épitkezéseket:

Czebe István építész M.D.K.

Résztvett a pályázaton

40 000 forinttal dijazva

Társtervező: Vámossy Ferenc, Falta Imre, Marosi József

Gárdonyi Jenő: Az Akadémia uj könyvtárpalotája terv-pályázatának eredménye

Magyar Nemzet 1963. december 22. 5.l.

Mésztvett a pályázatom

Gárdonyi Menő:-e akadémia uj könyvtárpalotája
tervpályázatának eredménye

Czebe István, építész MBh

A M.T.A. új könyvtárának terveit

készítette a kiállításra Czebe István munkacsoportjával.

Szluka Emil: Melyik tetszik? b.

NÉPSZABADSÁG

Sz. 1966. okt. 2

Czebe István, építész

MDK

30 000 Ft-os T.-díjat nyert.

—: Döntöttek az új délpesti kórház terveiről 8

ESTI HIRLAP Sz. 1964. nov. 28.

CZEBE István épitész M.D.K.

Résztvett a pályázaton II. dij 35 000 Ft

Társtervező: Ulrich Ferne-Szabó László- Káldos István

Döntöttek a tatabányai megyi kórház épitési pályázatáról
Magyar Nemzet 1962. december 24. 15.1.

Czebe István építész

Tervezőcsoportjának terve

Költségtérítést kapott az

alábbi pályázaton

Kovács Ferenc: A tabáni Rácz

gyógyfürdő tervpályázata, 1969

hagyat) Építőművészet 1970/4 2 old.

Czebe István

Az Akadémia Könyvtár új épülete. (Czebe István [KÖZTI] terve.) – Ism. Rózsa György), Könyvtáros, 1967. 17. évf. 2. sz. 75-77. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Írt. 1970. 1. sz. 68-107. l./

73. l.

Czebe István, építész

Az akadémiai könyvtár épületet tervezte.

A Roosevelt téri homlokzat:

Repr.

dr. Rózsa György: Az Akadémia Könyvtár
új épülete 75–77. old.

Könyvtáros, Bp. 1967. Jelenár

XVII/2.

Czebe István

A 9. sorszámú terv /építészek: Czebe István, Tamássy István, munkatárs: Simonfy András, statikus: Hajós Ferenc/ az alábbi pályázaton költségtérítésben részesült:

Városy Péter: A szolnoki területi vezető egészségügyi központ tervpályázata. 1970.
Magyar Építőművészet, 1971. 1.sz. 8-16. l.

M.D.K.

Czebe István épitész

Dijazva a pályázaton /40ooo Ft /

Társtervező: Vámossy Ferenc, Falta Imre, Marosi József

Szabó Árpád: A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának tervpályázata
Magyar Építömüvészet 1964/4. 2-9.l.

Czebe István

Közti M.D.K.

Megyei Kórház, Salgótarján, 1961-1967, repr.

fökonstruktöre

Építész: Ulrich Ferenc

Magyar Építömüvészet 1968/3

5-13.l.

M.D.K.

CZEBE István építész

Zire, szakrendelőintézet (Rekr.)

Magyar Építőművészet 1958. (VII.) 1/3. sz.

30. e

MDK

Czebe István

és két társa közös pályaműve kapta a második díjat a Calvin tér rendezésére kiírt tervpályázaton.

Gárdonyi Jenő: Milyen lesz a Calvin tér?

Érdekes Ujság, Bp. 1958. május 31. 8. l.

M. D. K

CZEBE István építész

Résztvesz a Veszprém városközpont.
ja rendezésére kiírt tervpályázaton
Társtervező: Ihrecska J. és Vámossy
F.

Magyar Építőművészet 1960. 1. sz. 64. l

M.D.K

CZEBE István építész

Középmagas tervpályázat I. épületkategória (Kiemelt megvétel) IV. épületkategória (~~III. ...~~)

Tabtervező: H. Szpos Edit, Shrecska József, Vámossy Ferenc, Kovács Gáspár, Hajdú J.

Tervpályázati eredménye

Magyar Építőművészet 1960. 4. sz. 62. l.

M. D. A.

CZEBE István építész
(KÖZTI)

Árpád-fejedelem u. 39. (Pest.)

Perne László: Lakóépítkezések Budapesten
Magyar Építőművészet 1959. 5/6. sz. 159. l.

Czebe István épitész M.D.K.

KÖZTI munkatársa

A könyvtár épületének terve

H.Gy.: Milyen lesz az Akadémiai Könyvtár Roosvelt téri hímlokztat ?

Magyar Nemzet 1966. szeptember 27. 4.1.

Czeb e István épitész M.D.K.

A M.Ta. Könyvtárépületének egyik dijnyertes pály-
ly atervét készitette.

Kiállitják a Roosvelt téri könyvtárpalota ter-
veit

Magyar Nemzet 1966. aug. 14. 10. 1.

. . .

M.D.K.

Czebe István, építész

a Magyar Tudományos Akadémia
felsőoktatására. Központi épületének
Roosevelt térre nyuló objektumá-
hoz három homlokzati variáns
készített, melyek az Akadémia előcsar-
nokában bemutatásra kerültek. ./.

BUDAPEST, Bp. 1967. V.évf. 1. sz. 20-21 old.

-2-

M.D.K.

Czebe István, építés

Major Máté, a körlemény szerzője, ismerteti a három komlakzati javaslatot és a vendéghönyvben olvasheti korrá sólások teljes szövegét, és sommásan az azokra adott válaszát.

BUDAPEST, Ep. 1967. V.évf. 1. sz. 20-21.old.

dr. D. K.

CZEBE István építész

Calvin tér rendezése pályázat

(II. díj.)

Magyar Építőművészet 1959. 1/2. sz. 80. l.

M. D. K

CZEBE István építész

Pécs Rákóczi út és környéke rendezési pályázat (II. fordulója)

Magyar Építőművészet 1959 1/2. sz. 80. l.

Czebe István épitész M.É.K.

Részletek a budapesti Orvostudományi Egyetem elméleti tömb tervpályázatán

Társtervező: Szabó László, Káldos István

Magyar Épitőművészet 1963/2. 6-7.l.

Czebe István épitész MDK

43.sz.terv, repr.

Bouta János:Négytantermes alsótagozatu általános iskola tervpályázata Magyar Epitőművészet 1955. IV.évf.7-8.sz. 222.l.

Czebe István, építész

L: Kricka György

II. d. terve

Rep

Sallai J.: Szecedi hotár ....

... terepálgázat

581-584.

XXI.

10.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1971. okt.

Czebe István

III. díjat

az alábbi pályázaton ~~kiemelt megvételt~~ nyert 25. számú terv egyik szerzője (épített)

Borvendég Béla: Szegedi Könyvtár és Levéltár tervpályázata, 1971. - Magy. Ép.műv.1972.5.sz.12-16.l.

CZEBE ISTVÁN

Rumpler György;

Törékeny óriások

Népszabadság 2001 márc. 21

éhez juttathatom a magyar kormány
sajnos, lekéstünk, nézetem szerint a
l az előzetes békekonferencia össze-
ségtelen kárára.
en lehetőségeket többé elmulasztanunk
inisterelnök Urat, méltóztassék akár
zországi akciójának jellege felől sür-
ónak találná az entente államok kép-
feljogosító meghatalmazó levél ki-
tóztassék kiállíttatni, hogy Budapestre
zatérő futárom magával is hozhassa.
közeledés előkészítésére alkalmas
atok mennének Budapestre. Méltóztassék
ak futárom útján értesíteni, vajjon

Czebe István

Metro 2005. sept. 9

ÜVEGALKOTÁSOK SEREGSZEMLÉJE

VARGA KATA

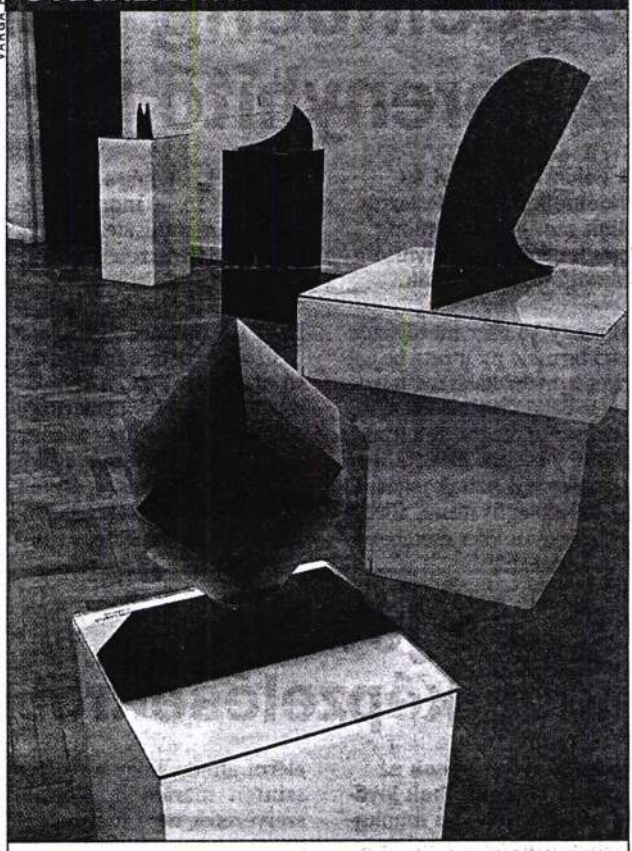

Ferenczy Noémi-díjas alkotók állítanak ki

Szeptember végéig látható a kaposvári Rippl-Rónai Múzeum Galériájában az az üvegkiállítás, amelyen Gonzáles Gábor, Lukácsi László és Czebe István művei láthatók. A tárlatot H. Bognár Zsuzsa rendezte. (Metro)

A ST.ART Galéria

tisztelettel meghívja Önt

Czebe István

üvegművész

kiállításának megnyitójára 1998. november 11-én (szerdán) 18-20 óráig

Megnyitja: **Réz András**

A kiállítás megtekinthető: 1998. december 1-ig, hétfőtől péntekig 10-18 óráig.

ST.ART Gallery

cordially invites you to the opening ceremony of the exhibition of the glass artist

István Czebe

to be held on 11 November 1998 (Wednesday) at 18 o'clock in ST.ART Gallery.

The exhibition will be introduced by **András Réz**

The exhibition will take place in the Gallery between 11 November - 1 December 1998.

Opening hours: Monday-Friday 10.00-18.00

Gallery for Contemporary Art • H-1075 Budapest, Madách Imre utca 5. • Tel./Fax: (36-1) 342-2342

CZEBE ISTVÁN

Czebe István építész

Résztvett az alábbi pályázaton
(maket, szepró)

N. N: Amszterdami városháza
tervpályázata 1968

Magyar Építőművészet 1968/2 2 old.

Czebe István

A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára (Budapest) /Czebe István építész, Kiss E. Gusztáv kertterv. - Müszaki Tervezés. 1968, 11.sz. 26-3o. l.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1971.2.sz. 149-182. l./

153. l.

Totem és idol az Üvegpiramisban

KIÁLLÍTÁS

Őskori barlangok korommal sziklafalra rótt figurái jutottak az eszembe Czebe István mostani, fővárosi tárlatán. A kirakatban szárnyas kígyót karmai között tartó griffmadár és szarvait harciasan előreszegező, lábait nyakába szedve száguldó tulok csalogatja betérésre az utcáról bámészkodókat is. Totemállatok mellett termékenységet jelképező női torzók jellemzőek még a fiatal üvegművész legfrissebb termésére, amelyek már a teremben sorjáznak, zárt vitrinekben vagy szabad szoborállványokon. Ráadásul valamennyi úgy tűnik messziről, mintha masszív kovácsoltvas keretbe foglalta volna bele alkotójuk a törékeny, különféle színű üvegbetéteket. Alaposabb szemlélődés után kiderül, hogy a két kompozíció a kirakatban összetartozik, és A vonal teste I–II. elnevezést viseli, egy másik hasonlóan elvont plasztikának pedig A szerelem vak címet adta. Viszont a Bika a sarokban se több, se kevesebb, mint amit a vignetta feltüntet alatta, és ugyanígy „semmi cicó" az Idol-ciklus körül, amely stilizált női aktok variációja azonos témára, füstszínű, indigókék, türkizzöld, kakaóbarna avagy mustársárga kolorittal.

A nagyobb meglepetés csak ezután következik, mert amit erős vasváznak véltünk, az szintén törékeny. Ugyanis négy milliméteres síküvegszeletekből szabta ki, rakta egymás mellé a forma keretében, majd olvasztotta össze a művész, azután vízzel tisztította és hűtötte, majd csiszolással polírozta, később homokfúvással tette mattabbá a fényét. Végül már csak a savmaratás volt hátra, amely úgy ette bele magát az összehegesztett üvegrétegekbe, hogy patinás fémfelület rusztikus álruháját kölcsönözte az eredetileg áttetsző és kényes alapanyagnak. Nem véletlenül került a kirakati műtárgyak mellé a figyelmeztetés, hogy ne érintsék a tárgyakat, mert törékenyek. A tapasztalt művész is – saját bevallása szerint – csak félve nyúl ezekhez a bonyolultabb konstrukciókhoz, mert bármennyire igyekszik statikailag kiegyensúlyozni őket, azért a belső anyagfeszültség is tovább dolgozik, a külső fizikai behatásról nem is szólva. Azért adta tárlatának az Activity címet, mert ebben a szóban benne foglaltatik a kockázati tényező, a kísérletezés bátorsága, bizonyosfajta kihívás felvállalása egyaránt.

WAGNER ISTVÁN

Czebe István: Activity
Üvegpiramis Galéria Budapest
Megtekinthető november 1-jéig

A látszat ellenére a műtárgyak törékenyek

CZEBE ISTVÁN

ünnepeljék. Szombaton és vasárnap tíztől este nyolcig várják az érdeklődőket. Az első napon két folyóirat, a Lettre és a Jelenkor programjait nyugodt szívvel ajánlhatjuk, éppúgy, mint Kertész Imre estjét tizennyolc órakor. Aztán pedig a Szépírók ki mit tudja következik, például Kornis Mihály szaval, Bodor Béla dilettáns szövegekről mesél. Vasárnap pedig jön a Segítséggel élők órája Gács Anna vezetésével, a Kitüntetett szépírók órája többek közt Grendel Lajossal, Tolnai Ottóval, Závada Pállal.

Őszi Irodalmi Fesztivál
Szeptember 24–25.
Petőfi Irodalmi Múzeum

Ismét világsztárok látogatnak hazánkba: ezúttal a Tosca. Az Aerocafé csapata ismét kitett magáért. Richard Dorfmeister és Rupert Huber albumai, például az Opera, a Fuck Dub remixek hamar meghódították a mély basszusokra és esőkopogásra áhítozó közönséget; nem is lehet rendes háztartás az, amelyikből hiányzik a Tosca.

Budavári Palota, A épület
Szombat – 00.30
Belépőjegy: 3990 forint

Alain író-pszichológus Háda János színművész közreműködésével látják vendégül az érdeklődőket. A szombati ajánlat: falusi borjúragu rizzsel. A vendég Peer Krisztián költő, akinek műveit Bíró Kriszta színművész tolmácsolja. Vasárnap pedig Balla Zsófia költő várja a közönséget debreceni sertéstokánnyal és tarhonyával. A zenét pedig minden alkalommal Vázsonyi János szaxofonművész szolgáltatja, így az ízek és az irodalom kiegészülnek mélabús dzsesszfutamokkal is.

A magyar író szeret jókat enni
Szeptember 23-tól 29-ig
Budapest, Liszt Ferenc tér

	NYUGTALANÍT	EZ, A KÖZELEBBI	Ü	ÜCSÖRÖG / VELE MEGY	ERIKA, BECÉZVE	FA JELZŐJE	TOGO AUTÓJELE	KÜLÖNLEGES, EGYÉNI	–-KÖZ; ŐSHAZA
A POÉN 1. RÉSZE	F	I	L	K	E	L	T	S	E
ÚGYMINT, RÖVIDEN	U	M	FIRKÁLGATÓ / TÍPUS, JELLEG: I	R	O	G	A	T	
KORMÁNYRENDSZER	R	E	Z	S	Á	M	SZIGNÁL KÜLDÉSE / EURÓPAI HEGYLÁNC: J	E	
BETŰNK KIEJTVE / PÁNTOS LÁBBELI	D	Z	S	FE	KÁNAÁNI ISTEN / ELTÁVOLÍT: R	A	A	L	
A POÉN 2. RÉSZE	HITELESÍTŐ INTÉZET	AMERIKAI KOSÁRLIGA	SINE ANNO, RÖVIDEN / SZOBRÁSZ (AMERIGO)	S	HORNYOLT, VÖLGYELT / CSEH IGENLÉS: A	R	H	O	L	T	ÉPÜLETELEM / NAGY LAKOMA: T
HÁZATLAN	H	O	N	T	A	L	A	N	KÓRHÁZ / ADÁSBAN VAN!: P	S	P	P	I
	A	M	B	O	R	FINOM ITÓKA / LITER: N	E	D	Ü	LOPAKODÓ / RÓMAI 1-ES: O	O	S	O
SZELÍD	T	E	L	T	U	L	O	R	Á	Z	I	K	ALKALMI MONDÓKA: R

Czebe István Népszava

a, de szórakoztat

bb operájáról, a Leonce és Lénáról

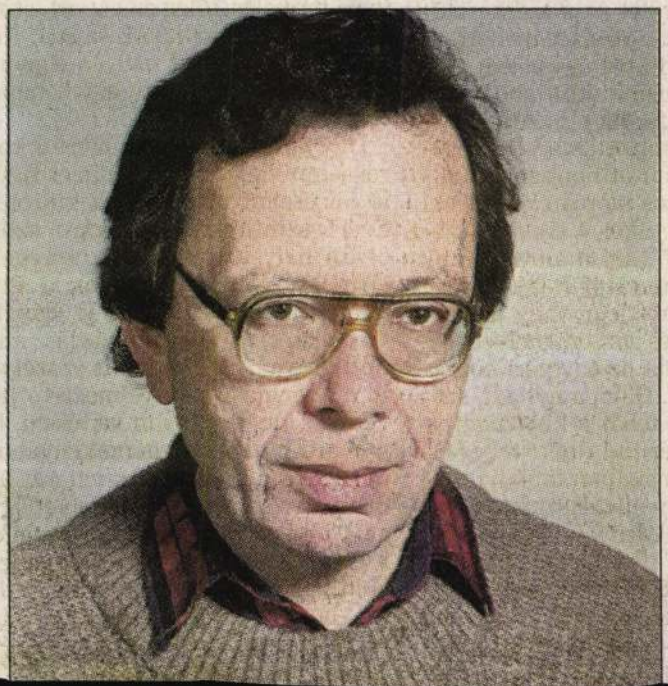

ét élt
ı. Há-
át). A
álából
árcius
létezé-
ichner
mit. A
t kom-
(Márió
ország-
Német-

nn Ma-
n után
űvéhez
s sike-
onikus
ndola-

majd

RÖVIDEN

Paris–Budapest

Paris–Budapest címmel nyílik ma délután 6 órakor Breznay András festőművész kiállítása a Café Vian Kávéházban (Bp. VI., Liszt Ferenc tér 9.). A kiállítást Sárody Judit, a Galéria művészeti magazin főszerkesztője nyitja meg.

Üvegek művészei

Magyar üvegművészek: Buczkó György, Czebe István, Gaál Endre és Polyák János munkáiból nyílik kiállítás ma este 7 órakor a St.Art Galériában (Bp. VII., Madách Imre utca 5.). Wehner Tibor mond megnyitót.

Petőfi holdudvara

Az Eötvös József Könyvkiadó két új kötete, Si-

Az Arany Alkony a lakók szemével

A Népszava ez év február 13-i számában cikket közölt az Arany Alkony Idősek Házáról, melynek vezérfonalát egy lakó novemberben írt levele szolgáltatta. A cikk megjelenését követően az Arany Alkony Idősek Háza 150 lakója lakótársukkal vitába szállva – levelet írt a szerkesztőségnek, melyben kiálltak az intézet mellett. A cikkben írt tényeket nem vitatva úgy vélem, célszerű a valóságot úgy is bemutatni, ahogy azt mi, az intézet alapítói látjuk. Az első Arany Alkony Otthont 1996-ban alapították a VIII. kerületben. A tulajdonosok ezen otthonban és külföldön szerzett tapasztalatok alapján kezdték el kialakítani második Intézetüket, a cikkben szereplő XV., Bánkút utca 67. szám alatti Arany Alkony Idősek Házát. Itt mindegyik lakóegység átlagosan 30 négyzetméteres, egy vagy kétszobás, fürdőszobás, főzőfülkés garzon, melyet egy, két, vagy három lakó lakhat az egyszeri hozzájárulás összegétől függően. Havi, a nyugdíj százalékában meghatározott, tehát a kisnyugdíjas számára is megfizethető térítési díjért teljes ellátást biztosítanak, mely magában foglalja többek között a napi ötszöri menüválasztásos étkezést, mosást, vasalást, takarítást, gyógyszer-, gyógyászatisegédeszköz-, tisztálkodószer-ellátást. Az intézményen belül saját 40 ágyas belgyógyászati és rehabilitációs osztály és jelenleg hét szakorvosi járóbeteg-szakrendelés működik. Az öt épületből álló komplexum három

nincs fedezet az egészségügyi, a pedag
rendészeti szerveknek beígért bérfejleszt
legkisebb nyugdíjjal rendelkezők becsapv
magukat, mert a beígért összegeket nem
meg. A többi hárommillió nyugdíjastól n
vettek mintegy ötvenmilliárdot. Súlyosb
derűsnek festett jövőképet az, hogy csökk
ipari termelés, főleg az export, és nemigen
kent a munkanélküliek száma. Engem és
nyára még sokakat mélyen elgondolkodta
gyan kerültünk szinte egyik napról a má
ilyen helyzetbe?

Úgy gondolom azért, mert a kormány e
rei semmibe vették a józan és figyelmet é
lő jelzéseket itthonról és külföldről egya
Ezért szinte két marokkal szórták a
olyan helyekre, ahol az összegek töredé
elég lett volna. Gondolok a Posta Ban
adott 150 milliárdra, az egyházaknak ado
milliárdra, a megalomániás millennium
milliárdra. Ám ezeknél is veszélyesebbnek
tom a gazdasági figyelmeztető jeleket. Bá
vednék, de van olyan sejtésem, hogy az
nyugati multik a legérzékenyebb, tehát a
dasági területen adnak választ az Orbán
mány arroganciájára, amelyet egyre több
gati tekintélyes újság marasztal el! Félek
Fidesz bel- és külföldi arroganciája sürg
nem változik, akkor szembe kell néznün
zal, hogy a külföldi tőke elkezd tőlünk
nulni, a profitot pedig kiviszik és nem it
gatják vissza a termelésbe. Ezt a ve

CZEBE ISTVÁN

FIS 77.0.

lékműveket, érmeket, plaketteket, reliefeket készített. Stílusát Szentgyörgyi István neoklasszicizmusa inspirálta és az itáliai quattrocento hagyományaival gazdagodva teljesedett ki. Művészi hagyatéka a veszprémi Laczkó Dezső Múz. tulajdonában van. – Ferenczy István szobrászati díj (1923), Benkő Kálmán-díj (1926), Rökk Szilárd-díj (*Vízhordó* c. művéért, 1927), Rothermere-díj (*Gyertyát vivő lány* c. szobráért, 1928), Vaszary-díj (1940), az Orsz. M. Iparművészeti Társulat ezüstérme (Kassa, 1943).

Kiállításai: önálló: Ernst Múz. (Hincz Gyulával és Domanovszky Endrével, Bp., 1938); Emlékkiállítás (MNG – Ernst Múz., Bp., 1961); Móra Ferenc Múz. Képtára (Szeged, 1962); Szent István Kir. Múz. (Székesfehérvár, 1963); Bakonyi Múz. (Veszprém, 1963); Hagyatéki kiállítás (Csikász Galéria, Veszprém, 1987); csoportos: Akt kiállítás (Műcsarnok, Bp., 1925); Tavaszi Tárlat (Műcsarnok, Bp., 1927, 1928); A KÉVE XX. kiállítása (Nemzeti Szalon, Bp., 1929); XVII. Velencei Biennále (1930); A Római M. Int. ösztöndíjas művészeinek I. kiállítása (Nemzeti Szalon, 1931); Orsz. M. Képzőművészeti Társulat kiállítása (Műcsarnok, 1924–1944); IV–VI. m. képzőművészeti kiállítás (Műcsarnok, 1953–1955); A 1930-as évek művészete (Róma, 1998).

F. m.: az MNG-ben: Tányéros fiú (1931); Fázó fiú (1931); Guggoló fiú (1947); Korsót vivő leány (1955); Ollós nő (1957); köztéri m.: Vízhordó fiú (bronz, Bp., Városliget, 1928); Dr. Konthy Gyula síremléke (bronz, Nyíregyháza, temető, 1929); Warkots kapitány (bronz, Székesfehérvár, 1938); Szt. Imre (kő, Veszprém, vár, 1940); Szűz Mária-oszlop (kő, Bp., V. ker. Martinelli tér, 1942); Szt. Antal-kút (Szeged, 1944); Liszt Ferenc-mellszobor (kő, Bp., XIV. ker.

A ST.ART Galéria

tisztelettel meghívja Önt

Czebe István

üvegművész

kiállításának megnyitójára 1998. november 11-én (szerdán) 18-20 óráig

Megnyitja: **Réz András**

A kiállítás megtekinthető: 1998. december 1-ig, hétfőtől péntekig 10-18 óráig.

ST.ART Gallery

cordially invites you to the opening ceremony of the exhibition of the glass artist

István Czebe

to be held on 11 November 1998 (Wednesday) at 18 o`clock in ST.ART Gallery.

The exhibition will be introduced by **András Réz**

The exhibition will take place in the Gallery between 11 November - 1 December 1998.

Opening hours: Monday-Friday 10.00-18.00

Gallery for Contemporary Art • H-1075 Budapest, Madách Imre utca 5. • Tel./Fax: (36-1) 342-2342

CZEBE ISTVÁN

A ST.ART Galéria bemutatja

Magyar üvegművészek a 20. század végén című kiállítást

Megnyitó: 1999. március 17-én (szerdán) 19 órakor
Megnyitja: Wehner Tibor művészettörténész
Megtekinthető: 1999. április 2-ig, hétfőtől péntekig 10-18 óráig

Buczkó György, Czebe István, Gaál Endre, Polyák János

The ST.ART Gallery presents the exhibition

The Hungarian Glass-Artists at the end of the 20th Century

Opening: 17. March 1999. (Friday) at p.m.
The exhibition will be introduced by : Tibor Wehner arthistorical.
The exhibition through 2 April 1999. Monday-Friday 10.00 a.m.– 6.00 p.m.
Sponsors: Borház, Parád Kristály Manufaktúra Kft.

Gallery of Contemporary Art • H-1075 Budapest, Madách Imre utca 5. • Tel./Fax: (36-1) 342-2342

ST./ART GALÉRIA
AFTER
IRON
CURTAIN

TISZTELETTEL
MEGHÍVJUK ÖNT ÉS
KEDVES BARÁTAIT

A
FRAGILE
CÍMŰ
KIÁLLÍTÁS
MEGNYITÁSÁRA.

A KIÁLLÍTÁS MEGNYITJA
FITZ PÉTER
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

2001. MÁRCIUS 10-ÉN,
SZOMBATON,
16 ÓRAKKOR, AZ
OLOF PALME HÁZ
MILLENNIUMI
SZALONJÁBAN.

A KIÁLLÍTÁS
MEGTEKINTHETŐ
MÁRCIUS 25-IG
HÉTKÖZNAP 13-18,
HÉTVÉGÉN 10-18 ÓRÁIG.

CZEBE István

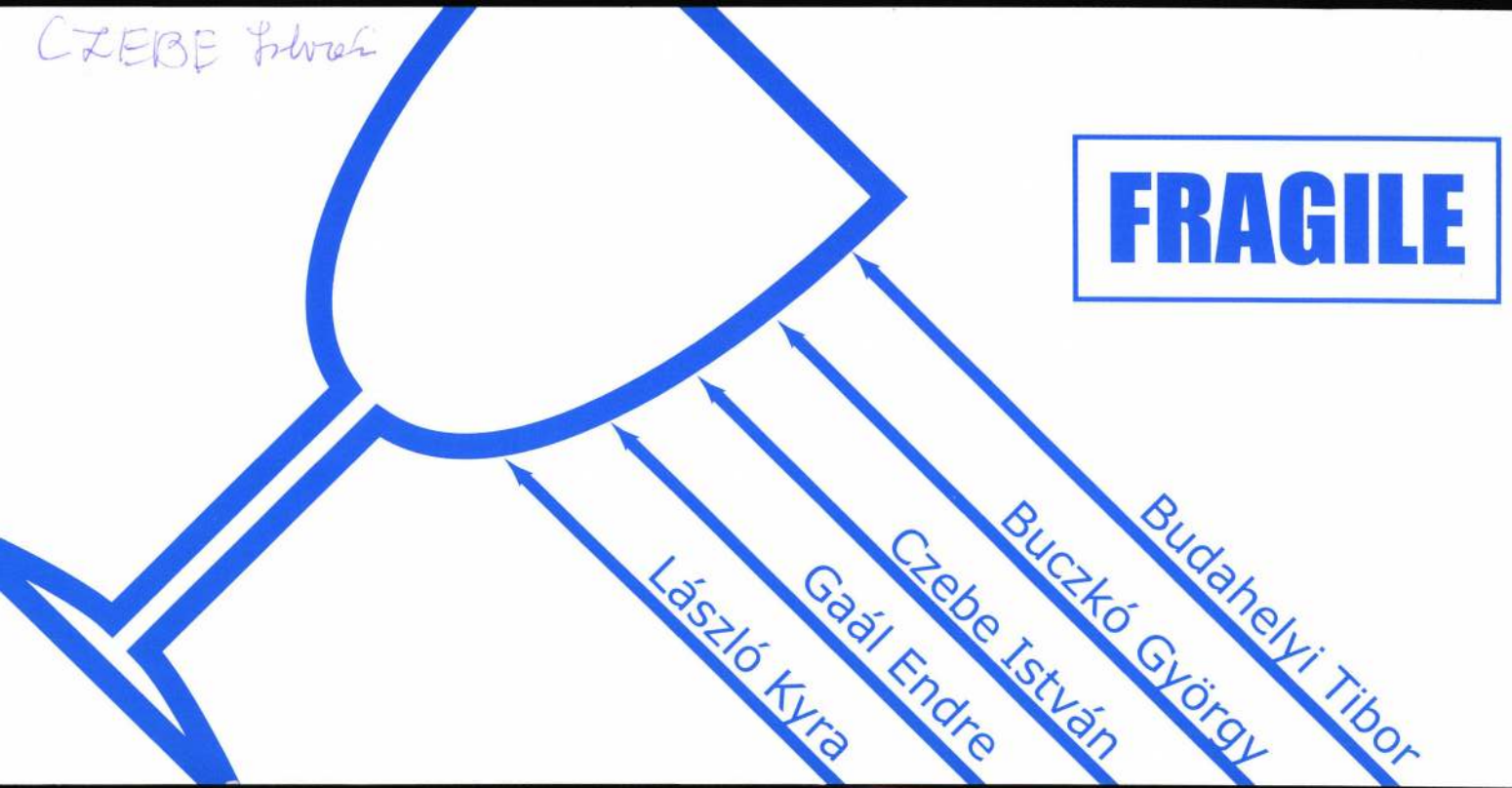

Czebe J., tvár, épiléz

Z. : Porusár János

Bezerédy J. : Sikeres volt ... 476-477

XXI
8.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1971. aug.

ANTAL CZEBE

ANTAL TAMÁS ÉS
CZEBE ISTVÁN
KIÁLLÍTÁSA 1992. 04.16–05.16.
MEGNYITJA
SZIRTES JÁNOS
1992. 04. 16. 19 ÓRAKOR

magyar műhely
Párizs - Bécs - Budapest
GALÉRIA

BP. XI., BERCSÉNYI U. 28-30.

CZEBE Ilván

Czebe István

Magyar|parművészet az

ezredfoRdulon 2003

125.l.

127.l.

Czebe István János

Tisztelettel meghívjuk Önt

CZEBE ISTVÁN JÁNOS

üvegművész

és

NAGY ATTILA

szobrászművész

kiállításának megnyitójára a DUNA GALÉRIÁBA (Budapest XIII., Pannónia u. 95.)
1997. június 25-én 17 órára

Megnyitja:

Dr. Feledy Balázs

művészeti író

DUNA GALÉRIA

Megtekinthető: 1997. június 25-től július 13-ig,
hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig.

CZEBE József építész

Építészet és tervezés Magyarországon 1945-1956.
Bp.OMHv.Ép.Muz.,1992

57,79,

által megadott részletrajzok alapján dolgozott. (Soós Imre közlése. – EÁL ÉrsGazd L 1774. szdm.) 1764-ben → Hagen kőfaragó és → Kellner kőfaragó özvegyével együtt a püspöki rezidencia köveit faragja (EÁL ÉrsGazd L szd. 1764/201. sz.) s 1765-ből való a püspöki palota lépcsőházához szállított faragott kövekről szóló jegyzéke. (EÁL ÉrsGazd L I. cl. lib. CXLIII. p. 230 es Érs-Rez. 1766. sz. 114. sz.) Ugyanekkor számlát nyujt be a püspöki rezidencia galériájának kőfaragó munkájáról. (EÁL szdm. 1765. no. 121.) 1767-ben a püspöki palota melletti kertben 4 nagy posztamenset készít 55 forintért s ekkor faragja a Foglár Kollégium 2 új ajtó- és ablakkeretét is 40 forintért s a miseriek betegszobájának 8 ablakkeretét 55 forintért. (EÁL ÉrsGazd L 1776. szd. 114.)

1769-ben már mint demjéni kőfaragó szerepel és az egercsehi templom ajtajának kőkeretéért és két lépcsojéért vesz fel pénzt. Ugyanezen évben az egri elaggott papok menházához kapupillért (EÁL ÉrsGazd L 1769. szdm.) és a püspöki aula előtti utcarészre kőkockákat farag. 1767 körül felépíti a Kacsapart u. 14. sz. házat (hrsz. 2582/1), amelyet Szmrecsányi téves következtetése alapján Kracker házának és műtermének tartottak. [Egri Népújság 1924. március 24. és Szmrecsányi 140. old., valamint Voit, Kracker Egerben. M (1964) 12. sz. 1—7. old.] A ház 1770—84 között tulajdonában van, 1785—1800-ig pedig özvegyéé. Miller János másik házát, Dobó u. 11. sz. (hrsz. 516) 1787—95 között bírja. 1770-ben a minoriták főoltárának — Szeleczky Márton címerével díszített — antependiumát faragja ki dunaalmási vörös márványból. (Szmrecsányi 220, 223. old.) Ugyancsak antependiumot készít ekkor — → Francz vállalkozásában — a tiszapüspöki főoltárhoz is. (EÁL ÉrsGazd L 1771. é. 276/77. sz. szd.) A nagypréposti palota építése ügyében Francz József kőfaragó ellen 1769—77 között pert folytat. (EÁL Eger v. ir. 1778. no. 43. LVII.)

1771-ben az egri jezsuita templom rendházában

M. .K.

CZEBEDINI Anton murariorum, (magister

Brod

1952)

Müvért. (Kaposs János: Épitők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828 -ban. 135 l.

Czebe József

és Szebeni Péter tervei szerint épültek a XIV. Egressy téri lakótelep házai.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973 1335

2681

JOSEPH C Z E C E D K A , textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 337.- Herr JOSEPH C Z E C E D K A
Felvétel ideje: 1817. 1. May.
Hová vették fel: VADOSFA, 160.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Czebet - Milner Menyhért győri ötrös

Győri Szemle 1934. 428.

Lihh a győri ötrösökről

MDK

Czechiel, sobrán. (1844 –)

1.7. Máróczy. Róma. 1878.

Erről bronzétöny Weimarban

Mirus. 57. l. (Liszt elismerte, h. egyike a legjobb művészi mindáknak.

Dr. André Csatkai: Versuch einer Franz Liszt Ikonographie. – Sonderabdruck aus d. „Burgenländischen Heimatblättern." Jahrg. 1936. Hft. 2. S. 59.

Czecz Márton

olajfestménye: „Czetz János." 515. sz.
reprodukció.

Rózsa György – Spira György: Negyvennyolc a
kortársak szemével, Budapest, 1973. 5751

CZECZEI ISTVÁN, csutorásmester

Az iratok szerint szolgálómestert is választottak, néha kettőt is. Az összehivás általában behivótáblával történt. -Czeczei István 1807-ben "adta magát a céhbe "fizetett táblajárásért. -/A veszprémi csutorás céh nagy protoculum. 37./. 245. old. 36. jegyz

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241. old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

Czeczei Szüts Sándor

Koratavasz, olf.

Miccarnok 1931/32 téli kiállitás

Czeczei Szücs Sándor

"Január" c. téli tájképet ábrázoló festményét bemutatja a lap.
Repr.

Élet, Bp. 1922. jan. 22. XIII. évf.
2. sz. 29. lap.

Czech

Lásd Zöch címszó alatt. Esztergomi iparosok a XVIII. században. 364.old

Dr.Bartal Ernő: Philipp zöch egy elfelejtett esztergomi órás a XVIII.században 363.old

Komárom Megyei Múzeumok Közleményei.1.Tata.1968

Ø Czecz Márton

festő

Perállott képes

210,526. l.

Czecz Márton

1382. Czecz Márton.

Működött a XIX. század második felében.

Czecz János.

Térdig van ábrázolva, kissé balrafordult, de visszanéz. Kezeit karbatéve tartja, jobbjában pedig felemelt kard van. Simára lefésült haja, szemöldöke, bajusza és körszakálla fekete, szeme szürke. Öltözete: lovassági katonai egyenruha bal vállra vetett prémes mentével és fekete nyakkendővel. Mögötte bástyafal emelkedik, a melyen balról piros csákó látható. A háttér dombos vidék várossal, templommal és tábori sátrakkal.

Vászon, méretei 46 : 36·4 cm. — Lelt. sz. 1382. — Vétetett 1912 deczember 16-án Pirovics Jánosnétól 60 K-án (2156–912). — Kifizettetett 1912 deczember 21-én. — Elszámoltatott 1912 deczember 31-én (2439–912).

Czecze Barna.
festő

A Felvidéki egyesületek Szövetségének „Humfalvy Internátus" képző és iparművészeti kiállításán munkája szerepel.

8 Órai Ujság, 1927. ápr. 3.

M.D.K.

Czecze Barna

Kiskunfélegyháza városa megvásárolta a művész által festett portrét Móra Ferencről a város fiáról.

Repr.

Szinházi Élet. Bp. 1934. juli 8-14. XXIV. évf. 29. sz. 57. lap

Czecze Barnabás

festő

1922 - 1926.

Éminisk 1930. 82. l.

Czecze Barnabás †

Czecze Barnabás festőművész Egerben 43 éves korában meghalt.

Pesti Hírlap 1941
márc. 18.

Czecze Barna

egri festő

1939 MÁRCIUS

Czecze Barna

Csütörtök 2.

egri festő született a felvidékcu, talán, Losoncon, most 42 éve Egerben élő huvatásos festőművész és az egri egyházmegyében ily kejekre és restaurálás ockra megbízást kap. Szinte udvarszi festője az egri anlanak. Kb két éve. A gyöngyös-

Szombat 4.

Jegyzet.

patai templom fő oltár képet, mely Mária születését ábrázolja

1939 42 1897

1941 43 1898

Mátravarebély

17.

ágos Bizottsága.

beadvány { száma: 21590 191 7
kelte: XI/23. XI/27 191 7
beérkezése: XI/28 191 7

lékletek száma: 1

áridő:

irat száma: 896/1917

irat száma: 7046/1917.

p. 191 7 { XI/29.

Felszintetes

Czeczei Szüts Sándor

Képzőművészeti Társulat téli kiállításán a Műcsarnokban tájképeivel szerepelt.

BH. 929. XII. 22.

Czaczai Szabó Sándor

Kazai Művészárlók Egyesülete a Téli Tárlaton vásárolt "Falurészlet" c. képét sorsolta.

PH. 929. XII. 22

Czeczei Süits Sándor

szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

PH. 1930. III. 19.

MDK

Czeczei Szüts Sándor

Balaton, of.

Tav. kiáll. Miccarnok 1925. máj. 16. 1.

Czeczei Szüts Sándor

Tov. Zioll. Mucs. 1925. maj. 33. l.
XXXX
34 l.

MDK

Czeczei Szüts Sándor

Vihar előtt, of.

Tav. kiáll. Mücs. m 1925. máj. 16. l.

M.D.K.

Czeczei Sándor, festő

„Verandáról" c. festményét közli a lap egész oldalon, a Verseny en rendezett emléktárlat anyagából.

JÁSZKUNSÁG, Szolnok, 1963. IX. évf. dec. sz.
150. old.

M.D.K.

Czeczei Szücs Sándor
festő

Verandámról (repro)

(A Vezzsenyen rendezett emlékkiállítás anyagából)

Jászkunság, 1963. december — 150 kap.

Czeczei Szüts Sándor

MDK

Falurészlet, olf.

Mücsarnok 1929/3o téli kiállitás

Czeczei Szüts Sándor MDK

Havas árok, olf.

Mücsarnok 1929/3o téli kiállitás

Czeczei Szüts Sándor

MDK

Balatnn

Mücsarnok 1925 tavaszi tárlat

MDK

Czeczei Szüts Sándor, festőm.

478. Téli táj. J.l.j. Olf.

Árveréai Közlöny.1929.ápr. 3.rk.sz. 26.l.

MDK

CKeczei Szüts Sándor, festöm.

Koratavasz. ?
Nyári délután. ? 2o.l.

Mücs.-OMKT.1931-32.évi téli kiáll. dec.2o.-jan.17. Kat.
18.l. éé
2o.l.

Czeczei Szűts Sándor
festő

A Szabadságjai Néphás nagydermé-
ben gyűjteményes csoportkiállításon
szerepel.

M. 1926. XI. 30. (Magyarság)

Czeczei Szüts Sándor

Vasárnap délután

Miesarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Czeczei Szüts Sándor

MDK

Nyári délután, olf.

Műcsarnok 1931/32 téli kiállitás

MDK

Czeczei Szüts Sándor

Havas árok

KMTára 1929/30. téli kiáll. 24 l.

MDK

Czeczei-Szüts Sándor

Téli táj, of.

Árv. közl. 1929.jun. 4.rk.sz. 17 l.

Czeczeli Szüts Sándor MDK

Vihar előtt, olf.

Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállitás

Czeczei - Szűcs Sándor
festőművész

Tavaszi kiállítás - Műcsarnokban. Képével
szerepel

Budapesti Hírlap
1929 III. 3

MDK

Czeczei Szüts Sándor, festö

Balaton.
Vihar elött.

MKT-Mücs. Tavaszi kiáll. és Gyüjt.kiáll. 1925.máj.-jun.
Kat. 16.1.

	Kikiáltási ár pengőben
401. *Abonyi Lajos,* Téli hangulat. Olajf. 70×50. J. l. j. . .	45
402. —, Téli táj. Olajf. 70×50. J. l. j.	45
403. *Aczél Henrik,* A művész neje. Olajf. 40×27. J. l. j. .	24
404. *Albert Ferenc,* Őszi hangulat. Olajf. 100×75. J. l. b. .	88
405. *Almássy Lújza grófnő,* Briganti. Olajf. 48×38. J. l. b.	25
406. *Alt Jakob után Sandmann,* Komárom. Színezett kőrajz. 54×34.	20
407. *Angyal Géza,* Besztercebányai részlet. Rézkarc. 95×65. J. l. j.	20
408. —, Udvarrészlet. Rézkarc. 88×58. J. l. j.	20
409. —, A zólyomi vár. Rézkarc. 67×53. J. l. j.	16
410. *Angyalffy Erzsébet,* Fekvő női akt. Olajf. 33×24. J. f. j.	32
411. *Antal József,* Leány csendélettel. Pasztell. 64×47. J. f. b.	28
412. *Ács Károly,* Pipacs a réten. Olajf. 50×40. J. l. j. . .	25
414. *Baditz Ottó,* Leánytanulmány. Olajf. 22×13. J. l. b. .	30
415. *Barabás Miklós (1810—1898),* Birkapásztor. Vízfestmény. 28×20. J. l. j.	480
416. —, Férfiképmás. Tusrajz. J. l. j.	10
417. *Baránszky E. László,* Balaton. Olajf. 75×60. J. l. j. .	70
418. *Bacsák György,* Téli táj. Olajf. 74×57. J. l. j. . . .	55
419. *Barta László,* Kazlak. Olajf. 90×80. J. l. b.	45
420. *Bartók Mária,* Csendélet. Olajf. 70×65. J. l. j. . . .	38
421. *Bauer Ervin,* Erdei táj. Olajf. 60×45. J. l. j. . . .	50
422. —, Aranyeső. Olajf. 56×47. J. l. b.	50
423. *Bauer J.,* Honvédújonc. Vízf. 19×16. J. l. j. . . .	8
424. *Bayros Francios (1866—1923),* Tanulmány. Tusrajz. 33×28. J. l. j.	24
425. —, Tanulmány. Tusrajz. 33×26. J. l. j.	25
426. *Bálint Árpád,* Birkapár. Olajf. 60×50. J. f. j. . . .	75
427. —, Juhnyáj. Olajf. 35×25. J. l. j.	20
428. —, Kosfej. Olajf. 70×50. J. l. b.	60
429. —, Birkacsalád. Olajf. 60×50. J. f. j.	75
430. *Bányai O.,* Csendélet. Olajf. 50×40. J. l. j.	35
431. *Bednár János,* Ámor galambbal. Olajf. 80×65. J. l. j.	80
432. *Belányi Viktor,* Csendélet. 63×50. J. l. j.	40
433. —, Virágcsendélet. Olajf. 70×50. J. l. b.	55
434. —, Keleti szépség. Olajf. 52×52. J. l. b.	80
435. *Benczúr Gyula (1844—1920),* Lótanulmány. Olajfestmény. 132×88. J. l. b.	1,500
(Illusztrálva a X. táblán.)	
436. *Bene Géza,* Tanulmányfej. Pasztell. 43×37. J. f. j. .	23
437. —, Kékszemű nő. Színes rajz. 67×52. J. l. j. . . .	15
438. *Benyovszky István,* Szántás. Vízf. 23×15. J. l. j. . .	20

Árverési Közlöny 1929 ápr. 3. rk. n.

		Kikiáltási ár pengőben
439.	—, Pipázó paraszt. Vízf. 23×15. J. f. j.	20
440.	*Berkes Antal*, Tájkép. Olajf. 90×61. J. l. b.	80
441.	—, Utcarészlet. Olajf. 50×35. J. l. j.	58
442.	—, Utcarészlet. Olajf. 35×25. J. l. b.	30
443.	—, Behavazott utca. Olajf. 35×25. J. l. b.	30
444.	—, Utcarészlet. Olajf. 35×25. J. l. j.	30
445.	—, Utcarészlet. Olajf. 35×25. J. l. j.	30
446.	*Berczeller Imre*, Tél a tanyán. Olajf. 70×50. J. l. j.	45
447.	—, Elhagyott út. Olajf. 70×50. J. l. j.	45
448.	*Berka A.*, Nimfák. Színezett rézmetszet. 40×33.	30
449.	*B. Bélavári István*, Interieur. Olajf. 26×22. J. l. b.	25
450.	—, Tájkép. Pasztell. 28×19. J. l. j.	15
451.	—, Interieur. Olajf. 52×36. J. l. b.	35
452.	—, Hazatérő birkanyáj. Olajf. 50×40. J. l. b.	25
453.	*Bihari Sándor (1856—1906)*, Női fej. Olajfestmény. 40×30. J. l. j.	450
454.	—, Krisztus sírbatétele. Olajf. 68×46. J. l. j.	160
455.	*Blaskovits Ferenc*, Fürdőző nő. Olajf. 20×16. J. l. b.	24
456.	*Blattner Géza*, Vincennesi tó. Olajf. 65×53. J. l. b.	22
457.	—, Utcarészlet. Olajf. 65×49. J. l. j.	23
458.	*Bölcskey*, Történelmi jelenet. (Kont.) Olajfestmény. 73×58. J. l. b.	100
459.	*Brenner László*, Csendélet. Olajf. 40×33. J. l. j.	45
460.	—, Huszár. Olajf. 11×8. J. l. j.	15
461.	—, Dunaparti táj. Pasztell. 48×38. J. l. j.	45
462.	*Bródszky Sándor (1819—1901)*, Tájkép. Olajfestmény. 31×21. J. l. j.	110
463.	—, Nyár. Olajf. 26×20. J. l. b.	120
463/a.	*Bruck Hermina*, Tájkép. Olajf. 105×75. J. l. j.	120
464.	*Bruck Lajos (1846—1910)*, Alföldi táj. Vízf. 25×19.	70
465.	*zsombolya Burghardt Rezső*, Velence. Olajfestmény. 73×68. J. l. j.	180
466.	*Cesare, T.*, Olasz táj. Olajf. 28×23. J. l. b.	15
467.	*Cima Luigi*, Olasz táj. Olajf. 37×23. J. l, j.	40
468.	*Gróf Crouy Chanel*, Dolomitok. Olajf. 65×50. J. l. b.	22
469.	*Cserna Károly*, Keleti városrész alakokkal. Olajfestmény. 50×40. J. l. b.	50
470.	—, Karaván. Olajf. 80×60. J. l. j.	100
471.	—, Csendélet. Olajf. 79×66. J. l. j.	60
472.	*Csernyánszky Zoltán*, Firenzei táj. Olajf. 40×30. J. l. b.	30
473.	—, Erdei kápolna. 50×40. J. l. b.	40
474.	*Csuk Jenő (1887—1927)*, Pihenő birkák. Olajfestmény. 48×45. J. l. j.	80
475.	—, Pihenő tehén. Olajf. 45×35. J. l. b.	60
476.	—, Tájkép. Olajf. 68×54. J. l. j.	60
477.	—, Mezei munka. Olajf. 47×47. J. l. j.	110
478.	*Czeczei Szüts Sándor*, Téli táj. Olajf. 45×35. J. l. j.	45
479.	*Czencz János*, Libapásztor. Olajf. 33×27. J. l. j.	95
480.	—, Női tanulmányfej. Olajf. 32×26. J. l. b.	100
481.	*Darvassy István*, Női akt. Olajf. 48×40. J. l. j.	60
482.	*Daubigni Charles Francois (1817—1878)*, Tájkép. Olajfestmény. 38×32.	300
483.	*Dániel*, Leányka képmása. Olajf. 55×45. J. l. b.	75
484.	*Deák-Ébner Lajos*, Női képmás. Olajf. 56×47. J. l. b.	400

	Kikiáltási ár pengőben
485.—, Erdőben. Olajf. 45×33. J. l. b.	110
486. *Deli Antal,* Cigányleány. Olajf. 49×39. J. l. b.	60
487. —, Cigányfiú. Olajf. 50×44. J. l. b.	60
488. —, Madonna. Olajf. 68×56. J. l. j.	100
489. *Diner Dénes Rezső,* Erdei mocsár. Olajfestmény. 45×35. J. l. b.	30
490. —, Tájkép. Olajf. 70×50. J. l. b.	50
491. —, Tájkép. Olajf. 70×50. J. l. b.	50
492. —, Tájkép. Olajf. 70×50. J. l. j.	50
493. *Dinnyés Ferenc,* Szélmalom. Olajf. 31×22. J. l. j.	20
494. *Dobay István,* Parkrészlet. Olajf. 55×45. J. l. b.	30
495. —, Pipacsos táj. Olajf. 42×32. J. l. j.	15
495/a. *Dosnyai Károly (1815—?),* Európa elrablása. Olajf. Másolat Veronese után. 295×230. J. l. j.	800
496. *M. Dömötör G.,* Pünkösdi rózsa. Olajf. 49×35. J. l. j.	24
497. *Dudics Andor,* Tavasz. Olajf. 53×45. J. l. j.	80
498. *Edvi Illés Aladár,* Legelőnyáj az Alföldön. Olajfestmény. 100×50. J. l. b.	600
(Illusztrálva a XIII. táblán.)	
499. —, Tanya. Olajf. 110×60. J. l. j.	150
500. —, Borjú. Vízf. 33×22. J. l. b.	65
501. —, Tájkép. Olajf. 19×10. J. l. j.	50
502. *Edvi Illés Ödön,* Tengeri táj. Olajf. 100×70. J. l. b.	60
503. —, Déli napsütés. Olajf. 60×50. J. l. b.	60
504. —, Svábhegyi részlet télen. Olajf. 45×35.	50
505. —, Borus alkonyat. Olajf. 45×35.	50
506. —, Téli ragyogás. Olajf. 45×35.	40
507. —, Szentendrei részlet. Olajf. 45×35.	50
508. *Egry József,* Istálló belseje. Olajf. 40×30. J. l. b.	20
509. *Ember István,* Tájkép. Olajf. 38×28. J. l. b.	12
510. *Erdei Viktor,* Tanulmányfej. Ceruzarajz. 24×17. J. l. b.	14
511. *Éder Gyula,* Ámor. Olajf. 48×38. J. l. j.	160
512. —, Puttó. Olajf. 56×50. J. l. j.	300
513. *Farkas Lőrinc,* Parkrészlet. Olajf. 60×40. J. l. j.	30
514. —, Parkrészlet. Olajf. 70×50. J. l. j.	35
515. —, Parkrészlet. Olajf. 60×46. J. l. b.	40
516. *Fenyő Endre,* Városrészlet. Olajf. 80×65. J. l. j.	28
517. *Ferenczy Károly (1862—1917),* Tanulmány a pietához. Ceruzarajz. 22×16.	100
517/a. —, Tengerparton. Olajf. 80×65.	800
(Illusztrálva a XIII. táblán.)	
518. —, Artisták serleggel. Olajf. 85×60.	800
(Illusztrálva a XI. táblán.)	
518/a. —, Lombtanulmány. Olajf. 60×45.	300
519. —, Lovas az erdőben. Olajf. 66×52.	500
519/a. —, Malonyai Dezső. Olajf. 90×80.	300
(Illusztrálva a XI. táblán.)	
520. *Ferenczy Valér,* Konyhacsendélet. Másolat Rubens után. Olajfestmény.	120
521. —, Flótázó bányász. Olajf. 90×77. J. l. j.	80
522. —, Erdei út. Olajf. 90×73. J. l. b.	150
523. —, Női akt. Pasztell. 70×50.	60
524. *Feszty Árpád (1856—1914),* Madárdal. Olajfestmény. 82×40. J. l. j.	110

		Kikiáltási ár pengőben
524/a.	*Fényes Adolf*, Korsóból ívó férfi. Eredeti rézkarc. 58×42. J. l. j.	25
525.	*Firle Walter*, Leány liliommal. Olajf. 42×32. J. l. b.	110
526.	*Fischer—Coerlin*, Kőfaragók. Tempera. 74×53. J. l. b.	55
527.	*Francia Francesco (1450—1518) után*, Madonna. Olajf. Másolat. 65×48.	200
528.	*Francois L.*, Konstantinápoly. Olajf. 40×36. J. l. b.	70
529.	*Frecskay Endre*, Tájkép. Ceruzarajz. 26×22. J. l. b.	10
530.	—, Tájkép. Tusrajz. 20×14. J. l. b.	10
531.	—, Tájkép. Tusrajz. 21×14. J. l. j.	10
532.	*Gál István*, Tél. Olajfestmény. 40×22. J. l. j.	12
533.	*Gábor Móric*, Báró Hatvani Károlyné képmása. Olajf.	80
534.	*Gebhardt István*, Zöldségárus. Pasztell. 50×40. J. l. b.	45
535.	—, Bognárműhelyben. Pasztell. 40×28. J. l. b.	45
536.	—, Férfitanulmányfej. Pasztell. 36×27. J. l. b.	45
537.	*Geiger Richárd*, Spanyol nő. Olajf. 80×60. J. l. k.	140
538.	*Gergely Imre*, Virágvásár. Olajf. 70×50. J. l. b.	70
539.	*Gerhardt Alajos (1837—1889)*, Szerelmi ébredés. Olajfestmény. 40×29. J. l. b.	65
540.	*Glatter Ármin*, Cigarettázó nő. Olajf. 45×33. J. l. j.	100
541.	—, Kézimunkázó nő. Olajf. 70×50. J. l. j.	120
543.	*Goró Lajos*, Szélvihar. Tusrajz. 18×17. J. l. b.	12
544.	—, Játszó gyermekek. Tusrajz. 21×20. J. l. b.	12
545.	*Góth Móric*, Hollandi táj. Olajf. 60×50. J. l. j.	260
546.	*Göllner Miklós*, Tájkép. Olajf. 70×50. J. l. j.	23
547.	*Gregersen Hugó*, Kosok. Krétarajz. 24×18. J. l. j.	18
548.	*Gulácsy Lajos*, Tanulmányfej. Olajf. 50×35. J. l. j.	50
549.	—, Viharban. Olajf. 32×22. J. l. b.	50
550.	*Gyertyáni Németh Gyula*, Aratók. Olajf. 80×60. J. l. j.	80
551.	—, Váróteremben. Olajf. 34×25. J. l. j.	20
552.	—, Cséplés. Olajf. 80×60. J. l. j.	60
553.	—, Hazatérő aratók. Olajf. 50×40. J. l. j.	60
554.	*Haanen, Remi van (1812—1894)*, Tájkép. Olajfestmény. 18×16. J. l. b.	100
555.	*Hadzsy Olga*, Merengés. Olajfestmény. 70×50. J. l. j.	40
556.	—, Fürdőző nő. Olajf. 70×50. J. l. b.	40
557.	*Halauschka L.*, Vízesés. Olajf. 37×33. J. l. b.	80
558.	—, Tájkép. Olajf. 28×22. J. l. k.	40
559.	—, Kolostor a hegyszakadékban. Vízf. 40×29	100
560.	*Hangai Szabó Miklós*, Csendélet. Olajf. 70×50. J. l. j.	35
561.	*Haranghy Jenő*, Tanulmány az udvari bálhoz. Színes kréta. 42×28. J. l. j.	22
562.	*Harper Adolf Friedrich (1725—1806.)*, Tivoli. Olajf. 142×100. J. l. b.	1600
563.	*Háry Gyula*, Olasz táj. Olajf. 100×75. J. l. b.	120
564.	—, Tájkép szélmalommal. Olajf. 100×85. J. l. j.	250
565.	—, Tájkép. Olajf. 80×60. J. l. j.	110
566.	—, Városrészlet Olajf. 19—16. J. l. b.	40
567.	—, Tabáni részlet. Olajf. 18×15. J. l. j.	50
568.	*Hegedüs László (1870—1911.)*, Tanulmányok. Tollrajz. 24×14. J. l. j.	4
569.	*Hencz János*, Patak. Olajf. 80×70. J. l. b.	70
570.	—, Krisztus sírbatétele. Olajf. 110×90. J. l. j.	100

		Kikiáltási ár pengőben
571.	*Henczné Deák Adrienne*, Virágcsendélet. Olajf. 90×70. J. l. j.	120
572.	*Heringer Ferenc*, Erdőrészlet. Olajf. 70×50. J. l. j.	28
573.	—, Holdvilágos táj. Olajf. 60×50. J. l. j.	28
574.	*Hermann Lipót*, Fürdőző nők. Olajf. 40×25. J. l. j.	80
574/a.	—, Erdőrészlet. Olajfestmény. 40×35. J. l. b.	80
575.	*Herrer (1868—1919) Cézár*, Olvasó nő. Olajfestmény. 40×30. J. l. b.	120
576.	—, Spanyol táncosnő. Olajf. 40×26.	150
577.	—, Cigánylányok. Olajf. 58×50. J. l. j.	200
578.	—, Spanyol nők. Olajf. 40×30. J. l. j.	150
579.	—, Velence. Olajf. 70×56. J. l. j.	250
580.	—, Olasz erkély. Olajf. 54×38.	100
581.	*Heyer Artúr*, Angoracicák. Olajf. 70×50. J. l. j.	120
582.	—, Vizsla. Olajf. 50×40. J. l. b.	40
583.	—, Baromficsoport. Olajf. 50×40. J. l. j.	120
584.	—, Angoracica. Olajf. 50×40. J. l. b.	70
585.	—, Tájkép őzikével. Olajf. 34×24. J. l. j.	50
586.	*Hochmann-Bachmann*, Nemesi kúria. Színezett kőrajz. 60×43.	20
587.	—, Oláh szekér. Színezett kőrajz. 60×43.	20
588.	*Horváth A.*, Tisztás. Olajf. 50×40. J. l. j.	25
589.	—, Romantikus táj. Olajf. 50×40. J. l. b.	30
590.	*Horváth Béla*, Faluvége. Olajf. 35×25. J. l. j.	22
591.	—, Tanya. Olajf. 35×25. J. l. j.	22
592.	*Horváth Kálmán*, Tabáni részlet. Gouache. J. l. j. 50×40	60
593.	—, Tájkép. Olajf. 60×50. J. l. b.	55
594.	*Illés Antal (1872—1911)*, Cowboy. Olajf. 54×50. J. l. b.	60
595.	*Innocent Ferenc*, Női képmás. Olajf. 68×55. J. l. j.	60
596.	*Ismeretlen festő*, Csatakép. Vízf. 110×72.	65
597.	*Ismeretlen festő*, Férfi gitárral. Olajf. 34×24.	8
598.	*Ismeretlen festő*, Férfiképmás. Olajf. 25×20.	30
599.	*Ismeretlen festő*, Női képmás. Olajf. 25×20.	30
600.	*Ismeretlen festő*, Tanulmány. Színezett rajz. 15×10.	20
601.	*Ismeretlen festő*, Fürdés után. Olajf. 22×17.	80
602.	*Ismeretlen festő*, Ámor és Psyche. Olajf. 23×14.	30
603.	*Ismeretlen festő*, Kompozíció. Olajf. 25×16.	12
604.	*Ismeretlen festő*, Városrészlet. Olajf. 60×44.	100
606.	*Ismeretlen festő*, Oroszlánok. Olajf. 65×45.	180
607.	*Ismeretlen festő*, Férfi tanulmányfej. Olajf. 64×50.	80
608.	*Ismeretlen festő*, Gyónás. Olajf. 80×63.	300
609.	*Ismeretlen festő*, Kecske. Olajf. 65×50.	80
610.	*Ismeretlen festő*, Kézimunkázó nő. Színes kréta. 23×16.	6
611.	*Ismeretlen festő*, Anonymus szobra. Olajf. 35×28.	8
612.	*Ismeretlen festő*, Kőszegi részlet. Olajf. 20×17	6
613.	*Ismeretlen festő*, Tájkép. Olajf. 27×17.	7
614.	*Ismeretlen festő*, Tájkép. Olajf. 21×15.	6
615.	*Ismeretlen festő*, Tájkép. Olajf. 29×6.	6
616.	*Ismeretlen festő*, Esti hangulat. Olajf. 41×35	25
617.	*Ismeretlen festő*, Reformátor. Olajf. 48×40.	40
618.	*Ismeretlen festő*, Reformátor. Olajf. 48×35.	30
619.	*Ismeretlen festő*, Német fejedelem. Olajf. Másolat Rubens után. 48×38	50

		Kikiáltási ár pengőben
620.	*Ismeretlen festő*, Női szent. Olajf. 40×25.	30
621.	*Ismeretlen festő*, Tengeri táj. Olajf. 28×22.	15
622.	*Ismeretlen festő*, Erdőrészlet. Olajf. 31×23.	40
623.	*Ismeretlen festő*, Tájkép. Olajf. (Sérült.) 53×43.	30
624.	*Ismeretlen festő*, Mefisztó. Olajf. 67×54.	30
625.	*Ismeretlen festő*, Kikötő. Olajf. 76×44.	40
626.	*Ismeretlen festő*, Gyümölcscsendélet. Olajf. 65×52.	40
627.	*Ismeretlen festő*, Bacchánsnő. Olajf. 70×58.	35
628.	*Ismeretlen festő*, Szent család. Olajf. 55×45.	38
629.	*Ismeretlen festő*, Tengeri táj. Olajf. 32—21.	16
630.	*Ismeretlen festő*, Kelet. Vízf. 25×19.	12
631.	*Ismeretlen festő*, Romantikus táj. Gouache. 42×35.	25
633.	*Ismeretlen festő*, Magdolna. Olajf. (Az Ernst-Múzeum XXVII. számú katalógusa szerint Maulpertsch, Anton, Franz. Giesswein hagyatékából.) 82×60. *(Illusztrálva a XIV. táblán.)*	400
634.	*Ismeretlen festő*, Halászbárka. Olajf. 20×15.	20
635.	*Ismeretlen festő*, Tengeri táj. Olajf. 29×21.	16
636.	*Ismeretlen festő*, Tengeri táj. Olajf. 21×14.	20
637.	*Ismeretlen festő*, Ebédnél. Olajf. 16×13.	16
638.	*Ismeretlen festő*, Fekvő női akt. Olajf. 23×14.	40
639.	*Ismeretlen festő*, Férfiképmás. Olajf. 27×22.	30
640.	*Ismeretlen művész*, Nő virágokkal. Rézkarc. 34×23.	6
641.	*Ismeretlen művész*, Ülő nő. Rézkarc. 34×23.	6
642.	*Ismeretlen festő*, Pirosruhás hölgy. Olajf. 33×24.	20
643.	*Ismeretlen festő*, XVII. sz., Frigyes császár. Olajf. 106×82.	40
644.	*Ismeretlen olasz festő, XVIII. sz.*, Madonna a gyermekkel. Olajf. 45×36.	120
645.	*Ismeretlen festő, XVIII. sz.*, Csatakép. Olajf. 85×56.	300
646.	*Ismeretlen festő, XVIII. sz.*, Pásztorok. Rézmetszet. 32×20.	4
647.	*Ismeretlen festő, XVIII. sz.*, Szent Lambert. Olajf. 155×93.	200
648.	*Ismeretlen festő, XVIII. sz.*, Cató. Olajf. 106×74.	200
649.	*Ismeretlen festő, XVIII. sz.*, Olasz nő. Olajf. 66×52.	80
650.	*Ismeretlen festő, XIX. sz. első fele*, Görögkeleti ikon.	30
651.	*Ismeretlen festő, XIX. sz. közepe*, Cigányleány. Ceruza. 48×38.	30
652.	*Iványi-Grünwald Béla*, Tájkép. Olajf. 60×50. J. l. j.	180
653.	—, Fürdőző aktok. Olajfestmény. 110×80. J. l. j.	450
654.	—, Cigányok. Olajfestmény. 100×70. J. l. j.	360
655.	—, Aktok a szabadban. Olajf. 100×75. J. l. j.	320
655/a.	—, Legelő juhok. Olajf. 36×29. J. l. j.	150
656.	*Jaques, A.*, Juhok az istállóban. Olajf. 78×62. J. l. j.	200
657.	*Jasper Viktor*, Tánc. Olajf. 35×30. J. l. j.	20
658.	—, Tájkép. Olajfestmény. 50×40. J. l. j.	30
659.	*Jámbor Lajos*, Mosónő. Olajfestmény. 80×60. J. l. j.	160
660.	*Jávor Pál (1880—1923)*, Gyümölcscsendélet. Olajf. 80×60 J. f. b.	40
661.	—, Szolnoki részlet. Olajfestmény. 70×56. J. l. j.	200
662.	*Juszkó Béla*, Mezei munka. Olajf. 50×40. J. l. b.	50
663.	*Karikás Ilona*, Virágcsendélet. Olajf. 60×50. J. f. j.	32
664.	*Karinthy Ada*, Pillangó. Vízf. J. l. k.	12

		Kikiáltási ár pengőben
665.	*Kasznár-Ring Jenő,* Burgonyát hámozó nő. Olajfestmény. 80×60. J. l. j.	35
666.	—, Rőzseszedő asszony. Olajf. 40×28. J. l. j.	28
667.	—, Tájkép. Olajfestmény. 25×15. J. l. j.	15
668.	—, Erdőrészlet. Olajfestmény. 30×18. J. l. j.	15
669.	—, Erdőrészlet. Olajfestmény. 25×15. J. l. b.	15
670.	—, Falusi táj. Olajfestmény. 100×72. J. l. b.	50
670/a.	*Katona Nándor,* Téli táj. Olajf. 35×25. J. l. j.	200
671.	*Kazacsay Gerőné,* Léda a hattyúval. Olajf. 160×130. J. l. j.	300
672.	—, Ülő női akt. Olajfestmény. 52×36. J. l. b.	50
673.	*Kálmán Péter,* Tanyaudvar. Olajf. 67×48. J. l. j.	80
674.	*Károlyi Irén,* Balaton. Pasztell. 46×36. J. l. j.	80
675.	—, Napsugaras Balaton. Pasztell. 42×36. J. l. j.	80
676.	*Kárpáthy Jenő,* Tél. Olajf. 50×40. J. l. j.	40
677.	*Kernstock Károly,* Parkrészlet. Olajf. 40×34. J. f. b.	60
678.	*Kéméndy Jenő (1860—1925),* Jelenet. Olajf. 44×33.	180
679.	*Kézdi-Kovács László,* Tavasz. Olajf. 70×56. J. l. b.	70
680.	—, Virágzó fák. Olajfestmény. 40×30. J. l. b.	35
681.	—, Őszi hangulat. Olajfestmény. 50×40. J. l. b.	45
682.	—, Őszi táj. Olajfestmény. 100×75. J. l. b.	150
683.	—, Tájkép. Olajfestmény. 65×52. J. l. b.	50
684.	*Kiss A.,* Kertek alatt. Olajfestmény. 50×40. J. l. b.	8
685.	*S. Kiss Ida,* Tájkép. Pasztell. 33×24. J. l. b.	5
686.	*Kiss Kálmán,* Strandon. Olajf. 33×24. J. l. j.	24
687.	—, Budai hegyvidék ősszel. Olajf. 70×50. J. l. j.	100
688.	—, Tabáni utcarészlet. Olajfestmény. 50×35. J. l. b.	60
689.	—, Esti sugarak a budai hegyekben. Olajf. 40×35. J. l. b.	80
690.	—, Tabáni részlet. Olajfestmény 50×35 J. l. j.	50
691.	—, Őszi színek. Olajfestmény. 50×35. J. l. b.	50
692.	—, Falu szélén. Olajfestmény. 50×35. J. l. b.	40
693.	*Klimo István,* Szérűskert. Pasztell. 50×40. J. l. j.	30
694.	*Kmetty Lajos,* Ibolyacsendélet. Olajf. 16×12. J. l. j.	28
695.	—, Csendélet. Olajfestmény. 19×17. J. l. j.	32
696.	*Kóbor Henrik,* Utcarészlet. Olajf. 56×40. J. l. j.	50
697.	—, Adriai-tenger. Olajfestmény. 60×50. J. f. b.	50
698.	*Kohrl Ludwig,* Tiroli vadász. Olajf. 23×17. J. f. b.	30
699.	*Kollár,* Női akt. Olajf. 125×85.	80
700.	*Komáromi-Katz Endre,* Tájkép tehenekkel. Olajfestmény. 42×32. J. l. b.	60
703.	*Komlóssy Ferenc (?),* Tengeri táj. Olajf. 35×25.	30
704.	*Konek Ida,* Csendélet. Olajf. 30×18. J. f. j.	35
705.	*Koroknyai Ottóné,* Erdei út. Olajf. 65×40. J. l. j.	30
706.	*Koszkol Jenő,* Pipát töltő paraszt. Vízf. 50×38. J. l. b.	150
707.	—, Velencei részlet. Vízf. 50×40. J. l. j.	85
708.	—, Velencei részlet. Vízf. 50×40. J. l. j.	85
709.	—, Interieur. Vízf. 50×40. J. l. j.	115
710.	—, Velence. Vízf. 70×57. J. l. j.	125
711.	*Kosztolányi-Kann Gyula,* Falusi utca. Olajfestmény. 56×48. J. l. j.	150
713.	*Krausz Rudolf,* Murányi völgyrészlet. Olajf. 38×27. J. l. j.	16
714.	—, Murány vára. Vízf. 38×27. J. l. j.	18
715.	*Kriesberg,* Női képmás. Vízf. 12×8. J. l. j.	36

		Kikiáltási ár pengőben
716.	*Kron Jenő*, Gyár. Eredeti rézkarc. 55×44. J. l. j.	12
717.	*Krusnyák Károly*, Öreg férfi. Olajf. 100×80. J. l. j.	100
718.	—, Vásár. Vízf. 23×17. J. l. b.	24
719.	—, Mező. Olajf. 35×24. J. l. j.	15
720.	—, Interieur. Olajf. 50×40. J. l. j.	80
721.	—, Kompozíció. Olajf. 24×14.	28
722.	*Kubinyi Sándor*, Női akt. Színes linoleummetszet. 38×28. J. l. j.	8
723.	—, Női akt. Színes linoleummetszet. 38×25. J. l. j.	10
724.	—, Női akt. Linoleummetszet. 38×25. J. l. b.	12
725.	*Kukán Géza*, Fekvő női akt. Olajf. 70×50. J. l. j.	110
726.	*Kunffy Lajos*, Tájkép. Olajf. 55×39. J. l. j.	60
727.	—, Mezőn. Olajf. 50×40. J. l. j.	80
728.	*Kunwald Cezár*, Tájkép. Olajf. 40×30.	40
729.	*Kusmann A*, Romok. Üvegre festett kép. 55×46.	60
730.	*Lakatos Artur*, Nisi szerb kórház. Olajf. 48×30. J. l. j.	60
731.	*Landseer Sir Edwin Henry (1808—1873) után Lewes Charles George (1808—1880)*, A macskaláb. Rézmetszet. 73×63.	16
732.	*Langer Karl, Hermann, Theodor*, Tájkép. Olajf. 32×18. J. l. b.	25
733.	*Lefébre, Valère*, Utcarészlet. Olajf. 22×16. J. l. j.	40
734.	—, Legelő tehén. Olajf. 35×25. J. l. b.	140
735.	—, Tengerpart. Olajf 43×22. J. l. b.	35
736.	—, Tájkép. Olajf. 20×14. J. l. b.	24
737.	*Liezen-Mayer Sándor (1839—1898)*, Áldás. (Tanulmány a Mátyás képhez.) Olajf. 70×67.	600
738.	*Linek Lajos*, Társalgó hölgyek. Vízf. 21×12. J. f. j.	8
739.	—, Politikai karikatúra. Színes kréta. 31×31. J. l. j.	12
740.	—, Udvarlás. Vízf. 25×16. J. f. j.	10
741.	*Littkey Antal*, Bánat. Pasztell. 43×33. J. f. j.	130
742.	—, Merengés, Pasztell. 40×30. J. l. b.	140
743.	—, Levélírás. Pasztell. 50×40. J. l. j.	180
744.	—, Műteremben. Pasztell. 50×40. J. l. b.	200
745.	—, Hollandi hímzőnő. Pasztell. 60×50. J. l. b.	230
746.	*Lovaghy Dénes (1887—1918)*, Tél a Városligetben. Olajfestmény. 50×40. J. l. j.	30
747.	*Lovas Lajos*, Tájkép. 68×46. J. l. b.	40
748.	*Löschinger Hugó (1875—1912)*, Áhítat. Olajf. 16×12. J. l. j.	10
749.	*Madarász Adeline*, Tavasz. Olajf. 65×40. J. l. j.	30
750.	—, Csendélet. Olajf. 63×50. J. l. b.	35
751.	—, Dunai fűzfák. Olajf. 70×50. J. l. b.	30
752.	—, Csendélet. Olajf. 62×46. J. l. b.	28
753.	—, Műteremsarok. Olajf. 33×23. J. l. j.	20
754.	—, Virágcsendélet. Olajf. 70×50. J. l. b.	35
755.	—, Csendélet. Olajf. 70—60. J. l. j.	35
756.	—, Virágok. Olajf. 70×55. J. l. b.	40
757.	*Magyar Mannheimer Gusztáv*, Fekvő akt. Olajf. 20×13. J. l. j.	110
758.	*maróthi Major Jenő*, Tájkép. Olajf. 36×22. J. l. j.	80
759.	—, Tájkép. Pasztell. 50×36. J. l. j.	120
760.	—, Olvadás. Pasztell. 45×34. J. l. j.	130
761.	—, Tájkép. Pasztell. 53×37. J. l. b.	150
762.	—, Tájkép. Pasztell. 50×35. J. l. b.	130

		Kikiáltási ár pengőben
763.	—, Nyár. Olajf. 33×22. J. l. b.	40
764.	*Markó Ernő*, Téli táj. Olajf. 80×64. J. l. j.	160
765.	—, Naplemente. Olajf. 32×20. J. l. j.	12
766.	*Markovics István*, Erdő mélye. Olajf. 100×75. J. l. b.	85
767.	—, Téli táj. Olajf. 100×75. J. l. j.	80
768.	—, Őszi táj. Olajf. 100×75. J. l. j.	80
769.	—, Őszi lombhullás. Olajf. 100×70. J. l. b.	80
770.	*Márk Lajos*, Tanulmány. Olajf. 40×30. J. l. b.	35
771.	*Márton Ferenc*, Falu. Pasztell. 48×33. J. l. b.	80
772.	*Báró Mednyánszky László (1852—1919)*, Tájkép. Pasztell. 67×47. J. l. j.	200
774.	—, Tanulmányfej. Ceruza. 38×22. J. l. j.	10
775.	—, Utcarészlet. Ceruzarajz, utólag színezve. 26×19. J. l. j.	10
776.	—, Fűzfák. Ceruza. 24×18. J. l. j.	7
777.	—, Tanulmány. Ceruza. 26×18. J. l. j.	6
778.	—, Fjord. Olajf. 194×116. J. l. j.	2.000
	(Illusztrálva a XII. táblán.)	
779.	—, Fedezékben. Olajf. 32×21. J. l. j.	90
780.	*Medveczky Jenő*, Falusi táj. Olajf. 80×80. J. l. j.	35
781.	*Mejer G.*, Alkonyat. Olajf. 50×40. J. l. j.	20
782.	—, Alkonyat. Olajf. 50×35. J. l. j.	20
783.	*Metzu Gabriel (1629—1665) után Rauscher Károly (1845—1914)*, Hódolat. Rézmetszet. 60×46.	8
784.	*Mihalovics Miklós*, Kapu előtt. Olajf. 70×55. J. l. j.	150
785.	—, Cserkeszleány. Olajf. 80×60. J. f. j.	230
786.	*Mihály István*, Merengés. Olajf. 53×40. J. l. j.	35
787.	*Moldvai Krajna János*, Kunyhó az erdőben. Olajfestmény. 45×33. J. l. b.	35
788.	—, Csárda romjai. Olajf. 46×37. J. l. j.	40
789.	*Molnár József (1821—1899)*, Erdei patak. Ceruza. (Sérült.) 41×24. J. l. b.	20
790.	—, Cigánycsalád. Színezett kőrajz. 65×50.	22
791.	—A komp. Színezett kőrajz. 65×50.	22
792.	—, Jótékonyság. Színezett kőrajz. 65×50.	22
793.	—, Kolbaki vízesés. Színezett kőrajz. 60×50.	22
794.	—, Megzavart énekóra. Olajf. 93×76. J. l. j.	2.700
	(Illusztrálva a IX. táblán.)	
795.	—, Puszta palota. Színezett kőrajz. 65×50.	18
796.	—, Csesznek vára. Színezett kőrajz. 65×50.	18
797.	*Molnár Z. János*, Csendélet. Olajf. 17×12. J. f. b.	12
798.	—, Csendélet. Olajf. 17×11. J. f. j.	12
799.	*Moreau P. L. után Moreau M. J.*, Álarcosbál. Rézmetszet. 64×50.	14
800.	*Morotz Miklós*, Csendélet. Olajf. 42×34. J. l. j.	30
801.	—, Dombvidék. Olajf. 48×41. J. l. b.	35
802.	*Mund Hugó*, Várakozók. Olajf. 50×40. J. l. j.	30
803.	*N. B. jelzésű festő*, Tájkép. Olajfestmény. (Sérült.) 110×75. J. l. b.	50
804.	*Nagel*, Tengerparti részlet. Olajf. 80×60. J. l. b.	80
805.	*Nagy Dániel*, Józsefvárosi búcsú. Olajf. 80×70. J. l. b.	60
806.	—, Keleti utcarészlet. Olajf. 25×20. J. l. j.	18
807.	—, Keleti táj. Olajf. 24×18. J. l. j.	25
808.	—, Keleti utcarészlet. Olajf. 43×34. J. l. j.	32

		Kikiáltási ár pengőben
809.	—, Keleti utcarészlet. Olajf. 20×12. J. l. j.	24
810.	*Nagy Vilmos*, Biedermeier. Olajf. 50×40. J. l. j.	75
811.	—, Biedermeier. Olajf. 80×60. J. l. b.	90
812.	*Nasini Giuseppe Riccolo (1657—1736)*, Krisztus imádása. Olajfestmény. 88×53.	220
813.	*Náray Aurél*, Madonna a gyermekkel. Olajfestmény. 80×60. J. f. j.	180
814.	*Neogrády Antal*, Falusi ház. Vízf. 40×30. J. l. j.	36
815.	—, Balatoni részlet. Olajf. 34×24. J. l. j.	45
816.	—, Kerti pad. Olajf. 35×25. J. l. b.	45
817.	—, Horgászó nő. Olajf. 33×24. J. l. j.	40
818.	—, Tájkép. Vízf. 28×18. J. l. j.	30
819.	*Neogrády László*, Falusi ház. Olajf. 32×18. J. l. j.	30
820.	—, Libapásztor. Olajf. 50×40. J. l. j.	40
821.	*Német festő, XIX. sz.*, Tájkép alakokkal. Olajf. 140×85.	300
822.	*Németalföldi festő*, Hollandi kocsmában. Olajf. 26×20.	60
823.	*Németh Béla*, Vásár. Olajf. 13×9. J. l. j.	22
824.	*Németh Bertalan*, Vásár. Olajf. 14×12. J. l. b.	15
825.	—, Szőlőfürt. Olajf. 32×20. J. l. b.	50
826.	*Németh György*, Téli tái. Olajf. 23×16. J. l. j.	25
827.	—, Káposztaszüret. Olajf. 25×18. J. l. j.	25
828.	*Northcote J. után*, Délutáni szórakozás. Színezett metszet. 36×28.	8
829.	—, Látogatás a nagypapánál. Színezett metszet. 36×28.	8
830.	*Novák Erzsi*, Virágcsendélet. Olajf. 80×60. J. l. b.	60
831.	—, Virágcsendélet. Olajf. 50×35. J. l. b.	40
832.	*Nyilassy Sándor*, Gólyafészek. Olajf. 26×18. J. l. b.	45
833.	—, Üres pad. Olajf. 65×55. J. l. b.	70
834.	*Olasz festő*, A három király hódolata. Olajf.	150
835.	*Olasz festő*, Bibliai jelenet. Olajf. 22×16.	40
836.	*Olasz festő*, Olasz nő. Olajf. 56×40.	28
837.	*Olgyay Ferenc*, Tájkép. Olajf. 90×60. J. l. j.	40
838.	—, Parkrészlet. Olajf. 100×75. J. l. j.	140
839.	—, Balatoni részlet. Olajf. 80×60. J. l. j.	170
840.	*Olgyay Viktor*, Téli táj. Olajf. 80×60. J. l. j.	130
841.	*Örkényi István*, Téli táj. Pasztell. 48×32.	16
842.	*Palcsó Dezső*, Önarckép. Olajfestmény. 56×45.	40
843.	*Pap Bertalan*, Csendélet. Olajfestmény. 100×85.	200
844.	*Pap Emil*, Kertben. Olajf. 34×26. J. l. j.	60
845.	*Papp G.*, Mária a gyermekkel. Pasztell. J. l. b.	110
846.	*Patkó Károly*, Ülő női akt. Olajf. 100×65. J. l. b.	100
847.	*Pádly Aladár*, Falusi táj. Olajfestmény. 50×40. J. l. b.	35
848.	—, Falu télen. Olajfestmény. 50×40. J. l. j.	35
849.	—, Téli táj. Olajfestmény. 80×60. J. l. b.	80
850.	—, Falusi táj. Olajfestmény. 80×60. J. l. j.	150
851.	*Páldy Zoltán*, Virágcsendélet. Pasztell	120
852.	—, Csendélet. Pasztell. 120×90. J. l. j.	140
853.	*Pálya Carolus*, Vásár. Olajfestmény. 20×16. J. l. b.	40
854.	*Pálya Celestin*, Vásár. Olajfestmény. 15×12. J. l. j.	60
855.	—, Parasztfogat. Olajfestmény. 30×20. J. l. b.	60
856.	*Páris Emil*, Erdőrészlet. Olajfestmény. 32×25. J. l. b.	25
857.	—, Tájkép. Olajfestmény. 32×25. J. l. b.	25
858.	*Peleskei*, Erdőrészlet. Olajfestmény. 50×36. J. l. b.	16

		Kikiáltási ár pengőben
859.	*Pentelei Molnár János (1878—1924)*, Paprikák. Olajfestmény. 80×60. J. f. j.	360
860.	*Perlmutter Izsák*, Gyermek akt. Olajf. 80×50. J. f. j.	250
861.	—, Női tanulmányfej. Színes kréta. 26×20. J. l. j.	30
862.	*Peske Géza*, A kis kertészek. Olajf. 128×100. J. l. b.	220
863.	*Pettes József*, Tájkép. Olajf. 35×25. J. l. j.	18
864.	—, Tájkép. Olajfestmény. 28×22. J. l. j.	18
865.	—, Mocsaras táj. Olajfestmény. 50×40. J. l. j.	22
866.	*Pilch Dezső*, Baromfi-etetés. Olajf. 100×70. J. l. j.	90
867.	*Pirhala*, Krumpliszedő. Olajf. 80×60. J. l. b.	60
868.	*Polányi Géza*, Tájkép. Olajfestmény. 60×50. J. l. j.	30
869.	*Pólya Iván*, Vándorok Szénrajz. 16×12. J. l. b.	5
870.	—, Nő virágokkal. Olajfestmény. 48×40. J. l. j.	60
871.	*Báró Pongrácz Sarolta*, Csendélet. Olajfestmény. 65×46. J. l. j.	48
872.	—, Csendélet. Olajfestmény. 40×34. J. l. j.	28
873.	—, Csendélet. Olajfestmény. 36×26. J. l. j.	25
874.	—, Csendélet. Olajfestmény. 55×42. J. l. j.	28
875.	—, Virágcsendélet. Olajfestmény. 45×35. J. l. j.	26
876.	—, Interieur. Olajfestmény. 45×38. J. l. j.	28
877.	*Pörge Gergely*, Tanya. Olajfestmény. 22×14. J. l. b.	24
878.	—, Tanya. Olajfestmény. 22×14. J. l. b.	25
879.	—, Mezei munka. Olajfestmény. 44×33. J. l. j.	42
880.	—, Idyll a mezőn. Olajf. 21×14. J. l. j.	30
881.	—, Dunai halászok. Olajfestmény. 34×20. J. l. j.	40
882.	—, Tanya. Olajfestmény. 43×32. J. l. j.	70
883.	—, Falusi táj. Olajfestmény. 21×13. J. l. j.	40
884.	—, Tanya. Olajfestmény. 21×13. J. l. b.	40
885.	—, Tanya előtt. Olajfestmény. 45×33. J. l. b.	70
886.	*Prihoda István*, Műteremben. Rézkarc. 38×28. J. l. j.	5
887.	*Rafael Győző*, Felhős táj. Olajf. 60×50. J. l. b.	32
888.	*Rahl C.*, Herkules és Omphale. Szépia. 25×23. J. l. b.	20
889.	*Rainerné Istvánffy Gabriella*, Angoracica. Gouache. 27×22. J. l. j.	25
890.	—, Játszó angoracica. Pasztell. 28×22 J. l. j.	25
891.	—, Figyelő angoracica. Pasztell. 27×22. J. l. j.	25
892.	—, Angoracica és a katicabogár. Pasztell. 27×22. J. l. j.	25
893.	*Reynolds Joshua (1723—1792) után Green Valentine (1739—1813)*, Nővérek. Színes mezzótintó. Utánnyom.	7
894.	*Rakssányi Dezső*, Játszó puttók. Olajf. 55×40. J. l. b.	100
895.	—, Biedermeier. Olajfestmény. 30×28. J. l. j.	70
896.	—, Spanyol táncosnő. Olajfestmény. 63×44. J. l. b.	85
897.	*Rácz Sándor*, Falusi udvar. Olajf. 70×35. J. l. b.	35
898.	*Rembrandt követője XIX. sz.*, Turbános férfi. Olajfestmény. 35×27.	80
899.	*Richter Wilhelm*, Lovas. Olajf. 65×54. J. l. j.	40
900.	*Révész Imre*, Szerelmes pár. Olajf. 63×48. J. l. j.	350
901.	*Rippl-Rónai József (1861—1927)*, Tanulmányfej. Olajfestmény. 40×32. J. f. j.	100
902.	—, Női akt álarccal. Pasztell. 50×40. J. f. j.	400
903.	—, Aktok. Eredeti rézkarc. 50×40. J. l. j.	30
906.	*Romek Árpád*, Virágcsendélet. Olajf. 40×30. J. l. b.	100
907.	*Rose*, Hullámzó tenger. Olajf. 80×48. J. l. j.	40
908.	*Rosenmayer F.*, Parasztszekér. Olajf. 20×17. J. l. b.	40

		Kikiáltási ár pengőben
909.	*Rottmann Mozart*, Akt a szabadban. Olajf. 80×60. J. l. j.	120
910.	—, Leányvásár. Olajf. 40×30. J. l. b.	100
911.	—, Rokokó. Olajf. 120×90. J. l. j.	600
912.	*Rubovics Márk*, Tájkép. Olajf. 45×35. J. l. j.	50
913.	—, Téli táj. Olajf. 80×55. J. l. b.	180
914.	*Rudnay Gyula*, Hódolat. 52×42. J. l. b.	420
915.	*Santa*, Madonna a gyermek Jézussal. Pasztell. J. l. k.	160
916.	*Sautner*, Vásár. Olajf. 30×24. J. l. j.	8
917.	—, Vásár. Olajf. 30×24. J. l. j.	8
918.	*Gy. Sándor József*, Birkanyáj. Olajf. 44×34. J. l. j.	120
919.	*Sárkány Gyula*, Virágcsendélet. Olajf. 80×60. J. l. j.	60
920.	*F. Sárossy Éta*, Nyár. Pasztell. 49×34. J. l. j.	50
921.	*Schatt*, Szerenád. Rézkarc. 35×25. J. l. j.	2
922.	*Schiller Géza*, Kassai részlet. Színezett tusrajz. 29×22. J. l. j.	12
923.	*Schönberger Armand*, Kékruhás nő. Olajf. 40×30. J. f. b.	35
924.	*Schulze, Karl*, Tájkép. Vízf. (1788) 33×20. J. l. j.	8
925.	*Seefelder János*, Interieur. Olajf. 68×55. J. l. b.	80
926.	*Senyei József*, Kalotaszegi nő. Olajf. 56×46. J. l. j.	60
927.	*Spányi Béla (1852—1914)*, Holdfény. Olajf. 84×74. J. l. j.	500
928.	*Sterio Károly (1821—1862)*, Leánykák. Vízf. 27×22. J. l. j.	150
	(Illusztrálva a XIV. táblán.)	
929.	*Stojanow*, Lakodalmi menet. Olajf. 133×100. J. l. j.	180
930.	*Strobentz Frigyes*, Fafalburkolat-tanulmány. Olajfest. 64×44. J. f. j.	160
	(Illusztrálva a XII. táblán.)	
931.	*Szallár*, Tájkép. Olajfestmény. 70×56. J. l. j.	40
932.	*Szeghy József*, Vajdahunyad vára. Vízf. 84×66. J. l. b.	40
933.	*Szekeres*, Tengeri táj. Olajf. 120×65. J. l. j.	55
934.	*Szentmiklóssy*, Tenger. Olajf. 100—75. J. l. b.	160
935.	*Szentpály Zoltán*, Faluvége. Olajf. 40×30. J. l. j.	12
936.	—, Patak partján. Olajf. 44×33. J. l. j.	25
937.	—, Nyár. Olajf. 30×24. J. l. j.	15
938.	—, Pipacsos táj. Olajf. 30×24. J. l. b.	15
939.	*Szepesi Kuszka Jenő*, Tájkép. Olajf. 100×80. J. l. j.	60
940.	—, Tátrai táj. Olajf. 80×60. J. l. j.	40
941.	—, Felvidéki táj. Olajf. 38×30. J. l. j.	25
942.	—, Erdőrészlet. Olajf. 70×50. J. l. j.	35
943.	—, Erdőrészlet. Olajf. 48×32. J. l. j.	25
944.	*Székely Bertalan (1835—1910)*, Kéztanulmányok. Szénrajz. 30×20.	24
945.	*Szigeti Jenő*, Cigányok. Pasztell. 70×50. J. f. j.	32
946.	*Szlávik Dezső*, Gyümölcscsendélet. Pasztell. 65×50. J. l. b.	80
947.	*Dr. Szokol Villibald*, Patakmalom. Olajf. 60×48. J. l. j.	65
948.	*Szölössy Zoltán*, Fekvő akt. Olajf. 83×44. J. l. j.	50
949.	*Szőnyi István*, Önarckép. Olajf. 43×32. J. l. j.	160
950.	*Szveteney György*, Tengeri táj. Olajf. 80×60. J. l. b.	50
951.	—, Tengeri táj. Olajf. 100×80.	80
952.	—, Tengeri táj. Olajf. 80×60. J. l. b.	70
953.	*Szüle Péter*, Szolnoki táj. Olajf. 40×34. J. l. b.	50

	Kikiáltási ár pengőben
954. —, Tájkép. Olajf. 42×34. J. l. j.	50
955. —, Szolnoki táj. Olajf. 60×46. J. l. j.	180
956. *Tamássy L.*, Narancscsendélet. Olajf. 40×34. J. l. j.	24
957. *Telek Antal*, Tájkép. Olajf. 52×40. J. l. j.	32
958. —, Falusi táj. Olajf. 21×15. J. l. j.	16
959. —, Virágos rét. Olajf. 22×18. J. l. j.	20
960. *Teuchert Károly*, Fürdés előtt. Olajf. 40×30. J. l. j.	30
961. —, Fürdés után Olajf. 100×73. J. l. j.	110
962. —, Női akt. Olajf. 60×50. J. l. b.	60
963. *Tibor Ernő*, Aratás. Olajf. 70×50. J. l. b.	30
964. *Tichy Kálmán*, Az elrabolt Adria. Vízf. 24×19. J. l. j. *(Illusztrálva a X. táblán.)*	95
965. —, Cattarói öböl. Vízf. 16×10. J. l. b.	15
966. —, Bányászok. Vízf. 17×14. J. l. j.	18
967. —, A rozsnyói templom bejárata. Olajf. 41×31. J. l. j.	30
968. —, Udvarrészlet. Olajf. 65×50. J. l. j.	40
969. *Tordai Székely Zsigmond*, Parkrészlet. Olajf. 100×75. J. l. j.	80
970. —, Parkrészlet. Olajf. 100×75. J. l. j.	80
971. *Tornyai János*, Kútnál. Olajf. 47×35. J. l. j.	45
972. —, Interieur. Olajf. 60×50. J. l. b.	110
973. —, Szitáló menyecske. Olajf. 87×68. J. l. b.	170
974. —, Vázlat a „Juss"-hoz. Ceruzarajz. 27×24. J. l. j.	8
975. —, Pipázó paraszt. Ceruzarajz. 25×20. J. l. j.	8
976. —, Nádvágók. Olajf. 54×42. J. l. j.	15
977. —, Téli táj. Olajf. 53×42. J. l. j.	15
978. —, Alföldi alkonyat. Olajf. 53×42. J. l. j.	15
979. —, Hazatérés. Olajf. 53×42. J. l. b.	15
980. —, Tájkép. Olajf. 53×42. J. l. j.	15
981. —, Szénaboglyák. Olajf. 53×42. J. l. j.	15
982. —, Kukoricatörés. Olajf. 53×42. J. l. j.	30
982/a. *Trechsler Jean után Leithner Joseph*, Virágcsendélet. Színes rézmetszet, hántoló modorban	25
983. *Tull Ödön (1870—1911)*, Hazafelé. Olajf. 45×30. J. l. j.	140
984. —, Hetivásár. Vízf. 52×36. J. l. b.	200
985. *Tury Gyula*, Templom belseje. Olajf. 57×47. J. l. b.	130
986. *Turmeier Sándor*, Tájkép. Olajf. 47×36. J. l. j.	16
987. *Udvardy Flóra*, Virágcsendélet. Olajf. 70×70. J. l. j.	140
988. *Udvari Géza*, Édes álom. Szénrajz. 57×42. J. l. j.	30
989. —, Biedermeier nők. Olajf. 70×66. J. l. j.	120
990. *Udvari Pál*, Hazatérő nyáj. Olajf. 60×50. J. l. j.	50
991. —, Tájkép. Olajf. 40×32. J. l. j.	35
992. *Ujváry Ferenc*, Tavasz. Olajf. 67×55. J. l. j.	95
993. Ujváry *Ignác (1860—1927)*, Erdőszéle. Olajfestmény. 70×50. J. l. j.	110
994. —, Kikötő. Olajf. 60×40. J. l. j.	80
995. *Usskó H.*, Csendélet. Olajf. 30×25. J. l. k.	22
996. *Vadász Miklós*, Sétakocsizás. Színezett kőrajz. 18×16.	20
997. —, Vásár. Színezett kőrajz. 16×16.	20
998. *Vajda Zsigmond*, Álom. Olajf. 80×60. J. l. j.	70
999. *Vala Moro*, Tango. Színes rézkarc. 50×33. J. l. j.	7
1000. —, Charleston. Színes rézmetszet. 50×33. J. l. j.	7
1001. *Vág Weinmann Mihály*, Tájkép. Olajf. 50×40. J. l. b.	35

		Kikiáltási ár pengőben
102.	*Vágó Pál*, Parkrészlet. Olajf. 45×30. J. l. j.	70
103.	*Várady Lajos*, Tájkép. Vízf. 32×24. J. l. b.	30
104.	*Veress Zoltán*, Öregasszony-tanulmányfej. Olajfestmény. 25×18. J. f. b.	70
105.	—, Női képmás. Olajf. 27×18. J. l. j.	70
106.	—, A négy évszak. Olajf. 128×25. J. l. j.	80
107.	—, Leánykák gyümölccsel. Olajf. J. l. k.	140
108.	*Vigh Bertalan*, Női tanulmány. Olajf. 80×60. J. j. k.	160
109.	*Visky János*, Itatás. Olajf. 50×35. J. l. j.	45
110.	—, Pihenő gulyás. Olajf. 98×68. J. l. j.	50
111.	—, Parasztfogat. Olajf. 100×70. J. l. j.	60
112.	—, Vágtató lovak. Olajf. 40×30. J. l. b.	24
113.	*Vörös Géza*, Zsuzsanna és a vének. Olajf. 40×36.	12
114.	—, Csendélet. Olajf. 83×72. J. l. b.	30
115.	*Vörösné Dely Alice*, Rokokó-jelenet. Olajfestmény. 100×75. J. l. b.	100
116.	*Weenix Jan*, Vadászzsákmány. Olajf. 36×29.	120
117.	*Wigand*, Schönbrunn látképe. Miniatűr. J. l. j.	60
118.	*Wilmshurst J. C.*, Tanulmányfej. Vöröskréta. 38×28.	16
119.	*Zampieri Dominico (1581—1641) után Vanni N. és Bartolozzi Francesco*, Madonna a gyermek Jézussal és szentekkel. Rézmetszet. 65×48.	45
120.	*Zemplényi Tivadar (1867—1917)*, Konyhainterieur. Olajfestmény. 100×75. J. l. j.	200
121.	*Zorád Géza*, Karikatúra. Tusrajz. 30×23. J. l. k.	3

M. KIR. POSTATAKARÉKPÉNZTÁR

Budapest, V., Hold-utca 4. (Központ) **IX., Lónyay-utca 30-32.** (Zálogüzlet)
Állami felügyelet és szavatosság! ═══ Alakult az 1885 : IX. t.-c. alapján.

Üzletágak: I. TAKARÉKÜZLET. Betétek 6 és 6½%-os kamatozásra. II. CSEKKÜZLET. Befizetések, visszafizetések és átutalások Magyarország egész területére és a külföldi (nemzetközi forgalomban is. III. ÉRTEKPAPÍRÜZLET. Értékpapírok vétele és eladása. Idegen pénznemek és devizák vétele és eladása a legelőnyösebb árfolyamok mellett. IV. ZÁLOGÜZLET. Előnyös kölcsönök kézizálogokra. Művészi és közhasználatú tárgyak állandó árverése.

Nyittasson csekkszámlát a m. kir. Postatakarékpénztárnál

Megkezdődtek az „Uj Thália“ próbái

A *Márkus László* vezetése alatt álló *„Uj Thália“* lelkes művészgárdája megkezdte az első bemutatásra kerülő darab próbáit a *Magyar Színházban*. A darab címe: *„Bábel“*, szerzője: *Folkmann Ferenc*. A darabot annakidején *Márkus László* a Nemzeti Színházban tűzte műsorra. Főszereplői: *Orsolya* Erzsi, *Palotay* Erzsi, *Toronyi* Imre, *Balló* Elemér, *Gonda* László, *Fábry* István, *Hollós* Melitta, *Harsányi* Miklós és *Faragó* Sári. Kísérőzenéjét szerzette: *Csizmarik Béla*. Díszleteit: *Bortnyik* István tervezi. A próbákat *Márkus* László személyes irányítása mellett *Pallasovszky* Ödön vezeti. *Dr. Leisen* László, aki a művészi előkészítést befejezte, az *Atheni Thimon próbáit* készíti elő. A darab bemutatására valószínűleg február első napjaiban kerül sor. A *Thália* legközelebbi bemutatója: *Bruckner Athéni Thimon*-ja, majd *Tamási Áron: „Énekes madár“* c. munkája.

Szabó Béla Leó: „Fürdőző nő“

Festők és szobrászok szerepe a filmművészetben

A hatalmas lendülettel előtérbe nyomult filmművészet életre-halálra birkózik az élő színpaddal. Ebben a küzdelemben egyelőre a film van fölényben, hiszen az élő színpad ahelyett, hogy a gép előtt haladna, kifulladva a versenyében utánozza a filmet.

A filmműhelyektől eleinte idegenkedett úgy a komoly irodalom, mint a rendezés. Kalandorelemek lepték el a még kezdetleges filmgyárakat és arról szó sem lehetett, hogy elmélyült képzőművészek is résztvegyenek a filmgyártás munkájában. Több évtizednek kellett eltelni addig, amíg az irodalom és képzőművészet értékes elemei is érdeklődést mutattak a filmgyártás iránt. Ez volt az a pont, amikor a film, mint komoly ellenfél kezdett szerepelni az élő színpaddal szemben. A bohóckodások

Lilian Hervey és John Boles. Orbók Attila „Őfensége autója“ c. filmjében.

kora lejárt, a film kezdett irodalmi és művészeti tényező lenni. A színpad pedig ahelyett, hogy új, a géppel meg nem közelíthető produktumokkal próbálta volna fölényét megtartani, beadta a derekát és utánozni kezdte a filmet. A film érezve előnyét, még jobban belevetette magát a küzdelembe.

A filmgyárak a legkiválóbb szakembereket szerződtették és rövidesen minden filmgyárban megalakult a művészeti tanácsadó szerv, amelynek *tagjai sorában már ott találjuk a képzőművészeket is*. A film, amely végeredményben nem más, mint kompozíciók sorozata, amely viszont festőművészi elgondolást, megoldást ignéyel, igen sok és értékes képzőművészt kezdett foglalkoztatni. A kalandorok és filmripacsok hada kiszorult az egyre nagyobb igényű termelésből. Igy keletkeztek a fentebb emlitett *művészeti tanácsadó* osztályok. A film határozottan művészit kezdett nyújtani és ma már valljuk be köntörfalazás nélkül sokkal többet nyújt, mint az élő színpad. Talán épen azért, mert a művészelemek a film karrierjének befutása alatt viszont kiszorultak az élőszínpadról. Az a hiba tehát, amely eleinte a filmet hátráltatta *kifejlődésében, az igazi művészet hiánya. Most az élő színpadon* jelentkezett. Történt ez egyrészt rövidlátásból, másrészt a gazdasági viszonyokon alapuló takarékosságon.

Igazán művészit produkálni viszont csak kimondottan művészelemekkel lehet. Ha akár az iró, akár az őt tolmácsoló díszlettervező nem művész, a produkció sínyli meg.

A magyar filmgyártás ma még igen kezdetleges. Ha sikerül is néha egy-egy elfogadhatóbb filmet gyártani, készítményeink még meg sem közelítik a külföldieket. Az oka ennek csak másodsorban gazdasági. Főoka az, hogy művészi kivitelük — úgy szövegileg, mint kompoziciójukban — meglehetősen naivak, silányak. A magyar filmgyártás fejtegetésem szerint most van abban a stádiumban, amelyben az amerikai volt a dilettánsok rohama alatt.

Legfontosabb volna tehát, elsősorban a *művészeti tanácsadó* szerv felállítása, amelyben tekintélyes részt kellene biztositani képzőművészeinknek. Ha értékes iróink és képzőművészeink bevonása sikerülne a magyar filmgyártásba, akkor sokkal kevesebb kudarc érné a magyar filmeket.

Idejekorán kellene gondoskodni arról, hogy a hibák kiküszöböltessenek, mert különben sohasem fogjuk tudni a külföldet kiszorítani. Már pedig a balkáni piac a mi kezünkben volna:

ha ezt is nem a tehetségtelenség ölné meg, mint annyi minden más lehetőséget.

Művészeket a művészeti területekre! Akkor ezt az ütközetet, még meg is nyerhetjük. A tőke kezd rájönni. Csak késő ne legyen,

Vértes Elemér.

Művész-Élet
1934. 1-2. sz.

A műkereskedelem parazitái

Nem először történik meg, hogy lapunkban szóvátesszük azokat a visszaéléseket, amelyeket álműkereskedők követnek el a jóhiszemű — legtöbb esetben — nem szakértő közönséggel szemben. Amint ezt annakidején is hangoztattuk: a visszaélések meggátlása a művészeknek és a *tisztességes műkereskedelemnek egyetemes érdeke*. Rengeteg a panasz, különösen vidéken, ahol úgyszólván ellenőrzés nélkül garázdálkodhatnak a közönség becsapására lerándult elemek. Vegyük sorra a hibákat és panaszokat.

Ki lehet „műkereskedő"?

Ez a kérdés a bajok kiinduló pontja. Jelenleg nálunk az a helyzet, hogy műkereskedő lehet az: akinek épen eszébe jut. Ma, amikor úgyszólván minden iparág képesítéshez van kötve, ma, amikor a bakon ülő kocsisnak is fel kell mutatnia rátermettségét, műkereskedő, aki ha közlekedési szempontból nem is bir fontossággal, de kultúrális szemszögből annál többel: analfabéta is lehet. És ez a bajok kútforrása. A közönség javarésze sokkal intelligensebb, mint a *„szakértő"* műkereskedő, aki iparigazolványával igazolja nagybüszkén szakavatottságát, a jóízlésű intellektüel azonban különösen vidéken nem polemizál a hatósági írással, hanem egyszerűen tudomásul veszi, hogy az írás birtokosa: szakember. Amint említettük, itt kezdődnek a bajok, mert az írás birtokosa — tisztelet a csekély kivételnek — igen sokszor visszaél ezzel. Rengeteg teljesen értéktelen giccs kerül így forgalomba, meglehetősen magas összegekért. Igen sokszor előfordult, hogy címfestőknél megrendelt mázolmányok kerültek le vidékre, mint művészi alkotások.

Kisgyörgy János: „Lágymányosi részlet"

Kivel ellenőriztesse a vidéki művásárló a kép művészi értékét? A Szépművészeti Múzeumban működik ugyan egy szerv, amely az antik képek valódiságát készséggel felülvizsgálja, de ez a szerv a fenntebb említett visszaélések meggátlására teljesen alkalmatlan. Elsősorban *a hozzá nem értőktől*, másodsorban a szélhámosoktól kellene megvédeni a közönséget.

A védekezés.

E sorok írójának már volt ezirányú előterjesztése a Kultuszminisztériumban a bajok orvoslására. A memorandum részint a hivatásos festőművészek, részint a tisztességes műkereskedelem, és részint a még mindig áldozó magyar műpártoló közönség védelmét kívánta szolgálni. Ez a memorandum akkoriban a *Szépművészeti Múzeum* nemleges véleményezése következtében nem volt keresztülvihető.

A „Művész Élet" azonban mindaddig napirenden fogja tartani ezt a kérdést, amíg a bajok orvosolva nem lesznek. Mindenekelőtt azt óhajtjuk elérni, hogy a

Nowinszky Jenő: „Őrszem"

műkereskedelem képesítéshez kötessék.

Ha a suszterinastól megkövetelik a négy középosztályt, miért pont a műkereskedő, aki a közízlést befolyásolja lehet az is, aki három keresztet rajzol esetleg neve helyett a papírra? Ma, amikor érettségizett ifjak napszámos munkát végeznek, amikor tandíjfizetésre képtelen egyetemi hallgatók cipőpertlit árulnak, mért nem lehetne egy csapással két bajt agyonütni és a kulturális szempontokat figyelembe véve

a műkereskedelmet bizonyos fokú képzettséghez kötni?

Ha ez megtörténik, egészen bizonyos, hogy a visszaélések a minimumra sülyednek, aminthogy az ilyen természetű visszaélések más kötött iparnál teljesen kiküszöbölődtek. Ebben az esetben az igazoltak komolyabb felügyelet alá kerülnek, komolyabban veszik hivatásukat is és tartózkodnak a visszaélésektől. A megszorítás viszont kizárná azt a lehetőséget, ami a legtöbb baj okozója, hogy alkalmi kalózok csapják be a vidék jóhiszemű közönségét.

Ha a búcsúk mézeskalácsosának számtalan okmányt kell felmutatni abhoz, hogy árulhasson, akkor a magyar művészek érdekében, a magyar művészet terjesztőinek szintén meg kell néznünk személyi adatait.

Távolról sem vagyunk hívei a megkötöttségeknek — de erre most és egyelőre átmenetileg, amíg a tisztító folyamat végbemegy, szükség van!

Tisztelettel ajánljuk az illetékes körök figyelmébe.

Folkmann Ferenc.

PROGRAMM: a közönség „csak" nevetni akar! Helyben vagyunk: a közönség nevet

a markába és nem jár színházba. Nem. Még akkor sem, ha *sztárok* légióját vonultatják fel és *valódi* várkastélyokat építenek a színpadra, a zsinórpadlásra felfutó lépcsőkkel. (A *mozi jobban tudja!)*

ménye az *új ember* igényeiről. Legnagyobb hibája a színháznak ma az, hogy *színházat* akar játszani és, hogy színháznak nevezi magát. A színház nagyon komoly valami. A mai színház azonban csak *komolykodó.*

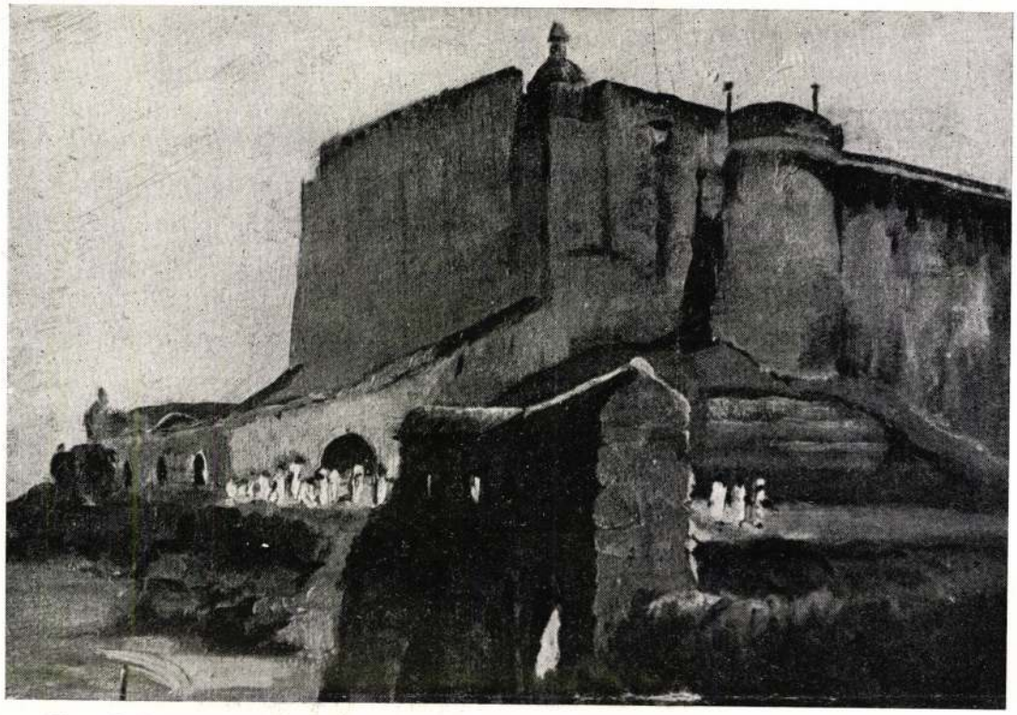

Campbellné Gregersen Ragnhild: „Régi arab vár"

Nem kell *ez a színház,* amelynek már régen *nincsen kapcsolata* azzal a réteggel, amely egyedül volna

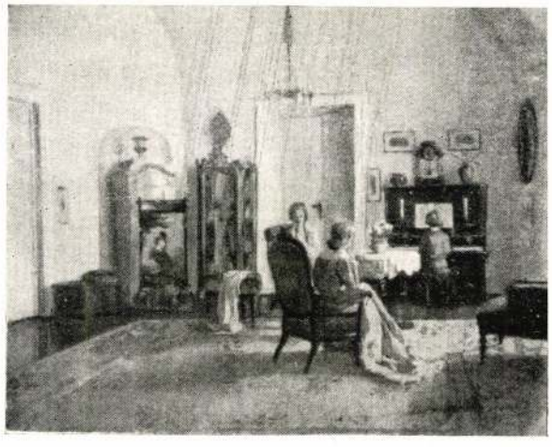

Báró Pongrácz Sarolta: „Koncert"

hivatott a színházak eltartására. Nem mintha különösképen büszkék lennénk megállapításainkra, de ugyanezen a helyen hónapokkal ezelőtt leszögeztük, hogy ez a tél, végvonaglása lesz a színházaknak. Végvonaglása, mert a színház egészen *egyszerűen megszűnt színház lenni.* A színház ma már nem egyébb, mint egy-két kávéházi klikknek naiv elképzelése, véleménytelen vélemény.

Talán, ha elnevezésében is hozzásímulna produkciójához: jobb volna. De így egyik tönkreteszi a másikat. Mert, ha valaki az egyik színházban drága pénzéért ötven évvel ezelőtti bárgyúságot kap, bosszúsága kiterjed a többi színházra is. A *mai színház* fogalmából egyszersmindenkorra kiábrándul. Viszont, ha az ilyen szórakoztató ipari üzemre például az volna kiírva, hogy: „Tinglike", akkor nem menne többé Tinglikébe, de színházba még elmenne.

Itt is van valahol hiba.

Feltétlenül.

Mert színház elnevezés alatt a közönség ma is színházat vár. Mivel pedig nem kapja: becsapva érzi magát és évekre visszavonul.

Üdvös volna tehát a közönség kikristályosítása miatt az elnevezésekkel csinján bánni. Akkor elérhető volna, hogy a közönség kultúrigényének megfelelően látogatná az *üzemeket.* Igy a tinglike is jól járna és a színház is megmaradna. Sokkal kevesebb lenne a *színház,* de mindenesetre megmentődne.

„A közönség csak nevetni akar", mondta tíz évvel ezelőtt az első dilettáns és azóta de sok professzor bukott meg ezzel az álbölcsességgel.

Önámítás.

Akinek többre nem telik, aki a közönség rétege-

ződésének arányszámával sohasem foglalkozott, aki *nem érzi és nem érti* a fellépő szükségletet, az egyszerűen átvette a suszter-szólamot: a közönség csak nevetni akar.

Hát nevet.

Akik pedig azt hitték, hogy csak nevetni kell, azok most — sírnak.

De azért vannak, akik nevettetnek.

Sőt! Olyanok is, akik csak nevetni járnak.

Vannak.

Ebben az egymilliós városban például két színpadon csak ezt csinálják. Az egyiknek a férőhelye 280, a másiké 320. Összesen 600 férőhely. Mondjuk, hogy a fele megtelik. Az: háromszáz.

Egy millióból nem sok.

A másik *tehetetlenséget* és *hozzá nem értést igazoló frázis:* a mozi konkurrenciája.

A gép sohasem lehet konkurrenciája az igazi művészetnek. Viszont egy-kettőre lehengereli mindazt: ami csak mesterség. A *naturalista* festőket a fotografáló masina ölte meg. A szigorúan naturalista arcképfestők egy-kettőre talajukat vesztették, amint az első nagyított fénykép megjelent. Megölte-e ez a festőművészetet? Nem! Sőt. Megszületett az impresszionizmus, a tökéletesebb, igazibb művészet, amit már a gép nem tudott követni.

Ugorjon a színház a gép elé és adjon *olyat, amit a mozigép nem tud követni, vagy ami gépközvetítéssel hatástalan. Szakítson a naturalista giccsekkel!*

Amíg a színházi válságot, a színházak járványos betegségét ráolvasással kuruzslók próbálják megmenteni, addig:

a közönség tényleg és halálos komolysággal „csak" nevetni fog.

Meg kell jegyeznünk:

ez a válság egy pillanatig sem veszélyes. Sőt: igen egészséges.

A magyar színpadirodalom szempontjából legalább is feltétlenül az!

(— n. —)

Payer Jolán versei:

CIGARETTA . . .

kék színű füst, illanó
semmi s mégis;
valami itthamaradt . . .

CSÓK . . .

Két száj összetptd,
s nem tudod,
melyik vagy magad . . .

ŐSZ.

Sárgán csillogva
falevelek hullnak.
Elmuláson tűnődjek?
Nem.
Szedik a szőlőt,
kezdődik az élet.
forr a must;
Most! Mindig most!

B. Dimits Sándor: „Tabán"

Műhely-titkok

VII. A dramaturgia csődje

Sok minden más kulturális értékkel együtt a dramaturgia is csődbe került!

Látszólag nem tartozik ide, és én mégsem tudok megszabadulni attól a gondolattól, melyet minden baj kiinduló pontjának látok.

Egy rövidke ujság-hír az egész, ami bennünket magyarokat közvetlenül nem érdekelt és nem is érdekelhetett, azonban a fehér ember mai kulturátlanságának igazi arcát mutatja. . .

Nem történt semmi különös, csak az, hogy egy fehérbőrű kereskedő, — aki becsuan földjén a jólelkű és hiszékeny feketék között civilizációjának felsőbbségével vagyonosodott, — nem csak az árukra, hanem az eladókra is kivetette hálóját, kivált akkor, ha ezek az eladók fiatal leányok vagy asszonyok voltak. . . A szeretkezést nem veszik olyan tragikusan a feketék, — gondolta magában a mi fehérbőrű gentleman-unk, — sőt talán még büszkék és boldogok is lesznek ezek a ropogós-húsú, gazellatermetű teremtések, ha egy fehérbőrű leereszkedik hozzájuk . . .

Éva óta, minden nő fantáziáját izgatja egy új és nem ismert szerelem lehetősége így hát nem csoda, ha a fekete némberek sem voltak másmilyenek, mint európai kolleganőik . . . Önekik is tetszett a gyöngy és a más színű ember húsának különös illata... Csakhogy a gyöngy hamis volt és a test fertőző betegségeket hordott magában . . .

A fekete férfiak ép oly kevéssé nézték jó szemmel a fehér ember legyeskedését asszonyaik és leányaik körül, mint európai társaik, azzal a különbséggel, hogy ők csak a fehér-faj felsőbbrendűségébe vetett hitük miatt nem lázadoztak azonnal a nem kívánt megtiszteltetés ellen. Náluk még nem bon-ton a családi háromszög, még kevésbbé a férjhezmenendő leányok idő előtti defloreálása. . . A jus primae noctis fogalma ismeretlen azon a vidéken . . . Nem lehet csodálkozni tehát, hogy a törzs férfiai, — a fehér emberrel szemben védtelenek lévén, — panaszukkal a törzs főnökéhez fordultak . . . Történetesen pedig a törzs főnöke kifogástalan gentleman, aki a legjobb európai iskolában ismerkedett meg a civilizáció minden áldásával, annélkül, hogy lelkében valaha is elszakadt volna fajának ősi kultúrájától . . . Keresztény ember volt, a szónak legnemesebb értelmében . . . Jóllehet kereszténysége alig harmadízi . . .

Mikor a férjek és apák panaszukkal elébe járultak, — európai emberrel és idegen alattvalóval állottak szemben, — nem alkalmazhatták reá őseik törvényeit, amely halált ír elő. . . Nem zárhatták be a paráznát elevenen a termeszhangyák emeletes házába, hogy azok elevenen falják fel . . . Igy hát Csekedi néger törzsfőnök maga elé idéztette a fehérbőrű kereskedőt, aki a törzs asszonyait és leányait megrontotta és megfertőzte és tekintettel arra, hogy a fehér ember nem ismerte, a törzs törvényeit (úgy látszik az emberi tisztesség törvényeit sem!), megkorbácsolásra ítélte . . .

Ezzel az enyhe büntetéssel megúszta volna a fehér kereskedő, ha. . . .

Mert az igazság és a törvény, még Afrikában sem egy . . . A fehérek a fehér faj meggyalázását látták a megkorbácsolásban . . . (Csodálatos-nuód, a fertőzésben és lélekrontásban, nem láttak a fehér fajra semmi megalázni valót!!) Büntető expedició indult egy tengernagy vezetése alatt becsuan földjére, hogy megtorolják a fehér fajon ejtett sértést . . . Csekedi törzsfőnök nyugodtan és európai ruhájában várta érkezésüket! A tengernagy úr, ugyanazalatt a fa alatt, hol Csekedi törzsfőnök ítéletet hirdetett, mondotta ki rendelkezését, lelkiismeretére és hat ágyúra támaszkodva, melyeknek csövei kartáccsal töltötten me-

czeczei Szüts Sándor: „Havas út"

Campbellné Gregersen Ragnhild: „Arab udvarrészlet"

redtek a fa körül búsan álldogáló jámbor feketékre . . . Itélet: „Csekedi törzsfőnök ön rosszpéldát mutatott, mert egy fehér embert megkorbácsoltatott és ezért főnöki állásától felfüggesztem és országából száműzöm . . ."

Mondanom sem kell, hogy ezt az ítéletet a dominiumok bölcs és előre látó minisztere megsemmisítette és Csekedi törzsfőnök urat előbbeni állásába visszahelyezte . . .

Becsületére válik a kolonia fehér bőrű lakosságának, hová Csekedi urat száműzték, hogy szimpátia tüntetést rendeztek érkezésekor. (Csak azt nem tudom, hogy azon a vidéken a felszarvazott férjek voltak túlsulyban, vagy a fekete szerelemre éhes hisztérikák?!)

Ebből a kis esetből az is kiviláglik, hogy a fehér faj elvesztette önmaga alatt a talajt: az igazság és tisztesség, a hit és emberszeretet, a lélek és törvény igazi talaját.

Mert a fehér ember már mindenen túl van . . . (Szeretnék itt disztingválni és kivételekre hivatkozni, de attól tartok, hogy mindenki önmagát kivételnek tartaná . . . Inkább leszek a cél érdekében igazságtalan, — legalább is látszólag igazságtalan, — azokhoz, akik lelkükben az emberi örök kultúrértékeket érintetlenül megőrizték!) Ahová csak nézünk, mindenütt arcul ütik az igazságot . . . Az ember ereje nem segítője, de kizsákmányolója társainak . . . Csak a minap az történt, — mondjuk Krampampuliban, — hogy egy nagy gyár vezérigazgatója, aki minden vagyonát az államban, polgártársaitól szerezte, (mindjárt ideírhatjuk, minden sértés nélkül: érdemtelenül) — azzal fenyegette meg az államot, hogy elbocsátja télidőn munkásait, ha adóját nem mérsékelik! . . . Néhány száz éhező és kenyérnélküli munkás keservével akart zsarolni, az, aki évenként százezreket tesz zsebre . . . Kitéphetnénk még tízezer ilyen rikító példát . . .

Hát most itt vagyunk, megérkeztünk a dramaturgiához!. . .

Hát lehet ott művészi szempontokról, életigazságról, magasabb erkölcsi felfogásról beszélni, ahol a közönség zöme, az *embernyúzók* nagy jövedelmet élvezők csoportjából rekrutálódik?

De nemcsak a közönségben bukott meg a dramaturgia!

Mikor a színház kirúgta maga alól egyetlen bázisát, azt,

hogy kultúrintézmény és üzlet lett, elvesztette minden további létjogosultságát! Mert mikor az igazgató-irodába, nem az elhivatott színházember, hanem a nagy hasznot remélő üzletember jött, nem a kultúra hirdetése, hanem a jövedelem fokozása lett a dramaturgiai szabály alfája . . .

Eleinte nem vették észre a változást . . . A színház lendítő kereke a tehetetlenség törvényénél fogva forgott tovább . . . Sőt! Hogy kikapcsolták az értékek előadását, — ami mindig fáradságos munkát jelentett, — a lendítőkerék munkája még erőteljesebb lett . . . Sokan azt hitték, hogy végre feltalálták a perpetum mobilét!

A háború, mely mindig maga után vonja az erkölcsök meglazulását, csak arra volt jó, hogy néhányan eldobják a szeméremnek még az álorcáját is. . . A pillanatnyi siker igazolta őket!. . . Az ismeretlenségből néhány zseniális színház-vezető, messzejövőbe látó rendező, új utakon járó író bukkant fel . . . Valakik, akik a konjunktúrát nagyszerűen kihasználták!

Sőt!

Tovább mentek!

Hogy az üzleti hasznot a jövőben is megtarthassák, tömörületeket alakítottak . . . Olyan kartel-féléket . . .

Hát ezek a tömörületek kezükbe vették a színházi világ irányítását . . . Minden tömörületnek lett saját írói gárdája, akik hivatásszerűen írnak . . . Csak úgy, mint valami állami hivatalban . . . Minden esztendőben egy darabot, esetleg kettőt! Ki mennyit tud! . . . De egyet mindenesetre . . . Erre előleget kap. A tömörület elhelyezi a darabot . . . Ha jó, akkor a saját színházában. Mert van saját színháza is! . . . Ez sokkal olcsóbb rezsivel dolgozik, így nagyobb jövedelmet hoz . . . Ha gyengébb, vagy ha nagy kiállítású a darab, akkor más színháznál . . . Reklámról a tömörület gondoskodik . . . Hasábos hirdetések jelennek meg előre . . . És fizetett kritikák utána . . . Csodák, csodája, hogyan lehet hát mégis, hogy a közönségnek még se kell? . . . Nem kell! . . . Akkor sem kell, ha a Nagy Kotyomfity írta is a darabot . . .

Mert végtére a közönséget sem lehet mindig becsapni! . . .

De hát a tömörületek trükkjei kimeríthetetlenek . . . Ha már megunják a rendes beharangozását a műnek és nem javul a kassza, jön a botrány! Jönnek a leleplezések! . . . Maga a tömörület szolgáltatja az adatokat. Kisül, hogy nem mindig az az igazi szerző, aki a színlapon szerepel . . . Egyszerre hárman is jelentkeznek igazi szerzőként! . . . Egyik, aki az ötletet adta, a másik, aki már dolgozott rajta, de nem dolgozta ki egészen és végre a színlapon szereplő dráma-gyáros, aki írói rutinjával megalkotta a nagy Művet!

És most itt vagyunk a *Mű*-nél!

Ez a gyáripari termék lehet nagyon ügyes, lehet tetszetős, lehet könnyed, sőt túl könnyű, ha ideig-óráig bedűl a közönség a sok hangzatos frázisnak, a végén az igazi értékkel szemben alul marad.

És ezt nagyon jól tudják úgy a drámagyárosok, mint a tömörületek . . . Éppen azért gondosan ügyelnek arra, nehogy valami új tehetség az ő engedélyük nélkül kerüljön a forró deszkára . . . Természetesen megpróbálják előbb teljesen leszorítani, ha nem megy, megpróbálják a tömörületbe felvenni. . . Nem megy nehezen, pénzt csörgetnek előtte! Drámagyárost faragnak belőle . . . Ha aztán valamely véletlen folytán egy-egy ismeretlen tehetség valahol mégis megszólal a színpadon, mindent megmozgatnak, hogy a kritika bunkós bottal agyonüsse . . .

Ilyen állapotok mellett, ma dramaturgiáról beszélni nevetséges . . . Néhány jóhiszemű dramaturg gondolja csak, hogy van . . .

Néhány dramaturg hiszi csak, hogy ő még irányít, akiknek magukat csaló illuzióit a tömörületek nem akarják lerombolni, mert hiszen a jótanácsból, még mindig lehet okulni, sőt, pénzt csinálni!

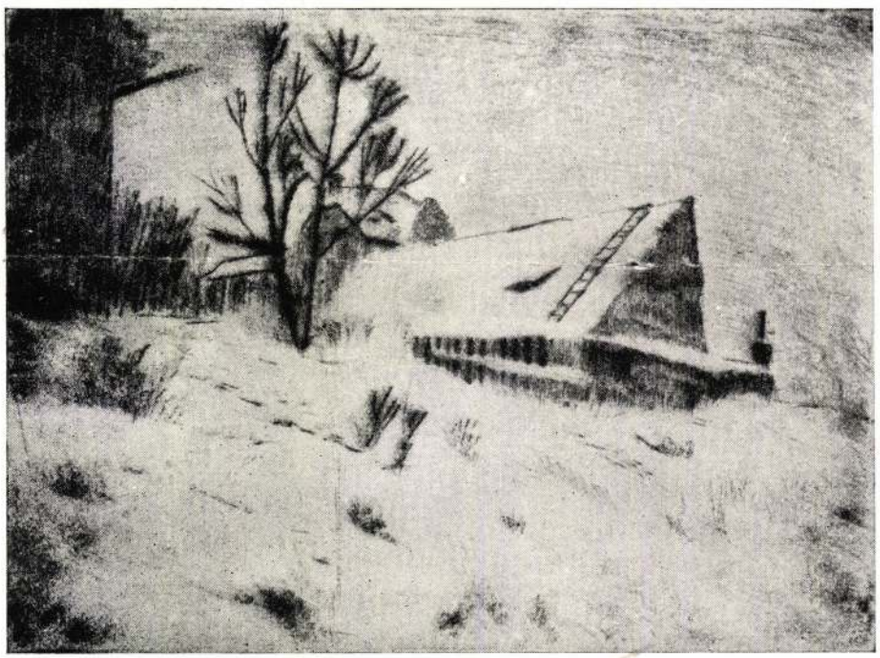

B. Dimits Sándor: „Tabáni részlet" (Rézkarc)

Pataky Sára: „Szent Erzsébet"

A drámaírás sorsát néhány üzletember merev üzletszerűsége intézi. Éppen úgy, mint a kártyaklubbukban a pinka nem bukhatik el, úgy nem bukhatnak el a tömörületek, mert hiszen az első sápot mindenről ők szedik le.

Nem kell azért kétségbeesnünk!

A dramaturgia sem halt meg, alszik. . . A színes bőrűek még nem ismerik a pénzért mért művészetet. Ők még hisznek a kultúrában! Nekik a művészet szent, misztikus valami, égi erő, mely dalolásra, táncra, mesére késztet, köveket faragtat, vagy színeket festet.

Hinnünk kell, hogy a jó sors megmenti őket az európai civilizáció úgy testi, mint szellemi megfertőzésétől, — lehet, hogy keletről új művészet érkezik, a hit, az emberszeretet, a lélek-nemesség tiszta művészete! . . .

Roche d'or.

Campbellné Gregersen Ragnhild: „Néger Madonna"

KERTÉSZ ÉVA VERSEI

Még alig fakadt ki
szívemben a hajnal
s dallal, mámoros ajkkal
ébredek!

Színek, leheletek
csak azért tüzesek,
hogy melengessenek
s a fény lobog a dalban,

a hangok csengenek,
hogy nevettessenek
és zengjék a hatalmam!

ŐSZ

A szerelmet már nyáron
szívembe fogadtam,
azóta, úgy érzem,
fenséget hordozok magamban.

Vigyázva lépkedek
szent áhítatomban,
sárguló levelek
zengik a szerelmet
elhalón, alattam.

MŰTEREMLÁTOGATÁS

Rovatvezető: SZÁSZ KÁROLY

NÁRAY AURÉL: Az egyéni pikturájáról híres mester közismert képei között egészen más a hangulat. Művei lelki elmélyülést, az álmodást, az idealis életfelfogást tükrözik vissza. Ennek a hangulatnak szuggesztiv ereje van, talán azért is szeretik annyira képeit.

Műtermének falát nagy vásznak, vallásos kompoziciók fedik.

Húsz év óta állandó kiállítója a Műcsarnoknak. „Madonna" című képével elnyerte az Egyházművészeti Kiállitás oklevelét. A „Csodálatos halászat" című képével nagyezüstérmet, a barcelónai kiállításon ezüst érmet nyert.

Képei a Szépművészeti Múzeum, a főváros és több közéleti nagyság birtokában vannak.

SZLÁVIK DEZSŐ: A Józsefváros egy csendes uccájában él visszavonultan és csak a művészetével törődik.

Lelkéből fakadó pikturáját nem tudja megzavarni a művészválság, mint ahogy nem tudja befolyásolni semmiféle új irány sem.

Szlávik Dezső megmaradt annak, aki volt. Kiforrott művészete nem tér mellékvágányokra, nem keresgél. Biztos cél felé halad.

Látogatásomkor egy készülő képe előtt pihent: „Fogoly csendélet". A naturalista festő komoly alkotása.

Falait szebbnél szebb csendéletek borítják: „Gyümölcs csendélet", „Porcellánok", „Sárgadinnye" című képei mély tónusukkal, meleg hangulatukkal egy egészen finom légkört vonnak alkotójuk köré.

CSILLAG JÓZSEF: Azok közé a művészek közé tartozik, akik lehetőleg kerülik a nyilvánosságot.

Sok éves művészi multja mégis mindenkivel megismertette a nevét.

Ilyenkor már türelmetlen.

Nézi az eget és várja a tavasz érkezését.

Egy helyen nem igen marad sokáig. Összekóborolja az egész országot.

A Műcsarnok kiállításán két képpel szerepel, melyek közül a „Kazalrakók" című képével aratott sikert.

NOWINSZKY JENŐ: A magyar népviselet, a falusi élet tudja legjobban lekötni érdeklődését.

Templom előtt ácsorgó, vagy oda sietö menyecskék már a napilapok műmellékleteiből is jól ismertek a közönség előtt.

Nagy a vázlat-anyaga, ami még mind feldolgozásra vár.

czeczei SZÜTS SÁNDOR: „Hóolvadás" című képét a főváros vette meg.

Huszonhárom éve kiállítója a Műcsarnoknak. Bejárta Hollandiát, Német- és Olaszországot.

Kedvenc témája a tájkép. (Alföldi tájak, Tisza.)

Nyáron az Alföldet járta.

Az összegyült anyagból kiállítást fog rendezni.

KOSZKOL JENŐ: Az ismertnevü mestert többször kell felkeresnem, amig végre eltalálom azt az időt, amikor nem zavarom.

Pihenő.

Ilyenkor szívesen beszélget.

Egy enteriörön dolgozik.

Természetesen akvarell.

Kevés magyar művész tudja olyan finoman kezelni akvarellecsetjét, mint a mester. Ebben speciálista. Rengeteg művészi alkotás díszíti műterme falát. „Templom enteriör" című pasztellképe a leghangulatosabb.

Kiállításra készül.

GEDŐ LIPÓT festőművészt mindig munkaközben találom. Rajzokat készít különböző lapok részére.

Arra a kérdésemre, hogy nem árt-e művészetének a hírlaprajzolás, a következőket válaszolja:

— Eleinte én is ettől tartottam, de minden igyekvésem ellenére, valami vonzott a város lázas lüktetése felé. Később egész művészi pályámon ezt forszíroztam. Nem ártott. Azt hiszem inkább használt. Ma már legjobban a városi ucca élete érdekel.

Olajképei teljesen visszatükrözik az impresszionista festő lelkét. Főleg vallásos kompozíciókat, ucca-jeleneteket fest.

KLIE ZOLTÁN: A modern piktura legnevesebb úttörői közé sorozhatjuk.

Mint céltudatos művész egyenes irányban halad előre. Legmegkapóbb művészetében nem jutott holtpontra. Állandó fejlődésen megy keresztül.

Műveiben sok a lelkiség, belső átéléseit állítja művészetének szolgálatába.

Látogatásomkor egy külföldnek készülő nagy vásznán dolgozott.

BELÁNYI VIKTOR: Szintén a modern irány felé orientálódik.

Nem iparszerűen űzi a piktúrát.

Komoly művész.

Nem elvből. Lelki kényszerből.

A mai viszonyokról kezdek beszélni.

Ecsetjével a levegőbe int:

Nem érdekli.

B. DIMITS SÁNDOR: Tájképfestéssel foglalkozik és rézkarcokat készít hideg tűvel. Művészeti tanulmányait 1916-ban fejezte be. Első kiállítása 1912-ben volt. 1924 óta állandó kiállítója a „Nemzeti Szalon"-nak. Részt vett a balatoni, Tavaszi Szalón, Árpádházi szentek kiállításain, valamint külföldi kiállításokon. (Menza, Japán.) Eddig 40 kiállításon vett részt. Kitüntetések: Diploma di partecipazione (Menza, rézkarcok), Mention Honorable (Nemzeti Szalon, olajfestmény).

VASKOVITS ERZSÉBET: A divatos festőművésznők közé tartozik. Budán, a romantikus Tigris ucca egyik villájában van a műerme.

Már gyermekkora óta dolgozik és ez nem csak művészi tudásán, de technikai felkészültségéből is kiérzik.

Most nagy vásznat feszített. „Tavasz"-t szánta a kép címéül.

Ebben a képben a bachanália egy egészen érdekes és újszerű megoldásával fogunk találkozni.

PATAKY SÁRA: Friss, merész színekkel fest.

Portrézik.

Egypár tájképet, figurális dolgot mutat, melyek a modern irány felé hajlanak.

Főleg a forma és a konturok érdeklik.

Meggyőződése: tökéletesen leegyszerűsíteni a dolgokat.

— Tervei?

— Egyelőre több kép várja befejezését. Aztán tavasszal majd valami nagyobb kompozíció.

VIDÉKY MÁRIA: Fiatal és tehetséges.

A főiskolán Rudnay Béla növendéke volt. (Ösztöndíjas növendéke.)

1919-ben befejezte tanulmányait, műtermet bérelt és megkezdte gyúrni az agyagot.

Elgondolásai: az új generáció kitörni akarása. „Ifjúság 1933" c. mű kompoziciója egyik legkiválóbb alkotása.

A fiatal generáció küzködését, megbilincseltségét, de mégis erős hittel való akarását tárja meggyőzően elénk.

Meg kell álni még „Édesanyám", „Édesapám" és „Loncy" című portréi előtt is.

— Tervei?

— Dolgozni. Kompoziciók . . . . .

— És?

— Közeljövőben egy kollektiv kiállítás.

CSERNA KÁROLY: Legtöbb képében a magyar falu életét eleveníti meg. Alföldi tanyák, szénával megrakott ökrös szekerek. Délibábos, napsugaras képei mind magukban hordják az Alföld levegőjét.

Nem tud sok képet mutatni.

Ami kész: azt viszik.

Most is egy nagyobb megrendelésen dolgozik.

Azért akad még egy pár a régebbi műveiből: aktok, portrék, tanulmányfejek.

Legkedvesebbnek tartja édesanyja portréját az öreg bibliával.

Báró PONGRÁCZ SAROLTA: „Koncert" című alkotása 1929-ben nagy sikert aratott a Műcsarnok kiállításán. A kép gróf Zselénszky Róbert tulajdonában van.

Legszívesebben enteriöröket fest, melyekkel nemcsak nálunk, de külföldön is nagy sikereket aratott.

Ilyenek: „Kékszoba", „Enteriör" stb. című képei, melyeken jól érzékelt fény- és színhatásaival finom hangulatot hoz ki.

Nemrég érkezett vissza Párisból, ahol több hónapot töltött szorgalmas munkában.

KISGYÖRGY JÁNOS: Fiatal, optimista és ami a legfontosabb: tehetséges.

Dacára annak, hogy még csak nem rég fejezte be tanulmányait, máris több szép sikert vallhat a magáénak.

Legutoljára a Fiatalok kiállításán tűnt fel „Lágymányosi táj" című képével, melynek finom színezése, művészi megoldása kiérdemelten jó kritikát kapott.

Minden vonása erőt, felkészültséget és biztos irányt árul el.

A Műcsarnok téli kiállítása

Január 14-én nyitotta meg *Hóman* Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter az idei szezón nagy kiállítását. A minisztert *Hódossy* Gedeon országgyűlési képviselő, a Képzőművésztti Társulat igazgatója és *Nékám* Lajos alelnök üdvözölték.

Hóman Bálint a kiállítást az alábbiakkal nyitotta meg:

— Mindannyiunknak törekvése és célja, hogy a magyar nemzet történelmileg kialakult munkáját előrevigyük, fejlesszük és növtljük. Miniszterségem első napjától hangsulyozom, *hogy a magyar művészet pártolására és a magyar művészek helyzetének javítására irányulnak törekvéseim.* Ha jószándékaim még nem valósultak meg s ha elgondolásaimat még nem tudtam tettekre átváltani, változatlan erővel törekszem ezentúl is a kitűzött célom megoldására. Ennek a jegyében nyitom meg a kiállítást.

A minisztert lelkes ovációban reszesítették, majd a miniszter megtekintette a kiállítási termeket.

A kiállítás, *amelynek rendezése és kiállított anyaga minden dícséretet megérdemel,* február 11-ig lesz nyitva.

MDK

Czéder Imre, bronzmüves

az állandó országház
xxxxxxxxxxxxx felépitése és felszerelése körül szerzett érdemei elismeréséül kapta. - a koronás ezüst érdemkeresztet.

Kitüntetések.
Vállalkozók közlönye. Bp.1967.okt.9. 8.1.

Czedi Ferenc

Győr 1738-1743

l.

Jankó Ötvös-apródok

9. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Czege rk. deuplom

Klenodiumok leírása,
rajzai.

Debreczeni László 1929

52. l.

Vasárnap

27

Kozma és Dam.

Hétfő

28

Vencel kir.

Kedd

29

Mihály főangyal

Szerda

30

Protestáns naptár

Szept.-Október

V	27	Adalb.
H	28	Vencel
K	29	Mihály
S	30	Jerom.
C	1	Malvin
P	2	Petra
S	3	Helga

Ó görög naptár

Szeptember

V	14	Ker. f.
H	15	Filot.
K	16	Jozaf.
S	17	Zsófia
C	18	Ariad.
P	19	Trofim
S	20	Euszt.

Czegei kastély

CZEGE

kastély

Kézi V 1870, 337 l.

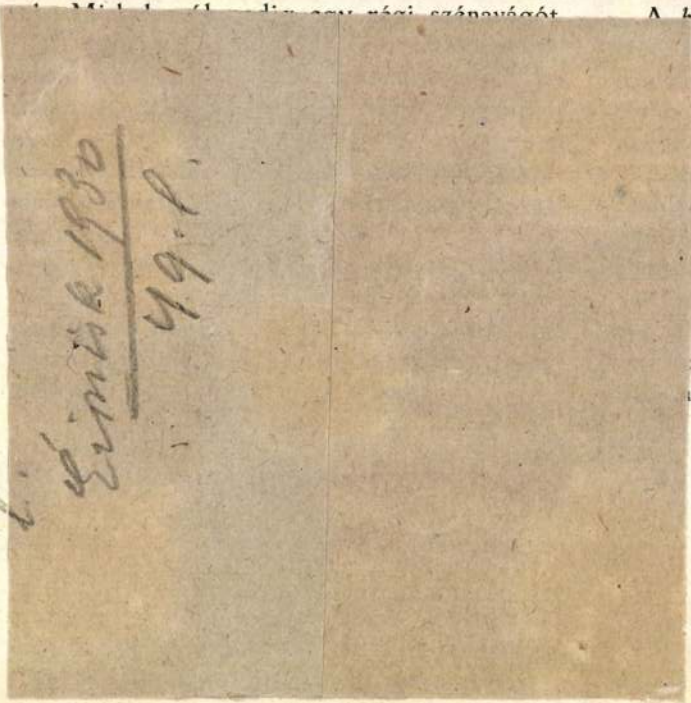

A *könyvtár* anyagának gyarapításánál
artották, hogy a tudományos és s
ni termékekből a hiányokat pótolv
művekből is egynéhányat szere
.

giségtár számára egy 1827-ből
lát vettek, amivel már meglevő czéh
nényüket teljessé tették. A régisé
gély terhére 1913-ban a mult
-val szemben csak 175 K-t fordít
iség bérének pótlására, mert mi
zetük az volt, hogy az államse
beszerzésre fordítsák.

D. Czégény Sándor
III. e. d. Foto

l. Érmisk 1930
49. l.

megadták. A néphagyományok gyüjtését ndítani óhajtván, a kellő utasítások meg- a végett illetékes helyen előterjesztést k, de eddig arra választ nem kaptak.

éptár. A Főfelügyelőség intézkedése alap- estaurált Laskóczy Lajos-féle önarczké- visszakapták, egy másik romlásnak induló kijavítása ügyében pedig előterjesztést k.

rmészetrajzi tár. Az állattárt helyiség és elelő raktár hiányában fejleszteni nem k. A gazdag növénygyüjtemény gyara- a végett Buday József tanár az elmult

agyarral. Nevezetesebb gyarapodás még egy dániai őskori kőbalta, amit összehasonlítás végett vettek, továbbá kőbalta Hejőbábáról, hálósúly a Sajó partjáról, az avasi diluviumból kiásott 32 drb kőeszköz, igen szép diszítésű tál Egyekről, csiszolt kőeszköz az Avasról, bronz karperecz a Sajó mellől, rézvéső és balta Szendrőből, egy kelta sírlelet az Ormós-pusztáról (összegörbített vaskard, zabla, láncz, vasolló, bronz nyakperecz). A római régiségek csoportja egy öntőmintával (Ceres alakja) gyarapodott és vettek egy egyiptomi agyag sírmécsest is. A fegyver-

Czégény Sándor

díszlőfestő

1931. végbiz. jó

Iparm. Isk. Évk.

1930-34. 47. l.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁG
székesfehérvári irodája.

T.

M ü e m l é k e k Országos B I Z O T T S Á G A
leveleivel.

Ngs,

Dr. D E R C S É N Y I D E Z S Ő

T A N Á R U R N A K

B U D A P E S T

Hőgyes Endre utca 10. szám.

Ajánlott
Székesfehérvár 1
590

BUDAPEST

Ajánlva.

Czégény Sándor

festő

1928 – 1931

Iparm. Isk. Évk.

1930 – 34. 45. l.

Kammerer Ernö IV. 258.

Czégény Sándor
festő
1928–29.
Einnisk 1930. 82. l.

Czégény Sándor

Czégény Sándor iparművész, címfestő, szobafestő és mázoló, IX. Ferenc-krt 36. ○186-294

Bptávb 1940 szept.
– 1942. jan.

M.D.K.

Czégényi család,fazekasok

A XIX.században tünnek fel Baján.Bátaszéki műhelyüket hozták át ide. 101.o.

J.István Erzsébet: Sárközi népi cserépedények. 91.o.

Néprajzi Értesitő.A Néprajzi Múzeum Evkönyve,XLVI. 1964.Bpest.Akad.Kiadó.Bp.1964

M.D.K.

Czégényi, fazekasmester

Baján dolgozó jónevü fazekasmester volt. 102.o.
8.ábra.

J.István Erzsébet: Sárközi népi cserépedények. 91.o.

Néprajzi Értesitő. A Néprajzi Múzeum Évkönyve. XLVI.
1964. Bpest. Akad. Kiadó. Bp. 1964

1021

„Hivatalos" merénylet

A JÓ ÍZLÉS ELLEN

GICCSKERESKEDELEM A DEBRECENI BIZOMÁNYI BOLTBAN

És mit szóljunk akkor, ha állami szerv az ügy ellen cselekszik?! Mert amit a Bizományi Áruház Vállalat csinál a képkereskedelemmel, a „képzőművészeti alkotások" terjesztésével, az nem más mint „hivatalos" merénylet a jó ízlés ellen. Förtelmes giccseket vásárol és ad el. Legalábbis Debrecenben, vagy ahogy a vállalat központi berkeiben lekicsinylően mondani szokás: „lent vidéken".

Bementünk a debreceni boltba. A falra függesztett, eladásra kínált képek 99 százaléka giccs. Méghozzá annak is a legprimitívebb kategóriájából, amelyről a legtöbb laikus is rögtön felismerheti, hogy mennyit érhet. Csak a bolt becsüse nem.

A Bizományi Áruház a képek vételét és eladását egyszerűen kereskedelmi ügyletnek tekinti. Milyen jogon? Erkölcsi alapon? Mint a képek mutatják, ilyen alapról nem lehet szó. Törvényes rendelet szerinti alapon? Ugy tűnik, hogy némi törvénytelenség is szaglana az ügyben. Ugyanis a Minisztertanács 1041/1955-ös határozata kimondja, hogy képek művészi értékének megítélésében a Képzőművészeti Alap megfelelő szervei az illetékesek.

Száz szónak is egy a vége: teljesen érthetetlennek és megengedhetetlennek tartjuk, hogy a szocialista kultúrpolitika elveivel szöges ellentétben, állami vállalat kövessen el nap mint nap merényletet a jó ízlés és a szépérzék ellen. **S. I.**

Munkácsy Mihályt másolja Czégény Z. eme „műalkotása". Ilyen formában nemcsak teljes hamisítás, hanem kegyeletsértés is a nagy művész emléke ellen. Szerencse, hogy Czégény a maga nevét írta a kép alá, az eredetire való hivatkozás nélkül

Az elmúlt hét keddjén a Budapesti Kerületi Bíróság első ízben tárgyalt giccspert, amelyben az alperes buzsáki pedagógusoknak adott el értéktelen, ízléstelen mázolmányokat.

Akkor, amikor örömmel fogadtuk a hiradást, bosszankodással olvastuk a Bizományi Áruház Vállalat képrészlege egyik vezetőjének a bíróság előtt tett nyilatkozatát. Szerinte a Bizományi ilyen színvonalú képeket megvásárol továbbadásra, mert mint mondotta: „Igénytelenebb emberek szívesen használják szobadísznek az efféle festményeket. S mi különben is csak vidékre veszünk ilyesmit..."

Az ember hirtelen nem tudja, hogy egy vállalati vezető kultúrpolitikai vakságán avagy a főváros—vidék viszonylat cinikus kispolgári értelmezésén bosszankodjék inkább, de mindenképpen boszszankodik. Persze tudjuk, hogy a szocialista kultúrforradalom ügye, amelyhez hozzátartozik a szépérzék fejlesztése, az esztétikai nevelés, nem a Bizományi Áruházon áll vagy bukik. De megvalósulásának teljességéért mindenkinek kötelessége tenni valamit, különösen hivatalos állami intézménynek, szervezetnek — még kereskedelmi szervezetnek is. Ebben megállapodhatunk.

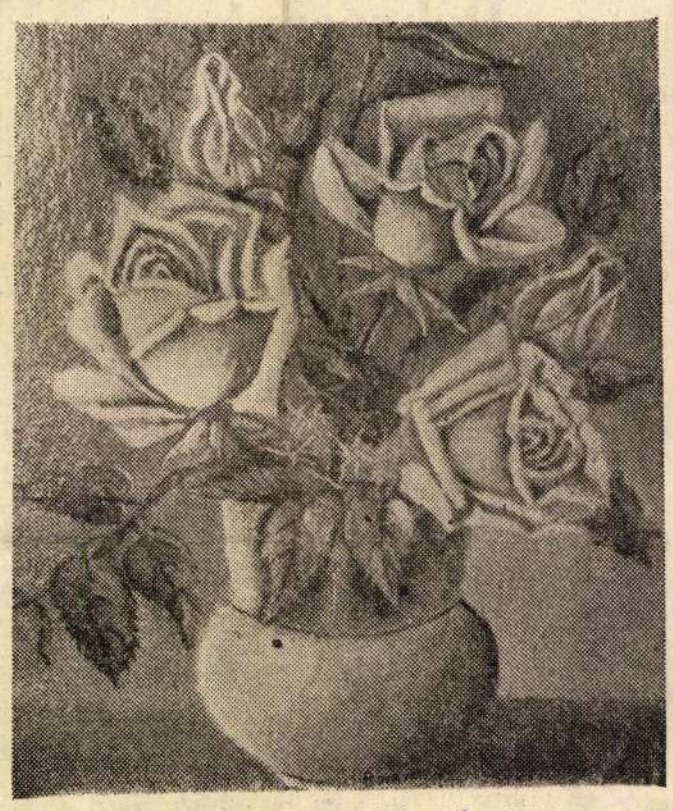

A debreceni bizományi bolt „művészeti" ajánlata: rózsacsendélet. Teljes elrajzoltság, a perspektíva, a fény-árnyék törvényének teljes figyelmen kívül hagyása, rendkívül primitív és tömény giccs. Szerzője: Czégény Z.

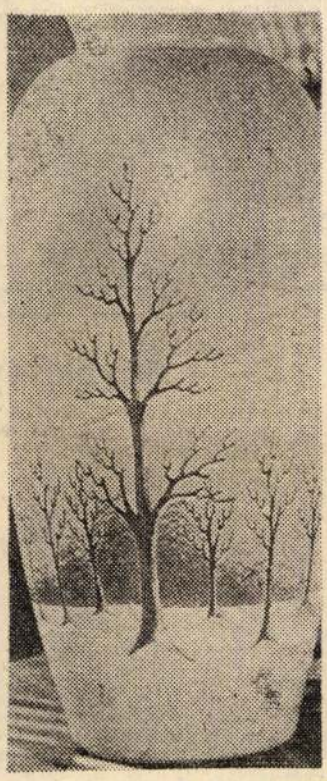

Ez ugyan nem kép, hanem váza a bolt kirakatából, de művészi értékben ez is nulla. Mennyi természetellenes antibáj van a jólfésült egyforma fasablonokban!

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Hajdu-Bihar megyei Napló
DEC. 2 U.

Papp dobta ...
Kertész az asztaliten...

LABDARÚGÓK TÉLI FOGLA...

Annak ellenére, hogy a labdarúgópályák elcsendesedtek, Debrecen NB I-es labdarúgóegyüttesének házatáján nincs nyugalom. *Lyka Antal*, a csapat edzője nem látható fiai között, de helyettese: *Komlóssy Imre* állandóan ott van az idény utáni edzési napokon. A szabadságát Budapesten töltő Lyka Antal január elején érkezik meg, mert január 8-án a csapat megkezdi a tavaszi idényre való felkészülést.

Mivel töltik addig idejüket a DVSC labdarúgói?

Hétfőn pingpongoznak, szerdán és pénteken pedig kézilabdáznak. Szólhatna így is a rövid válasz. De ennél több az, amit a csapat ebben a „holtidényben" végez.

Az egyesület vezetői ugyanis azt akarják, hogy az idény végére ismét formába lendült csapat lendületét, játékerejét megtartsák, illetve megmentsék belőle azt, amit csak lehet. Nem csupán arról van szó, hogy a csapat játékosan pihenjen, hanem mindenképpen azt szeretnék elérni: erőnlétben ne sok veszteség érje a DVSC játékosait. Erre pedig a leghasznosabb időtöltésnek — szakítva a labdarúgással — két sportág versenye kínálkozott. Mégpedig az asztalitenisz és a kézilabda versenysorozata. A küzdelmeknek értékét adja, hogy nem csupán szórakozásból végzik azt a játékosok, hanem Kilián pontjaikat is gyarapítják eredményeikkel.

Asztaliteniszben már megtartották a selejtezőket. Érdekes dolgok derültek ki. A kapusok, akik általában a legjobb reflex érzékkel rendelkeznek — s a ping-ponghoz a reflex fontos feltétel — csődöt mondtak a zöld asztalnál. Egyik kapus — Landi, Jakab, Papp — sem került a hatos döntőbe. Négy védőjátékos és két csatár ügyeskedte magát a döntőbe. Mégpedig: Kertész, Bodai, Varsányi, Beck, Gellér és Juhász. A hat játékos részvételével bonyolítják majd le későbbi időpontban a döntőt s akkor derül majd ki: a zöld asztalnál melyik játékosnak van a legjobb idegzete?

Kézilabdában már sokkal nagyobb a tét. Elsősorban azért, mert hat csapat alkotja a „bajnokságot". Az NB I-es labdarúgók három csapatot alakítottak. A csapatkapitányok kapusok lettek. Az első csapaté Jakab, a másodiké Landi, a harmadiké Papp. A játékosokat a szakvezetők osztották a csapatokba. A labdarúgókon kívül a birkózók két csapattal indultak, míg fürgemozgású fiatalokból, a debreceni sportiskola kézilabdásaiból alakított csapat a hatodik együttes.

Néhány érdekesebb eredmény: Labdarúgó I. (Jakab csapata) — Labdarúgó II. (Landi együttese) 35:14, Labdarúgó III. (Papp J. csapata)—Sportiskola 17:16, Birkózó I.—Birkózó II. 23:17, Labdarúgó I.—Labdarúgó III. 19:17, Birkózó I.—Labdarúgó II. 21:12, Sportiskola—Birkózó II. 24:13, Labdarúgó III—Labdarúgó II. 21:15. Azt is érdekes közölni, hogy kézilabdában, a 2x25 perces mérkőzéseken kik a legeredményesebb labdarúgók, akik gólokat dobnak. Papp kapus vezet: eddig 15 gólt dobott. Kézi is hasonló eredménnyel áll az élen. Nagykaposi 13, Oláh 12, Gaján 10, Puskás 9 góllal következik utánuk...

A kézilabda küzdelmeket a pénteki játéknap után a karácsonyi ünnepek idejére szüneteltetik, de a küzdelmeket január 4-én befejezik.

Még annyi újság a DVSC házatájáról, hogy a hét végén két „civil" eseménye lesz a labdarúgószakosztálynak. Szombaton Nagykaposi Elemér veszi át agrármérnöki diplomáját, vasárnap pedig Zilahi Zoltán tartja esküvőjét...

Évadzáró úszóverseny Debrecenben

A debreceni fedettuszodában évadzáró úszóversenyre került sor kedden délután. A versenyen — amelyet a városi úszószövetség rendezett — a DVSC, D. Spartacus és a DEAC úszóin kívül szolnokiak is indultak. Több mint száz indulója volt a versenynek, ezért a legtöbb számban 2, 3 sőt 4 időfutamot kellett rendezni. Kiemelkedő eredmények nem születtek, de az indulók nagy száma örvendetes tény.

Ezzel a versennyel befejeződött az idei versenyévad a debreceniek részére.

A verseny részletes eredményei:

Férfiak. 100 m gyorsúszás: 1. Gulyás (DVSC) 59,8, 2. Szabó (DVSC) 1:05, 3. Farkas (DVSC) 1:07,7 — Gulyás tarja jó formáját. — 100 m újonc fiú gyorsúszás: 1. Ludmány L. (DVSC) 1:13,9 2. Sághy (DVSC) 1:23,7. 3. Fábián (DVSC) 1:29. — 33 1/3 m gyermek fiú mellúszás: 1. Tóth Z. (DVSC) 35,8. 2. Debreceni (DVSC) 36,6, 3. Szabó L. (DVSC) 1:29,9. — 100 m újonc fiú mellúszás: 1. Dániel (DVSC) 1:31,1, 2. Ludmány L. (DVSC) 1:31,2, 3. Fábián (DVSC) 1:40,1. — 200 m férfi hátúszás: 1. Szabó S. (DVSC) 2:35,3, 2—3 Farkas és Váczi (DVSC) 3:02,1. — 33 1/3 újonc fiú gyorsúszás: 1. Kovács (DVSC) 30. 2. Debreceni (DVSC) 31,4 3. Tóth Z. (DVSC) 31. — 100 m férfi pillangóúszás: 1. Jóna (DVSC) 1:13,5, 2. Szabó I. (DVSC) 1:15,3, 3. Kállai (D. Spartacus) 1:27,1. — 33 1/3 m újonc fiú vegyesúszás: 1. Ludmány L. (DVSC) 2:07, 2. Sághy (DVSC) 2:17, 3. Fábián (DVSC) 2:24. — 4x33 1/3 m férfi vegyesúszás: 1. Szabó I. (DVSC) 1:49,2, 2. Takács (DVSC) 1:50,2, 3. Farkas (DVSC) 1:51,5.

Nők. 100 m női mellúszás: 1. Ludmány É. (DVSC) 1:29,2, 2. Tóth (DVSC) 1:34, 3. Deés (Szolnoki Dózsa) 1:35,4. — 100 m újonc leány mellúszás: 1. Precner (DVSC) 1:53,4. 2. Kaszanyitcki (DVSC) 1:54,2, 3. Szűcs (DVSC) 1:54,3. — 33 1/3 m gyermek leány mellúszás: 1. Győri (D. Spartacus) 38,2. 2. Kovács Nagy E. (DVSC) 39,9, 3. Ludmány K. (DVSC) 40,8. — 100 m női gyorsúszás: 1. Máris (DEAC) 1:14,8, 2. Szabó (DVSC) 1:15,1, 3. Ludmány Á. (DVSC) 1:26. — 100 m női hátúszás: 1. Tanai DVSC) 1,23,3. 2. Ludmány É. (DVSC) 1:37, 3. Nagy (DEAC) 1:48,7. — 100 m újonc leány gyorsúszás: 1. Ludmány Á. (DVSC) 1:29,1. — 33 1/3 m gyermek leány gyorsúszás: 1. Ludmány K. (DVSC) 36,9. 2. Albert (DVSC) 40,2. — 100 m női pillangóúszás: 1. Biró (DVSC) 1:34,2, 2. Tóth (D. Spartacus) 1:57. — 4x33 1/3 m újonc leány vegyesúszás: 1. Ludmány Á. (DVSC) 2:13,9, 2. Szűcs (DVSC) 2:47,9, 3. Münnich (DVSC) 2:53. — 4x33 1/3 m női vegyesúszás: 1. Máris (DEAC) 1:59,6, 2. Szabó (DVSC) 2:04,8, 3. Biró (DVSC) 2:05,3.

TOTÓ-ta...

Nép...

Fiorentina—Bologna	1,x
Internazionale—Juventus	1,x
Genoa—Milan	x,2
Catánia—Mantova	x
Modena—Napoli	1
Venezia—Spal	x,2
Nimes—Monaco	1
Nice—Toulouse	1
Rouen—Bordeaux	1
Grenoble—Racing Paris	1,2
Valenciennes—Angers	2
Stade Francais—Reims	2
Pótmérkőzések	13:1

RÖVID SPORTHÍREK

Két német csapat az olimpián. Berlini jelentés szerint a Német Demokratikus Köztársaság olimpiai bizottsága elfogadta a Nemzetközi Olimpiai Bizottság javaslatát, hogy az 1964-es olimpiai játékokon két német csapat vegyen részt.

Monostorpályiban hírverő jellegű ökölvívó mérkőzésre került sor a napokban. A bemutató jól sikerült. A debreceni ITSK fiatal öklözői a helybeli fiatalokkal mérkőztek. Hat mérkőzésből négyben a monostorpályiak győztek. A faluban néhány évvel ezelőtt már volt ökölvívó élet. A hírverő bemutató azt a célt szolgálta, hogy ismét életre keltse a faluban ezt a sportágat. A fiatalokban megvan a kedv, csak a helybeliek támogatására van szükségük.

Negyven ország már nevezett... A 27. asztalitenisz világbajnokságot 1963. április 5 és 14 között Prágában rendezik meg. A világbajnokságra már 40 ország elküldte nevezését. Magyarország nagylétszámú versenyzőgárdával képviselteti magát. A tervek szerint 6 férfi és 3 nő...

Anyakönyv...

Házasság: Bieliczky Sándor és Buzás Éva Hajdúszoboszló, Rákóczi utca 56; Oláh Gyula Mák utca 26. és Tófalvi Anna Tóthfalusi tér 3. sz.; Oláh Béla Domahidi utca 19. és Czinege Erzsébet Beloiannisz u. 12. sz.; Tóth Ferenc Dugovits Titusz u. 3. és Böszörményi Ágnes Akácfa u. 13. sz.; Kerékgyártó László Egyletkert u. 30. és Joó Emma Császár Péter u. 13/B.; Kungler Tibor Achim András u. 44. sz. és Fazekas Valéria Achim András u. 36. sz.; Szász István Vörös Hadsereg útja 58. és Reisz Magdolna Monostorpályi út 60.; Ács János Nagykálló és Kozák Mária Dimitrov u. 11. sz.; Borbély Gábor Kaba és Kálmánczi Róza Oláh Károly u. 54. sz.; Szabó László Budai Nagy

Ø Czegka János

hangszerkészítő

1857-ben Sopronban

működik

Csatközl-

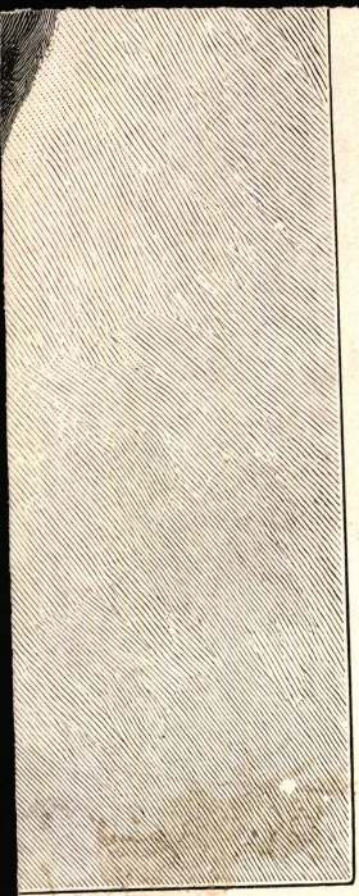

MEK

Czegle Imréné

Szerepelt a sárospataki Rákóczi Múzeum kiállítási termeiben megnyílt tárlaton.

Fekésházy Géza: Hegyaljai tájak, hegyaljai emberek
ÉSZAKMAGYARORSZÁG, 1957. márc. 14.

Czegléd

Vas. ujs. 1857

51. sz.

Keppel

Czeglédi ref. Templom

— „**Nehány lap a czeglédi ref. egyház történetéből**“ czimü könyvre bocsátott ki előfizetési felhivást Szabó Lajos apostagi ref. lelkész. Azon kemény megpróbáltatás történetét közlendik e lapok, — olvassuk a felhivásban, — mely a czeglédi ref. egyházra 1752—53-dik években nehezült. Temploma, paplaka, iskolaépületei elvétettek, virágzó felsőiskolája bezáratott stb., és csak nagy bajjal tudott engedélyt nyerni egy uj imaház épithetésére. A 10 ivre terjedő mű Czegléd város történetére vonatkozó eredeti okiratokat és jegyzeteket is fog tartalmazni, ára 50 kr.

Vas. Lyc.
1875. 603. l

BUDAPEST
938 MAI

Czeglédi

Lsáb. II. Ei.
III. 58

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Czeglédy Bence

MAGYAR NEMZET

grafikus

1984 JAN 28

1021

Czeglédy Bence rajza

2

NA

ó napot, kapitány!

Mintha ma vidámabb lenne rülöttem a világ! Nem olyan rcosak, türelmetlenek és inrlékenyek az emberek, mint ogy már megszoktam. A mszéd házfelügyelő nagyot szön, még a kalapját is megeli és utána söprűjére tászkodva figyeli, hogyan balok kis szatyrommal a piac- Mert oda igyekszem, a Gy térre. Ma érkezik a friss túró.

gy idős asszony rámcsodálik, nevet, s motyog valamit. nek én köszönök. Két lány ahagyja az Abonyi utca kán a beszélgetést, s hátb húzódik, utat enged. Ez szen meghat.

Hogy van?" — karol belém hozzám hasonló korú nyugs és izgatottan várja a vá. „Remekül" — mondom, y igaz jól érzem magam

— Pedagógusjelölt úttörővezetők országos találkozója kezdődött pénteken Győrött. A mai napon szekcióülések lesznek, s bemutató foglalkozásokat tartanak, vasárnap pedig a viták összefoglalásával ér véget a háromnapos tapasztalatcsere.

— A Győr-Sopron megye falvai a békéért elnevezésű akciósorozat nyitányaként pénteken Bősárkányban tartottak békegyűlést. Az esemény szónoka Vadász Anna, a Hazafias Népfront megyei titkára volt.

MŰVÉSZETI

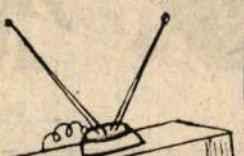

Czeglédy Bence, gyermekrajzoló

I rajz : repr.

Czeglédy Bence Rajz. Borító 1.

Új Tráś, Budapest, 1983. dec. XX III/12

CZEGLÉDY ILONA
restaurátor

Mátraverebély

Római kat. temp.

TKM 685

15. old.

MagyKépLex, 19
MagyFestAdat,

- **Conrad**, *Martin*, Maurermei
Vielleicht ident. mit dem fol
Illyefalvi, Pe
1848, II, 75.
- **Conrad**, *Márton*, Maurermei
Vielleicht ident. mit dem fol
E.Réh, A régi
mária Terézia
- **Conrad**, *Márton*, Maurer, *
Architektur-Stud. an der ABK
Gy.Fleischer,
Akadémián, Bp.
4 - **Conrád**, *Pál*, Maler, Graph
(Sotina/Slowakei), ab 1939 le
Művészet 1943,
MagyFestAdat,

- **Conradus**, Münzpräger, nac
(Sibiu).
J.Balogh, A mű
Bp. 1966, Bd.I
- **Conradus**, Steinmetz in Kc
1457.
G.Entz, Művész
gótikában, Kel
1957, 256.
[6 - **Conradus**, Steinmetz in K
Braşov/Rumänien), nachweisbar

Czeglédi Istvan

l. piarista rajz. tanar

LykaMagymů1800-50

160, 164, 316-l.

Czeglédy István

váci rajzmester

1818 - 1824

l

Trager Vácmiesei

80. l

Kedves Barátom!

Édesanyám elhunytával
kifejezett részvétért
fogadd őszinte köszönetemet.

Czeglédi István, rajztanító, piarista. 1805—1813-ig a szegedi nemzeti rajztanoda veztője volt.

Rajzoktatás. 1906. IX. 288. l. — *Reizner János:* Szeged története. Szeged, 1900. III. 269. l.

Czeglédy István

Hegedi rajztanár
életrajza
lásd

Lugosi Dőme cikkét
róla

Illyés Ágoston
alatt.

(Gutenberg Lex-tok
I betű alatt)

Czeglédy István

XVIII. 27.

lásd
3

Bedygyöri rajzisk

11. l.

Czeglédi István

Révai Miklós tanítványa 1805-ig tanított a szegedi rajzi skolában 1813-ig működik utóda ujra Illyés Ágoston.

Szabolcsi Hedvig: Magyarországi bútormüvészet a 18-19 század fordulóján, Bp. 1972

7 i f

CZEGLEDY ISTVAN
piarista másodházfőnök

a veszprémipiarista templom tervezője /képpel!/
~~vvvvvvvvvv~~ 1828-ban

Korompay György: Veszprém, Bpest, 1956. Müszaki kiadó. 224. -225. Lap

Czeglédi István

A díj *III. fokozatát* kapta *Czeglédi István* építész a metró Deák téri állomáskomplexuma építészeti terveiért

Az Ybl dij III. fokozatát kapta 1977ben

Magyar Hirlap 1977/77/4

Czeglédy István, építész

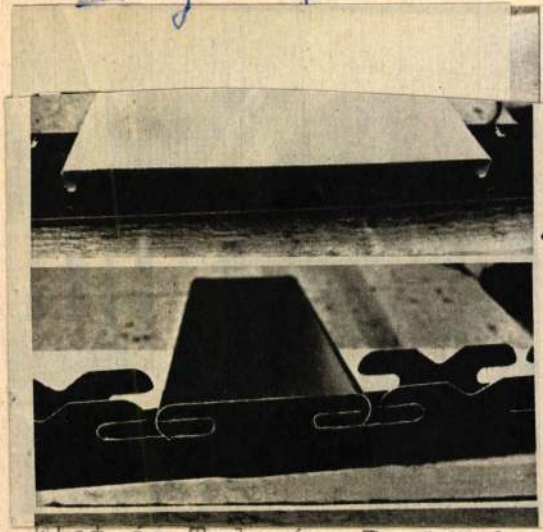

Az új Deák téri állomás nagy mozgólépcsője. A fehér mennyezet és a nagyméretű világítótestek fénybe burkolják az egész teret (Építész tervező: Czeglédy István, UVATERV)

saink

Élet és Tudomány, Bp. 1976. dec. 24.

2472-2476.
XXXI/52.

Czeglédi István épitész

Magyarország felszabadulásának 32. évfordulóján az Ybl Miklós-dij III. fokozatát kapta:
Czeglédi István, az Ut-, Vasuttervező Vállalat épitésze és

Kerpai László a Debreceni Tervező Vállalat épitésze.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. ápr. 2.
XXI. évf. 14. sz. 8. lap.

Eglédi István építész

Az Építészek Székházában 25-ik alkalommal osztották ki az Ybl Miklós díjakat. — Eglédi István a Metro Deák-téri csomópontjának, korszerű és igényes tervezési megoldásaiért kapott Ybl-díjat.

Esti Magazin

1977. III. 31. Kossuth, 18.30 Gyné

Czeglédi István

A Metró Deák téri melyállomásának tervezője. Ő tervezte a Moszkva téri állomást is. (A föld alatti találkozást Székely Lászlóval közösen.)

Bauer Imre: A Metró esztétikája; Ipari Művészet, 1973/5-52. 23.l., 24.l.

Dr. Tihamér Lajos s.k. miniszteri

...

los másolat hiteléül:

iniszteri iroda s.tiszt.

Budapest, 1929. évi december hó 3.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Tihamér Lajos s.k.

miniszteri osztálytanácsos.

A kiadvány hiteléül:

miniszteri iroda s.tiszt.

Czeglédi István
grafikus

Felhajtani tilos"
" (repro)

f.a.: Az utca tárlata a Múcsarnokban
Nők Lapja, 1972 április - 16 oldal

Czeglédi István

„Felhajtani tilos" plakátja szerepel a VI. Országos Plakátkiállítás, a Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1972 március 26 9.old.

Czeglédi István mérnök

A Metró Moszkva-téri állomását tervezte. Major Máté: "Metró-esztétika" cimmel ir a Metró uj szakaszának tervezőiről, s elismeréssel nyilatkozik munkájukról.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. jan. 2o.
XVII. évf. 3. sz. 3. lap.

Czeglédi István, építén

Műve: A Mexikói úti új végállomás

kazettás mennyezete : Repr.

Enyedy Lánló: Megújult a millenenni

földalatti 3-7.

Élet és Tudomány, br. 1974. jan. 4. XXIX 1.

Czeglédi István

Műve szerepelt a Grafikusművészek Csoport-kiállitásán a Csepel Galériában

1978.nov.1-19.

Gregáldi István

Részvétel a kiállításon

Jubileumi Plakátkiállítás
Bp. Szépművészeti Múzeum 1975.

CZEGLÉDI ISTVÁN grafikus
Budapest, 1913

Az Iparmüvészeti Főiskola elvégzését követően az ötvenes évek óta jelentkezik munkáival. 1953-ban VIT-dijat, 1971-ben az "Év legjobb plakátja" versenyén nivódijat kapott. - Közéleti érdeklődésü, eleven, érzékletes megjelenitésre törekvő grafikus, ismert müvelője a plakáttervezésnek és a reklámgrafikának is.

41

Művészéletrajzok

Czeglédi István, grafikusművész

a Kéz Gyula Faipari Szakmunkásképző Intézet és a szabadfoglalkozású Képző- és Iparművészek Pártszervezete Plakátkiállítást rendezett. Az imitáló plakáton fel van sorolva a kiállító művészek neve, akik a Pártszervezet tagjai: Czeglédi István, Rényi Katalin – összesen kilenc művész.

Néhány szó zene közben.

1980. ápr. 1. Petőfi 11.30 |M|.

Czeglédi István

"Képártalom" cimmel Vadas József ir a Diafilmgyártó Vállalat által készitett diafilmekről és az azokat illusztráló grafikusokról, valamint a tankönyveket, ill. azok szövegét szemléltető rajzolókról. A diafilm grafikusai: Bencze László, Benkő Sándor, Bényi Margit, Bognár Magda, Czeglédi István, Fekete Edit, Köpeczi Bócz István, Mész István, Németh István, Rogán Miklós, Sóti Klára, Tankó Béla, Zórád Ernő.
A tankönyvek grafikusai: I. oszt.: Rogán Miklós, II.oszt. olvasókönyv: Reich Károly, III. oszt. olvasókönyv: Kass János, IV.oszt Irodalomkönyv: Szecskó Tamás, V. és VI. oszt. Olvasókönyv: Csergezán Pál és Görög Rezső, a Munkalapok c. kötet: Boromissza Zsolt és Démuth Agnes munkája
Fenti cimü kritikát lásd: Reich KÁRoly nevénél.
Élet és Irodalom, Bp. 1977. nov. 26. XXI.évf.48.sz 3. lap.

[Czegléd Istvánu]

A Moszkva téri metró makettje.

Ipari Ujdonszet, 1973/5. sz. 24. l.

Czeglédi István, építész

L:Szabó Árpád

-A felszabadulás...
-Ybl-díjasok

5.

1.

Nőszabadság, Bp. 1977 ápr. 1.

Czeglédi István

A jubileumi plakátkiállításon szerepel „Április 4." jelképező műve, (említve) bársony anyagszerűségű, összefonódó drapériák-kal dolgozott műve.

P. Szücs Julianna: Jubileumi plakátkiállítás a Szépművészeti Múzeumban.

Kritika, Budapest, 1975.... 6.

Czeglédi István

Közlekedési balesetelkerülési plakátjaiért
díjat kapott („az év legjobb plakátjai").

Magyar Hírlap, 1970. IV. 19. 9l.

Czeglédi István grafikus

CZEGLÉDI ISTVÁN grafikusművész politikaiplakát-kiállítása nyílt meg tegnap Budapesten, a Pest megyei pártbizottság székházában; a tárlatot decembe 30-ig láthatja a közönség.

– Hír

8-

Népszabadság, Bp. 1979 dec. 7.

MDK

Czeglédi István (grafikusművész)

illusztrációkat készített a Világ Ifjúsága részére.

Világ Ifjúsága, Bp. 1956. 3. sz. verzó:
(tovább 4., 5., 6., 7., 8., 9. sz.

MDK

Czeglédi István (grafikusművész)

rajza a Világ Ifjúsága 1956. 1. sz. fedőlapján „A mesterséges holdról" címmel.

Világ Ifjúsága, Bp. 1956. 1. sz. 1. l.

MDK

Oreglédi István grafikusművész, UIT díjas

készítette a Világ Ifjúsága grafikai terveit.

Világ Ifjúsága, Bp. 1956. 3. sz. címlap visszája. (tovább 4., 5. sz.)

MDK

Czeglédi István

"Több acél a jólét alapja!" c.plakát repr.

Plakátművészeti kiáll.1953.Kat.

Czeglédi István

CZEGLÉDI ISTVÁN *grafikusművész politikai plakátjaiból nyílt kiállítás tegnap a Pest megyei pártbizottság székházában. A december 30-ig megtekinthető tárlatot Sós László Munkácsy-díjas grafikusművész nyitotta meg.*

Magyar Hirlap 1979/285/8

MDK

Czeglédi István

"Több acél a jólét alapja" c.plakát repr.

Plakátművészeti Kiállítás Ernst Muzeum 1953.
Kat.

MDK

Czeglédi István, graf.-festőm.

Több acél a jólét alapja! Plakát.

Ernst Muz.-Plakátművészeti kiáll. 1953.-Kat.

Czeglédi István, grafikus MDk

Kellemes alkotással szerepel a IV. Magy. Plakátkiállításon a Műcsarnokban.

Péter Imre: Mai plakátművészetünk a mérlegen

7-l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. jan. 7.

Czeglédi István

Műnaki ismeretterjentő sorozat kötését terveste (Bánóval körösen)

Diszerete

A szép magyar könyv 1963

35 Hd.

MDK

Czeglédi István

4. M. plakát kiáll. Mücs. 1961.

Czeglédi István képi publicisztikája

A plakát vizuális újságírás. Gyorsan reagál az élet jelenségeire, közvetít társadalom és egyén között. Igényli azt a sokrétű egyszerűséget, a kép köznyelvét, mely azonnal eljut a tudat különböző szintjén álló sokasághoz. A jó plakát felfogható, tartalmazza nemcsak az eszme képi öltözetét, hanem az alkotó állásfoglalását is, nem tűri a semlegességet. Czeglédi István megfelel a műfaj ezen külön követelményeinek is. Ezért szerepelt sikerrel a varsói, brünni, bukaresti, berlini, stockholmi nemzetközi plakátkiállításokon, ezért kapott VIT-díjat, SZOT-ezüstérmet és Milánóban oklevelet. Fő motívuma *a zászló* és *a galamb*, ez a nemzetköziség és a béke emblémája. Hatásosan használja. A nők napját, a gyermeknapot egyaránt nemzeti zászlók sokaságával jeleníti úgy, hogy fejjé tömörül a sok trikolór. Az átírt homokóra a sok zászlós jellel, sokasodó csillaggal a történelem élő metamorfózisát ábrázolja; szellemesen.

Czeglédi István, festő-és grafikus

Lasonci Miklós: Klasszikus és mai politikai plakátok

Pest Megyei Hírlap, 1978. nov. 5.

„V. festival" plakát, /repr./

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

Uregléti –

1021

1980. szeptember 9., péntek

Élénk idegenforgalom várható az ősszel

A nyári idegenforgalmi helyeken, a Balatonon fogynak a vendégek, az éves idegenforgalommal számoló helységek vendégforgalma növekedik. A nyáron is sokan fordultak meg megyénkben. A soproni kempingben először üdültetett a SZOT gyermekcsoportokat augusztus hó folyamán. Sok látogatót vonzottak a műemlékes helységek. A fertődi kastélyban 60 000 vendég járt a nyári hónapokban. A fertőrákosi kőfejtőt negyvenezren tekintették meg a nyáron. A mosonmagyaróvári turistaszálló iránt megnövekedett az érdeklődés. Augusztusban 15 nemzet turistái töltöttek 1000 vendégnapot Mosonmagyaróvárott. A győri turistaszálló tetőzetét rendbe hozták, augusztusban 3000 vendégnapot töltöttek ott a turisták. Új turistaszálloda építését a jövő évben kezdik meg Győrött.

*

A Panoráma gondozásában kétnyelvű leporello jelent meg Sopronról. Ízléses, több színnyomású, félkemény kötésű a füzet. A város címerében látható nyitott kapu a leporellóban is kifejezésre jutott: a borítólapján látható kapu széttárásával válnak láthatóvá Sopron értékei. A szöveget Becht Rezső írta, a művészi fotókat Járay (MTI), Diebold és Örszigethy készítették. A grafikai munkák Czeglédy művészetét dícsérik. A leporelló utolsó lapján a város térképén a legnevezetesebb műemlékeket, az idegenforgalmi létesítményeket, kulturális intézményeket, sportpályákat és a fürdőket keresheti meg a vendég. Nagyon kedves a bo-

*

Élénk idegenforgalom várható az őszre is. Erre lehet következtetni a turistaszállók iránti érdeklődésből és a helyek foglalásából. Az elmúlt napokban Sopronban nagy volt a vendégjárás. Naponta 15—20 csoportot kísértek az Idegenforgalmi Hivatal vendégvezetői. A Ferenci, Új utcai turistaszállókban, továbbá a kemping faházaiban és a motelban alig van már szabad hely a következő hetekre. Megkönnyítette a csoportok elhelyezését a fertődi turistaszálló megnyílása. Különösen diákcsoportok érdeklődnek Fertőd iránt. A fertőrákosi turistaszálló műszaki átadása a hét elején megtörtént, és október elsején üzembe helyezik. Néhány helyisége fűthető, télen is használhatják a turisták.

*

Az őszi idényben is gondoskodnak a vendégek szórakoztatásáról. Ismét megrendezik a „szabad szüretelést" szalonnasütéssel összekapcsolva. Október elsején rendezi meg az Idegenforgalmi Hivatal és az Autóklub soproni csoportja hagyományos szüreti báljá a Fenyves Szállodában.

*

A turistaszállók mellett jóformán minden fizetővendégszolgálati szoba foglalt a következő időszakra. A soproni lakók vendégszobáiban a múlt hónapban több mint 3000 vendégnapot töltöttek a Sopronba látogató idegenek. Az előjelek szerint megyénk az idén megdönti a vendégcsúcsot: több mint félmillió vendégnapra számít az Idegenforgalmi Hivatal az év befejezéséig.

(radó)

Köszönetet mondunk

A közoktatás és a harmadik ötéves terv

A tanácsok javaslatainak figyelembevételével készült el a Művelődésügyi Minisztériumban a közoktatás fejlesztésének újabb ötéves terve, amelyről illetékesek tájékoztatták az MTI munkatársát.

A tervidőszakban elérjük — mondták —, hogy az óvodáskorú gyermekeknek körülbelül 50 százaléka óvodai ellátásban részesülhet. Mintegy 15 000 új óvodai hely létesül, s ezek nagyobb része az új lakótelepek építkezéseinél valósul meg.

Az általános iskolai tanulók száma 1970-ig lényegesen csökken. Ez azonban legfeljebb csak enyhíti az elhelyezési gondokat. Ezért a tanácsok a rendelkezésre álló anyagi eszközöket elsősorban az új lakótelepek iskolaépítkezéseire használják majd fel. A szakszerű oktatásban részesülő diákok számát elsősorban a tanyákon és kis településeken élő gyerekek diákotthoni elhelyezésével növelik majd.

1970-ben mintegy 210—220 ezer általános iskolás kap helyet napközi otthonban.

— Az elmúlt években középiskolás diákok létszáma számottevően növekedett. Éppen ezért a harmadik ötéves terv idején a tanácsok különösen nagy gondot fordítanak a középiskolákban újabb tantermek építésére, s a diákszociális ellátás javítására is. Az oktatási reform követelményeinek megfelelően fokozatosan folytatják a szakközépiskolák számának növelését. Öt esztendő alatt mintegy 2800 általános- és középiskolai osztályterem és körülbelül száz középiskolai műhelyterem épül.

Jelentős előrelépés várható a pedagógusellátás terén is, ez összefügg a lakásépítési akciókkal, amelyeket a harmadik ötéves terv időszakában is országszerte tovább folytatnak. Kedvezményes OTP-hitelek nyújtásával, lakásvásárlással, helyi- és állami forrásból megvalósuló építkezésekkel, valamint állami és szövetkezeti lakáskiutalásokkal öt év alatt mintegy 9000 pedagógus, illetőleg pedagógus házaspár lakásproblémája oldható meg. Itt mindenek előtt a községekben, falvakban dolgozó nevelőkről van szó. Az említett szám csaknem háromszorosa a második ötéves terv időszakában jut-

Állami beruházásból a harmadik ötéves terv végrehajtásánál mintegy 1,8 milliárd forint felhasználását tervezzük, a tanácsok pedig saját erőforrásaikból is többszáz milliót fordítanak ugyanerre a célra — fejezték be a tájékoztatást. (MTI)

Betonb

Bár szürke vasbetonból oszloperdőt telepítettek szorgalmas kezek arra az irdatlan területre, ahol a győri házgyár épül, a szeptemberi szél mégis úgy nyargal, mintha mindent el akarna söpörni.

MDK

Czeglédi István - Bánó Endre

BUÉK a Hazafias Népfront

1885-1960. M.plakát-tört. kiáll. Műcs. 1960.

MDK

Czeglédi István - Bánhegyi Tábor

Petőfi emlékünnepély 1949.

1885-1960. M. plakáttört. kiáll. Mücs. 1960.

Czeglédi István, 1913.-

MDK

VI; VIT

Éljen április 4

1885-1960. M. plakáttört. kiáll. Mücs. 1960.

MDK

Czeglédi István - Bánó Endre

Alkotmány ünnepe

1885-1960. M. plakáttört. kiáll. Műcs. 1960.

Czeglédi István, grafikus MDk

Vegyipari plakátja. Repr.

– : Plakátművészeti kiállítás a Műcsarnokban
10.

NÉPSZABADSÁG, Sp. 1966. dec. 11.

Czeglédi István /1913-/ MDK

Bánó Endre és Czeglédi István:

BUÉK a Hazafias Népfront. 1958.

Magyar XX Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960.
14.1.

MDK.

Czeglédi István

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 márc.p.39.

Röklap

Czeglédi István:
a posta ünnepi
tanácsai,

1963 M. H. Hrch.

Prospektus

Czeglédi István:
Reanal

1963.

Folyóirat

Czeglédi Híradó

1963.

PROSPEKTUS

Czegléni István:
Rét, ingeniorc,

1963. M. H. HRCH

Prospektus

Czeglédi István:
Kolu ok, rêle jen
forg.

1963. M. H. Arch.

Plakát

Czeglédi Istvánii,
ajándék vásár a
Fm. Sz. - ben. 59x84

1963. M. H. Hrch.

Plakát

Czegléd István:
Szerezzen örömet,
(59 x 84)

1963. M. H. Arch.

Plakát

Czeglédi István:
Agg telek, 59x84

1963. M. H. Hoch.

Plakát

Czeglédi István:
Karbantartó
nolyalat, 18x24

1963. M. H. Arch.

Kärtyanaptár

O zeglédi István
Szővon

1963 - M. H. Arch.

Ujevi iidvõdö

Czeglidi Istvan:
Reanal

1963.

Lepokeno

Czegléni István:
Mecsek, Idegenforg.

1963. M. H. Arch

Lepor ello

Czeglédi István:
Mik róbusz, Duna-
ujváros.

1963. M. H. Hrch.

MDK.

Czeglédi István

Vegyipari plakátja

Népszabadság 1966 dec.11.

M.D.Y

Czeglédi István
grafikus

Exportplakátjait és november 7
plakátja szerepelt a tailaton.

Bauer Jenő: 5. Magyar Plakáthiállítás
Művészet, 1967. március - 38 kep

Czeglédi István

MNK

Czeglédi István- Bánó Endre:

"Alkotmány ünnepe" 1958.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp.1960.17.l.

Czeglédi István

Czeglédi István- Bánhegyi Tibor:

"Petőfi emlékünnepély 1949. " 1949.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960.
17.1.

MDK

Erzsébéti István, grafikus

Díjat nyert a közlekedési plakátok kategóriában.

–: Kiosztották „Az év legjobb plakátja" díjait

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 19.

Czeglédi István

Óvjuk őket c. műve II. díjat,
„Alkoholból egy pohárkal sem" c.
műve III. díjat kapott

N.N.: Kiosztották a díjakat
1969 legjobb plakátjainak

Magyar Nemzet 1970 IV. 19

Czegléd i István

„Óvjuk őket" és „Alkoholból egy pohárral sem" c plakátja (emi)

Nívódíjat kapott

N.N: ~~Nej~~ Kiosztották „Az és legjobb plakátja" díjait

Nejtrabadság 1970 IV. 19

Czegléd István

Botond – Bolics György: „Macsoda, holnap valóság" c. könyve bukoló és kőtéstevét mémítette.

Díjazott („Hép magyar könyv 66")

Magyar grafika 1967. III. n.

MDK

Czeglédi István, építész

A Metró Moszkva téri felszíni állomásának tervét kénítette el.

Repr.

— : (— köveg — kép —) ... 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. aug. 25.

Czeglédi Jenő, építész

„51 éves építészmérnök. Bp." Levelétől:

részlet.

—: Olvasóink véleménye 2276-2277.

Élet és Tudomány, Bp. 1971. nov. 26. XXVI/48.

Czeglédi István

"Nixon szavait szembesiti a vietnami valósággal" plakátmüvén, melyet kiemel Szabó György: "Plakátok - csak a Mücsarnokban" c. kritikájában, a hatodik Országos Plakátkiállitásról.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. ápr. 1.
XVI. évf. 14. sz. 13. lap.

Czeglédi István /1913-/ MDK

XI/XIXY/ "VI.VIT" 1957.

"Éljen április 4. " 1958.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960.
17.1.

Czeglédi István MK

Repr:

Bánó Endre és Czeglédi István:

"Boldog uuévet kiván a Hazafias Népfront"

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. 1958. p. 1960.

kép.

65.

MDK

Czeglédi István

Plakát kiállitás, 1948. N.Szal. képek

az optimisták közé tartozom.

Miért? Visszafordítható a bioszféra felélése és ezzel az emberiség sorsa?

Akkor fordul meg az emberiség sorsa, ha energetikailag is önellátó lesz a háztartás. Ennek legnagyobb előnyét a vidék látja majd. Jelenleg az ország legnagyobb problémája, hogy a feldolgozó üzemeket eladtuk, és rákényszerülünk a tömegtermelt búzát, kukoricát eladni, és behozva jó drágán megvesszük a kész terméket a nagy áruházakban. Ezzel mi eltartjuk a derék spanyolokat, hollandokat, portugálokat, akik ezt megőrlik, elkészítik, csomagolják, szállítják. Ugyanakkor a mi molnárjaink, sofőrjeink, pékjeink munkanélküliek. A feldolgozóiparral eladtuk az ő munkahelyüket is, ezért van munkanélküliség. Ezért kell minden körülmények között megtartani a családi gazdálkodást, és magyar kézben a földet. Úgy tűnik, ha EU-tagok leszünk, ha nem, a mezőgazdasági művelés alól nagy területeket kell kivonni. Ezeket úgy kellene hasznosítani, hogy visszaállítjuk a biogazdálkodásra, aminek a terméke attól értékes, hogy vegyszermentes.

Azért is bizakodó vagyok, mert az emberiséget érte egy váratlan kellemes meglepetés. Ha megkérdezték volna, mi lesz, ha a Szovjetunió összeomlik, azt válaszoltam volna, hogy pestis, dögvész, halál, felfordulás és nyomor. Hogy miért nem lett, az engem is meglepett, pedig pofonegyszerű. Pápua Új-Guineától Európáig két olyan háziállat van mind az öt világrészen, amely az élelmi láncból táplálkozik, tehát nem megtermelt vagy megvásárolt élelemmel eteti az ember. Az egyik a disznó, a másik a baromfi. Régóta tudjuk, hogy utóbbinak hazája az őserdő. Lába nem arra való, hogy a búzaszemet, hanem, hogy a kukacokat, rovarokat, gilisztákat kaparja ki a földből. Olyan tagjait eszi a táplálékláncnak, amit az ember önmagában nem tud megenni.

Két repülőgéppel el lehet pusztítani két toronyházat a világ legerősebb államában az elnök szeme előtt, de ha ugyanez a két repülőgép a terhét egy ország egyik végén ledobja, a másik végén észre sem veszik. A vidéki lakosság ugyanis elpusztíthatatlan. Azért tudtunk a tatárjárás után talpra állni, mert a mezőgazdaság azonnal működött. Hiába visznek el minden állatot, egy-két tyúk megmarad, elkotlik, és minden folytatódik. Ez a kicsiség dicsérete. És Magyarország lakosságának 83 százaléka vidéken él, csak 17 Budapesten.

Mikor utazhatott először, hogy megvalósuljon az álma?

Ötvenéves koromban.

Mit érzett, amikor ott állt az őserdőben?

Azt éreztem, amit egy nagyon szerelmes ember, mikor húszévi várakozás után összetalálkozik a szerelmével. És ezt csak az érzi, aki tényleg kivárja. Az igazán nagy öröm az ember számára az, amit úgy ér el, hogy sokáig várt rá, sokáig álmodott róla. Azzal tesszük tönkre a fiataljainkat, hogy a foltelban ülve előre láthatják mindazt a szépet, amit a Földön látni lehet. Csakhogy ott állva minden százszor szebb. A valóságot nem pótolja semmi. Nagyon boldog voltam.

Ahhoz, hogy tudjon utazni, a családra, a feleségére több maradt.

Ha összeragasztanánk az utakat, kijönne öt év távollét. A feleségem vállalta, hogy itt marad három kamaszodó gyerekkel. Ő kínlódott velük, pedig egész életében tanítani szeretett volna, de nem ment el addig, amíg a legkisebb is be nem töltötte a 14-et. Mert bármennyire pedagógus, elsősorban anya volt. 71 évesen abbahagyta a tanítást, de most 82 évesen is mindennap szenved attól, hogy nem tanít, pedig már van három dédunokánk is.

Régóta II. kerületiek?

A gyerekek Farkasréten nőttek fel. Az Akadémia segített abban, hogy később a Fazekas utcába költözzünk. De hazataláltunk, mert a feleségem nagyapja a Csalogány utcai tanítóképzőben tanított. Olyan budai, olyan vízivárosi volt, aki csak néha ment át Pestre, és itt minden házat, utcát ismert a maga történetével együtt.

Mit tegyünk Ön szerint az emberiség jövőjéért?

Tagja voltam annak a kormánybizottságnak, amely a nagycsaládosok problémájával foglalkozott, ugyanis annak is van ökológiai vetülete.

A kapitalistát nem lehet meggyőzni arról, hogy ne érdekelje a profit, de arról igen, hogy a XXI. század első két évtizedében, sőt az egész XXI. században a legjövedelmezőbb üzleti vállalkozás a Föld megtisztítása lesz a hulladéktól, a szennyeződéstől. Ez többet érne minden globalizációellenes kirakatfeltörésnél. Ja, és mindenki sétáljon napi egy órát a saját érdekében.

Zsoldos Szilvia

A cikk a 2002. február 22-ére, a Városi Polgármesterek Randevúja elnevezésű rendezvényre készült és a Budai Randevú kiadványban megjelent interjú változata.

A FŐVINFORM jelenti

A **Bartók Béla út** felújítása kapcsán sokhelyütt sávlezárások vannak. Beindultak az új **Sasad-** és **Tétény 2 buszok csúcsidőben.** A **Szabadság hídra** jobbra kanyarodó és a lekanyarodó sávot lezárták; az Erzsébet híd felé egy sáv járható. A **Szent Gellért téren** forgalmi rendőrök irányítanak. A **Budafoki utat** a Szent Gellért tértől a Csíky utca felé egyirányúsították. Június 11-től a **Bartók Béla úton** csak a tömegközlekedési járművek közlekedhetnek. Június 21-től a villamosok helyett is **buszok** járnak.

A **Budakeszi úton** az Irén utca és Jánoshegyi út között irányonként egy sávban, a **Gábor Áron utcában** a Lepke utcánál váltakozó irányban közlekedhetnek. A **Retek utcát** lezárták a Káplár és a Fillér utca között. A **Trombitás utat** egyirányúsították a Garas utcától a Pasaréti útig. A **Szilágyi Erzsébet fasorban** a Budagyöngyénél burkolatcsere, a **Hűvösvölgyi úton** a Bölöni György utcánál szegélyépítés van.

Rosta Marian

Pályázat

A **prof. Dr. Kováts István Alapítvány** *budapesti állandó lakással rendelkező* súlyos mozgáskorlátozott fiatalok támogatására pályázatot hirdet, amely tanulmányok folytatásához, közlekedéshez, lakhatási, ill. munkavállalási feltételek megteremtéséhez szükséges **tárgyak vásárlásához** hozzájárulásként igényelhető.

Az alapítványtól pályázható összeg nem lehet több a pályázati cél költségének 25%-ánál, de legfeljebb 45 000 Ft. Pályázni a 40. életév betöltéséig lehet. A pályázathoz kérjük mellékelni a súlyos mozgáskorlátozottságról szóló orvosi igazolásokat, valamint a családban együtt élők jövedelemnyilatkozatait. A névvel, címmel (és telefonszámmal, ha van) ellátott pályázatokat a prof. Dr. Kováts István Alapítvány, 1052 Budapest, Városház u. 9–11. címre kérjük beküldeni 2002. augusztus 31-ig.

Természetvédő tábor

Az *E-misszió Egyesület* június 16–22, június 23–29, június 30–július 5, július 7–13, július 15–20, valamint július 25–31. között indít természetvédelmi táborokat 8–18 éveseknek. A 7 nap, 6 éjszakás tábor házban 11 900 Ft, saját sátorban 9700 Ft, a 6 nap, 5 éjszakás házban 10 800 Ft, sátorban 8700 Ft/fő.

A gyerekek környezet- és természetvédelmi előadásokon, beszélgetéseken vesznek részt (hulladék, levegőtisztaság, energiatakarékosság, néphagyomány), távcsöves terepi megfigyelés és madárgyűrűzés segítségével megismerkednek a Bereg változatos növény- és állatvilágával, megfigyelhetik az élőlények viselkedését, élőhelyét. Kipróbálhatnak kézműves kismesterségeket, megismerkedhetnek a beregi emberek évszázados hagyományaival. Érdeklődni *Szőke Zsuzsánál:* tel./fax: (06 42) 504-403, vagy e-mailben: *szokezs@zpok.hu*, www.e-misszio.hu.

Internetkávézó a Millenárison

Barátságos kiszolgálással, gyors interneteléréssel várja vendégeit a *Mill-e-c@fe* minden nap 10–21 óráig.

Szolgáltatásai: internet-hozzáférés, szövegszerkesztés, táblázatkezelés, rajzolás, képszerkesztés, oktatás, nyomtatás, szkennelés, CD-írás.

Millenáris Park, Fogadó a Millenárishoz, 1024 Fény utca 20–22. Tel.: 336-4097

A Moszkva tér és egy bizarr épület

Úgy gondolom, némi magyarázatra szorul a Miért szép? rovatcím és a képen látható épület párosítása. Nem becsülném jelentős létszámúra a Moszkva téri mozgólépcsőcsarnok rajongóinak táborát, és a várostervezőknek sem nagyon tetszhet, mert a Moszkva tér jövőjével foglalkozó összes tervben már a nyolcvanas évek óta mindig valami egészen más épületet ábrázolnak a helyén, mégis, bumfordiságában van valami báj. Az ilyen groteszk alkotásokra szokták mondani: annyira ronda, hogy már szép.

Szokatlan, háromszög alakú ez a tér, voltaképpen egy, a középkorból fennmaradt hármas útkereszteződés, melynek helyét a török idők utáni építkezések miatt vájták ki a várhegy oldalából; agyagot bányásztak, amit helyben téglává is égettek. Ahogy a Feneketlen-tó bányagödrét a forrásvíz, úgy a Moszkva téri gödröket az esővíz töltötte fel, telente korcsolyapályának használták a budai polgárok, a kevésbé gödrös részeken pedig az azóta a Fény utcába költöztetett piac működött. Később a Budapesti Budai Torna Egyesület teniszpályáit helyezték el itt, 1929-től pedig végre neve is lett: Széll Kálmán tér. A három beérkező főútvonalból egészen idáig csak kettőn járt villamos, a sportélet és a piacozás akkor tűnt el végérvényesen a térről, amikor 1938-ban megépítették a Várfok utca alatti alagutat, és bekötötték a mai 59-es és 61-es villamosok vágányait.

Ekkora tömegközlekedési csomópont először épült Budapesten, 1941-ben a mainál is több, kilenc villamosvonal haladt át a téren. Hogy hova mindenfelé lehetett eljutni villamossal a ma is elérhető úticélokon kívül? A Zugligetbe, a Ferenciek terére, a Nagyvárad térre, az Orczy térre és még az Állatkerthez is. Ekkor, a II. világháború idején épült fel a metróépület elődje, egy háromlevelű lóhere alaprajzú utasváró, középen kupolával, amiről aztán az egészet — innen az akkori és a mai presszó neve — Gombának nevezték el. A villamosvágányok elrendezése egyébként már ekkor kialakult, annyi különbséggel, hogy a mai 56-os járat fordulója jóval nagyobb volt, elfoglalta a mostani találkozóhelyet is.

Ahhoz, hogy a tér átszállóhely helyett ismét városi térré válhasson, két várostervezési szempontból alapvető kritérium hiányzik: nincsenek jól felismerhető kontúrjai, és hiányzik az irányultsága. Az első probléma, építész szakkifejezéssel a *térfalak hiánya* jól látszik a Moszkva tér és Széna tér bizonytalan kapcsolódásában. A sok bejövő út miatt nem tudjuk, hol kezdődik és meddig tart a tér, ez pedig megnehezíti a tájékozódást, tudat alatt elbizonytalanítja a téren tartózkodókat, de még az építészt is, amikor azon töpreng, hogyan lehetne itt rendet csinálni. Ilyen instabil környezetben a rendezés kiváló eszköze lehet egy jól pozicionált főépület, ami határozott karakterével lehetőséget ad a többi épületnek, és a téren megforduló járókelőknek is, hogy saját magukat hozzá képest határozzák meg. Ezt a szerepet a metróépítésig létező Gomba nem tudta betölteni, az elhelyezése jól sikerült, de a lóhereforma három oldali bejárata, a három különböző szimmetriatengely, ami egyébként a tér háromszögalakjából eredhetett, lehetetlenné teszi a hozzá képesti helymeghatározást: nincsen előtte, mögötte, csak mellette, ami viszont bármelyik irányban lehet.

A fennálló viszonyok 1970-ben változtak meg, amikor a mintegy harminc méterrel a felszín alatt húzódó metróalagút a mozgólépcső közvetítésével megadta a hiányzó tengelyt, a Moszkva teret valamilyen szinten végre meghatározó irány a *„lefelé, a Batthyány tér irányába"* lett. A mélybe vezető üreg fölé emelt épület mozgólépcsőkre merőleges főhomlokzata a BKV-pénztárral, újságossal, trafikkal, presszóval végre adott egyfajta térfalat, méghozzá a legkritikusabb, a Széna tér felé tátongó lukat tömte be.

A tervezőt, *Czeglédi Istvánt* nem tudni, mi vezette, amikor a különös formájú monstrumot megálmodta: fentről, a Várfok utca felől nézve landoló űrhajóra emlékeztet, lentről a térről terpeszkedő tarajos őslényként hat. A Gomba presszó és a mozgólépcsőcsarnok elkülönülő tömegét összekapcsoló alátámasztó oszlopok nélküli, „lebegő" terasz véleményem szerint igen elegáns, csak az a baj, hogy a meghökkentő, grandiózus formák gyenge minőségű részletmegoldásokkal párosultak. Jó gondolat, hogy a láthatóan roppant tömegű vasbeton tetőzet áttetsző üvegfalra lett ültetve, szép kialakítású, minőségi függönyfal előállítására azonban 1970-ben nem volt felkészülve a magyar ipar. Az üveg mellett megjelenő műkő és látszóbeton felületek talán az átadáskor még jól mutattak, azóta tatarozás híján eléggé tönkrementek. Az összhatáson sokat javítana, ha a Pasaréti téri autóbusz-végállomáshoz hasonlóan a csiricsáré reklámtáblákat és a minden gazdátlan köztéri objektumot elborító plakátrétegeket végérvényesen eltávolítanák. A tér és az épület mindenesetre jól harmonizál egymással, mindkettő kissé túlméretezett és eléggé torzonborz, mintha tényleg az orosz fővárosból hozták volna ide.

A szocialista várostervezés fénykorában, az 1970-es városrendezési tervben fogalmazódott meg először, hogy a belváros tehermentesítésére nagyáruházakkal és metróállomásokkal rendelkező kisebb központokat kell kialakítania a fővárosnak. Ilyen központ számára jelölték ki a Moszkva teret is, áruházat azonban telek hiányában nem építettek; a Mammut mostanában történt megnyitása azt mutatja, hogy az elképzelés jó volt, irányadó tudott maradni a tervgazdaság utáni időkben is. A probléma csak az, hogy a két Mammut egy kicsit odébb van, a Széna és Moszkva teret tehát a mostani szituáció szerint inkább egyesíteni, mintsem szétválasztani kellene: a metróépület kezd rossz helyen lenni. A készülő tervek, sajnos, megint kizárólag a közlekedési fejlesztés kérdésében határozottak; az, hogy a tér helyén a városközpont szereppel nehezen összeegyeztethető módon park lesz-e, vagy új térfalak és új főépület emelésével újabb kísérlet történik városi tér létrehozására, még egyáltalán nincs eldöntve.

Sallós Csaba építész

Forrás: Preisich Gábor: Budapest városépítésének története.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Czeglédi István

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1964 MÁR 29.

Történelmi olvasmány és útikalauz

1021

Megjegyzések egy most megjelent baranyai idegenforgalmi kiadványhoz

Micsoda igazságszolgáltatás volt abban az időben — lovagias is, perdöntő is. Csakhogy éppen azok, akik igazságot kívántak és akiket perbefogtak, páholyból lesték a bajnokok viadalát. Történt ugyanis, hogy a *Róbert Károly* pártján álló *Siklósi Péter* — a nevét viselő vár ura — ostromot szenvedett a király ellen felkelt *Kőszegi (Németújvári) Jánostól*. A várat *Beremendi István* — a siklósi atyjafia — mentette fel, csakhogy nem sokáig újonghattak a dicsőségnek, mert valami ezer márkát kitevő arany-kincs miatt perbe fogták *Beremendit*. Az országbíró 1326-ban úgy döntött, hogy párviadallal kell igazságot tenni, mégpedig fogadott bajnokok viadalával. Úgy látszik, hogy a *Siklósi Péter* bajnoka győzött, mert a következő évtizedekben a Beremendi família visszavonult és lassan elszegényedett.

A siklósi vár belső udvara

Ez a kis epizód csupán a töredéke annak a gazdag történelmi adathalmaznak, amit *Huba László* összegyűjtött és a *Baranya megyei Idegenforgalmi Hivatal* immáron másodízben közreadott a napokban *„Siklós—Harkány"* címmel. Útikalauznak szánták, de valójában sokkal több annál. Értékét emeli, hogy olyan adalékokkal ismerteti meg az olvasót, amik nemcsak tanítanak, hanem olvasmányos leírásukkal bizony szórakoztatnak is.

Idézzük ennek bizonyítására az 1845-ből származó hiteles tudósítást, amikoris *Harkányban* vendégeskedtek a magyar orvosok és természetvizsgálók pécsi kongresszusának résztvevői. A harkányi kiránduláshoz az összegyűlt tudós emberek kétszáz kocsival vonultak fel. Megtekintették a siklósi várat (már akkor is idegenforgalmi nevezetesség volt!) aztán a harkányi fürdőbe hajtattak, ahol *Batthyány Antal* a környék földesura megvendégelte őket.

Két ökröt sütöttek a díszebédre nyárson és „hozzá két óriási hordóból folyt a kitűnő siklósi bor." A nagy meglepetés csak ezután következett. Vacsora közben kigyulladt a *Harsányi* hegy, amelynek meséje sokakat elkápráztatott az utóbbi évszázadokban. Megállítak a villák és csodálkoztak a vendégek: Mi történhetett ott? És „amikor már mindenki kellőképpen megcsodálta a fantasztikus szépségű látványt, *Batthyány* akkor árulta csak el, hogy a felséges tüzijáték az ő tréfája: 80 öl fát hordatott fel a hegy peremére... s vacsora alatt meggyújtotta".

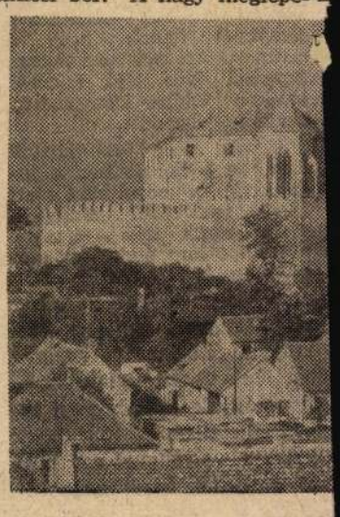

A vár a déli várfalak felől

Hát így mulattak a múlt század derekán az urak azon a csodálatosan szép baranyai vidéken, amelynek múltjáról és jelenéről ad képekben és tudósításokban számot a most ismét tízezer példányban közreadott útikalauz.

A szerző saját fényképeivel, színes és fehér-fekete képekkel illusztrálta az útikalauzt. Hozzá rajzokat *Czeglédi István* készítette, hűen követve a szövegben elmondott korok ötletét, eseményeit, hangulatát. Mindezek nemcsak tartalmában, hanem vizuálisan is elősegítik az érdekes anyag közelebbi megismerését. Egy-egy fejezetnél alkalmazott rajzok már-már karikatúrának is beillenek az útikalauz aktuális mondanivalójához, mint ahogyan a *„Regék, mondák, lidércfények"* című résznél ezt érzékelhetjük. A szerelmi ígérő férfiképű ördög és a jóslataival csábító javasasszony között ingadozó bájos női alak, meg a többi rajz kedves színfoltja a kiadványnak.

Igen alapos és körültekintő munka eredményeként született meg a *Siklós—Harkány*-t bemutató útikalauz második, bővített kiadása.

(Gáldonyi)

tő emberségét. Nem véletlen, hogy ez a dráma szembekerült a szovjet társadalom lényegétől idegen személyi kultusszal. S a XX. és XXII. kongresszusnak kellett eljönnie, az új, leninista szellemű korszaknak, hogy *Leonovnak* kedve legyen felfrissíteni művét. S ezt a felfrissített változatot mutatta be most elsőként a világon — a budapesti *Vígszínház.*

Ami a dráma művészi megoldását, felépítésének, jellemeinek megjelenítési eszközeit illeti, *Leonov* — szemmellátható lag — a csehovi iskola híve. S a lassan kibontott cselekmény, a kis árnyalatokra is ügyelő emberábrázolás módszere — valóban — alkalmasnak látszik egy igen bonyolult légkör megteremtésére. Hiszen, bár a cselekmény igen nehéz időkben játszódik, a tragikumnak nem szabad

évek legelején, amikor a sors kivetett a szülői házból és a vizekkel átszőtt, bűbájosan szép csallóközi erdőből elindultam messze-messzire, egészen az Erdős Kárpátokba. Ott azután a merőben idegen táj, a félelmetesen nagynak tűnő hegyek és a végeláthatatlan erdők annyira idegenek voltak számomra, hogy bizony visszasírtam elhagyott szép vizi-világomat.

Később a szolgálati fegyverül kapott pompás Ogris-puska és az általam még nem ismert ragadozók, farkasok, medvék vadászatának lehetősége feledtették velem régi pátriámat.

A sok izgalmas farkaskaland olvasásától felajzva, alig vártam, hogy jó puskámmal a kezemben szembekerülhessek a farkasokkal. Sajnos, olyan lehetőség, mint amilyet egy olajnyomatú vadász-képen láttam, nem kínálkozott. Ez a kép valahol a végtelen, szibériai, havas tájakon vágtató trojkát ábrázolt, mely hosszú kötélen visító malacot vonszolt maga után. A szán nyomában vicsorgó fogú farkasfalka nyargalt és amikor már-már elérték a kötélre kötött malacot, a szánban

letekintve
köm házin
lantottam
szénát huz
kosarába a
bolondos ö
— talán mi
ben zsongta
lott farkas
lapommal a
va valami
lét hallatta
Fedor, e
majd sóbálvánnyá dermedt, amikor pedig másodszor is

Schneider Jenő:

Farkaskaland

üvöltöttem, ijedt mozdulattal eldobta a szénavonót és hatalmas iramban futott a ház felé.

Otthon, mivel főnököm már hosszú hetek óta távol volt, a házat bájos, fiatal asszonykája őrizte, aki azután, mikor a zárt ajtón dörömbölni kezdtem, sírva kiáltotta, hogy a jó isten a legjobbkor küldött, mivel Fedort a ház közelében farkasok támadták meg és csak a szénavonóval végzett erélyes hadakozása árán, de így is alig tudott bemenekülni előlük.

Mondanom sem kell, amikor felpattant a tolózárakkal megerősített erős tölgyfa ajtó, a kis erdészasszony mélységesen megbotránkozott gúnyos vigyorgásomon, amivel Fedor halálos veszedelmének hírét fogadtam.

Minden igyekezetem hiábavalónak bizonyult, hogy óvatosságban a rókákat messze felülmúló farkasokat puskavégre

(Járai Rudolf, MTI Fotó)

cserjék, mint a nyáj. Egyszer azután úgy tűnt, hogy a nyáj megmozdult és valóban 4—5 nagy kutya tört elő a tisztásra. Meghökkentem, miként kerülhettek ide a messze levő faluból ezek a kutyák, hamarosan ráeszméltem azonban, hogy farkasokkal van dolgom.

Torkomban vert a szívem az izgalomtól, amikor a legközelebbi farkast célbavettem és puskám mindkét csövét rásütöttem. Mire azután a lőporfüst eloszlott (mert akkor még füstös lőport használtunk!), a farkasok, mint valami fantomok, eltűntek.

Az izgalomtól reszketve, fogvacogva rohantam be a szobámba és lázas gyorsasággal felöltöztem. Meggyújtottam gyertyás, kis viharlámpásomat és egyik kezemben a lámpát, a másikban pedig a lövésre kész puskát tartva kimentem a ház elé. A rálövés helyén vért és szőrszálakat találtam. Feltörő öröm és kételyek között követtem feszült figyelemmel a vérnyomot, mely a völgy mentén húzódó fiatal lábazati nyíresbe vezetett. Ide is behatoltam néhány lépésre, majd céltalannak találva az éjszakai nyomkövetést, visszatértem a szobámba. Főnököm feleségének riadt érdeklődésére, az ablakon át azt feleltem, hogy kóbor kutyákra lőttem és elnézését kértem a zavarásért.

Mondanom sem kell, hogy az éjszakám kínzó lassúsággal telt el. Különösen az izgatott, hogy a sebesült farkast utóbb is felfalják a társai. Alig pirkadt, már teljes harci felszereléssel, nagy szarvasgyilokkal az oldalamon, töltényekkel degezre tömött tarisznyával a

Negativ

Petrás: 2o. Kerényiné

Czeglédi István: Több acél a jólét alapja.

Ceglédi István
Szocialista Művészetért
1987 JUN

1021

Mozgalmi élet

— A VI. KONGRESSZUS előkészítése során vezető testületeink az elmúlt hónapban több ülést tartottak. KÖZPONTI VEZETŐSÉGÜNK április 24-én a Fészek Művészklubban tartott ülésén megvitatta és elfogadta a *„Jelentés az V. kongresszus határozatainak végrehajtásáról"* című dokumentumot, melyet olvasóink a *Szocialista Művészetért* májusi száma 2—7. oldalán olvashattak. Ugyancsak tudomásul vette a kv a művészeti szakszervezeti alapszervezetek vezetőségeinek újjáválasztásáról készített jelentést. ELNÖKSÉGÜNK május 15-én tartott ülést a filmművész klubban; ezen megvitatták a *VI. kongresszus szóbeli beszámolójának* tervezetét, valamint a *határozati javaslatot.* Az elnökség ülésén megjelent és felszólalt *Virizlay Gyula*, a Szaktanács titkára is. Az elnökség a két dokumentumot beható vita után elfogadta, és a másnapi központi vezetőségi ülés elé terjesztette. A Színházi Dolgozók Szakszervezete elnökségének javaslatára a *Madách Színház* szakszervezeti bizottsága üdültetési tevékenységének támogatására az elnökség tízezer forint támogatást szavazott meg. A KÖZPONTI VEZETŐSÉG május 16-án a Fészek Művészklubban ülésezett, amikor is Vass Imre főtitkár előterjesztésében ismertette a kongresszusi szóbeli beszámoló főbb téziseit. A központi vezetőség vitája során felszólalt *Török György*, *Fekete Sándor*, *Szilágyi Jolán*, *Császár Ferenc*, *Bródy Tamás*, *Farkas Aladár*, *Gere Györgyné*. *Vass Imre* főtitkár válasza után a kv a szóbeli beszámoló főbb elveit, valamint a határozati javaslat tervezetét elfogadta. A főtitkár zárszavában az elnökség nevében köszönetet mondott a központi vezetőség tagjainak négyéves tevékenységükért, s méltatta azt a munkát, mellyel szolgálták a szervezett művészek és művészeti dolgozók ügyét, segítették a szocialista művészet fejlődését s a szakszervezeti tagság érdekeinek védelmét.

— SZAKSZERVEZETI AKTIVISTÁK KITÜNTETÉSE. A Művészeti Szakszervezetek Szövetségének elnöksége április 29-én nyújtotta át a *„Szakszervezeti Munkáért"* kitüntetés arany és ezüst fokozatát a művészeti szakszervezeti mozgalomban kifejtett eredményes tevékenységük elismeréséül az alábbi szakszervezeti aktivistáknak. Arany fokozatot kapott: *Alpár János* zenész, *Juhász Ferenc* artista és *Kormos Lajos* színművész (Szeged). Ezüst fokozatot kapott: *Zsadon Antal* zenepedagógus (Debrecen), *Darvas János* zenész (Győr), *Ceglédi István* grafikus, *Bujtor Béla* diszpécser (Képzőművészeti Kivitelező és Iparvállalat), *Varga Károlyné* szb-titkár (FŐMO), *Juhász Gábor* fénymegadó (Magyar Filmlaboratórium Vállalat), *Lelkes Ágnes* színművész, szb-titkár (Madách Színház), *Magyari Lajos* színházi dolgozó, szb-tag (Miskolcsi Nemzeti Színház) és *Faludi Andorné*, a Magyar Rádió és Televízió Dolgozói Szakszervezetének titkára. A kitüntetettek érdemeit *Vass Imre* főtitkár méltatta, majd baráti beszélgetésen látták vendégül a kitüntetett szakszervezeti aktivistákat.

Ülése

KÖSZÖNTŐ

Azokban az órákban, amikor lapunk e száma elhagyja a nyomdagépet, gyülekezik kétnapos tanácskozásra, a művészeti szakszervezetek VI. kongresszusára, az alapszervezetek által megválasztott 219 küldött, valamint a kongresszus mintegy másfél száz meghívott részvevője az élelmezési dolgozók szakszervezeti székházában. Ez a kongresszus — ha a magyar közélet eseményeit nézzük egy esztendő távlatában — hosszú sor fontos tanácskozás közepén helyezkedik el. Ismeretes, hogy a Magyar Szocialista Munkáspárt múlt év őszi IX. kongresszusa nyitotta meg a döntő fontosságú tanácskozások sorát, s most már kellő távlatból megállapíthatjuk: termékenyítő, serkentő, politikai és társadalmi életünket felpezsdítő hatású volt, s ennek a pártkongresszusnak a hatása beszédesen megmutatkozott a tanácsok megválasztásakor, a magyar szakszervezeti mozgalom alapszervezeti vezetőségválasztásánál. Nem beszélünk most arról, hogy a IX. pártkongresszus szelleme hatotta át a termelőszövetkezetek első országos kongresszusát, a SZÖVOSZ május közepi tanácskozását, e helyütt csak emlékeztetünk arra (más cikkben

Czeglédi István iparművén

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 4. sz. 171-172. o. Hírek.

A Szabad Magyar Iparművészek kiállítása.

Czeglédi István

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 5. sz. 222. o. Hírek.

Magyar kiállítás Moszkvában.

MK

Czeglédi István

grafikus

"Ma élet"

Szántó Tibor: A III. magyar plakátművészeti kiállításról.
Műterem 1958 I.évf. 5. sz. 42-43.o.

Czeglédi István

VI. VIT 1957

Éljen április 4. 1958

Műcsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

Bánó Endre - Czeglédi István

Alkotmány ünnepe 1958

Műcsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

Bánhegyi Tibor - Szeglédi István MDK

Petőfi emlékünnepély, 1949. 1949

Mücsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

Czeglédi István - Bánhegyi Tibor MDK

Petőfi emlékünnepély 1949., 1949

Mücsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

Czeglédi István - Bánó Endre MDK

Alkotmány ünnepe, 1958

Műcsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

MDK

Czeglédi István /1913-/

VI.VIT 1957., 81.5x56.5 MH

Éljen április 4 1958., 95.5x67 MH

Magyar Plakát-Történeti Kiállitas.
1960.Műcsarnok. Kat. 17.1.

MDK

Czeglédi István / 1913-/ - Bánhegyi Tibor / 1923-/

Petőfi emlékünnepély 1949. 1949., 120x83 MH

Magyar Plakát-Történeti Kiállitas.
1960.Műcsarnok. Kat. 17.1.

MDK

Czeglédi István /1913-/ - Banó Endre /1921-/

Alkotmány ünnepe 1958., 100x68 MH

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.
1960.Műcsarnok. Kat. 17.1.

MDK

Czeglédi István

Kiállitási hir

Népszabdság 1968 juni.23.

Czeglédi István

2,

Plakát:

3. Megüt! Földzárlat! Életveszély! Bp. 1962.
Ábrázolva: Óvatosságra intő szemléltető ábra.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 63.l.

Czeglédi István

1.

Plakátjai:

1. Biztositsd nehogy igy járj! Előzzük meg a baleseteket! Bp. 1961.
   Ábrázolva: a bányamunkásra omló fal okozta sulyos baleset.
2. Megüt! Földzárlat! Életveszély! Előzzük meg a baleseteket! Bp. 1961.
   Ábrázolva: szemléltető ábra óvatosságra int.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 62.,63.l.

Czeglédy István

Plakátja:

Adjunk át a MÉH-nek minden MÉH-cimkével ellátott üveget. ... Bp.1961. 23x33 cm.

Ábrázolva: Különböző fajta megszemélyesitett üveg táblával vonul vidáman sietve a MÉH felé.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska / 173.1.

O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965.

Czeglédi István

Plakátja:

Debrecenbe kéne menni a gyógyfürdők és virágok városába. Bp. 1961. 80x56 cm.

Ábrázolva: Lent a gyógyforrást körülvevő virágok, fent reklám.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /Összeállította Munkácsi Piroska/ O.Sz.Kő. kiadványai Bp.1965. 107.1.

Czeglédi István 3.

Plakátjai:

Tavaszi nagytakaritáshoz vásároljon szövetkezeti boltból! Bp.1961. 82x58.cm.

Ábrázolás: A nagytakaritás különböző mozzatai és a háztartási bolt szines,gazdagon berendezett kirakata.

Tavaszra,nyárra divatos selyemruhák a szövetkezeti szaküzletekben. Bp.1961. 82x56 cm.

Ábrázolás: Virágos nyári ruhába öltözött nő divatlap képeket néz.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska /
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965.

119,120 lap

Czeglédi István 2.

Plakátjai:

Időt, pénzt, fáradtságot takarit meg, vásároljon a helyi szövetkezeti szaküzletekből. Bp. 1961. 82x56.
Ábrázolás: A kiemelt szavakra egy kéz mutat.

Motorkerékpárt, kerékpárt vásároljon szövetkezeti szaküzletből. Bp. 1961. 82x57 cm. 24x17 cm.
Ábrázolás: Motorkerékpárral, kerékpárral munkába siető szövetkezeti dolgozók.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska /
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965. 119.1.

Czeglédi István

1.

Plakátjai:

Alakjára mérték után készittetünk ruhát a földmüvesszövetkezeti szaküzletekben. Bp.1961. 82x56 cm.

Ábrázolás: Virágos selyemruhába öltözött nő a szép, szines divatlapképekre mutat.

Divatos ruhák a földmüveszövetkezeti szaküzletekben. Bp.1961. 82x56 cm.

Ábrázolás: Virágos selyemruhába öltöztt nő a jobb oldalon lévő divatlap képekre mutat.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metsze ́ tek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska / 119.1.

O.Sz.K. Kiadványai Bp. 1965.

Czeglédi István

Plakátja:

Rávisz javitás - service. Rádió és villamossági szolgálat K.sz. Bp.1961. 23x33 cm.

Ábrázolás: Villanyzsinor és rajzolt betük .

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállitotta: Munkácsi Piroska /
O.Sz.K. kiadványai Bp.1965. 139.1.

Czeglédi István

a budapesti Metró Deák-téri állomásának tervezője.

dr. Ábrahám Kálmán: A budapesti Metró épitészete. - Magyar Épitőmüvészet, 1970.5.sz. 28-35. l.

Czeglédi István

A III. Vesuvetsi Biennálén (grafika!) Körös művel nevezett Gál Kályással.

Budapesti Rundschau, 1968, jul. 5.

Ceglédi István szobrai

Réntvett a Bukaresti képzőm
vénelő pályázaton 1953.
aug. 2-6-ig. – Bérlet alakuk
c. komp. – ezt III. díjat kapott.

Textil Élet, 1968, júl. 1. „Egy a
jelnőnk: a béke!" A Világifjusági
tanál kiírt szóm tájából.

Czeglédy István

a budapesti Metró Pillagó utcai és Tekér úti állomásának egyik tervezője.

dr. Ábrahám Kálmán: A budapesti Metró épitészete.

Magyar Épitőmüvészet, 197o.5.sz. 28-35. l.

Czegledi István
grafikus

A M. Szakszervezeti
Tanács XVII. kongresz-
szusa alkalmából Bp.
az Országhára kupola-
csarnokában renderett
kiállítás munkála-
taiban reszt volt.

az Ipaszúv Társulat
1948. évi 2371. sz.
körirata.

1948. részt vett a
Neuvreti Szalonban ren-
derett plakátkiálli-
táson

476/1929

Kim

A Műemlékek Országos Bizott
jairól, akik a kedvezményes menetj
nyaik érvényének az 1930. évre le

Sor-szám	Név	Állás	Fi pa osz
1	Dr Szőnyi Ottó	előadó	V
2	Dr Schneller Vilmos	titkár	VI

Czegledi István
sparnuvesz

l.

Szabad Művészet
1949. 172 l.
apr. 22

Szabad Mország
spárt kiállítása
Moszkvában
1949. részt vett
a dekorálási mun-
kákban.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
59-1908. ipani.
Erlegett: februar 4.

Zóly

8687/1907 számhoz.

A müemlékek orszá

Felkérem (— évi —

hogy a zólyomi fösz

helyiségeiben s

és beszerzések

tárgyában f. évi Jann

a. kelt megkeresésemet mielőbb t

Czegledi István –

Ferry Antal –

Gábor Pál –

Konecsni György –

Köpeczi Bócz István –

Mallász Gitta –

Ruzicskay György –

Somogyi István –

Szücs Pál

tovább

l. Szabad Müvészet

1949. 222. l.

9 tiek
mészi- A cikk. a moszkvai
tetterípasi kiállítás rót
melyek dekorációit fen- 9

láját pedig 59 K. 36 f.-re é
deni.

Budapest

Czeglédi István

1953-ban a Békeplakát és Ötéves terv graf. kiállításon szerepelt műve:

„Békéért."

t élok tá-

B t: 1.és 2.

i

hogy a Pesti Hazai Első Takarékpénztár

V. Berlini-tér 6./ a Műemlékek Országber havi javadalma fejében a következnovember 1. hatállyal:

340 - 2
---------szám.
27 - 1929.

Az 1929. évi november havi
javadalom kiutalása.

melléklet száma:

A Műemlékek Országos Bizottságának,

B u d a p e s t.-
- - - - - - - - - - -

Elszámolás kötelezettsége mellett másolatban kiadom.

Budapest, 1929. október hó 29-én.

A miniszter rendeletéből:

Czeglédi István

Dutka M.: Plakát kiállítás az Ernst Museumban.
MN. 1953. szept. 19.

~~1930~~ 3/1931

K i m u t a

A Müemlékek Országos Bizottsága alkalm
kik a kedvezményes menetjegy váltására
nyének az 193[illegible] évre leendő meghosszbbi

Sor szám.	N é v .	Állás	Fize si r oszt
1.	Dr. Szőnyi Ottó	előadó	VI
2.	Dr. Schneller Vilmos	titkár	VI

Czegledi Istvan

Magyar Nemzet
1953. aug. 7.
(Több fiatal m. művész nyert díjat a IV. VIT művészeti versenyen.)

Budapest.

Folyó..évi .szept.....hó.27.
.371.....szám alatt kelt felterjesz
tésére tudomés és további eljárás
céljából másolatban megküldöm.
Budapest, 1929..évi.. október ..hó.10

ktatásügyi miniszternek jelen kelet
zámv. VII. és csekkosztályhoz intézett

számvevőséget, hogy . . . . . .
á n o s műépitész . . . . . .
, I.Horthy Miklós-ut 86. . . . . :/
ráá és vissza . . .történt hivatalos
lt utiköltségeiről és napidijairól
m által érvényesitett utiszámlája
a r m i n c n é g y . . . . . .P
számu kiadási csekkszámla terhére
29. évi .október...hó .10... -én.

MDK

Czeglédi István grafikusművész

pályanyertes munkája a VIT hivatalos plakátja. (repr.) (más adat nincs.)

(b. s.) : VIT-plakátok.

Érdekes Ujság, Bp. 1957. június 15. 5. l.

Czeglédi István Bánhegyi Tibor MDK

Petőfi emlékünnepély, 1949. 1949

Magyar Nemzeti Galéria 1965. Politikai plakát

Czeglédi István - Bánhegyi Tibor MDK

Petőfi emlékünnepély 1949. 1949

Magyar Nemzeti Galéria 1965. Politikai plakát

Czeglédi István

MDK

Éljen április 4. 1958

Éljen aug. 2o. 1963

Magyar Nemzeti Galéria 1965. Politikai plakát

Czeglédi fazekasmester

A múlt század második felében müködött Tordán. Viski egy cédulája szerint a tordai sötét tálak: "uraknak készült disztányér.". Népr. Múz. Ltsz. 22.963. 242.o.

Ifj. Kodolányi János: A Néprajzi Múzeum 1963-64.-évi tárgygyüjtése. 179.o.

Néprajzi Értesitő. XLVII. A Néprajzi Múz. Évkönyve. 1965. Akadémiai Kiadó. Bp.

MDK

Szegedi István, grafikus

Szerepel a brnói biennálén

–: Magyar részvétel a III. nemzetközi grafikai biennálén

5

Népszabadság, Bp. 1968. jún. 23

MDK

Czeglédi István

Magyar plakát 66. 5. magyar plakát kiáll. Műcs. 1966. dec.

s helye: .....

Czeglédi István - Bánó Endre MDK

Alkotmány ünnepén, é.n.

Magyar Nemzeti Galória 1965. Politikai plakát

Nestlé

A Nestlé Hungária Kft. területi képviselőt keres
1995. április 1-jei belépéssel.
A munkakör betöltésének feltételei:
— 35 év alatti életkor
— legalább középfokú végzettség
— Érd vagy Budaörs környéki lakóhely
— lakástelefon
— gépjármű-vezetői engedély és vezetési gyakorlat.
Élelmiszeriparban vagy -kereskedelemben való jártasság előnyt jelent.
A pályázatokat, részletes szakmai önéletrajzzal, lehetőleg fényképpel — a hirdetés megjelenését követő egy héten belül — kérjük elküldeni a következő címre:
Nestlé Hungária Kft.
eladási adminisztráció
Referenciaszám: 406.
Budapest, Postafiók: 789., 1525.

A Kontavill-Kontakta Villamosszerelési Részvénytársaság
(6601 Szentes, Ipartelepi út 14.)
igazgatósága ezúton értesíti részvényeseit, hogy a társaság évi rendes

KÖZGYŰLÉSÉT

1995. április 25-én (kedden) 14 órára összehívja.
A közgyűlés helye: A KONTAVILL Rt. székhelye, ebédlőhelyiség.

Napirend:
1. Az igazgatóság jelentése.
2. A felügyelőbizottság jelentése.
3. A könyvvizsgáló jelentése.
4. A társaság 1994. évi mérlegének a megállapítása, és az éves nyereség felosztása.
5. A társaság 1995. évi üzleti tervének az ismertetése és elfogadása.

A közgyűlésen szavazati joggal az a részvényes rendelkezik, akit e minőségében a Kontavill Rt. részvénykönyvébe bejegyeztek.
A részvényes közgyűlési jogait meghatalmazott képviselő útján is gyakorolhatja.
Minden egyes részvény annyi szavazatra jogosít, ahányszor a névértéke 1000 Ft-tal (egyezer forinttal) osztható.
A szavazati jog gyakorlásához szükséges szavazójegyeket a helyszínen 13 órától kezdődően lehet átvenni.
Amennyiben a közgyűlés a meghirdetett időpontban nem lenne határozatképes, ez esetben azonos helyszínen és azonos napirenddel 1995. április 28. napján 14 órakor kerül megtartásra a második közgyűlés, amely már a megjelentek számára tekintet nélkül határozatképes.
6676NP
Az igazgatóság

Mercedes-Benz

vezérképviselet • MB-AUTO Magyarország Kft.

Fiatal, felsőfokú számviteli végzettségű, németül beszélő munkatársat keresünk
controlleri, költségelemző
munkakörbe.

Érdeklődni lehet:
MB-AUTO Magyarország Kft.
Telefon: 129 9990, 120 1212, 120 1214
(59, vagy 60-as mellék, Katreinné)

Apc Község Önkormányzatának Képviselő-testülete pályázatot hirdet JEGYZŐI munkakör betöltésére.

A pályázat feltételei:
jogtudományi egyetemi, vagy államigazgatási főiskolai végzettség, legalább 5 éves szakmai gyakorlat.

Bérezés:
a köztisztviselői törvény szerint.
A pályázathoz részletes szakmai önéletrajzot, diplomamásolatot és 3 hónapnál nem régebbi erkölcsi bizonyítványt kell mellékelni.
A munkakör 1995. május 1-jétől betölthető. A pályázat elnyerése esetén lakást biztosítunk.
A pályázatot legkésőbb 1995. április 14-ig lehet benyújtani Apc község polgármesteréhez: 3032 Apc, Erzsébet tér 1.
6977 JP

A

Mars

amerikai vállalat, a Mars, Bounty, Milky Way, Snickers, M & M's, Whiskas, Kitekat, Pedigree Pal, Chappi, Uncle Ben's és más világhírű termékek gyártójának magyarországi leányvállalata keres munkatársakat

MERCHANDISER

munkakörbe Szentendre, Érd, Vecsés, Vác, Cegléd és Budapest környékére.

Feladata: **biztosítani, hogy a Mars termékei optimális választékban, a legjobb elhelyezésben és kifogástalan minőségben legyenek jelen az általa látogatott üzletekben.**

Követelmények: **jó kommunikációs készség, egyéni felelősségvállalás, megbízhatóság, középfokú végzettség, saját gépkocsi, jogosítvány.**

Amit a Mars ajánl: **önálló munkavégzés, felkészítő tréning, felelősségel arányos bérezés.**

Ha a lehetőség felkeltette érdeklődését, küldje el fényképes önéletrajzát „Merchandiser" jeligére a következő címre:
Master Foods Hungary, 1027 Bp., Kapás u. 11–15.
6837 LJ

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

A Tokaj Kereskedőház Rt.

(a Tokajhegyaljai Állami Gazdasági Borkombinát általános jogutódja) (3981 Sátoraljaújhely, Mártírok u. 17. sz.) nyilvános, egyfordulós árverést rendez a feleslegessé vált vagyontárgyaira, **csökkentett áron.** (Borászati, gépműhelyi eszközök és gépek, valamint épületek, építmények.)

Az árverés időpontja:
1995. március 24. (péntek) 9 óra.

Az árverés helye:
Tolcsva, palackozó szociális épülete (ebédlő).

Az árverésen minden természetes és jogi személy részt vehet.
Az elnyert vagyontárgyak vételára a jogelőd borkombinát által kibocsátott vagyonjeggyel és készpénzzel is fizethető.
Vagyonjegyes vásárlásnál az áfát (25%), a forrásadót (10%), valamint a belterületi földértéket készpénzzel kell kiegyenlíteni.
Ingatlanra vonatkozó vételi ajánlat esetén 100 000 Ft-ot kell a helyszínen letétbe helyezni.
Az árverési vagyontárgyak listájáról, és az érintett ingóságokról és ingatlanokról a kereskedőház készletkezelő helyein adnak bővebb felvilágosítást, valamint érdeklődni lehet a cég privatizációs osztályán.
A privatizációs osztály telefonszáma: (47) 322-133/185.
6978 LJ

JUNKERS AKCIÓ!
BOSCH Gruppe

Szaküzletünkben ***bevezető áron*** kínáljuk Önöknek a **JUNKERS** termékek **teljes típusválasztékát:**

- **gázüzemű vízmelegítők**
- **cirkók**
- **kombi készülékek**
- **RADSON gázkazánok**

Tanácsadás, tervezés, kivitelezés és márkaszerviz

CENTROP SERVICE Rt.

Centrop-Service Rt. Gáz- és Tüzeléstechnikai Szaküzlet
Budapest, XIV. Telepes u. 4.
Tel: 184-0320, 251-6333 * Fax: 267-1440

McCANN-ERICKSON

A Pannon GSM születésnapi meglepetése:

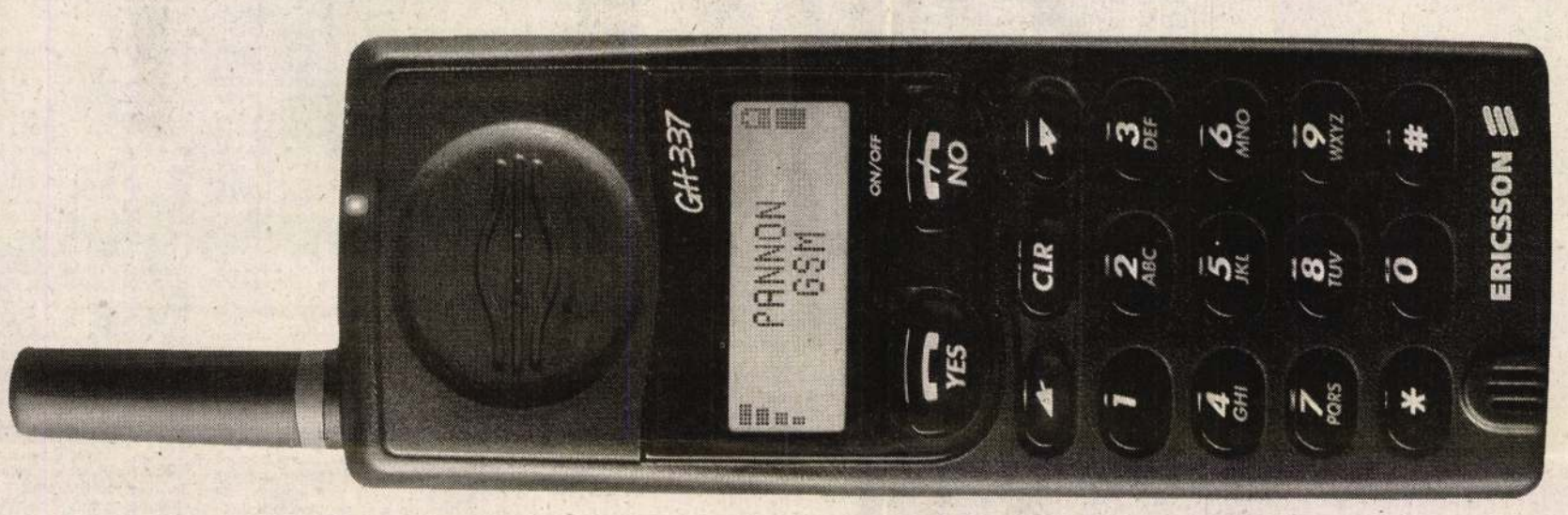

Csak 9900 forint* és máris az Ön kezében az Ericsson!

A Pannon GSM egyéves születésnapja alkalmából részletfizetési akcióval szeretné megkönnyíteni, hogy Ön közelebbről is megismerhesse sikerekben gazdag mobiltelefon-rendszerét. Ha most fizet elő a Pannon GSM szolgáltatására, mobiltelefonját 9900 Ft* kezdő részlet és havi törlesztés mellett is megveheti. És ez az ár már tartalmazza a biztosítás díját is! De siessen, mert ajánlatunk csak addig érvényes, amíg az akciós készlet tart! Ha szeretne többet megtudni az akcióról, hívja nonstop ügyfélszolgálatunkat az (1) 270-4120-as telefonszámon, vagy keresse fel bemutatótermünket, illetve az Önhöz legközelebbi viszonteladónkat. *Az ár ÁFA nélkül értendő.

ERICSSON

PANNON GSM
Az élvonal.

HALÁLOZÁS

Fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy

KERTÉSZ JÓZSEFNÉ

sz.: Zádor Gabriella 1995. március 9-én, életének 81. évében elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása március 23-án 11.30 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett férjem és apánk

CZEGLÉDI ISTVÁN

festő- és grafikusművész hosszan tartó súlyos betegség után, 1995. március 12-én 81 éves korában elhunyt. Kérésének megfelelően szűk családi körben búcsúztattuk el.

Drága édesanyám,

GOSZTONYI LÁSZLÓNÉ

sz.: KARAI ZSUZSI 1995. március 18-án örökre itt hagyott minket. 1995. március 23-án, csütörtökön 13 órakor a Rákoskeresztúri temetőben (Kozma u. 6.) búcsúztatja szerető családja és barátai.

Állás

A Budapesti Mentőszervezet sürgősségi betegellátásban jártas, háziorvosi ügyeletre orvosok jelentkezését várja. (Volt mentőtiszt, illetve mentőorvos előnyben!) Jelentkezés személyesen: Bp. V., Markó u. 22. II. em., titkárságon. (220102/1H)

☎ **Svéd–magyar cég** építőipari gépek értékesítésére keres, 25–35 év közötti, érettségizett, jogosítvánnyal rendelkező fiatalembert, üzletkötői munkakörbe. Gépészeti ismeretek, angol- vagy németnyelv-tudás, saját gépkocsi előny. Tel.: 250-4300, 8–16 óráig. (122774/5H)

☎ **Cégünk alapfokú számítástechnikai képzettséggel** rendelkező, nagy- és kiskereskedelmi pénzügyekben járatos munkatársat keres, számítógép-program értékesítésére. Munkáját fix fizetéssel és magas jutalékkal honoráljuk. 06 (20) 350-048. (122799/2T)

Amer Nielsen Research
Nemzetközi piackutató és marketing-tanácsadó cég
piaci pozíciójának növekedése eredményeként
a fogyasztói megkérdezéseket végző részlegére
TERÜLETI VEZETŐ
(Supervisor)
munkatársat keres.

Új munkatársunk feladata a sikeres megkérdezések feltételeinek megteremtése, a területéhez tartozó kérdezőbiztosok munkájának megszervezése, irányítása és ellenőrzése.

Kiváló szervező, valamint szövegszerkesztő és táblázatkezelő ismeretekkel és gyakorlattal rendelkezők jelentkezését várjuk. Felsőfokú végzettség és angolnyelv-tudás előnyt jelent.

Jelentkezéseket várunk ugyancsak a fogyasztói megkérdezés részlegnél

ADATFELDOLGOZÓ munkakörre.

Fiatal, szövegszerkesztő és táblázatkezelő ismeretekkel és gyakorlattal rendelkezők jelentkezését várjuk.

Kérjük, hogy szakmai önéletrajzukat bizonyítványmásolatokkal és fényképpel együtt a hirdetés megjelenését követő 1 héten belül az alábbi címre küldjék:

Amer Nielsen Research, 1137 Budapest, R. Wallenberg u. 4. II. em., Michalis Christou (telefon: 111-3811, 111-4854)

☎ **Ügyvédi iroda végzett ügyvédjelöltet keres.** Telefon: 185-3814. (122918/1H)

Kiemelkedő kereseti lehetőség! Tel.: 178-0633, 8–11-ig.

Londonba, Olaszországba, Németországba nyelvismerettel babysittereket keresünk. Produkt Iroda. Telefon: (62) 320-267, (62) 421-050. (48277/1H)

☎ **Nemzetközi konszern** termékmanagert keres banktechnikai berendezések forgalmazására. Németnyelv-tudás szükséges. Az írásos jelentkezéseket „Főállás" jeligére várjuk a kiadóba. (122998/2H)

Multinacionális vállalat magyarországi kft.-je keres budai irodájába
titkárnő-asszisztenst
angolnyelv-tudással, szövegszerkesztői ismeretekkel, azonnali belépéssel.
„Sürgős 1021" jeligére, a megjelenéstől számított egy héten belül a kiadóba.

TOTÓ

A 11. fogadási heti az egy nyerőosztályban 50 000 forint feletti nyertes szelvények számjegyzéke a következő:

13+1 TALÁLATOS SZELVÉNYEK:

Gépi átvételű szelvények átvételi száma:
5116 570601 54989 0 **5116 730591 47206 0**

13 TALÁLATOS SZELVÉNYEK:
2 348 732

Gépi átvételű szelvény átvételi száma:
5116 750581 82430 0

GÓLTOTÓ

Eredmények: 0:2, 1:1, 5:1, 0:3

A 11. heti GÓLTOTÓ-játékon 50 000 forintot elért összegű nyertes szelvény nem volt.

A játékos, ha saját megállapítása szerint szelvénye a TOTÓ, illetve GÓLTOTÓ játékban – egy nyerőosztályban – 50 000 forint feletti nyereményre jogosult, s szelvényének sorszáma a fenti számjegyzékben nem szerepel, nyereményigényét csakis óvás útján érvényesítheti. Az óvási bejelentéshez szükséges formanyomtatvány valamennyi totó-lottó kirendeltségnél – a gépi átvétlű szelvényekre vonatkozó óvási bejelentőlap valamennyi átvevőhelyen – díjtalanul kapható.

SZERENCSEJÁTÉK RT.

☎ **Márkás divatszemüvegek** (Carrera, Boss, Silhouette) magyarországi forgalmazója fiatal üzletkötőt keres. Jelentkezni 9–13 óráig, 149-8530-as telefonszámon. (123003/2H)

☎ **Cukrászt felveszek,** délutáni munkára (fagylaltban is jártast). Érdeklődni: 277-7895, Bali Sándor. (123022/1T)

Kimagasló jövedelem! Gyakorlott vagy gyakorlatlan üzletkötőket keresünk biztosítások kötésére, Budapesten. Tel.: 276-4396 vagy 06 (30) 421-135.

Gödöllői Agrártudományi Egyetem budapesti székhelyű intézete pályázatot hirdet OKTATÓI státus betöltésére, oktatási tapasztalattal rendelkező gazdasági vagy számítástechnikai szakemberek számára.
Érdeklődni:
GATE VTI, Mag Ildikó, 122-7006, 121-1620/48-as mellék.
(115997/3H)

☎ **C kategóriás** jogosítvánnyal, nemzetközi fuvarozásban jártas, gyakorlattal rendelkező, kiállításépítéshez is értő tehergépkocsi-vezetőt felveszünk, Németnyelv-tudással előnyben. Telefon: 270-2796, 270-2797. (123128/3T)

☎ **Személy-, vagyonvédelmi cég és kábítószer-ellenes alapítvány** keres belső vezetésébe, másodállásba, kötetlen munkaidőben rendőrtisztet, azonnali belépéssel az alábbi szakterületekről: ORFK akciócsoport, kommandós, kábítószer. 06 (84) 368-679, 9–16 óráig. (123139/1T)

Budapesti élelmiszer-üzleteinkbe *szakképzett vezetőt és helyetteseket* azonnali belépéssel felveszünk.
Bérezés megállapodás szerint.
Jelentkezés a Bicske és Környéke Áfész kereskedelmi osztályán, munkanapokon telefonon, fél 8-tól 16 óráig.
Bicske, Kossuth tér 8.
Tel.: (22) 350-467, (22) 350-399, Pajor Istvánnál.

☎ **Bentlakásos személy- és vagyonvédelmi tanfolyam indul,** március 30-tól, tanfolyam után azonnali munkalehetőséggel. Díja: 18 000 Ft (oktatás, szállás, étkezés). **Továbbá kirendeltségvezetőt keresünk** az ország minden nagyobb városából azonnali belépéssel. 06 (84) 368-679, 9–16 óráig. (123140/1T)

Büfébe eladókat keresünk. 183-5300. (221597/1K)

Zuglói Aszpik hidegkonyha szakácsot felvesz. 163-1067. (221598/1K)

DIPLOMÁS külkereskedő 25 éves gyakorlattal, német-, angol-, spanyol-, orosznyelv-vizsgákkal állást változtatna. Tel.: 135-4927. (220925/1K)

AUTÓKAROSSZÉRIA átalakításához tervezőmérnököt keresünk. Fizetés eseti megbízás alapján. 215-4924. (221387/2K)

Felvételre keresünk szövegszerkesztői ismeretekkel rendelkező gépírónőt. Jelentkezni lehet: a BÁV Rt. munka-, személy- és bérügyi osztályán: 1092 Budapest, Kinizsi u. 12. Telefon: 218-6741.

Üzletkötői tanfolyam külföldi előadóval. A munkanélkülieket a Munkaügyi Központ egyéni elbírálás alapján támogatja. **Svédinfo Kft.,** Bp. XIV., Thököly út 53. Tel.: 251-1770, 251-1968.

A Nagyoroszi–Horpács községek önkormányzatai pályázatot hirdetnek körjegyzői munkakör betöltésére. **A pályázat feltételei:** szakirányú végzettséget igazoló okirat (másolat), szakmai önéletrajz, legalább 4 éves államigazgatási gyakorlat, erkölcsi bizonyítvány. A pályázat elbírálásának határideje a beérkezést követő 30 napon belül. A pályázatot benyújtani és személyesen érdeklődni a nagyoroszi polgármesternél lehet. Cím: Polgármesteri Hivatal, 2645 Nagyoroszi, Felszabadulás u. 1. Tel.: (35) 374-001.

A Salgótarjáni Síküvegfeldolgozó Kft. magyarországi értékesítési hálózatának fejlesztéséhez **üzletkötő munkatársakat keres. Feladat**: a SALGÓ-SÍK Kft. által gyártott és forgalmazott termékek: hő- és hangszigetelő üveg, biztonsági üveg, jégvirágos üveg, mattírozott üveg, kazettaüveg, egyéb építészeti üvegek, THERWOOLIN termékek, nyílászárók értékesítése, új vevőkör kialakítása. Üzletkötőinket tiszta jutalékos rendszerben kívánjuk foglalkoztatni. **Jelentkezés:** a pályázatot írásban kell benyújtani 1995. március 30-ig. **Címünk:** SALGÓ-SÍK Kft., 3104 Salgótarján, Budapesti út 29. Tel.: (32) 311-316. A jelentkezőket írásban fogjuk értesíteni pályázatuk elbírálásáról.

☎ **Az NN Magyarországi Biztosító Rt.** Krisztinavárosi igazgatósága keres biztosítási és befektetési tanácsadókat üzleti igazgatójelölteket és menedzserasszisztenseket. Jelentkezni lehet: 187-0109 telefonszámon. (123291/1T)

☎ **MLM-struktúravezetők jelentkezését** várom. 06 (60) 321-794. (123314/1T)

☎ **Akar változtatni?** 06 (60) 321-794. (123315/1T)

BELVÁROSI pénzintézeti fiók banki gyakorlattal *JOGTANÁCSOST* keres.
Pályázatok szakmai önéletrajzzal:
1370 Bp., Pf. 320.

☎ **Határozott, jó fellépésű,** érettségizett, 45 év alatti munkatársat mellékállásba felveszek. Jelentkezés csak ma, 8–16 óráig: (76) 490-897. (123318/1T)

☎ **Takarítókat** keresünk. Jelentkezés a megjelenés napján este 6 órakor, a P. Dussmann Kft.-nél (Budapest VIII., Rákóczi út 1–3. VI. emelet). (123324/1H)

Amer Nielsen Research
Nemzetközi piackutató és marketing-tanácsadó cég
piaci pozíciójának növekedése eredményeként
számítógépes programok menedzsere *munkatársat keres.*

Műszaki felsőfokú végzettségű, DOS- és Windows-ismeretekkel, többéves gyakorlattal rendelkező, angolul beszélő munkatársat keresünk.

Kérjük, hogy magyar és angol nyelvű szakmai önéletrajzukat bizonyítványmásolatokkal és fényképpel együtt a hirdetés megjelenését követő 1 héten belül az alábbi címre küldjék:

Amer Nielsen Research, 1137 Budapest, R. Wallenberg u. 4. II. em., Michalis Christou (telefon: 111-3811, 111-4854)

Közlemények, információk

Utazás

KLASSZIKUS GÖRÖG körutazás nyaralással, 10 nap, félpanzióval, 29 900-tól 33 900-ig. Párizs Tours, Jókai tér 7., 269-2500, 269-2510. (219355/1K)

Nyaraljon az olasz tengerparton, Lignano apartmanházaiban. Nagy választék, kedvező árak. TOPTOUR, 1051 Budapest, Nádor u. 26. Tel.: 131-6194. (219931/1H)

☎ **A BUDAPEST TOURIST RT. legújabb ajánlatai! MEGJELENT BELFÖLDI ÉS KÜLFÖLDI PROGRAMFÜZETÜNK! Nyári előzetes: Nizza:** utazás egyénileg, már 34 490 Ft-tól. **Málta:** repülővel, félpanzióval, már 54 480 Ft-tól. **Ciprus:** repülővel, reggelivel, már 54 490 Ft-tól. **AZ UTAZÁS '95. KIÁLLÍTÁS UTÁN márc. 26-ig 8–10 SZÁZALÉK KEDVEZMÉNY! HÚSVÉTI AJÁNLATAINKBÓL: Dél-Lengyelország:** busszal, félpanzióval, április 14–18-ig, 15 290 Ft. Jelentkezés, információ a **BUDAPEST TOURIST RT.** Déli (155-7057) és Pataki (262-1456) irodáiban és valamennyi irodájában, vidéken is (Győr, Sopron, Eger, Debrecen)! (121692/7H)

☎ **14 személyes mikrobuszok** rendelésre. Tel.: 165-7980. (119871/8T)

ATLASZ, ATLASZ! Válasszon 1995. évi ajánlatainkból! Minden héten: Dél-Spanyolország, Málta, Korfu, Kanári-szigetek, Ligur-tengerpart, Horvátország repülővel és egyénileg. Körutazások: Korea, Sri Lanka, Norvégia, Ausztrália, Új-Zéland, Brazília, Amerika. **Március 31-ig 10 százalékkal olcsóbban! ATLASZ Utazási Iroda:** Budapest, Teréz krt. 43. (Hotel Béke), nyitva 8–19 óráig. Tel.: 219-1798, 131-1102, 132-3300/132, 134, 435-ös mellék.

MÜNCHEN 3500, Párizs 18 950, Róma 19 500 Ft, olasz, spanyol, görög apartmanok. Autóbusz-rendelés. Csaba Tours: 133-6791. (220918/1K)

☎ **Bécs, Tarvisio:** hetente. Nyári programok széles választékban! Jetliner, 112-6303, 111-8491. (122521/2H)

☎ **AUTÓBUSZ-RENDELÉS, mikrobusz-bérlet:** 132-1997, 132-2996. (120993/11T)

MALLORCA, IBIZA, TUNÉZIA! Megjelent a Riviera Travel programfüzete, a forintleértékelés ellenére változatlan árakkal, sőt ha március 31-ig a teljes összeget befizeti, garantáljuk hogy Önt újabb emelés nem érintheti. Minden ajánlatunk megtekinthető videófelvételen. Jelentkezés RIVIERA TRAVEL, cím: 1051 Bp., Arany J. u. 15. Tel.: 269-1606, 269-4085, 269-4086. Fax: 269-1607.

☎ **München, Stuttgart, Mannheim** mikrobusszal. Telefon: (72) 325-020. (122236/3T)

Üdüljön a tavaszi szünetben ingyen Zakopanéban (visszanyerheti a befizetett összeget). Ha nem ilyen szerencsés, akkor is változatlan áron, 7900 Ft-tól április 5–9. között szállást, félpanziót, programot élvezhet, gyerekeknek kedvezmény! Jelentkezés, felvilágosítás: ORBIS Budapest, 1051 Vörösmarty tér 6. Telefon: 117-0532, fax: 117-1474.

IBIZA + MALLORCA! Rendkívüli ajánlat, először Magyarországon, 1 hét Mallorca +1 hét Ibiza, júniustól szeptemberig minden vasárnap, 3 csillagos szállodákban, félpanzióval. Jelentkezés: RIVIERA TRAVEL Budapest V. kerület, Arany János utca 15. Tel.: 269-1606, 269-4085 Fax: 269-1607.

☎ **A legjobb** utazási irodák teljes kínálata egy helyen az EUROGUIDE Kft-nél. Cím: 1075 Budapest, Madách u. 11. Telefon: 322-3412, 342-3549. Ajánlatainkból: olasz, spanyol, görög szállodai és apartmanos üdülések óriási választékban. Húsvét Mallorcán: április 13–17., repülőgéppel, szállodában, félpanzióval: 34 800 Ft-tól. Szicília: üdülések, körutazások május 20-tól október 7-ig. (123448/1H)

☎ **1 HÉT TAVASZI SZÜNET** az Alpokban április 1-jétől 11 975 Ft-tól. MAKROVILÁG: 215-0636. (123466/1T)

Tanfolyam

INTENZÍV nyelvtanfolyamok! 112-0290. (216047/1K)

G & G Nyelviskola: 118-8069. (47864/1K)

☎ **SZEREZZEN KÖZGAZDÁSZ SZAKMÁT!** A Hunfalvy János Külkereskedelmi és Közgazdasági Szakközépiskola dolgozók tagozata (I., Ponty u. 3.) felvételt hirdet az 1995–1996-os tanévre: 4 éves képzési időtől a számviteli-gazdálkodási ágazatra, a levelező tagozaton; a tanítás hetente két napon történik. Az oktatás önköltséges, az osztályokat a jelentkezők létszámának függvényében indítjuk. Jelentkezés munkanapokon 14–20 óráig, pénteken 18 óráig: telefonon csak délután: 201-0170. (121802/1H)

HANGOSÍTÓI (színház, zenekar és stúdió) szakképesítő tanfolyamot indítunk áprilisban. Tandíj: 29 000 Ft. Jelentkezés: Magyar Iparszövetség Oktatási Központ, 141-5529, 141-5570/147, Székely Zsolt.

☎ **Angolnyelv-tanfolyamok** kezdőtől nyelvvizsga-előkészítőig, délelőtt, délután, szombat délelőtt. Oktatási helyszínek: II., Frankel Leó út 114.; II., Pitypang u. 17.; II., Keleti Károly u. 22. 7 hét: 5900 Ft. **Beiratkozás** minden helyszínre, március 20–23-ig, 16–19 óráig: II., Keleti Károly u. 22. Tel.: 115-2123, 14 órától. **Lingvárium Bt.** (123011/2T)

☎ **OLCSÓ TENISZTANFOLYAM GYERMEKEKNEK** (4–14 évesig): 175-6163. (119680/19T)

LAKBERENDEZŐ, LAKBERENDEZÉSICIKK-ELADÓ és REKLÁMGRAFIKUS, RAJZOLÓTANFOLYAMOK. Jelentkezés: Magyar Iparszövetség Oktatási Központ, 141-5529, 122-8025.

IRODAI ÜGYINTÉZŐI (titkári) IRODAVEZETŐI (menedzserasszisztensi) és ALAPFOKÚ GÉPÍRÓI, SZÖVEGSZERKESZTŐI tanfolyamokat indítunk. Jelentkezés: Magyar Iparszövetség Oktatási Központ, 141-5570/292, 277; 122-8025. Munkanélküli hallgatóink a Munkaügyi Központ támogatását igényelhetik.

☎ **A Szabóky Adolf Műszaki Szakközépiskola és Szakmunkásképző** (IX., Soroksári út 75.) számítógép-kezelő és szoftverüzemeltető szakközépiskolai (4 éves) képzésre **felvételt** hirdet 8 általános iskolát végzett tanulók számára. A jelentkezés feltétele: legalább közepes eredményű iskolai bizonyítvány. Jelentkezés: az iskola titkárságán, április 20-ig. (123303/1T)

☎ **Szövegszerkesztő tanfolyam indul** a Belvárosban. Jelentkezni lehet: V., Sütő u. 1., vagy a 168-6873, 06 (20) 350-233-as telefonszámon. (123308/1T)

100 ÓRÁS GÉPÍRÓTANFOLYAMOT indít az Ady Endre Művelődési Központ (Bp. IV., Tavasz u. 4., a 3-as metró újpesti végállomásánál) március 28-án, 17 órakor. Foglalkozások: kedden és csütörtökön 17-től 19 óráig. Részvételi díj: 6500 Ft. Jelentkezés és bővebb felvilágosítás a művelődési központ információjánál. Telefon: 169-6481; 169-3533.

Egyéb

A Nyugat-Pest Megyei Élelmiszer-kereskedelmi Részvénytársaság igazgatósága értesíti tisztelt részvényeseit, hogy a társaság közgyűlését 1995. április 21-én 9 órakor tartja a társaság székhelyén (Budapest V., Kossuth L u. 2/a. II. em. 9. sz. alatti helyiségében). Napirend: 1. Az igazgatóság beszámolója az 1994. évi üzleti tevékenységről, indítvány az eredmény felosztására. 2. A felügyelőbizottság jelentése a számadás, a mérleg és az eredményfelosztási indítvány megvizsgálásáról. 3. A könyvvizsgáló jelentése. 4. Az 1994. évi mérleg jóváhagyása, osztalék megállapítása. 5. Tisztségviselők újraválasztása, díjazásuk megállapítása. 6. Az alapító okirat, valamint az igazgatóság ügyrendjének módosítása. 7. A társaság vezető állású dolgozói munkaszerződésének jóváhagyása. NYÉK Rt. igazgatósága.

Az ÉSZAK-DUNÁNTÚLI MÉH Nyersanyaghasznosító Rt. (Győr, Bartók B. u. 4.) igazgatósága értesíti tisztelt részvényeseit, hogy az **évi rendes közgyűlését** 1995. április 21-én (pénteken) 9 órakor tartja a RÁBA Szálloda Duna különtermében (9021 Győr, Árpád u. 34. sz.). **A közgyűlés napirendje:** 1. Az igazgatóság jelentése az 1994. évi üzleti tevékenységről. 2. Az igazgatóság évi számadása, indítványa az 1994. évi eredmény felosztására, az osztalék megállapítására. 3. A FEB jelentése a számadás, a mérleg és az eredményfelosztási indítvány megvizsgálásáról. 4. A könyvvizsgáló jelentése. 5. Az 1995. évi üzleti terv elfogadása. 6. Az igazgatóság és a felügyelőbizottság tagjai tiszteletdíjának megállapítása, a könyvvizsgálói díj meghatározása. 7. A vezérigazgató díjazásának megállapítása. 8. Az alapító okirat módosítása. A névre szóló részvények tulajdonosai külön meghívót kapnak. A regisztrálás miatt kérjük, hogy a közgyűlés helyszínén egy órával korábban (8 órakor) megjelenni szíveskedjenek. ÉD MÉH Rt. igazgatósága.

☎ **Újszász Nagyközség Önkormányzatának földkiadóbizottsága** 1995. március 30-án (csütörtökön), 9 órakor az újszászi Művelődési Ház nagytermében a föld kiadása és helyének meghatározása céljából NYILVÁNOS SORSOLÁST TART, amelyre ezúton meghívja az érintett földtulajdonosokat. (123134/1H)

RÉSZVÉNYTÁRSASÁGI KÖZGYŰLÉS ÖSSZEHÍVÁSA! A Sárisápi AGRO-TECHNO Rt. igazgatósága az alapszabály VII. fejezet 3. pontja alapján 1995. április 22-én 15 órára a sárisápi művelődési ház (Sárisáp, Malom u.). Napirendi pontok: 1. Az igazgatóság jelentése a társaság előző üzleti évben kifejtett tevékenységéről, az ügyvezetésről, a társaság vagyoni helyzetéről és üzletpolitikájáról. 2. A felügyelőbizottság jelentése az éves mérleg és vagyonkimutatás megvizsgálása tárgyában. 3. A könyvvizsgáló jelentése az éves mérlegről és vagyonkimutatásról. 4. Az 1994. évi mérleg megállapítása. 5. Az igazgatóság 1995. évi üzletpolitikai javaslata. 6. Alapszabály-módosítás. 7. Tisztségviselők választása (igazgatóság, felügyelőbizottság, könyvvizsgáló). 8. Tisztségviselők díjazásának megállapítása. A részvénytulajdonosokat 10 000 Ft névértékű részvény után 1 szavazat illeti meg. A szavazás nyíltan, szavazólappal történik. Amennyiben a közgyűlés a meghirdetett időponthoz képest 30 percen belül nem határozatképes, úgy azt az igazgatóság ezúton, változatlan napirendi pontokkal, ugyanezen a napon, 10 órai időpontra összehívja, amely a megjelentek számára tekintet nélkül határozatképesnek minősül. A részvényeseket meghatalmazott is képviselheti, a meghatalmazást közokirat vagy teljes bizonyító erejű magánokirat (két tanú előtt tett nyilatkozat) formájában kell benyújtani a közgyűlés megtartására kitűzött időpont előtt legalább 30 perccel. Az igazgatóság a részvényeseket és a nyilvánosságot a Gt. 268 paragrafus (3) bekezdés alapján a társaság gazdasági-pénzügyi helyzetére vonatkozó alábbi adatok közzétételével tájékoztatja: Az 1994. évi mérlegbeszámoló főbb adatai: a mérleg eszközeinek és forrásainak összege: 603 399 000 Ft, az adózott eredmény: –39 694 000 Ft. A felügyelőbizottság az igazgatóság közgyűlési előterjesztését elfogadó ajánlással támogatja. SÁRISÁPI AGRO-TECHNO Rt. IGAZGATÓSÁGA.

☎ **Hogyan fogyhat könnyen?** 06 (60) 321-794. (123313/1T)

☎ **Beruházás nélkül megkezdheti** új, vagy bővítheti meglévő kisvállalkozását. Azonnali megtérülés, 60–180 százalék nyereség. Indulóhitel-támogatás 140 forinttal felbélyegzett C4 válaszborítékot kérünk. Officeprint Vállalkozásszervező Iroda, 1630 Budapest, Pf. 14. Fax/üzenetrögzítő.: 271-3098. (122552/3H)

A STYL Szolgáltató és Kereskedelmi Részvénytársaság (Tatabánya, Komáromi út 16.) igazgatósága ezúton értesíti részvényeseit, hogy a társaság közgyűlését **1995. április 22-én 14 órára** hívja össze. **A közgyűlés helye:** K.P.V.D.SZ. Művelődési Ház Tatabánya, Kós K. u. 17. **A közgyűlés napirendje:** 1. Az igazgatóság beszámolója az 1994. évi gazdálkodásról, a mérlegről és javaslat az eredmény felosztására. 2. A felügyelőbizottság jelentése. 3. A könyvvizsgáló jelentése. 4. Határozathozatal az 1–3. napirendi pontokban szereplő kérdésekről. A közgyűlésen való részvétel és szavazás feltétele, hogy a bemutatóra szóló részvényeket, vagy azok letéti igazolását a hirdetmény megjelenése után, de legkésőbb a közgyűlést megelőző két munkanappal, tehát 1995. április 20-ig a társaság székhelyén a titkárságon letétbe helyezzék. A letétbe helyezéssel egy időben vehetik át a szavazójegyeket. A szavazati jog személyesen, vagy meghatalmazott útján gyakorolható. A meghatalmazásra az alapszabály rendelkezései az irányadóak. Amennyiben a közgyűlés a fenti időponthoz képest 30 percen belül nem határozatképes, úgy a második közgyűlést változatlan napirenddel 1995. április 22-én 15 órára a K.P.V.D.SZ. Művelődési Ház nagytermében hívja össze az igazgatóság, és ez a közgyűlés az eredeti napirenden szereplő ügyekben a megjelentek számára tekintet nélkül határozatképes. Az igazgatóság.

MEGHÍVÓ! A SUOMA Lízing és Pénzügyi Rt. igazgatósága 1995. április 26. napjának de. 10 órájára a Budapest II., Budakeszi út 51. szám alatti székhelyre közgyűlést hív össze az alábbi napirenddel: 1. Az igazgatóság jelentése az 1994. évi gazdálkodásról és a gazdasági tevékenységről. Az 1994. évi mérleg, az eredménykimutatás és az eredményfelosztási javaslat előterjesztése. 2. A felügyelőbizottság beszámolója az igazgatóság 1994. évi jelentéséről, a mérlegről, az eredménykimutatásról és az eredményfelosztási javaslatról. 3. A könyvvizsgáló beszámolója az 1994. évi gazdálkodásról. 4. A társaság 1994. évi mérlegének megállapítása és a nyereség felosztása. 5. Tisztségviselők, könyvvizsgáló díjazásának megállapítása. 6. Egyebek. A részvényeseket részvényeik minden 10 000 Ft-ja után egy szavazat illeti meg. A részvényes a jogait a közgyűlésen személyesen vagy meghatalmazottja útján gyakorolhatja. A részvényesek a szavazásra jogosító okiratot a letéti igazolás bevonása után vehetik át az igazgatóságtól a közgyűlés megkezdése előtt 1 órával. SUOMA Lízing és Pénzügyi Rt.

A BÁCSKA Kereskedelmi Részvénytársaság igazgatósága értesíti tisztelt részvényeseit, hogy a társaság **1995. április 24-én 11 órakor tartja évi rendes közgyűlését. A közgyűlés helye:** az rt. székhelye, Baja, Jelky tér 10. tanácsterem. **A közgyűlés napirendje:** 1. Az igazgatóság jelentése az ügyvezetésről, indítványa az eredmény felosztására, az osztalék megállapítására. 2. A felügyelőbizottság jelentése az 1994. évi gazdálkodásról. 3. A könyvvizsgáló jelentése az 1994. évi gazdálkodásról. 4. Az 1994. évi mérleg megállapítása, az eredmény felosztása és az osztalék megállapítása. 5. A társaság 1995. évi üzletpolitikájának előterjesztése és jóváhagyása. 6. Munkavállalói kivásárlás helyzete és a privatizáció gyorsítása. 7. Alapszabály-módosítás. 8. Személyi kérdések, az igazgató munkaszerződésének módosítása. 9. Tisztségviselők tiszteletdíjának megállapítása. 10. Egyéb (indítványok). A közgyűlésen való részvétel feltétele, hogy a bemutatóra szóló részvények tulajdonosai a részvényeiket és az osztalékszelvényeiket a közgyűlés napján 9.30 óráig bemutassák az rt. székhelyén. A névre szóló részvények tulajdonosai külön értesítést kapnak. A közgyűlésen személyesen vagy írásos meghatalmazással lehet részt venni, a meghatalmazást a jelenléti ív aláírásakor le kell adni. Ha a közgyűlés nem határozatképes, az igazgatóság a **pótközgyűlést április 27-én 11 órára** hívja össze, változatlan napirenddel. BÁCSKA Kereskedelmi rt. igazgatósága.

A BIZALOM Vagyonvédelmi Szolgáltató Részvénytársaság tisztelettel meghívja **részvényeseit 1995. április 19-én 10 órakor, határozatképtelenség esetén 1995. április 19-én 14 órakor** tartandó KÖZGYŰLÉSÉRE. A közgyűlés helye: az rt. 1082 Budapest, Baross u. 86. mfsz. 2. szám alatti székhelye. **A közgyűlés napirendje:** 1. Az igazgatóság beszámolója az rt. 1994. évi gazdálkodásáról és a mérlegről. 2. A felügyelőbizottság jelentése az rt. 1994. évi gazdálkodásáról és az eredményfelosztási javaslatról. 3. A könyvvizsgáló jelentése az rt. 1994. éves beszámolójának megvizsgálásáról. 4. Határozathozatal az 1994. éves beszámolóval az eredmény felhasználására vonatkozó javaslattal, valamint a jelentésekkel kapcsolatban. 5. Felügyelőbizottsági tag visszahívása, új felügyelőbizottsági tag választása. 6. Egyebek. A közgyűlésen minden részvényes személyesen vagy meghatalmazottja útján vehet részt. A közgyűlésre szóló meghívót a névre szóló részvénnyel rendelkezők, valamint a felügyelőbizottsági tagok, az igazgatóság tagjai és a könyvvizsgáló közvetlenül is megkapják. A közgyűlésen az a részvényes vehet részt, aki tulajdonosi jogosultságát a közgyűlést megelőző nap 16.00 óráig részvénye letétbe helyezésével igazolja, illetőleg a névre szóló részvénytulajdonos, akinek a neve a részvénykönyvben szerepel.

☎ **Betanított** munkára férfi munkaerőt keresünk, 2-3 műszakos munkakörbe. Személyes jelentkezés: 1142 Budapest, Tahi út 95., Róna Vállalkozás. (123337/1H)

☎ **Orvosi műszerek** szaktanácsadási és szervi feladatainak ellátáshoz, legalább középfokú angolnyelv-tudású munkatársat keresünk. Telefon: 252-3007, 252-1361. (123358/1H)

☎ **Üzembiztonsági őröket** felveszünk. Feltételek: fegyvervizsga, orvosi és pszichológiai alkalmasság, 35 év alatti életkor, budapesti lakhely. Tel.: 342-6118. (123359/1H)

☎ **Gyakorlott** épület-villanyszerelőt alkalmi munkára felveszek. Telefon: 116-8506, 18 órától. (123368/1T)

☎ **Kulturált,** agilis, tárgyalóképes, érettségizett **ápolónő,** kevés némettudással, rendezett háttérrel, vállalkozói igazolvánnyal, igényes helyen munkát vállal. 262-9096. (123370/1T)

☎ **VII. kerületi munkahelyre** takarítónőt felveszünk. Jelentkezés a 183-0343-as telefonszámon. (123334/1H)

☎ **Zuglói kávézóba** szakképzett eladót keresek. 163-3515. (123373/1T)

☎ **ASPECT Kft. felvesz** kereskedelmi munkatársanak számítógépes gyakorlattal rendelkező, maximum 30 éves hölgyet vagy urat, bemutatótermünkbe, hardvare illetve software eladásra. 1136 Budapest, Hegedűs Gy. utca 7., tel.: 111-0080, 111-5068, 132-9380. (123380/1H)

Esztergályost felveszek. 06 (60) 326-710.

☎ **Középiskola felvesz** angoltanárt. Telefon: 181-1540/22. (123395/1H)

☎ **IV.** kerületi üzemi konyhába, menedzselni tudó üzletvezetőt keresünk. Tel.: 270-0999. (123400/1T)

Monor Város Önkormányzat Képviselő-testülete pályázatot hirdet **aljegyzői** állás betöltésére. Pályázati feltétel: az 1992. évi XXIII. tv. 8. paragrafus (1) bekezdés szerint. A pályázat benyújtásának határideje: a megjelenéstől számított 30 nap. Elbírálásának határideje: az 1995. májusi képviselő-testületi ülésen. A pályázatot Monor Városi Polgármesteri Hivatal jegyzőjének kell benyújtani.

☎ **Budapesti** székhelyű nemzetközi cég értelmiségi munkatársakat keres, mellékállásban is. Felvételi előjegyzés március 21-én, 9–17 óráig az 160-3611-es telefonszámon. (123382/1T)

HOGYAN HIRDETHET A NÉPSZABADSÁGBAN?

Szeretettel várjuk ügyfeleinket Közönségszolgálati Irodánkban:
1034 Budapest, Bécsi út 122–124.
Nyitva: munkanapokon 8–18 óráig
Telefon: 250-1680/380, 381, 382

KERETES HIRDETÉSEK FELADÁSA:

A megbízást előjegyezzük, a befizetendő összeget és a megjelenés dátumát írásban visszaigazoljuk. A hirdetés ellenértékének kiegyenlítése történhet átutalással, illetve készpénzzel.

Címünk:
Primus Népszabadság Média-képviseleti Kft.
1034 Budapest, Bécsi út 122–124.
Telefon: 250-1680/148, 149, 155, 156, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199-es mellék. 168-7627
Telefax: 168-9857, 188-9567

A Primus Kft. tanácsadó-üzletkötői, kérésre személyesen is felkeresik hirdetőinket. Így kívánjuk könnyebbé tenni az egyes hirdetések elhelyezését, a reklámkampányok lebonyolítását a Népszabadságban, illetve más médiumokban, reklámhordozóknál.

Termékmenedzsereink felvilágosítást adnak a Népszabadság színes mellékleteiről:

Színes behúzások: Varga Borbála Telefon: 250-1680/189, 190
TV Magazin: Pajlócz Júlia Telefon: 250-1680/189, 190
Könyvszemle: Horváth Márta Telefon: 250-1680/189, 190
KERÉKVILÁG Pyszny László Telefon: 250-1680/193, 194

APRÓHIRDETÉSEK FELADÁSA:

Budapesti felvevőhelyeink:
A Népszabadság Közönségszolgálati Irodája, 1034 Budapest, Bécsi út 122–124.,
a Hírlapkiadó Vállalat hírlapboltja, 1085 Budapest, Blaha Lujza tér 3.,
Referens Kft., 1111 Budapest, Bertalan Lajos u. 26.,
továbbá a Magyar Hirdető felvevőirodái.

Telefonos hirdetésfelvétel: 2-69-71-00
hétköznap 8–20 óráig, 20 óra után üzenetrögzítő,
szombat-vasárnap: 9–17 óráig, 17 óra után üzenetrögzítő.
Ha apróhirdetését 14 óráig *telefonon* feladja, lapunkban másnap megjelenik.
Felhívjuk tisztelt ügyfeleink figyelmét, hogy halálozással kapcsolatos hirdetés, illetve részvétnyilvánítás kizárólag személyesen adható fel.

A NÉPSZABADSÁG TERÜLETI KÉPVISELETI ÉS HIRDETÉSFELVÉTELI IRODÁI

Népszabadság Agrimédia Kft.: 3300 Eger, Trinitárius u. 2. Telefon: (36) 313-522, 411-170, fax: (36) 312-899.
3527 Miskolc, Görgey A. u. 5. Telefon/fax: (46) 411-149.
5600 Békéscsaba, Szabadság tér 1–3. Telefon/fax: (66) 443-554.
5000 Szolnok, Kossuth u.11. Telefon: (56) 371-733, 372-947, fax: (56) 372-947.
3100

Czeglédi Julia

TEXTILKIÁLLITÁS nyílt hétfőn a dunaújvárosi munkásművelődési központban. Czeglédi Júlia, Erdei Irma, Honfi Katalin és Kelemen Katalin iparművészek alkotásait október 12-ig tekinthetik meg a látogatók.

Magyar Hirlap 1979/218/9

M.D.K .

Czeglédi János

Győr-Sopron m Tv.

Sopron Szent György u. 22. sz. lakóház müemléki hely reállitása,

Müemlékvédelem 1966/1. 52.1.

Veress László I. II.
Vermes György I. II.
budafalvi Vermes Miklós I. II.
Vincze Ödön I. II.
gidófalvi Vitályos László I.
Vizi Imre I.
Vő József II.
Vörös József I. II.
Wehner Ivor I. II.
Wolkóber László I.
Zambach Károly I. II.
Zier László I.
Zimonyi Zoltán I. II.
Zoldán Ernő I.
Zombori József I. II.
Zsecseff Sztojan I.

b) *Rendkívüli hallgatók:*

— — — — — — — — — — — — — —

B) **Építészmérnöki Osztály.**

a) *Rendes hallgatók:*

Aczél Viktor I. II.
Altenstein Iván I.
Azbey Sándor I. II.
Balogh Ottó I. II.
Bánóczi Ferenc I. II.
Békássy Ádám I. II.
Bélteki József I.
Biczó Tamás I. II.
Biró Ferenc I. II.
Biró Gábor I. II.
Bittner Lajos I. II.
Cseh Béla I. II.
Czeglédi Jenő I. II.
Dezső György I. II.
Dobrovits Attila I. II.
Egyed Zoltán I.
Eidenpencz József I. II.
thurzóbányai Elischer Gyula I. II.
Feczkó István I.
Felcser László I. II.
Folly Irén I. II.
Fülep Sándor I. II.
Gajer Antal I. II.
Gankov Ganko I. II.
Gilyén Jenő I. II.
Gilyén József I.
Girardi Kornél I. II.
Győrfi Endre I. II.
Györgyi Zsolt I. II.
dabasi Halász Ervin I.
Hambardzsieff Malcsó I. II.
Harka János I. II.
Hénel Miklós I. II.
Herbacsek Mihály I. II.
Hudák Aurél I. II.
Ilieff Boriszláv I. II.
Ilosvay Lajos I.
Jancsó Gyula I. II.
pribéri Jankovich István I. II.
Jókuthy Gyula I. II.
Juhász Jenő I. II.
Kacziba Ferenc I. II.
vitéz Kántor Tibor II.
Kelemen László I.
Kemény László I. II.
nemes Keviczky Samu László I.
Király Andor I. II.
Kiss Ferenc I. II.
Klenovits Pál I. II.
Kolos Ferenc I.
Kordik László I. II.
Kotsis Iván I. II.
Kotsis Lajos I. II.
Kovács András I. II.
Kovács Ödön I. II.
Kováts Ödön I.
Körmendy Nándor I.
Krmeczky Pál I.
Lamping Ottó I.
Lechner Gyula I. II.
Lengyel József II.
Lipkay László I.
Magas Kázmér I. II.
Majoros Ferenc I. II.
Makranski László I. II.
Mangel Gyula I. II.
Mangel János I.
Marossy Ferenc I. II.
Martosi Zoltán I. II.
Messinger Géza I. II.
Mészáros László I. II.
Nádor Miklós I. II.
Nagy Ferenc I. II.
Nagy Sándor I. II.
Novotny Jenő I. II.
Pászti Károly I. II.
vitéz Paulinyi Zoltán I. II.

Payer János I. II.
Péchy József I.
Pintér István I.
Pongor Gábor I. II.
Pruscha József I. II.
Rácz Jenő I. II.
Reinitz Tibor I. II.
szörényi Reischl Péter I. II.
Resatko Endre I.
Riedlmayer Gyula I. II.
Rohrböck József I. II.
Rohringer László I. II.
Rónaszéki Andor I. II.
Sallay Imre I. II.
vitéz Sallay Róbert I.
Sándor Balázs I. II.
Schádli László II.
Schmitterer Jenő I. II.
Schramek István I.
székelyhidasi Sebestyén Gyula I. II.
Sebestyén István I. II.
Semsey Lajos I. II.
Sipos Tibor I.
Soltay Sándor I. II.
Steczowicz Marian I.
Stofkó László I. II.
Storno Ferenc I. II.
Sturm Gyula I. II.
Szabeva Donka I. II.
Szabó Tibor I. II.
Szarbinszky M. Sztefan II.
Szénerth Aladár I. II.
Szentirmay Árpád I. II.
Szentpály Árpád I. II.
Szili Sándor I.
Szolga Ferenc I. II.
Sztojanov Vaszilev Sztefan I. II.
Sztrapkovics Mátyás I. II.
Takács Gyula I. II.
Takács Lajos I. II.
Takáts Zoltán I. II.
Tantos Ferenc I.
Tarján László I.
Tarjányi Endre I. II.
Tárnok Vilmos I.
Thier-Szabó Felicia I. II.
Tóth Elemér I. II.
B. Tóth István I. II.
Tóth Kálmán I. II.
Tóth Sándor I. II.
Turjánszky Antal I. II.
Váczy-Hübschl Antal I.
Vágó Imre Péter I. II.
Vass Endre I. II.
Vidéki János II.
Windt László I. II.
Wirth Tibor I. II.
Zavaros Jenő I. II.
Zoltán László I. II.

b) *Rendkívüli hallgatók:*

Gépész- és Vegyészmérnöki kar.

A) Gépészmérnöki osztály.

a) *Rendes hallgatók:*

Aczél Zoltán I. II.
Adorján István I.
Agner Zoltán I. II.
Ágoston Károly I. II.
Albert Béla I. II.
Albert László I. II.
Albrecht Károly I. II.
Almássy György I. II.
nemes Almássy György I. II.
Alsirt Gergely I. II.
Androsits Vilmos I. II.
Angeli Jenő I. II.
Angster József I.
Arany Sándor I. II.
Arató Frigyes I.
Aszlányi József I. II.
Atlasz Pál I. II.
Attl Béla I.
Attl Tibor I.
Auerswald János I. II.
Auguszt Lajos I. II.
Avar Tibor I. II.
Babics Pál I. II.
Bacsák Nándor I. II.
Bajnok Béla I. II.
Balass Oszkár I. II.
Balaton Sándor I. II.
Balázs Andor I. II.

Ø Czegledi József

tordai farkas

l.

Ezredéveskiáll

XIII. cs. 20. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HEVES MEGYEI
NÉPÚJSÁG
1967 JUL 12

Ceglédi József

1021

„Ki mit tud"-kiállítás az AKOV fiataljainak munkáiból

Újszerű jelentkezéssel vonták magukra dolgozótársaik figyelmét a 4. számú AKÓV fiataljai: KISZ-szervezetük kezdeményezésére kiállítást rendeztek Ceglédi József, Csatlós Árpád, Kása László, Kerékgyártó Andrásné, Kelemen László, Kutnyák Géza, Pápai János, Varga I. László és Varga II. László legszebb munkáiból.

A vállalat egri, központi épületének első emeleti, lépcsőházi előterében adtak számot eddig jórészt ismeretlen hobbyjaikról, amelyek egyeseknél már úgyszólván művészi értékű alkotásban mutatkoznak.

Grafika, akvarellek, olajfestmények, ötvösremekek, üvegfonások, kézi festésű terítők, modern lakásdíszek vallanak a fiatalok kézügyességéről, jó érzékéről, nemegyszer merész fantáziájáról, egy valódi, szemre is tetszetős elektromos gitár igazolja a kivételes tehetséget. S egyúttal bizonyítják, hogy a 17—24 évesek hasznos időtöltést is találhatnak maguknak — munka után.

ADO

es megyében

— Van olyan vendégem, aki négy éve mindig visszatér. Sok vendéggel év közben is levelezünk. Jól megy nálunk a fizetővendég-szolgálat, jelenleg is a szobák 90 százaléka ki van adva. Szeretném, ha télen is többen jönnének ide, ezért is szerelünk be központi fűtést vagy rakunk cserépkályhát.

Várkonyi Gyulának, a gyöngyösi IBUSZ-kirendeltség vezetőjének is hasonló a véleménye Füredről, de már Mátraszentimréről nem. Hazánk legmagasabban fekvő községében sehogy sem tudnak közös nevezőre jutni az IBUSZ-szal.

Mátraszentimrén

Held László, ottani megbízottal beszélgettünk.

— Kevés vendéget küld az IBUSZ. Emiatt erre nem várhatunk. Mindenki örül, ha kiadhatja a szobáját. Sokszor megtörténik, hogy az IBUSZ Pestről küld egy vendéget, egy általa meghatározott szobába, de azt már kiadták. Ekkor kezdődnek a bonyodalmak. Több mint tíz évig úgy volt, hogy az IBUSZ-központ le-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

TEXTILÉLET

1972 JUN 17

Czeglédi Júlia textil-
tervező

1021

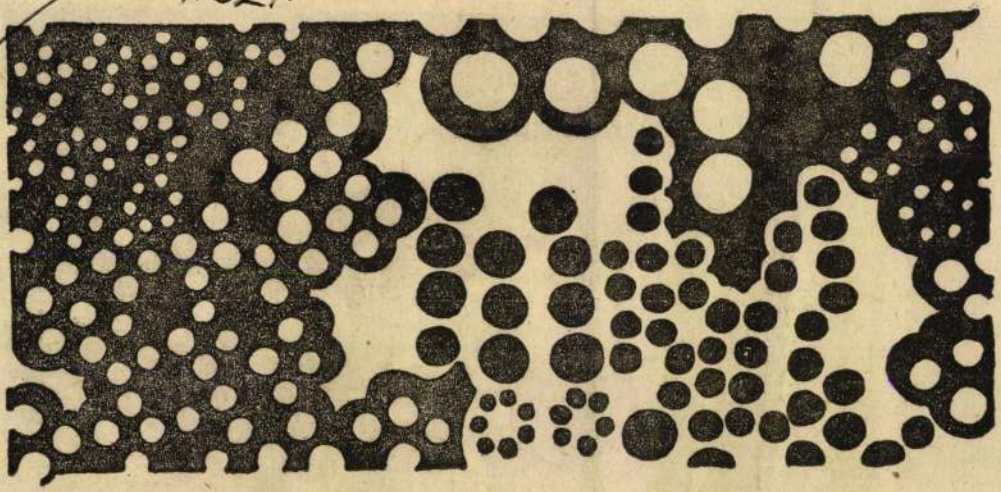

Czeglédi Júlia a textiltervezők legfiatalabb korosztályához tartozik. Ezzel a tervével a legutóbbi pályázaton II. díjat nyert.

Czeglédi Julia

A Duna galériában állitott ki

Magyar Hirla

Wagner: Iparmüvész

...csak *Csete Ildikó* folklórformájú, fűzős falapocskái, *Kertész Éva* fából, *Kabay Adrienne* műanyagból tervezett dobozos építőjátékot, amelyek a kombinálókészséget és a kézügyességet egyaránt fejlesztik.

Említsünk meg még ízelítőül egy olyan kiállítási sarkot, amely — minden valószínűség szerint — felnőttnek és gyereknek egyaránt örömöt szerezhet. *Czeglédi Júlia* nyomott mintájú, vörös-kék-fehér színösszeállítású *gyerekszoba-garnitúrájára* gondolunk, amelyben az ablaksötétítőtől az ágytakaróig és a kispárnákig, az átrendezhető falidísztől a köténykéig és a zsebkendőig sok mindent megtalálhat együtt — *teljes szín- és formaharmóniában* — a tárlatlátogató.

CZEGLÉDY JÚLIA

A Pamutkikészítőgyár fiatal textiltervezőinek kiállításán szerepel. A Désy Huber rajzszakkör tagja. A Fővárosi Művelődési Házban többször szerepeltek rajzai.

„Textilterv" repr.

Vincze Dóra: Bemutatkozás.

Textilélet, 1971. nov. 20.

Czeglédi Julia

Közös tárlaton vett részt Ny regyházán.

Magyar Hirlap 1986/2/1o/12

Czeglédi Júlia tervező 1)

A Pamutnyomóipari Váll. és az Ipar-
művészeti Tanács a nyomott textíliák
tervezésére 1972-re pályázatot hirde-
tett, melyen munkája pályadíjat nyert.
A legfiatalabb generációhoz tartozik.

Vincze Dóra: A siker a legjobb ihlető

Textilélet, 1972. jún. 17.

Czeglédi Júlia tervező 2). Folytatás:
a Képművészeti Múzeum Afrika - és óceáni kiállításán kapta megjaz élményt ahhoz a művéhez, amellyel a második díjat elnyerte. A motívum ritmusa geometrikus, egy szint alkalmazott.

Vincze Dóra: A siker a legjobb ihlető.
Textilélet, 1972. jún. 17.

Czeglédi Júlia, gyarmúvén textilmúvén

L: Polgár Csaba

Torday Aliz: Hintóvik a mélyben

2

Esti Hirlap, Bp. 1980. dec. 8.

Czeglédi Júlia, Textilkerező

L: Aradi Rudolf

– : Hír 8.

Nyugalmazság, Bp. 1981 okt. 15

Czeglédi Julia

Kóródi Gabriella az angyalföldi József Attila Művelődési Házban március 10.-ig,
Kelemen Károly a miskolci Molnár Béla Ifjuságí Házban március 6.-ig,
Váczy J. Tamás az Ikarus Galériában március 4.-ig,
Budahelyi Tibor, Huber András és Pantl Mihály a Csepel Művek Munkásotthonában febr. 29.-ig,
Szüts Miklós a Studió Galériában febr. 24.-ig szerepel müveivel.
Czeglédi Julia, Erdei Irma, Honfi Katalin és Kelemen Katalin textiltervezők kiállitása a nyiregyházi Művelődési Központban március 2.-ig,
Antal András és Szöllősi Mária iparmüvészek kiállitása a balassagyarmati Horváth Endre Galériában február 29.-ig,
Örsi Imre naiv müvész emlékkiállitása a Karcagi Galériában febr. 24.-ig tart nyitva.

Élet és Irodalom, Bp.1980. febr. 16. XXIV.évf. 7. sz. 8. lap.

CZEGLÉDI JÚLIA

textiltervező iparművész

A Magyar Iparművészeti Főiskola textil szakán 1977-ben, kézifestő és nyomottanyagtervező diplomát kaptam. Szabadfoglalkozású iparművészként tervezéssel és kivitelezéssel foglalkozom. Munkám során a kézifestést és a filmnyomást egyaránt alkalmazom. Textileket lakásokba és középületekbe egyaránt készítek.

MEGVALÓSULT MUNKÁIM: Szántód, Panoráma SZOT-üdülő (2×3 m falikép vegyestechnikával);
Budapest, Hotel Wien (étterem és előcsarnok nyomott függönyei);
Budapest, Krumplis Fáni étterem, a Várban és a Boráros téren (nyomott függönyök);
Csopak, MOGURT-üdülő (függönyök, faliképek – vegyes technika);
Hédervár, Kastély Alkotóház (falikárpit, függönyök);
Hungarofruct székház (falikárpit, függönyök);
Csepel Művek, igazgatói irodák (falikárpit).

ÁLLAMI VÁSÁRLÁSON MEGVÁSÁROLT MUNKÁIM: Lángok fehéren-feketén I–II. – Savaria Múzeum tulajdona; Krumplis Fáni arculatterv – Iparművészeti Múzeum tulajdona.

DÍJAIM: Fiatal Iparművészek, pályázat, II. díj, 1978.
VIT pályázat, II. díj, 1985.
Fiatal Iparművészek Stúdiója I. kiállítása, SZOT-díj és Fővárosi Tanács díj, 1985.
Fiatal Iparművészek Stúdiója II. kiállítása OMFB-díj, 1987.

1977 óta veszek részt egyéni és csoportos kiállításokon, pályázatokon: Magyar Nemzeti Galéria, Műcsarnok, Vigadó Galéria, Duna Galéria, Bartók 32 Galéria, Ernst Múzeum, Szombathelyi Textil Biennálé, a Képcsarnok budapesti és vidéki galériái. Külföldön: USA, Kanada, NDK, Bulgária, Csehszlovákia.

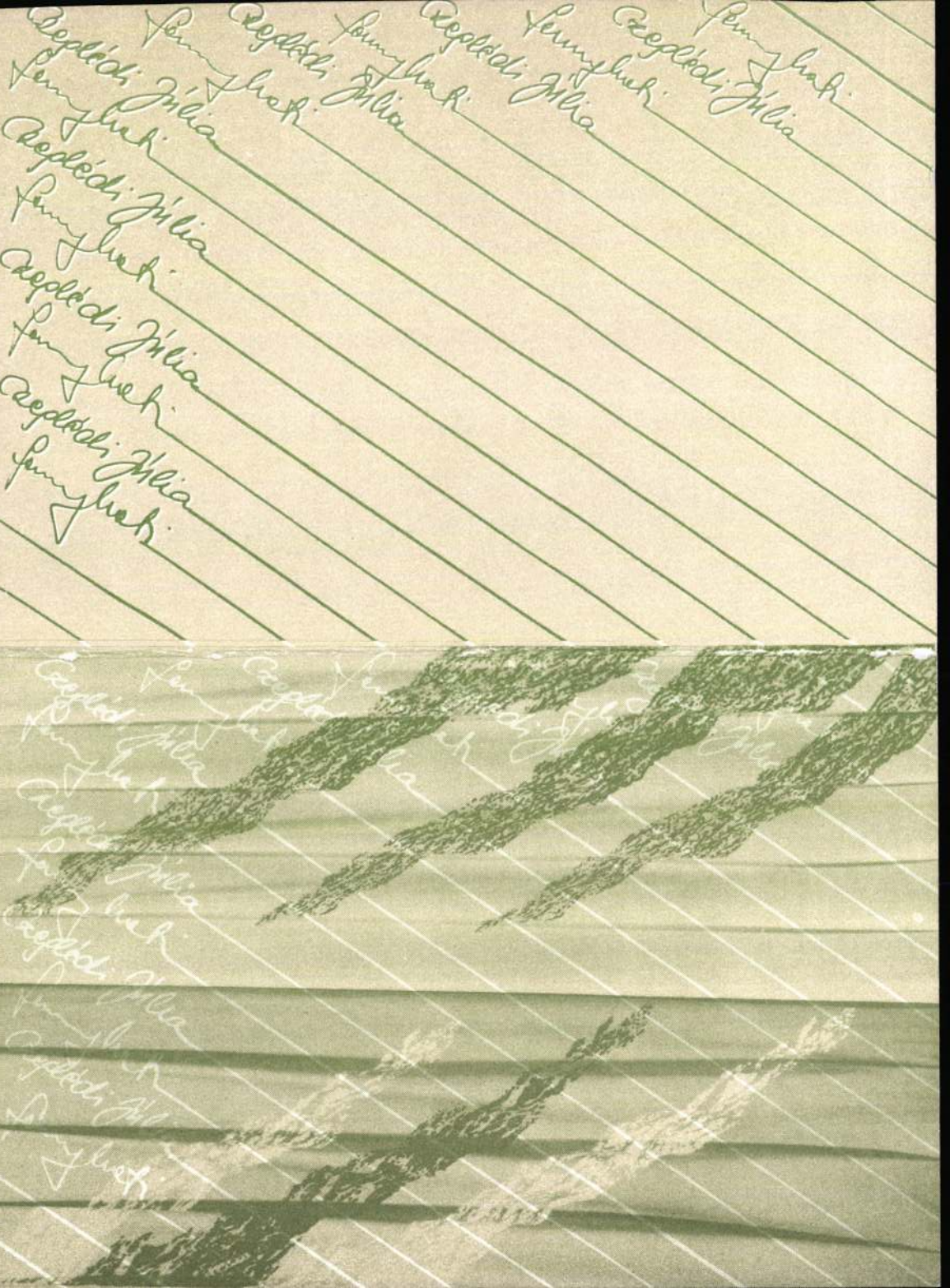

Fenyhati
Czeglédi Júlia
Fenyhati
Czeglédi Júlia
Fenyhati
Czeglédi Júlia
Fenyhati
Czeglédi Júlia
Fenyhati
Czeglédi Júlia
Fenyhati
Czeglédi Júlia
Fenyhati
Czeglédi Júlia
Fenyhati
Czeglédi Júlia
Fenyhati

Czeglédi Júlia

1021 iparművész

1980.XII.4.Kossuth 18.25/SzLmé/

Esti,Magazin.

-Elegendő áru,kevés ujdonság,idézem egy másfél hónappal ezelőtti tudósitás cimét,amely a karácsonyi játékvásár kinálatáról számolt be.Pedig ,hogy vannak...

-...mondja el gondolatait.

-Amikor mondtam,hogy hová,barátaim legyintettek,noképzelem mennyiért áruljak majd ezeket az iparmüvészeti játékokat mondták.Nos 200-300 forint körüli átlagos.De volt ott 30-ért és 500 forintért is,bábuk,fémállatkák,modern müanyag, indián fejdiszek,filcállatkák,falikép gyerekeknek.Magakad rajtuk az ember szeme,és aztán sokallja a 300 forintot érte.Amit pedig ol hamar,oly könnyedén kiad a játéküzletben egy gyorsan elromló irányitható tucatautóért.Valójában mi, és nem mennyi,mi az értéke a szépnek?Vajon megér-e egy napsárga posztó vizicsikó 101 forintot?Hiszen csak rongy az egész.Ironikusan persze és egy kicsit szomorun teszem fel ezeket a kérdéseket.De ha erről gondolnánk tovább ak kor ez az ut igen messzire vezetne,vagy pedig ez a kicsi kiállitás,ez másik irányba is kicsit elgondoltatja az embert.Volt ott például egy gyermekpárna,tájkép piros,fehér, kékben,talán a legszebb darab volt.Miért is nem létezik ilyesféle ,mint tömegcikk.Nézzük csak,az a párna 459 forint, igy hogy ezt iparmüvész tervezte,készitette és varrta.Igy, hogy rajta van a forgalmazó Iparmüvészeti Vállalat magas adója.Sok ez igy.De,kérdezik a müvészek,miért kell minden egyes darabot önekik megvarrniuk?Miért nem elég ha megtervezik,megvarrják egyszer,és elöskészitik egyszer,a többi ezután már betanitott munka lehetne.Vagy az Iparmüvészeti Vállalat foglalkoztathatná,akár a GYES-en lévő kismamákat, akár más bedolgozókat,vagy ha az ugynevezett kettes kategóriáju a munka,a játék,vagy a szőttes,akkor ez azt jelenti,hogy nagyobb szériában készitheti el maga a tervező jelenleg,de miért nem például a Centrum,vagy a SKÁLA Áruház egy részlege. Akkor már nem kellene,hogy 456 forintba kerüljön,hiszen szalagszerüen nem nagy munka az.Persze nehogy félreértés essék, nem mondom én azt,hogy dugig legyenek a boltok,iparmüvészeti játékokkal.Azért sem,mert kevesebb az örőm abban,ami minden kirakatból visszaköszön.No de nincs annál bosszantóbb amikor egy-egy szerencsére egyre sürübben rendezett kiállitáson megcsodáljuk tervezőink izlését,leleményét,gyögyörködünk a használati tárgyak szépségében.Büszén megállapitjuk hogy olyanok,sőt még különbek is talán,mint a külföldön látott vagy magazinokból kiirigyelt szuperjátékok,vagy disztárgyak,berendezések,autók stb.És eltünnek,soha nem látjuk viszont semmilyen formában sem azokat.Talán éppen ezek a vendégkönyvekben is regisztrált mérgelődések késztették a kiállitás rendezőit,ezek a Müvészeti Alap és az Iparmüvészeti Vállalat,hogy árusitsanak is itt ezen a ma nyiló kiállitáson. És talán a fiatal iparmüvészek Czeglédi Julia,Süly Erzsébet,

vagy Muhai Csilla sem bánják,hogy ezuttal nem egyet,hanem 10-20 darabot varrniuk,ragasztaniuk,festeniük ugyanabból. De ezek a szónok mindjárt azt is jelzik,hogy nem nagy vásárról van szó.Inkább figyelem felkeltés volt a cél.Mellesleg az ujságirók figyelmét,mindenesetre felkeltette ez a kiállitás.Amit a mostani meditáció is bizonyit.Hogy más, szép,sztétikus disztárgyakat is kinálnak azt azért nem emlitettem,merthárom számjegyü összegekért,felnőtteknek nem tul nehéz ajándékot vála ztani.De vajon mikor lehet kevés pénzért,20-30 forintért,kapni valamit.Kicsi,kedves tárgyat,nem egy ócska bóvlit,hanem egy kis ötletest,olyant mint például a posztológy ezen a kiállitáson.25 forintért.

CZEGLÉDI Júlia
#tervező

Magyar Iparművészet
2003/4.

34. old.

csereértéket produkálni /kivéve
leneket, betegeket
veset termel és azt a keveset
munkát szervező és munkalehető
javak szükös volta az oka. - E
tudással és ezzel a szervezett
szervezetre, a munka, a felada
tudatának szervezetére gondolo
jobban elosztani. -

Ha figyelmesen elolvassa a lev
esztendős harcban állok a körn
tudom, hogy ezeken a dolgokon

MDK.

Czeglédi Miklós

Munkásságának rövid ismertetője

Ikarus 1965 ápr.14.lap -

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., VILLÁM ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET
1971 MAR 26

Cinkotai gyermekrajzok a Fáklya Klub kiállításán

1021 Czeglédy Miklós

A Fáklya Klub, a fővárosi pedagógusok művelődési központja az utóbbi hónapokban behatóan foglalkozik a vizuális nevelés kérdésével, módszertanának problémáival. „*Kerületi napok*" címmel olyan programot állított össze, melyből kiindulva, tanulságait leszűrve sok ösztönzést meríthet a korszerűségre törekvő rajzpedagógia ahhoz, hogy hivatásának, a mai követelményeknek eleget tegyen. A vizuális kultúra elmélyítését célzó program első kiállításán a XVI. kerületi Cinkota rajztanításáról, esztétikai nevelésének módszereiről ad körképet: bemutatva kis óvodások rajzait, általános és középiskolások képzőművészeti gyakorlatait és a rajztanárok művészi munkásságát.

Cinkota már többször és figyelmetkeltően szerepelt a nyilvánosság előtt. Most sem véletlen, hogy éppen a XVI. kerület eredményeiről számolnak be a program nyitányaként. A Szerb Antal Gimnázium példamutató tanítási módszere sok érdemet szerzett a vizuális kultúra terén. Ennek a gimnáziumnak rajztanára, képzőművészeti szakkörének vezetője tavalyi nyugdíjazásáig *Czeglédy* Miklós volt, aki a maga alkotta módszerrel úttörő munkát végzett. A módszer talán abban foglalható össze, hogy képzőművészeti, esztétikai ismereteit, tapasztalatait nem leckeszerűen adta át növendékeinek, hanem inkább az öntevékeny feladatok felé irányította érdeklődésüket.

Magyar gyermekek rajzai évtizedek óta szerepelnek sikerrel nemzetközi kiállításokon. Több ország rajzpedagógusai érdeklődnek az iránt, hogyan tanítják nálunk a rajzolást, milyen módszerek érvényesítésével bontakozott ki egy-egy gyermektehetség, milyen összetevőkből alakultak ki a nemzetközi sikerek. Nemrég Japánból jelezte tanulmányi látogatását egy húsztagú pedagóguscsoport.

A vizuális kultúra sokat emlegetett elmaradottságát talán elsősorban a tantervben kell keresni. A gimnázium IV. osztályában például a művészettörténetnek egyetlen órát szab a tanrend. A tanuló legfogékonyabb korában vajmi keveset kap az esztétikai irányításból, s mire leérettségizik, azt is elfelejti, amit addig tanult.

A szükség, az igény szülte a szakkörhálózatot, s ha a helyes és lelkes vezetés biztosítva van, mint a cinkotaiak kiállítása példa rá, kitűnően megfelel a célnak.

Cinkota pedagógiai módszerének bemutatója voltaképpen kísérleti példa. A látogatót egy hosszabb, évekig tartó, következetes folyamaton vezeti végig, érzékeltetve a módszer kísérleteit. Látjuk, amint a kis óvodások első pontos-vonalkás dadogásai után a pettyekből kialakul valami reális, a hóesés, majd a későbbiekben, az emlékanyag alapján megjelenik az emberi alak, a környezet, majd ezek az elemek eseménnyé, történéssé, „kompozícióvá" állnak össze. S a legfontosabb, hogy szabadon, módszertani nyomás, erőszak nélkül. Az általános és a középiskolában a szabadon választott formák helyébe egyre sűrűbben lépnek a konkrét feladatok, de ezeket is bizonyos kötetlenség, sablonmentesség jellemzi, az egészséges szemléleti beállítottság.

Reményeket fűzünk a Fáklya Klub kezdeményezéséhez. Ezek a kerületi bemutatók, rajzoktatási tapasztalatcserék sok vitás kérdés tisztázása kínálnak alkalmat. A vitát vállalni kell, hiszen számos kérdés érett meg az elemzésre, a megvitatásra.

Az érdekes kiállítást Cinkota pedagógusainak alkotó munkássága keretezi. *Apostol* Péterné változatos díszítésű üvegei, Czeglédy Miklós három festménye, *Kertész* Jánosné akvarelljei, *Zentai* Mária népi hangzású, zománchatású képei, *Szabó* Gábor érmei, *Roisz* Vilmos munkássága sokat megmagyaráz Cinkota vizuális nevelésének eredményeiből.

d. m.

nöke beszán
1970. évi fej
sairól és az
tapasztalata
rint a múl
célkitűzései
alakult gaz
üteme, nőtt
lem, erősöc
egyensúlya.
pest a terr
mazkodott
mottevően javult a
áruellátása.

A beruházásokra fordított összeg meghaladta a tervezettet. A túlteljesítés a vállalati beruházásoknál történt, az állami nagyberuházásoknál viszont valamelyes elmaradás tapasztalható. A külkereskedelmi forgalom mind a szocialista, mind a tőkés országokkal az előirányzottnál erőteljesebben növekedett, a behozatal

erőmozgás
törzsgárda megbecsülésére. A munkaerőmozgás csökkentésének fontos feltétele változatlanul a vállalati, munkahelyi és szociális körülmények javítása. A kormány a jelentést elfogadta és megfelelő határozatokat hozott.

A kormány megvitatta és elfogadta a Központi Népi Ellenőrzési Bizottság elnökének jelentését a népi ellenőrzés 1970. évi munkájáról és tapasztalatairól. A népi ellenőrök több mint hatezer vizsgálatot folytattak le. Ennek nyomán 30 százalékkal több felelősségre vonás történt, mint az előző évben.

Mezőgazdasági munkák

A kormány megtárgyalta és jóváhagyta a mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszternek a tavaszi mezőgazdasági munkákra történő felkészülésről tett jelentését. A tavaszi munkák elvégzésének feltételei az idén kedvezőbbek, mint az előző évben, de a következő hetek jelentős feladatainak megoldása az erők összpontosítását követeli a mezőgazdasági üzemektől. A szükséges anyagi-műszaki feltételek általában megfelelőek, a mezőgazdasági gépek beszerzésére a szállítási határidők az előző évinél némileg kedvezőbbek, az alkatrészeknél és egyes anyagoknál viszont a helyzet nem mindenben megnyugtató.

A kormány az előterjesztés alapján hozott határozatában felhívja a mezőgazdasági és élelmezésügyi minisztert, továbbá az érintett minisztereket és országos hatáskörű szervek

VÉTI

abák, modern öltöztetésben:
45,50 Ft
112,— Ft
119,— Ft
122,50 Ft
196,— Ft

— Ft helyett 63,— Ft
— Ft helyett 147,— Ft

Czeglédi Miklós:

A „Szerb Antal" gimnázium tanára volt. A kiállításon több erőteljes alkotással jelentherett. A 1931-es évszámmal datált tempera csendélet-kompozíciója a művén kosszerű alkotói hitvallásának töretlenségét bizonyítja 40 év távlatából. Fegyelmezett mértéktartó hép alakító módnere a tárgyi jelenségek lényegének megragadására koncentrál. Boglári inspirációjú „Meleg nyári nap"-egy Egryével párhuzamosan jelentherő expresszív valóságlátást igazol. A párás levegő izzó vibrálásának kifejezése a kék sárga színkérék oldottságával, az olajkrétatechnika kiaknázásának ujabb lehetőségeit is szemlélteti. Leegyszerűsített, énelemgazdag arctanulmánya égő vörösek és hideg barnák intenzív ellentét láttatja.

Dr. Domonkos Imre: A XVI.-ki Képzőművészeti és Művészetpedagógiai Kiállítás

Rajztanítás 1971/4

32. old

Czeglédy Miklós, festő, rajztanár

Meghalt. Temetése okt. 15-én a Rákoskeresztúri temetőben.

-: Halálozás

11.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. okt. 13.

CZEGLÉDY Miklós

M.D.K.

1925-ben Nagybányán a szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.... 330.l.

Czeglédy Miklós

1922/23 – 1925/26

Fertőpaszmőrisk

1932-33. 74. l.

1926. Középiskolai rajztanári oklevelet nyert

Tankönyveket illusztrált –

a korábbi eleutherael [illegible]

Ezzel a felfogással szemben az ión szigeteken kiképzett alak nyulánkabb, lágyabb, kerekdedebb formákat, keskenyebb vállakat mutat. Ugyanaz a különbség a ruhás alaknál is, ha például a samosi „Hérát" vagy a Didymaion előtt talált ülő alak némelyikét összevetjük a „Nikandre"-val, vagy a Priniasban talált ülő istennővel. Az ión vidékeknek nagy szerepük volt a Kr. e. VI. század művészi fejlődésében is. A Sámos szigetéről származó Theodoros és Rhoikos (l. o.) hozta be (talán Egyiptomból) az üreges bronzöntést. A chiosi Archermos (l. o.) oldotta meg először a repülés merész motívumának ábrázolását olyan formában, mint azt egy Delosban talált Nike szobra mutatja. Fiainak, Bupalosnak és Athenisnek női szobrai valószínűleg prototípusai a később Athénban is nagyon kedvelt kecses, gazdag ruhájú leányalakoknak.

Ión művészettel függ össze a régibb ephesosi Artemisionnak szobordísze is. Ugyancsak ehhez a művészeti körhöz tartoznak a xanthosi ú. n. „Hárpyák" síremlékének domborművei, ahol finom, elegáns, gazdag ruházatú nőket ábrázolt a művész. A Delphiben kiásott emlékek közül több ú. n. „kincsesháznak" reliefdíszében ugyancsak az ión művészet kiválóan szép példáit láthatjuk, melyeket élénk elbeszélés, friss, erőteljes munka jellemez.

Attikában eleinte ottani mészkőből, poros-ból faragták a szobrászi díszt. Az Akropolison az ú. n. perzsa omladékban (a perzsák eltávozása után a romba döntött emlékműveket a plateau feltöltésére használták) nagyszámú archaikus szoborművet találtak. Néhány csoport oromzatok díszéül szolgált. Egyikük Herakles har-

Czegledy Miklós

3 festménye

szerepel az alábbi Tárlaton

Cinkotán tanít

d.m.: Cinkotai gyermekrajzok

a Fáklya klub kiállításán

Magyar Hanerat 1971 III 26

CZEGLÉDY Miklós

M. D. K.

1922-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1954. 335.1.

Czeglédi Nagy József

bördiszmű munkái
kiállítva Baja város
kiállításán

Nemzeti Szalon

1935. aug.-sept.

Műemlékek Országos Bizottsága

Budapest.-
Hőgyes Endre-utca 1.-

Ø Czeglédi Nagy József

iparos

Ert. 1928

Czeglédi Nagy József

butorterverő

1919–1923!

Éminsk 1930. 82. l.

Czeglédi Nagy József

Bördiszmű munkái.

Nemzeti Szalon

Baja város kiáll. Ed.

1935 aug. 17 - repl. 1.

VASÁRNAP **4** Kat. Ulrik pk. Prot. Ulrik	N. k. 4 ó. 8 p. N. ny. 19 ó. 59 p.	
HÉTFŐ **5** Kat. Z. Antal Prot. Enese	N. k. 4 ó. 9 p. N. ny. 19 ó. 59 p.	
KEDD **6** Kat. Izaiás pr. Prot. Ézajás	N. k. 4 ó. 9 p. N. ny. 19 ó. 59 p.	
SZERDA **7** Kat. Cir., Metod Prot. Cirill	N. k. 4 ó. 10 p. N. ny. 19 ó. 59 p.	
CSÜTÖRT. **8** Kat. Erzsébet k. Prot. Teréz	N. k. 4 ó. 10 p. N. ny. 19 ó. 58 p.	
PÉNTEK **9** Kat. Veronika Prot. Lukrécia	N. k. 4 ó. 11 p. N. ny. 19 ó. 58 p.	Izr. 1. Ab. R. Kh.
SZOMBAT **10** Kat. Amália Prot. Amália	N. k. 4 ó. 12 p. N. ny. 19 ó. 57 p.	Izr. 2. Matoth, M. 2. P.

Czegledi Nagy József

bajai iparművesz

iparművészeti jellegű
használati tárgyak-
börből, vörösrézből,
fából stb.

Bajai Iparművészeti
kiállítás tárgyrutató-
ja. H. és c. n. (1935)

Ez a kiállítás Buda-
pesten és sőbb vá-
rosban körúton volt.

Szentiványi Gyula urnak

Budapest.
Lágymányosi ut.

Javult a kukorica- és a burgonyatermés, az ország takarmányellátása biztosítva van!

— ebben foglalja össze az esőzés eredményét a földmívelésügyi minisztérium

(A Reggel tudósítójától.) Milyen hatással volt az aszálysujtotta területeken a kapásnövényekre az eső? — ezzel a kérdéssel fordult *A Reggel a földmívelésügyi minisztérium illetékes osztályához.* Vajjon még idejében kaptuk-e és

mennyit javított a kapásnövények és az erőtakarmány terméseredményén?

A *hivatalos válasz*, mely alább következik, egyben *válasz a magyar közgazdasági élet egyik legégetőbb kérdésére.*

— *Az elmult heti esőzés javítólag hatott úgy a kapásnövényekre, mint az erőtakarmányra. A tengeri ott, ahol még erősen nem csövesedett és nem szemesedett, most erős fejlődésnek indult, az Alföld egy részének kivételével, ahol kiszáradt.* Egyébként mindenütt az egész országban

gyönyörűen növekedett a kukorica. Ugyanilyen jó hatással volt burgonyatermésünkre is a kiadós eső

de természetes, hogy a korai burgonyára nincsen olyan javító hatással, mint a késeire. Ha azonban tekintetbe vesszük, hogy Magyarország burgonyatermésének 60%-a késői burgonya, úgy *az eső jó hatását komolyan értékelhetjük.* Ami a répatermést illeti, úgy a *cukorrépa*, mint a *takarmányrépa* eddigi eredménykilátásai, különösen a jó esőzés nyomán, mindenképpen *kielégítőek* és az *erőtakarmány* kilátásai is, hála az áldásos esőnek, számottevően *javultak.* A legelőkre ugyancsak termékenyítő hatással volt az eső. Végeredményben tehát

most már az ország takarmányellátása elfogadható módon biztosítva van.

Gombostűket nyelt az eliogott betörő a rendőrség őrizetes cellájában

(A Reggel tudósítójától.) Szombaton este rendőrségi razzia során *elfogták Dienzl István laboratóriumi segédet, aki ellen az ügyészség néhány nap előtt betöréses lopás miatt körözést rendelt el.* Dienzl Istvánt bevitték a főkapitányságra, ahol a 200-as számú őrizetes cellában helyezték el. *Vasárnap reggel a betörőt földön fekve, eszméletlenül találták cellájában.* Kiderült, hogy

Dienzl afeletti elkeseredésében, hogy a rendőrség kezére került, lenyelt egy csomó gombostűt.

Súlyos állapotban volt, amikor a Rókus kórházba szállították.

Csütörtökön
kezdődnek
a 34. osztálysorsjáték
5-ik osztályának a húzásai!
Ezen főhúzások 22-től szeptember 23 ig, több mint egy hónapig tartanak.
Ezren és ezren lettek gazdagok egy sorsjegy által **Próbálja meg Ön is!** Tekintélyes nyeremények mellett most sorsolják ki a szenzációs
300.000, 200.000 és 100.000
pengős főnyereményeket
Akinek van sorsjegye, ne mulassza el még ma megújítani, különben minden joga elvész!

Rothschild Miriam bárónő, Wertheimstein Rózsi leánya, aki ismert élettani kutató, két napig „rangrejtve" Budapesten tartózkodott

(A Reggel tudósítójától.) Két napig a legszigorúbban »rangrejtve« Budapesten tartózkodott a multimilliomos *Rothschild Miriam bárónő.* A nagy titkolózásnak oka a következő: *Báró Charles N. Rothschild özvegye, a magyar származású Wertheimstein Rózsi még július 29-én rendelt szobát leányának a Margitszigeten. Levelében figyelmeztette a szálló igazgatóságát, hogy a rendelésről senkinek nem szabad tudni, mert a bárónő teljes inkognitóban kíván maradni.* Miriam Rothschild bárónő *pénteken meghívta ebédre Teleszky János volt pénzügyminisztert és nagybátyját, Wertheimstein Viktort, a Hitelbank igazgatóját, másnap Ullmann György bárót látta vendégül, ugyancsak nagybátyja társaságában.* Az ifjú baronesz *feketehajú, rendkívül finom jelenség, középtermetű és roppant egyszerűen öltözködik.* A legújabb nyugateurópai divathoz híven csak akkor húzott harisnyát, amikor estélyiruhát öltött fel. Sok mindent bevásárolt, a Váci uccában kalapokat, bőröndöt, kesztyűket és magyar iparművészeti tárgyakat.

Rothschild Miriam bárónő ismert biológus és fiziológus.

Tanulmányait állandóan közlik a legelőkelőbb angol tudományos folyóiratok. Szombaton délben a szigeti szálloda halljában alkalmunk volt néhányperces beszélgetést folytatni Rothschild bárónővel.

— *Ó, nem...* — tiltakozott mosolyogva — nem nyilatkozhatom.

Édesanyám óhajára inkognitóban maradok.

Különben sem szokásunk a nyilvánosság előtt szerepelni! Először vagyok Budapesten, amelyről édesanyámtól annyi gyönyörűt hallottam. De amit látok, felesigásozott várakozásomat is túlszárnyalja...

— *Bárónő tud magyarul?*

— *Ó, sajnos, nem.*

Egy szót sem...

De majd megtanulok, mert remélem, hogy hosszabb időre is ellátogathatok Budapestre.

Zűrzavar és bizonytalanság a szentesi Nepben

Szentes, augusztus 18.

(A Reggel kiküldött tudósítójától.) A szentesiek helyett vagy kilenc évig *Farkas* Béla főispán politizált. Amit Farkas akart, az történt; ellenvélemény nem volt. Amikor azonban Farkas helyére a »tripla főispán«, *Kozma* György jött,

egyszerre kitört a visszafojtott szenvedély és újra elkezdődött a politizálás.

A fagy, a jég, az aszály csak növelte a politizálókedvet! A Nep vezetők, akik között *a tisztviselők mellett tekintélyes gazdák játszották a főszerepet,* kezdték hangoztatni, hogy *csalódtak a Nep-ben, csalódtak a kormányban.* Közben a Nep ifjúsági szervezete harcot kezdett a Nep hivatalos, közadókból támogatott lapja ellen. Kifogásolták, hogy a lap tulajdonosa és felelős szerkesztője, *Bugyi* Antal olyan szerkesztőséget tart fenn, *amelynek tagjai között*

van munkatárs, aki a szentesi direktóriumnak elnöke volt, másik munkatársa pedig a kommunizmus alatt elkövetett bűncselekményekért fegyházra volt ítélve.

A kormánylap szubvencióját átmenetileg felfüggesztették, de közben az egyik kifogásolt munkatárs önként felmondott *és erre a szubvenciót újra folyósították.* Mindez persze sok izgalommal és sok szóbeszéddel járt! Két héttel ezelőtt a Nep egyik kerületi választmánya ülést tartott és ezen kimondották, hogy *amennyiben a kormány záros határidőn belül nem teljesíti a gazdák kívánságait, októbertől kezdve a gazdák passzivitásba mennek, nem adnak el semmit és nem vásárolnak semmit.* Kimondotta a választmány, hogy határozatát csatlakozás végett *megküldi az ország minden Nep-szervezetének. Nagy lett erre a riadalom a vezetőség körében!* Növelte a nyugtalanságot, hogy a választmányi ülésen *Cserna János, a szentesi szervezet elnöke is szenvedélyes beszédet mondott a kormány politikája ellen, egyben közölte, hogy már le is mondott az elnökségről.* Kozma főispán mit tehetett egyebet, »*elégedetlenségét*« fejezte ki a határozat miatt, később aztán kisütötték, hogy *a határozat érvénytelen.* De néhány nap mulva *Nagy* Pál gazdálkodó is, aki a *Gazdasági Egyesületnek választmányi elnöke, a városi mezőgazdasági bizottságnak pedig elnöke,*

bejelentette kilépését a Nep-ből és megalakította a független kisgazdapárt szentesi szervezetét.

Csakhogy itt megint baj volt: a független kisgazdapártnak már volt Szentesen szervezete, az elnöke *Bálint* József gazdálkodó, Eckhardték hivatalos jelöltje a legutóbbi képviselőválasztáson. Előállott az a helyzet, hogy a független kisgazdapártnak két szervezete lett Szentesen és a központ még nem tisztázta, melyik az igazi szervezete: a Nagy Pálféle-e, vagy a Bálint Józsefé.

A független kisgazdapárti szervezet nagy erővel szervezkedik és egyre-másra lépteti ki a tagokat a Nep-ből!

Igy teljes a zűrzavar és bizonytalanság ma a szentesi Nep-ben! A taglétszám hétről-hétre csökken, a megmaradt tagok között pedig elkeseredett harc dúl *a hivatalos kormánylap körül.* Közelg az idő, mikor esedékessé válik, hogy *Lázár miniszter lemondjon a szentesi mandátumról!* A debreceni petició szeptember 9-i tárgyalása után jön el ennek előreláthatólag az ideje és akkor

új választás lesz Szentesen.

Az új választásra a város hangulata *nem kedvező a Nep-re és a belső ellentétek igen kérdésessé teszik, hogy a szentesi viszonyokkal ismeretlen, merőben tájékozatlan főispán össze tudja-e tartani a választás idejére a Nep széthullásnak indult szentesi szervezetét...* Szentesen egyébként általános derültséget keltett a Nep azon felhívása, hogy hónapokig nem vesznek fel tagokat. Itt ugyanis belépésről szó sincs. *Csak kilépésről...*

Fájdalmak? ASPIRIN BAYER
MAGYAR GYÁRTMÁNY.
Gyógyszertárakban kaphatól

Örökellátásos új appartement-házat épít a Siesta Szanatórium a Ráth György uccában

öröklakás, örökellátás és gyógyellátás nyujtására!

Csak *egyszer* fizet — s amíg él, gondtalan!

A »Siesta« Szanatórium hézagpótló új intézményt létesít! A szanatórium Ráth György uccai 8000 □-öles kertjével határos telkein teljesen különálló appartement-házat épít, amelyben egy összegnek egyszer és mindenkorra való megfizetése által a szerződő félnek élete végéig *előkelően bútorozott, modern összkomfortos lakást, elsőrangú — kívánatra diétás — élelmezést, fűtést, világítást, kiszolgálást, gyógyszerellátást, orvosi kezelést, szükség esetén műtéti beavatkozást is — szabad orvosválasztással — és az összes szanatóriumi gyógytényezőket* (laboratóriumi vizsgálatok, röntgen, szívvizsgálat, elektromos hő- és hidegvizgyógykezelést) nyujt *minden további fizetési kötelezettség nélkül.* A szanatórium parkja, étterme, olvasó- és zeneterme a lakók rendelkezésére állnak.

Minden lakás tágas, erkélyes szobából, különbejáratú előszobából, fürdőszobából és ruhatárfülkéből áll. Állandó melegvizszolgáltatás, lift, telefon, központi fűtés — a lépcsőházban és folyósokon is — teszik tökéletessé az épületet.

Egy 60 éves egyén 29.000 pengőt, idősebb évjáratonként fogyó, fiatalabb emelkedő összeget fizet. Az öröklakás és örökellátás telekkönyvi bekebelezéssel biztosittatik.

Örökös luxuséletet biztosithatnak maguknak ezen ujitás folytán oly egyének vagy házastársak, akik kevés tőkéjük kis jövedelméből csak legnagyobb gonddal tudják legegyszerűbb életszükségleteiket fedezni.

Miután összesen 40 lakosztály fog rendelkezésre állni és a reflektánsok a jelentkezés sorrendjében vétetnek tekintetbe, sürgős érdeklődés ajánlatos.

Részletes felvilágosítást nyujt és ismertetőt küld a Siesta Szanatórium vezérigazgatója, léczfalvi Bodor Pál, I., Ráth György ucca 5. szám.

HIREK

BÚCSÚ...

Irta: SOMLYÓ ZOLTÁN

Kutyuskám, tovább nem maradhatsz nálunk...
A végrehajtó itt volt... Vége... Válunk...

Adót kellett volna fizetni érted...
S szegény vagyok... De hagyjuk... [Ezt nem érted...

Te azt tudod csak, hogy mi az a hűség.
Én meg csak azt, hogy mi a keserűség...

Egy nap bekopog hozzánk majd a sintér...
Szegény kutyám... Pedig bennem be hittél...

Azt hitted rólam: én vagyok az isten...
Szivig megszégyenülve állok itten...

Hagyj... Menj odább... Kedves kis [mancsod vedd el!...
Ne nézz rám azzal a két jó szemeddel...

Én könyörögtem — de semmise használt.
Épp oly kivert kutya, mint te, a gazdád...

— **Javul az idő!** A Meteorológiai Intézethez érkezett jelentések szerint a Balti-államokban *viharos szél* indult meg. Közép-Európában változó felhőzet mellett kissé élénkebb lett a légáramlás. Hazánkban tegnap még volt néhány helyen jelentéktelen esőszitálás, *kiadósabb eső azonban csak az északkeleti megyéknek jutott.* Nyiregyházán 1, Bodvaszilason 3, Miskolcon 5, Sátoraljaújhelyen 9 milliméter esett. A hőmérséklet tegnap már sok helyen megközelítette, sőt néhány helyen el is érte a 25 Celsius fokot. *Az éjszakai lehűlés elég erős volt.* A talajmenti rétegben mindenütt 10 Celsius fok alá szállott a hőmérséklet, sőt Sopronban, Egerben, Debrecenben elérte a 7, Túrkevén a 6 Celsius fokot. Budapesten vasárnap délben a hőmérséklet 23 fok Celsius, a tengerszintre átszámított légnyomás pedig 763 milliméter, alig változó. A Balaton vizének hőfoka vasárnap reggel Balatonfüreden 19, Kenesén, Siófokon, Bogláron és Keszthelyen 18 Celsius fok volt. Várható időjárás a következő 24 órára: *mérsékelt légáramlás, változó felhőzet, az északi megyékben egy-két helyen esetleg kisebb záporeső vagy zivatar (elsősorban a délutáni órákban). A hőmérséklet lassan tovább emelkedik.*

— **Elárulta a betörőt egy vekkeróra, amely a lopott holmi között csengetni kezdett.** Vasárnap éjszaka a Frangepán ucca 42. telken levő kertészlakba belopódzott egy *Orbán* Gyula nevű cigány és különböző holmikat összecsomagolva éppen távozni készült, amikor *hirtelen megszólalt a lopott holmi között levő vekkeróra.* A csengetésre felébredt a szomszéd szobában alvó *Bügye* Ferenc kertész, aki *rávetette magát a betörőre, leütötte és átadta a rendőrnek. A peches cigányt letartóztatták.*

— **Tisztátalan, mitesszeres és zsíros** arcbőrnél púder helyett használjon Sulfamyl kénpúdert.

— **Aldott állapotban levő nők, ifjú anyák és többgyermekes asszonyok az enyhe természetes »Ferenc József« keserűvíznek használata által rendes gyomor- és bélműködést érnek el.**

Nyaralásból hazajöttem
első dolgom —
DITRICHSTEIN!

Értékes függönyeit és szőnyegeit tisztíttassa Kulcsár és Huppertnél

— **Letartóztatták a zugbankárt, aki 100.000 pengővel károsította meg a zálogcédulájukat elzálogosító kisembereket.** A főkapitányságon vasárnap *letartóztatták Deák* József ismert zugbankárt, aki megszorult szegény kisembereknek *zálogcédulákra adott uzsorakölcsönt.* Nagyon sok becsapott károsult jelentette fel *Deákot*, akitől a lejáratkor *hiába kérték vissza* a biztosítékul adott zálogcédulát. *Deáknak* csalásaiban társa volt *Molnár* Hermann rákospalotai ékszerészsegéd, aki főleg vidéken »*dolgozott*«, ő szerezte az áldozatokat. Az első kihallgatások alapján még nem lehetett pontosan megállapítani a károsszeg nagyságát, de valószínű, hogy *közeljár a százezer pengőhöz.* A rendőrség átvizsgálta *Deák* könyveit és feljegyzéseit, amelyekből megállapította, hogy *egy pesti magánbankár többizben bocsátott kisebb-nagyobb összegeket a rendelkezésére.* A rendőrség most ezt a magánbankárt is *beidézte*, hogy tisztázza különös szerepét.

Deák Ferenc naplójából

1861 január 17.

A szabadság és abszolutizmus közötti harc oly régi, mint a történelem. Üssük fel a népek történetének könyvét s látni fogjuk, hogy hol az egyik, hol a másik diadalmaskodott. De egy feltűnő jellemvonás van mindezen küzdelmekben, az, hogy egyik úgy, mint a másik, mindig akkor bukott meg, midőn nem birta teljesíteni azt, mit a nemzetnek igért. Az abszolút rendszer korlátolja az egyéni s polgári szabadságot, de igér rendet, nyugalmat s mindenek fölött anyagi jólétet. Amint azonban kénytelen bevallani, hogy ígéreteit teljesíteni nem képes, fölébred a népben az elveszett szabadság utáni sóvárgás, türelmetlen lesz s megtöri a hatalmat, mely szabadságának árát, a jólétet sem volt képes megfizetni.

— **Bornemisza Gábor, a mozisok egyik elnökjelöltje vasárnap programot adott.** A mozisok *szerdai tisztújító közgyűlésén* talán véget ér az a harc, amely hetek óta tart az úgynevezett *trösztpárt* és a *tröszt-ellenes párt* között. A trösztpárt elnökjelöltje továbbra is *Balogh* Kálmán, a trösztellenes párté pedig *Bornemisza* Gábor, a *kereskedelemügyi miniszter testvére*, aki a vasárnap esti választógyülésen számos budapesti és vidéki mozis előtt elmondotta programbeszédét. *Bornemisza nyugalmat* és *megfelelő üzletmenetet* akar biztosítani a szakmának és nyilatkozott a mozisokat legjobban érdeklő *trösztkérdésben is, amelyben teljesen a belügyminiszter álláspontját fogadja el. Bornemisza* után *Morvay* Pál, a mozisok egyesületének ügyvezető alelnöke számolt be a legközelebbi teendőkről, majd *Fenyő* Sándor zárószavával véget ért a választói gyűlés.

— **Wiley Post hagyatéka egyetlen repülőgép, amellyel a földet körülrepülte.** *Fairbanksból* jelentik: *Joe Crosson, Wiley Post* és *Will Rogers* bizalmas barátja, *repülőgépen vitte el Fairbanksból a holttesteket.* A temetéseket be fogják balzsamozni. Will Rogers tekintélyes örökséget hagyott hátra, amelynek az értéke hatmillió dollár. *Wiley Post hagyatéka kizárólag a »Winnie Mae« nevű repülőgép, amellyel a földet körülrepülte.*

— **A filléres külföldi utazások** lehetővé teszik a kisember számára is, hogy messzi külföldre utazhassék. Így az emberek látókörében lényegesen kibővült a távoli országok személyes tapasztalataival. Aki mégsem utazhat be idegen vidékeket, az olcsó 2 lámpás Orion-rádióval az új 222-es révén megismerheti a nagyvilágot, mert ennek a kis készüléknek ú. n. veszteségmentes tekercsei vannak, ezek segítségével a messzi külföld hangja is felcsendül a 222-es Orion-rádió dinamikus hangszórójában.

— »**Nálunk a kupec ilyen, uram, de nem a paraszt!**« *(Levél A Reggelhez.)* Igen tisztelt Főszerkesztő Uram! A mi szülőföldünknek, hol élnünk, halnunk kell, a jász-jákóhalmai kerületnek tíz évig dr. *Czettler* Jenő volt a képviselője, a mezőgazdasági szociálpolitika tudós művelője, az agrárpolitika és gazdaságtörténet egyetemi professzora, szűkebb pátriája, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye *örökös* törvényhatósági bizottsági tagja, közéletünknek érdemes, tevékeny, általánosan elismert vezéregyénisége. A legutóbbi képviselőválasztásokon aztán megesett a nagy eset: Czettler Jenő, a Ház alelnöke, a Jászok Egyesületének elnöke elesett *Jenes* András független kisgazdajelölttel szemben. Hallatszottak ugyan itt hangok arról, hogy *ez a Jenes nem is független, nem is kisgazda*, hanem agyafúrt politikai törtető, aki *elígérkezett a Nepnek* és az első füttyszóra eldobja Eckhardték zászlaját. Az események nem cáfoltak rá a híresztelésekre: *az első kakaskukorékolás a kis Jenest már a Nepben találta!* Persze nagy a csalódás, kiábrándulás, restelkedés a mi vidékünkön Andris bakugrásai miatt! A mi népünk nem ilyen *figura;* komoly, meggondolt, szófukar, méltóságteljes; pökhendiség, kérkedés, locsogás, ripacskodás, feltűnés hajszolása távol áll jellemétől, egész egyéniségétől. Ennek a levélnek, igen tisztelt Főszerkesztő Uram, a jászság jóhírének megvédése a célja, *tiltakozás az ellen, hogy az ország közfelfogása Jenes Andrást a jász gazdaközönség megszemélyesítőjének tekintse.* Hibáztunk, hogy a parlamentbe küldtük, elismerjük, de bűnünkkel nem áll arányban a büntetés, hogy *egy sorba állítsanak, egy nevezőre hozzanak bennünket Jenes nagyságos úrral.* Nálunk a kupec ilyen, uram, de nem a paraszt! Ezt izenjük *A Reggel* nagy nyilvánossága útján az ország közvéleményének! Őszinte együttérzéssel és nagyrabecsüléssel. *(Teljes cím és aláírás.)*

— **Eltemették a meggyilkolt Gilardi albán tábornokot.** *Tiranából* jelentik: Nagy katonai pompával kísérték szombaton utolsó útjára *Gilardi* tábornokot, a fieri-i zavargás áldozatát. A koporsó mögött haladt a király képviselője és az udvar több előkelősége, *a kormány és diplomáciai testület tagjai.* A katolikus templom előtt a halottat beszentelték. Innen a menet a királyi palota elé vonult, ahol *a király utolsó istenhozzáddal vett búcsút derék katonájától.*

— **Véletlenül agyonnyomta kis unokahugát, azután felakasztotta magát egy kertész felesége.** *Győrből* jelenti *A Reggel* tudósítója: *Sándor* Péterné, egy kertész 29 éves felesége, szombaton délután oly szerencsétlenül ölelte magához a vele egy házban lakó sógorának kétéves Marika kislányát, hogy *a gyermek megfulladt.* A tragikus esemény után az asszony valósággal *őrjöngeni kezdett* a megrendüléstől és fájdalomtól, környezete hiába próbálta csillapítani. Egy óvatlan pillanatban Sándorné kiosont *a lakásból, felment a ház padlására, ahol magára zárta az ajtót és egy ruhakötélre felakasztotta magát.* Mire a házbeliek ráakadtak, már halott volt.

— **Halálozás.** *Horváth* Dezső, a Lovrana kávéház volt tulajdonosa, e hó 17-én elhúnyt. Az elhúnytban dr. *Horváth* Ernő nőorvos és *Horváth* György, az Egyesült Szőrmekereskedelmi Rt. igazgatója édesapjukat gyászolják. Temetése ma, *hétfőn délután 4 órakor* a rákoskeresztúri izr. temetőben lesz.

— **Szent István-hetének kiemelkedő eseménye!** A népszerűsége tetőfokán álló Herczeg és Fodor cég rendkivüli feladatot oldott meg, amikor fővárosunkat világvárosi viszonylatban is elsőrangú áruházzal gazdagította. Az áruház megnyitását hétfő reggel 9 órára tüzték ki, hogy a Szent Istvánra vidékről felránduló közönséget is részesithessék a megnyitással kapcsolatos kedvezményben, amelyekről A Reggel mai hirdetése számol be. A textil-, úri- és nőidivat-áruház megnagyobbításával a Herczeg és Fodor cég (VII., Thököly út 24.) új osztályokat is nyitott, hogy a legszerényebb igényűek éppen úgy, mint a luxuskivitelű áru! kereső vevők megtalálják mindazt, ami ízlésüknek és anyagi lehetőségüknek a legjobban megfelel.

Tel.: 68-2-70 Dr. Jámbor mérnök jól cianoz

— **T. előfizetőink figyelmébe. A mai napon postai befizetőlapot mellékeltünk azon előfizetőink lappéldányaihoz, akiknek az előfizetése augusztus 15-én lejárt. Kérjük t. előfizetőinket, hogy a megújítást kellő időben küldjék be, nehogy a lap küldése fennakadást szenvedjen. A Reggel előfizetési ára: egész évre 5 P, félévre 2.50 P.**

A REGGEL kiadóhivatala.

— »**Üdv a mi vezérünknek, Jézus Krisztusnak!**« *Berlinből* jelentik: Vasárnap Hildesheim minden katolikus templomában a mise után a hívek esküt tettek. »*Katolikusoknak születtünk*« — így szól az eskü — »*és mint katolikusok akarunk meghalni! Üdv a mi vezérünknek (Führer). Jézus Krisztusnak!*« Ezt az esküt minden vasárnapi és ünnepnapi istentisztelet végén meg fogják ismételni.

— **Baja város művészeti kiállítása a Nemzeti Szalónban.** A dunaparti tiszta, szellős, művelt Baja szép példát adott városainknak: bemutatja a Nemzeti Szalónban *mai művészetét és régi népművészetét.* Az érdekes kiállítás legkiemelkedőbb egyénisége *Nagy* István, akinek érteke már fémjelezve van. Tájképei és arcképei megrázó erővel hatnak. Nagy István a legkomolyabb magyar festőtehetségek egyike. *Agoston* Vencel friss, finom akvarelljeivel tünik fel. *Miskolczy* Ferenc változatos, érdekes talentum: olajfestményei, üvegablak- és szőnyegtervei, szobrai egyformán igen biztató képességeiről tanuskodnak. *Baja* népművészetét főleg a környék népi szőttesei, selyemalapú aranyhímzései, köténye, kendői, szoknyái reprezentálják. *Szommer* Géza fafaragásai, *Ceglédi Nagy* József bőrdíszművei egészítik ki a megkapó művészi ízléssel rendezett kiállítást, amelyet szívesen ajánlunk olvasóink figyelmébe.

— **Nyilatkozat.** A mult év szeptemberében Szilvinyi Gézáné és társai által dr. Moór Artúr ügyvéd ellen indított támadásokkal kapcsolatban két cikk jelent meg lapunkban. Leszögezem, hogy a kifogásolt cikkekben csak beszámoltam a feljelentésről, de az abban foglalt állításokat nem tettem magamévá. De különösen távol állt tőlem dr. Moór Artúr ügyvéd urat személyében és ügyvédi működésében támadni. Miután időközben meggyőződtem arról, hogy a támadások alaptalanok voltak, a cikkek megjelenése miatt dr. Moór Artúr ügyvéd úrnak külön is elégtételt szolgáltattam és ezúton is mély sajnálatomat fejezem ki. *Szász Menyhért* s. k.

— **Visszaélés a Diana-névvel.** Az utóbbi időben szélhámos ügynökök járják be a vidéket és a Diana Ipari és Kereskedelmi Rt. nevében Diana baromfi- és sertésvész elleni port ajánlanak. Most Makón tüntek fel a szélhámos ügynökök, ahol néhány kereskedő áldozatul is esett a beugratásnak. Ilyen baromfi- és sertésvész elleni port a budapesti Diana-gyár nem hoz forgalomba, akik ajánlják, visszaélnek a Diana nevével és a leghelyesebb ezeket az ügynököket hatósági kézre juttatni.

1 2 3 SZOBÁS
Lakást keres?
Költözzék Budára!
Tekintse meg sürgősen:
Pálffy térnél
most épült, csodás bérházban, már októberre is beköltözhető. Virágos loggiák, állandó melegvíz. II., Kandó Kálmán u. Ganz u. sarok. Érdeklődés: Dr. Kelemen Sándornál, VI., Andrássy út 48. Tel. 103-31
LAKÁSOKAT

NAPI HÍREK

JÓ REGGELT!

Szombaton felvonult a gépesített francia hadsereg. A nacionalisták örömmel állapították meg, hogy ez a hadsereg mindenre — gépes.

Angliában megalakul a csendklub, ahol beszélni sem szabad a tagoknak. Különösen a kártyaszobában lesz majd sok örömük. A játékvezető nem is mondja, hogy »nyert a bank«, hanem némán behúzza a tételeket.

Beszélgetés a kávéházban: »Olvasta? Bigámiáért feljelentette magát egy bútormunkás, mert másképpen nem tudott szabadulni a feleségeitől.« »Ez jó megoldás, de mit csináljon az a szegény ember, akinek csak egy felesége van?«

A nap aktuális kérdése: »Vajjon a hárombatalmi konferencia minden tagja egyhatalmat akar?«

A nap hőse: a mozitröszt, amely hetek óta foglalkoztatja a filmeseket. A benfentesek úgy tudják, hogy a tíz mozi ezután egy kasszára akar dolgozni közös vezetés mellett, de trösztről szó sincs.

Megállapítják a legkisebb munkabéreket. Legnagyobb munkabért nem kell megállapítani, mert az már régen kiment a divatból.

Beszélgetés a villamos perrónján: »Olvasta? Szenzációs új dohányokkal és cigarettával lepik meg a közönséget.« »Kicsoda?« »A Dohányjövedék.« »Az semmi. A Jegybanknak kellene már meglepni bennünket egy kis új dohánnyal.«

Mindenben első a Pesti Napló

— **Az olasz király köszönete Horthy kormányzónak részvétéért.** A kormányzó az olasz királyhoz a felsőolaszországi árvízszerencsétlenség alkalmából *meleghangú részvéttáviratot intézett*, melyre az olasz király az alábbi táviratban válaszolt: »*Főméltóságú nagybányai Horthy Miklós, Magyarország kormányzója, Budapest. Nagyon melegen köszönöm azt a részvétet, amelyet Főméltóságod és a magyar nemzet az országomat ért gyász alkalmával kifejezni szíves volt. Viktor Emanuel király.*«

— **A keresztyén ifjúsági egyesületek nemzeti konferenciája ma végetér.** *Debrecenből* jelentik: *A keresztyén ifjúsági egyesületek nemzeti konferenciájának* szombati napján az első előadó *Horváth* László református lelkész volt. Hangsúlyozta, hogy nincs meg bennünk az egymás iránti felelősség, gyűlöljük a szocialistát, a zsidót és közben prédikálunk szeretetről és arról, hogy értük is hullott Krisztus vére. Beszélt *a baranyai egyikéről*, amelyet szerinte a társadalom és a kormány együttesen meg tud oldani. *Harsányi* László newyorki református lelkész tartott áhitatórát, majd *Rajaobelina* madagaszkári lelkész beszélt arról, hogy ők tanulni akarnak a nyugati idősebb kereszténységtől. *Pass* László »útravalónélküli ifjúság« címmel tartott előadást. Vasárnap a reggeli istentiszteletek után nyilvános népgyűlés lesz, amelyen *Merétei* Sándor és *Incze* Gábor beszélnek. Délután missziói összejöveteleket tartanak, este lezajlik a zárógyűlés.

— **A polgármester tisztelgő látogatáson volt a kormányzónál.** *Szendy* Károly polgármester szombaton délelőtt Gödöllőre utazott és ott tisztelgő látogatáson jelent meg a kormányzó előtt. A polgármester ezúttal mondott köszönetet az államfőnek, amiért ő a törvényhatóság választása alapján polgármesteri állásában megerősítette.

A belügyminiszter szeptember elején bejárja Békés megyét. *Gyuláról* jelentik: Békés vármegye törvényhatósági bizottságában *Márki* Barna közölte, hogy *Kozma* Miklós belügyminiszter szeptember elején *két napon át bejárja Békés vármegye községeit*, hogy személyes tapasztalatai alapján gondoskodjék az aszály sujtotta vidékek felsegítéséről.

= **Lakásváltoztatásnál** ne felejtsen ajtójára celluloid-ajtóvédőt szereltetni. Higiénikus — szép és praktikus. Gyártja: *Redő* I. celluloidgyár, VIII., Sárkány utca 5. Telefon.

= **Számos női bajnál reggel**, éhgyomorra félpohárnyi természetes »*Ferenc József*« keserűvíz végtelen nagy megkönnyebbülést szerez azáltal, hogy a belek tartalmát felhígítja és akadálytalanul kiüríti, azonkívül az emésztőszervek működését lényegesen előmozdítja.

— **Elkészültek a fővárosi hivatalok jelentései.** A különböző fővárosi hivatalok egymásután készítik el félévi jelentésüket. *Szemethy* Károly tiszti főügyész jelentésében két olyan kérdés van, amely a mindennapi életet nagyon közelről érinti. Az egyik a *közszolgálati alkalmazottak illetményeire vezetett végrehajtások ügye.* A végrehajtási novella értelmében a közszolgálati alkalmazottak fizetését és a fizetés természetével bíró pótlékokat évi 2000 pengő épségben tartásával *egyharmad rész erejéig lehet végrehajtás alá vonni.* A pótlékok elbírálása körül zavarok vannak. A tiszti főügyész most úgy látja célszerűnek megoldani ezt az ügyet, hogy a *törvényhozás határozza meg a fizetés természetével bíró pótlék fogalmát.* A tiszti főügyész felveti azt a kérdést is, vajjon *van-e joga a részvénytársasági igazgatóságnak olyan javadalmazást megállapítani a maga részére, amely nincs tüzetesen meghatározva az alapszabályokban, vagy amelyet nem a közgyűlés határozott meg.* Ebben a kérdésben is *ellentétes döntések és határozatok* vannak. Tehát a kérdés rendezése nem maradhat el. *Ferenczy* Tibor főkapitány félévi jelentése szerint Budapesten *a közbiztonsági viszonyok kielégítőek* voltak. A rendőrség személyzetében feltűnő változások nem fordultak elő. A borhamisítás tilalmazásáról szóló törvény alapján a budapesti rendőrség 232 esetben tartott borellenőrző szemlét és 96 esetben indítottak kihágási eljárást. A *rendőri gyermekbíróság 3000 kihágási ügyet tárgyalt.* A köztisztasági állapotok a város belterületén kielégítőek voltak, e téren általános javulás észlelhető. A külterületeken nyáron fokozottabb portalanítás kívánatos volna. Köztisztasági szabályok áthágása miatt 3287 feljelentés történt.

— **A Turul Szövetség népegészségügyi propagandahetének előkészületei.** A Turul Szövetség *népegészségügyi propaganda ciklusát* »*A Magyar Egészség Hete*« cím alatt október 20—28-ika között fogják megrendezni. Az egyetemi ifjúság *Johan* Béla, az új egészségügyi államtitkár népegészségügyi programját óhajtja alátámasztani ezzel a propagandahéttel. Most állítják össze az országos intézőbizottságot, amelynek élén, mint fővédnök, *Gömbös* Gyula miniszterelnök neve szerepel. A fővédnökné tisztét *Gömbös* Gyuláné tölti be. Védnökök: leveldi *Kozma* Miklós belügyminiszter, *Hóman* Bálint kultuszminiszter és *Bornemisza* Géza iparügyi és kereskedelemügyi miniszter. »A Magyar Egészség Hete« az Iparcsarnokban Országos Népegészségi Kiállítást rendez. Az összes magyar egészségügyi és az egészségüggyel kapcsolatos intézmények részvétele mellett külön tudományos kiállítás mutatja be a magyar közegészségügy állapotát és teendőit. Résztvesz ezen Németország, Ausztria, Lengyelország és Olaszország reprezentáns egészségügyi csoportja is. A kiállítás mellett szintén külföldi szakférfiak részvételével tudományos és külön népszerű kongresszus fogja megvilágítani a mindennél fontosabb népegészségügyi problémákat. Az intéző bizottság dr. *Végváry* József országgyűlési képviselő vezetése alatt állandóan permanenciában van. Az Egészség Héttel kapcsolatban plakátpályázatot hirdetett a Turul Szövetség, amelynek határideje augusztus 22-én jár le.

— **Tisztátalan, mitesszeres és zsíros arcbőrnél** púder helyett használjon *Sulfamyl* kénpúdert.

— **A nagykőrösi Arany-napok.** *Nagykőrösről* jelentik: A nagykőrösi Arany-napok csütörtökön délelőtt az exportkiállítás megnyitásával kezdődtek meg. A kiállítást dr. *Bárányos* Károly nyitotta meg. Délelőtt tizenegy órakor volt a kulturális kiállítások megnyitása, délután négy órakor tartotta a gyümölcstermelők országos egyesülete vándorgyülését. *Gyömörey* György megnyitó beszéde után *Korponay* Gyula, *Szőts* Sándor, *Liszka* Jenő, *Gesztelyi Nagy* László és *Vantsó* Gyula tartott előadást. Este a Károlyi-színtársulat szabadtéri előadásban a Cigánybárót mutatta be. Pénteken reggel megkezdődtek a sportversenyek. Délelőtt tizenegy órakor a város díszközgyülésen ünnepelte a községi takarékpénztárt 75 éves fennállása alkalmából.

— **Hétfőn este féltízig tarthatnak nyitva a borbélyok.** A kereskedelemügyi miniszter a Szent István-napi munkaszünetre való tekintettel Budapest területén a borbély-, fodrász- és manikűrüzletek záróráját augusztus 19-én a szombati napra megállapított zárórában, azaz esti *féltíz órában állapította meg.*

— **Véráttömlesztés céljaira mesterséges vért talált fel két ukrán tudós.** *Londonból* jelentik: *Gurevics* és *Kogan* ukrajnai tudósoknak sikerült olyan eljárást kitalálniok, amelynek segítségével véráttömlesztések céljaira *mesterséges vért tudnak előállítani.* A mesterséges vért sok esetben époly sikerrel lehet használni, mint a természetes emberi vért. A mesterséges vérnek ezenkívül az a haszna is megvan, hogy bármennyi ideig eláll. Az *ukrinfuzinnak* elkeresztelt mesterséges vér nagybani előállítása rövidesen megindul.

— **Visszaélés a Diana-névvel.** Az utóbbi időben szélhámos ügynökök járják be a vidéki városokat és községeket és a *Diana Ipari és Kereskedelmi Rt.* nevében Diana baromfi- és sertésvész elleni port ajánlanak. Legutóbb *Makón* tűntek fel a szélhámos ügynökök, ahol néhány hiszékeny kereskedő áldozatul is esett a beugratásnak. Ilyen baromfi- és sertésvész elleni port a budapesti Diana-gyár nem hoz forgalomba, azok, akik ezt ajánlják, visszaélnek a Diana nevével és ezért mindenki a leghelyesebben teszi, ha azokat az ügynököket, akik nála ilyen ajánlattal jelentkeznek, hatósági kézre juttatja.

— **Teljes a rend és nyugalom Albániában a hivatalos jelentés szerint.** *Tiránából* jelentik: Az *Albán Távirati Iroda* a következő jelentést adta ki a Fieri és környékén történt zavargásokról: »A csendőrség egyik alantas tisztje harmincöt csendőrt és néhány polgári személyt *az államhatalom elleni lázadásra bírt rá.* A lázadók hatalmukba kerítették Fieri városát. A lusujai csendőrparancsnokság, amelyet értesítettek a felkelők előnyomulásáról, még idejekorán el tudta vágni a felkelők útját és *szétszórta a lázadókat.* A csapatok a lázadást minden vérontás nélkül *haladéktalanul elfojtották.* A lázadás egyetlen áldozata *Gjilardi* tábornok volt, aki a Fieriben kitört zavargásokról mitsem tudva Pojániba ment, ahol az egyik felkelő megölte. Albánia egész területén *teljes a rend és nyugalom.* A kormánycsapatok elfogták a felkelők legnagyobb részét és a többieket is rövidesen kézrekerítik. A király elleni merényletről elterjedt hírek minden alapot nélkülöző koholmányok.«

— **Házasság.** *Rothberger* Margit és *Steiner* Ödön jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

= **A Szent István hetének kiemelkedő eseménye.** A népszerűsége tetőfokán álló *Herczeg* és *Fodor* cég rendkívüli feladatot oldott meg, amikor a mai nyomasztó viszonyok mellett fővárosunkat világvárosi viszonylatban is elsőrangú áruházzal gazdagította. A tervek *Körner* József építész nagyvonalú elgondolásait, a kivitelezés pedig *Pehakker* Ferenc elsőrangú munkája. Az Áruház megnyitásával kapcsolatban — a megnyitás hétfőn reggel 9 órakor lesz — a cég külön kedveskedni akar a Szent István hetére vidékről felránduló közönségnek és nemcsak a budapestieket, hanem a vidékieket is részesítheti a különféle kedvezményekben. Lapunk mai számában megjelent hirdetésében található szelvény beszolgáltatása és 50 fillér lefizetése ellenében egy darab hibátlan női müselyemnadrágot vagy 1 pár Macco-Derby férfizoknit kap minden vevő. A textil-, úri- és nőidivatáruház megnagyobbításával egyidejüleg a *Herczeg* és *Fodor* cég (VII., Thököly út 24.) új osztályokat is nyitott. A legszerényebb igényüek éppen úgy, mint a luxuskivitelű árut kereső vevők megtalálják mindazt, ami ízlésüknek és anyagi lehetőségeiknek a legjobban megfelel.

Gellérthegyi villatelkek
a Bérc, Mihály és Szirtes úton 280—600 □ öl nagyságban, 60—77 pengő □-ölenkénti egységáron
3 évi részletre eladók.
PARKVÁROS RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (V., Wurm utca 3. Tel. 862-80)

Családi értesítések:

Károlyi Edith
Budapestről és
Zobel Ernő
házasságot kötöttek
Rio de Janeiróban

Burger Kató és
Lusztig Dénes
e hó 20-án déli 1 órakor
a dohányuccai templomban
házasságot kötnek

Rosenberg Gyula
gyarmatárunagykereskedő és
Nagy Ágnes
a mai napon házasságot kötöttek
(Minden külön értesítés helyett)

Klein Jucika
Csány és
Protovin Béla
Gyöngyös, jegyesek
(Minden külön értesítés helyett)

Özv. dr. Horváth Tiborné
és **Schréger Károly**
nagykereskedő,
a mai napon házasságot kötöttek
(Minden külön értesítés helyett)

Szandicz Magda
zenetanár és
dr. Grosz Endre
ügyvéd,
házasságot kötöttek

Szemes Katóka
e hó 18-án, vasárnap tartja
esküvőjét
Strasser Miklóssal
Tokajból

Roth Mancit
(Budapest) eljegyezte
Gyárfás Mihály
(Szentendre)
(Minden külön értesítés helyett)

Orován Ilonkát
Gyöngyös, eljegyezte
Vértes Pál
vegyészmérnök, Párizs

Weisz Magdát
Sátoraljaújhely—Gyöngyös,
eljegyezte
Schönfeld István
Gyöngyös

Pető István karcagi hirlapbizományos leányát
Liviát
e hó 20-án d. u. 5 órakor
Budapesten, a terézvárosi
templomban vezeti oltárhoz
Marssinszky Aladár
soproni hirlapbizományos]

Weiler Böske
(Olcsva-Apáti)
és
Frisch Mór
(Vitka) jegyesek

Beluszky Katalin
Rákospalota és
Gáspár Pál
Budapest, házasságot kötöttek
(Minden külön értesítés helyett)

Pauker Aranka
és
Grünblat Ferenc Mátyás
házasságot kötöttek
(Minden külön értesítés helyett)

Fleischmann Magda
Várpalota és
Kreisman Andor
Dombovár—Győr, e hó 20-án
Várpalotán házasságot kötnek
(Minden külön értesítés helyett)

Steuermann Ilonka
Kajdacs és
Grüngold Pál
Győr, e hó 20-án Paksou
házasságot kötnek

Freiwirth Margit
Besztercebánya és
Brill Imre
Budapest, házasságot kötöttek
(Minden külön értesítés helyett)

Schmidek Ily
és
Lang Ágoston
jegyesek
(Minden külön értesítés helyett)

Engel Klárika
Körösladány és
Römer Gyula
Bárna, jegyesek

NÁSZUTASOK
Rómába 70%-kal olcsóbban utazhatnak, közben
Velencét, Páduát, Bolognát, Firenzét is megnézhetik
Felvilágosítással szolgál Az Est utazási irodája, Erzsébet körút 18—20

— **Filléres gyorsvonatok.** A Magyar Királyi Államvasutak igazgatósága közli, hogy augusztus 25-én legalább ötszáz utas jelentkezése esetében a következő filléres gyorsvonatokat indítja:

1. *Salgótarjánból Szegedre* (Hatvan—Szolnokon át). Menettérti jegy ára 5.40 pengő.

2. *Kecskemétről Esztergomba.* A menettérti jegy ára 3.50 pengő.

3. *Miskolcról Fonyódra.* A le-, illetve felszállás Siófok, Balatonföldvár, Balatonszemes, Balatonlelle, Balatonboglár állomásokon van megengedve. A menettérti jegy ára Miskolc- és Mezőkövesdről 6.40 pengő, Füzesabonyból 5.70 pengő, Vámosgyörk és Hatvanból 5.30 pengő. Eger- és Gyöngyösről csatlakozás menetrendszerinti vonattal lehetséges.

4. *Hódmezővásárhely és Szegedről Eger és Gyöngyösre.* A menettérti jegy ára Gyöngyösre 5.50 pengő, Egerbe 6 pengő.

A Budapesten át közlekedő vonatoknál Budapesten a le-, vagy felszállás nem lehetséges. A vonatokra érvényes jegyeket a tekintetbejövő menetjegyirodák árusítják és ott nyerhető minden közelebbi felvilágosítás is.

E vonatoknál kedvezményes-, vagy szabadjegyek, valamint más, mint a vonatra érvényes menettérti jegyek érvénytelenek.

Csillárt Meteor csillárgyár
üzleteiben vásároljon! • 10 üzlet.
Központ: Podmaniczky utca 27

Orosz katonai küldöttség megy az őszi francia hadgyakorlatra — francia katonai küldöttség látogat Moszkvába

Moszkva, augusztus 17.

Cediakinnak, a katonai főiskolák és a katonai kiképzés felügyelőjének vezetésével legközelebb *katonai küldöttség indul Franciaországba az őszi hadgyakorlatokra.* Ezzel párhuzamosan szeptemberben *Moszkvába érkezik egy francia katonai küldöttség Loiseau* tábornoknak, a vezérkar helyettes főnökének, *Hendras* volt moszkvai katonai attasénak, egy repülő- és két más tisztnek vezetésével. Legközelebb Szovjetoroszország *Olaszországba is küld katonai küldöttséget* annak a látogatásnak viszonzásául, amelyet 1934-ben *Grazioli* tábornok küldöttsége tett Oroszországban.

— **Az egyetem 300 éves jubileumi ünnepségének részletes programja.** Dr. *Kornis* Gyula, a királyi Magyar Pázmány Péter Tudományegyetem rektora most küldte szét a meghívókat *az egyetem háromszázéves fennállásának nemzetközi ünnepélye alkalmával* szeptember végén tartandó ünnepségére. Az ünnepség fénypontja a szeptember 27-én délelőtt 11 órakor az Országház kupolacsarnokában tartandó *díszülés* lesz, amelyet Magyarország kormányzója személyesen fog megnyitni. Tekintettel az ünnepély nagy nemzeti jelentőségére, valamint arra, hogy számos külföldi egyetem és akadémia fogja magát képviseltetni, a magyar résztvevőket kérik, hogy az ünnepély tényének emelése céljából lehetőleg magyar díszruhában jelenjenek meg. A jubileumi ünnepségek részletes programja a következő: Szeptember 25-én este 7 órakor ismerkedési est a Gellért-szállóban. Szeptember 26-án, délelőtt 10 órakor szentmise az egyetemi templomban. Este díszelőadás az Operában, amelyet a vallás- és közoktatásügyi miniszter estélye követ. Szeptember 27-én délelőtt lesz a díszgyűlés a parlament kupolacsarnokában. Este díszlakoma, utána pedig hajóséta lesz. Szeptember 28-án, délelőtt 11 órakor tartják meg a díszdoktoravatást az egyetem központi épületének dísztermében. A csütörtöki, pénteki és szombati nap délutánjait a főváros megtekintésére szentelik. Szombaton este 8 órakor búcsúösszejövetel lesz. Szeptember 29-ikére, vasárnapra, kirándulások és sportbemutatók vannak tervbevéve.

— **Repülőgépes angol büntetőexpedíció 20.000 indiai ellen.** *Londonból* jelentik: Angol csapatok — Simlai hír szerint — légihaderők támogatásával indultak útnak, mintegy 20.000 bennszülött ellen, akik *támadóan léptek fel* India északnyugati tartományában a *Candat* útvonalon.

— **Súlyos feltételű kardpárbaj Imrey Ferenc őrnagy és dr. Kovács László nagykanizsai ügyvéd között.** *Nagykanizsáról* jelenti tudósítónk: Szombat reggel Nagykanizsán súlyos feltételű kardpárbaj folyt le *Imrey* Ferenc őrnagy és dr. *Kovács* László helybeli ügyvéd között. A párbaj igen hevesen zajlott le. Több karcolás és vágás között az első összecsapásnál dr. *Kovács* a jobb csuklóján kapott sebet, míg a második összecsapásnál csak felületi vágások érték a két párbajozó felet. A harmadik összecsapásnál *Imrey* Ferenc őrnagy mély vágást kapott ellenfelétől jobb csuklóján, amely azonnal harcképtelenné tette. A párbajsegédek nyomban félbeszakították a párbajt. A felek nem békültek ki.

— **A magyar mohamedánok nemzeti ünnepe.** Augusztus 20-án délben 12 órakor a magyar állampolgár mohamedánok Gül Baba sírjánál tartják meg a nemzeti ünnepet és imát mondanak Magyarország boldogulásáért. Huszein *Hilmi* budai mufti, minden magyar és külföldi mohamedán testvért meghív az ünnepi istentiszteletre.

— **Ujságnyilatkozatot adott, aztán feljelentette magát a párizsi rádiólámpacsempésznő.** *Párizsból* jelentik: *Marguetné*, egy nagy párizsi rádiókereskedelmi vállalat tulajdonosa, szombaton a le havrei nagy vámcsalási üggyel kapcsolatosan *önként jelentkezett a vizsgálóbirónál.* Előzőleg hírlapírókat keresett fel és elmondta nekik, hogy *a csempészés neki gyönyörűség.* Különben is Franciaországban a rádiólámpák darabonként 115 frankba kerülnek, míg Amerikában 100 frankért hat lámpát lehet kapni. A vizsgálóbíró az első kihallgatás alapján elrendelte *Marguetné letartóztatását.*

— **Sajtópert indított egyik gyulai képviselőjelölt egy plakát miatt.** *Gyulai* tudósítónk jelenti: Az általános választások utolsó hetében az úgynevezett néma héten elkeseredett plakáthare folyt *Dénes* István és *Lányi* Márton választói között. Az egyik röpcédula többek között azt állította Lányi Mártonról, hogy nem is született keresztény, hanem kikeresztelkedett zsidó. Ezek miatt a röpcédulák miatt Lányi Márton *sajtópert indított Mélik* Endre budapesti joghallgató ellen, akinek ügyében szombaton tartott főtárgyalást a gyulai törvényszék. A főtárgyaláson a vádlott jóhiszeműségével védekezett és a valódiság bizonyítását ajánlotta fel. Lányi Márton, aki személyesen jelent meg a tárgyaláson, felmutatta ősi nemesi levelét és családfáját, amellyel igazolta, hogy sohasem volt zsidó. A törvényszék elrendelte a valódiság bizonyítását és elrendelte, hogy Lányi Márton születési bizonyítványának és egyéb iratainak közjegyző által hitelesített másolatát terjessze a törvényszék elé.

— **A Vár alatti mésztufabarlangok bemutatója.** Szombat reggel érdekes bemutató volt a Várban: bemutatták a sajtó képviselőinek a nemrég feltárt várhegyi barlang *Szentháromság* uccai szakaszát. Ezeket a barlangokat 1931-ben kezdte felkutatni és feltárni *Kadic* Ottokár egyetemi tanár. A hagyomány szerint a törökök vájták ki ezeket a földalatti helyiségeket. *Kadic* professzor munkatársaival házról házra járt a Várban és megvizsgálta a házak alatt lévő pinceüregeket. Sok ilyen üreg összefügg egymással. Az üregek egy része az I. kerületi elöljáróság épülete alatt van. Ezeket a barlangokat megtisztították, lépcsőket építettek és megvilágításukról is gondoskodtak. Ezt a barlangcsoportot mutatták be szombaton. *Kadic* tanár elmondotta, hogy ha a Várhegy alatt húzódó barlangokat összekötjük, olyan barlangrendszert kapunk, amilyen *a világon sehol sincs. Nagyfontosságú lehet légvédelmi szempontból is.* Az impozáns mésztufabarlangokat Szent Istvánkor a nyilvánosság számára is megnyitják, azután pedig tovább folytatják a barlangrendszer feltárását.

— **Baja város művészeti kiállítása a Nemzeti Szalónban.** Szombaton délután érdekes kiállítás nyílt meg a *Nemzeti Szalón* termeiben: Baja város élő művészete és népművészete került bemutatásra, a magyar vidék művészi kultúrájának ismertetését célzó akció során. A kiállítás vezetőszólamát főkép három festő adja meg: *Nagy* István, *Agoston* Vencel és *Miskolczy* Ferenc, akik mellett a bajai festők közül még *Balogh* S. Károly, *Dercsényi* Aladár és *Gáspár* János szerepel néhány akvarellel és pasztellel. (Feltűnő, hogy az *Eber*-családból senki sem vett részt a budapesti kivonuláson). *Nagy* István művészetének ismert értékeit ragyogtatja erősen grafikai jellegű, komor színharmóniákba hangolt tájképein és portréin. *Agoston* Vencel különösen akvarelljeivel kelt figyelmet. Friss impressziók, könnyed és biztos előadása jellemzi legjobb dolgait. *Miskolczy* Ferenc kollekciója a legváltozatosabb. Olajfestményein és üvegablak-tervein kívül itt találjuk két portré-szobrát, néhány egyházi témájú szénrajzát és pasztelljét. Azonkívül megvalósított szőnyegterveit, amelyek a bajai ínségmunkaszövőműhelyében kerültek kivitelre, dr. *Borbiró* Ferencné vezetésével. Az egyik oldalteremben két bajai szövőnő mutatja be az úgynevezett csilim-szőnyegek készítését. A régi »torontáli« mintákból ezeken már semmi sincs, csupán textúrájuk maradt meg. Egyik-másik darab »modern« mintázatával az északi népiszövés ornamentikájára emlékeztet. Igen szépek a bajakörnyéki — szeremlei, bajaszentistváni, nagybaracskai és bátmonostori — népi szőttesek, selyemalapú aranyhímzések, ruhák, fejkötők, kötények, kendők és szoknyák, amelyek az egész vidék eredeti népviseleti sajátságairól époly színes, mint tanulságos képet adnak. *Szommer* Géza színezett intarziái és fafaragásai, *Czeglédi Nagy* József bőrdíszművei és a Baja érdekességeit bemutató, pompás fényképek teszik teljessé az izlésesen elrendezett kiállítást. —*io.*

— **Távoli erős földrengést jelzett a budapesti obszervatórium.** A Budapesti Földrengési Obszervatórium készülékei augusztus 17-én 3 óra 5 perckor *távoli erős rengést jeleztek.* A földmozgás Budapesten 5 óra 30 perckor ért véget.

— **Névmagyarosítás.** Idősebb *Batisweiler* János és gyermekei, dr. *Batisweiler* János egyetemi magántanár, a Tóth-klinika adjunktusa, továbbá Janka, Nándor és Márton családi nevüket belügyminiszteri engedéllyel »*Batizfalvy*«-ra változtatták.

= **A Philipsgyár** most forgalomba hozott négy új készüléke minden várakozást felülmúló meglepetésekkel szolgál. Különösen örvendetes a négy választék, mindenkinek lehet most már *Philips*-rádiója. Már 98 pengőért kapható egy valódi Philips: az *Árpád* népvevő. A kétcsöves külföldvevő *Matador*, a háromcsöves Európa-vevő *Szuper Triumph* és a négycsöves Amerika-vevő *Luxus Szuper*, mindegyik remekmű a maga nemében.

= **A világhírű Telefunken cég új gyártmányai,** a 2+1 csöves dinamikus hangszórójú *Regős* és a 4+2 csöves *Mester Super*. Mindkét készülék a legmodernebb kapcsolású. Telefunkenhangszóróit az új úgynevezett *Navimembránnal* szereli fel. Még egy nevezetes újítást alkalmaz Telefunken a *Mester Supernál:* ez az újszerű *országskála*, amelynél az állomásnevek országok szerint vannak csoportosítva, és így az állomások felkeresése rendkívül egyszerű és kényelmes.

= **Kezdődik az iskola.** A közelgő iskolaszezónra páratlan választékkal készült fel a Kálvin téri *Fenyves Áruház*. A ruhák kifogástalan jó minőségűek. Minden darabon bőséges felhajtás biztosítja, hogy a ruhát a gyermek egyhamar nem nőheti ki. Az árak igazán jutányosak: Például 6 éves gyermeknek seviot matróz leánykaruhák 9.50 pengő, seviot fiúcska matrózruhák 8.80 pengő, fehér ripsz matróz iskolai blúzok 4.40, csíkos intézeti blúzok 5.80. Gyermek hálópizsama kitűnő mosóanyagból 95 fillér. Iskolatáska vászonból 95 fillér, iskolatáska tiszta bőrből 5.80 pengő. Uzsonnakosár bőrszíjjal 95 fillér. 1 darab kúp írónhegyező és 1 darab író és 1 darab radír összesen 25 fillér. 15 darab elemi iskolafüzet, 8 lapos, összesen csak 25 fillér, festékpaletta hat darab festékkel és 1 darab tollecsettel, összesen 25 fillér, 1 darab csomómentes rajztábla és 3 darab rajzlap és 1 darab radírgumi és 12 darab rajzszeg és 1 darab író és 1 darab szögmérő és 1 darab festékpaletta 6 festékkel összesen csak 95 fillér.

ABBAZIA
DR. HORVÁTH
szanatórium és penzió
Közvetlen a tengerparton. **Kifogástalan ellátás.** Saját park. Diéták **felár nélkül.** Budapesti felvilágosítás és szobafoglalás: Britannia szállodában, 11 órától 5 óráig. Telefon: 20-6-46

Czeglédy Nagy József

Iparmúvészeti kiállításom majdnem éventént nevepel.

Mistolczy Ferenc,
Baza Iparmúvészete a XX szban, Kézirat, MDK-C-II,
599/2

10 l.

Czeglédy Nagy József

Szerepelt a bajai iparművészek szegedi kiállitásán.

M.936.XI.29.

Ø Czeglédi Pál

farcas

Torda

l.

Kel 1885

III. k. 2. f. 210 l.

Süvít a sétány

A hetekkel ezelőtt lezajlott próbamegnyitón Bacsó Péter A tanú című filmje szereplőit léptette fel a (letűnt) világot jelentő deszkákra. A szoborpark építésze, Eleőd Ákos később, a New York kávéház egyik patinás asztalánál azt mondja: a próbamegnyitó műsora jó poén volt ugyan a budapesti búcsú rendezvényei között, de az emlékhely nemcsak arról szól, hogy felszabadultan derülünk a mindenkori diktatúra „megtestesülésein". Hanem — elsősorban — a csendről szól.

— És még miről? A monumentális bejárat, a fogadóépület, a falak rendszere átgondolt koncepciót sejtet.

— Mielőtt rátérnék, hadd mondjam el: tudom, hogy sokak szerint ezeket a szobrokat csak oda kellett volna tenni, aztán bekeríteni. Komolyan elemezve a kérdést azonban kiderül: a témakör kortörténeti, etikai és művészeti vonatkozásai egyidejűleg, egymásra ható összetettségben jelentkeznek.

A koncepció alapelemei a falak. Középen „süvít" az Út, a park sétánya, amely a bejárati Kulisszafaltól indul és a Végfalnak ütközik. Az antik arányokkal épült Kulisszafal monumentális és pátoszos, amilyenek a diktatúrák homlokzatai általában. A hatalmi kulissza mögött tulajdonképpen „nincs semmi", legfeljebb kisebb léptékkel mérhető dolgok.

A főbejárat és a végfal között kifeszülő sétány a park gerince. Az első letérő ösvénypár — egy végtelenített nyolcas — a felszabadulási emlékműveket csoportosítja. A második nyolcas az ideológiát megtestesítő személyek, a harmadik pedig a manifesztálódott eszmeiség szobrainak gyűjtőköre. Végül valamennyi kanyar visszatér az egy és oszthatatlan Úthoz, amely továbbhalad, majd az Osztapenko-Steimetz szoborpár között a Végfalba fut. Ennek a drasztikus találkozási pontnak a feszültségét nem direkt eszközökkel, például „vége" felirattal, hanem áttételesen akartam megteremteni. A lépcsőzetek segítségével az összes építmény a lejtős terephez alkalmazkodik, de a 65 méter hosszú, 4 méter magas, tagolatlan téglafal a terepviszonyokat „figyelmen kívül hagyva", szabályos vízszintben „húz át" a terepen. Így „az út vége"-pont körül, amely valójában két koordináta-rendszer metszéspontja, a tér „félrebillen". Persze ez így túl elméletien hangzik. A lényeg az, hogy megy valaki a parkban, nézegeti a szobrokat: közeledik a falhoz, de csak akkor figyel fel rá, amikor kiér a szobrok közül. És amikor az út belecsattan a falba, egyben a térérzete is impulzust kap. Mert a tér, amelyben eddig sétált, hirtelen megborul.

— *Feltűnő, hogy valamennyi szobor talapzata, a bejárati Kulisszafal és a Végfal is vörös dísztéglából készült.*

— A sétányok szélén végigfutó, az építményeket összekötő 60 centi magas üldögélő fal, a park „lelke", építészeti gyöngyfüzére is abból lesz. Az út mellett, a Kulisszafalból indul, minden talapzatot „megcsinál", minden szobrot felfűz majd visszatér az úthoz, hogy a végfalba kísérje.

— *Igaz, hogy pénzhiány miatt le kellett állni ennek a falnak az építésével?*

— Igen. Az 50 millió forinttal induló, majd 62 milliónra módosult költségvetésből erre nem futja. A falfűzér és például a szoborpark világítása csak egy második ütemben valósulhat meg, a mostani megnyitóra nem.

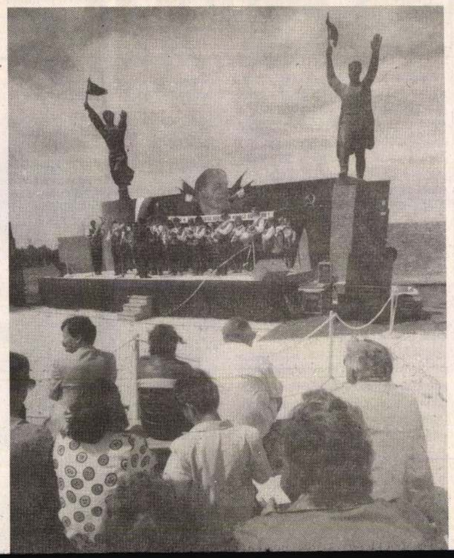

A próbamegnyitón, a budapesti búcsú idején

FOTÓ: SZIGETVÁRY ZSOLT

— *A nemrég lezárult pénzügyi vizsgálat szabálytalanságot nem mutatott ki, de a pénz mégsem elegendő a park felépítéséhez. Mi ennek az oka?*

— Hogy az ellenőrzés nem talál hibát, abban nem kételkedtem. A Budapest Galériával folytatott vitáim nem is a pénzügyekhez, hanem a szervezési, menedzselési ügyekhez kapcsolódtak. Sokszor fontos információkhoz késve vagy egyáltalán nem jutok hozzá. A költségekről szólva: a szobrok bontása, szállítása, restaurálása, újra felállítása több mint 20 millió forintba került. A tetrepmunkáknál pedig előre nem kalkulált nehézséget okozott a nagyon körött talaj. Az elmúlt év folyamán többször is tárgyalnunk kellett arról: mit és hogyan lehetne lefaragni a költségekből. A keretösszegből — amely még a pályázat kiírása előtt, becsléssel született — a megvalósítás során fellépő, előre nem látott költségek jókora hányadot felemésztettek. De ezt nem szabadna automatikusan a terv szellemiségét hordozó építőmesteri munkára hárítani. Nem arra gondolok, hogy a pályázat kiírója fizessen, mint a katonatiszt. De már régen sort kellett volna keríteni az üzemeltetésnél amúgy is nélkülözhetetlen vállalkozói tőke mozgósítására. Ez nemcsak művészeti szempontból, de a piac törvényei szerint is logikus: hiszen a jövendőbeli üzemeltetőnek érdeke, hogy a projekt atmoszférája maradéktalanul kialakuljon.

Őszintén szólva kicsit szomorú vagyok, de nagyon optimista. Szomorú, mert a körítőfal a park végleges arculatához nélkülözhetetlen. Hiányozni fognak a szintén elmaradó kivilágítás tabb a nyüzsgés, videótermek, művészeti galériák lesznek. Itt idegen nyelvű hangbemondással a korabeli magyar filmhíradókat, és a korról szóló játékfilmeket, például Bacsó A tanúját tekinthetik meg a látogatók.

A tér másik oldalán álló vendéglátó épület struktúrája hasonló: a földszinten mini kávézók,ételbárok, sörözők, az emeleten étterem, benne pedig egy pódium a Woland színház számára.

— *Hol tartanak mindennek az előkészületei?*

— Az építészeti, művészeti tervek már készülnek. Több művészeti csoport bel- és kültagjaként mondom, hogy egy fotóművészekből, grafikusokból, belsőépítészekből, textilesekből, szobrászokból és színházi emberekből álló csapat gyakorlatilag összeállt, amely garanciát jelent a mérce magasságára. Pénzt szerezni persze még így sem lesz könnyű.

— *Hiszen egyelőre a parkot sincs miből befejezni!*

— Két teljesen különböző dolog a park felépítése és üzemeltetése, még ha a felsorolt hiányok pótlása a jövendőbeli üzemeltetőt terheli is. A park üzemeltetése a felépítésnél jóval nagyobb nagyságrendű feladat. Ez ügyben tárgyaltam már marketingmenedzserekkel is közben kibontakozott a park általuk helyesnek vélt üzemeltetési stratégiája. Abban külön-külön is egyetértettek, hogy a komplett emlékhely óriási üzleti lehetőség. Ez tesz optimistává.

A kulcsszerep az idegenforgalmáré. Csak példaként mondom: ha minden szálloda portáján és az idegenforgalmi hivatalokban színes, többnyelvű szóróanyag, egy Váci utcai kis irodában poszterek, kiadványok hívják fel a parkra a figyelmet, ha buszok indulnak oda a belvárosból — akkor meg lehet lovagolni a már eddig is jelentkező külföldi és belföldi érdeklődést. Egyrészt ott a park, mint kortörténeti múzeum, másrészt ott a Tanú tér a maga vibráló vendéglátóegységeivel, filmjeivel, muzsikájával, poénjaival.

A park megnyitása után összeülünk az önkormányzatokkal az építkezés második ütemének finanszírozása ügyében. A XXII. kerületé a terület és az üzemeltetés joga, a szobrok a parkot építő fővárosi önkormányzat tulajdonában vannak. Jómagam a szerzői jog birtokosa vagyok, így végső esetben vétójogommal is élhetek. A park felépítését és a későbbi üzemeltetés színvonalát veszélyeztető kompromisszumokba nem fogok belemenni. De úgy tűnik, ezt nem is kívánják tőlem, hiszen a célt tekintve az eddigi tárgyalásokon egyetértettünk. Mindegyik fél érzi, hogy két alternatíva létezik. Az egyik a socialista típusú üzemeltetés, ahol az elgazosodó parkban végül „KGST-piac" lesz, s benne megcsonkítva, lepiskolva állnak a szobrok. A másik lehetőség az, hogy felépítjük a nyugati szemmel is vonzó, külföldiek és magyarok által egész évben látogatott emlékhelyet.

— *Kissé baljós előjel, hogy — állító-lag a használatba vételi engedély hiányában — elmarad a park most vasárnapra tervezett megnyitója.*

— Erre csak A tanú című film Virág elvtárstól tudom idézni: „... a helyzet egyre fokozódik."

SZABÓ ANTAL

Czeglédy Nina küldetései

Czeglédy Nina kanadai-magyar állampolgár, rendező. Törékeny szőke asszony, akinek az életéről regényt lehetne írni. Érdemes is lenne, mert a történet arról szólna, hogyan kezdheti egy ember minduntalan újra az életét anélkül, hogy megfáradt, elkeseredett lénnyé válna. De ő riadtan tiltakozik az ellen, hogy önmagáról beszéljen. A beszélgetés nyilvánvalóan csak azért fontos a számára, hogy szó essen a munkáiról.

— *Először képzőművészkörökben ismerték meg itthon is. Amikor elkezdett hábiskodni magyar művészek kanadai kiállításai körül, már évtizedek óta künn élt, és ha jól tudom, biológus volt...*

— A nyolcvanas évek elején kezdtem el magyar kortársművészeti programok szervezésével és azoknak a dokumentálásával foglalkozni. Ezt azóta is folytatom, a képzőművészet legkülönfélébb áramlatai és a videóművészet vonatkozásában. Először Révész László Lászlónak szerveztem Kanadában kiállítást egy ismert galériában.

— *Hogyan volt erre módja egy biológusnak...?*

— Akkor már nem biológus-genetikusként dolgoztam. A nyolcvanas éve elején úgy alakult a magánéletem, hogy módom lett a saját elképzeléseim szerint létrehozni. Odáig meghatározta a lehetőségeimet a három gyermekem, a háztartás, a kutatóintézeti munka. Keramiával foglalkoztam, később pedig újraképeztem magam, rendezőnek. Az észak-amerikai élet nagyszerű előnye, hogy ott az ilyesmi természetes. Középkorúak is beleválthatnak bármibe, újra beiratkozhatnak tanulni, ha arra vágynak.

— *Rendesen, nappali tagozaton, a fiatalok között?*

— Nem nappalin, közben azért el kellett tartanom magam. De ösztöndíjat én is kaptam, nincs korhoz kötve. Nemcsak a nappali tagozatosok folyamodhatnak érte.

— *Akárhogy is törött a fejem, nem látom, mi a kapcsolat a genetika és a filmezés között?*

— A biológián és a genetikán belül élettani kutatásokat folytattunk, én mikroszkópiával foglalkoztam és közben kezdtem filmezni. Akkor még gyermekcipőben járt a videó felhasználása, amivel kutatóként kísérletezetem. A sejtek mozgását filmeztem, ennek a módszerét dolgoztam ki. A sejtek mozgása szabad szemmel nem követhető, lassított felvétel kellett alkalmazni, de az sem volt mindegy, hogy milyen mértékű a lassítás... Miközben ezen dolgoztam, részt vettem sokféle észak-amerikai képzőművészeti rendezvény szervezésében is. Ott nagyon élénk a kezdeményezőkedv, mindenféle művészeti ágban számos olyan központ és műhely van, amelyet az emberek maguk hoznak létre, saját maguknak. Mivel éjszakánként már egy ideje keramiáztam, amikor megváltozott az életem, először egy kerámiás központot szerveztem. A kerámiaközpont működése közben szerzett ismereteimet egy idő után megírtam. Így született meg a Kanada iparművészete című könyv, amelynek a kiadásához komoly támogatást kaptam.

Az anyaggyűjtés ehhez a könyvhöz sok utazással és sok-sok interjúkészítéssel járt. Ez a fajta videódokumentációs munka nagy élvezetet jelentett. Így kezdett el érdekelni a filmezés.

— *Munka mellett, ösztöndíjjal elvégezte a rendezői szakot. Tárt kapukkal fogadta a kanadai tévés szakma?*

— Eleinte teljesen egyedül dolgoztam, a saját egyszerű kis kamerámmal. Eljártam kiállításokra, performanszokra, moderntánc-bemutatókra és dokumentáltam az eseményeket. Ezeket a filmeket egyre többen ismerték, közben elvégeztem a tévés iskolát is. Elkezdtek megbízni fesztiválokra kísérőfilmeket készíteni és más hasonló feladatokkal. Egyszer csak Kanada után Magyarországon is lehetőséghez jutottam. 1986-ban Soros-támogatással készítettem egy dokumentumfilm-sorozatot Ungarn in Deutschland címmel, magyar művészek németországi tevékenységéről.

— *Kislány korában települt Kanadába, ott járt egyetemre és ott alapított családot. Még most is kis akcentussal beszél. Hogyan került vissza Magyarországra?*

— A kapcsolaton sohasem szakadt meg Magyarországgal. 1980-tól kezdve, amint szabadabban rendelkeztem az időmmel és kapcsolatba kerültem a kortárs magyar képzőművészettel is, elkezdtem rendszeresen hazajárni. Az én érdeklődési körömben és művészeti ízlésem a kanadai magyar emigráns körben nem volt túl népszerű... Azok a magyar művészek, akiket én hívtam meg, vagy az alternatív művészeteket, vagy a provokatív képzőművészetet képviselték. Révész László László performanszán, ahol kísérleti BBS filmeket is vetítettünk, udvariasságból meglejelentek a kinti magyarok, de nagyon meg voltak sértődve. A torontói egyetem egyik professzora, művelt és értelmes, de igen konzervatív kinti magyar, nekemrontott: hogy tehettem ilyet, efféle szörnyűségekre odahívni őket...

— *Vajon miért jellemző az emigráns szubkultúrákra oly sokszor az intolerancia és a konzervativizmus?*

— Talán mert az emigrációban élőknek sokszor ott áll meg a kultúrája, ahol akkor tartott, amikor elhagyta a hazáját. Ha onnan is vissza nem fejlődik. Önvédelemből ragaszkodik mindahhoz, amit értékként megismert, mert tökéletesen nem tud beleilleszkedni az új környezetébe, az ottani kultúrába. A saját közösségében maradva bizonyos védelmet élvez. De csak addig van biztonságban, amíg nem kell ismeretlen jelenségekkel találkoznia. Így hát inkább elzárkózik tőlük.

Az emigrációs szubkultúrában sok komoly és bizonyos szempontból értékes tevékenység folyik, de ezek elsősorban rekonstrukciós jellegűek. A múlt minél tökéletesebb helyreállításán való fáradozás.

— *Nem csoda, ha megrázkódtatást okozott az ön szándéka, szétfeszíteni ezeket a kereteket...*

— Nem akartam senkit sem megbántani. Nem kabinetkérdés, csak véleménykülönbség... Kétségtelen, hogy egy nagy, reprezentatív bálnak is — ami pedig engem nem érdekel — megvan a maga kulturális szerepe. Az én véleményem szerint, ha kapcsolatteremtésen munkálkodunk, akkor az élő kultúrát kell vele ápolni...

— *Gondolom, megengedheti magának a különvéleményt, annál inkább, mert nincs kiszolgáltatott helyzetben. Nem a diaszpóra az egyetlen közeg, amiben mozoghat.*

— Közéjük tartozom én is. De az igaz, hogy sohasem korlátoztam a tevékenységemet arra, aminek a magyarokkal van kapcsolata. Élénk kapcsolatban vagyok a mai napig a kanadai képzőművészeti közélettel, a videóművészekkel, táncosokkal. A lehetőségeimet nem befolyásolja, hogy az a kísérlet, amelyet a kanadai magyarok kulturális szemléletének felfrissítésére tettem, kudarcba fulladt. Természetesen addódik, hogy könnyen tudok ráhangolódni másokra.

— *Csöndes, szelíd ember benyomását kelti, akiben nincs egy csöpp krakélerség sem...*

— Félreértés azt gondolni, hogy aki az alternatív művészetekhez vonódik, az feltétlenül provokatív személyiség. Szeretem az embereket meghallgatni, számos barátom van, akikkel érdemben lehet beszélgetni. Sok éve már, hogy megszülettem, de ugyanolyan lelkes vagyok ma is, mint fiatalabb koromban... Amit csinálok, azt mindent imádok. Hiszek benne, és nem ismerek akadályt.

— *Mint most, amikor az ír—magyar kultúrkapcsolatokról akart tévéfilmet készíteni?*

— Kopper Judittal, aki a Fríz Iroda producere volt, egy fesztiválon ismerkedtem meg. Judit fantasztikus, nyitott ember... Már ismertem, amikor a saját szakállamra elkezdtem forgatni valamit, amit megmutattam neki. Ebből alakult ki aztán egy portrésorozat, a világba elszármazott jelentős magyarokról. Három készült el: Dienes Sára, Nagy Tibor, New York-i galériatulajdonos, Mezei Árpád, aki az Európai Iskola egyik filozófusa. Valamennyien a nyolcvanas éveikben jártak. Szeretném folytatni, ha másért nem, archívális dokumentáció céljából is fontos lenne, ezeket a Magyarországon ismert vagy kevéssé ismert, saját területükön jelentős, többnyire idős embereket megkeresni.

Remélem, találok hozzá megbízót. Végül az ír-magyar koprodukciós műsor is elkészült, remélhetőleg összel láthatják majd az ír és a magyar nézők is.

— *Miért pont az írek érdekelték...?*

— Sokban hasonlítanak hozzánk, számos kapcsolódási pont van a két nép között, ami sohasem kapott elég nyilvánosságot. Az írek nagyon szeretnemúlnak emberek. A műsorban — remélem, színesen és érdekesen — riportokkal, interjúkkal, művészeti illusztrációkkal szólunk a két ország közötti történelmi és kulturális kapcsolatokról. Sok örömöm tellett ennek a műsornak a létrehozásában, habár szívós eltökéltség kellett hozzá, hogy elkészülhessen. Remélem, sokan nézik majd és segíti a két népet közelebb kerülni egymáshoz. Tudni fogom, hiszen egy idő óta Torontó és Budapest mellett Dublinban élek. Megyek egyik helyről a másikra, mindig oda, ahol lehetőségem van dolgozni.

VIRÁG F. ÉVA

Amerikai levél

Útban az áramvonalas kredenc felé

Közel egy évszázadon keresztül az amerikai háziasszony belelapozott az „álmok könyvébe", a Sears-katalógusba, s úgy érezhette, hogy semmi sem lehetetlen. A legpraktikusabb vadnyugati településen, a legeldugottabb amerikai kisvárosban, Északon és Délen, Keleten és Nyugaton ugyanúgy sóhajtottak fel vágyakozva az asszonyok a legújabb, sőt legeslegújabb mintázatú párnacihák, csillárok, tollaskalapok, virágtartók, fuszeklik és kredencek láttán, mint a rohamléptekben fejlődő, bankkatedrálisokat és felhőkarcolókat építő metropolisokban. A Sears csomagküldő áruház nemcsak az árucikkeket szállította késedelem nélkül házhoz, hanem közelfoghatóvá tette az „amerikai álmot". Mint tudjuk, a korlátlan lehetőségek ígérgetésének megvannak a maga határai, s az állampolgár a legoptimistább jövő- és nemzetkép felrajzolása ellenére is elveszti türelmét, ha nem pakolhatja tele a gyomrát és a házát. Arról már nem is beszélve, ha se háza, se lakása. De most nem erről van szó... A Sears a jóléti társadalom ideológiáját színes-szagos, megszerezhető és megfizethető javak tömegére fordította le, s példátlanul sikeres, sok évtizedes pályafutása alatt azt az érzést tartotta ébren megrendelőiben, hogy minden elérhető számukra, amit csak akarnak. A Sears postafordultával nemcsak a biztonságot sugárzó családi ágyat, a hihetetlenül szexis kebeltartót vagy soha ki nem csorbuló konyhakéskészletet szállította, hanem azt az illúziót is, hogy az átlagamerikainak „lényegében és alapjában" éppúgy megvan mindene, mint a milliomosnak.

A középosztálybeli amerikai átlapozta a magazinokat, majd az utóbbi fél évszázadban figyelte a televízióban, hogy hogyan élnek, laknak, öltözködnek s fogyasztanak a gazdagok, aztán jóleső elégedettséggel megrendelte a Sears-katalógusból egy teljesen berendezett, előre kitalált életforma tömeggyártásban sokszorosított olcsó, vagy legalábbis megfizethető tartozékait. Mr. Átlag hosszúra nyúlt munkanapja után megpihent a „living room" legkényelmesebb foteljében, a felesége elétette a Bourbonját, benyomta a televízió gombját, kapcsolgatott egy kicsit az egyre növekvő számú állomások között, s míg a tökéletesen gépesített konyhájában készült a vacsora, kissé tompultan figyelte ugyanazokat a színpompás hirdetéseket, amelyeket a felesége napközben már többször is látott. A szociálpszichológiai kutatások adatai szerint (már ha hinni lehet nekik) valami olyasmire kellett gondolnia, hogy akárhogy is, de a létező világok legjobbikában él, s maga elé képzelte milliomos alteregóját, aki egy hosszúra nyúlt munkanap után megpihen living roomjának legkényelmesebb foteljében, elétesznek a Bourbonját, kapcsolgatja a televízióját, s közben a tökéletesen gépesített konyhájában készül a vacsora...

Végül is mi a különbség? — kérdezhette, csak afféle költői kérdésként önmagától, rágyújtott egy Marlboróra, belekortyolt a legtöbbet hirdetett márkájú Bourbonba, s elégedetten nyugtázta a katalógus-eleganciát, amely körülvette. Kinézett a négyszögletes hátsó kertre, s elhatározta, hogy most már igazán megrendeli a beszerelésre készen szállított üszőmedencét, s ráadásul egy világító szobaszökőkutat is, amelyre a felesége olthatatlanul vágyakozik, amióta a jobb és bal oldali szomszédokhoz már megérkezett.

Nincs különbség! — érezte, egy kis jóleső melegség formájában a szíve táján, s ezennel megvalósítottnak nyilvánította az emberiség legnagyobb, az egyenlőségre vonatkozó álmát, amellyel a világ kevésbé szerencsés égtájain (amelyekről világégések, kitört és levert forradalmak és más idegesítő és áttekinthetetlen felforduláso idején némi, két zabpehelyreklám közé szendvicselt hirdetést azért kapott a televízió képernyőjéről) annyit bajlódnak.

Nyugodtan mondhatjuk, tisztelt Mr. Átlag ebben a pillanatban határozottan elégedett volt. Az újságja után nyúlt, hogy legalább a nagybetűs főcímeket átfussa, vagy hogy a hatalmas papírlepedő jóleső védettségében még szundítson egy rövidkét a szép jövő ígéretével illatozó báránysült előtt. S akkor valamin megakadt a tekintete... Arca elkomorult, személdöke magasra szaladt, a gyomrában (amely pedig már az ízes falatok befogadására készült!) szúró fájdalmat érzett. Mi történik itt? Olvastad ezt, my dear? — kiabálta a feleségének, aki épp az automata sütő parányi komputerébe táplálta be a báránypecsenyére vonatkozó adatokat, miközben a másik kezével a tökéletes szagelszívót hozta működésbe. Mondanom sem kell, hogy mindkét kiváló alkalmatosság a Sears csomagküldő áruház jóvoltából vált szinte családtaggá az otthonukban...

Mi történik itt? — kérdezte, süvöltötte még egyszer, s a lepedőnyi napilapot lobogtatta.

Itt azonban álljunk meg egy pillanatra. Járjunk el a televíziós soap-operák dramaturgiai szabálya szerint. Egy érdeklődésre számot tartható, nyitva hagyott kérdésnél, a cselekmény valamely fordulópontján kell megszakítanunk a történetet. Így érem a kedves olvasónak, még vissza fogunk térni Mr. Átlagamerikaihoz, s majd arra is fény derül, hogy Szomáliaról, Boszniáról vagy valamely más válságövezetről olvasott-e kedvenc napilapjában...

Addig olvassanak bele, velem együtt „A városi háziasszony birodalma" című, Budapesten, a Történeti Múzeumban rendezett kiállítás vendégkönyvébe. Két bejegyzést idézek szöveghű pontossággal: „A nemlétező középréteg legalább itt megcsodálhatja, hogy milyen konyhájának kéne lenni" — írja valaki nevét, címét is közölve. A második bejegyzés így szól: „Ez a holnap konyhája? Kinek? A büdös gazdagoknak."

Foglalkozzunk csak a második bejegyzéssel, hiszen érzelmi kiindulópontja nyilvánvalóan azonos az elsővel. Az elégedetlenség diktálta mindkettőt, de a másodikban az indulatok jobban visszategnek. Nem kell stilisztának lenni, hogy a két rövid kérdésből kiérezzük a keserű gúnyt, s a válaszban a józan mérlegelést, árnyalt ítéletalkotást mellőző haragot. Figyelemre méltó, hogy Budapesten, 1993-ban egy meggyszínű műanyagba kötött, finom papírú kiállítási vendégkönyv megjelölése szerint a gazdag szó elé jelző, s nem is akármilyen kerül. Tessék tűnődni azon, hogy miért!

A kiállítás egyébként élvezetes is, tanulságos is. Az ember visszontlátja a nagymamája konyhájából a kedvenc sámliját, egy világháború túlélt spárgaszatyrot, amellyel 1951-ben húsért álltunk sorba, egy vízvezetéket, amely belövést kapott, s amely Reisz Gyula vízvezetékgyártó tevékenységét őrzi a halhatatlanságnak. Találkozhatunk régmúlt és kevésbé régmúlt idők felkiáltójelekben bővelkedő plakátjaival, miszerint „Igyunk több tejet!", vagy épp ellenkezőleg: „Sört igyál!", vagy a hazafiasságot előtérbe állító „Együnk magyar gyümölcsöt!" felszólítással. Biztosítanak, hogy a paprika állítólag ellenőrzött (gondolván, hogy Állam bácsiban igazán nem kételkedhetünk, közlik velünk, hogy nem érdemes befőzni, s jobb híján azzal vigasztalnak, hogy „A korszerű edény alumínium", s a „Konzerv — életszínvonal", szóval egy-egy tárgy vagy plakát erejéig tetten érhető itt háború, lózungokkal (jelszavakkal, ha némely generációk már nem értenék) takargatott szegénység, itt vannak az első, Bécsből hazahozott „cuccok", egy még így, kiállítási szógletté „szidolozva" is nyomorúságos cselédszoba a két világháború közötti „jó világból", sok-sok félbemaradt próbálkozás a polgárosodásra, e századi magyar történelem pofiharakban, falvédőkön, sparheltokban és kredencekben elbeszélve.

S a legvégén — az 1993-as csodakonyha. Csillogó-villogó, nikkel és más nemes anyag. Amúgy nincs benne semmi különös. Egy konyha. Mosogatógéppel, hűtőgéppel felszerelve. Csupa olyasmivel, amivel a legtöbb átlagamerikai háztartás már régesrégen rendelkezik. Minden katalógusban, számtalan változatban évtizedek óta megtalálható.

A csodakonyhában a kredenc a legimpozánsabb. Természetesen már nem nevezik kredencnek, de mégiscsak az. Jó vonalú, minden a műveleteknek leginkább megfelelő helyen. Pont ilyet láttam a legutolsó Sears-katalógusban. Amelyik a legkisebb, legeldugottabb településre is eljutott.

A legutolsó Sears-katalógus valóban a legutolsó. A csomagküldő áruházlánc megszűnik. Felfalta a recesszió. Mr. Átlag nemhiába kérdezi: mi történik itt? Mert valami ott is történik, valami, amitől Mr. Átlag riadtan kapja fel a fejét a vacsora előtti szunyókából.

Itt meg az én gyomrom rándul össze, ha azt olvasom egy kiállítás vendégkönyvében, hogy büdös gazdagok... Üristen, valahogy mégiscsak együtt kellene eljutnunk a szép kredencek megvalósult Kánaánjába!

SZÁNTÓ ERIKA

ZEGLÉDI MŰVÉSZETÉT HOSZSZABB KÜLFÖLDI TANULMÁNYÚTJA ALATT TÖKÉLETESITETTE. SEBES KATONAI SZOLGÁLATA ELŐTT — AMELYET MOST ABSZOLVÁLT — MÁR FELTÜNT JÓ NÉHÁNY ÖTLETES MUNKÁJÁVAL. MOST KÖZÖSEN RAJZOLUNK, FESTÜNK, TERVEZÜNK! PLAKÁT, KIRAKAT ÉS KÜLSŐ HOMLOKZATI DEKORÁCIÓ, REKLÁMOBJEKTUM, ALKALMAZOTT GRAFIKA, ILLUSZTRÁCIÓ, PROSPEKTUS.

CZEGLÉDI-SEBES REKLÁMMŰTEREM

BUDAPEST, VIII., VAS U. 14. TEL.:

Czeglédi — Sebes
iparművészek

Reklámiélet
1934. 11. 27

NTŐL
FÜGG,

ÜZLETE, VÁLLALATA FORGALMÁNAK EMELKEDÉSE...

A

MERIKAI REKLÁM - AMERIKAI MÉRETŰ VAGYONT JELENT! DE CSAK A JÓ REKLÁM HOZ PÉNZT, FORGALMAT, SIKERT! ÖN TALÁN NEM ÖRÜLNE, HA LÁTJA, HOGY FORGALMA NAPRÓL-NAPRA NŐ?... HIVJA FEL A FIGYELMET NEVÉRE, MÁRKÁJÁRA, SPECIÁLIS CIKKEIRE: MI ÖNNEK EBBEN ÖTLETES RAJZOKKAL AKARUNK SEGÍTSÉGÉRE LENNI.

CZEGLÉDI-SEBES REKLÁMGRAFIKUSOK

BUDAPEST, VIII., VAS UCCA 14. I. EM. 11

B

IZTOS A SIKER: EZT IGÉRHETJÜK, HA FRAPPÁNS ÖTLETEKKEL, SZELLEMES RAJZOKKAL HÓDÍTJA MEG A VEVŐT. IDEÁINKRA FELFIGYELNEK AZ EMBEREK: GONDOLKODÁSRA KÉSZTETNEK ÉS FELTŰNNEK! TALÁN ÖN IS MEGPRÓBÁLNÁ EGYSZER; ENGEDJE MEG, HOGY BEBIZONYÍTSUK: SIKER JÁR ÖTLETEINK, RAJZAINK NYOMÁBAN!

CZEGLÉDI-SEBES IPARMŰVÉSZEK

BUDAPEST, VIII., VAS UCCA 14. I. EM. 11

Husvétkor ép úgy vásárolnak, mint karácsonykor!

— ezt a tényt még alig használják ki kereskedőink. A karácsonyi kirakat már kötelezővé vált a kiskereskedelemben, de husvétkor aránylag kevesen építenek alkalmi kirakatot. Pedig a nyári holtszezon mérlegét igen jól fel lehet javítani erőteljes husvéti propagandával. Senkinek sem jutna eszébe egy 1920-as divatu ruhaselymet kirakatba tenni, — miért dolgozik tehát néhány száz kereskedő még mindig 1920-as kirakatstílusban?

A karácsonyi, husvéti vásár nemcsak a megajándékozottnak jelent ajándékot, — de a kereskedőnek is. Azzal a különbséggel, hogy ez utóbbinak meg kell dolgozni érte. A kirakatban dominálion a husvét: a piros tojás pompás blikkfang lehetőséget nyujt, a fűzfabarka finom dekorációs anyag. Minden üzletben akad olyan cikk, amelyet kapcsolatba lehet hozni a husvéti ajándékozás gondolatával. Gondoljunk csak arra, hogy a virágüzletek és a cukorkásboltok milyen jelentős forgalmat bonyolítanak le ilyenkor! És gondoljon Ön is rá, kedves olvasó, hány vevőt tudna husvétkor is jó áruval, megelégedésre kiszolgálni . . . De persze, csak akkor, ha nem várja ölbetett kézzel, amíg bejön az üzletbe a vevő, hanem minden eszközzel arra törekszik, hogy Önt felkeresse és Önnél válassza ki husvéti ajándékait . . .

Mit hoz a husvét — a kiskereskedőnek?

Talán csak egy hasonlatot. De aki érti a hasonlatok nyelvét, az felismeri a mögötte megbúvó szimbólumot, amelyből hasznot húzhat.

Husvét a feltámadás ünnepe. Nem véletlen, hogy mindig tavaszra esik. A természet újból *hirdeti* erejét, élniakarását, megújhodását: önmagának csinál reklámot a virágok színpompájával, tarka mezőivel. A fa újult erővel szívja magába a föld termékenyítő nedvét, hogy azután ismét egy évgyűrűvel vastagodjék törzse. Mit jelent mindez a kiskereskedő számára?

Itt az új évszak és így itt az ideje, hogy üzlete fejlődését ismét egy vonalnyival előmozdítsa. A krizisre való hivatkozás, — (amely már elmult, úgyebár!) — nem mentesít; az Ön helyzetét, kedves olvasó, elsősorban Önnek, személyesen kell feljavítania. Ez pedig nem megy símán, minden fáradtság nélkül!

Minden harcnak ezerféle az eszköze: az Ön fegyvere csak *egy* lehet. Céltudatos és óvatosan megkomponált reklámmal kell üzletét a régi nívón tartani, sőt igyekeznie kell, hogy tovább is fejlessze. A kereskedők ma már legalább nagyjából, — megbarátkoztak a propaganda gondolatával . . . De sajnos, még mindig sok e téren a téves elgondolás, a — hozzá nem értés. Akad például olyan kereskedő is, aki hallott valamit arról, hogy a kirakat propagandahatása milyen fontos reklámtényező. Kiír tehát egy cédulát kirakatára: „Reklámeladás!" — jól aláhúzza, megspékeli három felkiáltójellel — és azt hiszi magáról, hogy most már eleget tett üzlete propagandakövetelményeinek. Egy másik kiírja az árjelző cédulákra: „Reklámárak!" — azután nyugodtan ül a kasszában és vár. De sem a kirakatát, sem árait nem revideálja és azt hiszi, hogy a közönség mindezt nem veszi észre! . . .

Pedig a közönség nemcsak észreveszi, hanem állandóan párhuzamot von közte és a konkurencia között. Hogy azután ez az összehasonlítás mindig a *másik* javára üt ki, azt mindig a közönség és nem a saját terhére írja. Nem gondol arra, hogy ezekkel a közhelyekkel semmit sem nyujt közönségének, mert nem veszi hozzá a fáradtságot. Holott néhány szép kirakatképpel, szellemes hirdetés-slogan-nel, — egyszóval olyasmivel, amiből elsősorban *önmagának* van haszna, — kevés fáradtsággal felhívhatná magára a figyelmet. A fáradságot pedig nemcsak figyelemmel honorálja a vevő, hanem azzal is, hogy — vásárol!

Néhány jó tanács

Mit állítsunk ki husvétra?

Husvétkor is a „gyermek nyelvén" szóljunk a vevőhöz. Karácsony és husvét az a két ünnep, amikor a gyermek ajándékra számit és ajándékot kap. Az eszközök egyszerűek: a kirakatot a „nyuszi hozta pirostojás" megoldásra kell beállitani. Néhány nagy kartonból készült pirostojás, drapéria. A zöld szin a vezetőmotivum. Husvétkor egyébként sokan elutaznak, — nem szabad tehát az uticikkek és ezzel rokon áruk propagálását sem elmulasztani.

A husvéti jókívánság

legalább is egyenértékű a karácsonykor szokásos figyelmességgel. Ismét alkalom arra, hogy a vevő emlékezetébe idézzük cégünket és üzletünket. Erre minden adandó alkalom csak kapós lehet. Ki is kell használni. De természetesen sablónos névjegymegoldással már nem megyünk sokra. Udvarias hangú, közvetlen modorú, — de nem bizalmaskodó, — körlevélben fejezzük ki jókívánságainkat. Üzletről, áruajánlatról

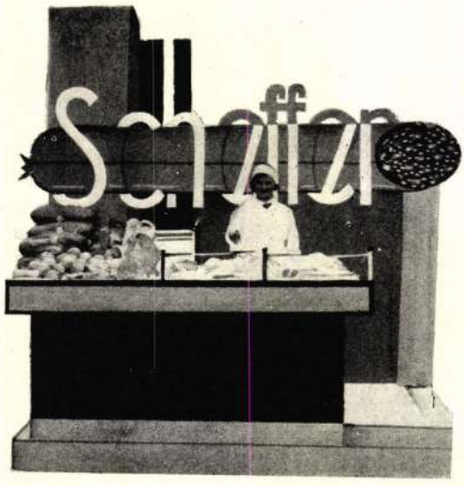

A Scheffer hentesárúgyár ötletes standja a Mezőgazdasági Kiállításon

Tervezte: Ceglédi—Sebes

egyetlen szó se essék!... Elég, ha az üzlet nevét és címét látja a vevő, már ebből is eleget tud; — sőt jólesik neki, hogy a kereskedő nem él a szokásos, olcsóhatású trükkel, hanem kizárólag udvarias gesztus részéről a körlevél. Reklám ez is, anélkül, hogy annak látszana!

Ajándék csomagolás

nálunk még mindig kevéssé használt propaganda-eszköz: általában csak karácsonykor veszik igénybe. Pedig husvétkor épp olyan célszerű volna, nem is szólva arról, hogy egész évben állandóan raktáron kellene tartani speciális alkalmakra. Így születésnapra, évfordulóra, stb. Minden célra különkülön megfelelő feliratu doboz szolgálna és az sem volna hiba, ha a dobozokra csak ritkán, különös alkalmakkor kerülne a sor. *„Gratulálok"* vagy *„Születésnapodra"* feliratu dobozok mindenki számára aktuálisak. A csomagolóiparnak kellene ezeket a speciális terrénumokat kihasználnia a maga számára.

Ne várjon sokáig

Még ma, de legkésőbb holnap kisérelje meg a jó Kathreiner malátakávét és a Franck kávépótlékot. Rögtön megérti, hogy miért is kedvelik annyian már évtizedek óta.

Külföldi kirakatlevél

London

még most is csak a férfidivat szemszögéből érdekli a kereskedőt. Milyen a reklámkultusz a férfidivat hazájában; milyen speciális kultusza van ott a propagandának, ahol a főcikk ennyire világhírű . . . ?

Pedig, amint látszik, ez a világhír elcsökevényesíti a férfidivatcikk-kirakatokat. A Bond Street és Oxford Street patinás üzleteinek kirakatai nem ismerik a dekoráció fogalmát. Mindaz a sok szín- és formabeli trükk, amely annyira jellemzi a középeurópai kirakat tarka képét, teljesen hiányzik. A maximum: egy-egy erős rajzu, de szubtilis, finom színezésű blikkfang-plakát a kirakat hátterében, amely éppen csak utal az évszakra vagy a beszerzés időszerűségére. De az áru! — Ahogy a finom drapériáju gyapjúanyagok a kirakat egyik sarkában elomlanak: ez maga a tapintható anyagszerűség. Ebben mesterek az angolok. Kiemelik az áru sajátosságát, az árun magán mutatják be előnyeit, anélkül azonban, hogy mesterséges eszközökkel operálnának. Ez talán nagyobb, igazabb művészet, mint a színpadszerűen agyondekorált kirakat.

A férfidivatot rengeteg mellékcikk egészíti ki, de ezek is ugyanezt a stílust alkalmazzák. Kivételek természetesen itt is akadnak: *Selfridge* például életnagyságú fotómontázsokat feszített ki a kirakat oldalfalain, a hátteret hatalmas, tűz-színű drapéria alkotja; ezt esetenként cserélik. Az árutömeg azonban mindenütt dominál. Úgy a kirakatban, mint bent, az üzletben. Középeurópai szemet kísértő látvány, ahogy a finom divatcikkek mindenütt szabadon hevernek a pultokon szerteszéjjel. Próbálnák csak meg nálunk . . .

Bécs

kirakatai között csak egy tavaszi csemegét láttunk: de ez azután bravúros. A kirakat háttere egy safe-kamra bejáratát ábrázolja, hatalmas korongformájú páncélajtóval. A kitárt páncélajtón át hatalmas fehéráru tömeg világit. Egy segéd végvásznakat adogat ki. A felirat: „Megnyitjuk kincseskamaránkat a vevő előtt!" Az ötlet megoldása abszolut naturális: a villogó páncélterem hatalmas gépezete rendkivül impozáns.

Milanó

is hoz valami újszerűt. Négy különböző fajkutya-attrap lépked egy szépen ívelt láb előtt. Mind a négy kutya más és más színű; színük azonos a kirakatba kiállított négyfajta harisnya színével. A harisnyamárkák kutyanevek; a finom pasztellszínek kitünően harmonizálnak egymással.

New-York

egyik harisnyagyára ékszerdoboz-dekorációban prezentálja harisnyáit. Minden doboz csak egyetlenegy harisnyát mutat be. Az első kisérlet arra, hogyan lehet ilyen cikket darabonként, tehát nem tömegben bemutatni, Igen hálás feladat, mert kiemeli e dekorativ cikk anyagszerűségét. A könnyű, fénylő anyag csillogásában rengeteg hálás hatás rejlik.

Lóránt Ödön

BANK: ANGOL-MAGYAR BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BRITISH AND HUNGARIAN BANK LIMITED
BUDAPEST, V.
Vilmos császár-út 32

1935. 3. 77.

1934.12

7.

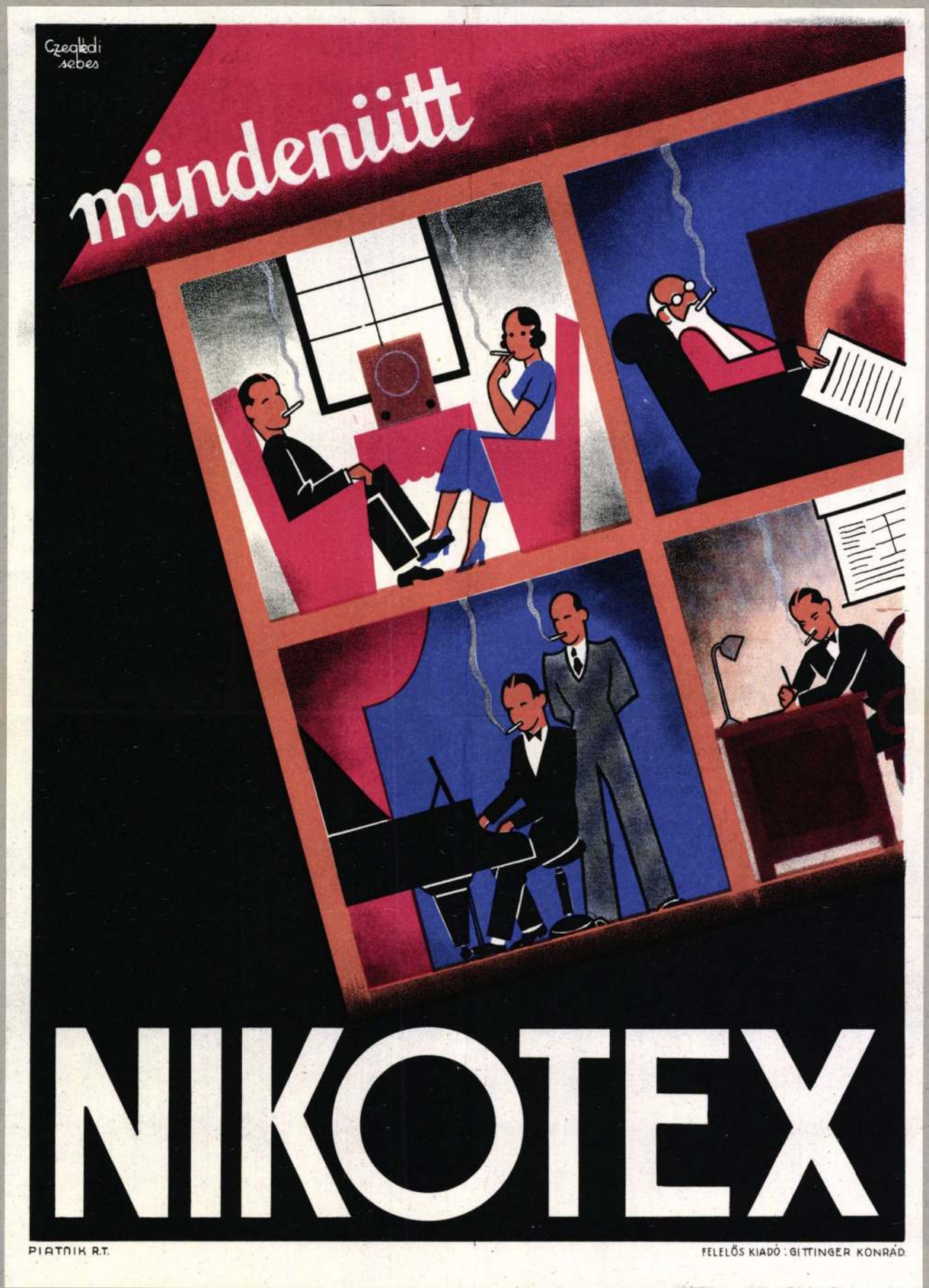

Villamosplakát

Ceglédi — Sebes terve

Piatnik rt. nyomása

REKLÁMÉLET

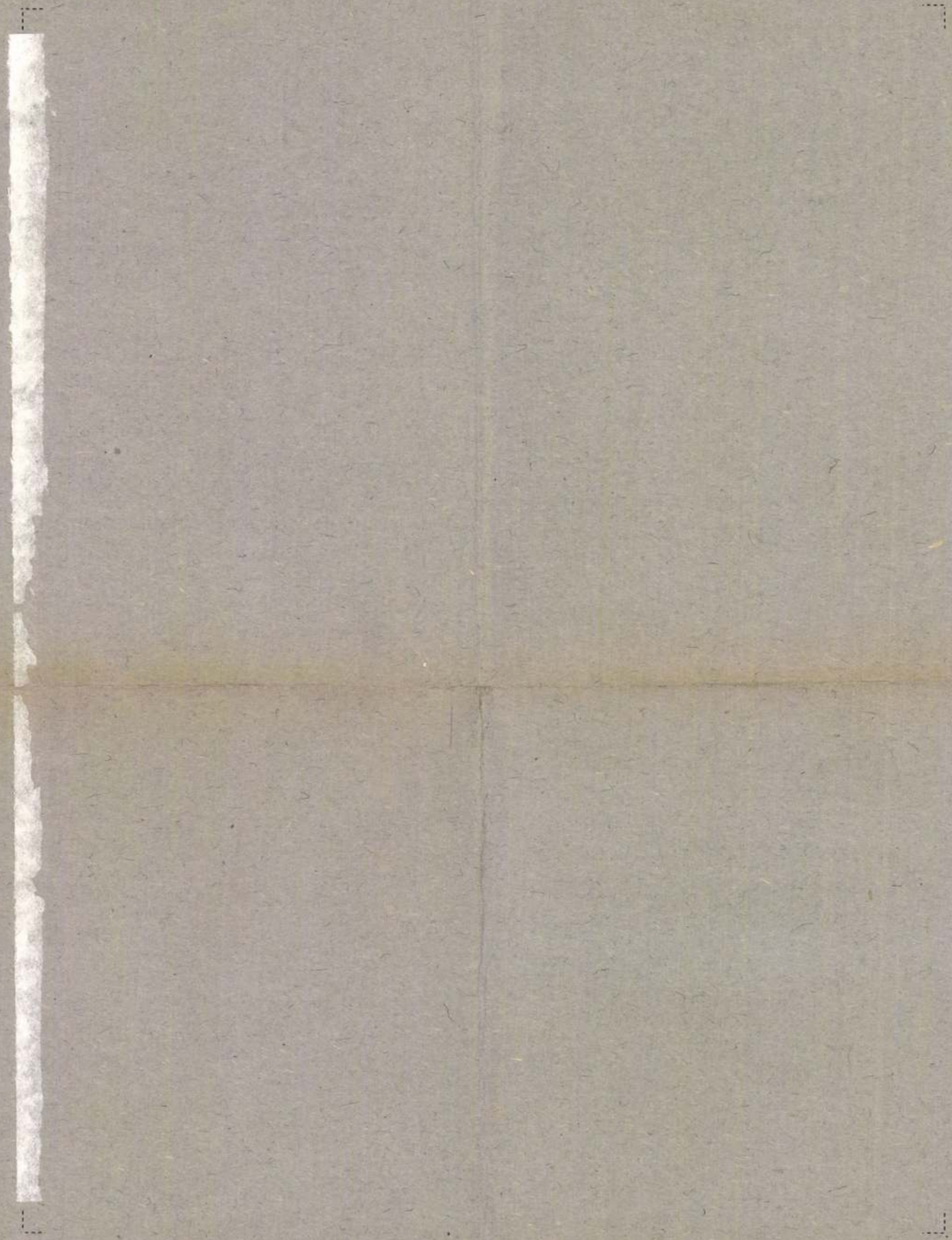

Négy oldal a Pallas „Nem félünk a farkastól“ című nagysikerű karácsonyi könyvéből

Pallas rt. nyomása

(Z

ADK

Zákonyi Lujza, Oreglédiné

l.: Oreglédiné Zákonyi Lujza

Nők Lapja, Bp. 1955. június 30. [20.l.]

Czeglédi Károlyné, [bábkészítő jelmez tervező népszínűvén?] MDK

Az ubaújszántói bábosok vezetője. A jelmezeket és bábokat tervezi, készíti, az előadásokat írja, rendezi, betanítja. A Láda meséje c. játékkal megyei versenyt nyert a csoport.

Szerencsés Miklós: A művelődők céhe 8

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. máj. 18.

MDK

Greglédiné Zákonyi Lujza

Az általa tervezett ruhákról, amely szerepelt az Iparművészeti Főiskolán rendezett, nemrég lezajlott divatbemutatón, fényképpel.

Fiatal divattervezőink munkáiról. (fényképek, kiselőadással.)
Nők lapja, Bp. 1955. június 30. [20.l.]

Czeglédy Anikó

Czeglédy Anikó
Fejér Megyei Hírlap

Akvarellek a fehérvári MMK kiállítótermében

Czeglédy Anikó Székesfehérvár akvarelleken című kiállítása tekinthető meg szeptember 22-ig, hétköznapokon 10 órától 18 óráig Székesfehérváron, a Megyei Művelődési Központ földszinti kiállítótermében.

Czeglédy Anikó

Nemes, egyszerű, elegáns

Székesfehérvár akvarelleken — Czeglédy Anikó kiállítása

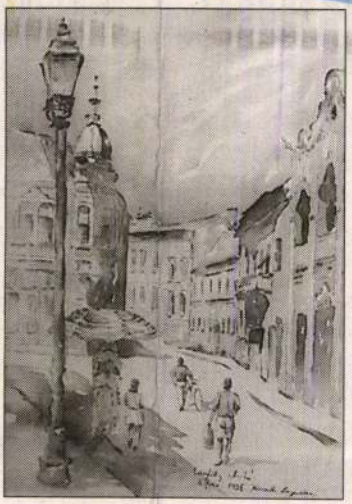

Ami a látogatót azonnal megragadja *Czeglédy Anikó* székesfehérvári művésztanár Megyei Művelődési Központban megrendezett kiállításán, az a különösen szép vonzalom, szeretet, amellyel az alkotó megjeleníti a történelmi belvárost. Egy kicsit másképpen, az emlékek és az élmények expresszív szűrőjén át örökíti meg a Ciszterci templomot, a Szent Anna kápolnát, a Hiemmer-házat, a Maulbertsch-kutat —, a koronázó város műemlék épületeit, szobrait. Székesfehérvárhoz fűződő kulturális alkotásokat mutat be egyéni látásmóddal.

Aki megnézi a kiállítást egy egészen más Fehérvárra csodálkozhat rá. „Egy kicsit szebb is, mint a valóság" — jegyzik meg a látogatók, kifejezve azt, hogy mennyire hiányzik ez a személyes „optika" a hagyományos anzikszok pillanatfelvételeiről. Czeglédy Anikó olyan szépségekre hívja fel a figyelmünket, amit napi rohanásainkban, tán észre sem veszünk. A kollekcióból kitűnik, hogy mennyire szereti a várost díszítő, szép szobrokat. Az egyik akvarellen Pátzay Pál lovasszobra uralja a teret, majd az alkotó játékos kedvéhez „simulva" a környezet válik főszereplővé. Ahány látvány, annyi hangulat:

„Rengeteg felfedeznivalót rejteget a belváros. Egy klasszikus építészeti megoldás, bájos utcarészlet, vagy egy fenségésen szép templomtorony bűvöl el. Nem mindig a legjelentősebbnek látszó motívum a legfontosabb, átrendeződhetnek a hangsúlyok. Az egyik kedvencem például a városháza gyönyörűen képzett kapuja, ahol a legapróbb részletek érdekelnek. A városképek megörökítésére nem véletlenül választottam az akvarellt. A vízfestési technika finomságai, egyedisége és az eleganciája fejezi ki a legjobban azt a meghitt kapcsolatot, ami engem Székesfehérvárhoz köt" — vallja a művésztanár, aki a honfoglalás 1100. évfordulójára, a millecentenáriumi ünnepségekre, ajándékként készítette el a belvárost bemutató sorozatot.

(A kiállítás szeptember 22-ig tekinthető meg, hétköznapokon 10-18 óráig.) **K.E.**

'96. aug. 30 Fejér-megyei Hap

(-39 000,- Ft),
(-2000,- Ft)
ÁGUNKON!
SKÁLA
FEHÉRVÁR
(175554/1H)

Jelentkezhetnek mindazok, akik felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkeznek.

Szervezi: a Minerva Bt. a főiskola megbízásából.

Érdeklődni:
Minerva Bt.
Levélcím: 8000 Székesfehérvár, Móri út. 16.
Telefon: munkanapokon 9-15 óráig (22) 317-977

VÉDJE EGÉSZSÉGÉT ÉS NYERJEN!

EASTCON

Ehhez hozzásegíti Önt az EASTCON H Kft. által forgalmazott ..... készülék, amely sok betegség megelőzésére és kezelésére használható. (mozgásszervi-, szív- és érrendszeri zavarok, alacsony és magas vérnyomás, allergiák, migrén stb.)

A mondat hiányzó részét rejtvényünk tartalmazza. A megfejtést írja a nyereményszelvényre, majd a szelvényt nyílt levelezőlapra ragasztva küldje be az alábbi címre:

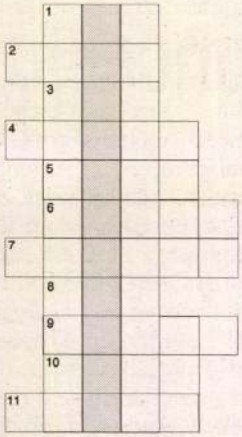

1. SZÓFAJ
2. AZ EGYIK SZÜLŐ
3. HABZÓ ITAL
4. FÜLES EDÉNY
5. VALÓS
6. FÉLŐS
7. BŐRÖND
8. HALLÓSZERV
9. NEMES FÉM
10. SZÁMSZERŰ TÉNY
11. VILÁGOS HAJÚ

(175391/1H)

EASTCON H Kft. 9027 GYŐR, PUSKÁS T. U. 4.

Díjaink:

I. díj: Masszázs terapeutikus készülék BX 1100
II. díj: 5 részes konyhai edénykészlet
III. -500 díj: Társasági bemutató vacsoraest

NYERSZELVÉNY

Név: ..... Életkor: .....
Helység: ..... Ir.szám: .....
Utca: ..... Házszám: .....
Telefon: .....
Foglalkozás: .....
Megfejtés: .....

Székesfehérvár belvárosának részleteit — műemléképületeit, szobrait, ódon hangulatú utcáit ismerhetik fel a látogatók Czeglédy Anikó művésztanár akvarellkiállításán, amelyet a székesfehérvári Megyei Művelődési Központban rendeztek meg

— Most már lényegesen jobb, de egy fehér folt még amolyan „holt teret" képez. Ezt kellene valahogy megszüntetni. Voltam kint az edzésen, néztem a fiúkat, jó lenne újra futballozni. El vagyok keseredve, nagyon hiányzik a játék. Ezerszer végigjátszottam magamban a szituációt, szinte hihetetlen, hogy ilyen szerencsétlenül pattant a labda...

A Szent György kórházban dr. Horváth Lajos osztályvezető — a Videoton örökös csapatorvosa — kezeli Árgyelán Jánost. A doktor úr két operáció között elmondta, hogy a futballista már visszanyerte a látását, ám a továbbiakban rendszeres szakorvosi vizsgálatok szükségesek. A sérüléssel kapcsolatban a követa látóhártya és az érhártya is megsérült. A szem minden része azonnal bevérzett, a látását elvesztette. Örömteli, hogy a gyógyszeres kezelés hatására az állapota gyorsan javul."

Hogy a futballista mikor léphet újra pályára, azzal kapcsolatban sem Árgyelán, sem az orvosok nem tudtak pontos tájékoztatást adni. A pályaedző, Dragan Szekulics reméli, hogy minél előbb pályára léphet a Kispestről igazolt játékos.

— Az edzéseket talán már a közeljövőben elkezdheti, ám még nem teljes intenzitással, fejelnie még nem szabad. Természetesen számítunk rá, kezdőember lenne. Jancsi kiesése a csapat átalakítását vonta maga

CZÉGLÉNYI IMRE, mérnök

1888-ban készitette el Hódmezővásárhely belterületének térképét, amely az azonositás munkájában igen hasznosnak bizonyul. 91.old.

DÖMÖTÖR JÁNOS: Vásárhely utcanevei/Történeti áttekintés/ 91.old

A Móra Ferenc Muz.Évkönyve. 1971-1. Szeged, 1971

MDK

Czék József autolos

Harris Pál, üzletkiszakat

Lipóto, Nagyhid-u. 9/15.

1865. - Homlokzat, metszet

MDK-A-П-1/1878.

K

1969 SEP 6

NÉPSZAVA
Budapest

1021

Gondolatok egy Haydn-„bemutató"-hoz a „királyi várban"

Ismét egy alkalom, amikor a szabályszerű értékelés módszere csődöt mond. Vak és süket, aki az eseményben nem lát, nem hall többet és mást, mint csupán önmagát (márpedig az eseményt önmagát) — amely egyébként magában is rangos és szép volt, minden tekintetben.

Járja a régi, latin származású mondás: a könyveknek megvan a sorsuk. Hát még a zeneműveknek. Nem különös-e, hogy egy vígopera, s nem is akárkinek, hanem Joseph Haydn úrnak a műve, csaknem kétszáz esztendőt „aludjon" ősbemutatója után, majd azután egyszercsak felhangozzék, különös, elgondolkoztató helyen és körülmények között.

Abban a régmúlt időben az Esterházyak ma is pompás, nyaranta ismét zenétől hangos palotájában még volt kultúra. Szemben későbbi, hosszúhosszú évtizedek láncolatával, amikor a magyar kastélyokból és palotákból javarészt kiveszett minden, ami bármiféle kapcsolatban volt az emberi kultúrával. Kivált igaz ez erre a palotára, erre a legnagyobbra, ahol az eszterházi zenemester, Haydn úr vígoperájának szép dallamai most ismét felcsendültek.

Nem tudtam szabadulni a hely „varázsától". Furcsa varázs, mondhatom. Hasztalan a ragyogó feljáró, az elragadóan szép történelmi, építészeti és kertészeti kiképzés (rengeteg pesti nem is tudja, hogy a Vár már régen nem halott, hanem ebben a részében már nagyszerűen él, úgy is, mint épület, úgy is, mint kiállítás, úgy is, mint „zenélő udvar"), és hiába szólalt meg a pajkos, szellemes, Mozart urat előlegező nyitány — eleinte kínzó vízióim támadtak. Előbb a kulturálatlanságnak és a közönségességnek azt a jól felöltöztetett jelképét, a „lovas tengerészt" láttam magam előtt, akinek a neve nem írható le ugyanott, ahol Haydn nevét leírjuk. Aki negyed századon át éktelenítette ezt a ragyogó építményt — és egeket, mit művelt vele.

„Zenélő udvar" — én eleinte ágyúszót hallottam. Ágyúszót és halálhörgést. A „budapesti csaták" legrettenetesebbike, a legmakacsabbja dúlta szét ezeket az ismét szép köveket, az antikrisztus járta el itt a haláltáncát, a halál zenéjére.

És most itt újítottuk fel a Haydn vígoperát.

Persze, persze, megvan a sorsuk a zeneműveknek. De ez a sors nem holmi misztikus erők hatására, nem is a szűzanya parancsára alakul úgy, ahogyan alakul, hanem nagyon is valós tényezők alakítják. Ahol és amikor az embertelenség jut uralomra és honol, ott a „Jó éjt, drága kis hadnagyom" rátelepszik Haydnra éppúgy, mint Bartókra. Az embertelenség pallai azonban összedőlnek. Embereket temetnek maguk alá — az emberséget azonban nem temethetik el. A zeneművek ide tartoznak, az emberség fogalmi világába — így hát eltemetni nem lehet őket.

Ellenben maguktól azért nem bukkannak elő. Fiatal és lelkes emberekre van szükség, akik kutassanak utánuk, felleljék és felmutassák őket. Ha azonban valahol az emberség jut uralomra — ez is sorsszerű, de ez a jó sors oldalára tartozik — okvetlenül felnövekszenek a szóhoz jutnak ezek a lelkes fiatal emberek. És akkor — mint ez alkalommal is — felcsendül a kétszáz éve alvó zenemű. És kultúra költözik a falak közé, amelyek oly sok alantas és vad hang után megszépülnek és kivirulnak a muzsikától.

Így hát az ágyúhangok és a méltatlan halál más, rossz hangjai már a nyitány alatt a semmibe szálltak, elhagyták örökre a palota pompás barokk udvarát, és Haydn végérvényesen átvette a szót.

Különös, mosolyt keltő aktualitás, hogy a Haydn vígoperácska címe: Ember a holdon (apró, megengedhető időszerűsítéssel). Aligha veszi zokon az egész, mindenben fiatalos kezdeményezés rendezője, a szöveg gondos és szellemes ápolója, Huszár Klára, hogy őt is globálisan a fiatalok közé számítom, amúgy teljes joggal. Hasonlóképpen Várhelyi Endre, aki a kissé ütődött Buonafede urat formálta és énekelte. A derék polgár, a korabeli vígoperának és Goldoni úr vígjátéki világának (amelyre a szöveg támaszkodik), ez az elmaradhatatlan alakja ma már nem is számítana ütődöttnek, amiért elhiszi, hogy Kalmár Magda, Szőkefalvi Nagy Katalin, a még főiskolás Zsigmond Gabriella, továbbá Fülöp Attila, Miller Lajos, Rozsos István és a többi jókedvű, csakugyan fiatal énekművész daláva valóban a holdra repítette. A zeneileg is elragadóan sikeres úrutazásban elsőrendű parancsnok volt Mossóczy Vilmos, a szintén fiatal, kitűnő karmester, az egész „Zenélő udvar" kezdeményezés egyik spiritus rectora, a Tűzrendészet meglepően jó kamarazenekara „legénységének" élén. Czéh Judit háttérrajzaiban bűbájosan keverte össze a barokk gráciát korunk űrábrázolatainak valós fantasztikumával.

Dicsértük már az idei nyarat gazdagságáért a kezdeményezésben, a valódi kultúrát, a népet jól szolgáló megnyilvánulásaiért. Akkor még nem szóltunk a „Zenélő udvar"-ról. Most sem késő.

Előadás előtt az úgynevezett „Buzogány torony"-ból afféle toronyzene hirdeti az esemény kezdetét, fanfár-trombiták küldik Bornemissza ősi magyar dallamát az új Erzsébet-híd irányába. A szövege: „... valljon mikor lészön jó Budában lakásom? ..."

Kinek, minek? Az értelemnek, a szépségnek, a kultúrának, az értékes, tartalmas emberi életnek? Szóval mindannak, aminek jó Budában oly sokáig nem volt lakása?

Most lesz, sőt, most van. A mi korunkban.

Rajk András

Magyar párt- és állami vezetők a vietnami nagykövetségen

A képen balról: a tolmács, Hoang Luong, Kádár János, Fehér Lajos, Losonczi Pál, Péter János.

(MTI Foto — Vigovszki Ferenc felvétele)

Ho Si Minhnek, a Vietnami Demokratikus Köztársaság és a Vietnami Dolgozók Pártja elnökének elhunyta alkalmából pénteken magyar párt- és állami vezetők keresték fel *Hoang Luong* nagykövetet és őszinte együttérzésüket fejezte ki abban a gyászban, amely a Vietnami Demokratikus Köztársaságot és népét érte nagy fiának, a nemzetközi munkásmozgalom kiváló harcosának halálával.

Az MSZMP Központi Bizottsága, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa, a magyar forradalmi munkás-paraszt kormány és az országgyűlés nevében *Kádár János*, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára, *Losonczi Pál*, az Elnöki Tanács elnöke, továbbá *Fehér Lajos*, a kormány elnökhelyettese, *Kállai Gyula*, az országgyűlés elnöke, az MSZMP Politikai Bizottságának tagjai, valamint *Péter János* külügyminiszter fejezte ki részvétét. A részvétnyilvánítási aktusnál jelen volt *Le Huu Van*, a Dél-vietnami Köztársaság budapesti nagykövetségének ideiglenes ügyvivője is.

A vietnami nép gyászában osztozik egész népünk. Erről tanúskodnak a részvéttáviratok, a levelek százai is, amelyeket budapesti és vidéki üzemek, vállalatok intézmények, termelőszövetkezetek, állami gazdaságok dolgozói küldtek a VDK budapesti nagykövetségére, s amelyekben őszinte együttérzésüket fejezték ki a vietnami népnek súlyos gyászában.

*

A VDK budapesti nagykövetségén Ho Si Minh elnök gyászkeretbe foglalt fényképe előtt vietnami katonák álltak egész nap díszőrséget. *Hoang Luong*, a VDK budapesti nagykövete és a nagykövetség dolgozói, *Le Huu Van*, a Dél-vietnami Köztársaság budapesti nagykövetségének ideiglenes ügyvivője és munkatársai, a Budapesten tanuló vietnami diákok a megemlékezés virágait helyezték el Ho Si Minh arcképe alatt. Koszorút helyezett el *Nguyen Thi Kien* és *Nguyen Thi Nhan*, a hazánkban tartózkodó két hős dél-vietnami lány is. *(MTI)*

A VDK nagykövetségének közleménye

A Vietnami Demokratikus Köztársaság budapesti nagykövetsége közli, hogy Ho Si Minh elnök elhunyta alkalmából részvétlátogatásokat szeptember 6—7—8—9-én 10 órától 12 óráig és 14 órától 16 óráig, továbbá szeptember 10-én 10 órától 12 óráig fogad. (MTI)

A nemzetgyűlés épületében felravatalozták Ho Si Minh-t

Koszigin vezetésével szovjet

M.D.K.

Czék Kálmán, építész

tervei szerint épült farkaszéti elemi iskolát ismerteti a lap egy fényképpel.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1931. LII. évf.

febr. 27. sz. 7. old.

MDK

Czéh Lajos, kömüvesmester.

Győr.

Póttag.

Az épitőipar jelöltjei az O.T.I.önkormányzatába.

ÉPIP.-MMÚV. 1929. máj.1. 68.l.

MDK

Czéh Lajos

az Országos Takarékpénztár, szekszárdi Kirendeltségének vezetője.

a szekszárdi képzőművész-kör tagja.
(más adat nincs.)

Gy. J.: A szekszárdi képzőművész-kör új munkája.

Nők Lapja, Bp. 1953. április 2. [12. l.]

CZÉH SÁNDOR, térképész/1878/

ULBRICH könyve II.részében Burgenland és Környező álla mok községi térképei,legtöbb 1770 után.A koraiak méret arányai premetrikus korból valók,a későbbiek legtöbbje métererendszerben készült és nagyrészük a bpesti Állam nyomda terméke.A térképek szerzői többségükben magyarok igy Czéh Sándor is. 289.old

BENDEFY LÁSZLÓ: Karl Ulbrich: Allgemeine Bibliographie des Burgenlandes 287.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

CZÉH Saindon, illustrator, nyomdász

Serfőző Szabolcs: AH 1998/2.
459 - 466.

Szent István korabeli
Vasvármegyei Múzeumban
93. (Klny. is)

Normannische Invasion
Romanik. In: Forschung
christliche Archäologi
Kunst im Mittelalter.

A kapornaki egykori be
bazilikája. Történetír

lungary,

C2ÉH Sándor nyomdász, illusztrátor

Horváth Hilda:

M. Iparm. 1998/4. 89-91. ill

(8. kép)

nyegetnek ... – írta a plé-
emplom helyén épült fel
a jelenlegi romantikus
gelye azonos a régivel, tá-
y 18. század végére datál-
gi oltárkép – egy empire
templomból.

állt, szemben az út másik
en kicsi, zömök. Legvaló-
sokszögű, baloldalán sek-
Titulusát a térkép nem ad-

örökdúlás után az evangé-
katolikusok mindent meg-
ak, bizonyítandó tulajdon-
adhatnánk, mikor szállták

MDK

Czéh Sándor

nyomdász

1836 ban állít Magyarováron nyomdát. Utána fia Czéh Lajos vezeti, zakkéjszett jó nyomdász.

Firlinger Károly. Hazánk könyvnyomtatói Grafikai Szemle 1893. 5 z 83 l.

Czehanovits asztalos MDK

pannonhalmi asztalos, ap.-i főapátsági könyvtár butorzatát készitette 1824-37.

Genth.Müeml.1959 I.13o

M.D.K.

Andreas Czechmeister, bábsütő m.

1750-ben Győri irott forrásokban: "ex Cottu Mosoni Possessione Hegyeshalom". 436.o.

Heiner Mihályné: Művészi kézműiparok Győrben. 429.o.

Arrabona, 7.1965. A Győri Múzeum Évkönyve. Győr. 1965. Győr-Sopronmegyei Nyomda. Győr.

Ø Czechmaister Ke-
rentéz

ácsm.

1703-ban egy kis eme-
letes sarokháza volt
a győri nehezegyháztól
balra eső házsoron.

Vill Győr

195. l.

Vászon, mérete 47·5 : 64·5 cm.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1812: VII. 27. *P. Pellegrini Tibaldi:* Die Marter und der Tod eines Heiligen. — 1815: V. 20. *P. Pellegrini Tibaldi:* Die Marter und der Tod eines Heiligen. — 1835: IX. 14. *P. Tibaldi:* Martertod eines Heiligen. — 1865, 1866, 1867, 1869: XI. 27. *Tibaldi:* Egy szentnek vértanusága.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: XI. 27. *Tibaldi:* Egy szentnek vértanusága. — 1873: XI. 27. *Tibaldi:* Marter eines Heiligen.

M.D.K.

Czechmeister János Pál, bábsütő m.

1778-ban lett Győri polgár 436.o.

Weiner Mihályné: Művészi kézműiparok Győrben. 429.o.

Arrabona, 7.1965. A Győri Múzeum Évkönyve. Győr. 1965.
Győr-Sopronmegyei Nyomda. Győr.

M.D.K.

Paulus Czechmeister, bábsütő m.

1797-ben lett győri polgár. 436.l.

Weiner Mihályné: Művészi kézmüiparok Győrben. 429.o.

Arrabona, 7.1965. A Győri Múzeum Évkönyve. Győr. 1965.
Győr-Sopronmegyei Nyomda. Győr.

MDK

Czeiler Jenő és Schwarz Béla

Üveges szekrények, repr.

Érmisk. 1914-15. 9.1.

Ø Czechner Antal

köfaragó, tüttő

lásd

Lamagyiparalm II/353.l.

FŐVÁROSI NYILVÁNOS KÖNYVTÁR
BUDAPEST
KÖZPONT: VIII. KER., REVICZKY-UTCA 1. SZÁM

A Müemlékek Országos Bizottsága
tekintetes Elnökségének

B U D A P E S T, VI.

Állatkerti-ut 1.

Ø Czegő József

Egy nagy kb. 10 literes
zöldmázas cserépkorsó
Nyaka, kifolyója és
füle díszítve. 1858 év-
számmal
Fenekén a mázba
barnával írva:
„Czegő Jo..." (József?)
Népművészeti emlék
Muzeális.

Debreczeni László 1933
153. l.

0

Czéh István

építész.

Szül. Arad 1871.

Oklevelet nyert 1895.

Műegyetem 5. l.

Ø Czéh János

butorterverő

1906–8.

Éimisk 1930. 82. l.

Czéh Kálmán

építészmérnök

X. kor

1941-ben az Üllői-
úti elemi iskola
kibővítésére kapott
megbízást

Halász körép 1941

101. P

T WASMUTH

LAG, ARCHITEKTURBUCHHANDLUNG
KUNSTANSTALTEN A.-G.

ZAHLSTELLEN FÜR:

Deutschland: Deutsche Bank (Conto-Centrale in Berlin)
Postscheckkonto: Berlin No. 573
Oesterreich: Wien: k. k. Postsparkasse, Clearing-Conto 804 582
Ungarn: Budapest: K. ung. Postsparkasse, Clearing-Conto 3437.

ion zur Erhaltung
Budapest, Matterti utcza 1

DEBET.

en 5-8. 1912

zung.

Oberitalien,
gna Lfg. 3 Mk E M 25 20

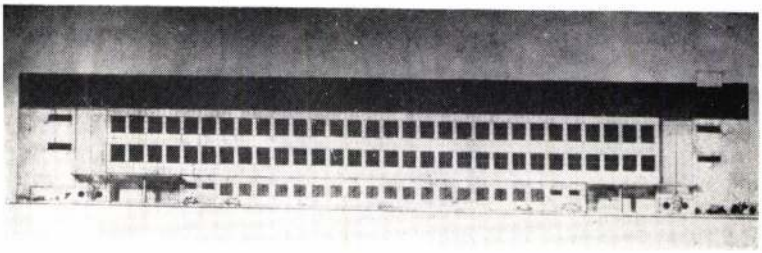

A XIII. ker., Hajdú- és Fáy-utcai elemi iskola. Wanner János I. díjas és kiviteli tervének homlokzata.

szárnyán úgy helyezték el, hogy azok a fiúiskolai és leányiskolai rész felől egyaránt teljesen elkülönítve közelíthetők meg. Ugyanilyen elhelyezésűek az orvosi és várószoba, meg az igazgatási helyiségek.

Az épület 1 : 100 méretű tervei szerint az épület beépítése 22.680 m³ az építési költség pedig 65 pengős egységárral számítva 1,450.000 pengő körül jár. Ebben az összegben a központi fűtés és bútorberendezés költségei is szerepelnek.

Az építkezés munkáit 1942. folyamán végezteti el a székesfőváros.

A XIII. KER., HAJDÚ- ÉS FÁY-UTCA SARKÁN ÉPÍTENDŐ ELEMI ISKOLA.

A XIII. ker., Hajdú- és Fáy-utca sarkán építendő elemi iskola terveinek beszerzésére megtartott nyilvános tervpályázat első díját *Wanner* János építészmérnök nyerte el.

Szendy Károly polgármester a tervpályázati eredmény alapján megbízást adott *Wanner* Jánosnak az iskola kiviteli terveinek elkészítésére is.

Az épület kétemeletes lesz, kivéve a földszintes tornatermi részt. Az új iskola a következő elrendezést mutatja: az épület alagsorában óvóhelyeket, raktárakat, kazánházakat, tüzelőszerraktárt, — a földszinten az igazgatói irodát, tantestületi szobát, orvosi rendelőket, az étkeztető helyiséget, az altiszti lakást és a tornatermet, — az I. és II. emeleten 6—6 tantermet és 1—1 kézimunkatermet helyeznek el.

Az épület 1 : 100-as tervei elkészültek és ezek alapján beépítésre kerül 15.800 m³. Az előirányzott költség a központi fűtéssel és bútorberendezéssel együtt 65 pengős egységáron számítva kereken 1 millió pengő. Az építkezési munkálatok ez év tavaszán kezdődnek, és ha zavaró körülmények nem merülnek fel, az év folyamán be is fejeződnek.

A XIII. ker., Hajdú- és Fáy-utcai elemi iskola. Wanner János I. díjas és kiviteli tervének földszinti alaprajza.

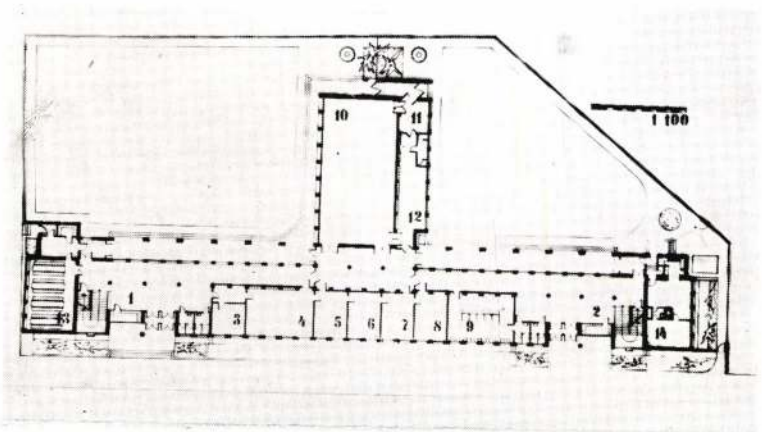

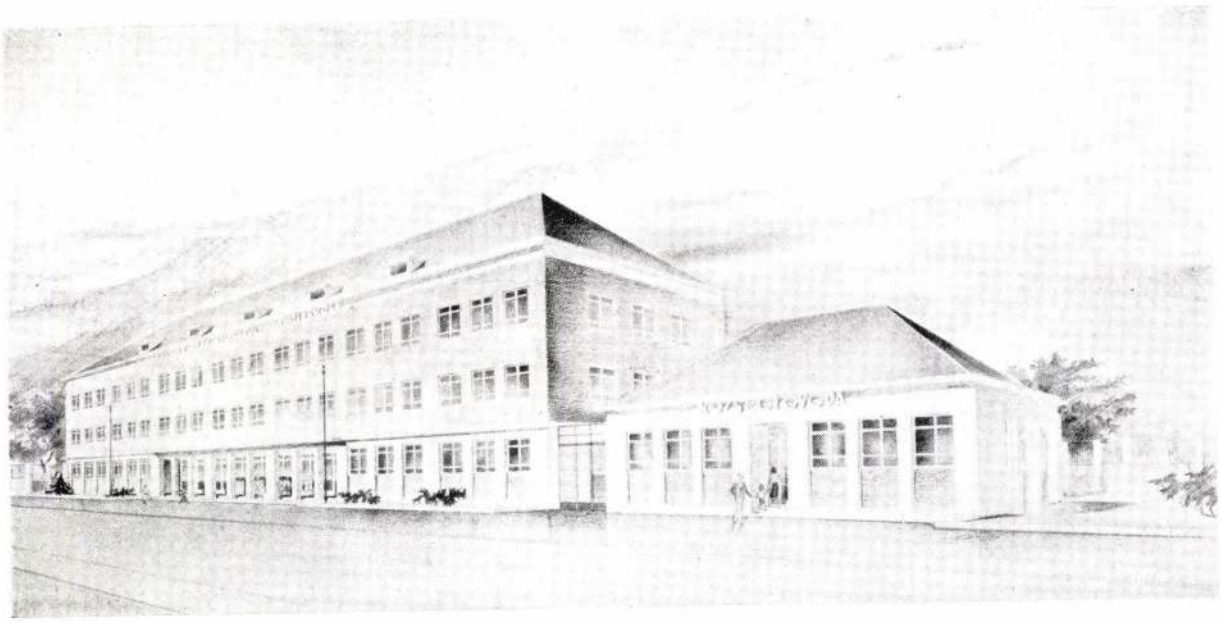

A XIII. ker., Gyöngyösi- és Ránki-utcai elemi iskola. Gerlóczy Gedeon kiviteli tervének távlati képe.

A XIII. KER., GYÖNGYÖSI- ÉS RÁNKI-UTCA SARKÁN ÉPÍTENDŐ ELEMI ISKOLA.

A székesfőváros iskolaépítő programjának végrehajtása kapcsán a XIII. ker., Gyöngyösi- és Ránki-utca sarkán óvodával kapcsolatos elemi iskola létesül.

Az iskola terveinek beszerzésére ez év tavaszán az ügyosztály nyilvános tervpályázatot tartott, melynek alapján a polgármester *Gerlóczy* Gedeon építészmérnököt bízta meg a tervek elkészítésével.

Az iskolaépület kétemeletes, az óvodaépület földszintes. Az iskola és óvoda udvarát az óvoda épülete úgy választja el, hogy az elemi iskola az óvodai élet zajától mentesített legyen. Az elemi iskolai részen 8 tantermes fiú- és 8 tantermes leányiskola épül. Az igazgatási helyiségek, az orvosi és szociális intézmények helyiségei és a tornaterem közös használatúak és a fiú-, meg a leányiskolai rész felől egyformán megközelíthetőek.

Az óvodaépület napközi otthonnal, étkezővel, orvosi rendelővel készül.

Az elemi iskolában altiszti lakás, az óvodában dajkalakás is lesz.

Az 1 : 100-as tervek és részletes költségvetések elkészültek. Beépített légköbméter : 20.200 m³ 65 pengős légköbméteráron számítva az építési költség előreláthatóan 1,300.000 pengő lesz, központi fűtéssel és bútorberendezéssel együtt. A munkát az ügyosztály tavasszal kezdi meg és az anyagellátástól függően, lehetőleg még az 1942. évben befejezi.

A III. KER., PERÉNYI-UTCAI ELEMI ISKOLA.

A táborhegyi iskolásgyermekek oktatásának biztosítása céljából a III. ker., Perényi-utcában rendelkezésre bocsátott fővárosi tulajdonú telken új elemi iskolát építenek.

Az iskola terveinek beszerzése érdekében tervpályázatot tartottak.

A III. ker., Perényi-utcai elemi iskola. Hübner Tibor kiviteli tervének távlati képe.

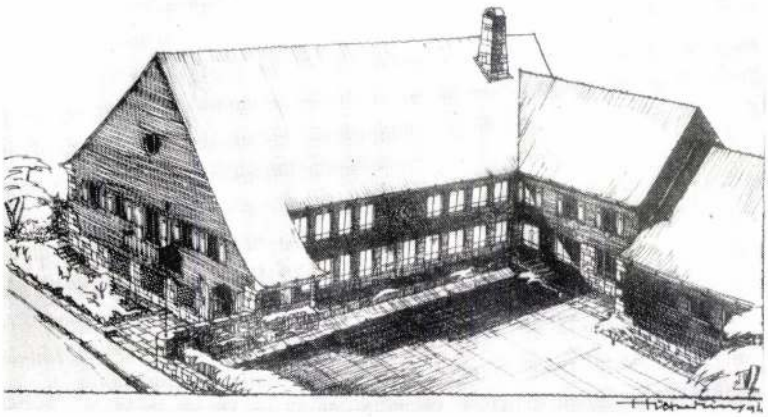

A polgármester a bírálóbizottság egyhangú véleménye alapján *Hübner* Tibor műépítészt bízta meg a részletes tervek kidolgozásával.

Az iskola egyelőre 4 tanteremmel, a szükséges igazgatási helyiségekkel, orvosi rendelővel, váróhelyiséggel, továbbá altiszti lakással épül és a későbbi szükségletnek megfelelően 5 tanteremegységgel és tornateremmel bővíthető. A terveket ennek a bővítésnek figyelembevételével készítették.

A jelenlegi épület beépített légköbméter tartalma tornaterem nélkül 4200 m³, a tornaterem pedig 1650 m³.

A költségek tornaterem nélkül 280.000 pengőt tesznek ki.

Az építési munkálatokat koratavaszi kezdés mellett a nyár folyamán szeretnék befejezni, hogy az épületet az 1942/43. iskolai év megnyitásakor már átadhassák rendeltetésének.

A X. KER., ÜLLŐI-ÚTI ELEMI ISKOLA BŐVÍTÉSE

A X. ker., Üllői-úti elemi iskola kibővítése céljából addig is, amíg az ugyancsak e környéken levő Gém-utcai elemi iskola hozzáépítéssel való nagyobbítása megtörténhetik, a III. ker., Hunor-utcából négytantermes baraképületet helyeztek át az iskola megnagyobbított udvarára.

Az építkezés jelenleg tető alatt van és belső munkálatai, meg a bútorberendezés készítése folynak.

Az építkezés, illetőleg a barakáthelyezés összköltsége a szükséges tereprendezésen és bútorberendezésen kívül 50.000 pengőt tesz ki.

A tervet és kiírási munkálatokat *Czéh* Kálmán építészmérnök készítette és ő végezte az ellenőrzést is.

A III. ker., Perényi-utcai elemi iskola kiviteli terve. Földszinti alaprajz.

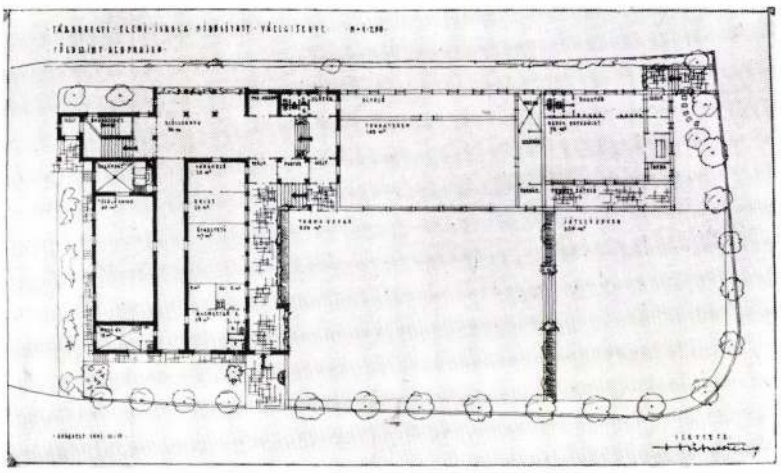

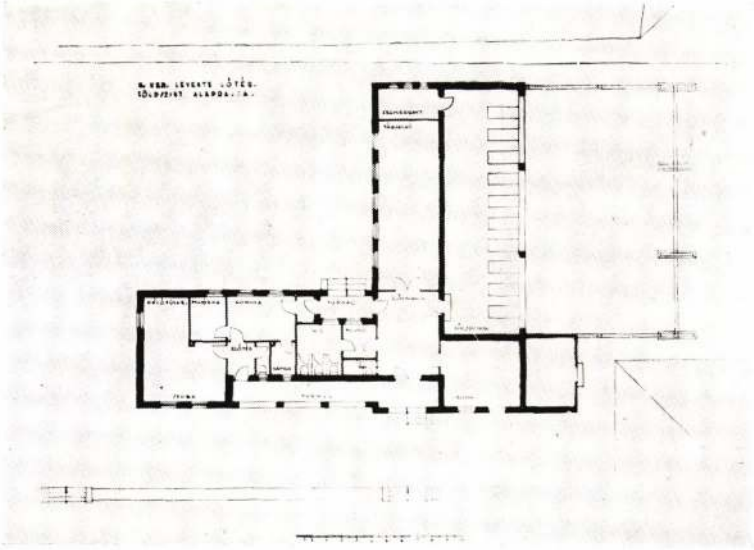

A III. kerületi leventelőtér kiviteli tervének földszinti alaprajza. Készítette a polgármesteri XIII. ügyosztály.

A III. KERÜLETI LEVENTELŐTÉR.

A polgármesteri XIII. ügyosztály elkészítette a III. kerületi leventék kiképzésére szolgáló és a III. ker., Szentendrei-út 190—197. számú telken építendő leventelőtér terveit.

A 94.000 pengős költségelőirányzattal létesülő lőtér építkezési munkálatai már folynak.

Az építmény kisebb földszintes épületből és 50 méteres, kispuska részére szolgáló lőtérből áll a hozzátartozó biztonsági (védő-töltések, golyófogók stb.) berendezésekkel. Az épületben 10 lőállásos lőcsarnok, kisebb társalgó és váróhelyiség, fegyverraktár és iroda, továbbá egyszobahálófülkés altiszti lakás van a szükséges W. C. stb. helyiségekkel együtt.

A XIII. KERÜLETI LEVENTELŐTÉR.

A XIII. ker., Béke-utcában létesítendő leventelőtér terveit is elkészítette a magasépítési ügyosztály.

A 90.000 pengős építési költséggel előirányzott építkezés során kisebb földszintes épület és 50 méteres kispuskalőtér készül. Az épületben 12 lőállásos lőcsarnok, altiszti lakás, társalgó és váróhelyiség, valamint iroda-, raktár- és W. C. helyiségek vannak.

ISKOLAÉPÜLETEK KARBANTARTÁSA.

A magasépítési ügyosztály a közoktatási épületeken 1941. év folyamán is számos tatarozási és átalakítási munkát végzett. Egyes igazgatói lakások helyén új tantermek létesültek, néhány iskola átcsoportosításával pedig önálló iparostanonciskola áll rendelkezésre.

A tatarozási és átalakítási munkák végrehajtására az ügyosztály 610.680 pengő összegben 1060 darab megrendelőlevelet adott ki.

Czék Sándor

Győr 1857 – 1861

l.

Jankó Ötvös-apródok

14. l.

HIRLAPBIZOMÁNYOS, KÖLCSÖNKÖNYVTÁR ÉS KÖ

TELEFON 51.

MÓR

T.

Europa

film, könyv lapkiegészítő rt.

Budapest. V.

Visegrádi-utca 36.

Reáb-nyomda, Dunaföldvár

Czeh Sándor

nyomdász

l.

Kertész nyomtatott

274. l.

8. l.

Madonna Jézussal

Fa, olaj, 40×30 cm.

Beszédes Kálmán: Az esztergomi érseki képtár. Esztergom, II., 1875., 45. szám. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 773. l. — Maszlaghy II., 262. szám. — Esztergom vármegye... Bp. é. n. 176. l. — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20, 4. l. — Gerevich PA, 249. l. — Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 173. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 8. l.

HAANEN, REMY VAN (bécsi festő, 1812—1894)

Tájkép

Vászon, olaj, 73×103 cm.

Földváry István: Az esztergomi érseki képtár. Fővárosi Lapok, XIII., 1876., 760. l. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 772. l. — Maszlaghy II., 124. szám. — Lepold—Homor 97. l.

Tájkép

Vászon, olaj, 57×82 cm.

Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 33. l. —

Ø Czirbesz Jónás

rézm.

Pataki 1957

33,98.l.

20360 szám.

A müemlékek orsz. bizottságának folyó évi március hó 14-én 136 sz.a.kelt jelentésére tudomás és az érdekelt értesitése végett kiadom.

Budapesten, 1903. március hó 26-án

A miniszter meghagyásából:

Lippich

A KÉPCSARNOK
MEGHIVJA ÖNT

CZEGLÉDI JULIA
TEXTILTERVEZŐ

PANNONHALMI ZSUZSA
KERAMIKUS

PÁL ISTVÁN
BÚTORTERVEZŐ

IPARMŰVÉSZEK
MUNKÁIBÓL RENDEZETT
KIÁLLITÁS
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1987. MÁJUS 28-ÁN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA
SZÖRÉNYI BÉLA
BELSŐÉPITÉSZ

MEGTEKINTHETŐ
1987. MÁJUS 28 – JÚNIUS 6.

KÉP CSAR NOK

DERKOVITS TEREM
BUDAPEST, LENIN KRT 63.

Felelős kiadó: Köteles István

mikroprop

CZEGLÉDI JÚLIA
PANNONHALMI ZSUZSA
PÁL ISTVÁN

CZEGLÉDI JULIA
TEXTILTERVEZŐ

1977-ben diplomáztam az Iparművészeti Főiskola kézifestő és nyomottanyagtervező szakán.
Szabadfoglalkozású iparművészként tervezéssel és kivitelezéssel foglalkozom, munkám során a kézifestést, a filmnyomást egyaránt alkalmazom.

Célom, olyan mintacsaládok tervezése, melyekkel egy téren belül összhangot és változatosságot tudok teremteni.

MEGVALÓSULT MUNKÁIM:

Kelenföldi Városközpont Topáz Étterem-presszó-bisztró együttes függönyök (diplomamunka) 1977.
Szántód, Panoráma SZOT üdülő – 2 x 3 m falikép 1979.
Hotel Wien Szálloda Budapest – függönyök 1983.
Krumplis Fáni Étterem Budapest, Vár – függönyök 1985, 1986.

DIJAK:

Fiatal iparművészek pályázat. VIT díj 1985.

KIÁLLITÁSOK:

1977 Diplomakiállítás, Budapest – Berlin
1978 „Fiatal iparművészek" – Dunaújváros Munkásmüvelődési Központ, Lila iskola – Rákospalota
1979 XI. kerületi iparművészek, Budapesti Művelődési Központ „Alkotók a gyermekért" Budapest – Győr
1980 „4 pályakezdő" – Nyíregyháza, Dunaújváros, Hajdúszoboszló, Derecske, Berettyóújfalu,
„Fiatal alkotók a kulturált környezetért" Duna Galéria – Vigadó Galéria, Budapest
„A kéz intelligenciája" – Műcsarnok
„Művészet az üzemben" – Magyar Nemzeti Galéria
IV. Nemzetközi miniatűrtextil-biennálé – Szombathely
1981 Könnyűipari Műszaki Főiskola, Budapest – egyéni kiállítás
Függönykiállítás – Fényes Adolf Terem, Budapest
„3 iparművész" – Benczúr Gyula Terem, Nyíregyháza
1982 „Függönybemutató" – Salgótarján, Képcsarnok
„Magyar miniatűrtextil" – USA Knoxvill
1983 Országos Iparművészeti kiállítás – Műcsarnok, Budapest
„Művészeti Fesztivál" – Sportcsarnok, Budapest
„Univerziádé" – Edmondton, Canada
„2 iparművész" – Dunaújváros, Képcsarnok
„XI. kerületi iparművészek" – Bartók 32. Galéria
1984 Budavári Iparművészeti Bolt – egyéni kiállítás
VI. Nemzetközi miniatűrtextil-biennálé – Szombathely
„Fiatal textilesek" – Duna Galéria, Budapest
1985 Iparművész Stúdió kiállítása – Ernst Múzeum, Budapest
VIT kiállítás – Országos Széchenyi Könyvtár, Budapest
1986 „Textiltervek '85" – Budapest Galéria Kiállítóháza
Fiatal Iparművészek Stúdiója – Los Angeles (USA), Berlin, Erfurt (NDK)
IDEA textilbolt – egyéni kiállítás
„2 iparművész" – Képcsarnok, Győr
VII. Nemzetközi minatűrtextil-biennálé – Szombathely
1987 „2 iparművész" – Képcsarnok, Kecskemét

Fotó: Milos József

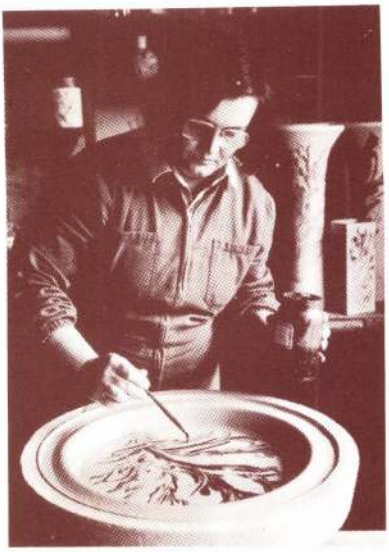

PANNONHALMI ZSUZSA
KERAMIKUS

1949-ben születtem Újpesten.
1974-ben diplomáztam Csekovszky Árpád növendékeként.
1979-ig az Iparművészeti Vállalat tervezőjeként, utána önállóan dolgozom.

KOLLEKTIV KIÁLLITÁSOK:

1975 Ernst Múzeum – Iparművészeti Főiskola
1976 KISZ Kongresszusi Kiállítás
1979 VIT Kiállítás – MN Galéria
1980 Műcsarnok – „A kéz intelligenciája"
1985 „IDEA" – Vigadó
1986 „Váci Fesztivál" – Vác

EGYÉNI KIÁLLITÁSOK:

1974 Kecskemét
1983 Salgótarján – Képcsarnok
1983 Inota
1984 Szolnok
1985 Kecskemét – Képcsarnok
1985 Szolnok
1986 Vác – Madách Galéria

'76 Siklósi Kerámia Szimpozion – Kerámia a kertben,
'80, '85 Kecskemét, Nemzetközi Kerámia Kísérleti Stúdió
Több külföldi kiállításon résztvettem. Munkáim (murális) Budapesten, Pécelen, Zürichben, Debrecenben vannak.

Fotó: Mészáros István

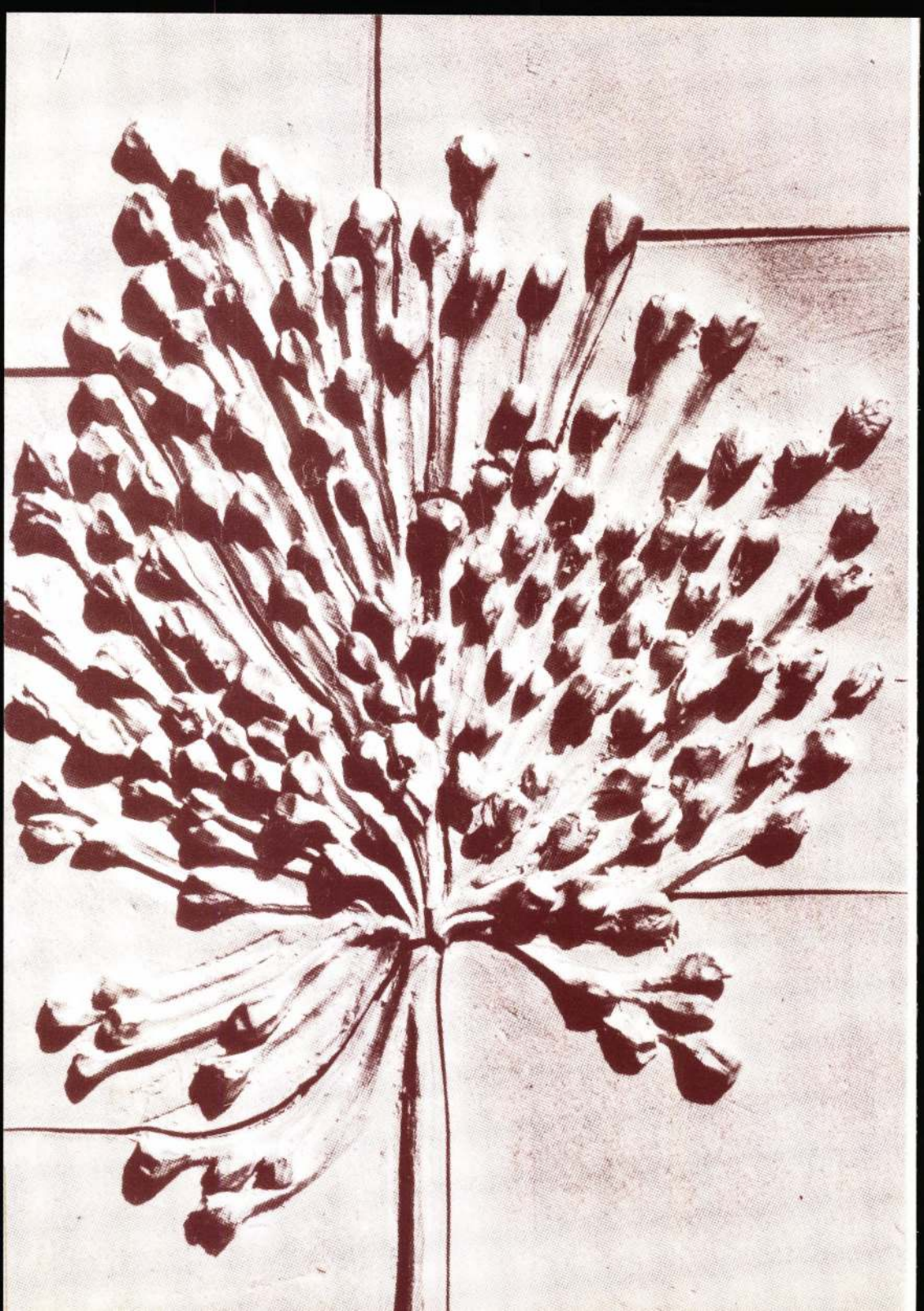

PÁL ISTVÁN
IPARMŰVÉSZ

1927-ben születtem Keszthelyen.
A fonás technikáját is itt sajátítottam el egy idős mestertől. Több évig dolgoztam önálló iparosként, majd 1952-ben a Taksonyi Kosárfonó Szövetkezet elnöke lettem. 1957-től ismét önálló kisiparosként fonott bútorok készítésével foglalkozom. 1968 óta zsűrizett tárgyaimat a Képcsarnok és az Iparművészeti Vállalat kiállító termeiben ismerheti meg a közönség. 1975-től a Művészeti Alap tagja vagyok.
Munkámat a Fülöp-szigetekről származó különféle manila nádból készítem. A nád formálását gőzöléssel és gázláng fölötti melegítéssel végzem. Célom, hogy ebből a különleges anyagból készült használati bútorok a lakások külső és belső terének kialakításához egyaránt alkalmasak legyenek.
Alkotásaimmal bemutatkoztam Moszkvában, Szocsiban, Csepelen, Salgótarjánban és a Műcsarnokban, Dunaújvárosban, Győrött és Kecskeméten.
A kiállításon Pál Erika és ifj. Pál István iparművészek munkái is részt vesznek.

Fotó: Milos József

